။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ခုဒ္ဒကနိကာယေ

စူဠနိဒ္ဒေသပါဠိ

ပါရာယနဝဂ္ဂေါ

ဝတ္ထုဂါထာ

၁. ကောသလာနံ ပုရာ ရမ္မာ၊ အဂမာ ဒက္ခိဏာပထံ။
အာကိဉ္စညံ ပတ္ထယာနော၊ ဗြာဟ္မဏော မန္တပါရဂူ။

၂. သော အဿကဿ ဝိသယေ၊ မဠကဿ [အဠကဿ (သျာ. နိ. ၉၈၃) မုဠကဿ (သ္ယာ.)၊ မူဠ္ဟကဿ (က.)] သမာသနေ [သမာသန္နေ (က.)] ။
ဝသိ ဂောဓာဝရီကူလေ၊ ဥဉ္ဆေန စ ဖလေန စ။

၃. တဿေဝ [တံယေဝ (က.) အဋ္ဌကထာ ဩလောကေတဗ္ဗာ] ဥပနိဿာယ၊ ဂါမော စ ဝိပုလော အဟု။
တတော ဇာတေန အာယေန၊ မဟာယညမကပ္ပယိ။

၄. မဟာယညံ ယဇိတွာန၊ ပုန ပါဝိသိ အဿမံ။
တသ္မိံ ပဋိပဝိဋ္ဌမှိ၊ အညော အာဂဉ္ဆိ ဗြာဟ္မဏော။

၅. ဥဂ္ဃဋ္ဋပါဒေါ တသိတော [တဿိတော (က.)] ၊ ပင်္ကဒန္တော ရဇဿိရော။
သော စ နံ ဥပသင်္ကမ္မ၊ သတာနိ ပဉ္စ ယာစတိ။

၆. တမေနံ ဗာဝရီ ဒိသွာ၊ အာသနေန နိမန္တယိ။
သုခဉ္စ ကုသလံ ပုစ္ဆိ၊ ဣဒံ ဝစနမဗြဝိ [ဝစနမဗ္ရုဝိ (သီ.)] ။

၇. “ယံ ခော မမ ဒေယျဓမ္မံ၊ သဗ္ဗံ ဝိသဇ္ဇိတံ မယာ။
အနုဇာနာဟိ မေ ဗြဟ္မေ၊ နတ္ထိ ပဉ္စသတာနိ မေ”။

၈. “သစေ မေ ယာစမာနဿ၊ ဘဝံ နာနုပဒဿတိ [ပဒဿတိ (က.)] ။
သတ္တမေ ဒိဝသေ တုယှံ၊ မုဒ္ဓာ ဖလတု သတ္တဓာ”။

၉. အဘိသင်္ခရိတွာ ကုဟကော၊ ဘေရဝံ သော အကိတ္တယိ။
တဿ တံ ဝစနံ သုတွာ၊ ဗာဝရီ ဒုက္ခိတော အဟု။

၁၀. ဥဿုဿတိ အနာဟာရော၊ သောကသလ္လသမပ္ပိတော။
အထောပိ ဧဝံ စိတ္တဿ၊ ဈာနေ န ရမတီ မနော။

၁၁. ဥတြဿံ ဒုက္ခိတံ ဒိသွာ၊ ဒေဝတာ အတ္ထကာမိနီ။
ဗာဝရိံ ဥပသင်္ကမ္မ၊ ဣဒံ ဝစနမဗြဝိ။

၁၂. “န သော မုဒ္ဓံ ပဇာနာတိ၊ ကုဟကော သော ဓနတ္ထိကော။
မုဒ္ဓနိ မုဒ္ဓပါတေ [မုဒ္ဓနိမုဒ္ဓပါတေ (က.)] ဝါ၊ ဉာဏံ တဿ န ဝိဇ္ဇတိ”။

၁၃. “ဘောတီ [ဘောတိ (က.)] စရဟိ ဇာနာတိ၊ တံ မေ အက္ခာဟိ ပုစ္ဆိတာ။
မုဒ္ဓံ မုဒ္ဓာဓိပါတဉ္စ [မုဒ္ဓာတိပါတဉ္စ (က.)] ၊ တံ သုဏောမ ဝစော တဝ”။

၁၄. “အဟမေ့တံ န ဇာနာမိ၊ ညာဏံ မေတ္ထ န ဝိဇ္ဇတိ။
မုဒ္ဓနိ မုဒ္ဓာဓိပါတေ စ၊ ဇိနာနဉ္ဟေတ္ထ [ဇနာနဉ္ဟေတ္ထ (က.)] ဒဿနံ”။

၁၅. “အထ ကော စရဟိ [ယော စရတိ (က.)] ဇာနာတိ၊ အသ္မိံ ပထဝိမဏ္ဍလေ [ပုထဝိမဏ္ဍလေ (သီ.)] ။
မုဒ္ဓံ မုဒ္ဓာဓိပါတဉ္စ၊ တံ မေ အက္ခာဟိ ဒေဝတေ”။

၁၆. “ပုရာ ကပိလဝတ္ထုမှာ၊ နိက္ခန္တော လောကနာယကော။
အပစ္စော ဩက္ကာကရာဇဿ၊ သက္ယပုတ္တော ပဘင်္ကရော။

၁၇. “သော ဟိ ဗြာဟ္မဏ သမ္ဗုဒ္ဓော၊ သဗ္ဗဓမ္မာန ပါရဂူ။
သဗ္ဗာဘိညာဗလပ္ပတ္တော [ဖလပ္ပတ္တော (က.)] ၊ သဗ္ဗဓမ္မေသု စက္ခုမာ။
သဗ္ဗကမ္မက္ခယံ ပတ္တော၊ ဝိမုတ္တော ဥပဓိက္ခယေ။

၁၈. “ဗုဒ္ဓော သော ဘဂဝါ လောကေ၊ ဓမ္မံ ဒေသေတိ စက္ခုမာ။
တံ တွံ ဂန္တွာန ပုစ္ဆဿု၊ သော တေ တံ ဗျာကရိဿတိ”။

၁၉. သမ္ဗုဒ္ဓောတိ ဝစော သုတွာ၊ ဥဒဂ္ဂေါ ဗာဝရီ အဟု။
သောကဿ တနုကော အာသိ၊ ပီတိဉ္စ ဝိပုလံ လဘိ။

၂၀. သော ဗာဝရီ အတ္တမနော ဥဒဂ္ဂေါ၊ တံ ဒေဝတံ ပုစ္ဆတိ ဝေဒဇာတော။
“ကတမမှိ ဂါမေ နိဂမမှိ ဝါ ပန၊ ကတမမှိ ဝါ ဇနပဒေ လောကနာထော။
ယတ္ထ ဂန္တွာန ပဿေမု၊ သမ္ဗုဒ္ဓံ ဒွိပဒုတ္တမံ”။

၂၁. “သာဝတ္ထိယံ ကောသလမန္ဒိရေ ဇိနော၊ ပဟူတပညော ဝရဘူရိမေဓသော။
သော သက္ယပုတ္တော ဝိဓုရော အနာသဝေါ၊ မုဒ္ဓာဓိပါတဿ ဝိဒူ နရာသဘော”။

၂၂. တတော အာမန္တယီ သိဿေ၊ ဗြာဟ္မဏေ မန္တပါရဂူ [ပါရဂေ (သျာ.)] ။
“ဧထ မာဏဝါ အက္ခိဿံ၊ သုဏာထ ဝစနံ မမ။

၂၃. “ယဿေသော ဒုလ္လဘော လောကေ၊ ပါတုဘာဝေါ အဘိဏှသော။
သွာဇ္ဇ လောကမှိ ဥပ္ပန္နော၊ သမ္ဗုဒ္ဓော ဣတိ ဝိဿုတော။
ခိပ္ပံ ဂန္တွာန သာဝတ္ထိံ၊ ပဿဝှော ဒွိပဒုတ္တမံ”။

၂၄. “ကထံ စရဟိ ဇာနေမု၊ ဒိသွာ ဗုဒ္ဓောတိ ဗြာဟ္မဏ။
အဇာနတံ နော ပဗြူဟိ၊ ယထာ ဇာနေမု တံ မယံ”။

၂၅. “အာဂတာနိ ဟိ မန္တေသု၊ မဟာပုရိသလက္ခဏာ။
ဒွတ္တိံသာနိ စ ဗျာက္ခာတာ၊ သမတ္တာ အနုပုဗ္ဗသော။

၂၆. “ယဿေတေ ဟောန္တိ ဂတ္တေသု၊ မဟာပုရိသလက္ခဏာ။
ဒွေယေဝ တဿ ဂတိယော၊ တတိယာ ဟိ န ဝိဇ္ဇတိ။

၂၇. “သစေ အဂါရံ အာဝသတိ၊ ဝိဇေယျ ပထဝိံ ဣမံ။
အဒဏ္ဍေန အသတ္ထေန၊ ဓမ္မေန အနုသာသတိ။

၂၈. “သစေ စ သော ပဗ္ဗဇတိ၊ အဂါရာ အနဂါရိယံ။

ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒေ [ဝိဝတ္တစ္ဆဒ္ဒေ (သီ.)] သမ္ဗုဒ္ဓေ၊ အရဟာ ဘဝတိ အနုတ္တရော။

၂၉. “ဇာတိံ ဂေါတ္တဉ္စ လက္ခဏံ၊ မန္တေ သိဿေ ပုနာပရေ။
မုဒ္ဓံ မုဒ္ဓာဓိပါတဉ္စ၊ မနသာယေဝ ပုစ္ဆထ။

၃၀. “အနာဝရဏဒဿာဝီ၊ ယဒိ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတိ။
မနသာ ပုစ္ဆိတေ ပဉှေ၊ ဝါစာယ ဝိသဇ္ဇိဿတိ” [ဝိဿဇ္ဇိဿတိ (က.)]။

၃၁. ဗာဝရိဿ ဝစော သုတွာ၊ သိဿာ သောဠသ ဗြာဟ္မဏာ။
အဇိတော တိဿမေတ္တေယျော၊ ပုဏ္ဏကော အထ မေတ္တဂူ။

၃၂. ဓောတကော ဥပသီဝေါ စ၊ နန္ဒော စ အထ ဟေမကော။
တောဒေယျ-ကပ္ပါ ဒုဘယော၊ ဇတုကဏ္ဏီ စ ပဏ္ဍိတော။

၃၃. ဘဒြာဝုဓော ဥဒယော စ၊ ပေါသာလော စာပိ ဗြာဟ္မဏော။
မောဃရာဇာ စ မေဓာဝီ၊ ပိင်္ဂိယော စ မဟာဣသိ။

၃၄. ပစ္စေကဂဏိနော သဗ္ဗေ၊ သဗ္ဗလောကဿ ဝိဿုတာ။
ဈာယီ ဈာနရတာ ဓီရာ၊ ပုဗ္ဗဝါသနဝါသိတာ။

၃၅. ဗာဝရိံ အဘိဝါဒေတွာ၊ ကတွာ စ နံ ပဒက္ခိဏံ။
ဇဋာဇိနဓရာ သဗ္ဗေ၊ ပက္ကာမုံ ဥတ္တရာမုခါ။

၃၆. မဠကဿ ပတိဋ္ဌာနံ၊ ပုရိမာဟိဿတိံ [ပုရိမာဟိယတိ (က.)] တဒါ [သဒါ (က.)]။
ဥဇ္ဇေနိဉ္စာပိ ဂေါနဒ္ဓံ၊ ဝေဒိသံ ဝနသဝှယံ။

၃၇. ကောသမ္ဗိဉ္စာပိ သာကေတံ၊ သာဝတ္ထိဉ္စ ပုရုတ္တမံ။
သေတဗျံ ကပိလဝတ္ထုံ၊ ကုသိနာရဉ္စ မန္ဒိရံ။

၃၈. ပါဝဉ္စ ဘောဂနဂရံ၊ ဝေသာလိံ မာဂဓံ ပုရံ။
ပါသာဏကံ စေတိယဉ္စ၊ ရမဏီယံ မနောရမံ။

၃၉. တသိတောဝုဒကံ သီတံ၊ မဟာလာဘံဝ ဝါဏိဇော။
ဆာယံ ဃမ္မာဘိတတ္တောဝ တုရိတာ ပဗ္ဗတမာရုဟုံ။

၄၀. ဘဂဝါ တမှိ သမယေ၊ ဘိက္ခုသင်္ဃပုရက္ခတော။
ဘိက္ခူနံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊ သီဟောဝ နဒတီ ဝနေ။

၄၁. အဇိတော အဒ္ဒသ ဗုဒ္ဓံ၊ ပီတရံသိံဝ [ဇိတရံသိံ သီတရံသိံ (က.)၊ ဝီတရံသိံ (သီ. သျာ.)] ဘာဏုမံ။
စန္ဒံ ယထာ ပန္နရသေ၊ ပရိပူရံ [ပါရိပူရိံ (သီ. သျာ.)] ဥပါဂတံ။

၄၂. အထဿ ဂတ္တေ ဒိသွာန၊ ပရိပူရဉ္စ ဗျဉ္ဇနံ။
ဧကမန္တံ ဌိတော ဟဋ္ဌော၊ မနောပဉှေ အပုစ္ဆထ။

၄၃. “အာဒိဿ ဇမ္မနံ ဗြူဟိ၊ ဂေါတ္တံ ဗြူဟိ သလက္ခဏံ။
မန္တေသု ပါရမိံ ဗြူဟိ၊ ကတိ ဝါစေတိ ဗြာဟ္မဏော”။

၄၄. “ဝီသံ ဝဿသတံ အာယု၊ သော စ ဂေါတ္တေန ဗာဝရီ။
တီဏိဿ လက္ခဏာ ဂတ္တေ၊ တိဏ္ဏံ ဝေဒါန ပါရဂူ။

၄၅. “လက္ခဏေ ဣတိဟာသေ စ၊ သနိဃဏ္ဍုသကေဋုဘေ။
ပဉ္စသတာနိ ဝါစေတိ၊ သဓမ္မေ ပါရမိံ ဂတော”။

၄၆. “လက္ခဏာနံ ပဝိစယံ၊ ဇာဝရိဿ နရုတ္တမ။
တဏှာဟစ္ဆိဒ [ကင္ခစ္ဆိဒ (က.)] ပကာသေဟိ၊ မာ နော ကင်္ခာယိတံ အဟု”။

၄၇. “မုခံ ဇိဝှာယ ဆာဒေတိ၊ ဥဏ္ဏဿ ဘမုကန္တရေ။
ကောသောဟိတံ ဝတ္ထဂုယှံ၊ ဧဝံ ဇာနာဟိ မာဏဝ”။

၄၈. ပုစ္ဆဉှိ ကိဉ္စိ အသုဏန္တော၊ သုတွာ ပဉှေ ဝိယာကတေ။
ဝိစိန္တေတိ ဇနော သဗ္ဗော၊ ဝေဒဇာတော ကတဉ္စလီ။

၄၉. “ကော နု ဒေဝေါ ဝါ ဗြဟ္မာ ဝါ၊ ဣန္ဒော ဝါပိ သုဇမ္ပတိ။
မနသာ ပုစ္ဆိတေ ပဉှေ၊ ကမေတံ ပဋိဘာသတိ။

၅၀. “မုဒ္ဓံ မုဒ္ဓါဓိပါတဉ္စ၊ ဗာဝရီ ပရိပုစ္ဆတိ။
တံ ဗျာကရောဟိ ဘဂဝါ၊ ကင်္ခံ ဝိနယ နော ဣသေ”။

၅၁. “အဝိဇ္ဇာ မုဒ္ဓါတိ ဇာနာဟိ၊ ဝိဇ္ဇာ မုဒ္ဓါဓိပါတိနီ။
သဒ္ဓါသတိသမာဓီဟိ၊ ဆန္ဒဝီရိယေန သံယုတာ”။

၅၂. တတော ဝေဒေန မဟတာ၊ သန္ထမ္ဘေတွာန မာဏဝေါ။
ဧကံသံ အဇိနံ ကတွာ၊ ပါဒေသု သိရသာ ပတိ။

၅၃. “ဗာဝရီ ဗြာဟ္မဏော ဘောတော၊ သဟ သိဿေဟိ မာရိသ။
ဥဒဂ္ဂစိတ္တော သုမနော၊ ပါဒေ ဝန္ဒတိ စက္ခုမ”။

၅၄. “သုခိတော ဗာဝရီ ဟောတု၊ သဟ သိဿေဟိ ဗြာဟ္မဏော။
တွဉ္စာပိ သုခိတော ဟောဟိ၊ စိရံ ဇီဝါဟိ မာဏဝ။

၅၅. “ဗာဝရိဿ စ တုယှံ ဝါ၊ သဗ္ဗေသံ သဗ္ဗသံသယံ။
ကတာဝကာသာ ပုစ္ဆဝှော၊ ယံ ကိဉ္စိ မနသိစ္ဆထ”။

၅၆. သမ္ဗုဒ္ဓေန ကတောကာသော၊ နိသီဒိတွာန ပဉ္စလီ။
အဇိတော ပဌမံ ပဉှံ၊ တတ္ထ ပုစ္ဆိ တထာဂတံ။

ဝတ္ထုဂါထာ နိဋ္ဌိတာ။

၁. အဇိတမာဏဝပုစ္ဆာ

၅၇. “ကေနဿု နိဝုတော လောကော၊ [ဣစ္စာယသ္မာ အဇိတော]
ကေနဿု နပ္ပကာသတိ။
ကိဿာဘိလေပနံ ဗြူသိ၊ ကိံသု တဿ မဟဗ္ဘယံ”။

၅၈. “အဝိဇ္ဇာယ နိဝုတော လောကော၊ [အဇိတာတိ ဘဂဝါ]
ဝေဝိစ္ဆာ ပမာဒါ နပ္ပကာသတိ။
ဇပ္ပာဘိလေပနံ ဗြူမိ၊ ဒုက္ခမဿ မဟဗ္ဘယံ”။

၅၉. “သဝန္တိ သဗ္ဗဓိ သောတာ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ အဇိတော]
သောတာနံ ကိံ နိဝါရဏံ။
သောတာနံ သံဝရံ ဗြူဟိ၊ ကေန သောတာ ပိဓိယ္ယရေ”။

၆၀. "ယာနိ သောတာနိ လောကသ္မိံ၊ [အဇိတာတိ ဘဂဝါ]
သတိ တေသံ နိဝါရဏံ။
သောတာနံ သံဝရံ ဗြူမိ၊ ပညာယေတေ ပိဓိယ္ယရေ"။

၆၁. "ပညာ စေဝ သတိ စာပိ [သတီ စေဝ (သီ.)]၊ [ဣစ္စာယသ္မာ အဇိတော]
နာမရူပဉ္စ မာရိသ။

ဧတံ မေ ပုဋ္ဌော ပဗြူဟိ၊ ကတ္ထေတံ ဥပရုဇ္ဈတိ"။
၆၂. "ယမေတံ ပဉှံ အပုစ္ဆိ၊ အဇိတ တံ ဝဒါမိ တေ။
ယတ္ထ နာမဉ္စ ရူပဉ္စ၊ အသေသံ ဥပရုဇ္ဈတိ။
ဝိညာဏဿ နိရောဓေန၊ ဧတ္ထေတံ ဥပရုဇ္ဈတိ"။

၆၃. "ယေ စ သင်္ခါတဓမ္မာသေ၊ ယေ စ သေခါ [သေက္ခာ (က.)] ပုထူ ဣဓ။
တေသံ မေ နိပကော ဣရိယံ၊ ပုဋ္ဌော ပဗြူဟိ မာရိသ"။

၆၄. "ကာမေသု နာဘိဂိဇ္ဈေယျ၊ မနသာနာဝိလော သိယာ။
ကုသလော သဗ္ဗဓမ္မာနံ၊ သတော ဘိက္ခု ပရိဗ္ဗဇေ"တိ။

အဇိတမာဏဝပုစ္ဆာ ပဌမာ။

၂. တိဿမေတ္တေယျမာဏဝပုစ္ဆာ

၆၅. "ကောဓ သန္တုသိတော လောကေ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ တိဿမေတ္တေယျော]
ကဿ နော သန္တိ ဣဉ္ဇိတာ။
ကော ဥဘန္တမဘိညာယ၊ မဇ္ဈေ မန္တာ န လိပ္ပတိ [န ပိမ္ပတိ (ဗဟူသု)]။
ကံ ဗြူသိ မဟာပုရိသောတိ၊ ကော ဣဓ သိဗ္ဗိနိမစ္စဂါ"တိ [သိဗ္ဗိနိမစ္စဂါ (သီ. သျာ.)]။

၆၆. "ကာမေသု ဗြဟ္မစရိယဝါ၊ [မေတ္တေယျာတိ ဘဂဝါ]
ဝီတတဏှော သဒါ သတော။
သင်္ခါယ နိဗ္ဗုတော ဘိက္ခု၊ တဿ နော သန္တိ ဣဉ္ဇိတာ။

၆၇. "သော ဥဘန္တမဘိညာယ၊ မဇ္ဈေ မန္တာ န လိပ္ပတိ။
တံ ဗြူမိ မဟာပုရိသောတိ၊ သော ဣဓ သိဗ္ဗိနိမစ္စဂါ"တိ။

တိဿမေတ္တေယျမာဏဝပုစ္ဆာ ဒုတိယာ။

၃. ပုဏ္ဏကမာဏဝပုစ္ဆာ

၆၈. "အနေဇံ မူလဒဿာဝိံ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ ပုဏ္ဏကော]
အတ္ထိ ပဉှေန အာဂမံ။
ကိံ နိဿိတာ ဣသယော မနုဇာ၊ ခတ္တိယာ ဗြာဟ္မဏာ ဒေဝတာနံ။
ယညမကပ္ပယိံသု ပုထူဓ လောကေ၊ ပုစ္ဆာမိ တံ ဘဂဝါ ဗြူဟိ မေတံ"။

၆၉. "ယေ ကေစိမေ ဣသယော မနုဇာ၊ [ပုဏ္ဏကာတိ ဘဂဝါ]
ခတ္တိယာ ဗြာဟ္မဏာ ဒေဝတာနံ။
ယညမကပ္ပယိံသု ပုထူဓ လောကေ၊ အာသီသမာနာ ပုဏ္ဏက ဣတ္ထတ္တံ။
ဇရံ သိတာ ယညမကပ္ပယိံသု"။

၇၀. ''ယေ ကေစိမေ ဣသယော မနုဇာ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ ပုဏ္ဏကော]
ခတ္တိယာ ဗြာဟ္မဏာ ဒေဝတာနံ။
ယညမကပ္ပယိံသု ပုထူဓ လောကေ၊ ကစ္စိသု တေ ဘဂဝါ ယညပထေ အပ္ပမတ္တာ။
အတာရုံ ဇာတိဉ္စ ဇရဉ္စ မာရိသ၊ ပုစ္ဆာမိ တံ ဘဂဝါ ဗြူဟိ မေတံ''။

၇၁. ''အာသီသန္တိ ထောမယန္တိ၊ အဘိဇပ္ပန္တိ ဇုဟန္တိ၊ [ပုဏ္ဏကာတိ ဘဂဝါ]
ကာမာဘိဇပ္ပန္တိ ပဋိစ္စ လာဘံ၊ တေ ယာဇယောဂါ ဘဝရာဂရတ္တာ။
နာတရိံသု ဇာတိဇရန္တိ ဗြူမိ''။

၇၂. ''တေ စေ နာတရိံသု ယာဇယောဂါ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ ပုဏ္ဏကော]
ယညေဟိ ဇာတိဉ္စ ဇရဉ္စ မာရိသ။
အထ ကော စရဟိ ဒေဝမနုဿလောကေ၊ အတာရိ ဇာတိဉ္စ ဇရဉ္စ မာရိသ။
ပုစ္ဆာမိ တံ ဘဂဝါ ဗြူဟိ မေတံ''။

၇၃. ''သင်္ခါယ လောကသ္မိ ပရောပရာနိ၊ [ပုဏ္ဏကာတိ ဘဂဝါ]
ယဿိဉ္ဇိတံ နတ္ထိ ကုဟိဉ္စိ လောကေ။
သန္တော ဝိဓူမော အနီဃော နိရာသော၊ အတာရိ သော ဇာတိဇရန္တိ ဗြူမီ''တိ။

ပုဏ္ဏကမာဏဝပုစ္ဆာ တတိယာ။

၄. မေတ္တဂူမာဏဝပုစ္ဆာ

၇၄. ''ပုစ္ဆာမိ တံ ဘဂဝါ ဗြူဟိ မေတံ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ မေတ္တဂူ]
မညာမိ တံ ဝေဒဂုံ ဘာဝိတတ္တံ။
ကုတော နု ဒုက္ခာ သမုဒာဂတာ ဣမေ၊ ယေ ကေစိ လောကသ္မိမနေကရူပါ''။

၇၅. ''ဒုက္ခဿ ဝေ မံ ပဘဝံ အပုစ္ဆသိ၊ [မေတ္တဂူတိ ဘဂဝါ]
တံ တေ ပဝက္ခာမိ ယထာ ပဇာနံ။
ဥပဓိနိဒါနာ ပဘဝန္တိ ဒုက္ခာ၊ ယေ ကေစိ လောကသ္မိမနေကရူပါ။

၇၆. ''ယော ဝေ အဝိဒ္ဝါ ဥပဓိံ ကရောတိ၊ ပုနပ္ပုနံ ဒုက္ခမုပေတိ မန္ဒော။
တသ္မာ ပဇာနံ ဥပဓိံ န ကယိရာ၊ ဒုက္ခဿ ဇာတိပ္ပဘဝါနုပဿီ''။

၇၇. ''ယံ တံ အပုစ္ဆိမှ အကိတ္တယီ နော၊ အညံ တံ ပုစ္ဆာမ တဒိင်္ဃ ဗြူဟိ။
'ကထံ နု ဓီရာ ဝိတရန္တိ ဩဃံ၊ ဇာတိံ ဇရံ သောကပရိဒ္ဒဝဉ္စ'။
တံ မေ မုနိ သာဓု ဝိယာကရောဟိ၊ တထာ ဟိ တေ ဝိဒိတော ဧသ ဓမ္မော''။

၇၈. ''ကိတ္တယိဿာမိ တေ ဓမ္မံ၊ [မေတ္တဂူတိ ဘဂဝါ]
ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ အနီတိဟံ။
ယံ ဝိဒိတွာ သတော စရံ၊ တရေ လောကေ ဝိသတ္တိကံ''။

၇၉. ''တဉ္စာဟံ အဘိနန္ဒာမိ၊ မဟေသိ ဓမ္မမုတ္တမံ။
ယံ ဝိဒိတွာ သတော စရံ၊ တရေ လောကေ ဝိသတ္တိကံ''။

၈၀. ''ယံ ကိဉ္စိ သမ္ပဇာနာသိ၊ [မေတ္တဂူတိ ဘဂဝါ]
ဥဒ္ဓံ အဓော တိရိယဉ္စာပိ မဇ္ဈေ။
ဧတေသု နန္ဒိဉ္စ နိဝေသနဉ္စ၊ ပနုဇ္ဇ ဝိညာဏံ ဘဝေ န တိဋ္ဌေ။

၈၁. “ဝံဝိဟာရီ သတော အပ္ပမတ္တော၊ ဘိက္ခု စရံ ဟိတ္ဝာ မမာယိတာနိ။
ဇာတိံ ဇရံ သောကပရိဒ္ဒဝဥ္စ၊ ဣဓေဝ ဝိဒ္ဝာ ပဇဟေယ္ယ ဒုက္ခံ”။

၈၂. “တောဘိနန္ဒာမိ ဝစော မဟေသိနော၊ သုကိတ္တိတံ ဂေါတမနူပဓီကံ။
အဒ္ဓာ ဟိ ဘဂဝါ ပဟာသိ ဒုက္ခံ၊ တထာ ဟိ တေ ဝိဒိတော ဧသ ဓမ္မော။

၈၃. “တေ စာပိ နူနပ္ပဇဟေယ္ယု ဒုက္ခံ၊ ယေ တွံ မုနိ အဋ္ဌိတံ ဩဝဒေယျ။
တံ တံ နမဿာမိ သမေစ္စ နာဂ၊ အပ္ပေဝ မံ ဘဂဝါ အဋ္ဌိတံ ဩဝဒေယျ”။

၈၄. “ယံ ဗြာဟ္မဏံ ဝေဒဂုမာဘိဇညာ၊ အကိဉ္စနံ ကာမဘဝေ အသတ္တံ။
အဒ္ဓာ ဟိ သော ဩဃမိမံ အတာရိ၊ တိဏ္ဏော စ ပါရံ အခိလော အကင်္ခော။

၈၅. “ဝိဒ္ဝါ စ ယော ဝေဒဂူ နရော ဣဓ၊ ဘဝါဘဝေ သင်္ဂမိမံ ဝိသဇ္ဇ။
သော ဝီတတဏှော အနီဃော နိရာသော၊ အတာရိ သော ဇာတိဇရန္တိ ဗြူမီ”တိ။

မေတ္တဂူမာဏဝပုစ္ဆာ စတုတ္ထီ။

၅. ဓောတကမာဏဝပုစ္ဆာ

၈၆. “ပုစ္ဆာမိ တံ ဘဂဝါ ဗြူဟိ မေတံ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ ဓောတကော]
ဝါစာဘိကင်္ခာမိ မဟေသိ တုယှံ။
တဝ သုတွာန နိဂ္ဃောသံ၊ သိက္ခေ နိဗ္ဗာနမတ္တနော”။

၈၇. “တေနဟာတပ္ပံ ကရောဟိ၊ [ဓောတကာတိ ဘဂဝါ]
ဣဓေဝ နိပကော သတော။
ဣတော သုတွာန နိဂ္ဃောသံ၊ သိက္ခေ နိဗ္ဗာနမတ္တနော”။

၈၈. “ပဿာမဟံ ဒေဝမနုဿလောကေ၊ အကိဉ္စနံ ဗြာဟ္မဏမိရိယမာနံ။
တံ တံ နမဿာမိ သမန္တစက္ခု၊ ပမုဉ္စ မံ သက္က ကထံကထာဟိ”။

၈၉. “နာဟံ သဟိဿာမိ ပမောစနာယ၊ ကထံကထိံ ဓောတက ကဉ္စိ လောကေ။
ဓမ္မဉ္စ သေဋ္ဌံ အဘိဇာနမာနော [အာဇာနမာနော (သီ. သျာ. ပီ.)] ၊ ဧဝံ တုဝံ ဩဃမိမံ တရေသိ”။

၉၀. “အနုသာသ ဗြဟ္မေ ကရုဏာယမာနော၊ ဝိဝေကဓမ္မံ ယမဟံ ဝိဇညံ။
ယထာဟံ အာကာသောဝ အဗျာပဇ္ဇမာနော၊ ဣဓေဝ သန္တော အသိတော စရေယျံ”။

၉၁. “ကိတ္တယိဿာမိ တေ သန္တိံ၊ [ဓောတကာတိ ဘဂဝါ]
ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ အနီတိဟံ။
ယံ ဝိဒိတွာ သတော စရံ၊ တရေ လောကေ ဝိသတ္တိကံ”။

၉၂. “တဉ္စာဟံ အဘိနန္ဒာမိ၊ မဟေသိ သန္တိမုတ္တမံ။
ယံ ဝိဒိတွာ သတော စရံ၊ တရေ လောကေ ဝိသတ္တိကံ”။

၉၃. “ယံ ကိဉ္စိ သမ္ပဇာနာသိ၊ [ဓောတကာတိ ဘဂဝါ]
ဥဒ္ဓံ အဓော တိရိယဉ္စာပိ မဇ္ဈေ။
ဧတံ ဝိဒိတွာ သင်္ဂေါတိ လောကေ၊ ဘဝါဘဝါယ မာကာသိ တဏှ”န္တိ။

ဓောတကမာဏဝပုစ္ဆာ ပဉ္စမီ။

၆. ဥပသီဝမာဏဝပုစ္ဆာ

၉၄. “ဧကော အဟံ သက္က မဟန္တမောဃံ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ ဥပသီဝေါ]
အနိဿိတော နော ဝိသဟာမိ တာရိတုံ။
အာရမ္မဏံ ဗြူဟိ သမန္တစက္ခု၊ ယံ နိဿိတော ဩဃမိမံ တရေယျံ”။

၉၅. “အာကိဉ္စညံ ပေက္ခမာနော သတိမာ၊ [ဥပသီဝါတိ ဘဂဝါ]
နတ္ထီတိ နိဿာယ တရဿု ဩဃံ။
ကာမေ ပဟာယ ဝိရတော ကထာဟိ၊ တဏှက္ခယံ နတ္တမဟာဘိပဿ”။

၉၆. “သဗ္ဗေသု ကာမေသု ယော ဝီတရာဂေါ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ ဥပသီဝေါ]
အာကိဉ္စညံ နိဿိတော ဟိတွာ မညံ။
သညာဝိမောက္ခေ ပရမေ ဝိမုတ္တော [ဓိမုတ္တော (က.)] ၊ တိဋ္ဌေယျ နု သော တတ္ထ အနာနုယာယီ” [အနာနုဝါယီ (သျာ. က.)]။

၉၇. “သဗ္ဗေသု ကာမေသု ယော ဝီတရာဂေါ၊ [ဥပသီဝါတိ ဘဂဝါ]
အာကိဉ္စညံ နိဿိတော ဟိတွာ မညံ။
သညာဝိမောက္ခေ ပရမေ ဝိမုတ္တော၊ တိဋ္ဌေယျ သော တတ္ထ အနာနုယာယီ”။

၉၈. “တိဋ္ဌေ စေ သော တတ္ထ အနာနုယာယီ၊ ပူဂမ္ပိ ဝဿာနံ သမန္တစက္ခု။
တတ္ထေဝ သော သီတိသိယာ ဝိမုတ္တော၊ စဝေထ ဝိညာဏံ တထာဝိဓဿ”။

၉၉. “အစ္စိ ယထာ ဝါတဝေဂေန ခိတ္တာ၊ [ဥပသီဝါတိ ဘဂဝါ]
အတ္ထံ ပလေတိ န ဥပေတိ သင်္ခံ။
ဧဝံ မုနီ နာမကာယာ ဝိမုတ္တော၊ အတ္ထံ ပလေတိ န ဥပေတိ သင်္ခံ”။

၁၀၀. “အတ္ထင်္ဂတော သော ဥဒ ဝါ သော နတ္ထိ၊ ဥဒါဟု ဝေ သဿတိယာ အရောဂေါ။
တံ မေ မုနီ သာဓု ဝိယာကရောဟိ၊ တထာ ဟိ တေ ဝိဒိတော ဧသ ဓမ္မော”။

၁၀၁. “အတ္ထင်္ဂတဿ န ပမာဏမတ္ထိ၊ [ဥပသီဝါတိ ဘဂဝါ]
ယေန နံ ဝဇ္ဇုံ တံ တဿ နတ္ထိ။
သဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု သမူဟတေသု၊ သမူဟတာ ဝါဒပထာပိ သဗ္ဗေ”တိ။

ဥပသီဝမာဏဝပုစ္ဆာ ဆဋ္ဌာ။

၇. နန္ဒမာဏဝပုစ္ဆာ

၁၀၂. “သန္တိ လောကေ မုနယော၊ [ဣစ္စာယသ္မာ နန္ဒော]
ဇနာ ဝဒန္တိ တယိဒံ ကထံသု။
ဉာဏူပပန္နံ မုနိ နော ဝဒန္တိ၊ ဥဒါဟု ဝေ ဇီဝိတေနူပပန္နံ”။

၁၀၃. “န ဒိဋ္ဌိယာ န သုတိယာ န ဉာဏေန၊ မုနီဓ နန္ဒ ကုသလာ ဝဒန္တိ။
ဝိသေနိကတွာ အနီဃာ နိရာသာ၊ စရန္တိ ယေ တေ မုနယောတိ ဗြူမိ”။

၁၀၄. “ယေ ကေစိမေ သမဏဗြာဟ္မဏာသေ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ နန္ဒော]
ဒိဋ္ဌဿုတေနာပိ ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိံ။
သီလဗ္ဗတေနာပိ ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိံ၊
အနေကရူပေန ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိံ။

ကစ္စိသ္သု တေ ဘဂဝါ တတ္ထ ယတာ စရန္တာ၊
အတာရု ဇာတိဉ္စ ဇရဉ္စ မာရိသ။
ပုစ္ဆာမိ တံ ဘဂဝ ဗြူဟိ မေတံ''။

၁၀၅. ''ယေ ကေစိမေ သမဏဗြာဟ္မဏာသေ၊ [နန္ဒာတိ ဘဂဝါ]
ဒိဋ္ဌသ္သုတေနာပိ ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိံ။
သီလဗ္ဗတေနာပိ ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိံ၊ အနေကရူပေန ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိံ။
ကိဉ္စာပိ တေ တတ္ထ ယတာ စရန္တိ၊ နာတရိံသု ဇာတိဇရန္တိ ဗြူမိ''။

၁၀၆. ''ယေ ကေစိမေ သမဏဗြာဟ္မဏာသေ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ နန္ဒော]
ဒိဋ္ဌသ္သုတေနာပိ ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိံ။
သီလဗ္ဗတေနာပိ ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိံ၊ အနေကရူပေန ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိံ။
တေ စေ မုနိ ဗြူသိ အနောဃတိဏ္ဏေ၊ အထ ကော စရဟိ ဒေဝမနုဿလောကေ။
အတာရိ ဇာတိဉ္စ ဇရဉ္စ မာရိသ၊ ပုစ္ဆာမိ တံ ဘဂဝ ဗြူဟိ မေတံ''။

၁၀၇. ''နာဟံ သဗ္ဗေ သမဏဗြာဟ္မဏာသေ၊ [နန္ဒာတိ ဘဂဝါ]
ဇာတိဇရာယ နိဝုတာတိ ဗြူမိ။
ယေ သီဓ ဒိဋ္ဌံ ဝ သုတံ မုတံ ဝါ၊ သီလဗ္ဗတံ ဝါပိ ပဟာယ သဗ္ဗံ။
အနေကရူပမ္ပိ ပဟာယ သဗ္ဗံ၊ တဏှံ ပရိညာယ အနာသဝါသေ။
တေ ဝေ နရာ ဩဃတိဏ္ဏာတိ ဗြူမိ''။

၁၀၈. ''ဧတာဘိနန္ဒာမိ ဝစော မဟေသိနော၊ သုကိတ္တိတံ ဂေါတမနူပဓီကံ။
ယေ သီဓ ဒိဋ္ဌံ ဝ သုတံ မုတံ ဝါ၊ သီလဗ္ဗတံ ဝါပိ ပဟာယ သဗ္ဗံ။
အနေကရူပမ္ပိ ပဟာယ သဗ္ဗံ၊ တဏှံ ပရိညာယ အနာသဝါသေ။
အဟမ္ပိ တေ ဩဃတိဏ္ဏာတိ ဗြူမီ''တိ။

နန္ဒမာဏဝပုစ္ဆာ သတ္တမာ။

၈. ဟေမကမာဏဝပုစ္ဆာ

၁၀၉. ''ယေ မေ ပုဗ္ဗေ ဝိယာကံသု၊ [ဣစ္စာယသ္မာ ဟေမကော]
ဟုရံ ဂေါတမသာသနာ။
ဣစ္စာသိ ဣတိ ဘဝိဿတိ၊ သဗ္ဗံ တံ ဣတိဟီတိဟံ။
သဗ္ဗံ တံ တက္ကဝဍ္ဎနံ၊ နာဟံ တတ္ထ အဘိရမိံ။

၁၁၀. ''တွဉ္စ မေ ဓမ္မမက္ခာဟိ၊ တဏှာနိဂ္ဃာတနံ မုနိ။
ယံ ဝိဒိတွာ သတော စရံ၊ တရေ လောကေ ဝိသတ္တိကံ''။

၁၁၁. ''ဣဓ ဒိဋ္ဌသုတမုတဝိညာတေသု၊ ပိယရူပေသု ဟေမက။
ဆန္ဒရာဂဝိနောဒနံ၊ နိဗ္ဗာနပဒမစ္စုတံ။

၁၁၂. ''ဧတဒညာယ ယေ သတာ၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မာဘိနိဗ္ဗုတာ။
ဥပသန္တာ စ တေ သဒါ၊ တိဏ္ဏာ လောကေ ဝိသတ္တိက''န္တိ။

ဟေမကမာဏဝပုစ္ဆာ အဋ္ဌမာ။

၉. တောဒေယျမာဏဝပုစ္ဆာ

၁၁၃. “ယသ္မိံ ကာမာ န ဝသန္တိ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ တောဒေယျော]
တဏှာ ယဿ န ဝိဇ္ဇတိ။
ကထံကထာ စ ယော တိဏ္ဏော၊ ဝိမောက္ခော တဿ ကီဒိသော”။
၁၁၄. “ယသ္မိံ ကာမာ န ဝသန္တိ၊ [တောဒေယျာတိ ဘဂဝါ]
တဏှာ ယဿ န ဝိဇ္ဇတိ။
ကထံကထာ စ ယော တိဏ္ဏော၊ ဝိမောက္ခော တဿ နာပရော”။

၁၁၅. “နိရာသသော သော ဥဒ အာသသာနော [အာသယာနော (က.)]၊ ပညာဏဝါ သော ဥဒ ပညကပ္ပီ။
မုနိံ အဟံ သက္က ယထာ ဝိဇညံ၊ တံ မေ ဝိယာစိက္ခ သမန္တစက္ခု”။

၁၁၆. “နိရာသသော သော န စ အာသသာနော၊ ပညာဏဝါ သော န စ ပညကပ္ပီ။
ဧဝမ္ပိ တောဒေယျ မုနိံ ဝိဇာန၊ အကိဉ္စနံ ကာမဘဝေ အသတ္တ”န္တိ။

တောဒေယျမာဏဝပုစ္ဆာ နဝမာ။

၁၀. ကပ္ပမာဏဝပုစ္ဆာ

၁၁၇. “မဇ္ဈေ သရသ္မိံ တိဋ္ဌတံ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ ကပ္ပော]
ဩဃေ ဇာတေ မဟဗ္ဘယေ။
ဇရာမစ္စုပရေတာနံ၊ ဒီပံ ပဗြူဟိ မာရိသ။
တွဉ္စ မေ ဒီပမက္ခာဟိ၊ ယထာယိဒံ နာပရံ သိယာ”။

၁၁၈. “မဇ္ဈေ သရသ္မိံ တိဋ္ဌတံ၊ [ကပ္ပာတိ ဘဂဝါ]
ဩဃေ ဇာတေ မဟဗ္ဘယေ။
ဇရာမစ္စုပရေတာနံ၊ ဒီပံ ပဗြူမိ ကပ္ပ တေ။

၁၁၉. “အကိဉ္စနံ အနာဒါနံ၊ ဧတံ ဒီပံ အနာပရံ။
နိဗ္ဗာနံ ဣတိ နံ ဗြူမိ၊ ဇရာမစ္စုပရိက္ခယံ။

၁၂၀. “ဧတဒညာယ ယေ သတာ၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မာဘိနိဗ္ဗုတာ။
န တေ မာရဝသာနုဂါ၊ န တေ မာရဿ ပဒ္ဓဂူ”တိ [ပဋ္ဌဂူ (သီ.)] ။

ကပ္ပမာဏဝပုစ္ဆာ ဒသမာ။

၁၁. ဇတုကဏ္ဏိမာဏဝပုစ္ဆာ

၁၂၁. “သုတွာနဟံ ဝီရမကာမကာမိံ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ ဇတုကဏ္ဏိ]
ဩဃာတိဂံ ပုဋ္ဌုမကာမမာဂမံ။
သန္တိပဒံ ဗြူဟိ သဟဇနေတ္တ၊ ယထာတစ္ဆံ ဘဂဝါ ဗြူဟိ မေတံ။

၁၂၂. “ဘဂဝါ ဟိ ကာမေ အဘိဘုယျ ဣရိယတိ၊ အာဒိစ္စောဝ ပထဝိံ တေဇီ တေဇသာ။
ပရိတ္တပညဿ မေ ဘူရိပည၊ အာစိက္ခ ဓမ္မံ ယမဟံ ဝိဇညံ။
ဇာတိဇရာယ ဣဓ ဝိပ္ပဟာနံ”။

၁၂၃. “ကာမေသု ဝိနယ ဂေဓံ၊ [ဇတုကဏ္ဏီတိ ဘဂဝါ]
နေက္ခမ္မံ ဒဋ္ဌု ခေမတော။
ဥဂ္ဂဟိတံ နိရတ္တံ ဝါ၊ မာ တေ ဝိဇ္ဇိတ္ထ ကိဉ္စနံ။

၁၂၄. ‘‘ယံ ပုဗ္ဗေ တံ ဝိသောသေဟိ၊ ပစ္ဆာ တေ မာဟု ကိဉ္စနံ။
မဇ္ဈေ စေ နော ဂဟေဿသိ၊ ဥပသန္တော စရိဿသိ။

၁၂၅. ‘‘သဗ္ဗသော နာမရူပသ္မိံ၊ ဝီတဂေဓဿ ဗြာဟ္မဏ။
အာသဝဿ န ဝိဇ္ဇန္တိ၊ ယေဟိ မစ္စုဝသံ ဝဇေ’’တိ။

ဇတုကဏ္ဏိမာဏဝပုစ္ဆာ ဧကာဒသမာ။

၁၂. ဘဒြာဝုဓမာဏဝပုစ္ဆာ

၁၂၆. ‘‘ဩကဉ္ဇဟံ တဏှစ္ဆိဒံ အနေဇံ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ ဘဒြာဝုဓော]
နန္ဒိဉ္ဇဟံ ဩဃတိဏ္ဏံ ဝိမုတ္တံ။
ကပ္ပဉ္ဇဟံ အဘိယာစေ သုမေဓံ၊ သုတွာန နာဂဿ အပနမိဿန္တိ ဣတော။

၁၂၇. ‘‘နာနာဇနာ ဇနပဒေဟိ သင်္ဂတာ၊
တဝ ဝီရ ဝါကျံ အဘိကင်္ခမာနာ။
တေသံ တုဝံ သာဓု ဝိယာကရောဟိ၊ တထာ ဟိ တေ ဝိဒိတော ဧသ ဓမ္မော’’။

၁၂၈. ‘‘အာဒာနတဏှံ ဝိနယေထ သဗ္ဗံ၊ [ဘဒြာဝုဓာတိ ဘဂဝါ]
ဥဒ္ဓံ အဓော တိရိယဉ္စာပိ မဇ္ဈေ။
ယံ ယဉှိ လောကသ္မိမုပါဒိယန္တိ၊ တေနေဝ မာရော အနွေတိ ဇန္တုံ။

၁၂၉. ‘‘တသ္မာ ပဇာနံ န ဥပါဒိယေထ၊ ဘိက္ခု သတော ကိဉ္စနံ သဗ္ဗလောကေ။
အာဒာနသတ္တေ ဣတိ ပေက္ခမာနော၊ ပဇံ ဣမံ မစ္စုဓေယျေ ဝိသတ္တ’’န္တိ။

ဘဒြာဝုဓမာဏဝပုစ္ဆာ ဒွါဒသမာ။

၁၃. ဥဒယမာဏဝပုစ္ဆာ

၁၃၀. ‘‘ဈာယိံ ဝိရဇမာသီနံ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ ဥဒယော]
ကတကိစ္စံ အနာသဝံ။
ပါရဂုံ သဗ္ဗဓမ္မာနံ၊ အတ္ထိ ပဉှေန အာဂမံ။
အညာဝိမောက္ခံ ပဗြူဟိ၊ အဝိဇ္ဇာယ ပဘေဒနံ’’။

၁၃၁. ‘‘ပဟာနံ ကာမစ္ဆန္ဒာနံ၊ [ဥဒယာတိ ဘဂဝါ]
ဒောမနဿာန စူဘယံ။
ထိနဿ စ ပနူဒနံ၊ ကုက္ကုစ္စာနံ နိဝါရဏံ။

၁၃၂. ‘‘ဥပေက္ခာသတိသံသုဒ္ဓံ၊ ဓမ္မတက္ကပုရေဇဝံ။
အညာဝိမောက္ခံ ပဗြူမိ၊ အဝိဇ္ဇာယ ပဘေဒနံ’’။

၁၃၃. ‘‘ကိံသု သံယောဇနော လောကော၊ ကိံသု တဿ ဝိစာရဏံ။
ကိဿဿ ဝိပ္ပဟာနေန၊ နိဗ္ဗာနံ ဣတိ ဝုစ္စတိ’’။

၁၃၄. ‘‘နန္ဒိသံယောဇနော လောကော၊ ဝိတက္ကဿ ဝိစာရဏံ။
တဏှာယ ဝိပ္ပဟာနေန၊ နိဗ္ဗာနံ ဣတိ ဝုစ္စတိ’’။

၁၃၅. ‘‘ကထံ သတဿ စရတော၊ ဝိညာဏံ ဥပရုဇ္ဈတိ။
ဘဂဝန္တံ ပုဋ္ဌုမာဂမ္မ၊ တံ သုဏောမ ဝစော တဝ’’။

၁၃၆.“အဇ္ဈတ္တဉ္စ ဗဟိဒ္ဓာ စ၊ ဝေဒနံ နာဘိနန္ဒတော။
ဧဝံ သတဿ စရတော၊ ဝိညာဏံ ဥပရုဇ္ဈတီ”တိ။

ဥဒယမာဏဝပုစ္ဆာ တေရသမာ။

၁၄. ပေါသာလမာဏဝပုစ္ဆာ

၁၃၇.“ယော အတီတံ အာဒိသတိ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ ပေါသာလော]
အနေဇော ဆိန္နသံသယော။
ပါရဂူ သဗ္ဗဓမ္မာနံ၊ အတ္ထိ ပဥှေန အာဂမံ။

၁၃၈.“ဝိဘူတရူပသညိဿ၊ သဗ္ဗကာယပ္ပဟာယိနော။
အဇ္ဈတ္တဉ္စ ဗဟိဒ္ဓာ စ၊ နတ္ထိ ကိဉ္စီတိ ပဿတော။
ဉာဏံ သက္ကာနုပုစ္ဆာမိ၊ ကထံ နေယျော တထာဝိဓော”။

၁၃၉.“ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော သဗ္ဗာ၊ [ပေါသာလာတိ ဘဂဝါ]
အဘိဇာနံ တထာဂတော။
တိဋ္ဌန္တမေနံ ဇာနာတိ၊ ဝိမုတ္တံ တပ္ပရာယဏံ။

၁၄၀.“အာကိဉ္စညသမ္ဘဝံ ဉတွာ၊ နန္ဒီ သံယောဇနံ ဣတိ။
ဧဝမေတံ အဘိညာယ၊ တတော တတ္ထ ဝိပဿတိ။
ဧတံ [ဧဝံ (သျာ. က.)] ဉာဏံ တထံ တဿ၊ ဗြာဟ္မဏဿ ဝုသီမတော”တိ။

ပေါသာလမာဏဝပုစ္ဆာ စုဒ္ဒသမာ။

၁၅. မောဃရာဇမာဏဝပုစ္ဆာ

၁၄၁.“ဒွါဟံ သက္ကံ အပုစ္ဆိဿံ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ မောဃရာဇာ]
န မေ ဗျာကာသိ စက္ခုမာ။
ယာဝတတိယဉ္စ ဒေဝီသိ၊ ဗျာကရောတီတိ မေ သုတံ။

၁၄၂.“အယံ လောကော ပရော လောကော၊ ဗြဟ္မလောကော သဒေဝကော။
ဒိဋ္ဌိံ တေ နာဘိဇာနာတိ၊ ဂောတမဿ ယသဿိနော။

၁၄၃.“ဧဝံ အဘိက္ကန္တဒဿာဝိံ၊ အတ္ထိ ပဥှေန အာဂမံ။
ကထံ လောကံ အဝေက္ခန္တံ၊ မစ္စုရာဇာ န ပဿတိ”။

၁၄၄.“သုညတော လောကံ အဝေက္ခဿု၊ မောဃရာဇ သဒါ သတော။
အတ္တာနုဒိဋ္ဌိံ ဦဟစ္စ၊ ဧဝံ မစ္စုတရော သိယာ။
ဧဝံ လောကံ အဝေက္ခန္တံ၊ မစ္စုရာဇာ န ပဿတီ”တိ။

မောဃရာဇမာဏဝပုစ္ဆာ ပန္နရသမာ။

၁၆. ပိင်္ဂိယမာဏဝပုစ္ဆာ

၁၄၅.“ဇိဏ္ဏောဟမသ္မိ အဗလော ဝီတဝဏ္ဏော၊ [ဣစ္စာယသ္မာ ပိင်္ဂိယော]
နေတ္တာ န သုဒ္ဓါ သဝနံ န ဖာသု။
မာဟံ နဿံ မောမုဟော အန္တရာဝ၊ အာစိက္ခ ဓမ္မံ ယမဟံ ဝိဇညံ။

ဇာတိဇရာယ ဣာခ ဝိပ္ပဟာနံ”။

၁၄၆.“ဒိသွာန ရူပေသု ဝိဟညမာနေ၊ [ပိင်္ဂိယာတိ ဘဂဝါ]
ရုပ္ပန္တိ ရူပေသု ဇနာ ပမတ္တာ။
တသ္မာ တုဝံ ပိင်္ဂိယ အပ္ပမတ္တော၊ ဇဟဿု ရူပံ အပုနဗ္ဘဝါယ”။

၁၄၇.“ဒိသာ စတဿော ဝိဒိသာ စတဿော၊ ဥဒ္ဓံ အဓော ဒသ ဒိသာ ဣမာယော။
န တုယှံ အဒိဋ္ဌံ အသုတံ အမုတံ [အသုတံ အမုတံ ဝါ (သီ.)၊ အသုတာမုတံ ဝါ (သျာ.)၊ အသုတံ’မုတံ ဝါ (ပီ.)]၊ အထော အဝိညာတံ ကိဉ္စနမတ္ထိ [ကိဉ္စိ မတ္ထိ (သျာ.)၊ ကိဉ္စိ နတ္ထိ (ပီ.)၊ ကိဉ္စိနမတ္ထိ (က.)] လောကေ။
အာစိက္ခ ဓမ္မံ ယမဟံ ဝိဇညံ၊ ဇာတိဇရာယ ဣာခ ဝိပ္ပဟာနံ”။

၁၄၈.“တဏှာဓိပန္နေ မနုဇေ ပေက္ခမာနော၊ [ပိင်္ဂိယာတိ ဘဂဝါ]
သန္တာပဇာတေ ဇရသာ ပရေတေ။
တသ္မာ တုဝံ ပိင်္ဂိယ အပ္ပမတ္တော၊ ဇဟဿု တဏှံ အပုနဗ္ဘဝါယာ”တိ။

ပိင်္ဂိယမာဏဝပုစ္ဆာ သောဠသမာ။

၁၇. ပာရာယနတ္ထုတိဂါထာ

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ မဂဓေသု ဝိဟရန္တော ပါသာဏကေ စေတိယေ, ပရိစာရကသောဠသာနံ [ပရိစာရကသောဠသန္နံ (သျာ. က.)] ဗြာဟ္မဏာနံ အဇ္ဈိဋ္ဌော ပုဋ္ဌော ပုဋ္ဌော ပဉှံ [ပဉှေ (သီ. ပီ.)] ဗျာကာသိ။ ဧကမေကဿ စေပိ ပဉှဿ အတ္ထမညာယ ဓမ္မမညာယ ဓမ္မာနုဓမ္မံ ပဋိပဇ္ဇေယျ, ဂစ္ဆေယျေဝ ဇရာမရဏဿ ပါရံ။ “ပါရင်္ဂမနီယာ ဣမေ ဓမ္မာ”တိ – တသ္မာ ဣမဿ ဓမ္မပရိယာယဿ ပါရာယနန္တေဝ [ပါရာယဏံတွေဝ (သီ. အဋ္ဌ.)] အဓိဝစနံ။

၁၄၉.အဇိတော တိဿမေတ္တေယျော၊ ပုဏ္ဏကော အထ မေတ္တဂူ။
ဓောတကော ဥပသီဝေါ စ၊ နန္ဒော စ အထ ဟေမကော။

၁၅၀.တောဒေယျကပ္ပါ ဒုဘယော၊ ဇတုကဏ္ဏီ စ ပဏ္ဍိတော။
ဘဒြာဝုဓော ဥဒယော စ၊ ပေါသာလော စာပိ ဗြာဟ္မဏော။
မောဃရာဇာ စ မေဓာဝီ၊ ပိင်္ဂိယော စ မဟာဣသိ။

၁၅၁.ဧတေ ဗုဒ္ဓံ ဥပါဂစ္ဆုံ၊ သမ္ပန္နစရဏံ ဣသိံ။
ပုစ္ဆန္တာ နိပုဏေ ပဉှေ၊ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌံ ဥပါဂမုံ။

၁၅၂.တေသံ ဗုဒ္ဓေါ ပဗျာကာသိ၊ ပဉှေ ပုဋ္ဌော ယထာတထံ။
ပဉှာနံ ဝေယျာကရဏေန၊ တောသေသိ ဗြာဟ္မဏေ မုနိ။

၁၅၃.တေ တောသိတာ စက္ခုမတာ၊ ဗုဒ္ဓေနာဒိစ္စဗန္ဓုနာ။
ဗြဟ္မစရိယမစရိံသု၊ ဝရပညဿ သန္တိကေ။

၁၅၄.ဧကမေကဿ ပဉှဿ၊ ယထာ ဗုဒ္ဓေန ဒေသိတံ။
တထာ ယော ပဋိပဇ္ဇေယျ၊ ဂစ္ဆေ ပါရံ အပါရတော။

၁၅၅.အပါရာ ပါရံ ဂစ္ဆေယျ၊ ဘာဝေန္တော မဂ္ဂမုတ္တမံ။
မဂ္ဂေါ သော ပါရံ ဂမနာယ၊ တသ္မာ ပါရာယနံ ဣတိ။

၁၈. ဟာရာယနာနုဂီတိကထာ

၁၅၆. “ဟာရာယနမနုကယိဿံ ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ ပိင်္ဂိယော]
ယထာဒ္ဒက္ခိ တထာက္ခာသိ၊ ဝိမလော ဘူရိမေဓသော။
နိက္ကာမော နိဗ္ဗနော [နိဗ္ဗုတော (သျာ.)] နာဂေါ၊ ကိဿ ဟေတု မုသာ ဘဏေ။

၁၅၇. “ပဟီနမလမောဟဿ၊ မာနမက္ခပ္ပဟာယိနော။
ဟန္ဒာဟံ ကိတ္တယိဿာမိ၊ ဂိရံ ဝဏ္ဏူပသဉှိတံ။

၁၅၈. “တမောနုဒော ဗုဒ္ဓေါ သမန္တစက္ခု၊ လောကန္တဂူ သဗ္ဗဘဝါတိဝတ္တော။
အနာသဝေါ သဗ္ဗဒုက္ခပ္ပဟီနော၊ သစ္စဝှယော ဗြဟ္မေ ဥပါသိတော မေ။

၁၅၉. “ဒိဇော ယထာ ကုဗ္ဗနကံ ပဟာယ၊ ဗဟုပ္ဖလံ ကာနနမာဝသေယျ။
ဧဝမ္ပဟံ အပ္ပဒဿေ ပဟာယ၊ မဟောဒဓိံ ဟံသောရိဝ အဇ္ဈပတ္တော။

၁၆၀. “ယေမေ ပုဗ္ဗေ ဝိယာကံသု၊ ဟုရံ ဂေါတမသာသနာ။
ဣစ္စာသိ ဣတိ ဘဝိဿတိ။
သဗ္ဗံ တံ ဣတိဟီတိဟံ၊ သဗ္ဗံ တံ တက္ကဝမုနံ။

၁၆၁. “ဧကော တမနုဒာသိနော၊ ဇုတိမာ သော ပဘင်္ကရော။
ဂေါတမော ဘူရိပညာဏော၊ ဂေါတမော ဘူရိမေဓသော။

၁၆၂. “ယော မေ ဓမ္မမဒေသေသိ၊ သန္ဒိဋ္ဌိကမကာလိကံ။
တဏှက္ခယမနီတိကံ၊ ယဿ နတ္ထိ ဥပမာ ကွစိ”။

၁၆၃. “ကိံ နု တမှာ ဝိပ္ပဝသသိ၊ မုဟုတ္တမပိ ပိင်္ဂိယ။
ဂေါတမာ ဘူရိပညာဏာ၊ ဂေါတမာ ဘူရိမေဓသာ။

၁၆၄. “ယော တေ ဓမ္မမဒေသေသိ၊ သန္ဒိဋ္ဌိကမကာလိကံ။
တဏှက္ခယမနီတိကံ၊ ယဿ နတ္ထိ ဥပမာ ကွစိ”။

၁၆၅. “နာဟံ တမှာ ဝိပ္ပဝသာမိ၊ မုဟုတ္တမပိ ဗြာဟ္မဏ။
ဂေါတမာ ဘူရိပညာဏာ၊ ဂေါတမာ ဘူရိမေဓသာ။

၁၆၆. “ယော မေ ဓမ္မမဒေသေသိ၊ သန္ဒိဋ္ဌိကမကာလိကံ။
တဏှက္ခယမနီတိကံ၊ ယဿ နတ္ထိ ဥပမာ ကွစိ။

၁၆၇. “ပဿာမိ နံ မနသာ စက္ခုနာဝ, ရတ္တိန္ဒိဝံ ဗြာဟ္မဏ အပ္ပမတ္တော။

နမဿမာနော ဝိဝသေမိ ရတ္တိံ၊ တေနေဝ မညာမိ အဝိပ္ပဝါသံ။

၁၆၈. “သဒ္ဓါ စ ပီတိ စ မနော သတိ စ၊
နာပေန္တိမေ ဂေါတမသာသနမှာ။
ယံ ယံ ဒိသံ ဝဇတိ ဘူရိပညော၊ သ တေန တေနေဝ နတောဟမသ္မိ။

၁၆၉. “ဇိဏ္ဏဿ မေ ဒုဗ္ဗလထာမကဿ၊ တေနေဝ ကာယော န ပလေတိ တတ္ထ။
သင်္ကပ္ပယန္တာယ [သံကပ္ပယတ္တာယ (သီ.)] ဝဇာမိ နိစ္စံ၊ မနော ဟိ မေ ဗြာဟ္မဏ တေန ယုတ္တော။

၁၇၀. “ပင်္ကေ သယာနော ပရိဖန္ဒမာနော၊ ဒီပါ ဒီပံ ဥပလ္လဝိံ။

အထဒ္ဒသာသိံ သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ ဩဃတိဏ္ဏမနာသဝံ။

၁၇၁. “ယထာ အဟူ ဝက္ကလိ မုတ္တသဒ္ဓော၊ ဘဒြာဝုဓော အာဠဝိဂေါတမော စ။
ဧဝမေဝ တွမ္ပိ ပမုဉ္စဿု သဒ္ဓံ၊ ဂမိဿသိ တွံ ပိင်္ဂိယ မစ္စုဓေယျဿ ပါရံ” [မစ္စုဓေယျပါရံ (သီ.)]။

၁၇၂. “ဧသ ဘိယျော ပသီဒါမိ၊ သုတွာန မုနိနော ဝစော။
ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒော သမ္ဗုဒ္ဓော၊ အခိလော ပဋိဘာနဝါ။

၁၇၃. “အဓိဒေဝေ အဘိညာယ၊ သဗ္ဗံ ဝေဒိ ပရောပရံ။
ပဉှာနန္တကရော သတ္ထာ၊ ကင်္ခီနံ ပဋိဇာနတံ။

၁၇၄. “အသံဟီရံ အသံကုပ္ပံ၊ ယဿ နတ္ထိ ဥပမာ ကွစိ။
အဒ္ဓါ ဂမိဿာမိ န မေတ္ထ ကင်္ခါ၊ ဧဝံ မံ ဓာရေဟိ အဓိမုတ္တစိတ္တ”န္တိ [အဇိတမာဏဝပုစ္ဆာယ ပဋ္ဌာယ ယာဝ ပါရာယနာနုဂီတိကတာပရိယောသာနာ သျာ. ။ ပေါတ္ထကေ နတ္ထိ]။

ပါရာယနာနုဂီတိကထာ နိဋ္ဌိတာ။

ဟာရာယနဝဂ္ဂနိဒ္ဒေသော

၁. အဇိတမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသော

၁. **ကေနဿု နိဝုတော လောကော၊ [ဣစ္စာယသ္မာ အဇိတော]**
ကေနဿု နပ္ပကာသတိ။
ကိဿာဘိလေပနံ ဗြူသိ [ဗြူဟိ (သျာ.)] **၊ ကိံသု တဿ မဟဗ္ဘယံ။**

ကေနဿု နိဝုတော လောကော တိ။ **လောကော**တိ နိရယလောကော တိရစ္ဆာနလောကော ပေတ္တိဝိသယလောကော မနုဿလောကော ဒေဝလောကော ခန္ဓလောကော ဓာတုလောကော အာယတနလောကော အယံ လောကော ပရော လောကော ဗြဟ္မလောကော ဒေဝလောကော – အယံ ဝုစ္စတိ လောကော။ အယံ လောကော ကေန အာဝုတော နိဝုတော ဩဝုတော [ဩဖုတော (သျာ.)] ပိဟိတော ပဋိစ္ဆန္နော ပဋိကုဇ္ဇိတောတိ – ကေနဿု နိဝုတော လောကော?

ဣစ္စာယသ္မာ အဇိတော တိ။ **ဣစ္စာ** တိ ပဒသန္ဓိ ပဒသံသဂ္ဂေါ ပဒပါရိပူရီ အက္ခရသမဝါယော ဗျဉ္ဇနသိလိဋ္ဌတာ ပဒါနုပုဗ္ဗတာပေတံ [ပဒါနုပုဗ္ဗတာမေတံ (ဗဟူသု)] ဣစ္စာတိ။ **အာယသ္မာ** တိ ပိယဝစနံ ဂရုဝစနံ သဂါရဝသပ္ပတိဿဝစနမေတံ အာယသ္မာတိ။ **အဇိတော**တိ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ နာမံ သင်္ခါ သမညာ ပညတ္တိ ဝေါဟာရော နာမံ နာမကမ္မံ နာမဓေယျံ နိရုတ္တိ ဗျဉ္ဇနံ အဘိလာပေါတိ – ဣစ္စာယသ္မာ အဇိတော။

ကေနဿု နပ္ပကာသတိ တိ ကေန လောကော နပ္ပကာသတိ န ဘာသတိ န တပတိ န ဝိရောစတိ န ဉာယတိ န ပညာယတီတိ – ကေနဿု နပ္ပကာသတိ ။

ကိဿာဘိလေပနံ ဗြူသိ တိ ကိံ လောကဿ လေပနံ လဂ္ဂနံ ဗန္ဓနံ ဥပက္ကိလေသော။ ကေန လောကော လိတ္တော သံလိတ္တော ဥပလိတ္တော ကိလိဋ္ဌော သံကိလိဋ္ဌော မက္ခိတော သံသဋ္ဌော လဂ္ဂေါ လဂ္ဂိတော ပလိဗုဒ္ဓေါ, ဗြူသိ အာစိက္ခသိ ဒေသေသိ ပညပေသိ [ပညာပေသိ (က.)] ပဋ္ဌပေသိ ဝိဝရသိ ဝိဘဇသိ ဥတ္တာနီကရောသိ [ဥတ္တာနိံ ကရောသိ (က.)] ပကာသေသီတိ – ကိဿာဘိလေပနံ ဗြူသိ။

ကိံသု တဿ မဟဗ္ဘယ န္တိ ကိံ လောကဿ ဘယံ မဟဗ္ဘယံ ပီဠနံ ဃဋ္ဋနံ ဥပဒ္ဒဝေါ ဥပသဂ္ဂေါတိ – ကိံသု တဿ မဟဗ္ဘယံ။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

"ကေနဿု နိဝုတော လောကော၊ [ဣစ္စာယသ္မာ အဇိတော]
ကေနဿု နပ္ပကာသတိ။
ကိဿာဘိလေပနံ ဗြူသိ၊ ကိံသု တဿ မဟဗ္ဘယ"န္တိ။

၂. **အဝိဇ္ဇာယ နိဝုတော လောကော၊ [အဇိတာတိ ဘဂဝါ]**
ဝေဝိစ္ဆာ ပမာဒါ နပ္ပကာသတိ။
ဇပ္ပာဘိလေပနံ ဗြူမိ၊ ဒုက္ခမဿ မဟဗ္ဘယံ။

အဝိဇ္ဇာယ နိဝုတော လောကောတိ။ **အဝိဇ္ဇာ**တိ ဒုက္ခေ အညာဏံ ဒုက္ခသမုဒယေ အညာဏံ ဒုက္ခနိရောဓေ အညာဏံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိယာ ပဋိပဒါယ အညာဏံ, ပုဗ္ဗန္တေ အညာဏံ အပရန္တေ အညာဏံ ပုဗ္ဗန္တာပရန္တေ အညာဏံ, ဣဒပ္ပစ္စယတာပဋိစ္စသမုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသု အညာဏံ, ယံ ဧဝရူပံ အညာဏံ အဒဿနံ အနဘိသမယော အနနုဗောဓော အသမ္ဗောဓော အပ္ပဋိဝေဓော အသံဂါဟနာ အပရိယောဂါဟနာ အသမပေက္ခနာ အပစ္စဝေက္ခဏာ [အပစ္စဝေက္ခနာ (သျာ.)] အပစ္စဝေက္ခဏကမ္မံ ဒုမ္မေဇ္ဈံ ဗာလျံ အသမ္ပဇညံ မောဟော ပမောဟော သမ္မောဟော အဝိဇ္ဇာ အဝိဇ္ဇောဃော အဝိဇ္ဇာယောဂေါ အဝိဇ္ဇာနုသယော အဝိဇ္ဇာပရိယုဋ္ဌာနံ အဝိဇ္ဇာလင်္ဂီ မောဟော အကုသလမူလံ, အယံ ဝုစ္စတိ – အဝိဇ္ဇာ။

လောကောတိ နိရယလောကော တိရစ္ဆာနလောကော ပေတ္တိဝိသယလောကော မနုဿလောကော ဒေဝလော
ကော ခန္ဓလောကော ဓာတုလောကော အာယတနလောကော အယံ လောကော ပရော လောကော ဗြဟ္မလောကော ဒေဝ
လောကော – အယံ ဝုစ္စတိ လောကော။ အယံ လောကော ဣမာယ အဝိဇ္ဇာယ အာဝုတော နိဝုတော ဩဝုတော ပိဟိတော ပဋိ
စ္ဆန္နော ပဋိကုဇ္ဇိတောတိ – အဝိဇ္ဇာယ နိဝုတော လောကော။

အဇိတာတိ ဘဂဝါ တံ ဗြာဟ္မဏံ နာမေန အာလပတိ။ **ဘဂဝါ**တိ ဂါရဝါဓိဝစနံ။ အပိ စ, ဘဂ္ဂရာဂေါတိ ဘဂဝါ; ဘ
ဂ္ဂဒောသောတိ ဘဂဝါ; ဘဂ္ဂမောဟောတိ ဘဂဝါ; ဘဂ္ဂမာနောတိ ဘဂဝါ; ဘဂ္ဂဒိဋ္ဌိတိ ဘဂဝါ; ဘဂ္ဂကဏ္ဍကောတိ
ဘဂဝါ; ဘဂ္ဂကိလေသောတိ ဘဂဝါ; ဘဇိ ဝိဘဇိ ပဝိဘဇိ ဓမ္မရတနန္တိ ဘဂဝါ; ဘဝါနံ အန္တကရောတိ ဘဂဝါ; ဘာဝိ
တကာယော ဘာဝိတသီလော ဘာဝိတစိတ္တော [ဘာဝိတကာယောတိ ဘဂဝါ, ဘာဝိတသီလောတိ ဘာဝိတစိတ္တောတိ
(သျာ.)] ဘာဝိတပညောတိ ဘဂဝါ; ဘဇိ ဝါ ဘဂဝါ အရညဝနပတ္ထာနိ ပန္တာနိ သေနာသနာနိ အပ္ပသဒ္ဒါနိ အပ္ပနိဂ္ဃော
သာနိ ဝိဇနဝါတာနိ မနုဿရာဟဿေယျကာနိ [မနုဿရာဟသေယျကာနိ (သျာ.)] ပဋိသလ္လာနသာရုပ္ပာ
နီတိ ဘဂဝါ; ဘာဂီ ဝါ ဘဂဝါ စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနန္တိ ဘဂဝါ; ဘာဂီ ဝါ ဘဂဝါ
အတ္ထရသဿ ဓမ္မရသဿ ဝိမုတ္တိရသဿ အဓိသီလဿ အဓိစိတ္တဿ အဓိပညာယာတိ ဘဂဝါ; ဘာဂီ ဝါ ဘဂ
ဝါ စတုန္နံ ဈာနာနံ စတုန္နံ အပ္ပမညာနံ စတုန္နံ အရူပသမာပတ္တီနန္တိ ဘဂဝါ; ဘာဂီ ဝါ ဘဂဝါ အဋ္ဌန္နံ ဝိမောက္ခာနံ အ
ဋ္ဌန္နံ အဘိဘာယတနာနံ နဝန္နံ အနုပုဗ္ဗသမာပတ္တီနန္တိ ဘဂဝါ; ဘာဂီ ဝါ ဘဂဝါ ဒသန္နံ သညာဘာဝနာနံ ကသိဏသမာ
ပတ္တီနံ အာနာပာနဿတိသမာဓိဿ အသုဘသမာပတ္တိယာတိ ဘဂဝါ; ဘာဂီ ဝါ ဘဂဝါ စတုန္နံ သတိပဋ္ဌာနာနံ စ
တုန္နံ သမ္မပ္ပဓာနာနံ စတုန္နံ ဣဒ္ဓိပါဒါနံ ပဉ္စန္နံ ဣန္ဒြိယာနံ ပဉ္စန္နံ ဗလာနံ သတ္တန္နံ ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ အရိယဿ
အဋ္ဌင်္ဂိကဿ မဂ္ဂဿာတိ ဘဂဝါ; ဘာဂီ ဝါ ဘဂဝါ ဒသန္နံ တထာဂတဗလာနံ စတုန္နံ ဝေသာရဇ္ဇာနံ စတုန္နံ ပဋိသ
မ္ဘိဒါနံ ဆန္နံ အဘိညာနံ ဆန္နံ ဗုဒ္ဓဓမ္မာနန္တိ ဘဂဝါ; ဘဂဝါတိ နေတံ နာမံ မာတရာ ကတံ န ပိတရာ ကတံ န ဘာတရာ
ကတံ န ဘဂိနိယာ ကတံ န မိတ္တာမစ္စေဟိ ကတံ န ဉာတိသာလောဟိတေဟိ ကတံ န သမဏဗြာဟ္မဏေဟိ ကတံ န ဒေ
ဝတာဟိ ကတံ။ ဝိမောက္ခန္တိကမေတံ ဗုဒ္ဓါနံ ဘဂဝန္တာနံ ဗောဓိယာ မူလေ သဟ သဗ္ဗညုတဉာဏဿ ပဋိလာဘာ သစ္ဆိ
ကာ ပညတ္တိ, ယဒိဒံ ဘဂဝါတိ – အဇိတာတိ ဘဂဝါ။

ဝေဝိစ္ဆာ ပမာဒါ နပ္ပကာသတီ တိ။ ဝေဝိစ္ဆံ ဝုစ္စတိ ပဉ္စ မစ္ဆရိယာနိ – အာဝါသမစ္ဆရိယံ, ကုလမစ္ဆရိယံ, လာဘ
မစ္ဆရိယံ, ဝဏ္ဏမစ္ဆရိယံ , ဓမ္မမစ္ဆရိယံ။ ယံ ဧဝရူပံ မစ္ဆေရံ မစ္ဆရာယနာ မစ္ဆရာယိတတ္တံ ဝေဝိစ္ဆံ ကဒရိယံ ကဋု
ကဉ္စုကတာ အဂ္ဂဟိတတ္တံ စိတ္တဿ – ဣဒံ ဝုစ္စတိ မစ္ဆရိယံ။ အပိ စ ခန္ဓမစ္ဆရိယမ္ပိ မစ္ဆရိယံ, ဓာတုမစ္ဆရိ
ယမ္ပိ မစ္ဆရိယံ, အာယတနမစ္ဆရိယမ္ပိ မစ္ဆရိယံ, ဂါဟော ဝုစ္စတိ မစ္ဆရိယံ။ ပမာဒော ဝတ္တဗ္ဗော – ကာယဒုစ္စရိ
တေ ဝါ ဝစီဒုစ္စရိတေ ဝါ မနောဒုစ္စရိတေ ဝါ ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု ဝါ စိတ္တဿ ဝေါဿဂ္ဂေါ [ဝေါဿဂ္ဂေါ (ဗဟူ
သု)] ဝေါသဂ္ဂါနုပ္ပဒါနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဘာဝနာယ အသက္ကစ္စကိရိယတာ အသာတစ္စကိရိယတာ အနဋ္ဌိတကိရိ
ယတာ [အနိဋ္ဌိတကိရိယတာ (က.) ဝိဘ. ၈၄၆] ဩလီနဝုတ္တိတာ နိက္ခိတ္တစ္ဆန္ဒတာ နိက္ခိတ္တဓုရတာ အနာသေဝနာ
အဘာဝနာ အဗဟုလီကမ္မံ အနဓိဋ္ဌာနံ အနနုယောဂေါ ပမာဒေါ။ ယော ဧဝရူပေါ ပမာဒေါ ပမဇ္ဇနာ ပမဇ္ဇိတတ္တံ –
အယံ ဝုစ္စတိ ပမာဒေါ။ **ဝေဝိစ္ဆာ ပမာဒါ နပ္ပကာသတီ** တိ ဣမိနာ စ မစ္ဆရိယေန ဣမိနာ စ ပမာဒေန လောကော နပ္ပကာ
သတိ န ဘာသတိ န တပတိ န ဝိရောစတိ န ဉာယတိ န ပညာယတီတိ – ဝေဝိစ္ဆာ ပမာဒါ နပ္ပကာသတိ။

ဇပ္ပာဘိလေပနံ ဗြူမီ တိ ဇပ္ပာ ဝုစ္စတိ တဏှာ။ ယော ရာဂေါ သာရာဂေါ အနုနယော အနုရောဓော နန္ဒီ [နန္ဒိ (သျာ.)] နန္ဒိရာဂေါ စိတ္တဿ သာရာဂေါ ဣစ္ဆာ မုစ္ဆာ အဇ္ဈောသာနံ ဂေဓော ပလိဂေဓော သင်္ဂေါ ပင်္ကော ဧဇာ
မာယာ ဇနိကာ သဉ္စနနီ သိဗ္ဗိနီ ဇာလိနီ သရိတာ ဝိသတ္တိကာ သုတ္တံ ဝိသဋာ [သောတ္တံ ဝိသတာ (သျာ.)] အာယူဟနီ ဒု
တိယာ ပဏိဓိ ဘဝနေတ္တိ ဝနံ ဝနထော သန္ထဝော [သန္ဓဝေါ (က.) ဝိဘ. ၉၀၉] သိနေဟော အပေက္ခာ ပဋိဗန္ဓု
အာသာ အာသီသနာ [အာသိံသနာ (သျာ.)] အာသီသိတတ္တံ ရူပါသာ သဒ္ဒါသာ ဂန္ဓာသာ ရသာသာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာသာ
လာဘာသာ ဓနာသာ ပုတ္တာသာ ဇီဝိတာသာ ဇပ္ပာ ပဇပ္ပာ အဘိဇပ္ပာ ဇပ္ပနာ ဇပ္ပိတတ္တံ လောလုပ္ပံ လောလုပ္ပာယ
နာ လောလုပ္ပာယိတတ္တံ ပုစ္ဆဉ္ဇိကတာ သာဓုကမျတာ အဓမ္မရာဂေါ ဝိသမလောဘော နိကန္တိ နိကာမနာ ပတ္ထနာ
ပိဟနာ သမ္ပတ္ထနာ ကာမတဏှာ ဘဝတဏှာ ဝိဘဝတဏှာ ရူပတဏှာ အရူပတဏှာ နိရောဓတဏှာ ရူပတ
ဏှာ သဒ္ဒတဏှာ ဂန္ဓတဏှာ ရသတဏှာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗတဏှာ ဓမ္မတဏှာ ဩဃော ယောဂေါ ဂန္ထော ဥပါဒါနံ
အာဝရဏံ နီဝရဏံ ဆဒနံ ဗန္ဓနံ ဥပက္ကိလေသော အနုသယော ပရိယုဋ္ဌာနံ လတာ ဝေဝိစ္ဆံ ဒုက္ခမူလံ ဒုက္ခနိဒါနံ ဒုက္ခပ္ပ

ဘတေ မာရဟာသော မာရဗဠိသံ မာရာမိသံ မာရဝိသယော မာရနိတသော မာရဂေစရော မာရဗန္ဓနံ တဏှာဟာနဒီ တဏှာဟာ
ဇာလံ တဏှာဟာဂဒ္ဒုလံ တဏှာဟာသမုဒ္ဒော အဘိဇ္ဈာ လောဘော အကုသလမူလံ – အယံ ဝုစ္စတိ ဇပ္ပာ။ လောကဿ
လေပနံ လဂ္ဂနံ ဗန္ဓနံ ဥပက္ကိလေသော ဣမာယ ဇပ္ပာယ လောကော လိတ္တော သံလိတ္တော ဥပလိတ္တော ကိလိဋ္ဌော
သံကိလိဋ္ဌော မက္ခိတော သံသဋ္ဌော လဂ္ဂေါ လဂ္ဂိတော ပလိဗုဒ္ဓေါတိ ဗြူမိ အာစိက္ခာမိ ဒေသေမိ ပညပေမိ ပဋ္ဌ
ပေမိ ဝိဝရာမိ ဝိဘဇာမိ ဥတ္တာနီကရောမိ ပကာသေမီတိ – ဇပ္ပာဘိလေပနံ ဗြူမိ။

ဒုက္ခမဿ မဟဗ္ဘယ န္တိ။ **ဒုက္ခ**န္တိ ဇာတိဒုက္ခံ ဇရာဒုက္ခံ ဗျာဓိဒုက္ခံ မရဏဒုက္ခံ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒေါမန
ဿုပါယာသဒုက္ခံ နေရယိကံ ဒုက္ခံ တိရစ္ဆာနယောနိကံ ဒုက္ခံ ပေတ္တိဝိသယိကံ ဒုက္ခံ မာနုသိကံ ဒုက္ခံ ဂဗ္ဘောက္က
ကန္တိမူလကံ ဒုက္ခံ ဂဗ္ဘဋ္ဌိတိမူလကံ [ဂဗ္ဘေဋ္ဌိတိမူလကံ (သျာ. က.)] ဒုက္ခံ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနမူလကံ ဒုက္ခံ ဇာတဿူပ
နိဗန္ဓကံ ဒုက္ခံ ဇာတဿ ပရာဓေယျကံ ဒုက္ခံ အတ္တူပက္ကမဒုက္ခံ ပရူပက္ကမဒုက္ခံ သင်္ခါရဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမဒုက္ခ
ံ စက္ခုရောဂေါ သောတရောဂေါ ဃာနရောဂေါ ဇိဝှာရောဂေါ ကာယရောဂေါ သီသရောဂေါ ကဏ္ဏရောဂေါ မုခရော
ဂေါ ဒန္တရောဂေါ ကာသော သာသော ပိနာသော ဍာဟော [ဍဟော (သျာ.)] ဇရော ကုစ္ဆိရောဂေါ မုစ္ဆာ ပက္ခန္ဒိကာ
သူလာ ဝိသူစိကာ ကုဋ္ဌံ ဂဏ္ဍော ကိလာသော သောသော အပမာရော ဒဒ္ဒု ကဏ္ဍု ကစ္ဆု ရခသာ [ရက္ခသာ (က.)] ဝိတ
စ္ဆိကာ လောဟိတပိတ္တံ [လောဟိတံ ပိတ္တံ (ဗဟူသု)] မဓုမေဟော အံသာ ပိဠကာ ဘဂန္ဒလာ ပိတ္တသမုဋ္ဌာနာ အာဗာ
ဓာ သေမှသမုဋ္ဌာနာ အာဗာဓာ ဝါတသမုဋ္ဌာနာ အာဗာဓာ သန္နိပါတိကာ အာဗာဓာ ဥတုပရိဏာမဇာ အာဗာဓာ ဝိသမပရိ
ဟာရဇာ အာဗာဓာ ဩပက္ကမိကာ အာဗာဓာ ကမ္မဝိပါကဇာ အာဗာဓာ သီတံ ဥဏှံ ဇိဃစ္ဆာ ပိပါသာ ဥစ္စာရော ပဿာ
ဝေါ ဍံသမကသဝါတာတပသရီသပသမ္ဖဿံ ဒုက္ခံ မာတုမရဏံ ဒုက္ခံ ပိတုမရဏံ ဒုက္ခံ ဘာတုမရဏံ ဒုက္ခံ ဘဂိနိမရဏံ
ဒုက္ခံ ပုတ္တမရဏံ ဒုက္ခံ ဓီတုမရဏံ ဒုက္ခံ ဉာတိဗျသနံ ဒုက္ခံ ရောဂဗျသနံ ဒုက္ခံ ဘောဂဗျသနံ ဒုက္ခံ သီလဗျသ
နံ ဒုက္ခံ ဒိဋ္ဌိဗျသနံ ဒုက္ခံ ယေသံ ဓမ္မာနံ အာဒိတော သမုဒါဂမနံ ပညာယတိ။ အတ္ထင်္ဂမတော နိရောဓော ပညာယတိ။
ကမ္မသန္နိဿိတော ဝိပါကော။ ဝိပါကသန္နိဿိတံ ကမ္မံ, နာမသန္နိဿိတံ ရူပံ ရူပသန္နိဿိတံ နာမံ, ဇာတိယာ အနု
ဂတံ ဇရာယ အနုသဋံ ဗျာဓိနာ အဘိဘူတံ မရဏေန အဗ္ဘာဟတံ ဒုက္ခေ ပတိဋ္ဌိတံ အတာဏံ အလေဏံ အသရဏံ အသ
ရဏီဘူတံ – ဣဒံ ဝုစ္စတိ ဒုက္ခံ။ ဣဒံ ဒုက္ခံ လောကဿ ဘယံ မဟာဘယံ ပီဠနံ ဃဋ္ဋနံ ဥပဒ္ဒဝေါ ဥပသဂ္ဂေါတိ – ဒုက္ခ
မဿ မဟဗ္ဘယံ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

> “အဝိဇ္ဇာယ နိဝုတော လောကော၊ [အဇိတာတိ ဘဂဝါ]
> ဝေဝိစ္ဆာ ပမာဒါ နပ္ပကာသတိ။
> ဇပ္ပာဘိလေပနံ ဗြူမိ၊ ဒုက္ခမဿ မဟဗ္ဘယ”န္တိ။

၃. **သဝန္တိ သဗ္ဗဓိ သောတာ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ အဇိတော]**
သောတာနံ ကိံ နိဝါရဏံ။
သောတာနံ သံဝရံ ဗြူဟိ၊ ကေန သောတာ ပိဓိယ္ယရေ [ပိထိယ္ယရေ (သျာ.)၊ ပိထီယရေ (သီ. အဋ္ဌ.)] ။

သဝန္တိ သဗ္ဗဓိ သောတာ တိ။ **သောတာ**တိ တဏှာသောတော ဒိဋ္ဌိသောတော ကိလေသသောတော ဒုစ္စရိတ
သောတော အဝိဇ္ဇာသောတော။ **သဗ္ဗဓီ** တိ သဗ္ဗေသု အာယတနေသု။ **သဝန္တီ** တိ သဝန္တိ အာသဝန္တိ သန္ဒန္တိ ပဝတ္တ
န္တိ။ စက္ခုတော ရူပေ သဝန္တိ အာသဝန္တိ သန္ဒန္တိ ပဝတ္တန္တိ။ သောတတော သဒ္ဒေ သဝန္တိ။ပေ.။ ဃာနတော ဂန္
ဓေ သဝန္တိ။ ဇိဝှာတော ရသေ သဝန္တိ။ ကာယတော ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ သဝန္တိ။ မနတော ဓမ္မေ သဝန္တိ အာသဝန္တိ သန္
ဒန္တိ ပဝတ္တန္တိ။ စက္ခုတော ရူပတဏှာ သဝန္တိ အာသဝန္တိ သန္ဒန္တိ ပဝတ္တန္တိ။ သောတတော သဒ္ဒတဏှာ
သဝန္တိ အာသဝန္တိ သန္ဒန္တိ ပဝတ္တန္တိ။ ဃာနတော ဂန္ဓတဏှာ သဝန္တိ။ ဇိဝှာတော ရသတဏှာ သဝန္တိ။
ကာယတော ဖောဋ္ဌဗ္ဗတဏှာ သဝန္တိ။ မနတော ဓမ္မတဏှာ သဝန္တိ အာသဝန္တိ သန္ဒန္တိ ပဝတ္တန္တီတိ – သဝန္
တိ သဗ္ဗဓိ သောတာ။

ဣစ္စာယသ္မာ အဇိတော တိ။ **ဣစ္စာ** တိ ပဒသန္ဓိ။ပေ.။ ပဒါနုပုဗ္ဗတာပေတံ ဣစ္စာတိ။ပေ.။ ဣစ္စာယသ္မာ အဇိတော။

သောတာနံ ကိံ နိဝါရဏန္တိ သောတာနံ ကိံ အာဝရဏံ နီဝရဏံ သံဝရဏံ ရက္ခနံ ဂောပနန္တိ – သောတာနံ ကိံ နိဝါရ
ဏံ။

သောတာနံ သံဝရံ ဗြူမိ တိ သောတာနံ အာဝရဏံ နီဝရဏံ သံဝရဏံ ရက္ခနံ ဂောပနံ ဗြူဟိ အာစိက္ခ ဒေသေဟိ ပညပေဟိ ပဋ္ဌပေဟိ ဝိဝရာဟိ ဝိဘဇာဟိ ဥတ္တာနီကရောဟိ ပကာသေဟီတိ – သောတာနံ သံဝရံ ဗြူဟိ။

ကေန သောတာ ပိဓိယ္ယရေ တိ ကေန သောတာ ပိဓီယန္တိ ပစ္ဆိဇ္ဇန္တိ န သဝန္တိ န အာသဝန္တိ န သန္ဒန္တိ နပ္ပဝတ္တန္တီတိ – ကေန သောတာ ပိဓိယ္ယရေ။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

"သဝန္တိ သဗ္ဗဓိ သောတာ၊ [ကစ္စာယနသ္မာ အဇိတော]
သောတာနံ ကိံ နိဝာရဏံ။
သောတာနံ သံဝရံ ဗြူဟိ၊ ကေန သောတာ ပိဓိယ္ယရေ"။

၄. **ယာနိ သောတာနိ လောကသ္မိံ၊ [အဇိတာတိ ဘဂဝါ]**
သတိ တေသံ နိဝာရဏံ။
သောတာနံ သံဝရံ ဗြူမိ၊ ပညာယေတေ ပိဓိယ္ယရေ။

ယာနိ သောတာနိ လောကသ္မိံ န္တိ ယာနိ ဧတာနိ သောတာနိ မယာ ကိတ္တိတာနိ ပကိတ္တိတာနိ အာစိက္ခိတာနိ ဒေသိတာနိ ပညပိတာနိ ပဋ္ဌပိတာနိ ဝိဝရိတာနိ ဝိဘဇိတာနိ [ဝိဘတ္တာနိ (က.)] ဥတ္တာနီကတာနိ ပကာသိတာနိ, သေယျထိဒံ [သေယျထီဒံ (သျာ.)] – တဏှာသောတော ဒိဋ္ဌိသောတော ကိလေသသောတော ဒုစ္စရိတသောတော အဝိဇ္ဇာသောတော။ **လောကသ္မိံ** န္တိ အပာယလောကေ မနုဿလောကေ ဒေဝလောကေ ခန္ဓလောကေ ဓာတုလောကေ အာယတနလောကေတိ – ယာနိ သောတာနိ လောကသ္မိံ။ **အဇိတာ**တိ ဘဂဝါ တံ ဗြာဟ္မဏံ နာမေန အာလပတိ။

သတိ တေသံ နိဝာရဏန္တိ။ **သတီ**တိ ယာ သတိ အနုဿတိ ပဋိဿတိ သတိ သရဏတာ ဓာရဏတာ အပိလာပနတာ အသမ္မုဿနတာ သတိ သတိန္ဒြိယံ သတိဗလံ သမ္မာသတိ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ ဧကာယနမဂ္ဂေါ – အယံ ဝုစ္စတိ သတိ။ **နိဝါရဏန္တိ** အာဝရဏံ နီဝရဏံ သံဝရဏံ ရက္ခနံ ဂောပနန္တိ – သတိ တေသံ နိဝာရဏံ။

သောတာနံ သံဝရံ ဗြူမီ တိ သောတာနံ အာဝရဏံ နီဝရဏံ သံဝရဏံ ရက္ခနံ ဂောပနံ ဗြူမိ အာစိက္ခာမိ။ပေ.။ ဥတ္တာနီကရောမိ ပကာသေမီတိ – သောတာနံ သံဝရံ ဗြူမိ။

ပညာယေတေ ပိဓိယ္ယရေ တိ။ **ပညာ**တိ ယာ ပညာ ပဇာနနာ။ပေ.။ အမောဟော ဓမ္မဝိစယော သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ ပညာယေတေ ပိဓိယ္ယရေတိ – ပညာယေတေ သောတာ ပိဓီယန္တိ ပစ္ဆိဇ္ဇန္တိ န သဝန္တိ န အာသဝန္တိ န သန္ဒန္တိ နပ္ပဝတ္တန္တိ။ "သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ"တိ ဇာနတော ပဿတော ပညာယေတေ သောတာ ပိဓီယန္တိ ပစ္ဆိဇ္ဇန္တိ န သဝန္တိ န အာသဝန္တိ န သန္ဒန္တိ နပ္ပဝတ္တန္တိ။ "သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခာ"တိ ဇာနတော ပဿတော ပညာယေတေ သောတာ ပိဓီယန္တိ ပစ္ဆိဇ္ဇန္တိ န သဝန္တိ န အာသဝန္တိ န သန္ဒန္တိ နပ္ပဝတ္တန္တိ။ "သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနတ္တာ"တိ ဇာနတော ပဿတော ပညာယေတေ သောတာ ပိဓီယန္တိ ပစ္ဆိဇ္ဇန္တိ န သဝန္တိ န အာသဝန္တိ န သန္ဒန္တိ နပ္ပဝတ္တန္တိ။ "အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ"တိ ဇာနတော ပဿတော ပညာယေတေ သောတာ ပိဓီယန္တိ ပစ္ဆိဇ္ဇန္တိ န သဝန္တိ န အာသဝန္တိ န သန္ဒန္တိ နပ္ပဝတ္တန္တိ။ "သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ"န္တိ။ပေ.။ "ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပ"န္တိ။ "နာမရူပပစ္စယာ သဠာယတန"န္တိ။ "သဠာယတနပစ္စယာ ဖဿော"တိ။ "ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ"တိ။ "ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ"တိ။ "တဏှာပစ္စယာ ဥပါဒါန"န္တိ။ "ဥပါဒါနပစ္စယာ ဘဝေါ"တိ။ "ဘဝပစ္စယာ ဇာတီ"တိ။ "ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏ"န္တိ ဇာနတော ပဿတော ပညာယေတေ သောတာ ပိဓီယန္တိ ပစ္ဆိဇ္ဇန္တိ န သဝန္တိ န အာသဝန္တိ န သန္ဒန္တိ နပ္ပဝတ္တန္တိ။ "အဝိဇ္ဇာနိရောဓာ သင်္ခါရနိရောဓော"တိ။ "သင်္ခါရနိရောဓာ ဝိညာဏနိရောဓော"တိ။ "ဝိညာဏနိရောဓာ နာမရူပနိရောဓော"တိ။ "နာမရူပနိရောဓာ သဠာယတနနိရောဓော"တိ။ "သဠာယတနနိရောဓာ ဖဿနိရောဓော"တိ။ "ဖဿနိရောဓာ ဝေဒနာနိရောဓော"တိ။ "ဝေဒနာနိရောဓာ တဏှာနိရောဓော"တိ။ "တဏှာနိရောဓာ ဥပါဒါနနိရောဓော"တိ။ "ဥပါဒါနနိရောဓာ ဘဝနိရောဓော"တိ။ "ဘဝနိရောဓာ ဇာတိနိရောဓော"တိ။ "ဇာတိနိရောဓာ ဇရာမရဏနိရောဓော"တိ ဇာနတော ပဿတော ပညာယေတေ သောတာ ပိဓီယန္တိ ပစ္ဆိဇ္ဇန္တိ န သဝန္တိ န အာသဝန္တိ န သန္ဒန္တိ နပ္ပဝတ္တန္တိ။ "ဣဒံ ဒုက္ခ"န္တိ။ပေ.။ "အယံ ဒုက္ခသမုဒယော"တိ။ "အယံ ဒုက္ခနိရောဓော"တိ။ "အယံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ"တိ ဇာနတော ပဿတော ပညာယေတေ သောတာ ပိဓီယန္တိ ပစ္ဆိဇ္ဇန္တိ န သဝန္တိ န အာသဝန္တိ

တိ န သန္တုတ္တိ နပ္ပဝတ္တန္တိ။ ''ဣမေ ဓမ္မာ အာသဝာ''တိ။ပေ.။ ''အယံ အာသဝသမုဒယော''တိ။ ''အယံ အာသဝနိရောဓော''တိ။ ''အယံ အာသဝနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ''တိ ဇာနတော ပဿတော ပညာယေတေ သောတာ ပိဓိယန္တိ ပစ္ဆိဇ္ဇန္တိ န သဝန္တိ န အာသဝန္တိ န သန္ဒန္တိ နပ္ပဝတ္တန္တိ။ ''ဣမေ ဓမ္မာ အဘိညေယျာ''တိ။ပေ.။ ''ဣမေ ဓမ္မာ ပရိညေယျာ''တိ။ ''ဣမေ ဓမ္မာ ပဟာတဗ္ဗာ''တိ။ ''ဣမေ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ''တိ။ ''ဣမေ ဓမ္မာ သစ္ဆိကာတဗ္ဗာ''တိ ဇာနတော ပဿတော ပညာယေတေ သောတာ ပိဓိယန္တိ ပစ္ဆိဇ္ဇန္တိ န သဝန္တိ န အာသဝန္တိ န သန္ဒန္တိ နပ္ပဝတ္တန္တိ။ ဆန္နံ ဖဿာယတနာနံ သမုဒယဉ္စ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ အဿာဒဉ္စ အာဒီနဝဉ္စ နိဿရဏဉ္စ ဇာနတော ပဿတော ပညာယေတေ သောတာ ပိဓိယန္တိ ပစ္ဆိဇ္ဇန္တိ န သဝန္တိ န အာသဝန္တိ န သန္ဒန္တိ နပ္ပဝတ္တန္တိ။ ပဉ္စန္နံ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာနံ သမုဒယဉ္စ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ အဿာဒဉ္စ အာဒီနဝဉ္စ နိဿရဏဉ္စ ဇာနတော ပဿတော။ စတုန္နံ မဟာဘူတာနံ သမုဒယဉ္စ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ အဿာဒဉ္စ အာဒီနဝဉ္စ နိဿရဏဉ္စ ဇာနတော ပဿတော။ ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မန္တိ ဇာနတော ပဿတော ပညာယေတေ သောတာ ပိဓိယန္တိ ပစ္ဆိဇ္ဇန္တိ န သဝန္တိ န အာသဝန္တိ န သန္ဒန္တိ နပ္ပဝတ္တန္တီတိ – ပညာယေတေ ပိဓိယ္ယရေ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

''ယာနိ သောတာနိ လောကသ္မိံ၊ [အဇိတာတိ ဘဂဝါ]
သတိ တေသံ နိဝါရဏံ။
သောတာနံ သံဝရံ ဗြူမိ၊ ပညာယေတေ ပိဓိယ္ယရေ''တိ။

၅. **ပညာ စေဝ သတိ စာပိ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ အဇိတော]**
နာမရူပဉ္စ မာရိသ။
ဧတံ မေ ပုဋ္ဌော ပဗြူဟိ၊ ကတ္ထေတံ ဥပရုဇ္ဈတိ။

ပညာ စေဝ သတိ စာပီတိ။ **ပညာ**တိ ယာ ပညာ ပဇာနနာ ဝိစယော ပဝိစယော ဓမ္မဝိစယော သလ္လက္ခဏာ ဥပလက္ခဏာ ပစ္စုပလက္ခဏာ ပဏ္ဍိစ္စံ ကောသလ္လံ နေပုညံ ဝေဘဗ္ဗာ စိန္တာ ဥပပရိက္ခာ ဘူရီ [ဘူရိ (က.)] မေဓာ ပရိဏာယိကာ ဝိပဿနာ သမ္ပဇညံ ပတောဒေါ ပညာ ပညိန္ဒြိယံ ပညာဗလံ ပညာသတ္ထံ ပညာပာသာဒေါ ပညာအာလောကော ပညာဩဘာသော ပညာပဇ္ဇောတော ပညာရတနံ အမောဟော ဓမ္မဝိစယော သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ **သတီ**တိ ယာ သတိ အနုဿတိ။ပေ.။ သမ္မာသတီတိ – ပညာ စေဝ သတိစာပိ, ဣစ္စာယသ္မာ အဇိတော။

နာမရူပဉ္စ မာရိသာတိ။ **နာမ**န္တိ စတ္တာရော အရူပိနော ခန္ဓာ။ **ရူပ**န္တိ စတ္တာရော စ မဟာဘူတာ စတုန္နဉ္စ မဟာဘူတာနံ ဥပါဒါယရူပံ ။ **မာရိသာ**တိ ပိယဝစနံ ဂရုဝစနံ သဂါရဝသပ္ပတိဿာဓိဝစနမေတံ မာရိသာတိ – နာမရူပဉ္စ မာရိသ။

ဧတံ မေ ပုဋ္ဌော ပဗြူဟီတိ။ **ဧတံ မေ**တိ ယံ ပုစ္ဆာမိ ယံ ယာစာမိ ယံ အဇ္ဈေသာမိ ယံ ပသာဒေမိ။ **ပုဋ္ဌော** တိ ပုစ္ဆိတော ယာစိတော အဇ္ဈေသိတော ပသာဒိတော။ **ပဗြူဟီ** တိ ဗြူဟိ အာစိက္ခာဟိ ဒေသေဟိ ပညပေဟိ ပဋ္ဌပေဟိ ဝိဝရာဟိ ဝိဘဇာဟိ [ဝိဝရေဟိ ဝိဘဇေဟိ (က.)] ဥတ္တာနီကရောဟိ ပကာသေဟီတိ – ဧတံ မေ ပုဋ္ဌော ပဗြူဟိ။

ကတ္ထေတံ ဥပရုဇ္ဈတီ တိ ကတ္ထေတံ နိရုဇ္ဈတိ ဝူပသမ္မတိ အတ္ထံ ဂစ္ဆတိ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီတိ။ ကတ္ထေတံ ဥပရုဇ္ဈတိ။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

''ပညာ စေဝ သတိ စာပိ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ အဇိတော]
နာမရူပဉ္စ မာရိသ။
ဧတံ မေ ပုဋ္ဌော ပဗြူဟိ၊ ကတ္ထေတံ ဥပရုဇ္ဈတီ''တိ။

၆. **ယမေတံ ပဉှံ အပုစ္ဆိ၊ အဇိတ တံ ဝဒါမိ တေ။**
ယတ္ထ နာမဉ္စ ရူပဉ္စ၊ အသေသံ ဥပရုဇ္ဈတိ။
ဝိညာဏဿ နိရောဓေန၊ ဧတ္ထေတံ ဥပရုဇ္ဈတိ။

ယမေတံ ပဉှံ အပုစ္ဆိ တိ။ **ယမေတ**န္တိ ပညဥ္စ သတိဥ္စ နာမရူပဥ္စ။ **အပုစ္ဆိ** တိ အပုစ္ဆသိ ယာစသိ အဇ္ဈေသသိ [အဇ္ဈေသိ (က.)] ပသာဒေသီတိ – ယမေတံ ပဉှံ အပုစ္ဆိ။

အဇိတ တံ ဝဒာမိ တေတိ။ **အဇိတာ**တိ ဘဂဝာ တံ ဗြာဟ္မဏံ နာမေန အာလပတိ။ **တ**န္တိ ပညဉ္စ သတိဉ္စ နာမရူပဉ္စ။ **ဝဒာမီ**တိ ဝဒာမိ အာစိက္ခာမိ ဒေသေမိ ပညပေမိ ပဋ္ဌပေမိ ဝိဝရာမိ ဝိဘဇာမိ ဥတ္တာနီကရောမိ ပကာသေမီတိ။ အဇိတ တံ ဝဒာမိ တေ။

ယတ္ထ နာမဉ္စ ရူပဉ္စ, အသေသံ ဥပရုဇ္ဈတီ တိ **နာမ**န္တိ စတ္တာရော အရူပိနော ခန္ဓာ။ **ရူပ**န္တိ စတ္တာရော စ မဟာဘူတာ စတုန္နဉ္စ မဟာဘူတာနံ ဥပာဒာယရူပံ။ **အသေသ**န္တိ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ သဗ္ဗထာ သဗ္ဗံ အသေသံ နိဿေသံ ပရိယာဒိယနဝစနမေတံ [ပရိယာဒါယဝစနမေတံ (သျာ. က.)] အသေသန္တိ။ **ဥပရုဇ္ဈတီ** တိ နိရုဇ္ဈတိ ဝူပသမ္မတိ အတ္ထံ ဂစ္ဆတိ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီတိ။ ယတ္ထ နာမဉ္စ ရူပဉ္စ အသေသံ ဥပရုဇ္ဈတိ။

ဝိညာဏဿ နိရောဓေန, ဧတ္ထေတံ ဥပရုဇ္ဈတီ တိ သောတာပတ္တိမဂ္ဂညာဏေန အဘိသင်္ခါရဝိညာဏဿ နိရောဓေန သတ္တ ဘဝေ ဌပေတွာ အနမတဂ္ဂေ သံသာရေ ယေ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ နာမဉ္စ ရူပဉ္စ, ဧတ္ထေတေ နိရုဇ္ဈန္တိ ဝူပသမ္မန္တိ အတ္ထံ ဂစ္ဆန္တိ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ။ သကဒါဂါမိမဂ္ဂညာဏေန အဘိသင်္ခါရဝိညာဏဿ နိရောဓေန ဒွေ ဘဝေ ဌပေတွာ ပဉ္စသု ဘဝေသု ယေ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ နာမဉ္စ ရူပဉ္စ, ဧတ္ထေတေ နိရုဇ္ဈန္တိ ဝူပသမ္မန္တိ အတ္ထံ ဂစ္ဆန္တိ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ။ အနာဂါမိမဂ္ဂညာဏေန အဘိသင်္ခါရဝိညာဏဿ နိရောဓေန ဧကံ ဘဝံ ဌပေတွာ ရူပဓာတုယာ ဝါ အရူပဓာတုယာ ဝါ ယေ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ နာမဉ္စ ရူပဉ္စ, ဧတ္ထေတေ နိရုဇ္ဈန္တိ ဝူပသမ္မန္တိ အတ္ထံ ဂစ္ဆန္တိ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ။ အရဟတ္တမဂ္ဂညာဏေန အဘိသင်္ခါရဝိညာဏဿ နိရောဓေန ယေ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ နာမဉ္စ ရူပဉ္စ, ဧတ္ထေတေ နိရုဇ္ဈန္တိ ဝူပသမ္မန္တိ အတ္ထံ ဂစ္ဆန္တိ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ ။ အရဟတော အနုပာဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယန္တဿ စရိမဝိညာဏဿ နိရောဓေန ပညာ စ သတိ စ နာမဉ္စ ရူပဉ္စ, ဧတ္ထေတေ နိရုဇ္ဈန္တိ ဝူပသမ္မန္တိ အတ္ထံ ဂစ္ဆန္တိ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တီတိ – ဝိညာဏဿ နိရောဓေန ဧတ္ထေတံ ဥပရုဇ္ဈတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

> “ယမေတံ ပဉှံ အပုစ္ဆိ၊ အဇိတ တံ ဝဒာမိ တေ။
> ယတ္ထ နာမဉ္စ ရူပဉ္စ၊ အသေသံ ဥပရုဇ္ဈတိ။
> ဝိညာဏဿ နိရောဓေန၊ ဧတ္ထေတံ ဥပရုဇ္ဈတီ”တိ။

၇. **ယေ စ သင်္ခါတဓမ္မာသေ၊ ယေ စ သေခါ** [သေက္ခာ (သျာ. က.)] **ပုထူ ဣဓ။**
တေသံ မေ နိပကော ဣရိယံ၊ ပုဋ္ဌော ပဗ္ရူဟိ မာရိသ။

ယေ စ သင်္ခါတဓမ္မာသေ တိ သင်္ခါတဓမ္မာ ဝုစ္စန္တိ အရဟန္တော ခီဏာသဝါ။ ကိံကာရဏာ သင်္ခါတဓမ္မာ ဝုစ္စန္တိ အရဟန္တော ခီဏာသဝါ? တေ သင်္ခါတဓမ္မာ ဉာတဓမ္မာ တုလိတဓမ္မာ တီရိတဓမ္မာ ဝိဘူတဓမ္မာ ဝိဘာဝိတဓမ္မာ။ “သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ”တိ သင်္ခါတဓမ္မာ ဉာတဓမ္မာ တုလိတဓမ္မာ တီရိတဓမ္မာ ဝိဘူတဓမ္မာ ဝိဘာဝိတဓမ္မာ။ “သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခာ”တိ သင်္ခါတဓမ္မာ။ပေ.။ “သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာ”တိ သင်္ခါတဓမ္မာ။ “အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ”တိ သင်္ခါတဓမ္မာ။ “ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ”န္တိ သင်္ခါတဓမ္မာ ဉာတဓမ္မာ တုလိတဓမ္မာ တီရိတဓမ္မာ ဝိဘူတဓမ္မာ ဝိဘာဝိတဓမ္မာ။ အထ ဝါ တေသံ ခန္ဓာ သင်္ခါတာ ဓာတုယော သင်္ခါတာ အာယတနာနိ သင်္ခါတာ ဂတိယော သင်္ခါတာ ဥပပတ္တိယော သင်္ခါတာ ပဋိသန္ဓိ သင်္ခါတာ ဘဝါ သင်္ခါတာ သံသာရာ သင်္ခါတာ ဝဋ္ဋာ သင်္ခါတာ။ အထ ဝါ တေ ခန္ဓပရိယန္တေ ဌိတာ ဓာတုပရိယန္တေ ဌိတာ အာယတနပရိယန္တေ ဌိတာ ဂတိပရိယန္တေ ဌိတာ ဥပပတ္တိပရိယန္တေ ဌိတာ ပဋိသန္ဓိပရိယန္တေ ဌိတာ ဘဝပရိယန္တေ ဌိတာ သံသာရပရိယန္တေ ဌိတာ ဝဋ္ဋပရိယန္တေ ဌိတာ အန္တိမေ ဘဝေ ဌိတာ အန္တိမေ သမုဿယေ ဌိတာ အန္တိမဒေဟဓရာ အရဟန္တော။

> တေသံ စာယံ [ယာယံ (က.)] ပစ္ဆိမကော၊ စရိမောယံ သမုဿယော။
> ဇာတိမရဏသံသာရော၊ နတ္ထိ နေသံ ပုနဗ္ဘဝေါတိ။

တံကာရဏာ သင်္ခါတဓမ္မာ ဝုစ္စန္တိ အရဟန္တော ခီဏာသဝတိ။ **ယေ စ သင်္ခါတဓမ္မာသေ, ယေ စ သေခါ ပုထူ ဣဓာတိ။ သေခါတိ** ကိံကာရဏာ ဝုစ္စန္တိ သေခါ? သိက္ခန္တီတိ သေခါ။ ကိဉ္စ သိက္ခန္တိ? အဓိသီလမ္ပိ သိက္ခန္တိ, အဓိစိတ္တမ္ပိ သိက္ခန္တိ, အဓိပညမ္ပိ သိက္ခန္တိ။ ကတမာ အဓိသီလသိက္ခာ? ဣဓ ဘိက္ခု သီလဝါ ဟောတိ ပာတိမောက္ခသံဝရသံဝုတော ဝိဟရတိ အာစာရဂေါစရသမ္ပန္နော အဏုမတ္တေသု ဝဇ္ဇေသု ဘယဒဿာဝီ, သမာဒါယ သိက္ခတိ သိက္ခာပဒေသု။ ခုဒ္ဒကော သီလက္ခန္ဓော မဟန္တော သီလက္ခန္ဓော သီလံ ပတိဋ္ဌာ အာဒိ စရဏံ သံယမော သံဝရော မုခံ ပမုခံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ သမာပတ္တိယာ – အယံ အဓိသီလသိက္ခာ။

ကတမာ အဓိစိတ္တသိက္ခာ? ဣဓ ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ.။ ပဌမံ ဈာနံ။ ဒုတိယံ ဈာနံ။ တတိယံ ဈာနံ။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ – အယံ အဓိစိတ္တသိက္ခာ။

ကတမာ အဓိပညာသိက္ခာ? ဣဓ ဘိက္ခု ပညဝါ ဟောတိ ဥဒယတ္ထဂါမိနိယာ ပညာယ သမန္နာဂတော အရိယာယ နိဗ္ဗေဓိကာယ သမ္မာ ဒုက္ခက္ခယဂါမိနိယာ။ သော "ဣဒံ ဒုက္ခ"န္တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, "အယံ ဒုက္ခသမုဒယော"တိ။ပေ.။ "အယံ ဒုက္ခနိရောဓော"တိ။ "အယံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ"တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ "ဣမေ အာသဝါ"တိ။ပေ.။ "အယံ အာသဝသမုဒယော"တိ။ "အယံ အာသဝနိရောဓော"တိ။ "အယံ အာသဝနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ"တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ "အယံ အဓိပညာသိက္ခာ"။ ဣမာ တိဿော သိက္ခာယော အာဝဇ္ဇန္တာ သိက္ခန္တိ ဇာနန္တာ သိက္ခန္တိ ပဿန္တာ သိက္ခန္တိ စိတ္တံ အဓိဋ္ဌဟန္တာ သိက္ခန္တိ သဒ္ဓာယ အဓိမုစ္စန္တာ သိက္ခန္တိ ဝီရိယံ [ဝိရိယံ (သျာ.)] ပဂ္ဂဏှန္တာ သိက္ခန္တိ သတိံ ဥပဋ္ဌပေန္တာ သိက္ခန္တိ စိတ္တံ သမာဒဟန္တာ သိက္ခန္တိ ပညာယ ပဇာနန္တာ သိက္ခန္တိ အဘိညေယျံ အဘိဇာနန္တာ သိက္ခန္တိ ပရိညေယျံ ပရိဇာနန္တာ သိက္ခန္တိ ပဟာတဗ္ဗံ ပဇဟန္တာ သိက္ခန္တိ ဘာဝေတဗ္ဗံ ဘာဝေန္တာ သိက္ခန္တိ သစ္ဆိကာတဗ္ဗံ သစ္ဆိကရောန္တာ သိက္ခန္တိ အာစရန္တိ သမာစရန္တိ သမာဒာယ ဝတ္တန္တိ။ တံကာရဏာ ဝုစ္စန္တိ – သေခါ။ **ပုထူ**တိ ဗဟုကာ။ ဧတေ သေခါ သောတာပန္နာ စ ပဋိပန္နာ စ သကဒါဂါမိနော စ ပဋိပန္နာ စ အနာဂါမိနော စ ပဋိပန္နာ စ အရဟန္တော စ ပဋိပန္နာ စ။ **ဣဓာ**တိ ဣမိဿာ ဒိဋ္ဌိယာ ဣမိဿာ ခန္တိယာ ဣမိဿာ ရုစိယာ ဣမသ္မိံ အာဒါယေ ဣမသ္မိံ ဓမ္မေ ဣမသ္မိံ ဝိနယေ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဣမသ္မိံ ပါဝစနေ ဣမသ္မိံ ဗြဟ္မစရိယေ ဣမသ္မိံ သတ္ထုသာသနေ ဣမသ္မိံ အတ္တဘာဝေ ဣမသ္မိံ မနုဿလောကေတိ – ယေ စ သေခါ ပုထူ ဣဓ။

တေသံ မေ နိပကော ဣရိယံ, ပုဋ္ဌော ပဗြူဟိ မာရိသာ တိ တွံမ္ပိ နိပကော ပဏ္ဍိတော ပညဝါ ဗုဒ္ဓိမာ ဉာဏီ မေဓာဝီ။ တေသံ သင်္ခါတဓမ္မာနဉ္စ သေက္ခာနဉ္စ ဣရိယံ စရိယံ ဝုတ္တိံ ပဝတ္တိံ အာစရံ ဂေါစရံ ဝိဟာရံ ပဋိပဒံ။ **ပုဋ္ဌော** တိ ပုစ္ဆိတော ယာစိတော အဇ္ဈေသိတော ပသာဒိတော။ **ပဗြူဟိ** တိ ဗြူဟိ အာစိက္ခာဟိ ဒေသေဟိ ပညပေဟိ ပဋ္ဌပေဟိ ဝိဝရာဟိ ဝိဘဇာဟိ ဥတ္တာနီကရောဟိ ပကာသေဟိ။ **မာရိသာ**တိ ပိယဝစနံ ဂရုဝစနံ သဂါရဝသပ္ပတိဿာဓိဝစနမေတံ မာရိသာတိ – တေသံ မေ နိပကော ဣရိယံ, ပုဋ္ဌော ပဗြူဟိ မာရိသ။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

"ယေ စ သင်္ခါတဓမ္မာသေ၊ ယေ စ သေခါ ပုထူ ဣဓ။
တေသံ မေ နိပကော ဣရိယံ၊ ပုဋ္ဌော ပဗြူဟိ မာရိသာ"တိ။

၈. **ကာမေသု နာဘိဂိဇ္ဈေယျ၊ မနသာနာဝိလော သိယာ။**
ကုသလော သဗ္ဗဓမ္မာနံ၊ သတော ဘိက္ခု ပရိဗ္ဗဇေ။

ကာမေသု နာဘိဂိဇ္ဈေယျာ တိ။ **ကာမာ**တိ ဥဒ္ဒါနတော ဒွေ ကာမာ – ဝတ္ထုကာမာ စ ကိလေသကာမာ စ။ ကတမေ ဝတ္ထုကာမာ? မနာပိကာ ရူပါ မနာပိကာ သဒ္ဒါ မနာပိကာ ဂန္ဓာ မနာပိကာ ရသာ မနာပိကာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ, အတ္ထရဏာ ပါဝုရဏာ [ပါပုရဏာ (သျာ.)] ဒာသိဒါသာ အဇေဠကာ ကုက္ကုဋသူကရာ ဟတ္ထိဂဝါဿဝဠဝါ ခေတ္တံ ဝတ္ထု ဟိရညံ သုဝဏ္ဏံ ဂါမနိဂမရာဇဓာနိယော [ရာဇဋ္ဌာနိယော (က.)] ရဋ္ဌဉ္စ ဇနပဒေါ စ ကောသော စ ကောဋ္ဌာဂါရဉ္စ – ယံ ကိဉ္စိ ရဇနီယဝတ္ထု ဝတ္ထုကာမာ။

အပိ စ အတီတာ ကာမာ အနာဂတာ ကာမာ ပစ္စုပ္ပန္နာ ကာမာ အဇ္ဈတ္တာ ကာမာ ဗဟိဒ္ဓာ ကာမာ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာ ကာမာ, ဟီနာ ကာမာ မဇ္ဈိမာ ကာမာ ပဏီတာ ကာမာ, အာပါယိကာ ကာမာ မာနုသိကာ ကာမာ ဒိဗ္ဗာ ကာမာ, ပစ္စုပဋ္ဌိတာ

ကာမာ, နိမ္မိတာ ကာမာ ပရနိမ္မိတာ ကာမာ, ပရိဂ္ဂဟိတာ ကာမာ အပရိဂ္ဂဟိတာ ကာမာ, မမာယိတာ ကာမာ အမမာယိတာ ကာမာ, သဗ္ဗေပိ ကာမာဝစရာ ဓမ္မာ, သဗ္ဗေပိ ရူပာဝစရာ ဓမ္မာ, သဗ္ဗေပိ အရူပာဝစရာ ဓမ္မာ, တဏှာဝတ္ထုကာ တဏှာရမ္မဏာ, ကာမနီယဋ္ဌေန ရဇနီယဋ္ဌေန မဒနီယဋ္ဌေန ရမဏီယဋ္ဌေန [နုတ္တိ သ္ယာ. ပေါတ္ထကေ မဟာနိ. ၁] ကာမာ။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ဝတ္ထုကာမာ။

ကတမေ ကိလေသကာမာ? ဆန္ဒော ကာမော ရာဂေါ ကာမော ဆန္ဒရာဂေါ ကာမော သင်္ကပ္ပော ကာမော ရာဂေါ ကာမော သင်္ကပ္ပရာဂေါ ကာမော, ယော ကာမေသု ကာမစ္ဆန္ဒော ကာမရာဂေါ ကာမနန္ဒီ ကာမတဏှာ ကာမသိနေဟော ကာမပိပာသာ ကာမပရိဠာဟော ကာမဂေဓော ကာမမုစ္ဆာ ကာမဇ္ဈောသာနံ ကာမောဃော ကာမယောဂေါ ကာမုပာဒါနံ ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏံ –

အဒ္ဒသံ ကာမ တေ မူလံ၊ သင်္ကပ္ပာ ကာမ ဇာယသိ။
န တံ သင်္ကပ္ပယိဿာမိ၊ ဧဝံ ကာမ န ဟေဟိသီတိ။

ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ကိလေသကာမာ။ ဂေဓော ဝုစ္စတိ တဏှာ, ယော ရာဂေါ သာရာဂေါ။ပေ.။ အဘိဇ္ဈာ လောဘော အကုသလမူလံ။ **ကာမေသု နာဘိဂိဇ္ဈေယျာ** တိ ကိလေသကာမေန ဝတ္ထုကာမေသု နာဘိဂိဇ္ဈေယျ န ပလိဗုန္ဓေယျ [ပလိဗုဇ္ဈေယျ (သျာ.)] အဂိဒ္ဓော အဿ အဂဓိတော အမုစ္ဆိတော အနဇ္ဈောပန္နော [အနဇ္ဈောပန္နော (သျာ.)] ဝီတဂေဓော ဝိဂတဂေဓော စတ္တဂေဓော ဝန္တဂေဓော မုတ္တဂေဓော ပဟီနဂေဓော ပဋိနိဿဋ္ဌဂေဓော ဝီတရာဂေါ ဝိဂတရာဂေါ စတ္တရာဂေါ ဝန္တရာဂေါ မုတ္တရာဂေါ ပဟီနရာဂေါ ပဋိနိဿဋ္ဌရာဂေါ နိစ္ဆာတော နိဗ္ဗုတော သီတိဘူတော သုခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဗြဟ္မဘူတေန အတ္တနာ ဝိဟရေယျာတိ – ကာမေသု နာဘိဂိဇ္ဈေယျ။

မနသာနာဝိလော သိယာတိ။ **မနော**တိ ယံ စိတ္တံ မနော မာနသံ ဟဒယံ ပဏ္ဍရံ မနော မနာယတနံ မနိန္ဒြိယံ ဝိညာဏံ ဝိညာဏက္ခန္ဓော တဇ္ဇာ မနောဝိညာဏဓာတု။ ကာယဒုစ္စရိတေန စိတ္တံ အာဝိလံ ဟောတိ လုဠိတံ ဧရိတံ ဃဋ္ဋိတံ စလိတံ ဘန္တံ အဝူပသန္တံ။ ဝစီဒုစ္စရိတေန။ပေ.။ မနောဒုစ္စရိတေန။ ရာဂေန။ ဒောသေန။ မောဟေန။ ကောဓေန။ ဥပနာဟေန။ မက္ခေန။ ပဠာသေန။ ဣဿာယ။ မစ္ဆရိယေန။ မာယာယ။ သာဌေယျေန။ ထမ္ဘေန။ သာရမ္ဘေန။ မာနေန။ အတိမာနေန။ မဒေန။ ပမာဒေန။ သဗ္ဗကိလေသေဟိ။ သဗ္ဗဒုစ္စရိတေဟိ။ သဗ္ဗဒရထေဟိ။ သဗ္ဗပရိဠာဟေဟိ။ သဗ္ဗသန္တာပေဟိ။ သဗ္ဗာကုသလာဘိသင်္ခါရေဟိ စိတ္တံ အာဝိလံ ဟောတိ လုဠိတံ ဧရိတံ ဃဋ္ဋိတံ စလိတံ ဘန္တံ အဝူပသန္တံ။ **မနသာနာဝိလော သိယာ**တိ စိတ္တေန အနာဝိလော သိယာ – အလုဠိတော အနေရိတော အဃဋ္ဋိတော အစလိတော အဘန္တော ဝူပသန္တော အာဝိလကရေ ကိလေသေ ဇဟေယျ ပဇဟေယျ ဝိနောဒေယျ ဗျန္တီကရေယျ [ဗျန္တိံ ကရေယျ (က.)] အနဘာဝံ ဂမေယျ, အာဝိလကရေဟိ ကိလေသေဟိ စ အာရတော [အာရတော အဿ (က.) မဟာနိ. ၁၈ ပဿ] ဝိရတော ပဋိဝိရတော နိက္ခန္တော နိဿဋော ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိသညုတ္တော ဝိမရိယာဒိကတေန စေတသာ ဝိဟရေယျာတိ – မနသာနာဝိလော သိယာ။

ကုသလော သဗ္ဗဓမ္မာန န္တိ "သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ"တိ ကုသလော သဗ္ဗဓမ္မာနံ, "သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခာ"တိ ကုသလော သဗ္ဗဓမ္မာနံ, "သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာ"တိ ကုသလော သဗ္ဗဓမ္မာနံ, "အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ"တိ ကုသလော သဗ္ဗဓမ္မာနံ။ပေ.။ "ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ"န္တိ ကုသလော သဗ္ဗဓမ္မာနံ။ ဧဝမ္ပိ ကုသလော သဗ္ဗဓမ္မာနံ။

အထ ဝါ, အနိစ္စတော ကုသလော သဗ္ဗဓမ္မာနံ, ဒုက္ခတော။ပေ.။ ရောဂတော။ ဂဏ္ဍတော။ သလ္လတော။ အဃတော။ အာဗာဓတော။ ပရတော။ ပလောကတော။ ဤတိတော။ ဥပဒ္ဒဝတော။ ဘယတော။ ဥပသဂ္ဂတော။ စလတော။ ပဘင်္ဂုတော။ အဒ္ဓုဝတော [အဓုဝတော (က.) မဟာနိ. ၁၃] ။ အတာဏတော။ အလေဏတော။ အသရဏတော။ အသရဏီဘူတတော။ ရိတ္တတော။ တုစ္ဆတော။ သုညတော။ အနတ္တတော။ အာဒီနဝတော။ ဝိပရိဏာမဓမ္မတော။ အသာရကတော။ အဃမူလတော။ ဝဓကတော။ ဝိဘဝတော။ သာသဝတော။ သင်္ခတတော။ မာရာမိသတော။ ဇာတိဓမ္မတော။ ဇရာဓမ္မတော။ ဗျာဓိဓမ္မတော။ မရဏဓမ္မတော။ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပာယာသဓမ္မတော ။ သံကိလေသိကဓမ္မတော။ သမုဒယတော။

အတ္ထင္ဂမတော။ အဿာဒတော။ အာဒီနဝတော။ နိဿရဏတော ကုသလော သဗ္ဗဓမ္မာနံ။ ဧဝမ္ပိ ကုသလော သဗ္ဗဓမ္မာနံ။

အထ ဝါ, ခန္ဓကုသလော ဓာတုကုသလော အာယတနကုသလော ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒကုသလော သတိပဋ္ဌာနကုသလော သမ္မပ္ပဓာနကုသလော ဣဒ္ဓိပါဒကုသလော ဣန္ဒြိယကုသလော ဗလကုသလော ဗောဇ္ဈင်္ဂကုသလော မဂ္ဂကုသလော ဖလကုသလော နိဗ္ဗာနကုသလော။ ဧဝမ္ပိ ကုသလော သဗ္ဗဓမ္မာနံ။

အထ ဝါ, သဗ္ဗဓမ္မာ ဝုစ္စန္တိ ဒွါဒသာယတနာနိ – စက္ခု စေဝ [စက္ခုဉ္စေဝ (က.)] ရူပါ စ, သောတဉ္စ သဒ္ဒါ စ, ဃာနဉ္စ ဂန္ဓာ စ, ဇိဝှာ စ ရသာ စ, ကာယော စ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ စ, မနော စ ဓမ္မာ စ။ ယတော စ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရေသု အာယတနေသု ဆန္ဒရာဂေ ပဟီနော ဟောတိ ဥစ္ဆိန္နမူလော တာလာဝတ္ထုကတော အနဘာဝံကတော [အနဘာဝင်္ဂတော (သျာ.)] အာယတိံ အနုပ္ပါဒဓမ္မော, ဧတ္တာဝတာပိ ကုသလော သဗ္ဗဓမ္မာနန္တိ – ကုသလော သဗ္ဗဓမ္မာနံ။

သတော ဘိက္ခု ပရိဗ္ဗဇေ တိ။ **သတော**တိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ သတော – ကာယေ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ ဘာဝေန္တော သတော, ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ ဘာဝေန္တော သတော, စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ ဘာဝေန္တော သတော, ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ ဘာဝေန္တော သတော။

အပရေဟိပိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ သတော – အသတိပရိဝဇ္ဇနာယ သတော, သတိကရဏီယာနံ ဓမ္မာနံ ကတတ္တာ သတော, သတိပရိဗန္ဓာနံ [သတိပဋိပက္ခာနံ (သျာ.) မဟာနိ. ၃] ဓမ္မာနံ ဟတတ္တာ သတော, သတိနိမိတ္တာနံ ဓမ္မာနံ အသမ္မုဋ္ဌတ္တာ [အပ္ပမုဋ္ဌတ္တာ (သျာ.)] သတော။

အပရေဟိပိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ သတော – သတိယာ သမန္နာဂတတ္တာ သတော, သတိယာ ဝသိတတ္တာ သတော, သတိယာ ပာဂုညေန သမန္နာဂတတ္တာ သတော, သတိယာ အပစ္စောရောဟဏတာယ သတော။

အပရေဟိပိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ သတော – သတိယာ သမန္နာဂတတ္တာ သတော, သန္တတ္တာ သတော, သမိတတ္တာ သတော, သန္တဓမ္မသမန္နာဂတတ္တာ သတော။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိယာ သတော, ဓမ္မာနုဿတိယာ သတော, သင်္ဃာနုဿတိယာ သတော, သီလာနုဿတိယာ သတော, စာဂါနုဿတိယာ သတော, ဒေဝတာနုဿတိယာ သတော , အာနာပါနဿတိယာ သတော, မရဏဿတိယာ သတော, ကာယဂတာသတိယာ သတော, ဥပသမာနုဿတိယာ သတော။ ယာ သတိ အနုဿတိ။ပေ.။ သမ္မာသတိ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ ဧကာယနမဂ္ဂေါ, အယံ ဝုစ္စတိ သတိ။ ဣမာယ သတိယာ ဥပေတော ဟောတိ သမုပေတော ဥပါဂတော သမုပါဂတော ဥပပန္နော သမုပပန္နော [သမ္ပန္နော (က.)] သမန္နာဂတော, သော ဝုစ္စတိ သတော။ **ဘိက္ခူ** တိ သတ္တန္နံ ဓမ္မာနံ ဘိန္နတ္တာ ဘိက္ခု – သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဘိန္နာ ဟောတိ, ဝိစိကိစ္ဆာ ဘိန္နာ ဟောတိ, သီလဗ္ဗတပရာမာသော ဘိန္နော ဟောတိ, ရာဂေါ ဘိန္နော ဟောတိ, ဒေါသော ဘိန္နော ဟောတိ, မောဟော ဘိန္နော ဟောတိ, မာနော ဘိန္နော ဟောတိ။ ဘိန္နာ ဟောန္တိ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သံကိလေသိကာ ပောနောဘဝိကာ [ပေါနောဗ္ဘဝိကာ (သျာ. က.)] သဒရာ ဒုက္ခဝိပါကာ အာယတိံ ဇာတိဇရာမရဏိယာ။

> ပဇ္ဇေန ကတေန [ပဇ္ဇောတကတေန (က.) သု. နိ. ၅၁၉] အတ္တနာ၊ [သဘိယာတိ ဘဂဝါ]
> ပရိနိဗ္ဗာနဂတော ဝိတိဏ္ဏကင်္ခော။
> ဝိဘဝဉ္စ ဘဝဉ္စ ဝိပ္ပဟာယ၊ ဝုသိတဝါ ခီဏပုနဗ္ဘဝေ သ ဘိက္ခူတိ။

သတော ဘိက္ခု ပရိဗ္ဗဇေ တိ သတော ဘိက္ခု ပရိဗ္ဗဇေ, သတော ဂစ္ဆေယျ, သတော တိဋ္ဌေယျ, သတော နိသီဒေယျ, သတော သေယျံ ကပ္ပေယျ, သတော အဘိက္ကမေယျ, သတော ပဋိက္ကမေယျ, သတော အာလောကေယျ, သတော ဝိလောကေယျ, သတော သမိဉ္ဇေယျ, သတော ပသာရေယျ, သတော သင်္ဃာဋိပတ္တစီဝရံ ဓာရေယျ, သတော စရေယျ ဝိဟရေယျ ဣရိယေယျ ဝတ္တေယျ ပါလေယျ ယပေယျ ယာပေယျာတိ – သတော ဘိက္ခု ပရိဗ္ဗဇေ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

> ‘‘ကာမေသု နာဘိဂိဇ္ဈေယျ၊ မနသာနာဝိလော သိယာ။

ကုသလော သဗ္ဗဓမ္မာနံ၊ သတော ဘိက္ခု ပရိဗ္ဗဇေ’’တိ။

သဟ ကထာပရိယောသာနာ ယေ တေ ဗြာဟ္မဏေန သဒ္ဓိံ ဧကစ္ဆန္ဒာ ဧကပယောဂါ ဧကာဓိပ္ပာယာ ဧကဝါသနဝါသိတာ, တေသံ အနေကပါဏသဟဿာနံ ဝိရဇံ ဝီတမလံ ဓမ္မစက္ခုံ ဥဒပါဒိ – ‘‘ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ’’န္တိ။ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ။ သဟ အရဟတ္တပ္ပတ္တာ အဇိနဇဋာဝါကစီရတိဒဏ္ဍကမဏ္ဍလုကေသာ စ မဿု စ အန္တရဟိတာ, ဘဏ္ဍုကာသာယဝတ္ထဝသနော သင်္ဃာဋိပတ္တစီဝရဓရော အန္ဝတ္ထပဋိပတ္တိယာ ပဉ္ဇလိကော ဘဂဝန္တံ နမဿမာနော နိသိန္နော ဟောတိ – ‘‘သတ္ထာ မေ ဘန္တေ ဘဂဝါ, သာဝကောဟမသ္မီ’’တိ။

အဇိတမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသော ပဌမော။

၂. တိဿမေတ္တေယျမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသော

၉. ကောဓ သန္တုသိတော လောကေ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ တိဿမေတ္တေယျော]
ကဿ နော သန္တိ ဣဉ္ဇိတာ။
ကော ဥဘန္တမဘိညာယ၊ မဇ္ဈေ မန္တာ န လိပ္ပတိ။
ကံ ဗြူသိ မဟာပုရိသောတိ၊ ကော ဣဓ သိဗ္ဗိနိမစ္စဂါ။

ကောဓ သန္တုသိတော လောကေ တိ ကော လောကေ တုဋ္ဌော သန္တုဋ္ဌော အတ္တမနော ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပောတိ – ကောဓ သန္တုသိတော လောကေ။

ဣစ္စာယသ္မာ တိဿမေတ္တေယျော တိ။ **ဣစ္စာ** တိ ပဒသန္ဓိ ပဒသံသဂ္ဂေါ ပဒပါရိပူရီ အက္ခရသမဝါယော ဗျဉ္ဇနသိလိဋ္ဌတာ ပဒါနုပုဗ္ဗတာပေတံ – ဣစ္စာတိ။ **အာယသ္မာ** တိ ပိယဝစနံ ဂရုဝစနံ သဂါရဝသပ္ပတိဿာဓိဝစနမေတံ – အာယသ္မာတိ။ **တိဿော** တိ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ နာမံ သင်္ခါ သမညာ ပညတ္တိ ဝေါဟာရော နာမံ နာမကမ္မံ နာမဓေယျံ နိရုတ္တိ ဗျဉ္ဇနံ အဘိလာပေါ။ **မေတ္တေယျော** တိ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ ဂေါတ္တံ သင်္ခါ သမညာ ပညတ္တိ ဝေါဟာရောတိ – ဣစ္စာယသ္မာ တိဿမေတ္တေယျော။

ကဿ နော သန္တိ ဣဉ္ဇိတာ တိ တဏှိဉ္ဇိတံ ဒိဋ္ဌိဉ္ဇိတံ မာနိဉ္ဇိတံ ကိလေသိဉ္ဇိတံ ကာမိဉ္ဇိတံ။ ကဿိမေ ဣဉ္ဇိတာ နတ္ထိ န သန္တိ န သံဝိဇ္ဇန္တိ နုပလဗ္ဘန္တိ ပဟီနာ သမုစ္ဆိန္နာ ဝူပသန္တာ ပဋိပဿဒ္ဓါ အဘဗ္ဗုပ္ပတ္တိကာ ဉာဏဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဎာတိ – ကဿ နော သန္တိ ဣဉ္ဇိတာ။

ကော ဥဘန္တမဘိညာယ တိ ကော ဥဘော အန္တေ အဘိညာယ ဇာနိတွာ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာတိ – ကော ဥဘန္တမဘိညာယ။

မဇ္ဈေ မန္တာ န လိပ္ပတီ တိ မဇ္ဈေ မန္တာယ န လိပ္ပတိ, အလိတ္တော အနုပလိတ္တော နိက္ခန္တော နိဿဋော ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိသညုတ္တော ဝိမရိယာဒိကတေန စေတသာ ဝိဟရတီတိ – မဇ္ဈေ မန္တာ န လိပ္ပတိ။

ကံ ဗြူသိ မဟာပုရိသော တိ မဟာပုရိသော အဂ္ဂပုရိသော သေဋ္ဌပုရိသော ဝိသေဋ္ဌပုရိသော ပါမောက္ခပုရိသော ဥတ္တမပုရိသော ပဓာနပုရိသော ပဝရပုရိသောတိ။ ကံ ဗြူသိ ကံ ကထေသိ ကံ မညသိ ကံ ဘဏသိ ကံ ပဿတိ ကံ ဝေါဟရသီတိ – ကံ ဗြူသိ မဟာပုရိသောတိ။

ကော ဣဓ သိဗ္ဗိနိမစ္စဂါ တိ ကော ဣဓ သိဗ္ဗိနိံ တဏှံ အစ္စဂါ ဥပစ္စဂါ အတိက္ကန္တော သမတိက္ကန္တော ဝီတိဝတ္တောတိ – ကော ဣဓ သိဗ္ဗိနိမစ္စဂါ။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

‘‘ကောဓ သန္တုသိတော လောကေ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ တိဿမေတ္တေယျော]
ကဿ နော သန္တိ ဣဉ္ဇိတာ။

ကော ဥဘန္တမဘိညာယ၊ မဇ္ဈေ မန္တာ န လိပ္ပတိ။
ကံ ဗြူမိ မဟာပုရိသောတိ၊ ကော ဣဓ သိဗ္ဗိနိမစ္စဂါ”တိ။

၁၀. ကာမေသု ဗြဟ္မစရိယဝါ၊ [မေတ္တေယျာတိ ဘဂဝါ]
ဝီတတဏှော သဒါ သတော။
သင်္ခါယ နိဗ္ဗုတော ဘိက္ခု၊ တဿ နော သန္တိ ဣဉ္ဇိတာ။

ကာမေသု ဗြဟ္မစရိယဝါ တိ။ **ကာမာ**တိ ဥဒ္ဒါနတော ဒွေ ကာမာ – ဝတ္ထုကာမာ စ ကိလေသကာမာ စ။ပေ.။ ဣမေ
ဝုစ္စန္တိ ဝတ္ထုကာမာ။ပေ.။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ကိလေသကာမာ။ ဗြဟ္မစရိယံ ဝုစ္စတိ အသဒ္ဓမ္မသမာပတ္တိယာ အာရတိ ဝိရ
တိ ပဋိဝိရတိ ဝေရမဏီ အကိရိယာ အကရဏံ အနဇ္ဈာပတ္တိ ဝေလာအနတိက္ကမော။ အပိ စ, နိပ္ပရိယာယေန ဗြဟ္မစရိ
ယံ ဝုစ္စတိ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ, သေယျထိဒံ – သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပော, သမ္မာဝါစာ, သမ္မာကမ္မန္
တော, သမ္မာအာဇီဝေါ, သမ္မာဝါယာမော, သမ္မာသတိ, သမ္မာသမာဓိ။ ယော ဣမိနာ အရိယေန အဋ္ဌင်္ဂိကေန မဂ္ဂေန ဥပေ
တော သမုပေတော ဥပါဂတော သမုပါဂတော ဥပပန္နော သမုပပန္နော သမန္နာဂတော, သော ဝုစ္စတိ ဗြဟ္မစရိယဝါ။
ယထာ စ ဓနေန ဓနဝါတိ ဝုစ္စတိ, ဘောဂေန ဘောဂဝါတိ ဝုစ္စတိ, ယသေန ယသဝါတိ ဝုစ္စတိ, သိပ္ပေန သိပ္ပဝါတိ ဝုစ္
စတိ, သီလေန သီလဝါတိ ဝုစ္စတိ, ဝီရိယေန ဝီရိယဝါတိ ဝုစ္စတိ, ပညာယ ပညဝါတိ ဝုစ္စတိ, ဝိဇ္ဇာယ ဝိဇ္ဇဝါတိ ဝုစ္စတိ –
ဧဝမေဝ ယော ဣမိနာ အရိယေန အဋ္ဌင်္ဂိကေန မဂ္ဂေန ဥပေတော သမုပေတော ဥပါဂတော သမုပါဂတော ဥပပန္နော သ
မုပပန္နော သမန္နာဂတော, သော ဝုစ္စတိ ဗြဟ္မစရိယဝါတိ – ကာမေသု ဗြဟ္မစရိယဝါ။

မေတ္တေယျာ တိ ဘဂဝါ တံ ဗြာဟ္မဏံ ဂေါတ္တေန အာလပတိ။ **ဘဂဝါ**တိ ဂါရဝါဓိဝစနမေတံ။ပေ.။ သစ္ဆိကာ
ပညတ္တိ, ယဒိဒံ ဘဂဝါတိ – မေတ္တေယျာတိ ဘဂဝါ။

ဝီတတဏှော သဒါ သတောတိ။ **တဏှာ**တိ ရူပတဏှာ။ပေ.။ ဓမ္မတဏှာ။ ယဿေသာ တဏှာ ပဟီနာ သ
မုစ္ဆိန္နာ ဝူပသန္တာ ပဋိပဿဒ္ဓါ အဘဗ္ဗုပ္ပတ္တိကာ ဉာဏဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဎာ, သော ဝုစ္စတိ ဝီတတဏှော ဝိဂတတဏှော စတ္တတဏှော ဝန္တတဏှော မုတ္တတဏှော ပဟီနတဏှော ပဋိနိဿဋ္ဌတဏှော ဝီတရာဂေါ စတ္တရာဂေါ ဝန္တရာဂေါ
မုတ္တရာဂေါ ပဟီနရာဂေါ ပဋိနိဿဋ္ဌရာဂေါ နိစ္ဆာတော နိဗ္ဗုတော သီတိဘူတော သုခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဗြဟ္မဘူတေန
အတ္တနာ ဝိဟရတိ။ **သဒါ**တိ သဒါ သဗ္ဗဒါ သဗ္ဗကာလံ နိစ္စကာလံ ဓုဝကာလံ သတတံ သမိတံ အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ ပေါင်္ခါနု
ပေါင်္ခံ [ပေါခါနုပေါခံ (သျာ.)] ဥဒကူမိကဇာတံ အဝီစိသန္တတိသဟိတံ [အဝီစိ သမင်္ဂီသဟိတံ (သျာ.)] ဖဿိတံ
[ဖုသိတံ (သျာ.)] ပုရေဘတ္တံ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပုရိမယာမံ မဇ္ဈိမယာမံ ပစ္ဆိမယာမံ ကာဠေ ဇုဏှေ ဝဿေ ဟေမန္တေ
ဂိမှေ ပုရိမေ ဝယောခန္ဓေ မဇ္ဈိမေ ဝယောခန္ဓေ ပစ္ဆိမေ ဝယောခန္ဓေ။ **သတော**တိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ သတော –
ကာယေ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ ဘာဝေန္တော သတော, ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ ဘာဝေန္တော
သတော, စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ ဘာဝေန္တော သတော, ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ ဘာ
ဝေန္တော သတော။ပေ.။ သော ဝုစ္စတိ သတောတိ – ဝီတတဏှော သဒါ သတော။

သင်္ခါယ နိဗ္ဗုတော ဘိက္ခု တိ သင်္ခါ ဝုစ္စတိ ဉာဏံ။ ယာ ပညာ ပဇာနနာ ဝိစယော ပဝိစယော။ပေ.။ အမောဟော
ဓမ္မဝိစယော သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ **သင်္ခါယာ** တိ သင်္ခါယ ဇာနိတွာ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာ,
“သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ”တိ သင်္ခါယ ဇာနိတွာ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာ, “သဗ္
ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခာ”တိ။ပေ.။ “သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာ”တိ။ “အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ”တိ။ “ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ
သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ”န္တိ သင်္ခါယ ဇာနိတွာ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာ။

အထ ဝါ, အနိစ္စတော သင်္ခါယ ဇာနိတွာ။ပေ.။ ဒုက္ခတော။ ရောဂတော။ ဂဏ္ဍတော။ သလ္လတော။ပေ.။ နိဿရဏ
တော သင်္ခါယ ဇာနိတွာ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာ။ **နိဗ္ဗုတော** တိ ရာဂဿ နိဗ္ဗာပိတ
တ္တာ နိဗ္ဗုတော, ဒေါသဿ နိဗ္ဗာပိတတ္တာ နိဗ္ဗုတော, မောဟဿ နိဗ္ဗာပိတတ္တာ နိဗ္ဗုတော, ကောဓဿ။ ဥပနာ
ဟဿ။ မက္ခဿ။ ပဠာသဿ။ ဣဿာယ။ မစ္ဆရိယဿ။ မာယာယ။ သာဌေယျဿ။ ထမ္ဘဿ။ သာရမ္ဘ
ဿ။ မာနဿ။ အတိမာနဿ။ မဒဿ။ ပမာဒဿ။ သဗ္ဗကိလေသာနံ။ သဗ္ဗဒုစ္စရိတာနံ။ သဗ္ဗဒရထာနံ ။ သဗ္ဗပရိဠာဟာ

နံ။ သဗ္ဗသန္တာပဟနံ။ သဗ္ဗာကုသလာဘိသင္ခါရာနံ နိဗ္ဗာပိတတ္တာ နိဗ္ဗုတော။ **ဘိက္ခူ** တိ သတ္တန္နံ ဓမ္မာနံ ဘိန္နတ္တာ ဘိက္ခူ။ပေ.။ ဝုသိတဝါ ခီဏပုနဗ္ဘဝေ သ ဘိက္ခူတိ – သင္ခါယ နိဗ္ဗုတော ဘိက္ခု။

တသ္သ နော သန္တိ ဣဉ္ဇိတာ တိ။ **တသ္သာ** တိ အရဟတော ခီဏာသဝဿ။ **ဣဉ္ဇိတာ** တိ တဏှိဉ္ဇိတံ ဒိဋ္ဌိဉ္ဇိတံ မာနိဉ္ဇိတံ ကိလေသိဉ္ဇိတံ ကာမိဉ္ဇိတံ။ တဿိမေ ဣဉ္ဇိတာ နတ္ထိ န သန္တိ န သံဝိဇ္ဇန္တိ နုပလဗ္ဘန္တိ ပဟီနာ သမုစ္ဆိန္နာ ဝူပသန္တာ ပဋိပဿဒ္ဓါ အဘဗ္ဗုပ္ပတ္တိကာ ဉာဏဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဎာတိ – တဿ နော သန္တိ ဣဉ္ဇိတာ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

> ''ကာမေသု ဗြဟ္မစရိယဝါ၊ [မေတ္တေယျာတိ ဘဂဝါ]
> ဝီတတဏှော သဒါ သတော။
> သင္ခါယ နိဗ္ဗုတော ဘိက္ခု၊ တဿ နော သန္တိ ဣဉ္ဇိတာ''တိ။

> ၁၁. **သော ဥဘန္တမဘိညာယ၊ မဇ္ဈေ မန္တာ န လိပ္ပတိ။**
> **တံ ဗ္ရူမိ မဟာပုရိသောတိ၊ သော ဣဓ သိဗ္ဗိနိမစ္စဂါ။**

သော ဥဘန္တမဘိညာယ, မဇ္ဈေ မန္တာ န လိပ္ပတီ တိ။ **အန္တာ** တိ ဖဿော ဧကော အန္တော, ဖဿသမုဒယော ဒုတိယော အန္တော, ဖဿနိရောဓော မဇ္ဈေ; အတီတံ ဧကော အန္တော, အနာဂတံ ဒုတိယော အန္တော, ပစ္စုပ္ပန္နံ မဇ္ဈေ; သုခါ ဝေဒနာ ဧကော အန္တော, ဒုက္ခာ ဝေဒနာ ဒုတိယော အန္တော, အဒုက္ခမသုခါ ဝေဒနာ မဇ္ဈေ; နာမံ ဧကော အန္တော, ရူပံ ဒုတိယော အန္တော, ဝိညာဏံ မဇ္ဈေ; ဆ အဇ္ဈတ္တိကာနိ အာယတနာနိ ဧကော အန္တော, ဆ ဗာဟိရာနိ အာယတနာနိ ဒုတိယော အန္တော, ဝိညာဏံ မဇ္ဈေ; သက္ကာယော ဧကော အန္တော, သက္ကာယသမုဒယော ဒုတိယော အန္တော, သက္ကာယနိရောဓော မဇ္ဈေ။ မန္တာ ဝုစ္စတိ ပညာ, ယာ ပညာ ပဇာနနာ။ပေ.။ အမောဟော ဓမ္မဝိစယော သမ္မာဒိဋ္ဌိ။

လေပာ တိ ဒွေ လေပာ – တဏှာလေပော စ ဒိဋ္ဌိလေပော စ။ ကတမော တဏှာလေပော ? ယာဝတာ တဏှာသင္ခါတေန သီမကတံ ဩဓိကတံ [မရိယာဒိကတံ ဩဓိကတံ (သျာ.)] ပရိယန္တကတံ ပရိဂ္ဂဟိတံ မမာယိတံ – ''ဣဒံ မမ, ဧတံ မမ, ဧတ္တကံ မမ, ဧတ္တာဝတာ မမ ရူပာ သဒ္ဒါ ဂန္ဓာ ရသာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ အတ္ထရဏာ ပါဝုရဏာ ဒါသိဒါသာ အဇေဠကာ ကုက္ကုဋသူကရာ ဟတ္ထိဂဝဿဝဠဝာ ခေတ္တံ ဝတ္ထု ဟိရညံ သုဝဏ္ဏံ ဂါမနိဂမရာဇဓာနိယော ရဋ္ဌဉ္စ ဇနပဒော စ ကောသော စ ကောဋ္ဌာဂါရဉ္စ''။ ကေဝလမ္ပိ မဟာပထဝိံ တဏှာဝသေန မမာယတိ။ ယာဝတာ အဋ္ဌသတတဏှာဝိစရိတံ – အယံ တဏှာလေပော။

ကတမော ဒိဋ္ဌိလေပော? ဝီသတိဝတ္ထုကာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ, ဒသဝတ္ထုကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ, ဒသဝတ္ထုကာ အန္တဂ္ဂါဟိကာ ဒိဋ္ဌိ, ယာ ဧဝရူပါ ဒိဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိဂတံ ဒိဋ္ဌိဂဟနံ ဒိဋ္ဌိကန္တာရော ဒိဋ္ဌိဝိသူကာယိကံ ဒိဋ္ဌိဝိပ္ဖန္ဒိတံ ဒိဋ္ဌိသံယောဇနံ ဂါဟော ပဋိဂ္ဂါဟော အဘိနိဝေသော ပရာမာသော ကုမ္မဂ္ဂေါ မိစ္ဆာပထော မိစ္ဆတ္တံ တိတ္ထာယတနံ ဝိပရိယေသဂ္ဂါဟော [ဝိပရိယေသဂ္ဂါဟော (ဗဟူသု)] ဝိပရီတဂ္ဂါဟော ဝိပလ္လာသဂ္ဂါဟော မိစ္ဆာဂါဟော အယာထာဝကသ္မိံ ယာထာဝကန္တိ ဂါဟော, ယာဝတာ ဒွာသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ – အယံ ဒိဋ္ဌိလေပော။

သော ဥဘန္တမဘိညာယ, မဇ္ဈေ မန္တာ န လိပ္ပတီ တိ သော ဥဘော စ အန္တေ မဇ္ဈဉ္စ မန္တာယ အဘိညာယ ဇာနိတွာ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာ န လိပ္ပတိ န ပလိပ္ပတိ န ဥပလိပ္ပတိ, အလိတ္တော အသံလိတ္တော အနုပလိတ္တော နိက္ခန္တော နိဿဋော ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိသညုတ္တော ဝိမရိယာဒိကတေန စေတသာ ဝိဟရတီတိ – သော ဥဘန္တမဘိညာယ မဇ္ဈေ မန္တာ န လိပ္ပတိ။

တံ ဗ္ရူမိ မဟာပုရိသော တိ မဟာပုရိသော အဂ္ဂပုရိသော သေဋ္ဌပုရိသော ဝိသေဋ္ဌပုရိသော ပါမောက္ခပုရိသော ဥတ္တမပုရိသော ပဝရပုရိသော, တံ ဗ္ရူမိ တံ ကထေမိ တံ ဘဏာမိ တံ ဒီပေမိ တံ ဝောဟရာမိ။

အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော [ပဋ္ဌ သံ. နိ. ၅.၃၇၇] ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘မဟာပုရိသော မဟာပုရိသော’တိ, ဘန္တေ, ဝုစ္စတိ။ ကိတ္တာဝတာ နု ခေါ, ဘန္တေ, မဟာပုရိသော ဟောတီ’’တိ? ‘‘ဝိမုတ္တစိတ္တတ္တာ ခွါဟံ, သာရိပုတ္တ, မဟာပုရိသောတိ ဝဒါမိ, အဝိမုတ္တစိတ္တတ္တာ နော မဟာပုရိသောတိ ဝဒါမိ။

‘‘ကထဉ္စ, သာရိပုတ္တ, ဝိမုတ္တစိတ္တော ဟောတိ? ဣဓ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု အဇ္ဈတ္တံ ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ။ တဿ ကာယေ ကာယာနုပဿိနော ဝိဟရတော စိတ္တံ ဝိရဇ္ဇတိ ဝိမုစ္စတိ အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ။ ဝေဒနာသု။ပေ။ စိတ္တေ။ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ။ တဿ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿိနော ဝိဟရတော စိတ္တံ ဝိရဇ္ဇတိ ဝိမုစ္စတိ အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ။ ဧဝံ ခေါ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု ဝိမုတ္တစိတ္တော ဟောတိ။ ဝိမုတ္တစိတ္တတ္တာ ခွါဟံ, သာရိပုတ္တ, မဟာပုရိသောတိ ဝဒါမိ, အဝိမုတ္တစိတ္တတ္တာ နော မဟာပုရိသောတိ ဝဒါမီ’’တိ – တံ ဗြူမိ မဟာပုရိသောတိ။

သော ဣဓ သိဗ္ဗိနိမစ္စဂါ တိ သိဗ္ဗိနီ ဝုစ္စတိ တဏှာ။ ယော ရာဂေါ သာရာဂေါ။ပေ။ အဘိဇ္ဈာ လောဘော အကုသလမူလံ, ယဿေသာ သိဗ္ဗိနီ တဏှာ ပဟီနာ သမုစ္ဆိန္နာ ဝူပသန္တာ ပဋိပဿဒ္ဓါ အဘဗ္ဗုပ္ပတ္တိကာ ဉာဏဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဍာ။ သော သိဗ္ဗိနိံ တဏှံ အစ္စဂါ ဥပစ္စဂါ အတိက္ကန္တော သမတိက္ကန္တော ဝီတိဝတ္တောတိ – သော ဣဓ သိဗ္ဗိနိမစ္စဂါ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

> ‘‘သော ဥဘန္တမဘိညာယ, မဇ္ဈေ မန္တာ န လိပ္ပတိ။
> တံ ဗြူမိ မဟာပုရိသောတိ, သော ဣဓ သိဗ္ဗိနိမစ္စဂါ’’တိ။

သဟ ဂါထာပရိယောသာနာ ယေ တေ ဗြာဟ္မဏေန သဒ္ဓိံ ဧကစ္ဆန္ဒာ ဧကပယောဂါ ဧကာဓိပ္ပာယာ ဧကဝါသနဝါသိတာ, တေသံ အနေကပါဏသဟဿာနံ ဝိရဇံ ဝီတမလံ ဓမ္မစက္ခုံ ဥဒပါဒိ – ‘‘ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ’’န္တိ။ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ။ သဟ အရဟတ္တပ္ပတ္တာ အဇိနဇဋာဝါကစီရတိဒဏ္ဍကမဏ္ဍလုကေသာ စ မဿူ စ အန္တရဟိတာ။ ဘဏ္ဍုကာသာယဝတ္ထဝသနော သင်္ဃာဋိပတ္တစီဝရဓရော အန္ဝတ္ထပဋိပတ္တိယာ ပဉ္ဇလိကော ဘဂဝန္တံ နမဿမာနော နိသိန္နော ဟောတိ – ‘‘သတ္ထာ မေ ဘန္တေ ဘဂဝါ, သာဝကောဟမသ္မီ’’တိ။

တိဿမေတ္တေယျမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသော ဒုတိယော။

၃. ပုဏ္ဏကမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသော

၁၂. အနေဇံ မူလဒဿာဝိံ, [ဣစ္စာယသ္မာ ပုဏ္ဏကော]
အတ္ထိ ပဉှေန အာဂမံ။
ကိံနိဿိတာ ဣသယော မနုဇာ, ခတ္တိယာ ဗြာဟ္မဏာ ဒေဝတာနံ။
ယညမကပ္ပယိံသု ပုထူဓ လောကေ, ပုစ္ဆာမိ တံ ဘဂဝါ ဗြူဟိ မေတံ။

အနေဇံ မူလဒဿာဝိ န္တိ ဧဇာ ဝုစ္စတိ တဏှာ။ ယော ရာဂေါ သာရာဂေါ။ပေ။ အဘိဇ္ဈာ လောဘော အကုသလမူလံ သာ ဧဇာ တဏှာ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ပဟီနာ ဥစ္ဆိန္နမူလာ တာလာဝတ္ထုကတာ အနဘာဝံကတာ အာယတိံ အနုပ္ပါဒဓမ္မာ။ တသ္မာ ဗုဒ္ဓေါ အနေဇော။ ဧဇာယ ပဟီနတ္တာ အနေဇော။ ဘဂဝါ လာဘေပိ န ဣဉ္ဇတိ, အလာဘေပိ န ဣဉ္ဇတိ, ယသေပိ န ဣဉ္ဇတိ, အယသေပိ န ဣဉ္ဇတိ, ပသံသာယပိ န ဣဉ္ဇတိ, နိန္ဒာယပိ န ဣဉ္ဇတိ, သုခေပိ န ဣဉ္ဇတိ, ဒုက္ခေပိ န ဣဉ္ဇတိ န စလတိ န ဝေဓတိ နပ္ပဝေဓတီတိ – အနေဇံ။ **မူလဒဿာဝိ** န္တိ ဘဂဝါ မူလဒဿာဝီ ဟေတုဒဿာဝီ နိဒါနဒဿာဝီ သမ္ဘဝဒဿာဝီ ပဘဝဒဿာဝီ သမုဋ္ဌာနဒဿာဝီ အာဟာရဒဿာဝီ အာရမ္မဏဒဿာဝီ ပစ္စယဒဿာဝီ သမုဒယဒဿာဝီ။

တီဏိ အကုသလမူလာနိ – လောဘော အကုသလမူလံ, ဒေါသော အကုသလမူလံ, မောဟော အကုသလမူလံ။

ဝုတ္တဉှေဟတံ ဘဂဝတာ – [ပဿ အ. နိ. ၃.၁၁၂] “တီဏိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, နိဒာနာနိ ကမ္မာနံ သမုဒယာယ။ ကတမာနိ တီဏိ? လောဘော နိဒာနံ ကမ္မာနံ သမုဒယာယ, ဒေါသော နိဒာနံ ကမ္မာနံ သမုဒယာယ, မောဟော နိဒာနံ ကမ္မာနံ သမုဒယာယ။ န, ဘိက္ခဝေ, လောဘဇေန ကမ္မေန ဒေါသဇေန ကမ္မေန မောဟဇေန ကမ္မေန ဒေဝါ ပညာယန္တိ, မနုဿာ ပညာယန္တိ, ယာ ဝါ ပနညာပိ ကာစိ သုဂတိယော။ အထ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, လောဘဇေန ကမ္မေန ဒေါသဇေန ကမ္မေန မောဟဇေန ကမ္မေန နိရယော ပညာယတိ, တိရစ္ဆာနယောနိ ပညာယတိ, ပေတ္တိဝိသယော ပညာယတိ, ယာ ဝါ ပနညာပိ ကာစိ ဒုဂ္ဂတိယော နိရယေ တိရစ္ဆာနယောနိယာ ပေတ္တိဝိသယေ အတ္တဘာဝါဘိနိဗ္ဗတ္တိယာ”။ ဣမာနိ တီဏိ အကုသလမူလာနီတိ ဘဂဝါ ဇာနာတိ ပဿတိ။ ဧဝမ္ပိ ဘဂဝါ မူလဒဿာဝီ။ပေ။ သမုဒယဒဿာဝီ။ တီဏိ ကုသလမူလာနိ – အလောဘော ကုသလမူလံ, အဒေါသော ကုသလမူလံ, အမောဟော ကုသလမူလံ။

ဝုတ္တဉှေဟတံ ဘဂဝတာ – “တီဏိမာနိ။ပေ။ န, ဘိက္ခဝေ, အလောဘဇေန ကမ္မေန အဒေါသဇေန ကမ္မေန အမောဟဇေန ကမ္မေန နိရယော ပညာယတိ, တိရစ္ဆာနယောနိ ပညာယတိ, ပေတ္တိဝိသယော ပညာယတိ, ယာ ဝါ ပနညာပိ ကာစိ ဒုဂ္ဂတိယော။ အထ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, အလောဘဇေန ကမ္မေန အဒေါသဇေန ကမ္မေန အမောဟဇေန ကမ္မေန ဒေဝါ ပညာယန္တိ, မနုဿာ ပညာယန္တိ, ယာ ဝါ ပနညာပိ ကာစိ သုဂတိယော ဒေဝေ စ မနုဿေ စ အတ္တဘာဝါဘိနိဗ္ဗတ္တိယာ”။ ဣမာနိ တီဏိ ကုသလမူလာနီတိ ဘဂဝါ ဇာနာတိ ပဿတိ။ ဧဝမ္ပိ ဘဂဝါ မူလဒဿာဝီ။ပေ။ သမုဒယဒဿာဝီ။

ဝုတ္တဉှေဟတံ ဘဂဝတာ – “ယေ ကေစိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ အကုသလာ အကုသလဘာဂိယာ အကုသလပက္ခိကာ သဗ္ဗေ တေ အဝိဇ္ဇာမူလကာ အဝိဇ္ဇာသမောသရဏာ အဝိဇ္ဇာသမုဂ္ဃာတာ”။ သဗ္ဗေ တေ သမုဂ္ဃာတံ ဂစ္ဆန္တီတိ ဘဂဝါ ဇာနာတိ ပဿတိ။ ဧဝမ္ပိ ဘဂဝါ မူလဒဿာဝီ။ပေ။ သမုဒယဒဿာဝီ။

ဝုတ္တဉှေဟတံ ဘဂဝတာ – “ယေ ကေစိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ ကုသလာ ကုသလဘာဂိယာ ကုသလပက္ခိကာ, သဗ္ဗေ တေ အပ္ပမာဒမူလကာ အပ္ပမာဒသမောသရဏာ။ အပ္ပမာဒေါ တေသံ ဓမ္မာနံ အဂ္ဂမက္ခာယတီ”တိ ဘဂဝါ ဇာနာတိ ပဿတိ။ ဧဝမ္ပိ ဘဂဝါ မူလဒဿာဝီ။ပေ။ သမုဒယဒဿာဝီ။

အထ ဝါ, ဘဂဝါ ဇာနာတိ ပဿတိ။ “အဝိဇ္ဇာ မူလံ သင်္ခါရာနံ, သင်္ခါရာ မူလံ ဝိညာဏဿ, ဝိညာဏံ မူလံ နာမရူပဿ, နာမရူပံ မူလံ သဠာယတနဿ, သဠာယတနံ မူလံ ဖဿဿ, ဖဿော မူလံ ဝေဒနာယ, ဝေဒနာ မူလံ တဏှာယ, တဏှာ မူလံ ဥပါဒါနဿ, ဥပါဒါနံ မူလံ ဘဝဿ, ဘဝေါ မူလံ ဇာတိယာ, ဇာတိ မူလံ ဇရာမရဏဿာ”တိ – ဘဂဝါ ဇာနာတိ ပဿတိ။ ဧဝမ္ပိ ဘဂဝါ မူလဒဿာဝီ။ပေ။ သမုဒယဒဿာဝီ။

အထ ဝါ, ဘဂဝါ ဇာနာတိ ပဿတိ။ “စက္ခု မူလံ စက္ခုရောဂါနံ, သောတံ မူလံ သောတရောဂါနံ, ဃာနံ မူလံ ဃာနရောဂါနံ, ဇိဝှာ မူလံ ဇိဝှာရောဂါနံ, ကာယော မူလံ ကာယရောဂါနံ, မနော မူလံ စေတသိကာနံ ဒုက္ခာန”န္တိ – ဘဂဝါ ဇာနာတိ ပဿတိ။ ဧဝမ္ပိ ဘဂဝါ မူလဒဿာဝီ ဟေတုဒဿာဝီ နိဒါနဒဿာဝီ သမ္ဘဝဒဿာဝီ ပဘဝဒဿာဝီ သမုဋ္ဌာနဒဿာဝီ အာဟာရဒဿာဝီ အာရမ္မဏဒဿာဝီ ပစ္စယဒဿာဝီ သမုဒယဒဿာဝီတိ – အနေဇံ မူလဒဿာဝိံ။

ဣစ္စာယသ္မာ ပုဏ္ဏကော တိ **ဣစ္စာ** တိ ပဒသန္ဓိ။ပေ။ အာယသ္မာ ပုဏ္ဏကော ။

အတ္ထိ ပဉှေန အာဂမံ န္တိ ပဉှေန အတ္ထိကော အာဂတောမှိ, [ပဉှတ္ထိကာမှ အာဂတာ (ဗဟူသု) ပဿ မဟာနိ. ၁၉၂] ပဉှံ ပုစ္ဆိတုကာမော အာဂတောမှိ, ပဉှံ သောတုကာမော အာဂတောမှီတိ – ဧဝမ္ပိ အတ္ထိ ပဉှေန အာဂမံ။ အထ ဝါ, ပဉှတ္ထိကာနံ ပဉှံ ပုစ္ဆိတုကာမာနံ ပဉှံ သောတုကာမာနံ အာဂမနံ အဘိက္ကမနံ ဥပသင်္ကမနံ ပယိရုပါသနံ အတ္ထီတိ – ဧဝမ္ပိ အတ္ထိ ပဉှေန အာဂမံ။ အထ ဝါ, ပဉှာဂမော တုယှံ အတ္ထိ, တွဉ္စမှိ ပဟုတွမသိ အလမတ္တော။ မယာ ပုစ္ဆိတံ ကထေတုံ ဝိသဇ္ဇေတုံ ဝဟဿေတံ ဘာရန္တိ [ဝိသဇ္ဇေတုံ သန္ဒဿေတုံ ဘဏိတုန္တိ (သျာ.) ဝဟဿု + ဧတံ] – ဧဝမ္ပိ အတ္ထိ ပဉှေန အာဂမံ။

ကိံ နိဿိတာ ဣသယော မနုဇာ တိ ကိံ နိဿိတာ အာသိတာ အလ္လီနာ ဥပဂတာ အဇ္ဈောသိတာ အဓိမုတ္တာ။ **ဣသယော**တိ ဣသိနာမကာ ယေ ကေစိ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတာ အာဇီဝကာ နိဂဏ္ဌာ ဇဋိလာ တာပသာ။ **မနုဇာ**တိ မနုဿာ

ဝုစ္စန္တီတိ – ကိံ နိဿိတာ ဣသယော မနုဇာ။

ခတ္တိယာ ဗြာဟ္မဏာ ဒေဝတာန န္တိ။ **ခတ္တိယာ** တိ ယေ ကေစိ ခတ္တိယဇာတိကာ။ **ဗြာဟ္မဏာ** တိ ယေ ကေစိ ဗောဝာဒိကာ။ **ဒေဝတာန**န္တိ အာဇီဝကသာဝကာနံ အာဇီဝကာ ဒေဝတာ, နိဂဏ္ဌသာဝကာနံ နိဂဏ္ဌာ ဒေဝတာ, ဇဋိလသာဝကာနံ ဇဋိလာ ဒေဝတာ, ပရိဗ္ဗာဇကသာဝကာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာ ဒေဝတာ, အဝိရုဒ္ဓကသာဝကာနံ အဝိရုဒ္ဓကာ [အဝရုဒ္ဓကသာဝကာနံ အဝရုဒ္ဓကာ (သျာ.)] ဒေဝတာ, ဟတ္ထိဝတိကာနံ ဟတ္ထီ ဒေဝတာ, အဿဝတိကာနံ အဿာ ဒေဝတာ, ဂေါဝတိကာနံ ဂါဝေါ ဒေဝတာ, ကုက္ကုရဝတိကာနံ ကုက္ကုရာ ဒေဝတာ, ကာကဝတိကာနံ ကာကာ ဒေဝတာ, ဝါသုဒေဝဝတိကာနံ ဝါသုဒေဝေါ ဒေဝတာ, ဗလဒေဝဝတိကာနံ ဗလဒေဝေါ ဒေဝတာ, ပုဏ္ဏဘဒ္ဒဝတိကာနံ ပုဏ္ဏဘဒ္ဒေါ ဒေဝတာ, မဏိဘဒ္ဒဝတိကာနံ မဏိဘဒ္ဒေါ ဒေဝတာ, အဂ္ဂိဝတိကာနံ အဂ္ဂိ ဒေဝတာ, နာဂဝတိကာနံ နာဂါ ဒေဝတာ, သုပဏ္ဏဝတိကာနံ သုပဏ္ဏာ ဒေဝတာ, ယက္ခဝတိကာနံ ယက္ခာ ဒေဝတာ, အသုရဝတိကာနံ အသုရာ ဒေဝတာ, ဂန္ဓဗ္ဗဝတိကာနံ ဂန္ဓဗ္ဗာ ဒေဝတာ, မဟာရာဇဝတိကာနံ မဟာရာဇာနော ဒေဝတာ, စန္ဒဝတိကာနံ စန္ဒော ဒေဝတာ, သူရိယဝတိကာနံ သူရိယော ဒေဝတာ, ဣန္ဒဝတိကာနံ ဣန္ဒော ဒေဝတာ, ဗြဟ္မဝတိကာနံ ဗြဟ္မာ ဒေဝတာ, ဒေဝဝတိကာနံ ဒေဝေါ ဒေဝတာ, ဒိသာဝတိကာနံ ဒိသာ ဒေဝတာ, ယေ ယေသံ ဒက္ခိဏေယျာ တေ တေသံ ဒေဝတာတိ – ခတ္တိယဗြာဟ္မဏာ ဒေဝတာနံ။

ယညမကပ္ပယိံသု ပုထူဓ လောကေ တိ ယညံ ဝုစ္စတိ ဒေယျဓမ္မော စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရံ အန္နံ ပါနံ ဝတ္ထံ ယာနံ မာလာဂန္ဓဝိလေပနံ [မာလာဂန္ဓံ ဝိလေပနံ (သျာ.) ဣတိဝု. ၇၅] သေယျာဝသထပဒီပေယျံ။ **ယညမကပ္ပယိံသူ** တိ ယေပိ ယညံ ဧသန္တိ ဂဝေသန္တိ ပရိယေသန္တိ စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရံ အန္နံ ပါနံ ဝတ္ထံ ယာနံ မာလာဂန္ဓဝိလေပနံ သေယျာဝသထပဒီပေယျံ, တေပိ ယညံ ကပ္ပေန္တိ။ ယေပိ ယညံ အဘိသင်္ခရောန္တိ စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရံ အန္နံ ပါနံ။ပေ.။ သေယျာဝသထပဒီပေယျံ, တေပိ ယညံ ကပ္ပေန္တိ။ ယေပိ ယညံ ဒေန္တိ ယဇန္တိ ပရိစ္စဇန္တိ စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရံ အန္နံ ပါနံ။ပေ.။ သေယျာဝသထပဒီပေယျံ , တေပိ ယညံ ကပ္ပေန္တိ။ **ပုထူ**တိ ယညာ ဝါ ဧတေ ပုထူ, ယညယာဇကာ [ယညယဇကာ (သျာ.)] ဝါ ဧတေ ပုထူ, ဒက္ခိဏေယျာ ဝါ ဧတေ ပုထူ။ ကထံ ယညာ ဝါ ဧတေ ပုထူ? ဗဟုကာနံ ဧတေ ယညာ စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာ အန္နံ ပါနံ ဝတ္ထံ ယာနံ မာလံ ဂန္ဓံ ဝိလေပနံ သေယျာဝသထပဒီပေယျံ – ဧဝံ ယညာ ဝါ ဧတေ ပုထူ။

ကထံ ယညယာဇကာ ဝါ ဧတေ ပုထူ? ဗဟုကာ ဧတေ ယညယာဇကာ ခတ္တိယာ စ ဗြာဟ္မဏာ စ ဝေဿာ စ သုဒ္ဒါ စ ဂဟဋ္ဌာ စ ပဗ္ဗဇိတာ စ ဒေဝါ စ မနုဿာ စ – ဧဝံ ယညယာဇကာ ဝါ ဧတေ ပုထူ။

ကထံ ဒက္ခိဏေယျာ ဝါ ဧတေ ပုထူ? ဗဟုကာ ဧတေ ဒက္ခိဏေယျာ ပုထူ သမဏဗြာဟ္မဏာ ကပဏဒ္ဓိကဝနိဗ္ဗကယာစကာ [။ ဝဏိဗ္ဗကသာဝကာ (သျာ.) ဣတိဝု. ၇၅] – ဧဝံ ဒက္ခိဏေယျာ ဝါ ဧတေ ပုထူ။ **ဣဓ လောကေ**တိ မနုဿလောကေတိ ယညမကပ္ပယိံသု – ပုထူဓ လောကေ။

ပုစ္ဆာမိ တံ ဘဂဝါ ဗြူဟိ မေတံ န္တိ။ **ပုစ္ဆာ**တိ တိဿော ပုစ္ဆာ – အဒိဋ္ဌဇောတနာ ပုစ္ဆာ, ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာ ပုစ္ဆာ, ဝိမတိစ္ဆေဒနာ ပုစ္ဆာ။ ကတမာ အဒိဋ္ဌဇောတနာ ပုစ္ဆာ? ပကတိယာ လက္ခဏံ အညာတံ ဟောတိ အဒိဋ္ဌံ အတုလိတံ အတီရိတံ အဝိဘူတံ အဝိဘာဝိတံ, တဿ ဉာဏာယ ဒဿနာယ တုလနာယ တီရဏာယ ဝိဘူတတ္ထာယ ဝိဘာဝနတ္ထာယ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ – အယံ အဒိဋ္ဌဇောတနာ ပုစ္ဆာ။

ကတမာ ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာ ပုစ္ဆာ? ပကတိယာ လက္ခဏံ ဉာတံ ဟောတိ ဒိဋ္ဌံ တုလိတံ တီရိတံ ဝိဘူတံ ဝိဘာဝိတံ။ အညေဟိ ပဏ္ဍိတေဟိ သဒ္ဓိံ သံသန္ဒနတ္ထာယ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ – အယံ ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာ ပုစ္ဆာ။

ကတမာ ဝိမတိစ္ဆေဒနာ ပုစ္ဆာ? ပကတိယာ သံသယပက္ခန္ဒော [သံသယပက္ခန္နော (သျာ.)] ဟောတိ ဝိမတိပက္ခန္ဒော ဒွေဠှကဇာတော – "ဧဝံ နု ခော, နနု ခော, ကိံ နု ခော, ကထံ နု ခော"တိ! သော ဝိမတိစ္ဆေဒနတ္ထာယ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ – အယံ ဝိမတိစ္ဆေဒနာ ပုစ္ဆာ။ ဣမာ တိဿော ပုစ္ဆာ။

အပရာပိ တိဿော ပုစ္ဆာ – မနုဿပုစ္ဆာ, အမနုဿပုစ္ဆာ, နိမ္မိတပုစ္ဆာ။ ကတမာ မနုဿပုစ္ဆာ? မနုဿာ ဗုဒ္ဓံ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆန္တိ, ဘိက္ခူ ပုစ္ဆန္တိ, ဘိက္ခုနိယော ပုစ္ဆန္တိ, ဥပါသကာ ပုစ္ဆန္တိ, ဥပါသိကာယော ပုစ္ဆန္တိ, ရာဇာနော ပုစ္ဆန္တိ, ခတ္တိယာ ပုစ္ဆန္တိ, ဗြာဟ္မဏာ ပုစ္ဆန္တိ, ဝေဿာ ပုစ္ဆန္တိ, သုဒ္ဒါ ပုစ္ဆန္တိ, ဂဟဋ္ဌာ ပုစ္ဆန္တိ, ပဗ္ဗဇိတာ ပုစ္ဆန္တိ – အယံ မနုဿပုစ္ဆာ။

ကတမာ အမနုဿပုစ္ဆာ? အမနုဿာ ဗုဒ္ဓံ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဉ္ဟံ ပုစ္ဆန္တိ, နာဂါ ပုစ္ဆန္တိ, သုပဏ္ဏာ ပုစ္ဆန္တိ, ယက္ခာ ပုစ္ဆန္တိ, အသုရာ ပုစ္ဆန္တိ, ဂန္ဓဗ္ဗာ ပုစ္ဆန္တိ, မဟာရာဇာနော ပုစ္ဆန္တိ, ဣန္ဒာ ပုစ္ဆန္တိ, ဗြဟ္မာနော ပုစ္ဆန္တိ, ဒေဝတာယော ပုစ္ဆန္တိ – အယံ အမနုဿပုစ္ဆာ။

ကတမာ နိမ္မိတပုစ္ဆာ? ယံ ဘဂဝါ ရူပံ အဘိနိမ္မိနာတိ မနောမယံ သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂံ အဟီနိန္ဒြိယံ, သော နိမ္မိတော ဗုဒ္ဓံ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဉ္ဟံ ပုစ္ဆတိ; ဘဂဝါ ဝိဿဇ္ဇေတိ [ဝိသဇ္ဇေတိ (က.)] – အယံ နိမ္မိတပုစ္ဆာ။ ဣမာ တိဿော ပုစ္ဆာ။

အပရာပိ တိဿော ပုစ္ဆာ – အတ္တတ္ထပုစ္ဆာ, ပရတ္ထပုစ္ဆာ, ဥဘယတ္ထပုစ္ဆာ။ အပရာပိ တိဿော ပုစ္ဆာ – ဒိဋ္ဌဓမ္မိကတ္ထပုစ္ဆာ, သမ္ပရာယိကတ္ထပုစ္ဆာ, ပရမတ္ထပုစ္ဆာ။ အပရာပိ တိဿော ပုစ္ဆာ – အနဝဇ္ဇတ္ထပုစ္ဆာ, နိက္ကိလေသတ္ထပုစ္ဆာ, ဝေါဒါနတ္ထပုစ္ဆာ။ အပရာပိ တိဿော ပုစ္ဆာ – အတီတပုစ္ဆာ, အနာဂတပုစ္ဆာ, ပစ္စုပ္ပန္နပုစ္ဆာ။ အပရာပိ တိဿော ပုစ္ဆာ – အဇ္ဈတ္တပုစ္ဆာ, ဗဟိဒ္ဓါပုစ္ဆာ , အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါပုစ္ဆာ။ အပရာပိ တိဿော ပုစ္ဆာ – ကုသလပုစ္ဆာ, အကုသလပုစ္ဆာ, အဗျာကတပုစ္ဆာ။ အပရာပိ တိဿော ပုစ္ဆာ – ခန္ဓပုစ္ဆာ, ဓာတုပုစ္ဆာ, အာယတနပုစ္ဆာ။ အပရာပိ တိဿော ပုစ္ဆာ – သတိပဋ္ဌာနပုစ္ဆာ, သမ္မပ္ပဓာနပုစ္ဆာ, ဣဒ္ဓိပါဒပုစ္ဆာ။ အပရာပိ တိဿော ပုစ္ဆာ – ဣန္ဒြိယပုစ္ဆာ, ဗလပုစ္ဆာ, ဗောဇ္ဈင်္ဂပုစ္ဆာ။ အပရာပိ တိဿော ပုစ္ဆာ – မဂ္ဂပုစ္ဆာ, ဖလပုစ္ဆာ, နိဗ္ဗာနပုစ္ဆာ။

ပုစ္ဆာမိ တန္တိ ပုစ္ဆာမိ တံ ယာစာမိ တံ အဇ္ဈေသာမိ တံ ပသာဒေမိ တံ ''ကထယဿု မေ''တိ ပုစ္ဆာမိ တံ။ **ဘဂဝါ**တိ ဂါရဝါဓိဝစနမေတံ။ သန္တိကာ ပညတ္တိ – ယဒိဒံ ဘဂဝါတိ။ **ဗြူဟိ မေတ**န္တိ ဗြူဟိ အာစိက္ခာဟိ ဒေသေဟိ ပညပေဟိ ပဋ္ဌပေဟိ ဝိဝရာဟိ ဝိဘဇာဟိ ဥတ္တာနီကရောဟိ ပကာသေဟီတိ – ပုစ္ဆာမိ တံ ဘဂဝါ ဗြူဟိ မေတံ။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

> ''အနေဇံ မူလဒဿာဝိံ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ ပုဏ္ဏကော]
> အတ္ထိ ပဉှေန အာဂမံ။
> ကိံ နိဿိတာ ဣသယော မနုဇာ၊ ခတ္တိယာ ဗြာဟ္မဏာ ဒေဝတာနံ။
> ယညမကပ္ပယိံသု ပုထူဓ လောကေ၊ ပုစ္ဆာမိ တံ ဘဂဝါ ဗြူဟိ မေတ''န္တိ။

၁၃. **ယေ ကေစိမေ ဣသယော မနုဇာ၊ [ပုဏ္ဏကာတိ ဘဂဝါ]**
ခတ္တိယာ ဗြာဟ္မဏာ ဒေဝတာနံ။
ယညမကပ္ပယိံသု ပုထူဓ လောကေ၊ အာသီသမာနာ ပုဏ္ဏက ဣတ္ထတ္တံ [ဣတ္ထတံ (သျာ.)၊ ဣတ္ထဘာဝံ (က.)] ။
ဇရံ သိတာ ယညမကပ္ပယိံသု။

ယေ ကေစိမေ ဣသယော မနုဇာတိ။ **ယေ ကေစီ**တိ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ သဗ္ဗထာ သဗ္ဗံ အသေသံ နိဿေသံ ပရိယာဒိယနဝစနမေတံ – ယေ ကေစီတိ။ **ဣသယော**တိ ဣသိနာမကာ ယေ ကေစိ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတာ အာဇီဝကာ နိဂဏ္ဌာ ဇဋိလာ တာပသာ။ **မနုဇာ**တိ မနုဿာ ဝုစ္စန္တိ – ယေ ကေစိမေ ဣသယော မနုဇာ ပုဏ္ဏကာတိ ဘဂဝါ။

ခတ္တိယာ ဗြာဟ္မဏာ ဒေဝတာနန္တိ။ **ခတ္တိယာ**တိ ယေ ကေစိ ခတ္တိယဇာတိကာ။ **ဗြာဟ္မဏာ**တိ ယေ ကေစိ ဘောဝါဒိကာ။ **ဒေဝတာန**န္တိ အာဇီဝကသာဝကာနံ အာဇီဝကာ ဒေဝတာ။ပေ.။ ဒိသာဝတိကာနံ ဒိသာ ဒေဝတာ။ ယေ ယေသံ ဒက္ခိဏေယျာ, တေ တေသံ ဒေဝတာတိ – ခတ္တိယာ ဗြာဟ္မဏာ ဒေဝတာနံ။

ယညမကပ္ပယိံသု ပုထူဓ လောကေတိ။ ယညံ ဝုစ္စတိ ဒေယျဓမ္မော စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရံ အန္နံ ပါနံ။ပေ.။ သေယျာဝသထပဒီပေယျံ။ **ယညမကပ္ပယိံသူ**တိ ယေပိ ယညံ ဧသန္တိ ဂဝေသန္တိ ပရိယေသန္တိ။ပေ.။ သေယျာဝသထပဒီပေယျံ, တေပိ ယညံ ကပ္ပေန္တိ။ **ပုထူ**တိ ယညာ ဝါ ဧတေ ပုထူ, ယညယာဇကာ ဝါ ဧတေ ပုထူ, ဒက္ခိဏေယျာ ဝါ ဧတေ ပုထူ။ပေ.။ ဧဝံ ဒက္ခိဏေယျာ ဝါ ဧတေ ပုထူ။ **ဣဓ လောကေ**တိ မနုဿလောကေတိ — ယညမကပ္ပယိံသု ပုထူဓ လောကေ။

အာသီသမာနာ ပုဏ္ဏက ဣတ္ထတ္တန္တိ။ **အာသီသမာနာ**တိ ရူပပဋိလာဘံ အာသီသမာနာ, သဒ္ဒပဋိလာဘံ အာသီသမာနာ, ဂန္ဓပဋိလာဘံ အာသီသမာနာ, ရသပဋိလာဘံ အာသီသမာနာ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗပဋိလာဘံ အာသီသမာနာ, ပုတ္တပဋိလာဘံ အာသီသမာနာ, ဒါရပဋိလာဘံ အာသီသမာနာ, ဓနပဋိလာဘံ အာသီသမာနာ, ယသပဋိလာဘံ အာသီသမာနာ, ဣဿရိယပဋိလာဘံ အာသီသမာနာ, ခတ္တိယမဟာသာလကုလေ အတ္တဘာဝပဋိလာဘံ အာသီသမာနာ, ဗြာဟ္မဏမဟာသာလကုလေ အတ္တဘာဝပဋိလာဘံ အာသီသမာနာ, ဂဟပတိမဟာသာလကုလေ အတ္တဘာဝပဋိလာဘံ အာသီသမာနာ, စာတုမဟာရာဇိကေသု [စာတုမ္မဟာရာဇိကေသု (သျာ.)] ဒေဝေသု အတ္တဘာဝပဋိလာဘံ အာသီသမာနာ, တာဝတိံသေသု ဒေဝေသု ယာမေသု ဒေဝေသု တုသိတေသု ဒေဝေသု နိမ္မာနရတီသု ဒေဝေသု ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီသု ဒေဝေသု ဗြဟ္မကာယိကေသု ဒေဝေသု အတ္တဘာဝပဋိလာဘံ အာသီသမာနာ ဣစ္ဆမာနာ သာဒိယမာနာ ပတ္ထယမာနာ ပိဟယမာနာ အဘိဇပ္ပမာနာတိ အာသီသမာနာ။

ပုဏ္ဏက ဣတ္ထတ္တန္တိ ဧတ္ထ အတ္တဘာဝါဘိနိဗ္ဗတ္တိံ အာသီသမာနာ ဧတ္ထ ခတ္တိယမဟာသာလကုလေ အတ္တဘာဝါဘိနိဗ္ဗတ္တိံ အာသီသမာနာ။ပေ.။ ဧတ္ထ ဗြဟ္မကာယိကေသု ဒေဝေသု အတ္တဘာဝါဘိနိဗ္ဗတ္တိံ အာသီသမာနာ ဣစ္ဆမာနာ သာဒိယမာနာ ပတ္ထယမာနာ ပိဟယမာနာ အဘိဇပ္ပမာနာတိ အာသီသမာနာ — ပုဏ္ဏက ဣတ္ထတ္တံ။

ဇရံ သိတာ ယညမကပ္ပယိံသူတိ ဇရာနိဿိတာ ဗျာဓိနိဿိတာ မရဏနိဿိတာ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသနိဿိတာ။ ယဒေဝ တေ ဇာတိနိဿိတာ တဒေဝ တေ ဇရာနိဿိတာ။ ယဒေဝ တေ ဇရာနိဿိတာ တဒေဝ တေ ဗျာဓိနိဿိတာ။ ယဒေဝ တေ ဗျာဓိနိဿိတာ တဒေဝ တေ မရဏနိဿိတာ။ ယဒေဝ တေ မရဏနိဿိတာ တဒေဝ တေ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသနိဿိတာ။ ယဒေဝ တေ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသနိဿိတာ တဒေဝ တေ ဂတိနိဿိတာ။ ယဒေဝ တေ ဂတိနိဿိတာ တဒေဝ တေ ဥပပတ္တိနိဿိတာ။ ယဒေဝ တေ ဥပပတ္တိနိဿိတာ တဒေဝ တေ ပဋိသန္ဓိနိဿိတာ။ ယဒေဝ တေ ပဋိသန္ဓိနိဿိတာ တဒေဝ တေ ဘဝနိဿိတာ။ ယဒေဝ တေ ဘဝနိဿိတာ တဒေဝ တေ သံသာရနိဿိတာ။ ယဒေဝ တေ သံသာရနိဿိတာ တဒေဝ တေ ဝဋ္ဋနိဿိတာ အလ္လီနာ ဥပဂတာ အဇ္ဈောသိတာ အဓိမုတ္တာတိ — ဇရံ သိတာ ယညမကပ္ပယိံသု။ တေနာဟ ဘဂဝါ —

"ယေ ကေစိမေ ဣသယော မနုဇာ၊ [ပုဏ္ဏကာတိ ဘဂဝါ]
ခတ္တိယာ ဗြာဟ္မဏာ ဒေဝတာနံ။
ယညမကပ္ပယိံသု ပုထူဓ လောကေ၊ အာသီသမာနာ ပုဏ္ဏက ဣတ္ထတ္တံ။
ဇရံ သိတာ ယညမကပ္ပယိံသူ"တိ။

၁၄. **ယေ ကေစိမေ ဣသယော မနုဇာ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ ပုဏ္ဏကော]**
ခတ္တိယာ ဗြာဟ္မဏာ ဒေဝတာနံ။
ယညမကပ္ပယိံသု ပုထူဓ လောကေ၊ ကစ္စိသု တေ ဘဂဝါ ယညပထေ အပ္ပမတ္တာ။
အတာရုံ [အတာရုံ (သျာ. က.)] **ဇာတိဉ္စ ဇရဉ္စ မာရိသ၊ ပုစ္ဆာမိ တံ ဘဂဝါ ဗြူဟိ မေတံ။**

ယေ ကေစိမေ ဣသယော မနုဇာတိ။ **ယေ ကေစီ**တိ။ပေ.။။

ကစ္စိသု တေ ဘဂဝါ ယညပထေ အပ္ပမတ္တာတိ။ **ကစ္စိသူ**တိ သံသယပုစ္ဆာ ဝိမတိပုစ္ဆာ ဒွေဠှကပုစ္ဆာ အနေကံသပုစ္ဆာ — "ဧဝံ နု ခော, န နု ခော, ကိံ နု ခော, ကထံ နု ခော"တိ — ကစ္စိသု။ **တေ**တိ ယညယာဇကာ ဝုစ္စန္တိ။ **ဘဂဝါ**တိ ဂါရဝါဓိဝစနံ။ပေ.။ သစ္ဆိကာ ပညတ္တိ, ယဒိဒံ ဘဂဝါတိ — ကစ္စိသု တေ ဘဂဝါ။ **ယညပထေ အပ္ပမတ္တာ**တိ ယညောယေဝ

ဝုစ္စတိ ယညပထော။ ယထာ အရိယမဂ္ဂေါ အရိယပထော ဒေဝမဂ္ဂေါ ဒေဝပထော ဗြဟ္မမဂ္ဂေါ ဗြဟ္မပထော, ဧဝမေဝ ယညောယေဝ ဝုစ္စတိ ယညပထော။ **အပ္ပမတ္တာ** တိ ယညပထေ အပ္ပမတ္တာ သက္ကစ္စကာရိနော သာတစ္စကာရိနော အဋ္ဌိတကာရိနော အနောလီနဝုတ္တိနော အနိက္ခိတ္တစ္ဆန္ဒာ အနိက္ခိတ္တဓုရာ တစ္စရိတာ တဗ္ဗဟုလာ တဂ္ဂရုကာ တန္နိန္နာ တပ္ပောဏာ တပ္ပဗ္ဘာရာ တဒဓိမုတ္တာ တဒဓိပတေယျာတိ – တေပိ ယညပထေ အပ္ပမတ္တာ။ ယေပိ ယညံ ဧသန္တိ ဂဝေသန္တိ ပရိယေသန္တိ စီဝရပိဏ္ဍပာတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရံ အန္နံ့ ဟနံ။ပေ။ သေယျာဝသထပဒီပေယျံ သက္ကစ္စကာရိနော။ပေ။ တဒဓိပတေယျာ, တေပိ ယညပထေ အပ္ပမတ္တာ။ ယေပိ ယညံ အဘိသင်္ခရောန္တိ စီဝရပိဏ္ဍပာတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရံ အန္နံ့ ဟနံ။ပေ။ သေယျာဝသထပဒီပေယျံ သက္ကစ္စကာရိနော။ပေ။ တဒဓိပတေယျာ, တေပိ ယညပထေ အပ္ပမတ္တာ။ ယေပိ ယညံ ဒေန္တိ ယဇန္တိ ပရိစ္စဇန္တိ စီဝရပိဏ္ဍပာတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရံ အန္နံ့ ဟနံ။ပေ။ သေယျာဝသထပဒီပေယျံ သက္ကစ္စကာရိနော ။ပေ။ တဒဓိပတေယျာ, တေပိ ယညပထေ အပ္ပမတ္တာတိ – ကစ္စိသု တေ ဘဂဝတ ယညပထေ အပ္ပမတ္တာ။

အတာရုံ ဇာတိဉ္စ ဇရဉ္စ မာရိသာ တိ ဇရာမရဏံ အတရိံသု ဥတ္တရိံသု ပတရိံသု သမတိက္ကမိံသု ဝီတိဝတ္တိံသု။ **မာရိသာ**တိ ပိယဝစနံ ဂရုဝစနံ သဂါရဝသပ္ပတိဿာဓိဝစနမေတံ မာရိသာတိ – အတာရု ဇာတိဉ္စ ဇရဉ္စ မာရိသ။

ပုစ္ဆာမိ တံ ဘဂဝတ ဗြူဟိ မေတ န္တိ။ **ပုစ္ဆာမိ တ**န္တိ ပုစ္ဆာမိ တံ ယာစာမိ တံ အဇ္ဈေသာမိ တံ ပသာဒေမိ တံ ကထယဿု မေတိ – ပုစ္ဆာမိ တံ။ **ဘဂဝတ**တိ ဂါရဝာဓိဝစနံ။ပေ။ သစ္ဆိကာ ပညတ္တိ – ယဒိဒံ ဘဂဝတတိ။ **ဗြူဟိ မေတ** န္တိ ဗြူဟိ အာစိက္ခာဟိ ဒေသေဟိ ပညပေဟိ ပဋ္ဌပေဟိ ဝိဝရာဟိ ဝိဘဇာဟိ ဥတ္တာနီကရောဟိ ပကာသေဟီတိ – ပုစ္ဆာမိ တံ ဘဂဝတ ဗြူဟိ မေတံ။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

> ‘‘ယေ ကေစိမေ ဣသယော မနုဇာ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ ပုဏ္ဏကော]
> ခတ္တိယာ ဗြာဟ္မဏာ ဒေဝတာနံ။
> ယညမကပ္ပယိံသု ပုထူဓ လောကေ၊ ကစ္စိသု တေ ဘဂဝတ ယညပထေ အပ္ပမတ္တာ။
> အတာရု ဇာတိဉ္စ ဇရဉ္စ မာရိသ၊ ပုစ္ဆာမိ တံ ဘဂဝတ ဗြူဟိ မေတ’’န္တိ။

၁၅. **အာသီသန္တိ** [အာသိံသန္တိ (သျာ.)] **ထောမယန္တိ၊ အဘိဇပ္ပန္တိ ဇုဟန္တိ။ [ပုဏ္ဏကာတိ ဘဂဝတ]**
ကာမာဘိဇပ္ပန္တိ ပဋိစ္စ လာဘံ၊ တေ ယာဇယောဂါ ဘဝရာဂရတ္တာ။
နာတရိံသု ဇာတိဇရန္တိ ဗြူမိ။

အာသီသန္တိ ထောမယန္တိ အဘိဇပ္ပန္တိ ဇုဟန္တီ တိ။ **အာသီသန္တီ** တိ ရူပပဋိလာဘံ အာသီသန္တိ, သဒ္ဒပဋိလာဘံ အာသီသန္တိ, ဂန္ဓပဋိလာဘံ အာသီသန္တိ, ရသပဋိလာဘံ အာသီသန္တိ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗပဋိလာဘံ အာသီသန္တိ, ပုတ္တပဋိလာဘံ အာသီသန္တိ, ဒါရပဋိလာဘံ အာသီသန္တိ, ဓနပဋိလာဘံ အာသီသန္တိ, ယသပဋိလာဘံ အာသီသန္တိ, ဣဿရိယပဋိလာဘံ အာသီသန္တိ, ခတ္တိယမဟာသာလကုလေ အတ္တဘာဝပဋိလာဘံ အာသီသန္တိ, ဗြာဟ္မဏမဟာသာလကုလေ။ပေ။ ဂဟပတိမဟာသာလကုလေ အတ္တဘာဝပဋိလာဘံ အာသီသန္တိ, စာတုမဟာရာဇိကေသု ဒေဝေသု။ပေ။ ဗြဟ္မကာယိကေသု ဒေဝေသု အတ္တဘာဝပဋိလာဘံ အာသီသန္တိ ဣစ္ဆန္တိ သာဒိယန္တိ ပတ္ထယန္တိ ပိဟယန္တီတိ – အာသီသန္တိ။

ထောမယန္တီ တိ ယညံ ဝါ ထောမေန္တိ ဖလံ ဝါ ထောမေန္တိ ဒက္ခိဏေယျေ ဝါ ထောမေန္တိ။ ကထံ ယညံ ထောမေန္တိ? သုစိံ ဒိန္နံ [ဝိယံ ဒိန္နံ (သျာ.)], မနာပံ ဒိန္နံ, ပဏီတံ ဒိန္နံ, ကာလေန ဒိန္နံ, ကပ္ပိယံ ဒိန္နံ, ဝိစေယျ ဒိန္နံ, အနဝဇ္ဇံ ဒိန္နံ, အဘိဏှံ ဒိန္နံ ဒဒံ စိတ္တံ ပသာဒိတန္တိ – ထောမေန္တိ ကိတ္တေန္တိ ဝဏ္ဏေန္တိ ပသံသန္တိ။ ဧဝံ ယညံ ထောမေန္တိ။

ကထံ ဖလံ ထောမေန္တိ? ဣတော နိဒါနံ ရူပပဋိလာဘော ဘဝိဿတိ။ပေ။ ဗြဟ္မကာယိကေသု ဒေဝေသု အတ္တဘာဝပဋိလာဘော ဘဝိဿတီတိ – ထောမေန္တိ ကိတ္တေန္တိ ဝဏ္ဏေန္တိ ပသံသန္တိ။ ဧဝံ ဖလံ ထောမေန္တိ။

ကထံ ဒက္ခိဏေယျေ ထောမေန္တိ? ဒက္ခိဏေယျာ ဇာတိသမ္ပန္နာ ကေတ္တသမ္ပန္နာ အဇ္ဈာယကာ မန္တဓရာ တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ ပာရဂူ သနိဃဏ္ဍုကေဋုဘာနံ သာက္ခရပ္ပဘေဒါနံ ဣတိဟာသပဉ္စမာနံ ပဒကာ ဝေယျာကရဏာ လောကာယတမဟာပုရိသလက္ခဏေသု အနဝယာတိ, ဝီတရာဂါ တ ရာဂဝိနယာယ တ ပဋိပန္နာ, ဝီတဒေါသာ တ ဒေါသဝိနယာယ တ ပဋိပန္နာ, ဝီတမောဟာ တ မောဟဝိနယာယ တ ပဋိပန္နာ, သဒ္ဓါသမ္ပန္နာ သီလသမ္ပန္နာ သမာဓိသမ္ပန္နာ ပညာသမ္ပန္နာ ဝိမုတ္တိသမ္ပန္နာ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနသမ္ပန္နာတိ – ထောမေန္တိ ကိတ္တေန္တိ ဝဏ္ဏေန္တိ ပသံသန္တိ။ ဧဝံ ဒက္ခိဏေယျေ ထောမေန္တီတိ – အာသီသန္တိ ထောမယန္တိ။

အဘိဇပ္ပန္တီ တိ ရူပပဋိလာဘံ အဘိဇပ္ပန္တိ, သဒ္ဒပဋိလာဘံ အဘိဇပ္ပန္တိ, ဂန္ဓပဋိလာဘံ အဘိဇပ္ပန္တိ, ရသပဋိလာဘံ အဘိဇပ္ပန္တိ။ပေ.။ ဗြဟ္မကာယိကေသု ဒေဝေသု အတ္တဘာဝပဋိလာဘံ အဘိဇပ္ပန္တီတိ – အာသီသန္တိ ထောမယန္တိ အဘိဇပ္ပန္တိ။ **ဇုဟန္တီ** တိ ဇုဟန္တိ ဒေန္တိ ယဇန္တိ ပရိစ္စဇန္တိ စီဝရပိဏ္ဍပာတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရံ အန္နံ ပာနံ ဝတ္ထံ ယာနံ မာလာဂန္ဓဝိလေပနံ သေယျာဝသထပဒီပေယျန္တိ – အာသီသန္တိ ထောမယန္တိ အဘိဇပ္ပန္တိ ဇုဟန္တိ ပုဏ္ဏကာတိ ဘဂဝါ။

ကာမာဘိဇပ္ပန္တိ ပဋိစ္စ လာဘံ န္တိ ရူပပဋိလာဘံ ပဋိစ္စ ကာမေ အဘိဇပ္ပန္တိ, သဒ္ဒပဋိလာဘံ ပဋိစ္စ ကာမေ အဘိဇပ္ပန္တိ။ပေ.။ ဗြဟ္မကာယိကေသု ဒေဝေသု အတ္တဘာဝပဋိလာဘံ ပဋိစ္စ ကာမေ အဘိဇပ္ပန္တိ ပဇပ္ပန္တီတိ – ကာမာဘိဇပ္ပန္တိ ပဋိစ္စ လာဘံ။

တေ ယာဇယောဂါ ဘဝရာဂရတ္တာ နာတရိံသု ဇာတိဇရန္တိ ဗြူမိ တိ **တေ**တိ ယညယာဇကာ ဝုစ္စန္တိ, **ယာဇယောဂါ**တိ ယာဇယောဂေသု ယုတ္တာ ပယုတ္တာ အာယုတ္တာ သမာယုတ္တာ တစ္စရိတာ တဗ္ဗဟုလာ တဂ္ဂရုကာ တန္နိန္နာ တပ္ပောဏာ တပ္ပဗ္ဘာရာ တဒဓိမုတ္တာ တဒဓိပတေယျာတိ – တေ ယာဇယောဂါ, **ဘဝရာဂရတ္တာ** တိ ဘဝရာဂေါ ဝုစ္စတိ ယော ဘဝေသု ဘဝစ္ဆန္ဒော ဘဝရာဂေါ ဘဝနန္ဒီ ဘဝတဏှာ ဘဝသိနေဟော ဘဝပရိဠာဟော ဘဝမုစ္ဆာ ဘဝဇ္ဈောသာနံ။ ဘဝရာဂေန ဘဝေသု ရတ္တာ ဂိဒ္ဓါ ဂဓိတာ မုစ္ဆိတာ အဇ္ဈောသန္နာ လဂ္ဂါ လဂ္ဂိတာ ပလိဗုဒ္ဓါတိ – တေ ယာဇယောဂါ ဘဝရာဂရတ္တာ။

နာတရိံသု ဇာတိဇရန္တိ ဗြူမိ တိ တေ ယာဇယောဂါ ဘဝရာဂရတ္တာ ဇာတိဇရာမရဏံ နာတရိံသု န ဥတ္တရိံသု န ပတရိံသု န သမတိက္ကမိံသု န ဝီတိဝတ္တိံသု, ဇာတိဇရာမရဏာ အနိက္ခန္တာ အနိဿဋာ အနတိက္ကန္တာ အသမတိက္ကန္တာ အဝီတိဝတ္တာ အန္တောဇာတိဇရာမရဏေ ပရိဝတ္တန္တိ အန္တောသံသာရပထေ ပရိဝတ္တန္တိ။ ဇာတိယာ အနုဂတာ ဇရာယ အနုသဋာ ဗျာဓိနာ အဘိဘူတာ မရဏေန အဗ္ဘာဟတာ အတာဏာ အလေဏာ အသရဏာ အသရဏီဘူတာတိ; ဗြူမိ အာစိက္ခာမိ ဒေသေမိ ပညပေမိ ပဋ္ဌပေမိ ဝိဝရာမိ ဝိဘဇာမိ ဥတ္တာနီကရောမိ ပကာသေမီတိ – တေ ယာဇယောဂါ ဘဝရာဂရတ္တာ နာတရိံသု ဇာတိဇရန္တိ ဗြူမိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

> ''အာသီသန္တိ ထောမယန္တိ၊ အဘိဇပ္ပန္တိ ဇုဟန္တိ။ [ပုဏ္ဏကာတိ ဘဂဝါ]
> ကာမာဘိဇပ္ပန္တိ ပဋိစ္စ လာဘံ၊ တေ ယာဇယောဂါ ဘဝရာဂရတ္တာ။
> နာတရိံသု ဇာတိဇရန္တိ ဗြူမိ''တိ။

၁၆. တေ စေ နာတရိံသု ယာဇယောဂါ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ ပုဏ္ဏကော]
ယညေဟိ ဇာတိဉ္စ ဇရဉ္စ မာရိသ။
အထ ကော စရဟိ ဒေဝမနုဿလောကေ၊ အတာရိ ဇာတိဉ္စ ဇရဉ္စ မာရိသ။
ပုစ္ဆာမိ တံ ဘဂဝါ ဗြူဟိ မေတံ။

တေ စေ နာတရိံသု ယာဇယောဂါတိ တေ ယညယာဇကာ ယာဇယောဂါ ဘဝရာဂရတ္တာ ဇာတိဇရာမရဏံ နာတရိံသု န ဥတ္တရိံသု န ပတရိံသု န သမတိက္ကမိံသု န ဝီတိဝတ္တိံသု, ဇာတိဇရာမရဏာ အနိက္ခန္တာ အနိဿဋာ အနတိက္ကန္တာ အသမတိက္ကန္တာ အဝီတိဝတ္တာ အန္တောဇာတိဇရာမရဏေ ပရိဝတ္တန္တိ အန္တောသံသာရပထေ ပရိဝတ္တန္တိ။ ဇာတိယာ အနုဂတာ ဇရာယ အနုသဋာ ဗျာဓိနာ အဘိဘူတာ မရဏေန အဗ္ဘာဟတာ အတာဏာ အလေဏာ အသရဏာ အသရဏီဘူတာတိ – တေ စေ နာတရိံသု ယာဇယောဂါ။

ဣစ္စာယသ္မာ ပုဏ္ဏကော တိ။ ဣစ္စာတိ ပဒသန္ဓိ။ပေ။ အာယသ္မာ ပုဏ္ဏကော။

ယညေဟိ ဇာတိဉ္စ ဇရဉ္စ မာရိသာ တိ။ **ယညေဟီ**တိ ယညေဟိ ပဟူတေဟိ ယညေဟိ ဝိဝိဓေဟိ ယညေဟိ ပုထူဟိ။ **မာရိသာ**တိ ပိယဝစနံ ဂရုဝစနံ သဂါရဝသပ္ပတိဿာဓိဝစနမေတံ မာရိသာတိ – ယညေဟိ ဇာတိဉ္စ ဇရဉ္စ မာရိသ။

အထ ကော စရဟိ ဒေဝမနုဿလောကေ, အတာရိ ဇာတိဉ္စ ဇရဉ္စ မာရိသာ တိ အထ ကော ဧသော သဒေဝကေ လောကေ သမာရကေ သဗြဟ္မကေ သဿမဏဗြာဟ္မဏိယာ ပဇာယ သဒေဝမနုဿာယ ဇာတိဇရာမရဏံ အတရိ ဥတ္တရိ ပတရိ သမတိက္ကမိ ဝီတိဝတ္တယိ [ဝီတိဝတ္တိ (က.)] ။ **မာရိသာ**တိ ပိယဝစနံ ဂရုဝစနံ သဂါရဝသပ္ပတိဿာဓိဝစနမေတံ မာရိသာတိ – အထ ကော စရဟိ ဒေဝမနုဿလောကေ, အတာရိ ဇာတိဉ္စ ဇရဉ္စ မာရိသ။

ပုစ္ဆာမိ တံ ဘဂဝါ ဗြူဟိ မေတံ န္တိ။ **ပုစ္ဆာမိ တ**န္တိ ပုစ္ဆာမိ တံ ယာစာမိ တံ အဇ္ဈေသာမိ တံ ပသာဒေမိ တံ ကထယဿု မေတန္တိ – ပုစ္ဆာမိ တံ။ **ဘဂဝါ**တိ ဂါရဝါဓိဝစနံ။ပေ။ သစ္ဆိကာ ပညတ္တိ – ယဒိဒံ ဘဂဝါတိ။ **ဗြူဟိ မေတ** န္တိ ဗြူဟိ အာစိက္ခာဟိ ဒေသေဟိ ပညပေဟိ ပဋ္ဌပေဟိ ဝိဝရာဟိ ဝိဘဇာဟိ ဥတ္တာနီကရောဟိ ပကာသေဟီတိ – ပုစ္ဆာမိ တံ ဘဂဝါ ဗြူဟိ မေတံ။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

> “တေ စေ နာတရိံသု ယာဇယောဂါ, [ဣစ္စာယသ္မာ ပုဏ္ဏကော]
> ယညေဟိ ဇာတိဉ္စ ဇရဉ္စ မာရိသ။
> အထ ကော စရဟိ ဒေဝမနုဿလောကေ, အတာရိ ဇာတိဉ္စ ဇရဉ္စ မာရိသ။
> ပုစ္ဆာမိ တံ ဘဂဝါ ဗြူဟိ မေတံ”န္တိ။

၁၇. **သင်္ခါယ လောကသ္မိ** [လောကသ္မိံ (သျာ. က.)] **ပရောပရာနိ, [ပုဏ္ဏကာတိ ဘဂဝါ]**
ယဿိဉ္ဇိတံ နတ္ထိ ကုဟိဉ္စိ လောကေ။
သန္တော ဝိဓူမော အနီဃော နိရာသော, အတာရိ သော ဇာတိဇရန္တိ ဗြူမိ။

သင်္ခါယ လောကသ္မိ ပရောပရာနီ တိ သင်္ခါ ဝုစ္စတိ ဉာဏံ ယာ ပညာ ပဇာနနာ။ပေ။ အမောဟော ဓမ္မဝိစယော သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ **ပရောပရာနီ**တိ ဩရံ ဝုစ္စတိ သကတ္တဘာဝေါ, ပရံ ဝုစ္စတိ ပရတ္တဘာဝေါ ဩရံ ဝုစ္စတိ သကရူပဝေဒနာသညာသင်္ခါရဝိညာဏံ, ပရံ ဝုစ္စတိ ပရရူပဝေဒနာသညာသင်္ခါရဝိညာဏံ ; ဩရံ ဝုစ္စတိ ဆ အဇ္ဈတ္တိကာနိ အာယတနာနိ, ပရံ ဝုစ္စတိ ဆ ဗာဟိရာနိ အာယတနာနိ။ ဩရံ ဝုစ္စတိ မနုဿလောကော, ပရံ ဝုစ္စတိ ဒေဝလောကော; ဩရံ ဝုစ္စတိ ကာမဓာတု, ပရံ ဝုစ္စတိ ရူပဓာတု အရူပဓာတု; ဩရံ ဝုစ္စတိ ကာမဓာတု ရူပဓာတု, ပရံ ဝုစ္စတိ အရူပဓာတု။ **သင်္ခါယ လောကသ္မိ ပရောပရာနီ**တိ ပရောပရာနိ အနိစ္စတော သင်္ခါယ ဒုက္ခတော ရောဂတော ဂဏ္ဍတော။ပေ။ နိဿရဏတော သင်္ခါယ ဇာနိတွာ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာတိ – သင်္ခါယ လောကသ္မိ ပရောပရာနိ။ **ပုဏ္ဏကာတိ ဘဂဝါ** တိ။ **ပုဏ္ဏကာ** တိ ဘဂဝါ တံ ဗြာဟ္မဏံ နာမေန အာလပတိ ။ **ဘဂဝါ**တိ ဂါရဝါဓိဝစနမေတံ။ပေ။ ယဒိဒံ ဘဂဝါတိ – ပုဏ္ဏကာတိ ဘဂဝါ။

ယဿိဉ္ဇိတံ နတ္ထိ ကုဟိဉ္စိ လောကေ တိ။ **ယဿာ** တိ အရဟတော ခီဏာသဝဿ။ **ဣဉ္ဇိတ** န္တိ တဏှိဉ္ဇိတံ ဒိဋ္ဌိဉ္ဇိတံ မာနိဉ္ဇိတံ ကိလေသိဉ္ဇိတံ ကာမိဉ္ဇိတံ။ ယဿိမေ ဣဉ္ဇိတာ နတ္ထိ န သန္တိ န သံဝိဇ္ဇန္တိ နုပလဗ္ဘန္တိ, ပဟီနာ သမုစ္ဆိန္နာ ဝူပသန္တာ ပဋိပဿဒ္ဓါ အဘဗ္ဗုပ္ပတ္တိကာ ဉာဏဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဎာ။ **ကုဟိဉ္စီ** တိ ကုဟိဉ္စိ ကိသ္မိဉ္စိ ကတ္ထစိ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါ ဝါ။ **လောကေ**တိ အပါယလောကေ။ပေ။ အာယတနလောကေတိ – ယဿိဉ္ဇိတံ နတ္ထိ ကုဟိဉ္စိ လောကေ။

သန္တော ဝိဓူမော အနီဃော နိရာသော, အတာရိ သော ဇာတိဇရန္တိ ဗြူမီ တိ။ **သန္တော** တိ ရာဂဿ သန္တတ္တာ သန္တော, ဒေါသဿ။ပေ။ မောဟဿ။ ကောဓဿ။ ဥပနာဟဿ။ မက္ခဿ။ သဗ္ဗာကုသလာဘိသင်္ခါရာနံ သန္တတ္တာ သမိတတ္တာ ဝူပသမိတတ္တာ ဝိဇ္ဈာတတ္တာ [နိဇ္ဈာတတ္တာ (က.) မဟာနိ. ၁၈] နိဗ္ဗုတတ္တာ ဝိဂတတ္တာ ပဋိပဿဒ္ဓတ္တာ သန္တော ဥပသန္တော ဝူပသန္တော နိဗ္ဗုတော ပဋိပဿဒ္ဓေါတိ သန္တော; **ဝိဓူမော**တိ ကာယဒုစ္စရိတံ ဝိဓူမိတံ ဝိဓမိတံ သောသိတံ ဝိသောသိတံ ဗျန္တီကတံ [ဗျန္တိကတံ (က.)] , ဝစီဒုစ္စရိတံ။ပေ။ မနောဒုစ္စရိတံ ဝိဓူမိ

တံ ဝိဓမိတံ သောသိတံ ဝိသောသိတံ ဗျတ္တိကတံ, ရာဂေါ။ အေသော။ မောဟော ဝိဓူမိတော ဝိဓမိတော သောသိတော ဝိသောသိတော ဗျန္တိကတော, ကောဓော။ ဥပနာဟော။ မက္ခော။ ပဠာသော။ ဣဿာ။ မစ္ဆရိယံ။ မာယာ။ သာဌေယျံ။ ထမ္ဘော။ သာရမ္ဘော။ မာနော။ အတိမာနော။ မဒော။ ပမာဒော။ သဗ္ဗေ ကိလေသာ သဗ္ဗေ ဒုစ္စရိတာ သဗ္ဗေ ဒရထာ သဗ္ဗေ ပရိဠာဟာ သဗ္ဗေ သန္တာပာ သဗ္ဗာကုသလာဘိသင်္ခါရာ ဝိဓူမိတာ ဝိဓမိတာ သောသိတာ ဝိသောသိတာ ဗျန္တိကတာ။ အထ တ, ကောဓော ဝုစ္စတိ ဓူမော –

မာနော ဟိ တေ ဗြာဟ္မဏ ခာရိဘာရော၊ ကောဓော ဓူမော ဘသ္မနိ [ဂမ္ဘနိ (သျာ.)] မောသဝဇ္ဇံ။
ဇိဝှာ သုဇာ ဟဒယံ [တပ္ပရသ္သ (သျာ.)] ဇောတိဌာနံ၊ အတ္တာ သုဒန္တော ပုရိသဿ ဇောတိ။

အပိ စ, ဒသဟာကာရေဟိ ကောဓော ဇာယတိ – အနတ္ထံ မေ အစရီတိ ကောဓော ဇာယတိ, အနတ္ထံ မေ စရတီတိ ကောဓော ဇာယတိ, အနတ္ထံ မေ စရိဿတီတိ ကောဓော ဇာယတိ, ပိယဿ မေ မနာပဿ အနတ္ထံ အစရိ, အနတ္ထံ စရတိ, အနတ္ထံ စရိဿတီတိ ကောဓော ဇာယတိ, အပ္ပိယဿ မေ အမနာပဿ အတ္ထံ အစရိ, အတ္ထံ စရတိ, အတ္ထံ စရိဿတီတိ ကောဓော ဇာယတိ, အဋ္ဌာနေ တ ပန ကောဓော ဇာယတိ။ ယော ဧဝရူပေ စိတ္တဿ အာဃာတော ပဋိဃာတော ပဋိဃံ ပဋိဝိရောဓော ကောပေါ ပကောပေါ သမ္ပကောပေါ ဒေါသော ပဒေါသော သမ္ပဒေါသော စိတ္တဿ ဗျာပတ္တိ မနောပဒေါသော ကောဓော ကုဇ္ဈနာ ကုဇ္ဈိတတ္တံ ဒေါသော ဒုဿနာ ဒုဿိတတ္တံ ဗျာပတ္တိ ဗျာပဇ္ဇနာ ဗျာပဇ္ဇိတတ္တံ ဝိရောဓော ပဋိဝိရောဓော စဏ္ဍိက္ကံ အသုရောပေါ [အဿုရောပေါ (သျာ.)] အနတ္တမနတာ စိတ္တဿ – အယံ ဝုစ္စတိ ကောဓော။

အပိ စ, ကောဓဿ အဓိမတ္တပရိတ္တတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အတ္ထိ ကဉ္စိ [ကိဉ္စိ (က.) မဟာနိ. ၈၅] ကာလံ ကောဓော စိတ္တာဝိလကရဏမတ္တော ဟောတိ, န စ တာဝ မုခကုလာနဝိကုလာနော ဟောတိ။ အတ္ထိ ကဉ္စိ ကာလံ ကောဓော မုခကုလာနဝိကုလာနမတ္တော ဟောတိ, န စ တာဝ ဟနုသဉ္စောပနော ဟောတိ။ အတ္ထိ ကဉ္စိ ကာလံ ကောဓော ဟနုသဉ္စောပနမတ္တော ဟောတိ, န စ တာဝ ဖရုသဝါစံ နိစ္ဆာရဏော [ဖရုသဝါစနိစ္ဆာရဏော (သျာ.)] ဟောတိ။ အတ္ထိ ကဉ္စိ ကာလံ ကောဓော ဖရုသဝါစံ နိစ္ဆာရဏမတ္တော ဟောတိ, န စ တာဝ ဒိသာဝိဒိသာနုဝိလောကနော ဟောတိ။ အတ္ထိ ကဉ္စိ ကာလံ ကောဓော ဒိသာဝိဒိသာနုဝိလောကနမတ္တော ဟောတိ, န စ တာဝ ဒဏ္ဍသတ္ထပရာမသနော ဟောတိ။ အတ္ထိ ကဉ္စိ ကာလံ ကောဓော ဒဏ္ဍသတ္ထပရာမသနမတ္တော ဟောတိ, န စ တာဝ ဒဏ္ဍသတ္ထအဗ္ဘုက္ကိရဏော ဟောတိ။ အတ္ထိ ကဉ္စိ ကာလံ ကောဓော ဒဏ္ဍသတ္ထအဗ္ဘုက္ကိရဏမတ္တော ဟောတိ, န စ တာဝ ဒဏ္ဍသတ္ထအဘိနိပါတနော ဟောတိ။ အတ္ထိ ကဉ္စိ ကာလံ ကောဓော ဒဏ္ဍသတ္ထအဘိနိပါတနမတ္တော ဟောတိ, န စ တာဝ ဆိန္နဝိစ္ဆိန္နကရဏော ဟောတိ။ အတ္ထိ ကဉ္စိ ကာလံ ကောဓော ဆိန္နဝိစ္ဆိန္နကရဏမတ္တော ဟောတိ, န စ တာဝ သမ္ဘဉ္ဇနပလိဘဉ္ဇနော ဟောတိ။ အတ္ထိ ကဉ္စိ ကာလံ ကောဓော သမ္ဘဉ္ဇနပလိဘဉ္ဇနမတ္တော ဟောတိ, န စ တာဝ အင်္ဂမင်္ဂအပကမုနော ဟောတိ။ အတ္ထိ ကဉ္စိ ကာလံ ကောဓော အင်္ဂမင်္ဂအပကမုနမတ္တော ဟောတိ, န စ တာဝ ဇီဝိတာဝေရောပနော [ဇီဝိတပနာသနော (သျာ.) မဟာနိ. ၈၅] ဟောတိ။ အတ္ထိ ကဉ္စိ ကာလံ ကောဓော ဇီဝိတာဝေရောပနမတ္တော ဟောတိ, န စ တာဝ သဗ္ဗစာဂပရိစ္စာဂာယ သဏ္ဌိတော ဟောတိ။ ယတော ကောဓော ပရံ ပုဂ္ဂလံ ဃာတေတွာ အတ္တာနံ ဃာတေတိ, ဧတ္တာဝတာ ကောဓော ပရမုဿဒဂတော ပရမဝေပုလ္လပတ္တော ဟောတိ။ ယဿ သော ဟောတိ ကောဓော ပဟီနော သမုစ္ဆိန္နော ဝူပသန္တော ပဋိပဿဒ္ဓေါ အဘဗ္ဗုပ္ပတ္တိကော ဉာဏဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဎော, သော ဝုစ္စတိ – ဝိဓူမော။

ကောဓဿ ပဟီနတ္တာ ဝိဓူမော, ကောဓဝတ္ထုဿ ပရိညာတတ္တာ ဝိဓူမော, ကောဓဟေတုဿ ပရိညာတတ္တာ ဝိဓူမော, ကောဓဟေတုဿ ဥပစ္ဆိန္နတ္တာ ဝိဓူမော။ **အနီဃော**တိ ရာဂေါ နီဃော, ဒေါသော နီဃော, မောဟော နီဃော, ကောဓော နီဃော, ဥပနာဟော နီဃော။ပေ။ သဗ္ဗာကုသလာဘိသင်္ခါရာ နီဃာ။ ယဿေတေ နီဃာ ပဟီနာ သမုစ္ဆိန္နာ ဝူပသန္တာ ပဋိပဿဒ္ဓာ အဘဗ္ဗုပ္ပတ္တိကာ ဉာဏဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဎာ, သော ဝုစ္စတိ အနီဃော။

နိရာသောတိ အာသာ ဝုစ္စတိ တဏှာ။ ယော ရာဂေါ သာရာဂေါ။ပေ။ အဘိဇ္ဈာ လောဘော အကုသလမူလံ။ ယဿေသာ အာသာ တဏှာ ပဟီနာ သမုစ္ဆိန္နာ ဝူပသန္တာ ပဋိပဿဒ္ဓာ အဘဗ္ဗုပ္ပတ္တိကာ ဉာဏဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဎာ, သော ဝုစ္စတိ နိရာသော။ **ဇာတိ**တိ ယာ တေသံ တေသံ သတ္တာနံ တမှိ တမှိ သတ္တနိကာယေ ဇာတိ သဉ္ဇာတိ ဩက္ကန္တိ

အဘိနိဗ္ဗတ္တိ ခန္ဓာနံ ဟတုဘာတေ အာယတနာနံ ပဋိလာဘော။ **ဇရာတိ** ယာ တေသံ တေသံ သတ္တာနံ တမှိ တမှိ သတ္တနိကာယေ ဇရာ ဇီရဏတာ ခဏ္ဍိစ္စံ ပါလိစ္စံ ဝလိတ္တစတာ အာယုနော သံဟာနိ ဣန္ဒြိယာနံ ပရိပါကော။ **သန္တော ဝိဓူမော အနီဃော နိရာသော, အတာရိ သော ဇာတိဇရန္တိ ဗြူမီတိ** ယော သန္တော စ ဝိဓူမော စ အနီဃော စ နိရာသော စ, သော ဇာတိဇရာမရဏံ အတရိ ဥတ္တရိ ပတရိ သမတိက္ကမိ ဝီတိဝတ္တယီတိ ဗြူမိ အာစိက္ခာမိ ဒေသေမိ ပညပေမိ ပဋ္ဌပေမိ ဝိဝရာမိ ဝိဘဇာမိ ဥတ္တာနီကရောမိ ပကာသေမီတိ – သန္တော ဝိဓူမော အနီဃော နိရာသော, အတာရိ သော ဇာတိဇရန္တိ ဗြူမိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

> ''သင်္ခာယ လောကသ္မိ ပရောပရာနိ၊ [ပုဏ္ဏကာတိ ဘဂဝါ]
> ယဿိဉ္ဇိတံ နတ္ထိ ကုဟိဉ္စိ လောကေ။
> သန္တော ဝိဓူမော အနီဃော နိရာသော၊ အတာရိ သော ဇာတိဇရန္တိ ဗြူမီ''တိ။

သဟဂါထာပရိယောသာနာ။ပေ။ ပဉ္ဇလိကော ဘဂဝန္တံ နမဿမာနော နိသိန္နော ဟောတိ – ''သတ္ထာ မေ ဘန္တေ ဘဂဝါ, သာဝကောဟမသ္မီ''တိ။

ပုဏ္ဏကမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသော တတိယော။

၄. မေတ္တဂူမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသော

> **၁၈. ပုစ္ဆာမိ တံ ဘဂဝါ ဗြူဟိ မေတံ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ မေတ္တဂူ]**
> **မညာမိ တံ ဝေဒဂူ ဘာဝိတတ္တံ။**
> **ကုတော နု ဒုက္ခာ သမုဒာဂတာ ဣမေ၊ ယေ ကေစိ လောကသ္မိမနေကရူပါ။**

ပုစ္ဆာမိ တံ ဘဂဝါ ဗြူဟိ မေတ န္တိ။ ပုစ္ဆာမီတိ တိဿော ပုစ္ဆာ – အဒိဋ္ဌဇောတနာ ပုစ္ဆာ, ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာ ပုစ္ဆာ, ဝိမတိစ္ဆေဒနာ ပုစ္ဆာ။ ကတမာ အဒိဋ္ဌဇောတနာ ပုစ္ဆာ? ပကတိယာ လက္ခဏံ အညာတံ ဟောတိ အဒိဋ္ဌံ အတုလိတံ အတီရိတံ အဝိဘူတံ အဝိဘာဝိတံ။ တဿ ဉာဏာယ ဒဿနာယ တုလနာယ တီရဏာယ ဝိဘူတတ္ထာယ ဝိဘာဝနတ္ထာယ ပဉ္ဟံ ပုစ္ဆတိ – အယံ အဒိဋ္ဌဇောတနာ ပုစ္ဆာ။

ကတမာ ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာ ပုစ္ဆာ? ပကတိယာ လက္ခဏံ ဉာတံ ဟောတိ ဒိဋ္ဌံ တုလိတံ တီရိတံ ဝိဘူတံ ဝိဘာဝိတံ။ အညေဟိ ပဏ္ဍိတေဟိ သဒ္ဓိံ သံသန္ဒနတ္ထာယ ပဉ္ဟံ ပုစ္ဆတိ – အယံ ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာ ပုစ္ဆာ။

ကတမာ ဝိမတိစ္ဆေဒနာ ပုစ္ဆာ? ပကတိယာ သံသယပက္ခန္ဒော ဟောတိ ဝိမတိပက္ခန္ဒော ဒွေဠ္ဟကဇာတော – ''ဧဝံ နု ခော, န နု ခော, ကိံ နု ခော, ကထံ နု ခော''တိ? သော ဝိမတိစ္ဆေဒနတ္ထာယ ပဉ္ဟံ ပုစ္ဆတိ – အယံ ဝိမတိစ္ဆေဒနာ ပုစ္ဆာ။ ဣမာ တိဿော ပုစ္ဆာ။

အပရာပိ တိဿော ပုစ္ဆာ – မနုဿပုစ္ဆာ, အမနုဿပုစ္ဆာ, နိမ္မိတပုစ္ဆာ။ ကတမာ မနုဿပုစ္ဆာ? မနုဿာ ဗုဒ္ဓံ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဉ္ဟံ ပုစ္ဆန္တိ, ဘိက္ခူ ပုစ္ဆန္တိ, ဘိက္ခုနိယော ပုစ္ဆန္တိ, ဥပါသကာ ပုစ္ဆန္တိ, ဥပါသိကာယော ပုစ္ဆန္တိ, ရာဇာနော ပုစ္ဆန္တိ ခတ္တိယာ ပုစ္ဆန္တိ, ဗြာဟ္မဏာ ပုစ္ဆန္တိ, ဝေဿာ ပုစ္ဆန္တိ, သုဒ္ဒါ ပုစ္ဆန္တိ, ဂဟဋ္ဌာ ပုစ္ဆန္တိ, ပဗ္ဗဇိတာ ပုစ္ဆန္တိ – အယံ မနုဿပုစ္ဆာ။

ကတမာ အမနုဿပုစ္ဆာ? အမနုဿာ ဗုဒ္ဓံ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဉ္ဟံ ပုစ္ဆန္တိ, နာဂါ ပုစ္ဆန္တိ, သုပဏ္ဏာ ပုစ္ဆန္တိ, ယက္ခာ ပုစ္ဆန္တိ, အသုရာ ပုစ္ဆန္တိ, ဂန္ဓဗ္ဗာ ပုစ္ဆန္တိ, မဟာရာဇာနော ပုစ္ဆန္တိ, ဣန္ဒာ ပုစ္ဆန္တိ, ဗြဟ္မာ ပုစ္ဆန္တိ, ဒေဝတာ ပုစ္ဆန္တိ – အယံ အမနုဿပုစ္ဆာ။

ကတမာ နိမ္မိတပုစ္ဆာ? ဘဂဝါ ရူပံ အဘိနိမ္မိနာတိ မနောမယံ သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂံ အဟီနိန္ဒြိယံ။ သော နိမ္မိတော ဗုဒ္ဓံ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဉ္ဟံ ပုစ္ဆတိ။ ဘဂဝါ ဝိသဇ္ဇေတိ။ အယံ နိမ္မိတပုစ္ဆာ။ ဣမာ တိဿော ပုစ္ဆာ။

အပရာပိ တိဿော ပုစ္ဆာ – အတ္တတ္ထပုစ္ဆာ, ပရတ္ထပုစ္ဆာ, ဥဘယတ္ထပုစ္ဆာ။ပေ။ အပရာပိ တိဿော ပုစ္ဆာ – ဒိဋ္ဌဓမ္မိကတ္ထပုစ္ဆာ, သမ္ပရာယိကတ္ထပုစ္ဆာ , ပရမတ္ထပုစ္ဆာ။ အပရာပိ တိဿော ပုစ္ဆာ – အနဝဇ္ဇတ္ထပုစ္ဆာ, နိက္ကိလေသတ္ထပုစ္ဆာ, ဝေါဒါနတ္ထပုစ္ဆာ။ အပရာပိ တိဿော ပုစ္ဆာ – အတီတပုစ္ဆာ, အနာဂတပုစ္ဆာ, ပစ္စုပ္ပန္နပုစ္ဆာ။ အပရာပိ တိဿော ပုစ္ဆာ – အဇ္ဈတ္တပုစ္ဆာ, ဗဟိဒ္ဓာပုစ္ဆာ, အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာပုစ္ဆာ။ အပရာပိ တိဿော ပုစ္ဆာ – ကုသလပုစ္ဆာ, အကုသလပုစ္ဆာ, အဗျာကတပုစ္ဆာ။ အပရာပိ တိဿော ပုစ္ဆာ – ခန္ဓပုစ္ဆာ, ဓာတုပုစ္ဆာ အာယတနပုစ္ဆာ။ အပရာပိ တိဿော ပုစ္ဆာ – သတိပဋ္ဌာနပုစ္ဆာ, သမ္မပ္ပဓာနပုစ္ဆာ, ဣဒ္ဓိပါဒပုစ္ဆာ။ အပရာပိ တိဿော ပုစ္ဆာ – ဣန္ဒြိယပုစ္ဆာ, ဗလပုစ္ဆာ, ဗောဇ္ဈင်္ဂပုစ္ဆာ။ အပရာပိ တိဿော ပုစ္ဆာ – မဂ္ဂပုစ္ဆာ, ဖလပုစ္ဆာ, နိဗ္ဗာနပုစ္ဆာ။။

ပုစ္ဆာမိ တန္တိ ပုစ္ဆာမိ တံ ယာစာမိ တံ အဇ္ဈေသာမိ တံ ပသာဒေမိ တံ “ကထယဿု မေ”တိ ပုစ္ဆာမိ တံ။ **ဘဂဝါ**တိ ဂါရဝါဓိဝစနမေတံ။ပေ။ သစ္ဆိကာ ပညတ္တိ – ယဒိဒံ ဘဂဝါတိ။ **ဗြူဟိ မေတ**န္တိ ဗြူဟိ အာစိက္ခာဟိ ဒေသေဟိ ပညပေဟိ ပဋ္ဌပေဟိ ဝိဝရာဟိ ဝိဘဇာဟိ ဥတ္တာနီကရောဟိ ပကာသေဟီတိ – ပုစ္ဆာမိ တံ ဘဂဝါ ဗြူဟိ မေတံ။

ဣစ္စာယသ္မာ မေတ္တဂူတိ ဣစ္စာတိ ပဒသန္ဓိ။ပေ။ ဣစ္စာယသ္မာ မေတ္တဂူ။

မညာမိ တံ ဝေဒဂူ ဘာဝိတတ္တန္တိ။ **ဝေဒဂူ**တိ တံ မညာမိ, ဘာဝိတတ္တောတိ တံ မညာမိ, ဧဝံ ဇာနာမိ, ဧဝံ အာဇာနာမိ ဧဝံ ပဋိဇာနာမိ ဧဝံ ပဋိဝိဇ္ဈာမိ။ **ဝေဒဂူ ဘာဝိတတ္တော**တိ ကထံ ဘဂဝါ ဝေဒဂူ? **ဝေဒါ** ဝုစ္စန္တိ စတူသု မဂ္ဂေသု ဉာဏံ ပညာ ပညိန္ဒြိယံ ပညာဗလံ။ပေ။ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ ဝီမံသာ ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ ဘဂဝါ တေဟိ ဝေဒေဟိ ဇာတိဇရာမရဏဿ အန္တဂတော အန္တပ္ပတ္တော ကောဋိဂတော ကောဋိပ္ပတ္တော ပရိယန္တဂတော ပရိယန္တပ္ပတ္တော ဝေါသာနဂတော ဝေါသာနပ္ပတ္တော တာဏဂတော တာဏပ္ပတ္တော လေဏဂတော လေဏပ္ပတ္တော သရဏဂတော သရဏပ္ပတ္တော အဘယဂတော အဘယပ္ပတ္တော အစ္စုတဂတော အစ္စုတပ္ပတ္တော အမတဂတော အမတပ္ပတ္တော နိဗ္ဗာနဂတော နိဗ္ဗာနပ္ပတ္တော။ ဝေဒါနံ ဝါ အန္တဂတောတိ ဝေဒဂူ; ဝေဒေဟိ ဝါ အန္တဂတောတိ ဝေဒဂူ; သတ္တန္နံ ဝါ ဓမ္မာနံ ဝိဒိတတ္တာ ဝေဒဂူ; သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဝိဒိတာ ဟောတိ, ဝိစိကိစ္ဆာ ဝိဒိတာ ဟောတိ, သီလဗ္ဗတပရာမာသော ဝိဒိတော ဟောတိ, ရာဂေါ ဒေါသော မောဟော မာနော ဝိဒိတော ဟောတိ, ဝိဒိတာဿ ဟောန္တိ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သံကိလေသိကာ ပေါနောဘဝိကာ သဒရာ ဒုက္ခဝိပါကာ အာယတိံ ဇာတိဇရာမရဏိယာ။

ဝေဒါနိ ဝိစေယျ ကေဝလာနိ၊ [သဘိယာတိ ဘဂဝါ]
သမဏာနံ ယာနီဓတ္ထိ [ယာနိ ပတ္ထိ (သျာ.)၊ ယာနိ အတ္ထိ (က.) သု. နိ. ၅၃၄] ဗြာဟ္မဏာနံ။
သဗ္ဗဝေဒနာသု ဝီတရာဂေါ။
သဗ္ဗံ ဝေဒမတိစ္စ ဝေဒဂူ သောတိ။

ဧဝံ ဘဂဝါ ဝေဒဂူ။

ကထံ ဘဂဝါ ဘာဝိတတ္တော? ဘဂဝါ ဘာဝိတကာယော ဘာဝိတသီလော ဘာဝိတစိတ္တော ဘာဝိတပညော ဘာဝိတသတိပဋ္ဌာနော ဘာဝိတသမ္မပ္ပဓာနော ဘာဝိတဣဒ္ဓိပါဒော ဘာဝိတဣန္ဒြိယော ဘာဝိတဗလော ဘာဝိတဗောဇ္ဈင်္ဂေါ ဘာဝိတမဂ္ဂေါ, ပဟီနကိလေသော ပဋိဝိဒ္ဓာကုပ္ပော သစ္ဆိကတနိရောဓော။ ဒုက္ခံ တဿ ပရိညာတံ, သမုဒယော ပဟီနော, မဂ္ဂေါ ဘာဝိတော, နိရောဓော သစ္ဆိကတော, အဘိညေယျံ အဘိညာတံ, ပရိညေယျံ ပရိညာတံ, ပဟာတဗ္ဗံ ပဟီနံ, ဘာဝေတဗ္ဗံ ဘာဝိတံ, သစ္ဆိကာတဗ္ဗံ သစ္ဆိကတံ, အပရိတ္တော မဟန္တော ဂမ္ဘီရော အပ္ပမေယျော ဒုပ္ပရိယောဂါဠှော ဗဟုရတနော သာဂရူပမော [သာဂရသမော (က.)] ဆဠင်္ဂုပေက္ခာယ သမန္နာဂတော ဟောတိ။

စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ နေဝ သုမနော ဟောတိ န ဒုမ္မနော; ဥပေက္ခကော ဝိဟရတိ သတော သမ္ပဇာနော။ သောတေန သဒ္ဒံ သုတွာ, ဃာနေန ဂန္ဓံ ဃာယိတွာ, ဇိဝှာယ ရသံ သာယိတွာ, ကာယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ ဖုသိတွာ, မနသာ ဓမ္မံ ဝိညာယ နေဝ သုမနော ဟောတိ န ဒုမ္မနော; ဥပေက္ခကော ဝိဟရတိ သတော သမ္ပဇာနော။

စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ မနာပံ ရူပံ နာဘိဂိဇ္ဈတိ နာဘိဟံသတိ [နာဘိပိဟယတိ (သျာ.) မဟာနိ. ၉၀] န ရာဂံ ဇနေတိ။ တဿ ဌိတောဝ ကာယော ဟောတိ, ဌိတံ စိတ္တံ အဇ္ဈတ္တံ သုသဏ္ဌိတံ သုဝိမုတ္တံ။ စက္ခုနာ ခေါ ပနေဝ ရူပံ ဒိသွာ အမ

နာပံ န မင်္ကု ဟောတိ အပ္ပတိဋ္ဌိတစိတ္တော [အပ္ပတိဋ္ဌိနစိတ္တော (သျာ.)] အလီနမနသော [အာဒိနမနသော (သျာ.) မဟာနိ. ၉၀] အဇ္ဈာပန္နစေတသော။ တသ္သ ဌိတောဝ ကာယော ဟောတိ ဌိတံ စိတ္တံ အဇ္ဈတ္တံ သုသဏ္ဌိတံ သုဝိမုတ္တံ။ သောတေန သဒ္ဒံ သုတွာ။ပေ.။ ဃာနေန ဂန္ဓံ ဃာယိတွာ။ ဇိဝှာယ ရသံ သာယိတွာ။ ကာယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ ဖုသိတွာ။ မနသာ ဓမ္မံ ဝိညာယ မနာပံ နာဘိဂိဇ္ဈတိ နာဘိဟံသတိ န ရာဂံ ဇနေတိ။ တသ္သ ဌိတောဝ ကာယော ဟောတိ ဌိတံ စိတ္တံ အဇ္ဈတ္တံ သုသဏ္ဌိတံ သုဝိမုတ္တံ။ မနသာယေဝ ခော ပန ဓမ္မံ ဝိညာယ အမနာပံ န မင်္ကု ဟောတိ။ အပ္ပတိဋ္ဌိတစိတ္တော အလီနမနသော အဇ္ဈာပန္နစေတသော တသ္သ ဌိတောဝ ကာယော ဟောတိ ဌိတံ စိတ္တံ အဇ္ဈတ္တံ သုသဏ္ဌိတံ သုဝိမုတ္တံ။

စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ မနာပာမနာပေသု ရူပေသု ဌိတောဝ ကာယော ဟောတိ ဌိတံ စိတ္တံ အဇ္ဈတ္တံ သုသဏ္ဌိတံ သုဝိမုတ္တံ။ သောတေန သဒ္ဒံ သုတွာ။ပေ.။ မနသာ ဓမ္မံ ဝိညာယ မနာပာမနာပေသု ဓမ္မေသု ဌိတောဝ ကာယော ဟောတိ ဌိတံ စိတ္တံ အဇ္ဈတ္တံ သုသဏ္ဌိတံ သုဝိမုတ္တံ။

စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ ရဇနီယေ န ရဇ္ဇတိ, ဒုသ္သနီယေ [အောသနီယေ (သျာ. က.) မဟာနိ. ၉၀] န ဒုသ္သတိ, မောဟနီယေ န မုယှတိ, ကောပနီယေ န ကုပ္ပတိ, မဒနီယေ န မဇ္ဇတိ, ကိလေသနီယေ န ကိလိသ္သတိ။ သောတေန သဒ္ဒံ သုတွာ။ပေ.။ မနသာ ဓမ္မံ ဝိညာယ ရဇနီယေ န ရဇ္ဇတိ, ဒုသ္သနီယေ န ဒုသ္သတိ, မောဟနီယေ န မုယှတိ, ကောပနီယေ န ကုပ္ပတိ, မဒနီယေ န မဇ္ဇတိ, ကိလေသနီယေ န ကိလိသ္သတိ။

ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌမတ္တော, သုတေ သုတမတ္တော, မုတေ မုတမတ္တော, ဝိညာတေ ဝိညာတမတ္တော။ ဒိဋ္ဌေ န လိမ္ပတိ, သုတေ န လိမ္ပတိ, မုတေ န လိမ္ပတိ, ဝိညာတေ န လိမ္ပတိ။ ဒိဋ္ဌေ အနူပယော [အနုပယော (သျာ.), အနုသယော (က.) မဟာနိ. ၉၀] အနပါယော အနိသ္သိတော အပ္ပဋိဗဒ္ဓော ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိသညုတ္တော ဝိမရိယာဒိကတေန စေတသာ ဝိဟရတိ။ သုတေ။ပေ.။ မုတေ ။ ဝိညာတေ အနူပယော [အနုပယော (သျာ.), အနုသယော (က.) မဟာနိ. ၉၀] အနပါယော အနိသ္သိတော အပ္ပဋိဗဒ္ဓော ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိသညုတ္တော ဝိမရိယာဒိကတေန စေတသာ ဝိဟရတိ။

သံဝိဇ္ဇတိ ဘဂဝတော စက္ခု, ပသ္သတိ ဘဂဝါ စက္ခုနာ ရူပံ, ဆန္ဒရာဂေါ ဘဂဝတော နတ္ထိ, သုဝိမုတ္တစိတ္တော ဘဂဝါ။ သံဝိဇ္ဇတိ ဘဂဝတော သောတံ, သုဏာတိ ဘဂဝါ သောတေန သဒ္ဒံ, ဆန္ဒရာဂေါ ဘဂဝတော နတ္ထိ, သုဝိမုတ္တစိတ္တော ဘဂဝါ။ သံဝိဇ္ဇတိ ဘဂဝတော ဃာနံ, ဃာယတိ ဘဂဝါ ဃာနေန ဂန္ဓံ, ဆန္ဒရာဂေါ ဘဂဝတော နတ္ထိ, သုဝိမုတ္တစိတ္တော ဘဂဝါ။ သံဝိဇ္ဇတိ ဘဂဝတော ဇိဝှာ, သာယတိ ဘဂဝါ ဇိဝှာယ ရသံ, ဆန္ဒရာဂေါ ဘဂဝတော နတ္ထိ, သုဝိမုတ္တစိတ္တော ဘဂဝါ။ သံဝိဇ္ဇတိ ဘဂဝတော ကာယော, ဖုသတိ ဘဂဝါ ကာယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ, ဆန္ဒရာဂေါ ဘဂဝတော နတ္ထိ, သုဝိမုတ္တစိတ္တော ဘဂဝါ။ သံဝိဇ္ဇတိ ဘဂဝတော မနော, ဝိဇာနာတိ ဘဂဝါ မနသာ ဓမ္မံ, ဆန္ဒရာဂေါ ဘဂဝတော နတ္ထိ, သုဝိမုတ္တစိတ္တော ဘဂဝါ။

စက္ခု ရူပာရာမံ ရူပရတံ ရူပသမ္မုဒိတံ, တံ ဘဂဝတော [ဘဂဝတာ (သျာ.) မဟာနိ. ၉၀] ဒန္တံ ဂုတ္တံ ရက္ခိတံ သံဝုတံ; တသ္သ စ သံဝရာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ သောတံ သဒ္ဒာရာမံ သဒ္ဒရတံ။ပေ.။ ဃာနံ ဂန္ဓာရာမံ ဂန္ဓရတံ။ ဇိဝှာ ရသာရာမာ ရသရတာ ရသသမ္မုဒိတာ, သာ ဘဂဝတော ဒန္တာ ဂုတ္တာ ရက္ခိတာ သံဝုတာ; တသ္သ စ သံဝရာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ ကာယော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရာမော ဖောဋ္ဌဗ္ဗရတော ဖောဋ္ဌဗ္ဗသမ္မုဒိတော။ မနော ဓမ္မာရာမော ဓမ္မရတော ဓမ္မသမ္မုဒိတော, သော ဘဂဝတော ဒန္တော ဂုတ္တော ရက္ခိတော သံဝုတော; တသ္သ စ သံဝရာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ –

“ဒန္တံ နယန္တိ သမိတိံ၊ ဒန္တံ ရာဇာဘိရူဟတိ။
ဒန္တော သေဋ္ဌော မနုသ္သေသု၊ ယောတိဝါက္ယံ တိတိက္ခတိ။

“ဝရမသ္သတရာ ဒန္တာ၊ အာဇာနီယာ စ [အာဇာနိယာဝ (သျာ.) ဓ. ပ. ၃၂၂] သိန္ဓဝါ။
ကုဉ္ဇရာ စ [ကုဉ္ဇရာဝ (သျာ.)] မဟာနာဂါ၊ အတ္တဒန္တော တတော ဝရံ။

“န ဟိ ဧတေဟိ ယာနေဟိ၊ ဂစ္ဆေယ္ယ အဂတံ ဒိသံ။
ယထာတ္တနာ သုဒန္တေန၊ ဒန္တော ဒန္တေန ဂစ္ဆတိ။

“ဝိဇ္ဇာသု န ဝိကမ္ပန္တိ၊ ဝိပ္ပမုတ္တာ ပုနဗ္ဘဝါ။
ဒန္တဘူမိံ အနုပ္ပတ္တာ၊ တေ လောကေ ဝိဇိတာဝိနော။

“ယဿိန္ဒြိယာနိ ဘာဝိတာနိ၊ အဇ္ဈတ္တဉ္စ ဗဟိဒ္ဓါ စ သဗ္ဗလောကေ။
နိဗ္ဗိဇ္ဈ ဣမံ ပရဉ္စ လောကံ၊ ကာလံ ကင်္ခတိ ဘာဝိတော သ ဒန္တော”တိ [သုဒန္တောတိ (သျာ.) သု. နိ. ၅၂၁; မဟာနိ. ၉၀]။

ဧဝံ ဘဂဝါ ဘာဝိတတ္တောတိ။

မညာမိ တံ ဝေဒဂူ ဘာဝိတတ္တံ, ကုတော နု ဒုက္ခာ သမုဒာဂတာ ဣမေ တိ။ **ကုတော နူ**တိ သံသယပုစ္ဆာ ဝိမတိပုစ္ဆာ ဒွေဠှကပုစ္ဆာ အနေကံသပုစ္ဆာ – “ဧဝံ နု ခော, န နု ခော, ကိံ နု ခော, ကထံ နု ခော”တိ – ကုတော နု။ **ဒုက္ခာ** တိ ဇာတိဒုက္ခံ, ဇရာဒုက္ခံ, ဗျာဓိဒုက္ခံ, မရဏဒုက္ခံ, သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒေါမနဿုပါယာသဒုက္ခံ, ဗျသနံ ဒုက္ခံ, နေရယိကံ ဒုက္ခံ, တိရစ္ဆာနယောနိကံ ဒုက္ခံ, ပေတ္တိဝိသယိကံ ဒုက္ခံ, မာနုသိကံ ဒုက္ခံ, ဂဗ္ဘောက္ကန္တိမူလကံ ဒုက္ခံ, ဂဗ္ဘဋ္ဌိတိမူလကံ ဒုက္ခံ, ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနမူလကံ ဒုက္ခံ, ဇာတဿူပနိဗန္ဓကံ ဒုက္ခံ, ဇာတဿ ပရာဓေယျကံ ဒုက္ခံ, အတ္တူပက္ကမံ ဒုက္ခံ, ပရူပက္ကမံ ဒုက္ခံ, ဒုက္ခဒုက္ခံ, သင်္ခါရဒုက္ခံ, ဝိပရိဏာမဒုက္ခံ , စက္ခုရောဂေါ သောတရောဂေါ ဃာနရောဂေါ ဇိဝှာရောဂေါ ကာယရောဂေါ သီသရောဂေါ ကဏ္ဏရောဂေါ မုခရောဂေါ ဒန္တရောဂေါ ကာသော သာသော ပိနာသော ဍာဟော ဇရော ကုစ္ဆိရောဂေါ မုစ္ဆာ ပက္ခန္ဒိကာ သူလာ ဝိသူစိကာ ကုဋ္ဌံ ဂဏ္ဍော ကိလာသော သောသော အပမာရော ဒဒ္ဒု ကဏ္ဍု ကစ္ဆု ရခသာ ဝိတစ္ဆိကာ လောဟိတပိတ္တံ မဓုမေဟော အံသာ ပိဠကာ ဘဂန္ဒလာ ပိတ္တသမုဋ္ဌာနာ အာဗာဓာ သေမှသမုဋ္ဌာနာ အာဗာဓာ ဝါတသမုဋ္ဌာနာ အာဗာဓာ သန္နိပါတိကာ အာဗာဓာ ဥတုပရိဏာမဇာ အာဗာဓာ ဝိသမပရိဟာရဇာ အာဗာဓာ ဩပက္ကမိကာ အာဗာဓာ ကမ္မဝိပါကဇာ အာဗာဓာ သီတံ ဥဏှံ ဇိဃစ္ဆာ ပိပါသာ ဥစ္စာရော ပဿာဝေါ ဍံသမကသဝါတာတပသရီသပသမ္ဖဿံ ဒုက္ခံ, မာတုမရဏံ ဒုက္ခံ , ပိတုမရဏံ ဒုက္ခံ, ဘာတုမရဏံ ဒုက္ခံ, ဘဂိနိမရဏံ ဒုက္ခံ, ပုတ္တမရဏံ ဒုက္ခံ, ဓီတုမရဏံ ဒုက္ခံ, ဉာတိဗျသနံ ဒုက္ခံ, ရောဂဗျသနံ ဒုက္ခံ, ဘောဂဗျသနံ ဒုက္ခံ, သီလဗျသနံ ဒုက္ခံ, ဒိဋ္ဌိဗျသနံ ဒုက္ခံ; ယေသံ ဓမ္မာနံ အာဒိတော သမုဒာဂမနံ ပညာယတိ, အတ္ထင်္ဂမတော နိရောဓော ပညာယတိ, ကမ္မသန္နိဿိတော ဝိပါကော, ဝိပါကသန္နိဿိတံ ကမ္မံ, နာမသန္နိဿိတံ ရူပံ, ရူပသန္နိဿိတံ နာမံ, ဇာတိယာ အနုဂတံ, ဇရာယ အနုသဋံ, ဗျာဓိနာ အဘိဘူတံ, မရဏေန အဗ္ဘာဟတံ, ဒုက္ခေ ပတိဋ္ဌိတံ, အတာဏံ အလေဏံ အသရဏံ အသရဏီဘူတံ – ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ဒုက္ခာ။ ဣမေ ဒုက္ခာ ကုတော သမုဒာဂတာ ကုတော ဇာတာ ကုတော သဉ္ဇာတာ ကုတော နိဗ္ဗတ္တာ ကုတော အဘိနိဗ္ဗတ္တာ ကုတော ပါတုဘူတာ ကိံနိဒါနာ ကိံသမုဒယာ ကိံဇာတိကာ ကိံပဘဝါတိ, ဣမေသံ ဒုက္ခာနံ မူလံ ပုစ္ဆတိ ဟေတုံ ပုစ္ဆတိ နိဒါနံ ပုစ္ဆတိ သမ္ဘဝံ ပုစ္ဆတိ ပဘဝံ ပုစ္ဆတိ သမုဋ္ဌာနံ ပုစ္ဆတိ အာဟာရံ ပုစ္ဆတိ အာရမ္မဏံ ပုစ္ဆတိ ပစ္စယံ ပုစ္ဆတိ သမုဒယံ ပုစ္ဆတိ ပပုစ္ဆတိ ယာစတိ အဇ္ဈေသတိ ပသာဒေတီတိ – ကုတော နု ဒုက္ခာ သမုဒာဂတာ ဣမေ။

ယေ ကေစိ လောကသ္မိမနေကရူပါ တိ။ **ယေ ကေစီ**တိ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ သဗ္ဗထာ သဗ္ဗံ အသေသံ နိဿေသံ ပရိယာဒိယနဝစနမေတံ – ယေ ကေစီတိ။ **လောကသ္မိ** န္တိ အပါယလောကေ မနုဿလောကေ ဒေဝလောကေ ခန္ဓလောကေ ဓာတုလောကေ အာယတနလောကေ။ **အနေကရူပါ**တိ အနေကဝိဓာ နာနာပ္ပကာရာ ဒုက္ခာတိ – ယေ ကေစိ လောကသ္မိမနေကရူပါ။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

“ပုစ္ဆာမိ တံ ဘဂဝါ ဗြူဟိ မေတံ၊ [ကစ္စာယနသ္မာ မေတ္တဂူ]
မညာမိ တံ ဝေဒဂူ ဘာဝိတတ္တံ။
ကုတော နု ဒုက္ခာ သမုဒာဂတာ ဣမေ၊ ယေ ကေစိ လောကသ္မိမနေကရူပါ”တိ။

၁၉. ဒုက္ခဿ ဝေ မံ ပဘဝံ အပုစ္ဆသိ၊ [မေတ္တဂူတိ ဘဂဝါ]
တံ တေ ပဝက္ခာမိ ယထာ ပဇာနံ။
ဥပဓိနိဒါနာ ပဘဝန္တိ ဒုက္ခာ၊ ယေ ကေစိ လောကသ္မိမနေကရူပါ။

ဒုက္ခဿ ဝေ မံ ပဘဝံ အပုစ္ဆသိ တိ။ **ဒုက္ခဿာ** တိ ဇာတိဒုက္ခဿ ဇရာဒုက္ခဿ ဗ္ယာဓိဒုက္ခဿ မရဏဒုက္ခဿ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပာယာသဒုက္ခဿ။ **ပဘဝံ အပုစ္ဆသီ** တိ ဒုက္ခဿ မူလံ ပုစ္ဆသိ ဟေတုံ ပုစ္ဆသိ နိဒာနံ ပုစ္ဆသိ သမ္ဘဝံ ပုစ္ဆသိ ပဘဝံ ပုစ္ဆသိ သမုဋ္ဌာနံ ပုစ္ဆသိ အာဟာရံ ပုစ္ဆသိ အာရမ္မဏံ ပုစ္ဆသိ ပစ္စယံ ပုစ္ဆသိ သမုဒယံ ပုစ္ဆသိ ယာစသိ အဇ္ဈေသသိ ပသာဒေသီတိ – ဒုက္ခဿ ဝေ မံ ပဘဝံ အပုစ္ဆသိ။ **မေတ္တဂူ**တိ ဘဂဝါ တံ ဗြာဟ္မဏံ နာမေန အာလပတိ။ **ဘဂဝါ**တိ ဂါရဝါဓိဝစနမေတံ။ပေ။ သစ္ဆိကာ ပညတ္တိ, ယဒိဒံ ဘဂဝါတိ – မေတ္တဂူတိ ဘဂဝါ။

တံ တေ ပဝက္ခာမိ ယထာ ပဇာနံ န္တိ။ **တ**န္တိ ဒုက္ခဿ မူလံ ပဝက္ခာမိ ဟေတုံ ပဝက္ခာမိ နိဒာနံ ပဝက္ခာမိ သမ္ဘဝံ ပဝက္ခာမိ ပဘဝံ ပဝက္ခာမိ သမုဋ္ဌာနံ ပဝက္ခာမိ အာဟာရံ ပဝက္ခာမိ အာရမ္မဏံ ပဝက္ခာမိ ပစ္စယံ ပဝက္ခာမိ သမုဒယံ ပဝက္ခာမိ အာစိက္ခိဿာမိ ဒေသေဿာမိ ပညပေဿာမိ ပဋ္ဌပေဿာမိ ဝိဝရိဿာမိ ဝိဘဇိဿာမိ ဥတ္တာနီကရိဿာမိ ပကာသေဿာမီတိ – တံ တေ ပဝက္ခာမိ။ **ယထာ ပဇာန**န္တိ ယထာ ပဇာနန္တော အာဇာနန္တော ဝိဇာနန္တော ပဋိဝိဇာနန္တော ပဋိဝိဇ္ဈန္တော။ န ဣတိဟီတိဟံ န ဣတိကိရာယ န ပရမ္ပရာယ န ပိဋကသမ္ပဒာယ [န ပိဋကသမ္ပဒါနေန (က.) မဟာနိ. ၁၅၆] န တက္ကဟေတု န နယဟေတု န အာကာရပရိဝိတက္ကေန န ဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာနက္ခန္တိယာ သာမံ သယမဘိညာတံ အတ္တပစ္စက္ခဓမ္မံ တံ ကထယိဿာမီတိ – တံ တေ ပဝက္ခာမိ ယထာ ပဇာနံ။

ဥပဓိနိဒါနာ ပဘဝန္တိ ဒုက္ခာ တိ။ **ဥပဓီ**တိ ဒသ ဥပဓီ – တဏှူပဓိ, ဒိဋ္ဌူပဓိ, ကိလေသူပဓိ, ကမ္မူပဓိ, ဒုစ္စရိတူပဓိ, အာဟာရူပဓိ, ပဋိဃူပဓိ, စတဿော ဥပါဒိန္နဓာတုယော ဥပဓီ, ဆ အဇ္ဈတ္တိကာနိ အာယတနာနိ ဥပဓီ, ဆ ဝိညာဏကာယာ ဥပဓီ, သဗ္ဗမ္ပိ ဒုက္ခံ ဒုက္ခမနဋ္ဌေန [ဒုက္ခဋ္ဌေန (သ္ယာ.)] ဥပဓိ။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ဒသ ဥပဓီ။ **ဒုက္ခာ** တိ ဇာတိဒုက္ခံ ဇရာဒုက္ခံ ဗ္ယာဓိဒုက္ခံ မရဏဒုက္ခံ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပာယာသဒုက္ခံ နေရယိကံ ဒုက္ခံ။ပေ။ ဒိဋ္ဌိဗျသနံ ဒုက္ခံ။ ယေသံ ဓမ္မာနံ အာဒိတော သမုဒါဂမနံ ပညာယတိ, အတ္ထင်္ဂမတော နိရောဓော ပညာယတိ, ကမ္မသန္နိဿိတော ဝိပါကော, ဝိပါကသန္နိဿိတံ ကမ္မံ, နာမသန္နိဿိတံ ရူပံ, ရူပသန္နိဿိတံ နာမံ, ဇာတိယာ အနုဂတံ, ဇရာယ အနုသဋံ, ဗျာဓိနာ အဘိဘူတံ, မရဏေန အဗ္ဘာဟတံ, ဒုက္ခေ ပတိဋ္ဌိတံ, အတာဏံ အလေဏံ အသရဏံ အသရဏီဘူတံ – ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ဒုက္ခာ။ ဣမေ ဒုက္ခာ ဥပဓိနိဒါနာ ဥပဓိဟေတုကာ ဥပဓိပစ္စယာ ဥပဓိကာရဏာ ဟောန္တိ ပဘဝန္တိ သမ္ဘဝန္တိ ဇာယန္တိ သဉ္ဇာယန္တိ နိဗ္ဗတ္တန္တိ ပါတုဘဝန္တီတိ – ဥပဓိနိဒါနာ ပဘဝန္တိ ဒုက္ခာ။

ယေ ကေစိ လောကသ္မိမနေကရူပါ တိ။ **ယေ ကေစီ**တိ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ သဗ္ဗထာ သဗ္ဗံ အသေသံ နိဿေသံ ပရိယာဒိယနဝစနမေတံ – ယေ ကေစီတိ။ **လောကသ္မိ** န္တိ အပါယလောကေ မနုဿလောကေ ဒေဝလောကေ ခန္ဓလောကေ ဓာတုလောကေ အာယတနလောကေ။ **အနေကရူပါ**တိ အနေကဝိဓာ နာနပ္ပကာရာ ဒုက္ခာတိ – ယေ ကေစိ လောကသ္မိမနေကရူပါ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

> “ဒုက္ခဿ ဝေ မံ ပဘဝံ အပုစ္ဆသိ၊ [မေတ္တဂူတိ ဘဂဝါ]
> တံ တေ ပဝက္ခာမိ ယထာ ပဇာနံ။
> ဥပဓိနိဒါနာ ပဘဝန္တိ ဒုက္ခာ၊ ယေ ကေစိ လောကသ္မိမနေကရူပါ”တိ။

၂၀. **ယော ဝေ အဝိဒ္ဝါ ဥပဓိံ ကရောတိ၊ ပုနပ္ပုနံ ဒုက္ခမုပေတိ မန္ဒော။**
တသ္မာ ပဇာနံ ဥပဓိံ န ကယိရာ၊ ဒုက္ခဿ ဇာတိပ္ပဘဝါနုပဿီ။

ယော ဝေ အဝိဒ္ဝါ ဥပဓိံ ကရောတီတိ။ **ယော**တိ ယော ယာဒိသော ယထာယုတ္တော ယထာဝိဟိတော ယထာပကာရော ယံဌာနပ္ပတ္တော ယံဓမ္မသမန္နာဂတော ခတ္တိယော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ဝေဿော ဝါ သုဒ္ဒော ဝါ ဂဟဋ္ဌော ဝါ ပဗ္ဗဇိတော ဝါ ဒေဝေါ ဝါ မနုဿော ဝါ။ **အဝိဒ္ဝါ**တိ အဝိဇ္ဇာဂတော အညာဏီ အဝိဘာဝီ ဒုပ္ပညော။ **ဥပဓိံ ကရောတီ**တိ တဏှူပဓိံ ကရောတိ, ဒိဋ္ဌူပဓိံ ကရောတိ, ကိလေသူပဓိံ ကရောတိ, ကမ္မူပဓိံ ကရောတိ, ဒုစ္စရိတူပဓိံ ကရောတိ, အာဟာရူပဓိံ ကရောတိ, ပဋိဃူပဓိံ ကရောတိ, စတဿော ဥပါဒိန္နဓာတုယော ဥပဓီ ကရောတိ, ဆ အဇ္ဈတ္တိကာနိ အာယတနာနိ ဥပဓီ ကရောတိ, ဆ ဝိညာဏကာယေ ဥပဓီ ကရောတိ ဇနေတိ သဉ္ဇနေတိ နိဗ္ဗတ္တေတိ အဘိနိဗ္ဗတ္တေတီတိ – အဝိဒ္ဝါ ဥပဓိံ ကရောတိ။

ပုနပ္ပုနံ ဒုက္ခမုပေတိ မန္ဒော တိ ပုနပ္ပုနံ ဇာတိဒုက္ခံ ဇရာဒုက္ခံ ဗျာဓိဒုက္ခံ မရဏဒုက္ခံ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒေါမနဿုပါယာသဒုက္ခံ ဧတိ သမုပေတိ ဥပဂစ္ဆတိ ဂဏှာတိ ပရာမသတိ အဘိနိဝိသတီတိ – ပုနပ္ပုနံ ဒုက္ခမုပေတိ။ **မန္ဒော**တိ မန္ဒော မောမုဟော အဝိဒွါ အဝိဇ္ဇာဂတော အညာဏီ အဝိဘာဝီ ဒုပ္ပညောတိ – ပုနပ္ပုနံ ဒုက္ခမုပေတိ မန္ဒော။

တသ္မာ ပဇာနံ ဥပဓိံ န ကယိရာ တိ။ **တသ္မာ** တိ တံကာရဏာ တံဟေတု တပ္ပစ္စယာ တံနိဒါနာ ဧတံ အာဒီနဝံ သမ္ပဿမာနော ဥပဓီသူတိ တသ္မာ။ **ပဇာန**န္တိ ပဇာနန္တော အာဇာနန္တော ဝိဇာနန္တော ပဋိဝိဇာနန္တော ပဋိဝိဇ္ဈန္တော, “သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ”တိ ပဇာနန္တော အာဇာနန္တော ဝိဇာနန္တော ပဋိဝိဇာနန္တော ပဋိဝိဇ္ဈန္တော , “သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခာ”တိ။ပေ.။ “သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာ”တိ။ပေ.။ “ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ”န္တိ ပဇာနန္တော အာဇာနန္တော ဝိဇာနန္တော ပဋိဝိဇာနန္တော ပဋိဝိဇ္ဈန္တော။ **ဥပဓိံ န ကယိရာ**တိ တဏှူပဓိံ န ကရေယျ, ဒိဋ္ဌူပဓိံ န ကရေယျ, ကိလေသူပဓိံ န ကရေယျ, ဒုစ္စရိတူပဓိံ န ကရေယျ, အာဟာရူပဓိံ န ကရေယျ, ပဋိဃူပဓိံ န ကရေယျ, စတဿော ဥပါဒိန္နဓာတုယော ဥပဓီ န ကရေယျ, ဆ အဇ္ဈတ္တိကာနိ အာယတနာနိ ဥပဓီ န ကရေယျ, ဆ ဝိညာဏကာယေ ဥပဓီ န ကရေယျ, န ဇနေယျ န သဉ္ဇနေယျ န နိဗ္ဗတ္တေယျ နာဘိနိဗ္ဗတ္တေယျာတိ – တသ္မာ ပဇာနံ ဥပဓိံ န ကယိရာ။

ဒုက္ခဿာ တိ ဇာတိဒုက္ခဿ ဇရာဒုက္ခဿ ဗျာဓိဒုက္ခဿ မရဏဒုက္ခဿ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒေါမနဿုပါယာသဒုက္ခဿ။ **ပဘဝါနုပဿီ** တိ ဒုက္ခဿ မူလာနုပဿီ ဟေတာနုပဿီ နိဒါနာနုပဿီ သမ္ဘဝါနုပဿီ ပဘဝါနုပဿီ သမုဋ္ဌာနာနုပဿီ အာဟာရာနုပဿီ အာရမ္မဏာနုပဿီ ပစ္စယာနုပဿီ သမုဒယာနုပဿီ။ အနုပဿနာ ဝုစ္စတိ ဉာဏံ။ ယာ ပညာ ပဇာနနာ။ပေ.။ အမောဟော ဓမ္မဝိစယော သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ ဣမာယ အနုပဿနာယ ပညာယ ဥပေတော သမုပေတော ဥပါဂတော သမုပါဂတော ဥပပန္နော သမုပပန္နော သမန္နာဂတော။ သော ဝုစ္စတိ အနုပဿီတိ – ဒုက္ခဿ ဇာတိပ္ပဘဝါနုပဿီ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

“ယော ဝေ အဝိဒွါ ဥပဓိံ ကရောတိ၊ ပုနပ္ပုနံ ဒုက္ခမုပေတိ မန္ဒော။
တသ္မာ ပဇာနံ ဥပဓိံ န ကယိရာ၊ ဒုက္ခဿ ဇာတိပ္ပဘဝါနုပဿီ”တိ။

၂၁. **ယံ တံ အပုစ္ဆိမှ အကိတ္တယီ နော၊ အညံ တံ ပုစ္ဆာမ တဒိင်္ဃ ဗြူဟိ။**
ကထံ နု ဓီရာ ဝိတရန္တိ ဩဃံ၊ ဇာတိံ ဇရံ သောကပရိဒ္ဒဝဉ္စ။

တံ မေ မုနီ သာဓု ဝိယာကရောဟိ၊ တထာ ဟိ တေ ဝိဒိတော ဧသ ဓမ္မော။

ယံ တံ အပုစ္ဆိမှ အကိတ္တယီ နော တိ ယံ တံ အပုစ္ဆိမှ အယာစိမှ အဇ္ဈေသိမှ ပသာဒယိမှ။ **အကိတ္တယီ နော**တိ ကိတ္တိတံ [အကိတ္တိ တံ (သျာ.) ဧဝမီဒိသေသု ပဒေသု အတီတဝိဘတ္တိဝသေန မဟာနိ. ၁၁၀] ပကိတ္တိတံ အာစိက္ခိတံ ဒေသိတံ ပညပိတံ [ပညာပိတံ (က.)] ပဋ္ဌပိတံ ဝိဝရိတံ ဝိဘတ္တံ ဥတ္တာနီကတံ ပကာသိတန္တိ – ယံ တံ အပုစ္ဆိမှ အကိတ္တယီ နော။

အညံ တံ ပုစ္ဆာမ တဒိင်္ဃ ဗြူဟီ တိ အညံ တံ ပုစ္ဆာမ, အညံ တံ ယာစာမ, အညံ တံ အဇ္ဈေသာမ, အညံ တံ ပသာဒေမ, ဥတ္တရိ တံ ပုစ္ဆာမ။ **တဒိင်္ဃ ဗြူဟီ** တိ ဣင်္ဃ ဗြူဟိ အာစိက္ခာဟိ ဒေသေဟိ ပညပေဟိ ပဋ္ဌပေဟိ ဝိဝရာဟိ ဝိဘဇာဟိ ဥတ္တာနီကရောဟိ ပကာသေဟီတိ – အညံ တံ ပုစ္ဆာမ တဒိင်္ဃ ဗြူဟိ။

ကထံ နု ဓီရာ ဝိတရန္တိ ဩဃံ, ဇာတိံ ဇရံ သောကပရိဒ္ဒဝဉ္စာ တိ။ **ကထံ နူ**တိ သံသယပုစ္ဆာ ဝိမတိပုစ္ဆာ ဒွေဠှကပုစ္ဆာ အနေကံသပုစ္ဆာ – “ဧဝံ နု ခေါ, နနု ခေါ, ကိံ နု ခေါ, ကထံ နု ခေါ”တိ – ကထံ နု။ **ဓီရာ**တိ ဓီရာ ပဏ္ဍိတာ ပညဝန္တော ဗုဒ္ဓိမန္တော ဉာဏီနော ဝိဘာဝိနော မေဓာဝိနော ။ **ဩဃ**န္တိ ကာမောဃံ ဘဝောဃံ ဒိဋ္ဌောဃံ အဝိဇ္ဇောဃံ။ **ဇာတီ**တိ ယာ တေသံ တေသံ သတ္တာနံ တမှိ တမှိ သတ္တနိကာယေ ဇာတိ သဉ္ဇာတိ ဩက္ကန္တိ နိဗ္ဗတ္တိ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ ခန္ဓာနံ ပါတုဘာဝေါ အာယတနာနံ ပဋိလာဘော။ **ဇရာ**တိ ယာ တေသံ တေသံ သတ္တာနံ တမှိ တမှိ သတ္တနိကာယေ ဇရာ ဇီရဏတာ ခဏ္ဍိစ္စံ ပါလိစ္စံ ဝလိတ္တစတာ အာယုနော သံဟာနိ ဣန္ဒြိယာနံ ပရိပါကော။ **သောကော**တိ ဉာတိဗျသနေန ဖုဋ္ဌဿ ဘောဂဗျသနေန ဖုဋ္ဌဿ ရောဂဗျသနေန ဖုဋ္ဌဿ သီလဗျသနေန ဖုဋ္ဌဿ ဒိဋ္ဌိဗ

ယသနေန တ ဖုဋ္ဌဿ အညတရညတရေန ဖုဋ္ဌသနေန တ သမန္နာဂတဿ အညတရညတရေန ဒုက္ခဓမ္မေန တ ဖုဋ္ဌဿ သောကော သောစနာ သောစိတတ္တံ အန္တောသောကော အန္တောပရိသောကော အန္တောဍာဟော အန္တောပရိဍာဟော စေတသော ပရိဇ္ဈာယနာ ဒောမနဿံ သောကသလ္လံ။ **ပရိဒေဝေ**တိ ဉာတိဗျသနေန ဝါ ဖုဋ္ဌဿ ဘောဂဗျသနေန ဝါ ဖုဋ္ဌဿ ရောဂဗျသနေန ဝါ ဖုဋ္ဌဿ သီလဗျသနေန ဝါ ဖုဋ္ဌဿ ဒိဋ္ဌိဗျသနေန ဝါ ဖုဋ္ဌဿ အညတရညတရေန ဗျသနေန တ သမန္နာဂတဿ အညတရညတရေန ဒုက္ခဓမ္မေန တ ဖုဋ္ဌဿ အာဒေဝေါ ပရိဒေဝေါ အာဒေဝနာ ပရိဒေဝနာ အာဒေဝိတတ္တံ ပရိဒေဝိတတ္တံ ဝါစာ ပလာပေါ [လာပေါ ပလာပေါ (သျာ.) ဓမ္မသင်္ဂဏီယေ] ဝိပ္ပလာပေါ လာလပ္ပော လာလပ္ပနာ လာလပ္ပိတတ္တံ [လာလပ္ပာယနာ လာလပ္ပာယိတတ္တံ (ဗဟူသု) ဇရာသုတ္တနိဒ္ဒေသဋ္ဌကထာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗာ]။

ကထံ နု ဓီရာ ဝိတရန္တိ သံဃံ, ဇာတိံ ဇရံ သောကပရိဒ္ဒဝဉ္စာတိ ဓီရာ ကထံ သံဃဉ္စ ဇာတိဉ္စ ဇရဉ္စ သောကဉ္စ ပရိဒေဝဉ္စ တရန္တိ ဥတ္တရန္တိ ပတရန္တိ သမတိက္ကမန္တိ ဝီတိဝတ္တန္တီတိ – ကထံ နု ဓီရာ ဝိတရန္တိ သံဃံ, ဇာတိံ ဇရံ သောကပရိဒ္ဒဝဉ္စ။

တံ မေ မုနီ သာဓု ဝိယာကရောဟီတိ။ **တ**န္တိ ယံ ပုစ္ဆာမိ ယံ ယာစာမိ ယံ အဇ္ဈေသာမိ ယံ ပသာဒေမိ။ **မုနီ**တိ မောနံ ဝုစ္စတိ ဉာဏံ ။ ယာ ပညာ ပဇာနနာ။ပေ.။ အမောဟော ဓမ္မဝိစယော သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ ဘဂဝါ တေန ဉာဏေန သမန္နာဂတော မုနိ မောနပ္ပတ္တော။ တီဏိ မောနေယ္ယာနိ – ကာယမောနေယ္ယံ ဝစီမောနေယ္ယံ မနောမောနေယ္ယံ။

ကတမံ ကာယမောနေယ္ယံ? တိဝိဓာနံ ကာယဒုစ္စရိတာနံ ပဟာနံ ကာယမောနေယ္ယံ။ တိဝိဓံ ကာယသုစရိတံ ကာယမောနေယ္ယံ။ ကာယာရမ္မဏေ ဉာဏံ ကာယမောနေယ္ယံ။ ကာယပရိညာ ကာယမောနေယ္ယံ။ ပရိညာသဟဂတော မဂ္ဂေါ ကာယမောနေယ္ယံ။ ကာယေ ဆန္ဒရာဂဿ ပဟာနံ ကာယမောနေယ္ယံ။ ကာယသင်္ခာရနိရောဓော စတုတ္ထဇ္ဈာနသမာပတ္တိ ကာယမောနေယ္ယံ။ ဣဒံ ကာယမောနေယ္ယံ။

ကတမံ ဝစီမောနေယ္ယံ? စတုဗ္ဗိဓာနံ ဝစီဒုစ္စရိတာနံ ပဟာနံ ဝစီမောနေယ္ယံ။ စတုဗ္ဗိဓံ ဝစီသုစရိတံ ဝစီမောနေယ္ယံ။ ဝါစာရမ္မဏေ ဉာဏံ ဝစီမောနေယ္ယံ။ ဝါစာပရိညာ ဝစီမောနေယ္ယံ။ ပရိညာသဟဂတော မဂ္ဂေါ ဝစီမောနေယ္ယံ။ ဝါစာယ ဆန္ဒရာဂဿ ပဟာနံ ဝစီမောနေယ္ယံ။ ဝစီသင်္ခာရနိရောဓော ဒုတိယဇ္ဈာနသမာပတ္တိ ဝစီမောနေယ္ယံ။ ဣဒံ ဝစီမောနေယ္ယံ။

ကတမံ မနောမောနေယ္ယံ? တိဝိဓာနံ မနောဒုစ္စရိတာနံ ပဟာနံ မနောမောနေယ္ယံ။ တိဝိဓံ မနောသုစရိတံ မနောမောနေယ္ယံ။ စိတ္တာရမ္မဏေ ဉာဏံ မနောမောနေယ္ယံ။ စိတ္တပရိညာ မနောမောနေယ္ယံ။ ပရိညာသဟဂတော မဂ္ဂေါ မနောမောနေယ္ယံ။ စိတ္တေ ဆန္ဒရာဂဿ ပဟာနံ မနောမောနေယ္ယံ။ စိတ္တသင်္ခာရနိရောဓော သညာဝေဒယိတနိရောဓသမာပတ္တိ မနောမောနေယ္ယံ။ ဣဒံ မနောမောနေယ္ယံ ။

ကာယမုနိံ ဝစီမုနိံ [ဝါစာမုနိံ (ဗဟူသု) ဣတိဝု. ၆၇]၊ မနောမုနိမနာသဝံ။
မုနိံ မောနေယ္ယသမ္ပန္နံ၊ အာဟု သဗ္ဗပ္ပဟာယိနံ။

ကာယမုနိံ ဝစီမုနိံ၊ မနောမုနိမနာသဝံ။
မုနိံ မောနေယ္ယသမ္ပန္နံ၊ အာဟု နိန္ဟာတပါပကန္တိ။

ဣမေဟိ တီဟိ မောနေယ္ယေဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတာ။ ဆ မုနိနော [မုနယော (သျာ.) မဟာနိ. ၁၄] – အဂါရမုနိနော, အနဂါရမုနိနော, သေခမုနိနော [သေက္ခမုနိနော (သျာ. က.)] , အသေခမုနိနော, ပစ္စေကမုနိနော မုနိမုနိနောတိ။ ကတမေ အဂါရမုနိနော? ယေ တေ အဂါရိကာ ဒိဋ္ဌပဒါ ဝိညာတသာသနာ – ဣမေ အဂါရမုနိနော။ ကတမေ အနဂါရမုနိနော? ယေ တေ ပဗ္ဗဇိတာ ဒိဋ္ဌပဒါ ဝိညာတသာသနာ – ဣမေ အနဂါရမုနိနော။ သတ္တ သေခါ သေခမုနိနော။ အရဟန္တော အသေခမုနိနော။ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓါ ပစ္စေကမုနိနော။ တထာဂတာ အရဟန္တော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ မုနိမုနိနော။

န မောနေန မုနီ [မုနိ (သျာ. က.) ဓ. ပ. ၂၆၈] ဟောတိ၊ မူဠှရူပေါ အဝိဒ္ဒသု။

ယော စ တုလံဝ ပဂ္ဂယှ၊ ဝရမာဒါယ ပဏ္ဍိတော။

ပါပါနိ ပရိဝဇ္ဇေတိ၊ သ မုနီ တေန သော မုနိ။
ယော မုနာတိ ဥဘော လောကေ၊ မုနိ တေန ပဝုစ္စတိ။

အသတဉ္စ သတဉ္စ ဉတွာ ဓမ္မံ၊ အဇ္ဈတ္တံ ဗဟိဒ္ဓါ စ သဗ္ဗလောကေ။
ဒေဝမနုဿေဟိ ပူဇနီယော [ပူဇိတော (သျာ. က.) မဟာနိ. ၁၄] ၊ သင်္ဂဇာလမတိစ္စ [သင်္ဂ ဇာလမတိစ္စ၊ သု. နိ. ၅၃၂] သော မုနီတိ။

သာဓု ဝိယာကရောဟီတိ တံ သာဓု အာစိက္ခာဟိ ဒေသေဟိ ပညပေဟိ ပဋ္ဌပေဟိ ဝိဝရာဟိ ဝိဘဇာဟိ ဥတ္တာနီကရောဟိ ပကာသေဟီတိ – တံ မေ မုနီ သာဓု ဝိယာကရောဟိ။ **တထာ ဟိ တေ ဝိဒိတော ဧသ ဓမ္မော** တိ တထာ ဟိ တေ ဝိဒိတော တုလိတော တီရိတော ဝိဘူတော ဝိဘာဝိတော ဧသ ဓမ္မောတိ – တထာ ဟိ တေ ဝိဒိတော ဧသ ဓမ္မော။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

“ယံ တံ အပုစ္ဆိမှ အကိတ္တယီ နော၊ အညံ တံ ပုစ္ဆာမ တဒိင်္ဃ ဗြူဟိ။
ကထံ နု ဓီရာ ဝိတရန္တိ ဩဃံ၊ ဇာတိံ ဇရံ သောကပရိဒ္ဒဝဉ္စ။
တံ မေ မုနီ သာဓု ဝိယာကရောဟိ၊ တထာ ဟိ တေ ဝိဒိတော ဧသ ဓမ္မော”တိ။

၂၂. **ကိတ္တယိဿာမိ တေ ဓမ္မံ၊ [မေတ္တဂူတိ ဘဂဝါ]**
ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ အနီတိဟံ။
ယံ ဝိဒိတွာ သတော စရံ၊ တရေ လောကေ ဝိသတ္တိကံ။

ကိတ္တယိဿာမိ တေ ဓမ္မ န္တိ။ **ဓမ္မ**န္တိ အာဒိကလျာဏံ မဇ္ဈေကလျာဏံ ပရိယောသာနကလျာဏံ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ, စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ, စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနေ, စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒေ , ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ, ပဉ္စ ဗလာနိ, သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ, အရိယံ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ, နိဗ္ဗာနဉ္စ, နိဗ္ဗာနဂါမိနိဉ္စ ပဋိပဒံ ကိတ္တယိဿာမိ အာစိက္ခိဿာမိ ဒေသေဿာမိ ပညပေဿာမိ ပဋ္ဌပေဿာမိ ဝိဝရိဿာမိ ဝိဘဇိဿာမိ ဥတ္တာနီကရိဿာမိ ပကာသိဿာမီတိ – ကိတ္တယိဿာမိ တေ ဓမ္မံ။ **မေတ္တဂူ** တိ ဘဂဝါ တံ ဗြာဟ္မဏံ နာမေန အာလပတိ။

ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ အနီတိဟ န္တိ။ **ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ** တိ ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ ဉာတေ ဓမ္မေ တုလိတေ ဓမ္မေ တီရိတေ ဓမ္မေ ဝိဘူတေ ဓမ္မေ ဝိဘာဝိတေ ဓမ္မေ သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာတိ။ပေ.။ ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မန္တိ ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ ဉာတေ ဓမ္မေ တုလိတေ ဓမ္မေ တီရိတေ ဓမ္မေ ဝိဘူတေ ဓမ္မေ ဝိဘာဝိတေ ဓမ္မေတိ – ဧဝမ္ပိ ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ ကထယိဿာမိ။ အထ ဝါ, ဒုက္ခေ ဒိဋ္ဌေ ဒုက္ခံ ကထယိဿာမိ, သမုဒယေ ဒိဋ္ဌေ သမုဒယံ ကထယိဿာမိ, မဂ္ဂေ ဒိဋ္ဌေ မဂ္ဂံ ကထယိဿာမိ, နိရောဓေ ဒိဋ္ဌေ နိရောဓံ ကထယိဿာမီတိ – ဧဝမ္ပိ ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ ကထယိဿာမိ။ အထ ဝါ, ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ သန္ဒိဋ္ဌိကံ အကာလိကံ ဧဟိပဿိကံ ဩပနေယျိကံ ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗံ ဝိညူဟီတိ – ဧဝမ္ပိ ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ ကထယိဿာမီတိ ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ။ **အနီတိဟ**န္တိ န ဣတိဟီတိဟံ န ဣတိကိရာယ န ပရမ္ပရာယ န ပိဋကသမ္ပဒါယ န တက္ကဟေတု န နယဟေတု န အာကာရပရိဝိတက္ကေန န ဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာနက္ခန္တိယာ, သာမံ သယမဘိညာတံ အတ္တပစ္စက္ခဓမ္မံ, တံ ကထယိဿာမီတိ – ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ အနီတိဟံ။

ယံ ဝိဒိတွာ သတော စရန္တိ ယံ ဝိဒိတံ ကတွာ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာ, “သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ”တိ ဝိဒိတံ ကတွာ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာ, “သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခာ”တိ။ “သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာ”တိ။ပေ.။ “ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ”န္တိ ဝိဒိတံ ကတွာ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာ။ **သတော**တိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ သတော – ကာယေ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ ဘာဝေန္တော သတော။ပေ.။ သော ဝုစ္စတိ သတော။ **စရ**န္တိ စရန္တော ဝိဟရန္တော ဣရိယန္တော ဝတ္တေန္တော ပါလေန္တော ယပေန္တော ယာပေန္တောတိ – ယံ ဝိဒိတွာ သတော စရံ။

တရေ လောကေ ဝိသတ္တိကန္တိ ဝိသတ္တိကာ ဝုစ္စတိ တဏှာ။ ယော ရာဂေ သာရာဂေါ။ပေ.။ အဘိဇ္ဈာ လောဘော အကုသလမူလံ။ **ဝိသတ္တိကာ**တိ ကေနဋ္ဌေန ဝိသတ္တိကာ? ဝိသတာတိ ဝိသတ္တိကာ, ဝိသာလာတိ ဝိသတ္တိကာ, ဝိသဋာတိ ဝိသတ္တိကာ, ဝိသမာတိ ဝိသတ္တိကာ, ဝိသက္ကတီတိ ဝိသတ္တိကာ, ဝိသံဟရတီတိ ဝိသတ္တိကာ, ဝိသံဝါဒိကာတိ ဝိသတ္တိကာ, ဝိသမူလာတိ ဝိသတ္တိကာ, ဝိသဖလာတိ ဝိသတ္တိကာ, ဝိသပရိဘောဂါတိ ဝိသတ္တိကာ, ဝိသာလာ ဝါ ပန သာ တဏှာ ရူပေ သဒ္ဒေ ဂန္ဓေ ရသေ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ ကုလေ ဂဏေ အာဝါသေ လာဘေ ယသေ ပသံသာယ သုခေ စီဝရေ ပိဏ္ဍပါတေ သေနာသနေ ဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရေ ကာမဓာတုယာ ရူပဓာတုယာ အရူပဓာတုယာ ကာမဘဝေ ရူပဘဝေ အရူပဘဝေ သညာဘဝေ အသညာဘဝေ နေဝသညာနာသညာဘဝေ ဧကဝေါကာရဘဝေ စတုဝေါကာရဘဝေ ပဉ္စဝေါကာရဘဝေ အတီတေ အနာဂတေ ပစ္စုပ္ပန္နေ ဒိဋ္ဌသုတမုတဝိညာတဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု ဝိသဋာ ဝိတ္ထတာတိ ဝိသတ္တိကာ။ **လောကေ**တိ အပါယလောကေ မနုဿလောကေ ဒေဝလောကေ ခန္ဓလောကေ ဓာတုလောကေ အာယတနလောကေ။ **တရေ လောကေ ဝိသတ္တိကန္တိ** လောကေ ဝေသာ ဝိသတ္တိကာ [ယာ သာ လောကေ ဝိသတ္တိကာ (သျာ.) ကာမသုတ္တနိဒ္ဒေသဋ္ဌကထာ ဩလောကေတဗ္ဗာ], လောကေ ဝေတံ ဝိသတ္တိကံ သတော တရေယျ ဥတ္တရေယျ ပတရေယျ သမတိက္ကမေယျ ဝီတိဝတ္တေယျာတိ – တရေ လောကေ ဝိသတ္တိကံ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

> "ကိတ္တယိဿာမိ တေ ဓမ္မံ၊ [မေတ္တဂူတိ ဘဂဝါ]
> ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ အနီတိဟံ။
> ယံ ဝိဒိတွာ သတော စရံ၊ တရေ လောကေ ဝိသတ္တိက"န္တိ။

၂၄. **တဉ္စာဟံ အဘိနန္ဒာမိ၊ မဟေသိ ဓမ္မမုတ္တမံ။**
ယံ ဝိဒိတွာ သတော စရံ၊ တရေ လောကေ ဝိသတ္တိကံ။

တဉ္စာဟံ အဘိနန္ဒာမီတိ။ တန္တိ တုယှံ ဝစနံ ဗျပ္ပထံ [ဗျပထံ (သျာ. က.)] ဒေသနံ အနုသာသနံ အနုသိဋ္ဌံ [ဒေသနံ အနုသန္ဓိ (သျာ.)] ။ နန္ဒာမီတိ အဘိနန္ဒာမိ မောဒာမိ အနုမောဒာမိ ဣစ္ဆာမိ သာဒိယာမိ ယာစာမိ ပတ္ထယာမိ ပိဟယာမိ အဘိဇပ္ပာမီတိ – တဉ္စာဟံ အဘိနန္ဒာမိ။

မဟေသိ ဓမ္မမုတ္တမန္တိ။ **မဟေသီ**တိ ကိံ မဟေသိ ဘဂဝါ, မဟန္တံ သီလက္ခန္ဓံ ဧသီ ဂဝေသီ [ဧသိ ဂဝေသိ (သျာ.) မဟာနိ. ၁၅၀] ပရိယေသီတိ မဟေသိ, မဟန္တံ သမာဓိက္ခန္ဓံ။ပေ.။ မဟန္တံ ပညာက္ခန္ဓံ။ မဟန္တံ ဝိမုတ္တိက္ခန္ဓံ။ မဟန္တံ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနက္ခန္ဓံ ဧသီ ဂဝေသီ ပရိယေသီတိ မဟေသိ, မဟတော တမောကာယဿ ပဒါလနံ ဧသီ ဂဝေသီ ပရိယေသီတိ မဟေသိ, မဟတော ဝိပလ္လာသဿ ပဘေဒနံ ဧသီ ဂဝေသီ ပရိယေသီတိ မဟေသိ, မဟတော တဏှာသလ္လဿ အဗ္ဗုဟနံ [အဗ္ဗူဟနံ (ဗဟူသု), အဗ္ဗုဟံ (သီ. အဋ္ဌ.)] ဧသီ ဂဝေသီ ပရိယေသီတိ မဟေသိ, မဟတော ဒိဋ္ဌိသင်္ဃာတဿ ဝိနိဝေဌနံ ဧသီ ဂဝေသီ ပရိယေသီတိ မဟေသိ, မဟတော မာနဓဇဿ ပပါတနံ ဧသီ ဂဝေသီ ပရိယေသီတိ မဟေသိ, မဟတော အဘိသင်္ခါရဿ ဝူပသမံ ဧသီ ဂဝေသီ ပရိယေသီတိ မဟေသိ, မဟတော ဩဃဿ နိတ္ထရဏံ ဧသီ ဂဝေသီ ပရိယေသီတိ မဟေသိ, မဟတော ဘာရဿ နိက္ခေပနံ ဧသီ ဂဝေသီ ပရိယေသီတိ မဟေသိ, မဟတော သံသာရဝဋ္ဋဿ ဥပစ္ဆေဒံ ဧသီ ဂဝေသီ ပရိယေသီတိ မဟေသိ, မဟတော သန္တာပဿ နိဗ္ဗာပနံ ဧသီ ဂဝေသီ ပရိယေသီတိ မဟေသိ, မဟတော ပရိဠာဟဿ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိံ ဧသီ ဂဝေသီ ပရိယေသီတိ မဟေသိ, မဟတော ဓမ္မဓဇဿ ဥဿာပနံ ဧသီ ဂဝေသီ ပရိယေသီတိ မဟေသိ, မဟန္တေ သတိပဋ္ဌာနေ။ပေ.။ မဟန္တေ သမ္မပ္ပဓာနေ။ မဟန္တေ ဣဒ္ဓိပါဒေ။ မဟန္တာနိ ဣန္ဒြိယာနိ။ မဟန္တာနိ ဗလာနိ။ မဟန္တေ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ။ မဟန္တံ အရိယံ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ။ မဟန္တံ ပရမတ္ထံ အမတံ နိဗ္ဗာနံ ဧသီ ဂဝေသီ ပရိယေသီတိ မဟေသိ, မဟေသက္ခေဟိ သတ္တေဟိ ဧသိတော ဂဝေသိတော ပရိယေသိတော – "ကဟံ ဗုဒ္ဓေါ, ကဟံ ဘဂဝါ, ကဟံ ဒေဝဒေဝေါ, ကဟံ နရာသဘော"တိ မဟေသိ။ **ဓမ္မမုတ္တမ**န္တိ ဓမ္မမုတ္တမံ ဝုစ္စတိ အမတံ နိဗ္ဗာနံ။ ယော သော သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော သဗ္ဗူပဓိပဋိနိဿဂ္ဂေါ တဏှာက္ခယော ဝိရာဂေါ နိရောဓော နိဗ္ဗာနံ။ **ဥတ္တမ**န္တိ အဂ္ဂံ သေဋ္ဌံ ဝိသေဋ္ဌံ ပါမောက္ခံ ဥတ္တမံ ပဝရံ ဓမ္မန္တိ – မဟေသိ ဓမ္မမုတ္တမံ။

ယံ ဝိဒိတွာ သတော စရန္တိ ဝိဒိတံ ကတွာ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာ, "သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ"တိ ဝိဒိတံ ကတွာ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာ, "သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခာ"တိ။ "သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာ"တိ။ပေ.။ "ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ"န္တိ ဝိဒိတံ ကတွာ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာ။ **သတော**တိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ သတော – ကာယေ ကာယာနုပဿနာ

သနာသတိပဋ္ဌာနံ ဘာဝေန္တော သတော, ဝေဒနာသု။ပေ။ စိတ္တေ။ ဓမ္မေသု။ ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ ဘာဝေန္တော သတော။ သော ဝုစ္စတိ သတော။ **စရန္တိ** စရန္တော ဝိဟရန္တော ဣရိယန္တော ဝတ္တေန္တော ပါလေန္တော ယပေန္တော ယာပေန္တောတိ – ယံ ဝိဒိတွာ သတော စရံ။

တရေ လောကေ ဝိသတ္တိကန္တိ ဝိသတ္တိကာ ဝုစ္စတိ တဏှာ။ ယော ရာဂေါ သာရာဂေါ။ပေ။ အဘိဇ္ဈာ လောဘော အကုသလမူလံ။ **ဝိသတ္တိကာတိ** ကေနဋ္ဌေန ဝိသတ္တိကာ။ပေ။ ဝိသဋ္ဌာ ဝိတ္ထတာတိ ဝိသတ္တိကာ။ **လောကေတိ** အပါယလောကေ။ပေ။ အာယတနလောကေ။ **တရေ လောကေ ဝိသတ္တိကန္တိ** လောကေ ဝေသာ ဝိသတ္တိကာ, လောကေ ဝေတံ ဝိသတ္တိကံ သတော တရေယျ ဥတ္တရေယျ ပတရေယျ သမတိက္ကမေယျ ဝီတိဝတ္တေယျာတိ – တရေ လောကေ ဝိသတ္တိကံ။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

> ''တဉ္စာဟံ အဘိနန္ဒာမိ, မဟေသိ ဓမ္မမုတ္တမံ။
> ယံ ဝိဒိတွာ သတော စရံ, တရေ လောကေ ဝိသတ္တိက''န္တိ။

၂၄. **ယံ ကိဉ္စိ သမ္ပဇာနာသိ, [မေတ္တဂူတိ ဘဂဝါ]**
ဥဒ္ဓံ အဓော တိရိယဉ္စာပိ မဇ္ဈေ။
ဧတေသု နန္ဒိဉ္စ နိဝေသနဉ္စ, ပနုဇ္ဇ ဝိညာဏံ ဘဝေ န တိဋ္ဌေ။

ယံ ကိဉ္စိ သမ္ပဇာနာသီ တိ ယံ ကိဉ္စိ ပဇာနာသိ အာဇာနာသိ ဝိဇာနာသိ ပဋိဝိဇာနာသိ ပဋိဝိဇ္ဈသီတိ – ယံ ကိဉ္စိ သမ္ပဇာနာသိ။ **မေတ္တဂူ** တိ ဘဂဝါ တံ ဗြာဟ္မဏံ နာမေန အာလပတိ။ **ဘဂဝါတိ** ဂါရဝါဓိဝစနမေတံ။ပေ။ သစ္ဆိကာ ပညတ္တိ, ယဒိဒံ ဘဂဝါတိ – မေတ္တဂူတိ ဘဂဝါ။

ဥဒ္ဓံ အဓော တိရိယဉ္စာပိ မဇ္ဈေ တိ။ **ဥဒ္ဓ** န္တိ အနာဂတံ [ဥဒ္ဓံ ဝုစ္စတိ အနာဂတံ (သျာ. က.)]; **အဓောတိ** အတီတံ; **တိရိယဉ္စာပိ မဇ္ဈေ** တိ ပစ္စုပ္ပန္နံ။ **ဥဒ္ဓ** န္တိ ဒေဝလောကော; **အဓောတိ** နိရယလောကော; **တိရိယဉ္စာပိ မဇ္ဈေ** တိ မနုဿလောကော။ အထ ဝါ, **ဥဒ္ဓ** န္တိ ကုသလာ ဓမ္မာ; **အဓောတိ** အကုသလာ ဓမ္မာ; **တိရိယဉ္စာပိ မဇ္ဈေ** တိ အဗျာကတာ ဓမ္မာ။ **ဥဒ္ဓ** န္တိ အရူပဓာတု; **အဓောတိ** ကာမဓာတု; **တိရိယဉ္စာပိ မဇ္ဈေ** တိ ရူပဓာတု။ **ဥဒ္ဓ** န္တိ သုခါ ဝေဒနာ; **အဓောတိ** ဒုက္ခာ ဝေဒနာ; **တိရိယဉ္စာပိ မဇ္ဈေ** တိ အဒုက္ခမသုခါ ဝေဒနာ။ **ဥဒ္ဓ** န္တိ ဥဒ္ဓံ ပါဒတလာ; **အဓောတိ** အဓော ကေသမတ္ထကာ; **တိရိယဉ္စာပိ မဇ္ဈေ** တိ ဝေမဇ္ဈေတိ – ဥဒ္ဓံ အဓော တိရိယဉ္စာပိ မဇ္ဈေ။

ဧတေသု နန္ဒိဉ္စ နိဝေသနဉ္စ, ပနုဇ္ဇ ဝိညာဏံ ဘဝေ န တိဋ္ဌေ တိ **ဧတေသူတိ** အာစိက္ခိတေသု ဒေသိတေသု ပညပိတေသု ပဋ္ဌပိတေသု ဝိဝရိတေသု ဝိဘဇိတေသု ဥတ္တာနီကတေသု ပကာသိတေသု။ နန္ဒီ ဝုစ္စတိ တဏှာ။ ယော ရာဂေါ သာရာဂေါ။ပေ။ အဘိဇ္ဈာ လောဘော အကုသလမူလံ။ **နိဝေသနန္တိ** ဒွေ နိဝေသနာ – တဏှာနိဝေသနာ စ ဒိဋ္ဌိနိဝေသနာ စ။ ကတမာ တဏှာ နိဝေသနာ? ယာဝတာ တဏှာသင်္ခာတေန ။ပေ။ အယံ တဏှာနိဝေသနာ။ ကတမာ ဒိဋ္ဌိနိဝေသနာ? ဝီသတိဝတ္ထုကာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ။ပေ။ အယံ ဒိဋ္ဌိနိဝေသနာ။

ပနုဇ္ဇ ဝိညာဏ န္တိ ပုညာဘိသင်္ခါရသဟဂတံ ဝိညာဏံ, အပုညာဘိသင်္ခါရသဟဂတံ ဝိညာဏံ, အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရသဟဂတံ ဝိညာဏံ။ ဧတေသု နန္ဒိဉ္စ နိဝေသနဉ္စ အဘိသင်္ခါရသဟဂတဉ္စ ဝိညာဏံ နုဇ္ဇ ပနုဇ္ဇ နုဒ ပနုဒ ဇဟ ပဇဟ ဝိနောဒေဟိ ဗျန္တီကရောဟိ အနဘာဝံ ဂမေဟီတိ – ဧတေသု နန္ဒိဉ္စ နိဝေသနဉ္စ ပနုဇ္ဇ ဝိညာဏံ။

ဘဝေ န တိဋ္ဌေ တိ။ **ဘဝါတိ** ဒွေ ဘဝါ – ကမ္မဘဝေါ စ ပဋိသန္ဓိကော စ ပုနဗ္ဘဝေါ။ ကတမော ကမ္မဘဝေါ? ပုညာဘိသင်္ခါရော အပုညာဘိသင်္ခါရော အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရော – အယံ ကမ္မဘဝေါ။ ကတမော ပဋိသန္ဓိကော ပုနဗ္ဘဝေါ? ပဋိသန္ဓိကာ ရူပံ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရာ ဝိညာဏံ – အယံ ပဋိသန္ဓိကော ပုနဗ္ဘဝေါ။ **ဘဝေ န တိဋ္ဌေ** တိ နန္ဒိဉ္စ နိဝေသနဉ္စ အဘိသင်္ခါရသဟဂတံ ဝိညာဏဉ္စ ကမ္မဘဝဉ္စ ပဋိသန္ဓိကဉ္စ ပုနဗ္ဘဝံ ပဇဟန္တော ဝိနောဒေန္တော ဗျန္တီကရောန္တော အနဘာဝံ ဂမေန္တော ကမ္မဘဝေ န တိဋ္ဌေယျ ပဋိသန္ဓိကေ ပုနဗ္ဘဝေ န တိဋ္ဌေယျ န သန္တိဋ္ဌေယျာတိ – ပနုဇ္ဇ ဝိညာဏံ ဘဝေ န တိဋ္ဌေ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

“ယံ ကိဉ္စိ သမ္ပဇာနာသိ၊ [မေတ္တဂူတိ ဘဂဝါ]
ဥဒ္ဓံ အဓော တိရိယဉ္စာပိ မဇ္ဈေ။
ဧတေသု နန္ဒိဉ္စ နိဝေသနဉ္စ၊ ပနုဇ္ဇ ဝိညာဏံ ဘဝေ န တိဋ္ဌေ”တိ။

၂၅. **ဧဝံဝိဟာရီ သတော အပ္ပမတ္တော၊**
ဘိက္ခု စရံ ဟိတွာ မမာယိတာနိ။
ဇာတိံ ဇရံ သောကပရိဒ္ဒဝဉ္စ၊ ဣဓေဝ ဝိဒ္ဒွာ ပဇဟေယျ ဒုက္ခံ။

ဧဝံဝိဟာရီ သတော အပ္ပမတ္တော တိ။ **ဧဝံဝိဟာရီ**တိ နန္ဒိဉ္စ နိဝေသနဉ္စ အဘိသင်္ခါရသဟဂတဝိညာဏဉ္စ ကမ္မဘ
ဝဉ္စ ပဋိသန္ဓိကဉ္စ ပုနဗ္ဘဝံ ပဇဟန္တော ဝိနောဒေန္တော ဗျန္တီကရောန္တော အနဘာဝံ ဂမေန္တောတိ – ဧဝံဝိဟာရီ။
သတောတိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ သတော – ကာယေ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ ဘာဝေန္တော။ပေ.။ သော ဝုစ္စတိ သ
တော။ **အပ္ပမတ္တော** တိ သက္ကစ္စကာရီ သာတစ္စကာရီ အဋ္ဌိတကာရီ အနောလီနဝုတ္တိ [အနောလီနဝုတ္တိကော (က.)
မဟာနိ. ၁၄] အနိက္ခိတ္တစ္ဆန္ဒော အနိက္ခိတ္တဓုရော အပ္ပမတ္တော ကုသလေသု ဓမ္မေသု – “ကထာဟံ [ကဒါဟံ (သျာ.)] အပရိပူရံ ဝါ သီလက္ခန္ဓံ ပရိပူရေယျံ, ပရိပူရံ ဝါ သီလက္ခန္ဓံ တတ္ထ တတ္ထ ပညာယ အနုဂ္ဂဏှေယျ”န္
တိ ယော တတ္ထ ဆန္ဒော စ ဝါယာမော စ ဥဿာဟော စ ဥဿောဠှီ စ အပ္ပဋိဝါနီ [အပ္ပဋိဝါနိ (က.) မဟာနိ. ၁၄] စ
သတိ စ သမ္ပဇညဉ္စ အာတပ္ပံ ပဓာနံ အဓိဋ္ဌာနံ အနုယောဂေါ အပ္ပမတ္တော အပ္ပမာဒော ကုသလေသု ဓမ္မေသု။ “က
ထာဟံ အပရိပူရံ ဝါ သမာဓိက္ခန္ဓံ။ပေ.။ ပညာက္ခန္ဓံ။ ဝိမုတ္တိက္ခန္ဓံ။ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနက္ခန္ဓံ ပရိပူရေယျံ ပရိပူရံ
ဝါ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနက္ခန္ဓံ တတ္ထ တတ္ထ ပညာယ အနုဂ္ဂဏှေယျ”န္တိ ယော တတ္ထ ဆန္ဒော စ ဝါယာမော
စ ဥဿာဟော စ ဥဿောဠှီ စ အပ္ပဋိဝါနီ စ သတိ စ သမ္ပဇညဉ္စ အာတပ္ပံ ပဓာနံ အဓိဋ္ဌာနံ အနုယောဂေါ အပ္ပမတ္
တော အပ္ပမာဒော ကုသလေသု ဓမ္မေသု။ “ကထာဟံ အပရိညာတံ ဝါ ဒုက္ခံ ပရိဇာနေယျံ, အပ္ပဟီနေ ဝါ ကိလေသေ ပဇ
ဟေယျံ , အဘာဝိတံ ဝါ မဂ္ဂံ ဘာဝေယျံ, အသစ္ဆိကတံ ဝါ နိရောဓံ သစ္ဆိကရေယျ”န္တိ ယော တတ္ထ ဆန္ဒော
စ ဝါယာမော စ ဥဿာဟော စ ဥဿောဠှီ စ အပ္ပဋိဝါနီ စ သတိ စ သမ္ပဇညဉ္စ အာတပ္ပံ ပဓာနံ အဓိဋ္ဌာနံ အနုယော
ဂေါ အပ္ပမတ္တော အပ္ပမာဒော ကုသလေသု ဓမ္မေသူတိ – ဧဝံဝိဟာရီ သတော အပ္ပမတ္တော။

ဘိက္ခု စရံ ဟိတွာ မမာယိတာနီတိ။ **ဘိက္ခူ** တိ ပုထုဇ္ဇနကလျာဏကော [ကလျာဏပုထုဇ္ဇနော (သျာ.), ဧဝမီဒိ
သေသု ဌာနေသု] ဝါ ဘိက္ခု သေက္ခော ဝါ ဘိက္ခူ။ **စရန္တိ** စရန္တော ဝိဟရန္တော ဣရိယန္တော ဝတ္တေန္တော ပါလေန္
တော ယပေန္တော ယာပေန္တော။ **မမတ္တာ** တိ ဒွေ မမတ္တာ – တဏှာမမတ္တဉ္စ ဒိဋ္ဌိမမတ္တဉ္စ။ပေ.။ ဣဒံ တဏှ
ာမမတ္တံ။ပေ.။ ဣဒံ ဒိဋ္ဌိမမတ္တံ။ တဏှာမမတ္တံ ပဟာယ ဒိဋ္ဌိမမတ္တံ ပဋိနိဿဇ္ဇိတွာ မမတ္တေ ဇဟိတွာ စ
ဇိတွာ ပဇဟိတွာ ဝိနောဒေတွာ ဗျန္တီကရိတွာ အနဘာဝံ ဂမေတွာတိ – ဘိက္ခု စရံ ဟိတွာ မမာယိတာနိ။

ဇာတိံ ဇရံ သောကပရိဒ္ဒဝဉ္စ, ဣဓေဝ ဝိဒ္ဒွာ ပဇဟေယျ ဒုက္ခ န္တိ။ **ဇာတီ**တိ ယာ တေသံ တေသံ သတ္တာနံ။ပေ.။
ဇရန္တိ ယာ တေသံ တေသံ သတ္တာနံ။ပေ.။ **သောကော**တိ ဉာတိဗျသနေန ဝါ ဖုဋ္ဌဿ။ပေ.။ **ပရိဒေဝေါ**တိ ဉာတိဗျ
သနေန ဝါ ဖုဋ္ဌဿ။ပေ.။ **ဣဓာ**တိ ဣမိဿာ ဒိဋ္ဌိယာ။ပေ.။ ဣမသ္မိံ မနုဿလောကေ။ **ဝိဒ္ဒွာ**တိ ဝိဇ္ဇာဂတော ဉာဏီ
ဝိဘာဝီ မေဓာဝီ။ **ဒုက္ခန္တိ** ဇာတိဒုက္ခံ။ပေ.။ ဒေါမနဿုပါယာသဒုက္ခံ။ **ဇာတိံ ဇရံ သောကပရိဒ္ဒဝဉ္စ, ဣဓေဝ ဝိဒ္ဒွာ ပ
ဇဟေယျ ဒုက္ခန္တိ** ဝိဇ္ဇာဂတော ဉာဏီ ဝိဘာဝီ မေဓာဝီ ဣဓေဝ ဇာတိဉ္စ ဇရဉ္စ သောကပရိဒ္ဒဝဉ္စ ဒုက္ခဉ္စ ပဇဟေယျ
ဝိနောဒေယျ ဗျန္တီကရေယျ အနဘာဝံ ဂမေယျာတိ – ဇာတိံ ဇရံ သောကပရိဒ္ဒဝဉ္စ, ဣဓေဝ ဝိဒ္ဒွာ ပဇဟေယျ
ဒုက္ခံ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

“ဧဝံဝိဟာရီ သတော အပ္ပမတ္တော၊ ဘိက္ခု စရံ ဟိတွာ မမာယိတာနိ။
ဇာတိံ ဇရံ သောကပရိဒ္ဒဝဉ္စ၊ ဣဓေဝ ဝိဒ္ဒွာ ပဇဟေယျ ဒုက္ခ”န္တိ။

၂၆. **ဧတာဘိနန္ဒာမိ ဝစော မဟေသိနော၊ သုကိတ္တိတံ ဂေါတမနူပဓီကံ။**
အဒ္ဓါ ဟိ ဘဂဝါ ပဟာသိ ဒုက္ခံ၊ တထာ ဟိ တေ ဝိဒိတော ဧသ ဓမ္မော။

တောဘိနန္ဒာမိ ဝစော မဟေသိနောတိ။ **တေန္တိ** တုယှံ ဝစနံ ဗျပ္ပထံ ဒေသနံ အနုသာသနံ အနုသိဋ္ဌံ နန္ဒာမိ အဘိနန္ဒာမိ မောဒာမိ အနုမောဒာမိ ဣစ္ဆာမိ သာဒိယာမိ ပတ္ထယာမိ ပိဟယာမိ အဘိဇပ္ပာမိ။ **မဟေသိနော**တိ ကိံ မဟေသိ ဘဂဝါ? မဟန္တံ သီလက္ခန္ဓံ ဧသီ ဂဝေသီ ပရိယေသီတိ မဟေသိ။ပေ.။ ကဟံ နရာသဘောတိ မဟေသီတိ – တောဘိနန္ဒာမိ ဝစော မဟေသိနော။

သုကိတ္တိတံ ကေတမနူပဓိကန္တိ။ **သုကိတ္တိတန္တိ** သုကိတ္တိတံ သုအာစိက္ခိတံ သုဒေသိတံ သုပညပိတံ သုပဋ္ဌပိတံ သုဝိဝရိတံ သုဝိဘဇိတံ သုဥတ္တာနီကတံ သုပကာသိတန္တိ – သုကိတ္တိတံ။ **ကေတမနူပဓိကန္တိ** ဥပဓီ ဝုစ္စန္တိ ကိလေသာ စ ခန္ဓာ စ အဘိသင်္ခါရာ စ။ ဥပဓိပ္ပဟာနံ ဥပဓိဝူပသမံ ဥပဓိပဋိနိဿဂ္ဂံ ဥပဓိပဋိပဿဒ္ဓံ အမတံ နိဗ္ဗာနန္တိ – သုကိတ္တိတံ ကေတမနူပဓိကံ။

အဒ္ဒါ ဟိ ဘဂဝါ ပဟာသိ ဒုက္ခန္တိ။ **အဒ္ဒါ**တိ ဧကံသဝစနံ နိဿံသယဝစနံ နိက္ကင်္ခါဝစနံ အဒွေဇ္ဈဝစနံ အဒွေဠှကဝစနံ နိယောဂဝစနံ အပဏ္ဏကဝစနံ အဝတ္ထာပနဝစနမေတံ – အဒ္ဒါတိ။ **ဘဂဝါ**တိ ဂါရဝါဓိဝစနမေတံ။ပေ.။ သစ္ဆိကာ ပညတ္တိ, ယဒိဒံ ဘဂဝါတိ။ **ပဟာသိ ဒုက္ခန္တိ** ဇာတိဒုက္ခံ ဇရာဒုက္ခံ ဗျာဓိဒုက္ခံ မရဏဒုက္ခံ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသဒုက္ခံ ပဟာသိ ပဇဟိ ဝိနောဒေသိ ဗျန္တီကရောသိ အနဘာဝံ ဂမေသီတိ – အဒ္ဒါ ဟိ ဘဂဝါ ပဟာသိ ဒုက္ခံ။

တထာ ဟိ တေ ဝိဒိတော ဧသ ဓမ္မောတိ တထာ ဟိ တေ ဝိဒိတော တုလိတော တီရိတော ဝိဘူတော ဝိဘာဝိတော ဧသ ဓမ္မောတိ – တထာ ဟိ တေ ဝိဒိတော ဧသ ဓမ္မော။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

> “တောဘိနန္ဒာမိ ဝစော မဟေသိနော၊ သုကိတ္တိတံ ကေတမနူပဓိကံ။
> အဒ္ဒါ ဟိ ဘဂဝါ ပဟာသိ ဒုက္ခံ၊ တထာ ဟိ တေ ဝိဒိတော ဧသ ဓမ္မော”တိ။

၂၇. တေ စာပိ နူနပ္ပဇဟေယျု ဒုက္ခံ၊ ယေ တွံ မုနီ အဋ္ဌိတံ ဩဝဒေယျ။
တံ တံ နမဿာမိ သမေစ္စ နာဂ၊ အပ္ပေဝ မံ ဘဂဝါ အဋ္ဌိတံ ဩဝဒေယျ။

တေ စာပိ နူနပ္ပဇဟေယျု ဒုက္ခန္တိ။ **တေ စာပီ**တိ ခတ္တိယာ စ ဗြာဟ္မဏာ စ ဝေဿာ စ သုဒ္ဒါ စ ဂဟဋ္ဌာ စ ပဗ္ဗဇိတာ စ ဒေဝါ စ မနုဿာ စ။ **ပဇဟေယျု ဒုက္ခ**န္တိ ဇာတိဒုက္ခံ ဇရာဒုက္ခံ ဗျာဓိဒုက္ခံ မရဏဒုက္ခံ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသဒုက္ခံ ပဇဟေယျုံ ဝိနောဒေယျုံ ဗျန္တီကရေယျုံ အနဘာဝံ ဂမေယျုန္တိ – တေ စာပိ နူနပ္ပဇဟေယျု ဒုက္ခံ။

ယေ တွံ မုနီ အဋ္ဌိတံ ဩဝဒေယျာတိ။ **ယေ**တိ ခတ္တိယေ စ ဗြာဟ္မဏေ စ ဝေဿေ စ သုဒ္ဒေ စ ဂဟဋ္ဌေ စ ပဗ္ဗဇိတေ စ ဒေဝေ စ မနုဿေ စ။ **တွံ**န္တိ ဘဂဝန္တံ ဘဏတိ။ **မုနီ**တိ မောနံ ဝုစ္စတိ ဉာဏံ။ပေ.။ သင်္ဂဇာလမတိစ္စ သော မုနိ။ **အဋ္ဌိတံ ဩဝဒေယျာ**တိ အဋ္ဌိတံ ဩဝဒေယျ သက္ကစ္စံ ဩဝဒေယျ အဘိဏှံ ဩဝဒေယျ ပုနပ္ပုနံ ဩဝဒေယျ အနုသာသေယျာတိ – ယေ တွံ မုနီ အဋ္ဌိတံ ဩဝဒေယျ။

တံ တံ နမဿာမိ သမေစ္စ နာဂာတိ။ **တ**န္တိ ဘဂဝန္တံ ဘဏတိ။ **နမဿာမီ**တိ ကာယေန ဝါ နမဿာမိ, ဝါစာယ ဝါ နမဿာမိ, စိတ္တေန ဝါ နမဿာမိ, အန္ဝတ္ထပဋိပတ္တိယာ ဝါ နမဿာမိ, ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိယာ ဝါ နမဿာမိ, သက္ကရောမိ ဂရုံ ကရောမိ [ဂရုကရောမိ (သျာ.)] မာနေမိ ပူဇေမိ။ **သမေစ္စာ**တိ သမေစ္စ အဘိသမေစ္စ သမာဂန္တွာ အဘိသမာဂန္တွာ သမ္မုခါ တံ နမဿာမိ။ **နာဂ**ာတိ နာဂေါ စ ဘဂဝါ အာဂုံ န ကရောတီတိ – နာဂေါ, န ဂစ္ဆတီတိ – နာဂေါ, န အာဂစ္ဆတီတိ – နာဂေါ။ ကထံ ဘဂဝါ အာဂုံ န ကရောတီတိ – နာဂေါ? အာဂု ဝုစ္စတိ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သံကိလေသိကာ ပေါနောဘဝိကာ သဒရာ ဒုက္ခဝိပါကာ အာယတိံ ဇာတိဇရာမရဏိယာ။

> အာဂုံ န ကရောတိ ကိဉ္စိ လောကေ၊ [သဘိယာတိ ဘဂဝါ]
> သဗ္ဗသံယောဂေ [သဗ္ဗယောဂေ (က.)၊ သု. နိ. ၅၂၇] ဝိသဇ္ဇ ဗန္ဓနာနိ။
> သဗ္ဗတ္ထ န သဇ္ဇတီ ဝိမုတ္တော၊ နာဂေါ တာဒိ ပဝုစ္စတေ တထတ္တာတိ။

ဧဝံ ဘဂဝါ အာဂုံ န ကရောတီတိ – နာဂေါ။

ကထံ ဘဂဝါ န ဂစ္ဆတီတိ – နာဂေါ။ ဘဂဝါ န ဆန္ဒာဂတိံ ဂစ္ဆတိ, န ဒေါသာဂတိံ ဂစ္ဆတိ, န မောဟာဂတိံ ဂစ္ဆတိ, န ဘယာဂတိံ ဂစ္ဆတိ, န ရာဂဝသေန ဂစ္ဆတိ, န ဒေါသဝသေန ဂစ္ဆတိ, န မောဟဝသေန ဂစ္ဆတိ, န မာနဝသေန ဂစ္ဆတိ, န ဒိဋ္ဌိဝသေန ဂစ္ဆတိ, န ဥဒ္ဓစ္စဝသေန ဂစ္ဆတိ, န ဝိစိကိစ္ဆာဝသေန ဂစ္ဆတိ, န အနုသယဝသေန ဂစ္ဆတိ, န ဝဂ္ဂေဟိ ဓမ္မေဟိ ယာယတိ နီယတိ [နိယ္ယတိ (သျာ. က.)] ဝုယှတိ သံဟရီယတိ။ ဧဝံ ဘဂဝါ န ဂစ္ဆတီတိ – နာဂေါ။

ကထံ ဘဂဝါ န အာဂစ္ဆတီတိ – နာဂေါ။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန ယေ ကိလေသာ ပဟီနာ တေ ကိလေသေ န ပုနေတိ န ပစ္စေတိ န ပစ္စာဂစ္ဆတိ။ သကဒါဂါမိမဂ္ဂေန။ပေ.။ အနာဂါမိမဂ္ဂေန။ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ယေ ကိလေသာ ပဟီနာ တေ ကိလေသေ န ပုနေတိ န ပစ္စေတိ န ပစ္စာဂစ္ဆတိ။ ဧဝံ ဘဂဝါ န အာဂစ္ဆတီတိ နာဂေါတိ – တံ တံ နမဿာမိ သမေစ္စ နာဂ။

အပ္ပေဝ မံ ဘဂဝါ အဋ္ဌိတံ သြဝဒေယျာ တိ အပ္ပေဝ မံ ဘဂဝါ အဋ္ဌိတံ သြဝဒေယျ သက္ကစ္စံ သြဝဒေယျ အဘိက္ခဏံ သြဝဒေယျ ပုနပ္ပုနံ သြဝဒေယျ အနုသာသေယျာတိ – အပ္ပေဝ မံ ဘဂဝါ အဋ္ဌိတံ သြဝဒေယျ။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

“တေ စာပိ နူနပ္ပဇဟေယျု ဒုက္ခံ၊ ယေ တွံ မုနီ အဋ္ဌိတံ သြဝဒေယျ။
တံ တံ နမဿာမိ သမေစ္စ နာဂ၊ အပ္ပေဝ မံ ဘဂဝါ အဋ္ဌိတံ သြဝဒေယျာ”တိ။

၂၈. ယံ ဗြာဟ္မဏံ ဝေဒဂုမာဘိဇညာ၊ အကိဉ္စနံ ကာမဘဝေ အသတ္တံ။
အဒ္ဓါ ဟိ သော သြဃမိမံ အတာရိ၊ တိဏ္ဏော စ ပာရံ အခိလော အကင်္ခော။

ယံ ဗြာဟ္မဏံ ဝေဒဂုမာဘိဇညာ တိ။ **ဗြာဟ္မဏော** တိ သတ္တန္နံ ဓမ္မာနံ ဗာဟိတတ္တာ ဗြာဟ္မဏော။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဗာဟိတာ ဟောတိ, ဝိစိကိစ္ဆာ ဗာဟိတာ ဟောတိ, သီလဗ္ဗတပရာမာသော ဗာဟိတော ဟောတိ, ရာဂေါ ဗာဟိတော ဟောတိ, ဒေါသော ဗာဟိတော ဟောတိ, မောဟော ဗာဟိတော ဟောတိ, မာနော ဗာဟိတော ဟောတိ။ ဗာဟိတာဿ ဟောန္တိ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သံကိလေသိကာ ပောနောဘဝိကာ သဒရာ ဒုက္ခဝိပါကာ အာယတိံ ဇာတိဇရာမရဏိယာ။

ဗာဟိတွာ သဗ္ဗပာပကာနိ၊ [သဘိယာတိ ဘဂဝါ]
ဝိမလော သာဓုသမာဟိတော ဌိတတ္တော။
သံသာရမတိစ္စ ကေဝလီ သော၊ အသိတော [အနိဿိတော (သျာ.) သု. နိ. ၅၂၄] တာဒိ ပဝုစ္စတေ သ ဗြဟ္မာ။

ဝေဒဂူတိ ဝေဒါ ဝုစ္စတိ စတူသု မဂ္ဂေသု ဉာဏံ။ပေ.။ သဗ္ဗံ ဝေဒမတိစ္စ ဝေဒဂူ သောတိ။ **အဘိဇညာ**တိ အဘိဇာနေယျ အာဇာနေယျ ဝိဇာနေယျ ပဋိဝိဇာနေယျ ပဋိဝိဇ္ဈေယျာတိ – ယံ ဗြာဟ္မဏံ ဝေဒဂုမာဘိဇညာ။

အကိဉ္စနံ ကာမဘဝေ အသတ္တန္တိ။ **အကိဉ္စန** န္တိ ရာဂကိဉ္စနံ ဒေါသကိဉ္စနံ မောဟကိဉ္စနံ မာနကိဉ္စနံ ဒိဋ္ဌိကိဉ္စနံ ကိလေသကိဉ္စနံ ဒုစ္စရိတကိဉ္စနံ, ယဿေတေ ကိဉ္စနာ ပဟီနာ သမုစ္ဆိန္နာ ဝူပသန္တာ ပဋိပဿဒ္ဓါ အဘဗ္ဗုပ္ပတ္တိကာ ဉာဏဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဎာ, သော ဝုစ္စတိ အကိဉ္စနော။ **ကာမာ**တိ ဥဒ္ဒါနတော ဒွေ ကာမာ – ဝတ္ထုကာမာ စ ကိလေသကာမာ စ။ပေ.။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ဝတ္ထုကာမာ။ပေ.။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ကိလေသကာမာ။ **ဘဝေ**တိ ဒွေ ဘဝါ – ကမ္မဘဝေါ စ ပဋိသန္ဓိကော စ ပုနဗ္ဘဝေါ။ပေ.။ အယံ ပဋိသန္ဓိကော ပုနဗ္ဘဝေါ။ **အကိဉ္စနံ ကာမဘဝေ အသတ္တ** န္တိ အကိဉ္စနံ ပုဂ္ဂလံ ကာမဘဝေ စ အသတ္တံ အလဂ္ဂံ အလဂ္ဂိတံ အပလိဗုဒ္ဓံ နိက္ခန္တံ နိဿဋံ ဝိပ္ပမုတ္တံ ဝိသညုတ္တံ ဝိမရိယာဒိကတေန စေတသာ ဝိဟရန္တန္တိ – အကိဉ္စနံ ကာမဘဝေ အသတ္တံ။

အဒ္ဒွာ ဟိ သော ဩဃမိမံ အတာရိ တိ။ **အဒ္ဓာ** တိ ဧကံသဝစနံ။ပေ.။ အဝတ္ထာပနဝစနမေတံ – အဒ္ဒွာတိ။ ဩဃန္တိ ကာမောဃံ ဘဝေါဃံ ဒိဋ္ဌောဃံ အဝိဇ္ဇောဃံ။ **အတာရီ**တိ ဥတ္တရိ ပတရိ သမတိက္ကမိ ဝီတိဝတ္တယီတိ – အဒ္ဓာ ဟိ သော ဩဃမိမံ အတာရိ။

တိဏ္ဏော စ ပါရံ အခိလော အကင်္ခော တိ။ **တိဏ္ဏော** တိ ကာမောဃံ တိဏ္ဏော, ဘဝေါဃံ တိဏ္ဏော, ဒိဋ္ဌောဃံ တိဏ္ဏော, အဝိဇ္ဇောဃံ တိဏ္ဏော, သံသာရပထံ တိဏ္ဏော ဥတ္တိဏ္ဏော နိတ္ထိဏ္ဏော [နိတ္တိဏ္ဏော (သျာ.)] အတိက္ကန္တော သမတိက္ကန္တော ဝီတိဝတ္တော။ သော ဝုတ္ထဝါသော [ဝုဋ္ဌဝါသော (သျာ.) မဟာနိ. ၆] စိဏ္ဏစရဏော ဂတဒ္ဓော ဂတဒိသော ဂတကောဋိကော ပါလိတဗြဟ္မစရိယော ဥတ္တမဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တော ဘာဝိတမဂ္ဂေါ, ပဟီနကိလေသော ပဋိဝိဒ္ဓာကုပ္ပော သစ္ဆိကတနိရောဓော ။ ဒုက္ခံ တဿ ပရိညာတံ, သမုဒယော ပဟီနော, မဂ္ဂေါ ဘာဝိတော, နိရောဓော သစ္ဆိကတော, အဘိညေယျံ အဘိညာတံ, ပရိညေယျံ ပရိညာတံ, ပဟာတဗ္ဗံ ပဟီနံ, ဘာဝေတဗ္ဗံ ဘာဝိတံ, သစ္ဆိကာတဗ္ဗံ သစ္ဆိကတံ။ သော ဥက္ခိတ္တပလိဃော သံကိဏ္ဏပရိက္ခော အဗ္ဗူဠှေသိကော နိရဂ္ဂဠော အရိယော ပန္နဒ္ဓဇော ပန္နဘာရော ဝိသညုတ္တော ပဉ္စင်္ဂဝိပ္ပဟီနော ဆဠင်္ဂသမန္နာဂတော ဧကာရက္ခော စတုရာပဿေနော ပနုဏ္ဏပစ္စေကသစ္စော [ပဏုန္နပစ္စေကသစ္စော (က.)] သမဝယသဋ္ဌေသနော အနာဝိလသင်္ကပ္ပော ပဿဒ္ဓကာယသင်္ခါရော သုဝိမုတ္တစိတ္တော သုဝိမုတ္တပညော ကေဝလီ ဝုသိတဝါ ဥတ္တမပုရိသော ပရမပုရိသော ပရမပတ္တိပ္ပတ္တော။ သော နေဝ အာစိနာတိ န အပစိနာတိ, အပစိနိတွာ ဌိတော။ နေဝ ပဇဟတိ န ဥပာဒိယတိ, ပဇဟိတွာ ဌိတော။ နေဝ ဝိသိနေတိ န ဥဿိနေတိ, ဝိသိနေတွာ ဌိတော။ နေဝ ဝိဓူပေတိ န သန္ဓူပေတိ, ဝိဓူပေတွာ ဌိတော။ အသေက္ခေန သီလက္ခန္ဓေန သမန္နာဂတတ္တာ ဌိတော။ အသေက္ခေန သမာဓိက္ခန္ဓေန။ပေ.။ ပညာက္ခန္ဓေန။ ဝိမုတ္တိက္ခန္ဓေန။ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနက္ခန္ဓေန သမန္နာဂတတ္တာ ဌိတော။ သစ္စံ သမ္ပဋိပါဒယိတွာ [ပဋိပါဒယိတွာ (သျာ.)] ဌိတော။ ဧဇံ သမတိက္ကမိတွာ ဌိတော။ ကိလေသဂ္ဂိံ ပရိယာဒိယိတွာ ဌိတော။ အပရိဂမနတာယ ဌိတော။ ကထံ [ကဋံ (သျာ.) ကာမသုတ္တနိဒ္ဒေသဋ္ဌကထာ ဩလောကေတဗ္ဗာ] သမာဒာယ ဌိတော? ဝိမုတ္တိပဋိသေဝနတာယ ဌိတော ။ မေတ္တာယ ပါရိသုဒ္ဓိယာ ဌိတော။ ကရုဏာယ ။ပေ.။ မုဒိတာယ။ ဥပေက္ခာယ ပါရိသုဒ္ဓိယာ ဌိတော။ အစ္စန္တပါရိသုဒ္ဓိယာ ဌိတော။ အတမ္မယတာယ [အကမ္မညတာယ (သျာ.)] ပါရိသုဒ္ဓိယာ ဌိတော။ ဝိမုတ္တတ္တာ ဌိတော။ သန္တုဿိတတ္တာ ဌိတော။ ခန္ဓပရိယန္တေ ဌိတော။ ဓာတုပရိယန္တေ ဌိတော။ အာယတနပရိယန္တေ ဌိတော။ ဂတိပရိယန္တေ ဌိတော။ ဥပပတ္တိပရိယန္တေ ဌိတော။ ပဋိသန္ဓိပရိယန္တေ ဌိတော။ ဘဝပရိယန္တေ ဌိတော။ သံသာရပရိယန္တေ ဌိတော။ ဝဋ္ဋပရိယန္တေ ဌိတော။ အန္တိမဘဝေ ဌိတော။ အန္တိမေ သမုဿယေ ဌိတော။ အန္တိမဒေဟဓရော အရဟာ။

> တဿာယံ ပစ္ဆိမကော ဘဝေါ၊ စရိမောယံ သမုဿယော။
> ဇာတိမရဏသံသာရော၊ နတ္ထိ တဿ ပုနဗ္ဘဝေါတိ။

တိဏ္ဏော စ ပါရ န္တိ ပါရံ ဝုစ္စတိ အမတံ နိဗ္ဗာနံ။ ယော သော သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော သဗ္ဗူပဓိပဋိနိဿဂ္ဂေါ တဏှက္ခယော ဝိရာဂေါ နိရောဓော နိဗ္ဗာနံ။ သော ပါရဂတော ပါရပ္ပတ္တော အန္တဂတော အန္တပ္ပတ္တော ကောဋိဂတော ကောဋိပ္ပတ္တော ပရိယန္တဂတော ပရိယန္တပ္ပတ္တော ဝေါသာနဂတော ဝေါသာနပ္ပတ္တော တာဏဂတော တာဏပ္ပတ္တော လေဏဂတော လေဏပ္ပတ္တော သရဏဂတော သရဏပ္ပတ္တော အဘယဂတော အဘယပ္ပတ္တော အစ္စုတဂတော အစ္စုတပ္ပတ္တော အမတဂတော အမတပ္ပတ္တော နိဗ္ဗာနဂတော နိဗ္ဗာနပ္ပတ္တော။ သော ဝုတ္ထဝါသော စိဏ္ဏစရဏော။ပေ.။ ဇာတိမရဏသံသာရော, နတ္ထိ တဿ ပုနဗ္ဘဝေါတိ – တိဏ္ဏော စ ပါရံ။

အခိလောတိ ရာဂေါ ခိလော, ဒေါသော ခိလော, မောဟော ခိလော, ကောဓော ခိလော, ဥပနာဟော ခိလော။ပေ.။ သဗ္ဗာကုသလာဘိသင်္ခါရာ ခိလာ။ ယဿေတေ ခိလာ ပဟီနာ သမုစ္ဆိန္နာ ဝူပသန္တာ ပဋိပဿဒ္ဓါ အဘဗ္ဗုပ္ပတ္တိကာ ဉာဏဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဍာ သော ဝုစ္စတိ အခိလော။ **အကင်္ခော** တိ ဒုက္ခေ ကင်္ခါ, ဒုက္ခသမုဒယေ ကင်္ခါ, ဒုက္ခနိရောဓေ ကင်္ခါ, ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိယာ ပဋိပဒါယ ကင်္ခါ, ပုဗ္ဗန္တေ ကင်္ခါ, အပရန္တေ ကင်္ခါ, ပုဗ္ဗန္တာပရန္တေ ကင်္ခါ, ဣဒပ္ပစ္စယတာပဋိစ္စသမုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသု ကင်္ခါ, ယာ ဧဝရူပါ ကင်္ခါ ကင်္ခါယနာ ကင်္ခါယိတတ္တံ ဝိမတိ ဝိစိကိစ္ဆာ ဒွေဠှကံ ဒွေဓာပထော သံသယော အနေကံသဂ္ဂါဟော အာသပ္ပနာ ပရိသပ္ပနာ အပရိယောဂါဟနာ ဆမ္ဘိတတ္တံ စိတ္တဿ မနောဝိလေခေါ။ ယဿေတေ ကင်္ခါ ပဟီနာ သမုစ္ဆိန္နာ ဝူပသန္တာ ပဋိပဿဒ္ဓါ အဘဗ္ဗုပ္ပတ္တိကာ ဉာဏဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဎာ သော ဝုစ္စတိ အကင်္ခောတိ – တိဏ္ဏော စ ပါရံ အခိလော အကင်္ခော။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

“ယံ ဗြာဟ္မဏံ ဝေဒဂုမာဘိဇညာ၊ အကိဉ္စနံ ကာမဘဝေ အသတ္တံ။
အဒ္ဓါ ဟိ သော ဩဃမိမံ အတာရိ၊ တိဏ္ဏော စ ပာရံ အခိလော အကင်္ခေါ”တိ။

၂၉. **ဝိဒ္ဒွါ စ ယော ဝေဒဂူ နရော ဣဓ၊ ဘဝါဘဝေ သင်္ဂမိမံ ဝိသဇ္ဇ။**
သော ဝီတတဏှော အနီဃော နိရာသော၊ အတာရိ သော ဇာတိဇရန္တိ ဗြူမိ။

ဝိဒ္ဒွါ စ ယော ဝေဒဂူ နရော ဣဓာတိ။ **ဝိဒ္ဒွါ**တိ ဝိဇ္ဇာဂတော ဉာဏီ ဝိဘာဝီ မေဓာဝီ။ **ယော**တိ ယော ယာဒိသော။ပေ။ မနုဿော တ။ **ဝေဒဂူ**တိ ဝေဒာ ဝုစ္စန္တိ စတူသု မဂ္ဂေသု ဉာဏံ ပညာ ပညိန္ဒြိယံ ပညာဗလံ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ ဝီမံသာ ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ [ဉာဏံ။ပေ။ သဗ္ဗဝေဒမတိစ္စ ဝေဒဂူ သောတိ။ (သျာ.) ပဿ မဟာနိ. ၈၁] ။ တေဟိ ဝေဒေဟိ ဇာတိဇရာမရဏဿ အန္တဂတော အန္တပ္ပတ္တော ကောဋိဂတော ကောဋိပ္ပတ္တော ပရိယန္တဂတော ပရိယန္တပ္ပတ္တော ဝေသာနဂတော ဝေသာနပ္ပတ္တော တာဏဂတော တာဏပ္ပတ္တော လေဏဂတော လေဏပ္ပတ္တော သရဏဂတော သရဏပ္ပတ္တော အဘယဂတော အဘယပ္ပတ္တော အစ္စုတဂတော အစ္စုတပ္ပတ္တော အမတဂတော အမတပ္ပတ္တော နိဗ္ဗာနဂတော နိဗ္ဗာနပ္ပတ္တော။ ဝေဒါနံ ဝာ အန္တဂတောတိ ဝေဒဂူ, ဝေဒေဟိ ဝာ အန္တဂတောတိ ဝေဒဂူ, သတ္တန္နံ ဝါ ဓမ္မာနံ ဝိဒိတတ္တာ ဝေဒဂူ။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဝိဒိတာ ဟောတိ, ဝိစိကိစ္ဆာ။ပေ။ သီလဗ္ဗတပရာမာသော။ ရာဂေါ။ ဒေါသော။ မောဟော။ မာနော ဝိဒိတော ဟောတိ။ ဝိဒိတာဿ ဟောန္တိ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သံကိလေသိကာ ပေါနောဘဝိကာ သဒရာ ဒုက္ခဝိပါကာ အာယတိံ ဇာတိဇရာမရဏိယာ။

ဝေဒါနိ ဝိစေယျ ကေဝလာနိ၊ [သဘိယာတိ ဘဂဝါ]
သမဏာနံ ယာနီဓတ္ထိ ဗြာဟ္မဏာနံ။
သဗ္ဗဝေဒနာသု ဝီတရာဂေါ၊ သဗ္ဗံ ဝေဒမတိစ္စ ဝေဒဂူ သော။

နရောတိ သတ္တော နရော မာနဝေါ ပေါသော ပုဂ္ဂလော ဇီဝေါ ဇာဂု [ဇာတု (သျာ.)] ဇန္တု ဣန္ဒဂု [ဣန္ဒဂူ (သျာ.)] မနုဇော။ **ဣဓာ**တိ ဣမိဿာ ဒိဋ္ဌိယာ။ပေ။ ဣမသ္မိံ မနုဿလောကေတိ – ဝိဒ္ဒွါ စ ယော ဝေဒဂူ နရော ဣဓ။

ဘဝါဘဝေ သင်္ဂမိမံ ဝိသဇ္ဇာ တိ။ **ဘဝါဘဝေ**တိ ဘဝါဘဝေ ကမ္မဘဝေ ပုနဗ္ဘဝေ ကာမဘဝေ, ကမ္မဘဝေ ကာမဘဝေ ပုနဗ္ဘဝေ ရူပဘဝေ, ကမ္မဘဝေ ရူပဘဝေ ပုနဗ္ဘဝေ အရူပဘဝေ, ကမ္မဘဝေ အရူပဘဝေ ပုနဗ္ဘဝေ ပုနပ္ပုနဘဝေ, ပုနပ္ပုနဂတိယာ ပုနပ္ပုနဥပပတ္တိယာ ပုနပ္ပုနပဋိသန္ဓိယာ ပုနပ္ပုနအတ္တဘာဝါဘိနိဗ္ဗတ္တိယာ။ **သင်္ဂါ** တိ သတ္တ သင်္ဂါ – ရာဂသင်္ဂေါ, ဒေါသသင်္ဂေါ, မောဟသင်္ဂေါ, မာနသင်္ဂေါ, ဒိဋ္ဌိသင်္ဂေါ, ကိလေသသင်္ဂေါ, ဒုစ္စရိတသင်္ဂေါ။ **ဝိသဇ္ဇာ**တိ သင်္ဂေ ဝေါသဇ္ဇေတွာ ဝာ ဝိသဇ္ဇ။ အထ ဝာ, သင်္ဂေ ဗန္ဓေ ဝိဗန္ဓေ အာဗန္ဓေ လဂ္ဂေ လဂ္ဂိတေ ပလိဗုဒ္ဓေ ဗန္ဓနေ ဖောဋယိတွာ [မောစယိတွာ (သျာ.)] ဝာ ဝိသဇ္ဇ။ ယထာ ယာနံ ဝာ ဝယှံ ဝာ ရထံ ဝာ သကဋံ ဝာ သန္ဒမာနိကံ ဝာ သဇ္ဇံ ဝိသဇ္ဇံ ကရောန္တိ ဝိကောပေန္တိ – ဧဝမေဝ တေ သင်္ဂေ ဝေါသဇ္ဇေတွာ ဝာ ဝိသဇ္ဇ။ အထ ဝာ, သင်္ဂေ ဗန္ဓေ ဝိဗန္ဓေ အာဗန္ဓေ လဂ္ဂေ လဂ္ဂိတေ ပလိဗုဒ္ဓေ ဗန္ဓနေ ဖောဋယိတွာ ဝာ ဝိသဇ္ဇာတိ – ဘဝါဘဝေ သင်္ဂမိမံ ဝိသဇ္ဇ။

သော ဝီတတဏှော အနီဃော နိရာသော, အတာရိ သော ဇာတိဇရန္တိ ဗြူမီ တိ။ **တဏှာ**တိ ရူပတဏှာ။ပေ။ ဓမ္မတဏှာ။ ယဿေသာ တဏှာ ပဟီနာ သမုစ္ဆိန္နာ ဝူပသန္တာ ပဋိပဿဒ္ဓါ အဘဗ္ဗုပ္ပတ္တိကာ ဉာဏဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဎာ, သော ဝုစ္စတိ ဝီတတဏှော ဝိဂတတဏှော စတ္တတဏှော ဝန္တတဏှော မုတ္တတဏှော ပဟီနတဏှော ပဋိနိဿဋ္ဌတဏှော ဝီတရာဂေါ စတ္တရာဂေါ ပဟီနရာဂေါ ပဋိနိဿဋ္ဌရာဂေါ နိစ္ဆာတော နိဗ္ဗုတော သီတိဘူတော သုခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဗြဟ္မဘူတေန အတ္တနာ ဝိဟရတီတိ – သော ဝီတတဏှော။ **အနီဃော**တိ ရာဂေါ နီဃော, ဒေါသော နီဃော, မောဟော နီဃော, ကောဓော နီဃော, ဥပနာဟော နီဃော။ပေ။ သဗ္ဗာကုသလာဘိသင်္ခါရာ နီဃာ။ ယဿေတေ နီဃာ ပဟီနာ သမုစ္ဆိန္နာ ဝူပသန္တာ ပဋိပဿဒ္ဓါ အဘဗ္ဗုပ္ပတ္တိကာ ဉာဏဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဎာ, သော ဝုစ္စတိ အနီဃော။ **နိရာသော**တိ အာသာ ဝုစ္စတိ တဏှာ။ ယော ရာဂေါ သာရာဂေါ။ပေ။ အဘိဇ္ဈာ လောဘော အကုသလမူလံ။ ယဿေသာ အာသာ တဏှာ ပဟီနာ သမုစ္ဆိန္နာ ဝူပသန္တာ ပဋိပဿဒ္ဓါ အဘဗ္ဗုပ္ပတ္တိကာ ဉာဏဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဎာ, သော ဝုစ္စတိ နိရာသော။ **ဇာတီ**တိ ယာ တေသံ တေသံ သတ္တာနံ။ပေ။ အာယတနာနံ ပဋိလာဘော။ **ဇရာ**တိ ယာ တေသံ တေသံ သတ္တာနံ ။ပေ။ ဣန္ဒြိယာနံ ပရိပါကော။ အယံ ဝုစ္စတိ ဇရာ။ **သော ဝီတတဏှော အနီဃော နိရာသော, အတာရိ သော ဇာတိဇရန္တိ ဗြူမီ**တိ ယော သော ဝီတတဏှော အနီဃော စ နိရာသော စ, သော ခော ဇာတိဇရာမရဏံ အတရိ ဥ

တ္တရိ ပတရိ သမတိက္ကမိ ဝီတိဝတ္တယီတိ ဇ္ဇူမိ အာစိက္ခာမိ ဒေသေမိ ပညပေမိ ပဋ္ဌပေမိ ဝိဝရာမိ ဝိဘဇာမိ ဥတ္တာနီ ကရောမိ ပကာသေမီတိ – သော ဝိတတဏ္ဟော အနီဃော နိရာသော, အတာရိ သော ဇာတိဇရန္တိ ဗြူမိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

> “ဝိဒ္ဒါ စ ယော ဝေဒဂူ နရော ဣဓ၊ ဘဝါဘဝေ သင်္ဂမိမံ ဝိသဇ္ဇ။
> သော ဝိတတဏှော အနီဃော နိရာသော၊ အတာရိ သော ဇာတိဇရန္တိ ဗြူမီ”တိ။

သဟ ဂါထာပရိယောသာနာ။ပေ.။ သတ္ထာ မေ, ဘန္တေ ဘဂဝါ, သာဝကောဟမသ္မီတိ။

မေတ္တဂူမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသော စတုတ္ထော။

၅. ဓောတကမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသော

၃၀. ပုစ္ဆာမိ တံ ဘဂဝါ ဗြူဟိ မေတံ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ ဓောတကော]
တဗ္ဘာဘိကင်္ခါမိ မဟေသိ တုယှံ။
တဝ သုတွာန နိဂ္ဃောသံ၊ သိက္ခေ နိဗ္ဗာနမတ္တနော။

ပုစ္ဆာမိ တံ ဘဂဝါ ဗြူဟိ မေတ န္တိ။ **ပုစ္ဆာမီ**တိ တိဿော ပုစ္ဆာ – အဒိဋ္ဌဇောတနာ ပုစ္ဆာ, ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာ ပုစ္ဆာ, ဝိမတိစ္ဆေဒနာ ပုစ္ဆာ။ပေ.။ ဣမာ တိဿော ပုစ္ဆာ။ပေ.။ နိဗ္ဗာနပုစ္ဆာ။ **ပုစ္ဆာမိ တ**န္တိ ပုစ္ဆာမိ တံ ယာစာမိ တံ အဇ္ဈေသာမိ တံ ပသာဒေမိ တံ, ကထယဿု မေတိ – ပုစ္ဆာမိ တံ။ **ဘဂဝါ**တိ ဂါရဝါဓိဝစနမေတံ။ပေ.။ သစ္ဆိကာ ပညတ္တိ, ယဒိဒံ ဘဂဝါတိ။ **ဗြူဟိ မေတ**န္တိ ဗြူဟိ အာစိက္ခာဟိ ဒေသေဟိ ပညပေဟိ ပဋ္ဌပေဟိ ဝိဝရာဟိ ဝိဘဇာဟိ ဥတ္တာနီကရောဟိ ပကာသေဟီတိ – ပုစ္ဆာမိ တံ ဘဂဝါ ဗြူဟိ မေတံ။

ဣစ္စာယသ္မာ ဓောတကော တိ။ **ဣစ္စာ** တိ ပဒသန္ဓိ။ပေ.။ **အာယသ္မာ** တိ ပိယဝစနံ ဂရုဝစနံ သဂါရဝသပ္ပတိဿာဓိဝစနမေတံ အာယသ္မာတိ။ **ဓောတကော**တိ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ နာမံ သင်္ခါ သမညာ ပညတ္တိ ဝေါဟာရော နာမံ နာမကမ္မံ နာမဓေယျံ နိရုတ္တိ ဗျဉ္ဇနံ အဘိလာပေါတိ – ဣစ္စာယသ္မာ ဓောတကော။

တဗ္ဘာဘိကင်္ခါမိ မဟေသိ တုယှဟ န္တိ တုယှံ ဝစနံ ဗျပ္ပထံ ဒေသနံ အနုသာသနံ အနုသိဋ္ဌံ ကင်္ခါမိ အဘိကင်္ခါမိ ဣစ္ဆာမိ သာဒိယာမိ ပတ္ထယာမိ ပိဟယာမိ အဘိဇပ္ပာမိ။ **မဟေသီ**တိ ကိံ မဟေသိ ဘဂဝါ? မဟန္တံ သီလက္ခန္ဓံ ဧသီ ဂဝေသီ ပရိယေသီတိ မဟေသိ။ပေ.။ ကဟံ နရာသဘောတိ မဟေသီတိ – တဗ္ဘာဘိကင်္ခါမိ မဟေသိ တုယှံ။

တဝ သုတွာန နိဂ္ဃောသ န္တိ တုယှံ ဝစနံ ဗျပ္ပထံ ဒေသနံ အနုသာသနံ အနုသိဋ္ဌံ သုတွာ သုဏိတွာ ဥဂ္ဂဟေတွာ ဥပဓာရယိတွာ ဥပလက္ခယိတွာတိ – တဝ သုတွာန နိဂ္ဃောသံ။

သိက္ခေ နိဗ္ဗာနမတ္တနော တိ။ **သိက္ခာ**တိ တိဿော သိက္ခာ – အဓိသီလသိက္ခာ, အဓိစိတ္တသိက္ခာ, အဓိပညာသိက္ခာ။ပေ.။ အယံ အဓိပညာသိက္ခာ။ **နိဗ္ဗာနမတ္တနော** တိ အတ္တနော ရာဂဿ နိဗ္ဗာပနာယ, ဒေါသဿ နိဗ္ဗာပနာယ, မောဟဿ နိဗ္ဗာပနာယ, ကောဓဿ နိဗ္ဗာပနာယ , ဥပနာဟဿ နိဗ္ဗာပနာယ။ပေ.။ သဗ္ဗာကုသလာဘိသင်္ခါရာနံ သမာယ ဥပသမာယ ဝူပသမာယ နိဗ္ဗာပနာယ ပဋိနိဿဂ္ဂါယ ပဋိပဿဒ္ဓိယာ အဓိသီလမ္ပိ သိက္ခေယျ, အဓိစိတ္တမ္ပိ သိက္ခေယျ, အဓိပညမ္ပိ သိက္ခေယျ။ ဣမာ တိဿော သိက္ခာယော အာဝဇ္ဇန္တော သိက္ခေယျ, ဇာနန္တော သိက္ခေယျ, ပဿန္တော သိက္ခေယျ, ပစ္စဝေက္ခန္တော သိက္ခေယျ, စိတ္တံ ပဒဟန္တော သိက္ခေယျ, သဒ္ဓါယ အဓိမုစ္စန္တော သိက္ခေယျ, ဝီရိယံ ပဂ္ဂဏှန္တော သိက္ခေယျ, သတိံ ဥပဋ္ဌပေန္တော သိက္ခေယျ, စိတ္တံ သမာဒဟန္တော သိက္ခေယျ, ပညာယ ပဇာနန္တော သိက္ခေယျ, အဘိညေယျံ အဘိဇာနန္တော သိက္ခေယျ, ပရိညေယျံ ပရိဇာနန္တော သိက္ခေယျ, ပဟာတဗ္ဗံ ပဇဟန္တော သိက္ခေယျ, ဘာဝေတဗ္ဗံ ဘာဝေန္တော သိက္ခေယျ, သစ္ဆိကာတဗ္ဗံ သစ္ဆိကရောန္တော သိက္ခေယျ, အာစရေယျ သမာစရေယျ သမာဒါယ ဝတ္တေယျာတိ – သိက္ခေ နိဗ္ဗာနမတ္တနော။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

“ပုစ္ဆာမိ တံ ဘဂဝ ဗ္ရူဟိ မေတံ၊ [ကစ္စာယနာတိ ဘဂဝါ]
တစာဘိကင်္ခာမိ မဟေသိ တုယှံ။
တဝ သုတွာန နိဂ္ဃောသံ၊ သိက္ခေ နိဗ္ဗာနမတ္တနော”တိ။

၃၁. **တေနဟာတပ္ပံ ကရောဟိ၊ [ဓောတကာတိ ဘဂဝါ]**
ဣဓေဝ နိပကော သတော။
ဣတော သုတွာန နိဂ္ဃောသံ၊ သိက္ခေ နိဗ္ဗာနမတ္တနော။

တေနဟာတပ္ပံ ကရောဟီ တိ အာတပ္ပံ ကရောဟိ, ဥဿာဟံ ကရောဟိ, ဥဿောဠှိံ ကရောဟိ, ထာမံ ကရောဟိ, ဓိတိံ ကရောဟိ, ဝီရိယံ ကရောဟိ, ဆန္ဒံ ဇနေဟိ သဉ္ဇနေဟိ ဥပဋ္ဌပေဟိ သမုဋ္ဌပေဟိ နိဗ္ဗတ္တေဟိ အဘိနိဗ္ဗတ္တေဟီတိ – တေနဟာတပ္ပံ ကရောဟိ။

ဓောတကာတိ ဘဂဝါ တံ ဗြာဟ္မဏံ နာမေန အာလပတိ။ **ဘဂဝါ**တိ ဂါရဝါဓိဝစနမေတံ။ပေ.။ သစ္ဆိကာ ပညတ္တိ, ယဒိဒံ ဘဂဝါတိ – ဓောတကာတိ ဘဂဝါ။

ဣဓေဝ နိပကော သတောတိ။ **ဣဓာ**တိ ဣမိဿာ ဒိဋ္ဌိယာ ဣမိဿာ ခန္တိယာ ဣမိဿာ ရုစိယာ ဣမသ္မိံ အာဒါယေ ဣမသ္မိံ ဓမ္မေ ဣမသ္မိံ ဝိနယေ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဣမသ္မိံ ပါဝစနေ ဣမသ္မိံ ဗြဟ္မစရိယေ ဣမသ္မိံ သတ္ထုသာသနေ ဣမသ္မိံ အတ္တဘာဝေ ဣမသ္မိံ မနုဿလောကေ။ **နိပကော**တိ နိပကော ပဏ္ဍိတော ပညဝါ ဗုဒ္ဓိမာ ဉာဏီ ဝိဘာဝီ မေဓာဝီ။ **သတော**တိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ သတော – ကာယေ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ ဘာဝေန္တော သတော။ပေ.။ သော ဝုစ္စတိ သတောတိ – ဣဓေဝ နိပကော သတော။

ဣတော သုတွာန နိဂ္ဃောသ န္တိ ဣတော မယှံ ဝစနံ ဗျပ္ပထံ ဒေသနံ အနုသာသနံ အနုသိဋ္ဌံ သုတွာ သုဂ္ဂဏှိတွာ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ဥပဓာရယိတွာ ဥပလက္ခယိတွာတိ – ဣတော သုတွာန နိဂ္ဃောသံ။

သိက္ခေ နိဗ္ဗာနမတ္တနော တိ။ **သိက္ခာ**တိ တိဿော သိက္ခာ – အဓိသီလသိက္ခာ, အဓိစိတ္တသိက္ခာ, အဓိပညာသိက္ခာ။ပေ.။ အယံ အဓိပညာသိက္ခာ။ **နိဗ္ဗာနမတ္တနော** တိ အတ္တနော ရာဂဿ နိဗ္ဗာပနာယ, ဒေါသဿ နိဗ္ဗာပနာယ, မောဟဿ နိဗ္ဗာပနာယ, ကောဓဿ နိဗ္ဗာပနာယ, ဥပနာဟဿ နိဗ္ဗာပနာယ။ပေ.။ သဗ္ဗာကုသလာဘိသင်္ခါရာနံ သမာယ ဥပသမာယ ဝူပသမာယ နိဗ္ဗာပနာယ ပဋိနိဿဂ္ဂါယ ပဋိပဿဒ္ဓိယာ အဓိသီလမ္ပိ သိက္ခေယျ, အဓိစိတ္တမ္ပိ သိက္ခေယျ, အဓိပညမ္ပိ သိက္ခေယျ။ ဣမာ တိဿော သိက္ခာယော အာဝဇ္ဇန္တော သိက္ခေယျ, ဇာနန္တော သိက္ခေယျ။ပေ.။ သစ္ဆိကာတဗ္ဗံ သစ္ဆိကရောန္တော သိက္ခေယျ, အာစရေယျ သမာစရေယျ သမာဒါယ ဝတ္တေယျာတိ – သိက္ခေ နိဗ္ဗာနမတ္တနော။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

“တေနဟာတပ္ပံ ကရောဟိ၊ [ဓောတကာတိ ဘဂဝါ]
ဣဓေဝ နိပကော သတော။
ဣတော သုတွာန နိဂ္ဃောသံ၊ သိက္ခေ နိဗ္ဗာနမတ္တနော”တိ။

၃၂. **ပဿာမဟံ ဒေဝမနုဿလောကေ၊ အကိဉ္စနံ ဗြာဟ္မဏမိရိယမာနံ။**
တံ တံ နမဿာမိ သမန္တစက္ခု၊ ပမုဉ္စ မံ သက္က ကထံကထာဟိ။

ပဿာမဟံ ဒေဝမနုဿလောကေ တိ။ **ဒေဝါ**တိ တယော ဒေဝါ – သမ္မုတိဒေဝါ, ဥပပတ္တိဒေဝါ, ဝိသုဒ္ဓိဒေဝါ။ ကတမေ သမ္မုတိဒေဝါ? သမ္မုတိဒေဝါ ဝုစ္စန္တိ ရာဇာနော စ ရာဇကုမာရာ စ ဒေဝိယော စ။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ သမ္မုတိဒေဝါ။ ကတမေ ဥပပတ္တိဒေဝါ? ဥပပတ္တိဒေဝါ ဝုစ္စန္တိ စာတုမဟာရာဇိကာ ဒေဝါ တာဝတိံသာ ဒေဝါ ယာမာ ဒေဝါ တုသိတာ ဒေဝါ နိမ္မာနရတီ ဒေဝါ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီ ဒေဝါ ဗြဟ္မကာယိကာ ဒေဝါ ယေ စ ဒေဝါ တဒုတ္တရိ [တတုတ္တရိ (သျာ.)]။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ဥပပတ္တိဒေဝါ။ ကတမေ ဝိသုဒ္ဓိဒေဝါ? ဝိသုဒ္ဓိဒေဝါ ဝုစ္စန္တိ တထာဂတသာဝကာ အရဟန္တော ခီဏာသဝါ ယေ စ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ဝိသုဒ္ဓိဒေဝါ။ ဘဂဝါ သမ္မုတိဒေဝါနဉ္စ ဥပပတ္တိဒေဝါနဉ္စ ဝိ

သုဒ္ဓိဒေဝေတနုဋ္ဌ ဒေဝေ စ အတိဒေဝေ စ ဒေဝတိဒေဝေ စ သီဟသီဟော နာဂနာဂေ ဂဏိဂဏီ မုနိမုနီ ရာဇရာဇာ။ **ပဿ သာမဟံ ဒေဝမနုဿလောကေ**တိ မနုဿလောကေ ဒေဝံ ပဿာမိ အတိဒေဝံ ပဿာမိ ဒေဝတိဒေဝံ ပဿာမိ ဒက္ခာမိ ဩလောကေမိ နိဇ္ဈာယာမိ ဥပပရိက္ခာမီတိ – ပဿာမဟံ ဒေဝမနုဿလောကေ။

အာကိဉ္စနံ ဗြာဟ္မဏမိရိယမာနန္တိ။ **အကိဉ္စန**န္တိ ရာဂကိဉ္စနံ ဒောသကိဉ္စနံ မောဟကိဉ္စနံ မာနကိဉ္စနံ ဒိဋ္ဌိကိဉ္စနံ ကိလေသကိဉ္စနံ ဒုစ္စရိတကိဉ္စနံ, တေ ကိဉ္စနာ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ပဟီနာ ဥစ္ဆိန္နမူလာ တာလာဝတ္ထုကတာ အနဘာဝံကတာ အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မာ, တသ္မာ ဗုဒ္ဓေါ အကိဉ္စနော။ **ဗြာဟ္မဏော**တိ ဘဂဝါ သတ္တန္နံ ဓမ္မာနံ ဗာဟိတတ္တာ ဗြာဟ္မဏော – သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဗာဟိတာ ဟောတိ, ဝိစိကိစ္ဆာ ဗာဟိတာ ဟောတိ, သီလဗ္ဗတပရာမာသော ဗာဟိတော ဟောတိ, ရာဂေါ ဗာဟိတော ဟောတိ, ဒောသော ဗာဟိတော ဟောတိ, မောဟော ဗာဟိတော ဟောတိ, မာနော ဗာဟိတော ဟောတိ, ဗာဟိတာဿ ဟောန္တိ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သံကိလေသိကာ ပောနောဘဝိကာ သဒရာ ဒုက္ခဝိပာကာ အာယတိံ ဇာတိဇရာမရဏိယာ။

> ဗာဟိတွာ သဗ္ဗပာပကာနိ၊ [သဘိယာတိ ဘဂဝါ]
> ဝိမလော သာဓုသမာဟိတော ဌိတတ္တော။
> သံသာရမတိစ္စ ကေဝလီ သော၊ အသိတော တာဒိ ပဝုစ္စတေ သ ဗြဟ္မာတိ။

ဣရိယမာနန္တိ စရန္တံ ဝိဟရန္တံ ဣရိယန္တံ ဝတ္တေန္တံ ပါလေန္တံ ယပေန္တံ ယာပေန္တန္တိ – အကိဉ္စနံ ဗြာဟ္မဏမိရိယမာနံ။

တံ တံ နမဿာမိ သမန္တစက္ခုတိ။ **တ**န္တိ ဘဂဝန္တံ ဘဏတိ။ **နမဿာမီ**တိ ကာယေန ဝါ နမဿာမိ, ဝါစာယ ဝါ နမဿာမိ, စိတ္တေန ဝါ နမဿာမိ, အန္ဝတ္ထပဋိပတ္တိယာ ဝါ နမဿာမိ, ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိယာ ဝါ နမဿာမိ သက္ကရောမိ ဂရုံ ကရောမိ မာနေမိ ပူဇေမိ။ **သမန္တစက္ခု**တိ သမန္တစက္ခု ဝုစ္စတိ သဗ္ဗညုတဉာဏံ။ ဘဂဝါ သဗ္ဗညုတဉာဏေန ဥပေတော သမုပေတော ဥပာဂတော သမုပာဂတော ဥပပန္နော သမုပပန္နော သမန္နာဂတော။

> "န တဿ အဒ္ဒိဋ္ဌမိဓတ္ထိ [အဒိဋ္ဌမိဓတ္ထိ (သျာ. က.) မဟာနိ. ၁၅၆] ကိဉ္စိ၊ အထော အဝိညာတမဇာနိတဗ္ဗံ။
> သဗ္ဗံ အဘိညာသိ ယဒတ္ထိ နေယျံ၊ တထာဂတော တေန သမန္တစက္ခူ"တိ။

တံ တံ နမဿာမိ သမန္တစက္ခု။

ပမုဉ္စ မံ သက္က ကထံကထာဟိတိ။ **သက္ကာ**တိ သက္ကော ဘဂဝါ သက္ယကုလာ ပဗ္ဗဇိတောတိပိ သက္ကော။ အထ ဝါ, အဍ္ဍော [အဒ္ဓော (သျာ. က.)] မဟဒ္ဓနော ဓနဝါတိပိ သက္ကော။ တဿိမာနိ ဓနာနိ, သေယျထိဒံ – သဒ္ဓါဓနံ သီလဓနံ ဟိရိဓနံ ဩတ္တပ္ပဓနံ သုတဓနံ စာဂဓနံ ပညာဓနံ သတိပဋ္ဌာနဓနံ သမ္မပ္ပဓာနဓနံ ဣဒ္ဓိပါဒဓနံ ဣန္ဒြိယဓနံ ဗလဓနံ ဗောဇ္ဈင်္ဂဓနံ မဂ္ဂဓနံ ဖလဓနံ နိဗ္ဗာနဓနံ။ ဣမေဟိ အနေကဝိဓေဟိ ဓနရတနေဟိ အဍ္ဍော မဟဒ္ဓနော ဓနဝါတိပိ သက္ကော။ အထ ဝါ, သက္ကော ပဟု ဝိသဝီ အလမတ္တော သူရော ဝီရော ဝိက္ကန္တော အဘီရူ အစ္ဆမ္ဘီ အနုတြာသီ အပလာယီ ပဟီနဘယဘေရဝေါ ဝိဂတလောမဟံသောတိပိ သက္ကော ။ ကထံကထာ ဝုစ္စတိ ဝိစိကိစ္ဆာ။ ဒုက္ခေ ကင်္ခာ, ဒုက္ခသမုဒယေ ကင်္ခာ, ဒုက္ခနိရောဓေ ကင်္ခာ, ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိယာ ပဋိပဒါယ ကင်္ခာ, ပုဗ္ဗန္တေ ကင်္ခာ, အပရန္တေ ကင်္ခာ, ပုဗ္ဗန္တာပရန္တေ ကင်္ခာ, ဣဒပ္ပစ္စယတာပဋိစ္စသမုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသု ကင်္ခာ။ ယာ ဧဝရူပါ ကင်္ခာ ကင်္ခာယနာ ကင်္ခာယိတတ္တံ ဝိမတိ ဝိစိကိစ္ဆာ ဒွေဠ္ဟကံ ဒွေဓာပထော သံသယော အနေကံသဂ္ဂါဟော အာသပ္ပနာ ပရိသပ္ပနာ အပရိယောဂါဟနာ ဆမ္ဘိတတ္တံ စိတ္တဿ မနောဝိလေခော။ **ပမုဉ္စ မံ သက္က ကထံကထာဟီ**တိ မုဉ္စ မံ ပမုဉ္စ မံ မောစေဟိ မံ ပမောစေဟိ မံ ဥဒ္ဓရ မံ သမုဒ္ဓရ မံ ဝုဋ္ဌာပေဟိ မံ ကထံကထာသလ္လတောတိ – ပမုဉ္စ မံ သက္က ကထံကထာဟိ။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

> "ပဿာမဟံ ဒေဝမနုဿလောကေ၊ အကိဉ္စနံ ဗြာဟ္မဏမိရိယမာနံ။
> တံ တံ နမဿာမိ သမန္တစက္ခု၊ ပမုဉ္စ မံ သက္က ကထံကထာဟီ"တိ။

၃၃. နာဟံ သဟိဿာမိ ပမောစနာယ၊ ကထံကထိံ ဓောတက ကဉ္စိ လောကေ။
ဓမ္မဉ္စ သေဋ္ဌံ အာဇာနမာနော၊ ဧဝံ တုဝံ ဩဃမိမံ တရေသိ။

နာဟံ သဟိဿာမိ [သမီဟာမိ (က.)] **ပမောစနာယာ**တိ နာဟံ တံ သက္ကောမိ မုဉ္စိတုံ ပမုဉ္စိတုံ မောစေတုံ ပမော စေတုံ ဥဒ္ဓရိတုံ သမုဒ္ဓရိတုံ ဥဋ္ဌာပေတုံ သမုဋ္ဌာပေတုံ ကထံကထာသလ္လတောတိ။ ဧဝမ္ပိ နာဟံ သဟိဿာမိ ပမောစ နာယ။ အထ ဝါ, န ဤဟာမိ န သမီဟာမိ န ဥဿဟာမိ န ဝါယမာမိ န ဥဿာဟံ ကရောမိ န ဥဿောဠှိံ ကရောမိ န ထာမံ ကရောမိ န ဓိတိံ ကရောမိ န ဝီရိယံ ကရောမိ န ဆန္ဒံ ဇနေမိ န သဉ္ဇနေမိ န နိဗ္ဗတ္တေမိ န အဘိနိဗ္ဗတ္တေမိ အဿ သဒ္ဓေ ပုဂ္ဂလေ အစ္ဆန္ဒိကေ ကုသီတေ ဟီနဝီရိယေ အပ္ပဋိပဇ္ဇမာနေ ဓမ္မဒေသနာယာတိ။ ဧဝမ္ပိ နာဟံ သဟိဿာမိ ပ မောစနာယ။ အထ ဝါ, နတ္ထညော ကောစိ မောစေတာ။ တေ ယဒိ မောစေယ្យုံ သကေန ထာမေန သကေန ဗလေန သကေ န ဝီရိယေန သကေန ပရက္ကမေန သကေန ပုရိသထာမေန သကေန ပုရိသဗလေန သကေန ပုရိသဝီရိယေန သကေန ပုရိ သပရက္ကမေန အတ္တနာ သမ္မာပဋိပဒံ အနုလောမပဋိပဒံ အပစ္စနီကပဋိပဒံ အနွတ္ထပဋိပဒံ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပဒံ ပဋိပဇ္ဇမာ နာ မောစေယျုန္တိ။ ဧဝမ္ပိ နာဟံ သဟိဿာမိ ပမောစနာယ။

ဝုတ္တဉ္စေဟံ ဘဂဝတာ – ''သော ဝတ, စုန္ဒ, အတ္တနာ ပလိပပလိပန္နော ပရံ ပလိပပလိပန္နံ ဥဒ္ဓရိဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ သော ဝတ, စုန္ဒ, အတ္တနာ အဒန္တော အဝိနီတော အပရိနိဗ္ဗုတော ပရံ ဒမေဿတိ ဝိနေဿတိ ပရိနိဗ္ ဗာပေဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ''တိ။ ဧဝမ္ပိ နာဟံ သဟိဿာမိ ပမောစနာယ။

ဝုတ္တဉ္စေဟံ ဘဂဝတာ –

''အတ္တနာ ဟိ [အတ္တနာဝ (ဗဟူသု) ဓ. ပ. ၁၆၅] ကတံ ပာပံ၊ အတ္တနာ သံကိလိဿတိ။
အတ္တနာ အကတံ ပာပံ၊ အတ္တနာဝ ဝိသုဇ္ဈတိ။
သုဒ္ဓိ အသုဒ္ဓိ ပစ္စတ္တံ၊ နာညော အညံ ဝိသောဓယေ''တိ။

ဧဝမ္ပိ နာဟံ သဟိဿာမိ ပမောစနာယ။

ဝုတ္တဉ္စေဟံ ဘဂဝတာ – ''ဧဝမေဝ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, တိဋ္ဌတေဝ နိဗ္ဗာနံ တိဋ္ဌတိ နိဗ္ဗာနဂါမိမဂ္ဂေါ တိဋ္ဌာမ ဟံ သမာဒပေတာ, အထ စ ပန မမ သာဝကာ မယာ ဧဝံ ဩဝဒိယမာနာ ဧဝံ အနုသာသိယမာနာ အပ္ပေကစ္စေ အစ္စန္တနိဋ္ဌံ နိဗ္ဗာနံ အာရာဓေန္တိ ဧကစ္စေ နာရာဓေန္တိ။ ဧတ္ထ ကျာဟံ, ဗြာဟ္မဏ, ကရောမိ? မဂ္ဂက္ခာယီ, ဗြာဟ္မဏ, တထာဂတော။ မဂ္ဂံ ဗုဒ္ဓေါ အာစိက္ခတိ။ အတ္တနာ ပဋိပဇ္ဇမာနာ မုစ္စေယျုန္တိ [မုစ္စေယျုန္တိ (သျာ.)] ။ ဧဝမ္ပိ နာဟံ သဟိဿာမိ ပမောစနာယ''။

ကထံကထိံ ဓောတက ကဉ္စိ လောကေ တိ ကထံကထိံ ပုဂ္ဂလံ သကင်္ခံ သဝိလံ သဒွေဠှကံ သဝိစိကိစ္ဆံ။ **ကဉ္စီ**တိ ကဉ္စိ ခတ္တိယံ ဝါ ဗြာဟ္မဏံ ဝါ ဝေဿံ ဝါ သုဒ္ဒံ ဝါ ဂဟဋ္ဌံ ဝါ ပဗ္ဗဇိတံ ဝါ ဒေဝံ ဝါ မနုဿံ ဝါ။ **လောကေ**တိ အပာယလောကေ။ပေ.။ အာယတနလောကေတိ – ကထံကထိံ ဓောတက ကဉ္စိ လောကေ။

ဓမ္မဉ္စ သေဋ္ဌံ အာဇာနမာနော တိ ဓမ္မံ သေဋ္ဌံ ဝုစ္စတိ အမတံ နိဗ္ဗာနံ။ ယော သော သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော သဗ္ဗူ ပဓိပဋိနိဿဂ္ဂေါ တဏှက္ခယော ဝိရာဂေါ နိရောဓော နိဗ္ဗာနံ။ **သေဋ္ဌ**န္တိ အဂ္ဂံ သေဋ္ဌံ ဝိသေဋ္ဌံ ပါမောက္ခံ ဥတ္တမံ ပဝရံ ဓမ္မံ အာဇာနမာနော ဝိဇာနမာနော ပဋိဝိဇာနမာနော ပဋိဝိဇ္ဈမာနောတိ – ဓမ္မဉ္စ သေဋ္ဌံ အာဇာနမာနော။

ဧဝံ တုဝံ ဩဃမိမံ တရေသီတိ ဧဝံ ကာမောဃံ ဘဝောဃံ ဒိဋ္ဌောဃံ အဝိဇ္ဇောဃံ တရေယျာသိ ဥတ္တရေယျာသိ ပတရေယျာသိ သမတိက္ကမေယျာသိ ဝီတိဝတ္တေယျာသီတိ – ဧဝံ တုဝံ ဩဃမိမံ တရေသိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

''နာဟံ သဟိဿာမိ ပမောစနာယ၊ ကထံကထိံ ဓောတက ကဉ္စိ လောကေ။
ဓမ္မဉ္စ သေဋ္ဌံ အာဇာနမာနော၊ ဧဝံ တုဝံ ဩဃမိမံ တရေသီ''တိ။

၃၄. အနုသာသ ဗ္ရဟ္မေ ကရုဏာယမာနော၊ ဝိဝေကဓမ္မံ ယမဟံ ဝိဇညံ။
ယထာဟံ အာကာသောဝ [အာကာသော စ (သ္ယာ.)] အဗ္ယာပဇ္ဇမာနော [အဗျာပဇ္ဈမာနော (သ္ယာ.)] ၊ ဣ
ဓေဝ သန္တော အသိတော စရေယျံ။

အနုသာသ ဗ္ရဟ္မေ ကရုဏာယမာနော တိ အနုသာသ ဗ္ရဟ္မေ အနုဂ္ဂဏှ ဗ္ရဟ္မေ အနုကမ္ပ ဗ္ရဟ္မေတိ – အနုသာသ ဗ္ရဟ္မေ။ **ကရုဏာယမာနော**တိ ကရုဏာယမာနော အနုဒယမာနော [အနုဒ္ဒယမာနော (ဗဟူသု)] အနုရက္ခမာနော အနုဂ္ဂဏှမာနော အနုကမ္ပမာနောတိ – အနုသာသ ဗ္ရဟ္မေ ကရုဏာယမာနော။

ဝိဝေကဓမ္မံ ယမဟံ ဝိဇညံ န္တိ ဝိဝေကဓမ္မံ ဝုစ္စတိ အမတံ နိဗ္ဗာနံ။ ယော သော သဗ္ဗသင်္ခာရသမထော သဗ္ဗူပဓိပဋိနိဿဂ္ဂေါ တဏှာက္ခယော ဝိရာဂေါ နိရောဓော နိဗ္ဗာနံ။ **ယမဟံ ဝိဇည**န္တိ ယမဟံ ဇာနေယျံ အာဇာနေယျံ ဝိဇာနေယျံ ပဋိဝိဇာနေယျံ ပဋိဝိဇ္ဈေယျံ အဓိဂစ္ဆေယျံ ဖဿေယျံ သစ္ဆိကရေယျန္တိ – ဝိဝေကဓမ္မံ ယမဟံ ဝိဇညံ။

ယထာဟံ အာကာသောဝ အဗ္ယာပဇ္ဇမာနော တိ ယထာ အာကာသော န ပဇ္ဇတိ န ဂဏှတိ [နတ္ထိ။ သ္ယာ. ။ ပေပေါတ္ထကေ] န ဗဇ္ဈတိ န ပလိဗဇ္ဈတိ, ဧဝံ အပဇ္ဇမာနော အဂဏှမာနော အဗဇ္ဈမာနော အပလိဗဇ္ဈမာနောတိ – ဧဝမ္ပိ အာကာသောဝ အဗ္ယာပဇ္ဇမာနော။ ယထာ အာကာသော န ရဇ္ဇတိ လာခာယ ဝါ ဟလိဒ္ဒိယာ [ဟလိဒ္ဒေန (သ္ယာ.)] ဝါ နီလိယာ [နီလေန (သ္ယာ.)] ဝါ မဉ္ဇေဋ္ဌာယ ဝါ ဧဝံ အရဇ္ဇမာနော အဒုဿမာနော အမုယှမာနော အကိလိဿမာနောတိ [အကိလိယမာနော (သ္ယာ.)] – ဧဝမ္ပိ အာကာသောဝ အဗ္ယာပဇ္ဇမာနော။ ယထာ အာကာသော န ကုပ္ပတိ န ဗျာပဇ္ဇတိ န ပတိလီယတိ [ပတိဋ္ဌိယတိ (က.)] န ပဋိဟညတိ, ဧဝံ အကုပ္ပမာနော အဗျာပဇ္ဇမာနော အပ္ပတိလီယမာနော အပ္ပဋိဟညမာနော အပ္ပဋိဟတမာနောတိ – ဧဝမ္ပိ အာကာသောဝ အဗျာပဇ္ဇမာနော။

ဣဓေဝ သန္တော အသိတော စရေယျ န္တိ။ **ဣဓေဝ သန္တော** တိ ဣဓေဝ သန္တော ဣဓေဝ သမာနော ဣဓေဝ နိသိန္နော သမာနော ဣမသ္မိံယေဝ အာသနေ နိသိန္နော သမာနော ဣမိဿာယေဝ ပရိသာယ နိသိန္နော သမာနောတိ, ဧဝမ္ပိ – ဣဓေဝ သန္တော။ အထ ဝါ, ဣဓေဝ သန္တော ဥပသန္တော ဝူပသန္တော နိဗ္ဗုတော ပဋိပ္ပဿဒ္ဓေါတိ, ဧဝမ္ပိ – ဣဓေဝ သန္တော။ **အသိတော**တိ ဒွေ နိဿယာ – တဏှာနိဿယော စ ဒိဋ္ဌိနိဿယော စ။ပေ.။ အယံ တဏှာနိဿယော။ပေ.။ အယံ ဒိဋ္ဌိနိဿယော။ တဏှာနိဿယံ ပဟာယ ဒိဋ္ဌိနိဿယံ ပဋိနိဿဇ္ဇိတွာ စက္ခုံ အနိဿိတော, သောတံ အနိဿိတော, ဃာနံ အနိဿိတော, ဇိဝှံ အနိဿိတော, ကာယံ အနိဿိတော, မနံ အနိဿိတော, ရူပေ။ သဒ္ဒေ။ ဂန္ဓေ ။ ရသေ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ။ ဓမ္မေ။ ကုလံ။ ဂဏံ။ အာဝါသံ။ လာဘံ။ ယသံ။ ပသံသံ။ သုခံ။ စီဝရံ။ ပိဏ္ဍပာတံ။ သေနာသနံ။ ဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရံ။ ကာမဓာတုံ။ ရူပဓာတုံ။ အရူပဓာတုံ။ ကာမဘဝံ။ ရူပဘဝံ။ အရူပဘဝံ။ သညာဘဝံ။ အသညာဘဝံ။ နေဝသညာနာသညာဘဝံ။ ဧကဝေါကာရဘဝံ။ စတုဝေါကာရဘဝံ။ ပဉ္စဝေါကာရဘဝံ။ အတီတံ။ အနာဂတံ။ ပစ္စုပ္ပန္နံ။ ဒိဋ္ဌသုတမုတဝိညာတဗ္ဗေ [ဒိဋ္ဌံ, သုတံ, မုတံ, ဝိညာတံ, သဗ္ဗေ။ မဟာနိ. ၄၆ ပဿိတဗ္ဗံ] ဓမ္မေ အသိတော အနိဿိတော အနလ္လီနော အနုပဂတော အနဇ္ဈောသိတော အနဓိမုတ္တော နိက္ခန္တော နိဿဋော [နိဿဋ္ဌော (သ္ယာ.)] ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိသံယုတ္တော ဝိမရိယာဒိကတေန စေတသာ။ **စရေယျ** န္တိ စရေယျံ ဝိဟရေယျံ ဣရိယေယျံ ဝတ္တေယျံ ပါလေယျံ ယပေယျံ ယာပေယျန္တိ – ဣဓေဝ သန္တော အသိတော စရေယျံ။ တေနာဟ သော ဗ္ရာဟ္မဏော –

> ‘‘အနုသာသ ဗ္ရဟ္မေ ကရုဏာယမာနော၊ ဝိဝေကဓမ္မံ ယမဟံ ဝိဇညံ။
> ယထာဟံ အာကာသောဝ အဗ္ယာပဇ္ဇမာနော၊ ဣဓေဝ သန္တော အသိတော စရေယျ’’န္တိ။

၃၅. ကိတ္တယိဿာမိ တေ သန္တိံ [ဓောတကာတိ ဘဂဝါ]
ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ အနီတိဟံ။
ယံ ဝိဒိတွာ သတော စရံ၊ တရေ လောကေ ဝိသတ္တိကံ။

ကိတ္တယိဿာမိ တေ သန္တိ န္တိ ရာဂဿ သန္တိံ, ဒေါသဿ သန္တိံ, မောဟဿ သန္တိံ, ကောဓဿ သန္တိံ, ဥပနာဟဿ။ပေ.။ မက္ခဿ။ ပဠာသဿ။ ဣဿာယ။ မစ္ဆရိယဿ။ မာယာယ။ သာဌေယျဿ။ ထမ္ဘဿ

သ။ သာရမ္ဘသ္မိ။ မာနသ္မိ။ အတိမာနသ္မိ။ မဒသ္မိ။ ပမာဒသ္မိ။ သဗ္ဗကိလေသာနံ။ သဗ္ဗဒုစ္စရိတာနံ။ သဗ္ဗဒရထာနံ။ သဗ္ဗပရိဠာဟာနံ။ သဗ္ဗသန္တာပာနံ။ သဗ္ဗာကုသလာဘိသင်္ခါရာနံ သန္တိံ ဥပသန္တိံ ဝူပသန္တိံ နိဗ္ဗုတိံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိံ ကိတ္တယိဿာမိ ပကိတ္တယိဿာမိ အာစိက္ခိဿာမိ ဒေသေဿာမိ ပညပေဿာမိ ပဋ္ဌပေဿာမိ ဝိဝရိဿာမိ ဝိဘဇိဿာမိ ဥတ္တာနီကရိဿာမိ ပကာသိဿာမီတိ – ကိတ္တယိဿာမိ တေ သန္တိံ။

ဓောတကာတိ ဘဂဝါတိ။ **ဓောတကာ**တိ ဘဂဝါ တံ ဗြာဟ္မဏံ နာမေန အာလပတိ။ **ဘဂဝါ**တိ ဂါရဝါဓိဝစနမေတံ။ ပေ.။ သစ္ဆိကာ ပညတ္တိ, ယဒိဒံ ဘဂဝါတိ – ဓောတကာတိ ဘဂဝါ။

ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ အနီတိဟန္တိ။ **ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ**တိ ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ ဉာတေ ဓမ္မေ တုလိတေ ဓမ္မေ တီရိတေ ဓမ္မေ ဝိဘူတေ ဓမ္မေ ဝိဘာဝိတေ ဓမ္မေ သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာတိ။ပေ.။ ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မန္တိ ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ ဉာတေ ဓမ္မေ တုလိတေ ဓမ္မေ တီရိတေ ဓမ္မေ ဝိဘာဝိတေ ဓမ္မေ ဝိဘူတေ ဓမ္မေတိ, ဧဝမ္ပိ – ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ။ ပေ.။။ အထ ဝါ, ဒုက္ခေ ဒိဋ္ဌေ ဒုက္ခံ ကထယိဿာမိ, သမုဒယေ ဒိဋ္ဌေ သမုဒယံ ကထယိဿာမိ, မဂ္ဂေ ဒိဋ္ဌေ မဂ္ဂံ ကထယိဿာမိ, နိရောဓေ ဒိဋ္ဌေ နိရောဓံ ကထယိဿာမီတိ, ဧဝမ္ပိ – ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ။ပေ.။။ အထ ဝါ, သန္ဒိဋ္ဌိကံ အကာလိကံ ဧဟိပဿိကံ ဩပနေယျိကံ [ဩပနယိကံ (သျာ. က.)] ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗံ ဝိညူဟီတိ, ဧဝမ္ပိ – ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ။ **အနီတိဟ**န္တိ န ဣတိဟီတိဟံ န ဣတိကိရာယ န ပရမ္ပရာယ န ပိဋကသမ္ပဒါယ န တက္ကဟေတု န နယဟေတု န အာကာရပရိဝိတက္ကေန န ဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာနက္ခန္တိယာ သာမံ သယမဘိညာတံ အတ္တပစ္စက္ခဓမ္မံ, တံ ကထယိဿာမီတိ – ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ အနီတိဟံ။

ယံ ဝိဒိတွာ သတော စရန္တိ ယံ ဝိဒိတံ ကတွာ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာ; "သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ"တိ ဝိဒိတံ ကတွာ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာ; "သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခာ"တိ။ပေ.။ "သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာ"တိ။ပေ.။ "ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ"န္တိ ဝိဒိတံ ကတွာ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာ ။ **သတော**တိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ သတော – ကာယေ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ ဘာဝေန္တော သတော။ပေ.။ သော ဝုစ္စတိ သတော။ **စရ**န္တိ စရန္တော ဝိဟရန္တော ဣရိယန္တော ဝတ္တေန္တော ပါလေန္တော ယပေန္တော ယာပေန္တောတိ – ယံ ဝိဒိတွာ သတော စရံ ။

တရေ လောကေ ဝိသတ္တိကန္တိ ဝိသတ္တိကာ ဝုစ္စတိ တဏှာ။ ယော ရာဂေါ သာရာဂေါ။ပေ.။ အဘိဇ္ဈာ လောဘော အကုသလမူလံ။ **ဝိသတ္တိကာ**တိ ကေနဋ္ဌေန ဝိသတ္တိကာ။ပေ.။ ဝိသဋာ ဝိတ္ထတာတိ ဝိသတ္တိကာ။ **လောကေ**တိ အပာယလောကေ။ပေ.။ အာယတနလောကေ။ **တရေ လောကေ ဝိသတ္တိက**န္တိ လောကေ ဝေသာ ဝိသတ္တိကာ, လောကေ ဝေတံ ဝိသတ္တိကံ သတော တရေယျ ဥတ္တရေယျ ပတရေယျ သမတိက္ကမေယျ ဝီတိဝတ္တေယျာတိ – တရေ လောကေ ဝိသတ္တိကံ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

> "ကိတ္တယိဿာမိ တေ သန္တိံ [ဓောတကာတိ ဘဂဝါ]
> ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ အနီတိဟံ။
> ယံ ဝိဒိတွာ သတော စရံ၊ တရေ လောကေ ဝိသတ္တိက"န္တိ။

၃၆. **တဉ္စာဟံ အဘိနန္ဒာမိ၊ မဟေသိ သန္တိမုတ္တမံ။**
ယံ ဝိဒိတွာ သတော စရံ၊ တရေ လောကေ ဝိသတ္တိကံ။

တဉ္စာဟံ အဘိနန္ဒာမီတိ။ **တ**န္တိ တုယှံ ဝစနံ ဗျပ္ပထံ ဒေသနံ အနုသာသနံ အနုသိဋ္ဌံ နန္ဒာမိ အဘိနန္ဒာမိ မောဒာမိ အနုမောဒာမိ ဣစ္ဆာမိ သာဒိယာမိ ပတ္ထယာမိ ပိဟယာမိ အဘိဇပ္ပာမီတိ – တဉ္စာဟံ အဘိနန္ဒာမိ။

မဟေသိသန္တိမုတ္တမန္တိ။ **မဟေသီ**တိ ကိံ မဟေသိ ဘဂဝါ? မဟန္တံ သီလက္ခန္ဓံ ဧသီ ဂဝေသီ ပရိယေသီတိ မဟေသိ, မဟန္တံ သမာဓိက္ခန္ဓံ။ပေ.။ ကဟံ နရာသဘောတိ မဟေသိ။ **သန္တိမုတ္တမ**န္တိ သန္တိ ဝုစ္စတိ အမတံ နိဗ္ဗာနံ။ ယော သော သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော သဗ္ဗူပဓိပဋိနိဿဂ္ဂေါ တဏှက္ခယော ဝိရာဂေါ နိရောဓော နိဗ္ဗာနံ။ **ဥတ္တမ**န္တိ အဂ္ဂံ သေဋ္ဌံ ဝိသေဋ္ဌံ ပါမောက္ခံ ဥတ္တမံ ပဝရန္တိ – မဟေသိ သန္တိမုတ္တမံ။

ယံ ဝိဒိတွာ သတော စရန္တိ ယံ ဝိဒိတံ ကတွာ။ပေ.။ "သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ"တိ ဝိဒိတံ ကတွာ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာ; "သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခာ"တိ။ "သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာ"တိ။ပေ.။ "ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ"န္တိ ဝိဒိတံ ကတွာ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာ။ **သတော**တိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ သတော – ကာယေ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ ဘာဝေန္တော သတော။ပေ.။ သော ဝုစ္စတိ သတော။ **စရန္တိ** စရန္တော။ပေ.။ ယာပေန္တောတိ – ယံ ဝိဒိတွာ သတော စရံ။

တရေ လောကေ ဝိသတ္တိကန္တိ။ ဝိသတ္တိကာ ဝုစ္စတိ တဏှာ။ ယော ရာဂေ သာရာဂေ။ပေ.။ အဘိဇ္ဈာ လောဘော အကုသလမူလံ။ **ဝိသတ္တိကာ**တိ ကေနဋ္ဌေန ဝိသတ္တိကာ။ပေ.။ ဝိသဋ္ဌာ ဝိတ္ထတာတိ ဝိသတ္တိကာ။ **လောကေ**တိ အပာယလောကေ။ပေ.။ အာယတနလောကေ။ **တရေ လောကေ ဝိသတ္တိကန္တိ** လောကေ ဝေသာ ဝိသတ္တိကာ, လောကေ ဝေတံ ဝိသတ္တိကံ သတော တရေယျ ဥတ္တရေယျ။ပေ.။ ဝီတိဝတ္တေယျန္တိ – တရေ လောကေ ဝိသတ္တိကံ။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

> "တဉ္စာဟံ အဘိနန္ဒာမိ၊ မဟေသိ သန္တိမုတ္တမံ။
> ယံ ဝိဒိတွာ သတော စရံ၊ တရေ လောကေ ဝိသတ္တိက"န္တိ။

၄၇. **ယံ ကိဉ္စိ သမ္ပဇာနာသိ၊ [ဓောတကာတိ ဘဂဝါ]**
ဥဒ္ဓံ အဓော တိရိယဉ္စာပိ မဇ္ဈေ။
ဧတံ ဝိဒိတွာ သင်္ဂေါတိ လောကေ၊ ဘဝါဘဝါယ မာကာသိ တဏှံ။

ယံ ကိဉ္စိ သမ္ပဇာနာသီတိ ယံ ကိဉ္စိ သမ္ပဇာနာသိ အာဇာနာသိ ပဋိဝိဇာနာသိ ပဋိဝိဇ္ဈသီတိ – ယံ ကိဉ္စိ သမ္ပဇာနာသိ။ **ဓောတကာတိ ဘဂဝါ**တိ။ **ဓောတကာ**တိ ဘဂဝါ တံ ဗြာဟ္မဏံ နာမေန အာလပတိ။ **ဘဂဝါ**တိ ဂါရဝါဓိဝစနမေတံ။ပေ.။ သစ္ဆိကာ ပညတ္တိ, ယဒိဒံ ဘဂဝါတိ – ဓောတကာတိ ဘဂဝါ။

ဥဒ္ဓံ အဓော တိရိယဉ္စာပိ မဇ္ဈေတိ။ **ဥဒ္ဓ**န္တိ အနာဂတံ; **အဓော**တိ အတီတံ; **တိရိယဉ္စာပိ မဇ္ဈေ**တိ ပစ္စုပ္ပန္နံ။ **ဥဒ္ဓ**န္တိ ဒေဝလောကော; **အဓော**တိ အပာယလောကော; **တိရိယဉ္စာပိ မဇ္ဈေ**တိ မနုဿလောကော။ အထ ဝါ, **ဥဒ္ဓ**န္တိ ကုသလာ ဓမ္မာ; **အဓော**တိ အကုသလာ ဓမ္မာ; **တိရိယဉ္စာပိ မဇ္ဈေ**တိ အဗျာကတာ ဓမ္မာ။ **ဥဒ္ဓ**န္တိ အရူပဓာတု; **အဓော**တိ ကာမဓာတု; **တိရိယဉ္စာပိ မဇ္ဈေ**တိ ရူပဓာတု။ **ဥဒ္ဓ**န္တိ သုခာ ဝေဒနာ; **အဓော**တိ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ; **တိရိယဉ္စာပိ မဇ္ဈေ**တိ အဒုက္ခမသုခာ ဝေဒနာ။ **ဥဒ္ဓ**န္တိ ဥဒ္ဓံ ပါဒတလာ; **အဓော**တိ အဓော ကေသမတ္ထကာ; **တိရိယဉ္စာပိ မဇ္ဈေ**တိ ဝေမဇ္ဈေတိ – ဥဒ္ဓံ အဓော တိရိယဉ္စာပိ မဇ္ဈေ။

ဧတံ ဝိဒိတွာ သင်္ဂေါတိ လောကေတိ သင်္ဂေါ ဧသော လဂ္ဂနံ ဧတံ ဗန္ဓနံ ဧတံ ပလိဗောဓော ဧသောတိ ဥတွာ ဇာနိတွာ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာတိ – ဧတံ ဝိဒိတွာ သင်္ဂေါတိ လောကေ။

ဘဝါဘဝါယ မာကာသိ တဏှန္တိ။ **တဏှာ**တိ ရူပတဏှာ သဒ္ဒတဏှာ။ပေ.။ ဓမ္မတဏှာ။ **ဘဝါဘဝါယာ**တိ ဘဝါဘဝါယ ကမ္မဘဝါယ ပုနဗ္ဘဝါယ ကာမဘဝါယ, ကမ္မဘဝါယ ကာမဘဝါယ ပုနဗ္ဘဝါယ ရူပဘဝါယ, ကမ္မဘဝါယ ရူပဘဝါယ ပုနဗ္ဘဝါယ အရူပဘဝါယ, ကမ္မဘဝါယ အရူပဘဝါယ ပုနဗ္ဘဝါယ ပုနပ္ပုနဗ္ဘဝါယ, ပုနပ္ပုနဂတိယာ ပုနပ္ပုနဥပပတ္တိယာ ပုနပ္ပုနပဋိသန္ဓိယာ ပုနပ္ပုနအတ္တဘာဝါဘိနိဗ္ဗတ္တိယာ တဏှံ မာကာသိ မာ ဇနေသိ မာ သဉ္ဇနေသိ မာ နိဗ္ဗတ္တေသိ မာဘိနိဗ္ဗတ္တေသိ, ပဇဟ ဝိနောဒေဟိ ဗျန္တီကရောဟိ အနဘာဝံ ဂမေဟီတိ – ဘဝါဘဝါယ မာကာသိ တဏှန္တိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

> "ယံ ကိဉ္စိ သမ္ပဇာနာသိ၊ [ဓောတကာတိ ဘဂဝါ]
> ဥဒ္ဓံ အဓော တိရိယဉ္စာပိ မဇ္ဈေ။
> ဧတံ ဝိဒိတွာ သင်္ဂေါတိ လောကေ၊ ဘဝါဘဝါယ မာကာသိ တဏှ"န္တိ။

သဟ ဂါထာပရိယောသာနာ။ပေ.။ သတ္ထာ မေ, ဘန္တေ ဘဂဝါ, သာဝကောဟမသ္မီတိ။

၆. ဥပသီဝမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသော

၃၈. **ဧကော အဟံ သက္က မဟန္တမောဃံ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ ဥပသီဝေါ]**
အနိဿိတော နော ဝိသဟာမိ တာရိတုံ။
အာရမ္မဏံ [အာရမဏံ (က.)] **ဗြူဟိ သမန္တစက္ခု၊ ယံ နိဿိတော ဩဃမိမံ တရေယျံ။**

ဧကော အဟံ သက္က မဟန္တမောဃန္တိ။ **ဧကော**တိ ပုဂ္ဂလော ဝါ မေ ဒုတိယော နတ္ထိ, ဓမ္မော ဝါ မေ ဒုတိယော နတ္ထိ, ယံ ဝါ ပုဂ္ဂလံ နိဿာယ ဓမ္မံ ဝါ နိဿာယ မဟန္တံ ကာမောဃံ ဘဝေါဃံ ဒိဋ္ဌောဃံ အဝိဇ္ဇောဃံ တရေယျံ ဥတ္တရေယျံ ပတရေယျံ သမတိက္ကမေယျံ ဝီတိဝတ္တေယျန္တိ။ **သက္ကာ**တိ သက္ကော။ ဘဂဝါ သက္ယကုလာ ပဗ္ဗဇိတောတိပိ သက္ကော။ အထ ဝါ, အဍ္ဎော မဟဒ္ဓနော ဓနဝါတိပိ သက္ကော။ တဿိမာနိ ဓနာနိ, သေယျထိဒံ – သဒ္ဓါဓနံ သီလဓနံ ဟိရိဓနံ ဩတ္တပ္ပဓနံ သုတဓနံ စာဂဓနံ ပညာဓနံ သတိပဋ္ဌာနဓနံ။ပေ.။ နိဗ္ဗာနဓနံ။ ဣမေဟိ အနေကေဟိ ဓနရတနေဟိ အဍ္ဎော မဟဒ္ဓနော ဓနဝါတိပိ သက္ကော။ အထ ဝါ, သက္ကော ပဟု ဝိသဝီ အလမတ္တော သူရော ဝီရော ဝိက္ကန္တော အဘီရူ အဆမ္ဘီ အနုတြာသီ အပလာယီ ပဟီနဘယဘေရဝေါ ဝိဂတလောမဟံသောတိပိ သက္ကောတိ – ဧကော အဟံ သက္က မဟန္တမောဃံ။

ဣစ္စာယသ္မာ ဥပသီဝေါတိ။ **ဣစ္စာ**တိ ပဒသန္ဓိ။ပေ.။။ **အာယသ္မာ**တိ ပိယဝစနံ။ပေ.။။ **ဥပသီဝေါ**တိ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ နာမံ။ပေ.။ အဘိလာပေါတိ – ဣစ္စာယသ္မာ ဥပသီဝေါ။

အနိဿိတော နော ဝိသဟာမိ တာရိတုန္တိ။ **အနိဿိတော**တိ ပုဂ္ဂလံ ဝါ အနိဿိတော ဓမ္မံ ဝါ အနိဿိတော နော ဝိသဟာမိ န ဥဿဟာမိ န သက္ကောမိ န ပဋိဗလော မဟန္တံ ကာမောဃံ ဘဝေါဃံ ဒိဋ္ဌောဃံ အဝိဇ္ဇောဃံ တရိတုံ ဥတ္တရိတုံ ပတရိတုံ သမတိက္ကမိတုံ ဝီတိဝတ္တိတုန္တိ – အနိဿိတော နော ဝိသဟာမိ တာရိတုံ။

အာရမ္မဏံ ဗြူဟိ သမန္တစက္ခူတိ အာရမ္မဏံ အာလမ္ဗဏံ နိဿယံ ဥပနိဿယံ ဗြူဟိ အာစိက္ခာဟိ ဒေသေဟိ ပညပေဟိ ပဋ္ဌပေဟိ ဝိဝရာဟိ ဝိဘဇာဟိ ဥတ္တာနီကရောဟိ ပကာသေဟိ။ **သမန္တစက္ခူ**တိ သမန္တစက္ခု ဝုစ္စတိ သဗ္ဗညုတဉာဏံ။ ဘဂဝါ တေန သဗ္ဗညုတဉာဏေန ဥပေတော သမုပေတော ဥပဂတော သမုပဂတော ဥပပန္နော သမုပပန္နော သမန္နာဂတော။

န တဿ အဒိဋ္ဌမိဓတ္ထိ ကိဉ္စိ၊ အထော အဝိညာတမဇာနိတဗ္ဗံ။
သဗ္ဗံ အဘိညာသိ ယဒတ္ထိ နေယျံ၊ တထာဂတော တေန သမန္တစက္ခူတိ။

အာရမ္မဏံ ဗြူဟိ သမန္တစက္ခု။

ယံ နိဿိတော ဩဃမိမံ တရေယျန္တိ။ **ယံ နိဿိတော**တိ ယံ ပုဂ္ဂလံ ဝါ နိဿိတော ဓမ္မံ ဝါ နိဿိတော မဟန္တံ ကာမောဃံ ဘဝေါဃံ ဒိဋ္ဌောဃံ အဝိဇ္ဇောဃံ တရေယျံ ဥတ္တရေယျံ ပတရေယျံ သမတိက္ကမေယျံ ဝီတိဝတ္တေယျန္တိ – ယံ နိဿိတော ဩဃမိမံ တရေယျံ ။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

"ဧကော အဟံ သက္က မဟန္တမောဃံ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ ဥပသီဝေါ]
အနိဿိတော နော ဝိသဟာမိ တာရိတုံ။
အာရမ္မဏံ ဗြူဟိ သမန္တစက္ခု၊ ယံ နိဿိတော ဩဃမိမံ တရေယျ"န္တိ။

၃၉. **အာကိဉ္စညံ ပေက္ခမာနော သတိမာ၊ [ဥပသီဝါတိ ဘဂဝါ]**
နတ္ထီတိ နိဿာယ တရဿု ဩဃံ။
ကာမေ ပဟာယ ဝိရတော ကထာဟိ၊ တဏှက္ခယံ နတ္တမဟာဘိပဿ [ရတ္တမဟာဘိပဿ (သျာ.) ပဿ အဘိဓာနဂန္ထေ အဗ္ဗယဝဂ္ဂေ] ။

အာကိဉ္စညံ ပေက္ခမာနော သတိမာ တိ သော ဗြာဟ္မဏော ပကတိယာ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ္တိံ လာဘီ ယေဝ နိဿယံ န ဇာနာတိ – “အယံ မေ နိဿယော”တိ။ တဿ ဘဂဝါ နိဿယဉ္စ အာစိက္ခတိ ဥတ္တရိဉ္စ နိယျာနပထံ။ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ္တိံ သတော သမာပဇ္ဇိတွာ တတော ဝုဋ္ဌဟိတွာ တတ္ထ ဇာတေ စိတ္တစေတသိကေ ဓမ္မေ အနိစ္စတော ပေက္ခမာနော, ဒုက္ခတော။ပေ.။ ရောဂတော။ ဂဏ္ဍတော။ သလ္လတော။ အဃတော။ အာဗာဓတော။ ပရတော။ ပလောကတော။ ဤတိတော။ ဥပဒ္ဒဝတော။ ဘယတော။ ဥပသဂ္ဂတော။ စလတော။ ပဘင်္ဂုတော။ အဒ္ဓုဝတော။ အတာဏတော။ အလေဏတော။ အသရဏတော။ အသရဏီဘူတတော။ ရိတ္တတော။ တုစ္ဆတော။ သုညတော။ အနတ္တတော။ အာဒီနဝတော။ ဝိပရိဏာမဓမ္မတော။ အသာရကတော။ အဃမူလတော။ ဘဝတော။ ဝိဘဝတော။ သာသဝတော။ သင်္ခတတော။ မာရာမိသတော။ ဇာတိဓမ္မတော။ ဇရာဓမ္မတော။ ဗျာဓိဓမ္မတော။ မရဏဓမ္မတော။ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒေါမနဿုပါယာသဓမ္မတော ။ သမုဒယဓမ္မတော။ အတ္ထင်္ဂမတော။ အဿာဒတော။ အာဒီနဝတော။ နိဿရဏတော ပေက္ခမာနော ဒက္ခမာနော ဩလောကယမာနော နိဇ္ဈာယမာနော ဥပပရိက္ခမာနော။

သတိမာတိ ယာ သတိ အနုဿတိ ပဋိဿတိ။ပေ.။ သမ္မာသတိ – အယံ ဝုစ္စတိ သတိ။ ဣမာယ သတိယာ ဥပေတော ဟောတိ။ပေ.။ သမန္နာဂတော, သော ဝုစ္စတိ သတိမာတိ – အာကိဉ္စညံ ပေက္ခမာနော သတိမာ။

ဥပသီဝါတိ ဘဂဝါတိ။ **ဥပသီဝါ**တိ ဘဂဝါ တံ ဗြာဟ္မဏံ နာမေန အာလပတိ။ **ဘဂဝါ**တိ ဂါရဝါဓိဝစနမေတံ။ပေ.။ သစ္ဆိကာ ပညတ္တိ, ယဒိဒံ ဘဂဝါတိ – ဥပသီဝါတိ ဘဂဝါ။

နတ္ထီတိ နိဿာယ တရဿု ဩဃ န္တိ နတ္ထိ ကိဉ္စီတိ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ္တိ။ ကိံကာရဏာ နတ္ထိ ကိဉ္စီတိ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ္တိ? ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ္တိံ သတော သမာပဇ္ဇိတွာ တတော ဝုဋ္ဌဟိတွာ တညေဝ ဝိညာဏံ အဘာဝေတိ, ဝိဘာဝေတိ, အန္တရဓာပေတိ, နတ္ထိ ကိဉ္စီတိ ပဿတိ။ တံကာရဏာ နတ္ထိ ကိဉ္စီတိ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ္တိ။ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ္တိံ နိဿာယ ဥပနိဿာယ အာလမ္ဗဏံ ကရိတွာ ကာမောဃံ ဘဝေါဃံ ဒိဋ္ဌောဃံ အဝိဇ္ဇောဃံ တရဿု ဥတ္တရဿု ပတရဿု သမတိက္ကမဿု ဝီတိဝတ္တဿူတိ – နတ္ထီတိ နိဿာယ တရဿု ဩဃံ။

ကာမေ ပဟာယ ဝိရတော ကထာဟီတိ။ **ကာမာ**တိ ဥဒ္ဒါနတော ဒွေ ကာမာ – ဝတ္ထုကာမာ စ ကိလေသကာမာ စ။ပေ.။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ဝတ္ထုကာမာ ။ပေ.။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ကိလေသကာမာ။ **ကာမေ ပဟာယာ**တိ ဝတ္ထုကာမေ ပရိဇာနိတွာ ကိလေသကာမေ ပဟာယ ပဇဟိတွာ ဝိနောဒေတွာ ဗျန္တီကရိတွာ အနဘာဝံ ဂမေတွာတိ – ကာမေ ပဟာယ။ **ဝိရတော ကထာဟီ**တိ ကထံကထာ ဝုစ္စတိ ဝိစိကိစ္ဆာ။ ဒုက္ခေ ကင်္ခါ။ပေ.။ ဆမ္ဘိတတ္တံ စိတ္တဿ မနောဝိလေခော ကထံကထာယ အာရတော ဝိရတော ပဋိဝိရတော နိက္ခန္တော နိဿဋ္ဌော ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိသညုတ္တော ဝိမရိယာဒိကတေန စေတသာ ဝိဟရတီတိ – ဧဝမ္ပိ ဝိရတော ကထာဟိ။ပေ.။ အထ ဝါ, ဒွတ္တိံသာယ တိရစ္ဆာနကထာယ အာရတော ဝိရတော ပဋိဝိရတော နိက္ခန္တော နိဿဋ္ဌော ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိသညုတ္တော ဝိမရိယာဒိကတေန စေတသာ ဝိဟရတီတိ ဧဝမ္ပိ ဝိရတော ကထာဟီတိ – ကာမေ ပဟာယ ဝိရတော ကထာဟိ။

တဏှက္ခယံ နတ္တမဟာဘိပဿာ တိ။ **တဏှာ**တိ ရူပတဏှာ။ပေ.။ ဓမ္မတဏှာ။ **နတ္တံ** ဝုစ္စတိ ရတ္တိ။ **အဟော**တိ ဒိဝသော။ ရတ္တိဉ္စ ဒိဝါ စ တဏှက္ခယံ ရာဂက္ခယံ ဒောသက္ခယံ မောဟက္ခယံ ဂတိက္ခယံ ဥပပတ္တိက္ခယံ ပဋိသန္ဓိက္ခယံ ဘဝက္ခယံ သံသာရက္ခယံ ဝဋ္ဋက္ခယံ ပဿ အဘိပဿ ဒက္ခ ဩလောကယ နိဇ္ဈာယ ဥပပရိက္ခာတိ – တဏှက္ခယံ နတ္တမဟာဘိပဿ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

“အာကိဉ္စညံ ပေက္ခမာနော သတိမာ၊ [ဥပသီဝါတိ ဘဂဝါ]
နတ္ထီတိ နိဿာယ တရဿု ဩဃံ။
ကာမေ ပဟာယ ဝိရတော ကထာဟိ၊ တဏှက္ခယံ နတ္တမဟာဘိပဿာ”တိ။

၄၀. သဗ္ဗေသု ကာမေသု ယော ဝီတရာဂေါ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ ဥပသီဝေါ]
အာကိဉ္စညံ နိဿိတော ဟိတွာ မညံ။
သညာဝိမောက္ခေ ပရမေဓိမုတ္တော၊ တိဋ္ဌေ နု သော တတ္ထ အနာနုယာယီ။

သဗ္ဗေသု ကာမေသု ယော ဝီတရာဂေါ တိ။ **သဗ္ဗေသူ** တိ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ သဗ္ဗထာ သဗ္ဗံ အသေသံ နိဿေသံ ပရိယာဒိယနဝစနမေတံ သဗ္ဗေသူတိ။ **ကာမေသူ**တိ **ကာမာ**တိ ဥဒ္ဒာနတော ဒွေ ကာမာ – ဝတ္ထုကာမာ စ ကိလေသကာမာ စ။ပေ.။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ဝတ္ထုကာမာ။ပေ.။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ကိလေသကာမာ။ သဗ္ဗေသု ကာမေသု ယော ဝီတရာဂေါတိ။ သဗ္ဗေသု ကာမေသု ယော ဝီတရာဂေါ ဝိဂတရာဂေါ စတ္တရာဂေါ ဝန္တရာဂေါ မုတ္တရာဂေါ ပဟီနရာဂေါ ပဋိနိဿဋ္ဌရာဂေါ ဝိက္ခမ္ဘနတောတိ – သဗ္ဗေသု ကာမေသု ယော ဝီတရာဂေါ။

ဣစ္စာယသ္မာ ဥပသီဝေါ တိ။ **ဣစ္စာ** တိ ပဒသန္ဓိ။ပေ.။ **အာယသ္မာ** တိ ပိယဝစနံ။ပေ.။ **ဥပသီဝေါ**တိ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ နာမံ။ပေ.။ အဘိလာပေါတိ – ဣစ္စာယသ္မာ ဥပသီဝေါ။

အာကိဉ္စညံ နိဿိတော ဟိတွာ မည န္တိ။ ဟေဋ္ဌိမာ ဆ သမာပတ္တိယော ဟိတွာ စဇိတွာ ပရိစ္စဇိတွာ အတိက္ကမိတွာ သမတိက္ကမိတွာ ဝီတိဝတ္တိတွာ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ္တိံ နိဿိတော အလ္လီနော ဥပဂတော သမုပဂတော အဇ္ဈောသိတော အဓိမုတ္တောတိ – အာကိဉ္စညံ နိဿိတော ဟိတွာ မညံ။

သညာဝိမောက္ခေ ပရမေဓိမုတ္တော တိ သညာဝိမောက္ခာ ဝုစ္စန္တိ သတ္တ သညာသမာပတ္တိယော။ တာသံ သညာသမာပတ္တီနံ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ္တိဝိမောက္ခေ [ဝိမောက္ခာ (က.) ဧဝမညေသု ပဒေသု ဗဟုဝစနေန] အဂ္ဂေ စ သေဋ္ဌေ စ ဝိသေဋ္ဌေ စ ပါမောက္ခေ စ ဥတ္တမေ စ ပဝရေ စ, ပရမေ အဂ္ဂေ သေဋ္ဌေ ဝိသေဋ္ဌေ ပါမောက္ခေ ဥတ္တမေ ပဝရေ အဓိမုတ္တိဝိမောက္ခေန အဓိမုတ္တော တတ္ရာဓိမုတ္တော တဒဓိမုတ္တော တစ္စရိတော တဗ္ဗဟုလော တဂ္ဂရုကော တန္နိန္နော တပ္ပောဏော တပ္ပဗ္ဘာရော တဒဓိမုတ္တော တဒဓိပတေယျောတိ – သညာဝိမောက္ခေ ပရမေဓိမုတ္တော။

တိဋ္ဌေ နု သော တတ္ထ အနာနုယာယီ တိ။ **တိဋ္ဌေ နူ** တိ သံသယပုစ္ဆာ ဝိမတိပုစ္ဆာ ဒွေဠှကပုစ္ဆာ အနေကံသပုစ္ဆာ , "ဧဝံ နု ခော, နနု ခော, ကိံ နု ခော, ကထံ နု ခော"တိ – တိဋ္ဌေ နု။ **တတ္ထာ** တိ အာကိဉ္စညာယတနေ။ **အနာနုယာယီ**တိ အနာနုယာယီ အဝိစ္စမာနော [အဝေဓမာနော (သျာ.)] အဝိဂစ္ဆမာနော အနန္တရဓာယမာနော အပရိဟာယမာနော။ပေ.။ အထ ဝါ, အရဇ္ဇမာနော အဒုဿမာနော အမုယှမာနော အကိလိဿမာနောတိ – တိဋ္ဌေ နု သော တတ္ထ အနာနုယာယီ။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

> "သဗ္ဗေသု ကာမေသု ယော ဝီတရာဂေါ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ ဥပသီဝေါ]
> အာကိဉ္စညံ နိဿိတော ဟိတွာ မညံ။
> သညာဝိမောက္ခေ ပရမေဓိမုတ္တော၊ တိဋ္ဌေ နု သော တတ္ထ အနာနုယာယီ"တိ။

> ၆၁. **သဗ္ဗေသု ကာမေသု ယော ဝီတရာဂေါ၊ [ဥပသီဝါတိ ဘဂဝါ]**
> **အာကိဉ္စညံ နိဿိတော ဟိတွာ မညံ။**
> **သညာဝိမောက္ခေ ပရမေဓိမုတ္တော၊ တိဋ္ဌေယျ သော တတ္ထ အနာနုယာယီ။**

သဗ္ဗေသု ကာမေသု ယော ဝီတရာဂေါ တိ။ **သဗ္ဗေသူ** တိ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ သဗ္ဗထာ သဗ္ဗံ အသေသံ နိဿေသံ ပရိယာဒိယနဝစနမေတံ သဗ္ဗေသူတိ။ **ကာမေသူ**တိ **ကာမာ**တိ ဥဒ္ဒာနတော ဒွေ ကာမာ – ဝတ္ထုကာမာ စ ကိလေသကာမာ စ။ပေ.။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ဝတ္ထုကာမာ။ပေ.။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ကိလေသကာမာ။ **သဗ္ဗေသု ကာမေသု ယော ဝီတရာဂေါ** တိ သဗ္ဗေသု ကာမေသု ယော ဝီတရာဂေါ။ပေ.။ ပဋိနိဿဋ္ဌရာဂေါ ဝိက္ခမ္ဘနတောတိ – သဗ္ဗေသု ကာမေသု ယော ဝီတရာဂေါ။

ဥပသီဝါတိ ဘဂဝါတိ။ **ဥပသီဝါ**တိ ဘဂဝါ တံ ဗြာဟ္မဏံ နာမေန အာလပတိ။ **ဘဂဝါ**တိ ဂါရဝါဓိဝစနမေတံ။ပေ.။ သစ္ဆိကာ ပညတ္တိ, ယဒိဒံ ဘဂဝါတိ – ဥပသီဝါတိ ဘဂဝါ။

အာကိဉ္စညံ နိဿိတော ဟိတွာ မည န္တိ။ ဟေဋ္ဌိမာ ဆ သမာပတ္တိယော ဟိတွာ စဇိတွာ ပရိစ္စဇိတွာ အတိက္ကမိတွာ သမတိက္ကမိတွာ ဝီတိဝတ္တိတွာ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ္တိံ နိဿိတော အလ္လီနော ဥပဂတော

သမုပဂတော အဇ္ဈောသိတော အဓိမုတ္တောတိ – အာကိဉ္စညံ နိဿိတော ဟိတွာ မညံ။

သညာဝိမောက္ခေ ပရမေဓိမုတ္တောတိ သညာဝိမောက္ခာ ဝုစ္စန္တိ သတ္တ သညာသမာပတ္တိယော။ တာသံ သညာသမာပတ္တီနံ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ္တိဝိမောက္ခော အဂ္ဂေါ စ သေဋ္ဌော စ ဝိသေဋ္ဌော စ ပါမောက္ခော စ ဥတ္တမော စ ပဝရော စ, ပရမေ အဂ္ဂေ သေဋ္ဌေ ဝိသေဋ္ဌေ ပါမောက္ခေ ဥတ္တမေ ပဝရေ အဓိမုတ္တိဝိမောက္ခေန အဓိမုတ္တော တတြာဓိမုတ္တော တဒဓိမုတ္တော။ပေ.။ တဒဓိပတေယျောတိ – သညာဝိမောက္ခေ ပရမေဓိမုတ္တော။

တိဋ္ဌေယျ သော တတ္ထ အနာနုယာယီတိ။ **တိဋ္ဌေယျာ**တိ တိဋ္ဌေယျ သဋ္ဌိကပ္ပသဟဿာနိ။ **တတ္ထာ**တိ အာကိဉ္စညာယတနေ။ **အနာနုယာယီ**တိ အနာနုယာယီ အဝိစ္စမာနော အဝိဂစ္ဆမာနော အနန္တရဓာယမာနော အပရိဟာယမာနော။ အထ ဝါ, အရဇ္ဇမာနော အဒုဿမာနော အမုယှမာနော အကိလိဿမာနောတိ – တိဋ္ဌေယျ သော တတ္ထ အနာနုယာယီ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

"သဗ္ဗေသု ကာမေသု ယော ဝီတရာဂေါ၊ [ဥပသီဝါတိ ဘဂဝါ]
အာကိဉ္စညံ နိဿိတော ဟိတွာ မညံ။
သညာဝိမောက္ခေ ပရမေဓိမုတ္တော၊ တိဋ္ဌေယျ သော တတ္ထ အနာနုယာယီ"တိ။

၄၂. တိဋ္ဌေ စေ သော တတ္ထ အနာနုယာယီ၊ ပူဂမ္ပိ ဝဿာနိ [ဝဿာနံ (သျာ. က.)] **သမန္တစက္ခု။
တတ္ထေဝ သော သီတိသိယာ ဝိမုတ္တော၊ စဝေထ ဝိညာဏံ တထာဝိဓဿ။**

တိဋ္ဌေ စေ သော တတ္ထ အနာနုယာယီတိ သစေ သော တိဋ္ဌေယျ သဋ္ဌိကပ္ပသဟဿာနိ။ **တတ္ထာ**တိ အာကိဉ္စညာယတနေ။ **အနာနုယာယီ**တိ အနာနုယာယီ အဝိစ္စမာနော အဝိဂစ္ဆမာနော အနန္တရဓာယမာနော အပရိဟာယမာနော။ အထ ဝါ, အရဇ္ဇမာနော အဒုဿမာနော အမုယှမာနော အကိလိဿမာနောတိ – တိဋ္ဌေ စေ သော တတ္ထ အနာနုယာယီ။

ပူဂမ္ပိ ဝဿာနိ သမန္တစက္ခူတိ။ **ပူဂမ္ပိ ဝဿာနီ**တိ ပူဂမ္ပိ ဝဿာနိ ဗဟူနိ ဝဿာနိ [ဗဟုန္နံ ဝဿာနံ (သျာ.)] ဗဟူနိ ဝဿသတာနိ ဗဟူနိ ဝဿသဟဿာနိ ဗဟူနိ ဝဿသတသဟဿာနိ ဗဟူနိ ကပ္ပာနိ ဗဟူနိ ကပ္ပသတာနိ ဗဟူနိ ကပ္ပသဟဿာနိ ဗဟူနိ ကပ္ပသတသဟဿာနိ။ **သမန္တစက္ခူ**တိ သမန္တစက္ခု ဝုစ္စတိ သဗ္ဗညုတဉာဏံ။ပေ.။ တထာဂတော တေန သမန္တစက္ခူတိ – ပူဂမ္ပိ ဝဿာနိ သမန္တစက္ခု။

တတ္ထေဝ သော သီတိသိယာ ဝိမုတ္တော, စဝေထ ဝိညာဏံ တထာဝိဓဿာတိ တတ္ထေဝ သော သီတိဘာဝမနုပ္ပတ္တော နိစ္စော ဓုဝေါ သဿတော အဝိပရိဏာမဓမ္မော သဿတိသမံ တထေဝ တိဋ္ဌေယျ။ အထ ဝါ, တဿ ဝိညာဏံ စဝေယျ ဥစ္ဆိဇ္ဇေယျ နဿေယျ ဝိနဿေယျ န ဘဝေယျာတိ ပုနဗ္ဘဝပဋိသန္ဓိဝိညာဏံ နိဗ္ဗတ္တေယျ ကာမဓာတုယာ ဝါ ရူပဓာတုယာ ဝါ အရူပဓာတုယာ ဝါတိ အာကိဉ္စညာယတနံ သမာပန္နဿ သဿတဉ္စ ဥစ္ဆေဒဉ္စ ပုစ္ဆတိ။ ဥဒါဟု တတ္ထေဝ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယေယျ။ အထ ဝါ, တဿ ဝိညာဏံ စဝေယျ ပုန ပဋိသန္ဓိဝိညာဏံ နိဗ္ဗတ္တေယျ ကာမဓာတုယာ ဝါ ရူပဓာတုယာ ဝါ အရူပဓာတုယာ ဝါတိ, အာကိဉ္စညာယတနံ ဥပပန္နဿ ပရိနိဗ္ဗာနဉ္စ ပဋိသန္ဓိဉ္စ ပုစ္ဆတိ။ **တထာဝိဓဿာ**တိ တထာဝိဓဿ တာဒိသဿ တံသဏ္ဌိတဿ တပ္ပကာရဿ တပ္ပဋိဘာဂဿ အာကိဉ္စညာယတနံ ဥပပန္နဿာတိ – တတ္ထေဝ သော သီတိသိယာ ဝိမုတ္တော, စဝေထ ဝိညာဏံ တထာဝိဓဿ။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

"တိဋ္ဌေ စေ သော တတ္ထ အနာနုယာယီ၊ ပူဂမ္ပိ ဝဿာနိ သမန္တစက္ခု။
တတ္ထေဝ သော သီတိသိယာ ဝိမုတ္တော၊ စဝေထ ဝိညာဏံ တထာဝိဓဿာ"တိ။

**၄၃. အစ္စိ ယထာ ဝါတဝေဂေန ခိတ္တာ၊ [ဥပသီဝါတိ ဘဂဝါ]
အတ္ထံ ပလေတိ န ဥပေတိ သင်္ခံ။
ဧဝံ မုနီ နာမကာယာ ဝိမုတ္တော၊ အတ္ထံ ပလေတိ န ဥပေတိ သင်္ခံ။**

အစ္စိ ယထာ တတဝေဂေန ခိတ္တာ တိ အစ္စိ ဝုစ္စတိ ဇာလသိခါ။ **တတာ**တိ ပုရတ္ထိမာ တတာ ပစ္ဆိမာ တတာ ဥတ္တရာ တတာ ဒက္ခိဏာ တတာ သရဇာ တတာ အရဇာ တတာ သီတာ တတာ ဥဏှာ တတာ ပရိတ္တာ တတာ အဓိမတ္တာ တတာ [ကာဠတတာ (က.)] ဝေရမ္ဘတတာ ပက္ခတတာ သုပဏ္ဏတတာ တာလပဏ္ဏတတာ ဝိဓူပနတတာ။ **တတဝေဂေန ခိတ္တာ**တိ တတဝေဂေန ခိတ္တာ [ခိတ္တံ (သျာ.) ဝေမဇ္ဈေသု ပဒေသု နိဂ္ဂဟီတန္တဝသေန] ဥက္ခိတ္တာ နုန္နာ ပဏုန္နာ ခမ္ဘိတာ ဝိက္ခမ္ဘိတာတိ – အစ္စိ ယထာ တတဝေဂေန ခိတ္တာ။ **ဥပသီဝါတိ ဘဂဝါ**တိ။ **ဥပသီဝါ**တိ ဘဂဝါ တံ ဗြာဟ္မဏံ နာမေန အာလပတိ။ **ဘဂဝါ**တိ ဂါရဝါဓိဝစနမေတံ။ပေ။ သစ္ဆိကာ ပညတ္တိ, ယဒိဒံ ဘဂဝါတိ – ဥပသီဝါတိ ဘဂဝါ။

အတ္ထံ ပလေတိ န ဥပေတိ သင်္ခံတိ။ **အတ္ထံ ပလေတီ**တိ အတ္ထံ ပလေတိ, အတ္ထံ ဂမေတိ, အတ္ထံ ဂစ္ဆတိ နိရုဇ္ဈတိ ဝူပသမတိ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ။ **န ဥပေတိ သင်္ခ**န္တိ သင်္ခံ [အမုကံ နာမ ဒိသံ ဂတောတိ သင်္ခံ (သျာ.)] န ဥပေတိ, ဥဒ္ဒေသံ န ဥပေတိ, ဂဏနံ န ဥပေတိ, ပဏ္ဏတ္တိံ န ဥပေတိ, “ပုရတ္ထိမံ ဝာ ဒိသံ ဂတာ, ပစ္ဆိမံ ဝာ ဒိသံ ဂတာ, ဥတ္တရံ ဝာ ဒိသံ ဂတာ, ဒက္ခိဏံ ဝာ ဒိသံ ဂတာ ဥဒ္ဓံ ဝာ ဂတာ, အဓော ဝာ ဂတာ, တိရိယံ ဝာ ဂတာ, ဝိဒိသံ ဝာ ဂတာ”တိ, သော ဟေတု နတ္ထိ, ပစ္စယော နတ္ထိ, ကာရဏံ နတ္ထိ, ယေန သင်္ခံ ဂစ္ဆေယျာတိ – အတ္ထံ ပလေတိ န ဥပေတိ သင်္ခံ။

ဧဝံ မုနီ နာမကာယာ ဝိမုတ္တောတိ။ **ဧဝ**န္တိ ဩပမ္မသမ္ပဋိပါဒနံ။ **မုနီ**တိ မောနံ ဝုစ္စတိ ဉာဏံ။ပေ။ သင်္ဂဇာလမတိစ္စ သော မုနိ။ **နာမကာယာ ဝိမုတ္တော**တိ သော မုနိ ပကတိယာ ပုဗ္ဗေဝ ရူပကာယာ ဝိမုတ္တော။ တဒင်္ဂံ သမတိက္ကမာ [တဒင်္ဂံ သမတိက္ကမ္မ (က.)] ဝိက္ခမ္ဘနပ္ပဟာနေန ပဟီနော။ တဿ မုနိနော ဘဝန္တံ အာဂမ္မ စတ္တာရော အရိယမဂ္ဂါ ပဋိလဒ္ဓါ ဟောန္တိ။ စတုန္နံ အရိယမဂ္ဂါနံ ပဋိလဒ္ဓတ္တာ နာမကာယော စ ရူပကာယော စ ပရိညာတာ ဟောန္တိ။ နာမကာယဿ စ ရူပကာယဿ စ ပရိညာတတ္တာ နာမကာယာ စ ရူပကာယာ စ မုတ္တော ဝိမုတ္တော သုဝိမုတ္တော အစ္စန္တအနုပါဒါဝိမောက္ခေနာတိ – ဧဝံ မုနီ နာမကာယာ ဝိမုတ္တော။

အတ္ထံ ပလေတိ န ဥပေတိ သင်္ခံန္တိ။ **အတ္ထံ ပလေတီ**တိ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယတိ။ **န ဥပေတိ သင်္ခ**န္တိ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗုတော သင်္ခံ န ဥပေတိ, ဥဒ္ဒေသံ န ဥပေတိ, ဂဏနံ န ဥပေတိ, ပဏ္ဏတ္တိံ န ဥပေတိ – ခတ္တိယောတိ ဝာ ဗြာဟ္မဏောတိ ဝာ ဝေဿောတိ ဝာ သုဒ္ဒောတိ ဝာ ဂဟဋ္ဌောတိ ဝာ ပဗ္ဗဇိတောတိ ဝာ ဒေဝေါတိ ဝာ မနုဿောတိ ဝာ ရူပီတိ ဝာ အရူပီတိ ဝာ သညီတိ ဝာ အသညီတိ ဝာ နေဝသညီနာသညီတိ ဝာ။ သော ဟေတု နတ္ထိ ပစ္စယော နတ္ထိ ကာရဏံ နတ္ထိ ယေန သင်္ခံ ဂစ္ဆေယျာတိ – အတ္ထံ ပလေတိ န ဥပေတိ သင်္ခံ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

> “အစ္စိ ယထာ တတဝေဂေန ခိတ္တာ၊ [ဥပသီဝါတိ ဘဂဝါ]
> အတ္ထံ ပလေတိ န ဥပေတိ သင်္ခံ။
> ဧဝံ မုနီ နာမကာယာ ဝိမုတ္တော၊ အတ္ထံ ပလေတိ န ဥပေတိ သင်္ခ”န္တိ။

၄၄. **အတ္ထင်္ဂတော သော ဥဒ ဝါ သော နတ္ထိ၊ ဥဒါဟု ဝေ သဿတိယာ အရောဂေါ။**
တံ မေ မုနီ သာဓု ဝိယာကရောဟိ၊ တထာ ဟိ တေ ဝိဒိတော ဧသ ဓမ္မော။

အတ္ထင်္ဂတော သော ဥဒ ဝါ သော နတ္ထီတိ သော အတ္ထင်္ဂတော ဥဒါဟု နတ္ထိ သော နိရုဒ္ဓေါ ဥစ္ဆိန္နော ဝိနဋ္ဌောတိ – အတ္ထင်္ဂတော သော ဥဒ ဝါ သော နတ္ထိ။

ဥဒါဟု ဝေ သဿတိယာ အရောဂေါတိ ဥဒါဟု နိစ္စော ဓုဝေါ သဿတော အဝိပရိဏာမဓမ္မော သဿတိသမံ တထေဝ တိဋ္ဌေယျာတိ – ဥဒါဟု ဝေ သဿတိယာ အရောဂေါ။

တံ မေ မုနီ သာဓု ဝိယာကရောဟီတိ။ **တ**န္တိ ယံ ပုစ္ဆာမိ ယံ ယာစာမိ ယံ အဇ္ဈေသာမိ ယံ ပသာဒေမိ။ **မုနီ**တိ မောနံ ဝုစ္စတိ ဉာဏံ။ပေ။ သင်္ဂဇာလမတိစ္စ သော မုနိ။ **သာဓု ဝိယာကရောဟီ**တိ သာဓု အာစိက္ခာဟိ ဒေသေဟိ ပညပေဟိ ပဋ္ဌပေဟိ ဝိဝရာဟိ ဝိဘဇာဟိ ဥတ္တာနီကရောဟိ ပကာသေဟီတိ – တံ မေ မုနီ သာဓု ဝိယာကရောဟိ။

တထာ ဟိ တေ ဝိဒိတော သေ ဓမ္မော တိ တထာ ဟိ တေ ဝိဒိတော တုလိတော တီရိတော ဝိဘူတော ဝိဘာဝိတော သေ ဓမ္မောတိ – တထာ ဟိ တေ ဝိဒိတော သေ ဓမ္မော။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

“အတ္ထင်္ဂတော သော ဥဒ တ သော နတ္ထိ၊ ဥဒာဟု ဝေ သဿတိယာ အရောဂေါ။
တံ မေ မုနီ သာဓု ဝိယာကရောဟိ၊ တထာ ဟိ တေ ဝိဒိတော သေ ဓမ္မော”တိ။

၄၅. **အတ္ထင်္ဂတဿ န ပမာဏမတ္ထိ၊ [ဥပသီဝါတိ ဘဂဝါ]**
ယေန နံ ဝဇ္ဇုံ တံ တဿ နတ္ထိ။
သဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု သမူဟတေသု၊ သမူဟတာ ဝါဒပထာပိ သဗ္ဗေ။

အတ္ထင်္ဂတဿ န ပမာဏမတ္ထီ တိ အတ္ထင်္ဂတဿ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗုတဿ ရူပပမာဏံ နတ္ထိ, ဝေဒနာပမာဏံ နတ္ထိ, သညာပမာဏံ နတ္ထိ, သင်္ခါရပမာဏံ နတ္ထိ, ဝိညာဏပမာဏံ နတ္ထိ, န အတ္ထိ န သံဝိဇ္ဇတိ နုပလဗ္ဘတိ ပဟီနံ သမုစ္ဆိန္နံ ဝူပသန္တံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓံ အဘဗ္ဗုပ္ပတ္တိကံ ဉာဏဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဎန္တိ – အတ္ထင်္ဂတဿ န ပမာဏမတ္ထိ။ **ဥပသီဝါတိ ဘဂဝါ**တိ **ဥပသီဝါ**တိ ဘဂဝါ တံ ဗြာဟ္မဏံ နာမေန အာလပတိ။ **ဘဂဝါ**တိ ဂါရဝါဓိဝစနမေတံ။ပေ.။ သစ္ဆိကာ ပညတ္တိ, ယဒိဒံ ဘဂဝါတိ – ဥပသီဝါတိ ဘဂဝါ။

ယေန နံ ဝဇ္ဇုံ တံ တဿ နတ္ထီ တိ ယေန တံ ရာဂေန [ယေန ရာဂေန (သျာ. က.) မဟာနိ. ၉၄] ဝဒေယျုံ, ယေန ဒောသေန ဝဒေယျုံ, ယေန မောဟေန ဝဒေယျုံ, ယေန မာနေန ဝဒေယျုံ, ယာယ ဒိဋ္ဌိယာ ဝဒေယျုံ, ယေန ဥဒ္ဓစ္စေန ဝဒေယျုံ, ယာယ ဝိစိကိစ္ဆာယ ဝဒေယျုံ, ယေဟိ အနုသယေဟိ ဝဒေယျုံ – ရတ္တောတိ ဝါ ဒုဋ္ဌောတိ ဝါ မူဠ္ဟောတိ ဝါ ဝိနိဗဒ္ဓေါတိ ဝါ ပရာမဋ္ဌောတိ ဝါ ဝိက္ခေပဂတောတိ ဝါ အနိဋ္ဌင်္ဂတောတိ [အနိဋ္ဌာဂတောတိ (က.)] ဝါ ထာမဂတောတိ ဝါ, တေ အဘိသင်္ခါရာ ပဟီနာ။ အဘိသင်္ခါရာနံ ပဟီနတ္တာ ဂတိယာ ယေန တံ ဝဒေယျုံ – နေရယိကောတိ ဝါ တိရစ္ဆာနယောနိကောတိ ဝါ ပေတ္တိဝိသယိကောတိ ဝါ မနုဿောတိ ဝါ ဒေဝေါတိ ဝါ ရူပီတိ ဝါ အရူပီတိ ဝါ သညီတိ ဝါ အသညီတိ ဝါ နေဝသညီနာသညီတိ ဝါ, သော ဟေတု နတ္ထိ ပစ္စယော နတ္ထိ ကာရဏံ နတ္ထိ ယေန ဝဒေယျုံ ကထေယျုံ ဘဏေယျုံ ဒီပေယျုံ ဝေါဟရေယျုန္တိ – ယေန နံ ဝဇ္ဇုံ တံ တဿ နတ္ထိ။

သဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု သမူဟတေသူ တိ သဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု သဗ္ဗေသု ခန္ဓေသု သဗ္ဗေသု အာယတနေသု သဗ္ဗာသု ဓာတူသု သဗ္ဗာသု ဂတီသု သဗ္ဗာသု ဥပပတ္တီသု သဗ္ဗာသု ပဋိသန္ဓီသု သဗ္ဗေသု ဘဝေသု သဗ္ဗေသု သံသာရေသု သဗ္ဗေသု ဝဋ္ဋေသု ဦဟတေသု သမူဟတေသု ဥဒ္ဓတေသု သမုဒ္ဓတေသု ဥပ္ပာဋိတေသု သမုပ္ပာဋိတေသု ပဟီနေသု သမုစ္ဆိန္နေသု ဝူပသန္တေသု ပဋိပ္ပဿဒ္ဓေသု အဘဗ္ဗုပ္ပတ္တိကေသု ဉာဏဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဎေသူတိ – သဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု သမူဟတေသု။

သမူဟတာ ဝါဒပထာပိ သဗ္ဗေ တိ ဝါဒပထာ ဝုစ္စန္တိ ကိလေသာ စ ခန္ဓာ စ အဘိသင်္ခါရာ စ။ တဿ ဝါဒါ စ ဝါဒပထာ စ အဓိဝစနာနိ စ အဓိဝစနပထာ စ နိရုတ္တိ စ နိရုတ္တိပထာ စ ပညတ္တိ စ ပညတ္တိပထာ စ ဦဟတာ သမူဟတာ ဥဒ္ဓတာ သမုဒ္ဓတာ ဥပ္ပာဋိတာ သမုပ္ပာဋိတာ ပဟီနာ သမုစ္ဆိန္နာ ဝူပသန္တာ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓါ အဘဗ္ဗုပ္ပတ္တိကာ ဉာဏဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဎာတိ – သမူဟတာ ဝါဒပထာပိ သဗ္ဗေ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

“အတ္ထင်္ဂတဿ န ပမာဏမတ္ထိ၊ [ဥပသီဝါတိ ဘဂဝါ]
ယေန နံ ဝဇ္ဇုံ တံ တဿ နတ္ထိ။
သဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု သမူဟတေသု၊ သမူဟတာ ဝါဒပထာပိ သဗ္ဗေ”တိ။

သဟ ဂါထာပရိယောသာနာ ယေ တေ ဗြာဟ္မဏေန သဒ္ဓိံ။ပေ.။ ပဉ္စလိကော နမဿမာနော နိသိန္နော ဟောတိ – သတ္ထာ မေ, ဘန္တေ ဘဂဝါ, သာဝကောဟမသ္မီတိ။

ဥပသီဝမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသော ဆဋ္ဌော။

၇. နန္ဒမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသော

၄၆. သန္တိ လောကေ မုနယော၊ [ကုစ္စာယသ္မာ နန္ဒော]
ဉာဏေန တပ်ယိန် ကထံသု။
ဉာဏူပပန္နံ မုနိ နော ဝဒန္တိ၊ ဥဒာဟု ဝေ ဇီဝိတေနူပပန္နံ [ဇီဝိကေနူပပန္နံ (သျာ.)] ။

သန္တိ လောကေ မုနယော တိ။ **သန္တီ** တိ သန္တိ သံဝိဇ္ဇန္တိ အတ္ထိ ဥပလဗ္ဘန္တိ။ **လောကေ**တိ အပာယလောကေ။ပေ.။ အာယတနလောကေ။ **မုနယော**တိ မုနိနာမကာ အာဇီဝကာ နိဂဏ္ဌာ ဇဋိလာ တာပသာ ။ (ဒေဝတ လောကေ မုနယောတိ သဉ္ဇာနန္တိ, န စ တေ မုနယော) [( ) ဧတ္ထန္တရေ ပာဌော နတ္ထိ သျာ. ပောတ္ထကေ] တိ။ သန္တိ လောကေ မုနယော။ **ကုစ္စာယသ္မာ နန္ဒော** တိ။ **ကုစ္စာ** တိ ပဒသန္ဓိ။ပေ.။။ **အာယသ္မာ** တိ ပိယဝစနံ။ပေ.။။ **နန္ဒော** တိ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ နာမံ။ပေ.။ အဘိလာပေါတိ – ကုစ္စာယသ္မာ နန္ဒော။

ဉာဏေန ဝဒန္တိ တပ်ယိန် ကထံသု တိ။ **ဉာဏေ**တိ ခတ္တိယာ စ ဗြာဟ္မဏာ စ ဝေဿာ စ သုဒ္ဒါ စ ဂဟဋ္ဌာ စ ပဗ္ဗဇိတာ စ ဒေဝတာ စ မနုဿာ စ။ **ဝဒန္တီ** တိ ကထေန္တိ ဘဏန္တိ ဒီပယန္တိ ဝေါဟရန္တိ။ **တပ်ယိန် ကထံသု**တိ သံသယပုစ္ဆာ ဝိမတိပုစ္ဆာ ဒွေဠှကပုစ္ဆာ အနေကံသပုစ္ဆာ "ဧဝံ နု ခော, န နု ခော, ကိံ နု ခော, ကထံ နု ခော"တိ – ဉာဏေ ဝဒန္တိ တပ်ယိန် ကထံသု။

ဉာဏူပပန္နံ မုနိ နော ဝဒန္တီ တိ ။ အဋ္ဌသမာပတ္တိဉာဏေန ဝါ ပဉ္စာဘိညာဉာဏေန ဝါ ဥပေတံ သမုပေတံ ဥပာဂတံ သမုပာဂတံ ဥပပန္နံ သမုပပန္နံ သမန္နာဂတံ မုနိံ ဝဒန္တိ ကထေန္တိ ဘဏန္တိ ဒီပယန္တိ ဝေါဟရန္တီတိ – ဉာဏူပပန္နံ မုနိ နော ဝဒန္တိ။

ဥဒာဟု ဝေ ဇီဝိတေနူပပန္န န္တိ ဥဒာဟု အနေကဝိဝိဓအတိပရမဒုက္ကရကာရိကလူခဇီဝိတာနုယောဂေန ဥပေတံ သမုပေတံ ဥပာဂတံ သမုပာဂတံ ဥပပန္နံ သမုပပန္နံ သမန္နာဂတံ မုနိံ ဝဒန္တိ ကထေန္တိ ဘဏန္တိ ဒီပယန္တိ ဝေါဟရန္တီတိ – ဥဒာဟု ဝေ ဇီဝိတေနူပပန္နံ။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

"သန္တိ လောကေ မုနယော၊ [ကုစ္စာယသ္မာ နန္ဒော]
ဉာဏေ ဝဒန္တိ တပ်ယိန် ကထံသု။
ဉာဏူပပန္နံ မုနိ နော ဝဒန္တိ၊ ဥဒာဟု ဝေ ဇီဝိတေနူပပန္န"န္တိ။

၄၇. န ဒိဋ္ဌိယာ န သုတိယာ န ဉာဏေန၊
မုနီဓ နန္ဒ ကုသလာ ဝဒန္တိ။
ဝိသေနိကတွာ [ဝိသေနိံကတွာ (က.) မဟာနိ. ၆၈] အနီဃာ နိရာသာ၊ စရန္တိ ယေ တေ မုနယောတိ ဗြူမိ။

န ဒိဋ္ဌိယာ န သုတိယာ န ဉာဏေနာ တိ။ **န ဒိဋ္ဌိယာ** တိ န ဒိဋ္ဌသုဒ္ဓိယာ။ **န သုတိယာ**တိ န သုတသုဒ္ဓိယာ။ **န ဉာဏေနာ**တိ နပိ အဋ္ဌသမာပတ္တိဉာဏေန နပိ ပဉ္စာဘိညာဉာဏေန နပိ မိစ္ဆာဉာဏေနာတိ – န ဒိဋ္ဌိယာ န သုတိယာ န ဉာဏေန။

မုနီဓ နန္ဒ ကုသလာ ဝဒန္တီ တိ။ **ကုသလာ**တိ ယေ တေ ခန္ဓကုသလာ ဓာတုကုသလာ အာယတနကုသလာ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒကုသလာ သတိပဋ္ဌာနကုသလာ သမ္မပ္ပဓာနကုသလာ ဣဒ္ဓိပာဒကုသလာ ဣန္ဒြိယကုသလာ ဗလကုသလာ ဗောဇ္ဈင်္ဂကုသလာ မဂ္ဂကုသလာ ဖလကုသလာ နိဗ္ဗာနကုသလာ ဒိဋ္ဌသုဒ္ဓိယာ ဝါ သုတသုဒ္ဓိယာ ဝါ အဋ္ဌသမာပတ္တိဉာဏေန ဝါ ပဉ္စာဘိညာဉာဏေန ဝါ မိစ္ဆာဉာဏေန ဝါ ဒိဋ္ဌေန ဝါ သုတေန ဝါ ဥပေတံ သမုပေတံ ဥပာဂတံ သမုပာဂတံ ဥပပန္နံ သမုပပန္နံ သမန္နာဂတံ မုနိံ န ဝဒန္တိ န ကထေန္တိ န ဘဏန္တိ န ဒီပယန္တိ န ဝေါဟရန္တီတိ – မုနီဓ နန္ဒ ကုသလာ ဝဒန္တိ။

ဝိသေနိကတွာ အနီဃာ နိရာသာ, စရန္တိ ယေ တေ မုနယောတိ ဗြူမိ တိ သေနာ ဝုစ္စတိ မာရသေနာ, ကာယဒုစ္စရိတံ မာရသေနာ, ဝစီဒုစ္စရိတံ မာရသေနာ, မနောဒုစ္စရိတံ မာရသေနာ, ရာဂေါ မာရသေနာ, ဒေါသော မာရသေနာ, မောဟော မာရသေနာ, ကောဓော။ပေ.။ ဥပနာဟော။ မက္ခော။ ပဠာသော။ ဣဿာ။ မစ္ဆရိယံ။ မာယာ။ သာဌေယျံ။ ထမ္ဘော

ဘော။ သာရမ္ဘော။ မာနော။ အတိမာနော။ မဒေါ။ ပမာဒေါ။ သဗ္ဗေ ကိလေသာ သဗ္ဗေ ဒုစ္စရိတာ သဗ္ဗေ ဒရထာ သဗ္ဗေ ပရိဠာဟာ သဗ္ဗေ သန္တာပာ သဗ္ဗာကုသလာဘိသင်္ခါရာ မာရသေနာ။ ဝုတ္တဉှေတံ ဘဂဝတာ –

“ကာမာ တေ ပဌမာ သေနာ၊ ဒုတိယာ အရတိ ဝုစ္စတိ။
တတိယာ ခုပ္ပိပာသာ တေ၊ စတုတ္ထီ တဏှာ ပဝုစ္စတိ။

“ပဉ္စမံ ထိနမိဒ္ဓံ တေ၊ ဆဋ္ဌာ ဘီရူ ပဝုစ္စတိ။
သတ္တမီ ဝိစိကိစ္ဆာ တေ၊ မက္ခော ထမ္ဘော တေ အဋ္ဌမော။
လာဘော သိလောကော သက္ကာရော၊ မိစ္ဆာလဒ္ဓော စ ယော ယသော။

“ယော စတ္တာနံ သမုက္ကံသေ၊ ပရေ စ အဝဇာနာတိ။
ဧသာ နမုစိ တေ သေနာ [ဧသာ တေ နမုစိ သေနာ (သျာ. က.) သု. နိ. ၄၃၈] ၊ ကဏှဿာဘိပ္ပဟာရိနီ။
န နံ အသူရော ဇိနာတိ၊ ဇေတွာ စ လဘတေ သုခ”န္တိ။

ယတော စတူဟိ အရိယမဂ္ဂေဟိ သဗ္ဗာ စ မာရသေနာ သဗ္ဗေ စ ပဋိသေနိကရာ [ဝိသေနိကတွာ (က.) မဟာနိ. ၆၈] ကိလေသာ ဇိတာ စ ပရာဇိတာ စ ဘဂ္ဂါ ဝိပ္ပလုဂ္ဂါ [ဝိပ္ပလုဂ္ဂတာ (သျာ.) ပဿ မဟာနိ. ၂၈] ပရမ္မုခါ, တေန ဝုစ္စတိ ဝိသေနိကတွာ။ **အနီဃာ**တိ ရာဂေါ နီဃော, ဒေါသော နီဃော, မောဟော နီဃော, ကောဓော နီဃော, ဥပနာဟော နီဃော။ပေ.။ သဗ္ဗာကုသလာဘိသင်္ခါရာ နီဃာ။ ယေသံ ဧတေ နီဃာ ပဟီနာ သမုစ္ဆိန္နာ ဝူပသန္တာ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓာ အဘဗ္ဗုပ္ပတ္တိကာ ဉာဏဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဎာ တေ ဝုစ္စန္တိ အနီဃာ။ **နိရာသာ**တိ အာသာ ဝုစ္စတိ တဏှာ။ ယော ရာဂေါ သာရာဂေါ။ပေ.။ အဘိဇ္ဈာ လောဘော အကုသလမူလံ။ ယေသံ ဧသာ အာသာ တဏှာ ပဟီနာ သမုစ္ဆိန္နာ ဝူပသန္တာ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓာ အဘဗ္ဗုပ္ပတ္တိကာ ဉာဏဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဎာ, တေ ဝုစ္စန္တိ နိရာသာ အရဟန္တော ခီဏာသဝါ။ **ဝိသေနိကတွာ အနီဃာ နိရာသာ, စရန္တိ ယေ တေ မုနယောတိ ဗြူမီ**တိ ယေ တေ ဝိသေနိကတွာဝ အနီဃာ စ နိရာသာ စ စရန္တိ ဝိဟရန္တိ ဣရိယန္တိ ဝတ္တေန္တိ ပါလေန္တိ ယပေန္တိ ယာပေန္တိ, တေ လောကေ မုနယောတိ ဗြူမိ အာစိက္ခာမိ ဒေသေမိ ပညပေမိ ပဋ္ဌပေမိ ဝိဝရာမိ ဝိဘဇာမိ ဥတ္တာနီကရောမိ ပကာသေမီတိ – ဝိသေနိကတွာ အနီဃာ နိရာသာ, စရန္တိ ယေ တေ မုနယောတိ ဗြူမိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

“န ဒိဋ္ဌိယာ န သုတိယာ န ဉာဏေန၊ မုနီဓ နန္ဒ ကုသလာ ဝဒန္တိ။
ဝိသေနိကတွာ အနီဃာ နိရာသာ၊ စရန္တိ ယေ တေ မုနယောတိ ဗြူမီ”တိ။

၄၈. **ယေ ကေစိမေ သမဏဗြာဟ္မဏာသေ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ နန္ဒော]**
ဒိဋ္ဌဿုတေနာပိ ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိံ။
သီလဗ္ဗတေနာပိ ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိံ၊ အနေကရူပေန ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိံ။

ကစ္စိဿု တေ ဘဂဝါ တတ္ထ ယတာ စရန္တာ၊ အတာရု ဇာတိဉ္စ ဇရဉ္စ မာရိသ။
ပုစ္ဆာမိ တံ ဘဂဝါ ဗြူဟိ မေတံ။

ယေ ကေစိမေ သမဏဗြာဟ္မဏာသေတိ။ **ယေ ကေစီ**တိ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ သဗ္ဗထာ သဗ္ဗံ အသေသံ နိဿေသံ ပရိယာဒိယနဝစနမေတံ – ယေ ကေစီတိ။ **သမဏာ**တိ ယေ ကေစိ ဣတော ဗဟိဒ္ဓာ ပဗ္ဗဇ္ဇူပဂတာ ပရိဗ္ဗာဇကသမာပန္နာ။ **ဗြာဟ္မဏာ**တိ ယေ ကေစိ ဘောဝါဒိကာတိ – ယေ ကေစိမေ သမဏဗြာဟ္မဏာသေ။ **ဣစ္စာယသ္မာ နန္ဒော**တိ။ **ဣစ္စာ**တိ ပဒသန္ဓိ။ပေ.။။ **အာယသ္မာ**တိ ပိယဝစနံ။ပေ.။။ **နန္ဒော**တိ။ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ နာမံ။ပေ.။ အဘိလာပောတိ – ဣစ္စာယသ္မာ နန္ဒော။

ဒိဋ္ဌဿုတေနာပိ ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိန္တိ ဒိဋ္ဌေနပိ သုဒ္ဓိံ ဝိသုဒ္ဓိံ ပရိသုဒ္ဓိံ မုတ္တိံ ဝိမုတ္တိံ ပရိမုတ္တိံ ဝဒန္တိ ကထေန္တိ ဘဏန္တိ ဒီပယန္တိ ဝောဟရန္တိ; သုတေနပိ သုဒ္ဓိံ ဝိသုဒ္ဓိံ ပရိသုဒ္ဓိံ မုတ္တိံ ဝိမုတ္တိံ ပရိမုတ္တိံ ဝဒန္တိ ကထေန္တိ

တိ ဘဏန္တိ ဒီပယန္တိ တေဟရန္တိ; ဒိဌသုတေနပိ သုဒ္ဓိံ ဝိသုဒ္ဓိံ ပရိသုဒ္ဓိံ မုတ္တိံ ဝိမုတ္တိံ ပရိမုတ္တိံ ဝဒန္တိ က
ထေန္တိ ဘဏန္တိ ဒီပယန္တိ တေဟရန္တီတိ – ဒိဌသုတေနာပိ ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိံ။

သီလဗ္ဗတေနာပိ ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိံ တိ သီလေနပိ သုဒ္ဓိံ ဝိသုဒ္ဓိံ ပရိသုဒ္ဓိံ မုတ္တိံ ဝိမုတ္တိံ ပရိမုတ္တိံ ဝဒန္တိ ကထေန္တိ ဘဏန္တိ ဒီပယန္တိ တေဟရန္တိ; ဝတေနပိ သုဒ္ဓိံ ဝိသုဒ္ဓိံ ပရိသုဒ္ဓိံ မုတ္တိံ ဝိမုတ္တိံ ပရိမုတ္တိံ ဝဒန္တိ ကထေန္တိ
ဘဏန္တိ ဒီပယန္တိ တေဟရန္တိ; သီလဗ္ဗတေနာပိ သုဒ္ဓိံ ဝိသုဒ္ဓိံ ပရိသုဒ္ဓိံ မုတ္တိံ ဝိမုတ္တိံ ပရိမုတ္တိံ ဝဒန္တိ ကထေန္
တိ ဘဏန္တိ ဒီပယန္တိ တေဟရန္တီတိ – သီလဗ္ဗတေနာပိ ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိံ။

အနေကရူပေန ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိံ တိ အနေကဝိဓကောတူဟလမင်္ဂလေန [အနေကဝိဓဝတ္တ ကုတူဟလမင်္ဂလေန (သ္ယာ.)] သုဒ္ဓိံ ဝိသုဒ္ဓိံ ပရိသုဒ္ဓိံ မုတ္တိံ ဝိမုတ္တိံ ပရိမုတ္တိံ ဝဒန္တိ ကထေန္တိ ဘဏန္တိ ဒီပယန္တိ တေဟရန္တီတိ –
အနေကရူပေန ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိံ။

ကစ္စိသု တေ ဘဂဝါ တတ္ထ ယတာ စရန္တာ တိ။ **ကစ္စိသု** တိ သံသယပုစ္ဆာ ဝိမတိပုစ္ဆာ ဒွေဠှကပုစ္ဆာ အနေကံသပုစ္ဆာ, “ဧဝံ နု ခော, န နု ခော, ကိံ နု ခော, ကထံ နု ခော”တိ – ကစ္စိသု။ **တေ**တိ ဒိဋ္ဌိဂတိကာ။ **ဘဂဝါ**တိ ဂါရဝါဓိဝစနမေတံ။ပေ.။ သစ္ဆိကာ ပညတ္တိ, ယဒိဒံ ဘဂဝါတိ – ကစ္စိသု တေ ဘဂဝါ။ **တတ္ထ ယတာ စရန္တာ** တိ။ **တတ္ထာ** တိ သကာယ ဒိဋ္ဌိယာ သကာယ ခန္တိယာ သကာယ ရုစိယာ သကာယ လဒ္ဓိယာ။ **ယတာ**တိ ယတ္တာ ပဋိယတ္တာ [ယတာ ပဋိယတာ (သ္ယာ.)] ဂုတ္တာ ဂောပိတာ ရက္ခိတာ သံဝုတာ။ **စရန္တာ** တိ စရန္တာ ဝိဟရန္တာ ဣရိယန္တာ ဝတ္တေန္တာ
ပာလေန္တာ ယပေန္တာ ယာပေန္တာတိ – ကစ္စိသု တေ ဘဂဝါ တတ္ထ ယတာ စရန္တာ။

အတာရု ဇာတိဉ္စ ဇရဉ္စ မာရိသာ တိ ဇာတိဇရာမရဏံ အတရိံသု ဥတ္တရိံသု ပတရိံသု သမတိက္ကမိံသု ဝီတိဝတ္တိံ
သု။ **မာရိသာ**တိ ပိယဝစနံ ဂရုဝစနံ သဂါရဝသပ္ပတိဿာဓိဝစနမေတံ – မာရိသာတိ – အတာရု ဇာတိဉ္စ ဇရဉ္စ မာရိသ။

ပုစ္ဆာမိ တံ ဘဂဝါ ဗြူဟိ မေတံ တိ။ **ပုစ္ဆာမိ တ** န္တိ ပုစ္ဆာမိ တံ ယာစာမိ တံ အဇ္ဈေသာမိ တံ, ကထယဿု မေတိ
ပုစ္ဆာမိ တံ။ **ဘဂဝါ**တိ။ပေ.။ သစ္ဆိကာ ပညတ္တိ, ယဒိဒံ ဘဂဝါတိ။ **ဗြူဟိ မေတ** န္တိ ဗြူဟိ အာစိက္ခာဟိ ဒေသေဟိ ပည
ပေဟိ ပဋ္ဌပေဟိ ဝိဝရာဟိ ဝိဘဇာဟိ ဥတ္တာနီကရောဟိ ပကာသေဟီတိ – ပုစ္ဆာမိ တံ ဘဂဝါ ဗြူဟိ မေတံ။ တေနာဟ
သော ဗြာဟ္မဏော –

> “ယေ ကေစိမေ သမဏဗြာဟ္မဏာသေ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ နန္ဒော]
> ဒိဋ္ဌသုတေနာပိ ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိံ။
> သီလဗ္ဗတေနာပိ ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိံ၊ အနေကရူပေန ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိံ။
>
> “ကစ္စိသု တေ ဘဂဝါ တတ္ထ ယတာ စရန္တာ၊
> အတာရု ဇာတိဉ္စ ဇရဉ္စ မာရိသ။
> ပုစ္ဆာမိ တံ ဘဂဝါ ဗြူဟိ မေတ”န္တိ။

၄၉. **ယေ ကေစိမေ သမဏဗြာဟ္မဏာသေ၊ [နန္ဒာတိ ဘဂဝါ]**
ဒိဋ္ဌသုတေနာပိ ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိံ။
သီလဗ္ဗတေနာပိ ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိံ၊ အနေကရူပေန ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိံ။
ကိဉ္စာပိ တေ တတ္ထ ယတာ စရန္တိ၊ နာတရိံသု ဇာတိဇရန္တိ ဗြူမိ။

ယေ ကေစိမေ သမဏဗြာဟ္မဏာသေ တိ။ **ယေ ကေစီ**တိ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ သဗ္ဗထာ သဗ္ဗံ အသေသံ နိဿေသံ ပရိ
ယာဒိယနဝစနမေတံ – ယေ ကေစီတိ။ **သမဏာ**တိ ယေ ကေစိ ဣတော ဗဟိဒ္ဓါ ပရိဗ္ဗဇူပဂတာ ပရိဗ္ဗာဇကသမာပန္နာ။ ဗြာ
ဟ္မဏာတိ ယေ ကေစိ ဘောဝါဒိကာတိ – ယေ ကေစိမေ သမဏဗြာဟ္မဏာသေ။ **နန္ဒာတိ ဘဂဝါ** တိ။ **နန္ဒာ** တိ ဘဂ
ဝါ တံ ဗြာဟ္မဏံ နာမေန အာလပတိ။ **ဘဂဝါ**တိ ဂါရဝါဓိဝစနမေတံ။ပေ.။ သစ္ဆိကာ ပညတ္တိ, ယဒိဒံ ဘဂဝါတိ – နန္ဒာ
တိ ဘဂဝါ။

ဒိဋ္ဌသုတေနာပိ ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိ န္တိ ဒိဋ္ဌေနပိ သုဒ္ဓိံ ဝိသုဒ္ဓိံ ပရိသုဒ္ဓိံ မုတ္တိံ ဝိမုတ္တိံ ပရိမုတ္တိံ ဝဒန္တိ ကထေန္တိ ဘဏန္တိ ဒီပယန္တိ ေဟာရန္တိ; သုတေနပိ သုဒ္ဓိံ။ပေ.။ ဒိဋ္ဌသုတေနပိ သုဒ္ဓိံ ဝိသုဒ္ဓိံ ပရိသုဒ္ဓိံ မုတ္တိံ ဝိမုတ္တိံ ပရိမုတ္တိံ ဝဒန္တိ ကထေန္တိ ဘဏန္တိ ဒီပယန္တိ ေဟာရန္တီတိ – ဒိဋ္ဌသုတေနာပိ ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိံ။

သီလဗ္ဗတေနာပိ ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိ န္တိ သီလေနပိ သုဒ္ဓိံ ဝိသုဒ္ဓိံ ပရိသုဒ္ဓိံ မုတ္တိံ ဝိမုတ္တိံ ပရိမုတ္တိံ ဝဒန္တိ ကထေန္တိ ဘဏန္တိ ဒီပယန္တိ ေဟာရန္တိ ; ဝတေနပိ သုဒ္ဓိံ။ပေ.။ ေဟာရန္တိ; သီလဗ္ဗတေနာပိ သုဒ္ဓိံ ဝိသုဒ္ဓိံ ပရိသုဒ္ဓိံ မုတ္တိံ ဝိမုတ္တိံ ပရိမုတ္တိံ ဝဒန္တိ ကထေန္တိ ဘဏန္တိ ဒီပယန္တိ ေဟာရန္တီတိ – သီလဗ္ဗတေနာပိ ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိံ။

အေနကရူပေန ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိ န္တိ အေနကဝိဓေကာတူဟလမင္ဂလေန သုဒ္ဓိံ ဝိသုဒ္ဓိံ ပရိသုဒ္ဓိံ မုတ္တိံ ဝိမုတ္တိံ ပရိမုတ္တိံ ဝဒန္တိ ကထေန္တိ ဘဏန္တိ ဒီပယန္တိ ေဟာရန္တီတိ – အေနကရူပေန ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိံ။

ကိဉ္စာပိ ေတ တတ္ထ ယတာ စရန္တိ တိ။ **ကိဉ္စာပီ** တိ ပဒသန္ဓိ ပဒသံသေဂ္ဂါ ပဒပါရိပူရီ အကၡရသမဝါယော ဗ်ဥ္ဇနသိလိဋ္ဌတာ ပဒါႏုပုဗၺတာပေတံ – ကိဉ္စာပီတိ။ **ေတ**တိ ဒိဋ္ဌိဂတိကာ။ **တတ္ထာ** တိ သကာယ ဒိဋ္ဌိယာ သကာယ ခႏ္တိယာ သကာယ ႐ုစိယာ သကာယ လဒ္ဓိယာ။ **ယတာ**တိ ယတ္တာ ပဋိယတ္တာ ဂုတ္တာ ေကာပိတာ ရကၡိတာ သံဝုတာ။ **စရန္တီ**တိ စရႏ္တိ ဝိဟရန္တိ ဣရိယန္တိ ဝတ္တေန္တိ ပါေလန္တိ ယပေန္တိ ယာေပန္တီတိ – ကိဉ္စာပိ ေတ တတ္ထ ယတာ စရန္တိ။

နာတရိံသု ဇာတိဇရန္တိ ဗ႐ူမိ တိ ဇာတိဇရာမရဏံ န တရိံသု န ဥတ္တရိံသု န ပတရိံသု န သမတိကၠမိံသု န ဝီတိဝတၱိံသု, ဇာတိဇရာမရဏာ အနိကၡႏ္တာ အနိႆဋာ အနတိကၠႏ္တာ အသမတိကၠႏ္တာ အဝီတိဝတ္တာ, အေႏ္တာ ဇာတိဇရာမရေဏ ပရိဝတ္တေန္တိ, အေႏ္တာသံသာရပေထ ပရိဝတ္တေန္တိ, ဇာတိယာ အႏုဂတာ, ဇရာယ အႏုသဋာ, ဗ်ာဓိနာ အဘိဘူတာ, မရေဏန အဗ္ဘာဟတာ အတာဏာ အေလဏာ အသရဏာ အသရဏီဘူတာတိ ဗ႐ူမိ အာစိကၡာမိ ေဒေသမိ ပညေပမိ ပ႒ေပမိ ဝိဝရာမိ ဝိဘဇာမိ ဥတ္တာနီကေရာမိ ပကာေသမီတိ – နာတရိံသု ဇာတိဇရန္တိ ဗ႐ူမိ။ ေတနာဟ ဘဂဝါ –

> ''ေယ ေကစိေမ သမဏဗ္ရာဟ္မဏာေသ၊ [နႏ္ဒာတိ ဘဂဝါ]
> ဒိဋ္ဌသုတေနာပိ ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိံ။
>
> သီလဗ္ဗတေနာပိ ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိံ၊ အေနကရူပေန ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိံ။
> ကိဉ္စာပိ ေတ တတ္ထ ယတာ စရန္တိ၊ နာတရိံသု ဇာတိဇရန္တိ ဗ႐ူမိ''တိ။

၅၀. **ေယ ေကစိေမ သမဏဗ္ရာဟ္မဏာေသ၊ [ဣစၥာယသ္မာ နေႏ္ဒာ]**
ဒိဋ္ဌသုတေနာပိ ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိံ။
သီလဗ္ဗတေနာပိ ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိံ၊ အေနကရူပေန ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိံ။

ေတ ေစ မုနီ ဗ႐ူသိ အေနာဃတိေဏ္ဏ၊ အထ ေကာ စရဟိ ေဒဝမႏုႆေလာေက။
အတာရိ ဇာတိဥ္စ ဇရဥ္စ မာရိသ၊ ပုစ္ဆာမိ တံ ဘဂဝါ ဗ႐ူဟိ ေမတံ။

ေယ ေကစိေမ သမဏဗ္ရာဟ္မဏာေသ တိ။ **ေယ ေကစီ**တိ သေဗၺန သဗၺံ သဗၺထာ သဗၺံ အေသသံ နိႆေသသံ ပရိယာဒိယနဝစနေမတံ – ေယ ေကစီတိ။ **သမဏာ**တိ ေယ ေကစိ ဣေတာ ဗဟိဒ္ဓါ ပဗၺဇူပဂတာ ပရိဗၺာဇကသမာပႏ္နာ။ **ဗ္ရာဟ္မဏာ**တိ ေယ ေကစိ ေဘာဝါဒိကာတိ – ေယ ေကစိေမ သမဏဗ္ရာဟ္မဏာေသ။ **ဣစၥာယသ္မာ နေႏ္ဒာ** တိ။ ဣစၥာတိ ပဒသန္ဓိ။ပေ.။ ဣစၥာယသ္မာ နေႏ္ဒာ။

ဒိဋ္ဌသုတေနာပိ ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိ န္တိ ဒိဋ္ဌေနပိ သုဒ္ဓိံ ဝိသုဒ္ဓိံ ပရိသုဒ္ဓိံ မုတ္တိံ ဝိမုတ္တိံ ပရိမုတ္တိံ ဝဒန္တိ ကထေန္တိ ဘဏန္တိ ဒီပယန္တိ ေဟာရန္တိ; သုတေနာပိ သုဒ္ဓိံ။ပေ.။ ဒိဋ္ဌသုတေနာပိ သုဒ္ဓိံ ဝိသုဒ္ဓိံ ပရိသုဒ္ဓိံ မုတ္တိံ ဝိမုတ္တိံ ပရိမုတ္တိံ ဝဒန္တိ ကထေန္တိ ဘဏန္တိ ဒီပယန္တိ ေဟာရန္တီတိ – ဒိဋ္ဌသုတေနာပိ ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိံ။

သီလဗ္ဗတေနာပိ ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိ န္တိ သီလေနာပိ သုဒ္ဓိံ ဝိသုဒ္ဓိံ ပရိသုဒ္ဓိံ မုတ္တိံ ဝိမုတ္တိံ ပရိမုတ္တိံ ဝဒန္တိ ကထေန္တိ ဘဏန္တိ ဒီပယန္တိ ဝေါဟရန္တိ; ဝတေနာပိ သုဒ္ဓိံ။ပေ။ ဝေါဟရန္တိ; သီလဗ္ဗတေနာပိ သုဒ္ဓိံ ဝိသုဒ္ဓိံ ပရိသုဒ္ဓိံ မုတ္တိံ ဝိမုတ္တိံ ပရိမုတ္တိံ ဝဒန္တိ ကထေန္တိ ဘဏန္တိ ဒီပယန္တိ ဝေါဟရန္တီတိ – သီလဗ္ဗတေနာပိ ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိံ။

အနေကရူပေန ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိ န္တိ အနေကဝိဓကောတူဟလမင်္ဂလေန သုဒ္ဓိံ ဝိသုဒ္ဓိံ ပရိသုဒ္ဓိံ မုတ္တိံ ဝိမုတ္တိံ ပရိမုတ္တိံ ဝဒန္တိ ကထေန္တိ ဘဏန္တိ ဒီပယန္တိ ဝေါဟရန္တီတိ – အနေကရူပေန ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိံ။

တေ စေ မုနီ ဗ္ရူသိ အနောဃတိဏ္ဏော တိ။ **တေ စေ**တိ ဒိဋ္ဌိဂတိကာ။ **မုနီ**တိ မောနံ ဝုစ္စတိ ဉာဏံ။ပေ။ သင်္ဂဇာလမတိစ္စ သော မုနိ ။ **ဗ္ရူသိ အနောဃတိဏ္ဏော** တိ ကာမောဃံ ဘဝေါဃံ ဒိဋ္ဌောဃံ အဝိဇ္ဇောဃံ အတိဏ္ဏာ အနတိက္ကန္တာ အသမတိက္ကန္တာ အဝီတိဝတ္တာ အန္တောဇာတိဇရာမရဏေ ပရိဝတ္တန္တိ အန္တောသံသာရပထေ ပရိဝတ္တန္တိ ဇာတိယာ အနုဂတာ ဇရာယ အနုသဋာ ဗျာဓိနာ အဘိဘူတာ မရဏေန အဗ္ဘာဟတာ အတာဏာ အလေဏာ အသရဏာ အသရဏီဘူတာ။ **ဗ္ရူသီ** တိ ဗ္ရူသိ အာစိက္ခသိ ဒေသေသိ ပညပေသိ ပဋ္ဌပေသိ ဝိဝရသိ ဝိဘဇသိ ဥတ္တာနီကရောသိ ပကာသေသီတိ – တေ စေ မုနီ ဗ္ရူသိ အနောဃတိဏ္ဏော။

အထ ကော စရဟိ ဒေဝမနုဿလောကေ, အတာရိ ဇာတိဉ္စ ဇရဉ္စ မာရိသာ တိ အထ ကော ဧသော သဒေဝကေ လောကေ သမာရကေ သဗြဟ္မကေ သဿမဏဗြာဟ္မဏိယာ ပဇာယ သဒေဝမနုဿာယ ဇာတိဇရာမရဏံ အတရိ ဥတ္တရိ ပတရိ သမတိက္ကမိ ဝီတိဝတ္တယိ။ **မာရိသာ**တိ ပိယဝစနံ ဂရုဝစနံ သဂါရဝသပ္ပတိဿာဓိဝစနမေတံ မာရိသာတိ – အထ ကော စရဟိ ဒေဝမနုဿလောကေ, အတာရိ ဇာတိဉ္စ ဇရဉ္စ မာရိသ။

ပုစ္ဆာမိ တံ ဘဂဝ ဗ္ရူဟိ မေတ န္တိ။ **ပုစ္ဆာမိ တ**န္တိ ပုစ္ဆာမိ တံ ယာစာမိ တံ အဇ္ဈေသာမိ တံ ပသာဒေမိ တံ။ **ဘဂဝါ**တိ ဂါရဝါဓိဝစနမေတံ။ပေ။ သစ္ဆိကာ ပညတ္တိ, ယဒိဒံ ဘဂဝါတိ။ **ဗ္ရူဟိ မေတ** န္တိ ဗ္ရူဟိ အာစိက္ခာဟိ ဒေသေဟိ ပညပေဟိ ပဋ္ဌပေဟိ ဝိဝရာဟိ ဝိဘဇာဟိ ဥတ္တာနီကရောဟိ ပကာသေဟီတိ – ပုစ္ဆာမိ တံ ဘဂဝ ဗ္ရူဟိ မေတံ။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

"ယေ ကေစိမေ သမဏဗြာဟ္မဏာသေ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ နန္ဒော]
ဒိဋ္ဌဿုတေနာပိ ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိံ။
သီလဗ္ဗတေနာပိ ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိံ၊ အနေကရူပေန ဝဒန္တိ သုဒ္ဓိံ။

တေ စေ မုနီ ဗ္ရူသိ အနောဃတိဏ္ဏော၊ အထ ကော စရဟိ ဒေဝမနုဿလောကေ။
အတာရိ ဇာတိဉ္စ ဇရဉ္စ မာရိသ၊ ပုစ္ဆာမိ တံ ဘဂဝ ဗ္ရူဟိ မေတ"န္တိ။

၅၁. **နာဟံ သဗ္ဗေ သမဏဗြာဟ္မဏာသေ၊ [နန္ဒာတိ ဘဂဝါ]**
ဇာတိဇရာယ နိဝုတာတိ ဗ္ရူမိ။
ယေ သီဓ ဒိဋ္ဌံ ဝ သုတံ မုတံ ဝါ၊ သီလဗ္ဗတံ ဝါပိ ပဟာယ သဗ္ဗံ။

အနေကရူပမ္ပိ ပဟာယ သဗ္ဗံ၊ တဏှံ ပရိညာယ အနာသဝါသေ [အနာသဝါ ယေ (သျာ. က.)] ။
တေ ဝေ နရာ ဩဃတိဏ္ဏာတိ ဗ္ရူမိ။

နာဟံ သဗ္ဗေ သမဏဗြာဟ္မဏာသေ, နန္ဒာတိ ဘဂဝါ ဇာတိဇရာယ နိဝုတာတိ ဗ္ရူမီ တိ နာဟံ, နန္ဒ, သဗ္ဗေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဇာတိဇရာယ အာဝုတာ နိဝုတာ ဩဝုတာ ပိဟိတာ ပဋိစ္ဆန္နာ ပဋိကုဇ္ဇိတာတိ ဝဒါမိ။ အတ္ထိ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ယေသံ ဇာတိ စ ဇရာမရဏဉ္စ ပဟီနာ ဥစ္ဆိန္နမူလာ တာလာဝတ္ထုကတာ အနဘာဝံကတာ အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မာတိ ဗ္ရူမိ အာစိက္ခာမိ ဒေသေမိ ပညပေမိ ပဋ္ဌပေမိ ဝိဝရာမိ ဝိဘဇာမိ ဥတ္တာနီကရောမိ ပကာသေမီတိ – နာဟံ သဗ္ဗေ သမဏဗြာဟ္မဏာသေ နန္ဒာတိ ဘဂဝါ ဇာတိဇရာယ နိဝုတာတိ ဗ္ရူမိ။

ယေ သီဓ ဒိဋ္ဌံ ဝ သုတံ မုတံ တ, သီလဗ္ဗတံ တပိ ပဟာယ သဗ္ဗ န္တိ ယေ သဗ္ဗာ ဒိဋ္ဌသုဒ္ဓိယော ပဟာယ ဇဟိတွာ ပဇဟိတွာ ဝိနောဒေတွာ ဗျန္တီကရိတွာ အနဘာဝံ ဂမေတွာ။ ယေ သဗ္ဗာ သုတသုဒ္ဓိယော ပဟာယ။ပေ.။ ယေ သဗ္ဗာ မုတသုဒ္ဓိယော ပဟာယ, ယေ သဗ္ဗာ ဒိဋ္ဌသုတမုတသုဒ္ဓိယော ပဟာယ ယေ သဗ္ဗာ သီလသုဒ္ဓိယော ပဟာယ, ယေ သဗ္ဗာ ဝတသုဒ္ဓိယော ပဟာယ, ယေ သဗ္ဗာ သီလဗ္ဗတသုဒ္ဓိယော ပဟာယ ဇဟိတွာ ပဇဟိတွာ ဝိနောဒေတွာ ဗျန္တီကရိတွာ အနဘာဝံ ဂမေတွာတိ – ယေ သီဓ ဒိဋ္ဌံဝ သုတံ မုတံ တ, သီလဗ္ဗတံ တပိ ပဟာယ သဗ္ဗံ။

အနေကရူပမ္ပိ ပဟာယ သဗ္ဗ န္တိ အနေကဝိဓကောတူဟလမင်္ဂလေန သုဒ္ဓိံ ဝိသုဒ္ဓိံ ပရိသုဒ္ဓိံ မုတ္တိံ ဝိမုတ္တိံ ပရိမုတ္တိံ ပဟာယ ဇဟိတွာ ပဇဟိတွာ ဝိနောဒေတွာ ဗျန္တီကရိတွာ အနဘာဝံ ဂမေတွာတိ – အနေကရူပမ္ပိ ပဟာယ သဗ္ဗံ။

တဏှံ ပရိညာယ အနာသဝ သေ, တေ ဝေ နရာ ဩဃတိဏ္ဏာတိ ဗြူမိ တိ။ **တဏှာ**တိ ရူပတဏှာ သဒ္ဒတဏှာ ဂန္ဓတဏှာ ရသတဏှာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗတဏှာ ဓမ္မတဏှာ။ **တဏှံ ပရိညာယာ**တိ တဏှံ တီဟိ ပရိညာဟိ ပရိဇာနိတွာ – ဉာတပရိညာယ, တီရဏပရိညာယ, ပဟာနပရိညာယ။ ကတမာ ဉာတပရိညာ? တဏှံ ဇာနာတိ [ပဇာနာတိ (သျာ.) ပရိဇာနာတိ (က.) မဟာနိ. ၁၃] ''အယံ ရူပတဏှာ, အယံ သဒ္ဒတဏှာ, အယံ ဂန္ဓတဏှာ, အယံ ရသတဏှာ, အယံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗတဏှာ, အယံ ဓမ္မတဏှာ''တိ ဇာနာတိ ပဿတိ – အယံ ဉာတပရိညာ။

ကတမာ တီရဏပရိညာ? ဧဝံ ဉာတံ ကတွာ တဏှံ တီရေတိ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော ရောဂတော ဂဏ္ဍတော။ပေ.။ နိဿရဏတော တီရေတိ – အယံ တီရဏပရိညာ။

ကတမာ ပဟာနပရိညာ? ဧဝံ တီရယိတွာ တဏှံ ပဇဟတိ ဝိနောဒေတိ ဗျန္တီကရောတိ အနဘာဝံ ဂမေတိ။ ဝုတ္တဉှေတံ ဘဂဝတာ – ''ယော, ဘိက္ခဝေ, တဏှာယ ဆန္ဒရာဂေ တံ ပဇဟထ။ ဧဝံ သာ တဏှာ ပဟီနာ ဘဝိဿတိ ဥစ္ဆိန္နမူလာ တာလာဝတ္ထုကတာ အနဘာဝံကတာ အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မာ''။ အယံ ပဟာနပရိညာ။ **တဏှံ ပရိညာယာ**တိ တဏှံ ဣမာဟိ တီဟိ ပရိညာဟိ ပရိဇာနိတွာ။ **အနာသဝာ**တိ စတ္တာရော အာသဝာ – ကာမာသဝေါ, ဘဝါသဝေါ, ဒိဋ္ဌာသဝေါ, အဝိဇ္ဇာသဝေါ။ ယေသံ ဣမေ အာသဝါ ပဟီနာ ဥစ္ဆိန္နမူလာ တာလာဝတ္ထုကတာ အနဘာဝံကတာ အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မာ, တေ ဝုစ္စန္တိ အနာသဝါ အရဟန္တော ခီဏာသဝါ – တဏှံ ပရိညာယ အနာသဝါ။

တေ ဝေ နရာ ဩဃတိဏ္ဏာတိ ဗြူမီ တိ ယေ တဏှံ ပရိညာယ အနာသဝါ, တေ ကာမောဃံ တိဏ္ဏာ ဘဝေါဃံ တိဏ္ဏာ ဒိဋ္ဌောဃံ တိဏ္ဏာ အဝိဇ္ဇောဃံ တိဏ္ဏာ သဗ္ဗသံသာရပထံ တိဏ္ဏာ ဥတ္တိဏ္ဏာ နိတ္တိဏ္ဏာ အတိက္ကန္တာ သမတိက္ကန္တာ ဝီတိဝတ္တာတိ ဗြူမိ အာစိက္ခာမိ ဒေသေမိ ပညပေမိ ပဋ္ဌပေမိ ဝိဝရာမိ ဝိဘဇာမိ ဥတ္တာနီကရောမိ ပကာသေမီတိ – တဏှံ ပရိညာယ အနာသဝါသေ တေ ဝေ နရာ ဩဃတိဏ္ဏာတိ ဗြူမိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

> ''နာဟံ သဗ္ဗေ သမဏဗြာဟ္မဏာသေ၊ [နန္ဒာတိ ဘဂဝါ]
> ဇာတိဇရာယ နိဝုတာတိ ဗြူမိ။
> ယေ သီဓ ဒိဋ္ဌံ ဝ သုတံ မုတံ ဝါ၊ သီလဗ္ဗတံ ဝါပိ ပဟာယ သဗ္ဗံ။
>
> အနေကရူပမ္ပိ ပဟာယ သဗ္ဗံ၊ တဏှံ ပရိညာယ အနာသဝါသေ။
> တေ ဝေ နရာ ဩဃတိဏ္ဏာတိ ဗြူမီ''တိ။

၅၂. **ဧတာဘိနန္ဒာမိ ဝစော မဟေသိနော၊ သုကိတ္တိတံ ဂေါတမနူပဓီကံ။**
ယေ သီဓ ဒိဋ္ဌံ ဝ သုတံ မုတံ ဝါ၊ သီလဗ္ဗတံ ဝါပိ ပဟာယ သဗ္ဗံ။

အနေကရူပမ္ပိ ပဟာယ သဗ္ဗံ၊ တဏှံ ပရိညာယ အနာသဝါသေ။
အဟမ္ပိ တေ ဩဃတိဏ္ဏာတိ ဗြူမိ။

တောဘိန္နာမိ ဝစော မပဟောသိနောတိ။ **တေန္တိ** တုယှံ ဝစနံ ဗျပ္ပထံ ဒေသနံ အနုသာသနံ အနုသိဋ္ဌံ နန္ဒာမိ အဘိနန္ဒာမိ မောဒာမိ အနုမောဒာမိ ဣစ္ဆာမိ သာဒိယာမိ ပတ္ထယာမိ ပိဟယာမိ အဘိဇပ္ပာမိ။ **မပဟောသိနောတိ** ကိံ မပဟောသိ ဘဂဝါ? မဟန္တံ သီလက္ခန္ဓံ ဒေသိ ဂဝေသီ ပရိယေသီတိ မပဟောသိ။ပေ။ ကဟံ နရာသဘောတိ မပဟောသီတိ – တောဘိနန္ဒာမိ ဝစော မပဟောသိနော။

သုကိတ္တိတံ ကေတမနူပဓိကန္တိ။ **သုကိတ္တိတန္တိ** သုကိတ္တိတံ သုအာစိက္ခိတံ [သုတစိက္ခိတံ (က.)] သုဒေသိတံ သုပညပိတံ သုပဋ္ဌပိတံ သုဝိဝဋံ သုဝိဘတ္တံ သုဥတ္တာနီကတံ သုပကာသိတံ။ **ကေတမနူပဓိကန္တိ** ဥပဓီ ဝုစ္စန္တိ ကိလေသာ စ ခန္ဓာ စ အဘိသင်္ခါရာ စ။ ဥပဓိပ္ပဟာနံ ဥပဓိဝူပသမံ ဥပဓိနိဿဂ္ဂံ ဥပဓိပဋိပ္ပဿဒ္ဓံ အမတံ နိဗ္ဗာနန္တိ – သုကိတ္တိတံ ကေတမနူပဓိကံ။

ယေ သီဓ ဒိဋ္ဌံ ဝ သုတံ မုတံ တ, သီလဗ္ဗတံ တပိ ပဟာယ သဗ္ဗံ တိ ယေ သဗ္ဗာ ဒိဋ္ဌသုဒ္ဓိယော ပဟာယ ဇဟိတွာ ပဇဟိတွာ ဝိနောဒေတွာ ဗျန္တီကရိတွာ အနဘာဝံ ဂမေတွာ။ ယေ သဗ္ဗာ သုတသုဒ္ဓိယော။ပေ။ ယေ သဗ္ဗာ မုတသုဒ္ဓိယော။ ယေ သဗ္ဗာ ဒိဋ္ဌသုတမုတသုဒ္ဓိယော။ ယေ သဗ္ဗာ သီလသုဒ္ဓိယော။ ယေ သဗ္ဗာ ဝတသုဒ္ဓိယော။ ယေ သဗ္ဗာ သီလဗ္ဗတသုဒ္ဓိယော ပဟာယ ဇဟိတွာ ပဇဟိတွာ ဝိနောဒေတွာ ဗျန္တီကရိတွာ အနဘာဝံ ဂမေတွာတိ – ယေ သီဓ ဒိဋ္ဌံ ဝ သုတံ မုတံ တ, သီလဗ္ဗတံ တပိ ပဟာယ သဗ္ဗံ။

အနေကရူပမ္ပိ ပဟာယ သဗ္ဗ န္တိ အနေကဝိဓကောတူဟလမင်္ဂလေန သုဒ္ဓိံ ဝိသုဒ္ဓိံ ပရိသုဒ္ဓိံ မုတ္တိံ ဝိမုတ္တိံ ပရိမုတ္တိံ ပဟာယ ဇဟိတွာ ပဇဟိတွာ ဝိနောဒေတွာ ဗျန္တီကရိတွာ အနဘာဝံ ဂမေတွာတိ – အနေကရူပမ္ပိ ပဟာယ သဗ္ဗံ။

တဏှံ ပရိညာယ အနာသဝါသေ, အဟမ္ပိ တေ ဩဃတိဏ္ဏာတိ ဗြူမိ တိ။ **တဏှာတိ** ရူပတဏှာ သဒ္ဒတဏှာ ဂန္ဓတဏှာ ရသတဏှာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗတဏှာ ဓမ္မတဏှာ။ **တဏှံ ပရိညာယာတိ** တဏှံ တီဟိ ပရိညာဟိ ပရိဇာနိတွာ – ဉာတပရိညာယ, တီရဏပရိညာယ [တိရဏပရိညာယ (သျာ.)], ပဟာနပရိညာယ။ ကတမာ ဉာတပရိညာ? တဏှံ ဇာနာတိ – အယံ ရူပတဏှာ, အယံ သဒ္ဒတဏှာ, အယံ ဂန္ဓတဏှာ, အယံ ရသတဏှာ, အယံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗတဏှာ, အယံ ဓမ္မတဏှာတိ ဇာနာတိ ပဿတိ – အယံ ဉာတပရိညာ။

ကတမာ တီရဏပရိညာ? ဧဝံ ဉာတံ ကတွာ တဏှံ တီရေတိ [တိရေတိ (သျာ.)] အနိစ္စတော ဒုက္ခတော ရောဂတော ဂဏ္ဍတော သလ္လတော အဃတော အာဗာဓတော ပရတော ပလောကတော ဤတိတော ဥပဒ္ဒဝတော ဘယတော ဥပသဂ္ဂတော စလတော ပဘင်္ဂုတော အဒ္ဓုဝတော အတာဏတော အလေဏတော အသရဏတော အသရဏီဘူတတော ရိတ္တတော တုစ္ဆတော သုညတော အနတ္တတော အာဒီနဝတော ဝိပရိဏာမဓမ္မတော အသာရကတော အဃမူလတော ဝဓကတော ဝိဘဝတော သာသဝတော သင်္ခတတော မာရာမိသတော ဇာတိဓမ္မတော ဇရာဓမ္မတော ဗျာဓိဓမ္မတော မရဏဓမ္မတော သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသဓမ္မတော သံကိလေသဓမ္မတော သမုဒယတော အတ္ထင်္ဂမတော အဿာဒတော အာဒီနဝတော နိဿရဏတော တီရေတိ – အယံ တီရဏပရိညာ။

ကတမာ ပဟာနပရိညာ? ဧဝံ တီရယိတွာ တဏှံ ပဇဟတိ ဝိနောဒေတိ ဗျန္တီကရောတိ အနဘာဝံ ဂမေတိ – အယံ ပဟာနပရိညာ။

တဏှံ ပရိညာယာတိ တဏှံ ဣမာဟိ တီဟိ ပရိညာဟိ ပရိဇာနိတွာ။ **အနာသဝါတိ** စတ္တာရော အာသဝါ – ကာမာသဝေါ, ဘဝါသဝေါ, ဒိဋ္ဌာသဝေါ, အဝိဇ္ဇာသဝေါ။ ယေသံ ဣမေ အာသဝါ ပဟီနာ ဥစ္ဆိန္နမူလာ တာလာဝတ္ထုကတာ အနဘာဝံကတာ အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မာ, တေ ဝုစ္စန္တိ အနာသဝါ အရဟန္တော ခီဏာသဝါ။ **တဏှံ ပရိညာယ အနာသဝါသေ, အဟမ္ပိ တေ ဩဃတိဏ္ဏာတိ။ ဗြူမိ** တိ ယေ တဏှံ ပရိညာယ အနာသဝါ, အဟမ္ပိ တေ ကာမောဃံ တိဏ္ဏာ ဘဝောဃံ တိဏ္ဏာ ဒိဋ္ဌောဃံ တိဏ္ဏာ အဝိဇ္ဇောဃံ တိဏ္ဏာ သဗ္ဗသံသာရပထံ တိဏ္ဏာ ဥတ္တိဏ္ဏာ နိတ္တိဏ္ဏာ အတိက္ကန္တာ သမတိက္ကန္တာ ဝီတိဝတ္တာတိ ဗြူမိ ဝဒာမိတိ – တဏှံ ပရိညာယ အနာသဝါသေ, အဟမ္ပိ တေ ဩဃတိဏ္ဏာတိ ဗြူမိ။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

“တောဘိနန္ဒာမိ ဝစော မဟေသိနော၊ သုကိတ္တိတံ ကေတမနူပဓိကံ။
ယေ သီဓ ဒိဋ္ဌံ ဝ သုတံ မုတံ တာ၊ သီလဗ္ဗတံ တပိ ပဟာယ သဗ္ဗံ။

အနေကရူပမ္ပိ ပဟာယ သဗ္ဗံ၊ တဏှံ ပရိညာယ အနာသဝါသေ။
အဟမ္ပိ တေ ဩဃတိဏ္ဏာတိ ဗ္ရူမီ”တိ။

နန္ဒမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသော သတ္တမော။

၈. ဟေမကမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသော

၅၃. **ယေ မေ ပုဗ္ဗေ ဝိယာကံသု၊ [ဣစ္စာယသ္မာ ဟေမကော]**
ဟုရံ ဂေါတမသာသနာ။
ဣစ္စာသိ ဣတိ ဘဝိဿတိ၊ သဗ္ဗံ တံ ဣတိဟီတိဟံ။
သဗ္ဗံ တံ တက္ကဝဍ္ဎနံ၊ နာဟံ တတ္ထ အဘိရမိံ။

ယေ မေ ပုဗ္ဗေ ဝိယာကံသု တိ ယော စ ဗာဝရီ ဗြာဟ္မဏော ယေ စညေ တဿ အာစရိယာ, တေ သကံ ဒိဋ္ဌိံ သကံ ခန္တိံ သကံ ရုစိံ သကံ လဒ္ဓိံ သကံ အဇ္ဈာသယံ သကံ အဓိပ္ပာယံ ဗျာကံသု အာစိက္ခိံသု ဒေသယိံသု ပညပိံသု ပဋ္ဌပိံသု ဝိဝရိံသု ဝိဘဇိံသု ဥတ္တာနီအကံသု ပကာသေသုန္တိ – ယေ မေ ပုဗ္ဗေ ဝိယာကံသု။ **ဣစ္စာယသ္မာ ဟေမကော** တိ။ **ဣစ္စာ**တိ ပဒသန္ဓိ။ပေ.။ ပဒာနုပုဗ္ဗတာပေတံ – ဣစ္စာတိ။ **အာယသ္မာ** တိ ပိယဝစနံ။ပေ.။။ **ဟေမကော**တိ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ နာမံ။ပေ.။ အဘိလာပေါတိ – ဣစ္စာယသ္မာ ဟေမကော။

ဟုရံ ဂေါတမသာသနာတိ ဟုရံ ဂေါတမသာသနာ ပရံ ဂေါတမသာသနာ ပုရေ ဂေါတမသာသနာ ပဌမတရံ ဂေါတမသာသနာ ဗုဒ္ဓသာသနာ ဇိနသာသနာ တထာဂတသာသနာ [တထာဂတသာသနာ ဒေဝသာသနာ (က.)] အရဟန္တသာသနာတိ – ဟုရံ ဂေါတမသာသနာ။

ဣစ္စာသိ ဣတိ ဘဝိဿတီ တိ ဧဝံ ကိရ အာသိ, ဧဝံ ကိရ ဘဝိဿတီတိ – ဣစ္စာသိ ဣတိ ဘဝိဿတိ။

သဗ္ဗံ တံ ဣတိဟီတိဟ န္တိ သဗ္ဗံ တံ ဣတိဟီတိဟံ ဣတိကိရာယ ပရံပရာယ ပိဋကသမ္ပဒါယ တက္ကဟေတု နယဟေတု အာကာရပရိဝိတက္ကေန ဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာနက္ခန္တိယာ န သာမံ သယမဘိညာတံ န အတ္တပစ္စက္ခဓမ္မံ ကထယိံသူတိ – သဗ္ဗံ တံ ဣတိဟီတိဟံ။

သဗ္ဗံ တံ တက္ကဝဍ္ဎန န္တိ သဗ္ဗံ တံ တက္ကဝဍ္ဎနံ ဝိတက္ကဝဍ္ဎနံ သင်္ကပ္ပဝဍ္ဎနံ ကာမဝိတက္ကဝဍ္ဎနံ ဗျာပါဒဝိတက္ကဝဍ္ဎနံ ဝိဟိံသာဝိတက္ကဝဍ္ဎနံ ဉာတိဝိတက္ကဝဍ္ဎနံ ဇနပဒဝိတက္ကဝဍ္ဎနံ အမရာဝိတက္ကဝဍ္ဎနံ ပရာနုဒယတာပဋိသံယုတ္တဝိတက္ကဝဍ္ဎနံ လာဘသက္ကာရသိလောကပဋိသံယုတ္တဝိတက္ကဝဍ္ဎနံ အနဝညတ္တိပဋိသံယုတ္တဝိတက္ကဝဍ္ဎနန္တိ – သဗ္ဗံ တံ တက္ကဝဍ္ဎနံ။

နာဟံ တတ္ထ အဘိရမိ န္တိ နာဟံ တတ္ထ အဘိရမိံ န ဝိန္ဒိံ နာဓိဂစ္ဆိံ န ပဋိလဘိန္တိ – နာဟံ တတ္ထ အဘိရမိံ။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

“ယေ မေ ပုဗ္ဗေ ဝိယာကံသု၊ [ဣစ္စာယသ္မာ ဟေမကော]
ဟုရံ ဂေါတမသာသနာ။
ဣစ္စာသိ ဣတိ ဘဝိဿတိ၊ သဗ္ဗံ တံ ဣတိဟီတိဟံ။
သဗ္ဗံ တံ တက္ကဝဍ္ဎနံ၊ နာဟံ တတ္ထ အဘိရမိ”န္တိ။

၅၄. **တွဉ္စ မေ ဓမ္မမက္ခာဟိ၊ တဏှာနိဃာတနံ မုနိ။**
ယံ ဝိဒိတွာ သတော စရံ၊ တရေ လောကေ ဝိသတ္တိကံ။

တဝဥ္စ မေ ဓမ္မမက္ခာဟီ တိ။ **တဝ**န္တိ ဘဂဝန္တံ ဘဏတိ။ **ဓမ္မမက္ခာဟီ** တိ။ **ဓမ္မ**န္တိ အာဒိကလျာဏံ မဇ္ဈေကလျာဏံ ပရိယောသာနကလျာဏံ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ, စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနေ စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒေ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ ပဉ္စ ဗလာနိ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ အရိယံ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ နိဗ္ဗာနဉ္စ နိဗ္ဗာနဂါမိနိဉ္စ ပဋိပဒံ အက္ခာဟိ အာစိက္ခာဟိ ဒေသေဟိ ပညပေဟိ ပဋ္ဌပေဟိ ဝိဝရာဟိ ဝိဘဇ ဟိ ဥတ္တာနီကရောဟိ ပကာသေဟီတိ – တဝဥ္စ မေ ဓမ္မမက္ခာဟိ။

တဏှက္ခယံ သံ ကသံ ဗုဒ္ဓ မုနီ တိ။ **တဏှာ**တိ – ရူပတဏှာ။ပေ.။ ဓမ္မတဏှာ။ တဏှက္ခယံ သံ ကသံ တဏှာပဟာနံ တဏှာဝူပသမံ တဏှာပဋိနိဿဂ္ဂံ တဏှာပဋိပ္ပဿဒ္ဓိံ အမတံ နိဗ္ဗာနံ။ **မုနီ**တိ မောနံ ဝုစ္စတိ ဉာဏံ။ပေ.။ သင်္ဂဇာလမတိစ္စ သော မုနီတိ – တဏှက္ခယံ သံ ကသံ မုနိ။

ယံ ဝိဒိတွာ သတော စရန္တိ ယံ ဝိဒိတံ ကတွာ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာ။ ''သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ''တိ ဝိဒိတံ ကတွာ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာ, ''သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခာ''တိ။ပေ.။ ''သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာ''တိ။ပေ.။ ''ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ''န္တိ ဝိဒိတံ ကတွာ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာ။ **သတော**တိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ သတော – ကာယေ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ ဘာဝေန္တော သတော။ပေ.။ သော ဝုစ္စတိ သတော။ **စရန္တိ** စရန္တော ဝိဟရန္တော ဣရိယန္တော ဝတ္တေန္တော ပါလေန္တော ယပေန္တော ယာပေန္တောတိ – ယံ ဝိဒိတွာ သတော စရံ။

တရေ လောကေ ဝိသတ္တိကန္တိ ဝိသတ္တိကာ ဝုစ္စတိ တဏှာ။ ယော ရာဂေါ သာရာဂေါ။ပေ.။ အဘိဇ္ဈာ လောဘော အကုသလမူလံ။ **ဝိသတ္တိကာ**တိ ကေနဋ္ဌေန ဝိသတ္တိကာ။ပေ.။ ဝိသဋာ ဝိတ္ထတာတိ ဝိသတ္တိကာ။ **လောကေ**တိ အပါယလောကေ မနုဿလောကေ ဒေဝလောကေ ခန္ဓလောကေ ဓာတုလောကေ အာယတနလောကေ။ **တရေ လောကေ ဝိသတ္တိက**န္တိ လောကေ ဝေသာ ဝိသတ္တိကာ လောကေ ဝေတံ ဝိသတ္တိကံ သတော တရေယျံ ဥတ္တရေယျံ ပတရေယျံ သမတိက္ကမေယျံ ဝီတိဝတ္တေယျန္တိ – တရေ လောကေ ဝိသတ္တိကံ။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

> ''တဝဥ္စ မေ ဓမ္မမက္ခာဟိ, တဏှက္ခယံ သံ ကသံ မုနိ။
> ယံ ဝိဒိတွာ သတော စရံ, တရေ လောကေ ဝိသတ္တိက''န္တိ။

၅၅. **ဣဓ ဒိဋ္ဌသုတမုတဝိညာတေသု, ပိယရူပေသု ဟေမက။**
ဆန္ဒရာဂဝိနောဒနံ, နိဗ္ဗာနပဒမစ္စုတံ။

ဣဓ ဒိဋ္ဌသုတမုတဝိညာတေသူတိ။ **ဒိဋ္ဌ**န္တိ စက္ခုနာ ဒိဋ္ဌံ; **သုတ**န္တိ သောတေန သုတံ; **မုတ**န္တိ ဃာနေန ဃာယိတံ ဇိဝှာယ သာယိတံ ကာယေန ဖုဋ္ဌံ; **ဝိညာတ**န္တိ မနသာ ဝိညာတန္တိ – ဣဓ ဒိဋ္ဌသုတမုတဝိညာတေသု။

ပိယရူပေသု ဟေမကာတိ ကိဉ္စ လောကေ ပိယရူပံ သာတရူပံ? စက္ခု [စက္ခုံ (သျာ. က.)] လောကေ ပိယရူပံ သာတရူပံ, သောတံ လောကေ။ပေ.။ ဃာနံ လောကေ။ ဇိဝှာ လောကေ။ ကာယော လောကေ။ မနော လောကေ ပိယရူပံ သာတရူပံ; ရူပါ လောကေ ပိယရူပံ သာတရူပံ, သဒ္ဒါ လောကေ။ ဂန္ဓာ လောကေ။ ရသာ လောကေ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ လောကေ။ ဓမ္မာ လောကေ ပိယရူပံ သာတရူပံ; စက္ခုဝိညာဏံ လောကေ ပိယရူပံ သာတရူပံ, သောတဝိညာဏံ လောကေ ပိယရူပံ သာတရူပံ, ဃာနဝိညာဏံ လောကေ။ ဇိဝှာဝိညာဏံ လောကေ။ ကာယဝိညာဏံ လောကေ။ မနောဝိညာဏံ လောကေ ပိယရူပံ သာတရူပံ, စက္ခုသမ္ဖဿော လောကေ။ သောတသမ္ဖဿော လောကေ။ ဃာနသမ္ဖဿော လောကေ။ ဇိဝှာသမ္ဖဿော လောကေ။ ကာယသမ္ဖဿော လောကေ။ မနောသမ္ဖဿော လောကေ ပိယရူပံ သာတရူပံ; စက္ခုသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ လောကေ ပိယရူပံ သာတရူပံ။ သောတသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ။ ဃာနသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ။ ဇိဝှာသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ။ ကာယသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ။ မနောသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ လောကေ ပိယရူပံ သာတရူပံ; ရူပသညာ လောကေ။ သဒ္ဒသညာ လောကေ။ ဂန္ဓသညာ လောကေ။ ရသသညာ လောကေ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗသညာ လောကေ။ ဓမ္မသညာ လောကေ ပိယရူပံ သာတရူပံ, ရူပသဉ္စေတနာ လောကေ။ သဒ္ဒသဉ္စေတနာ လောကေ။ ဂန္ဓသဉ္စေတနာ လောကေ။ ရသသဉ္စေတနာ လောကေ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗသဉ္စေတနာ လောကေ။ ဓမ္မသဉ္စေတနာ လောကေ ပိယရူပံ သာတရူပံ; ရူပတဏှာ လောကေ။ သဒ္ဒတဏှာ လောကေ။ ဂန္ဓတဏှာ လောကေ။ ရသတဏှာ လောကေ ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗတဏှာ လောကေ။ ဓမ္မတဏှာ လောကေ ပိယ

ရူပံ သာတရူပံ; ရူပဝိတက္ကော လောကေ။ သဒ္ဒဝိတက္ကော လောကေ။ ဂန္ဓဝိတက္ကော လောကေ။ ရသဝိတက္ကော လောကေ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဝိတက္ကော လောကေ။ ဓမ္မဝိတက္ကော လောကေ ပိယရူပံ သာတရူပံ; ရူပဝိစာရော လောကေ ပိယရူပံ သာတရူပံ, သဒ္ဒဝိစာရော လောကေ။ ဂန္ဓဝိစာရော လောကေ။ ရသဝိစာရော လောကေ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဝိစာရော လောကေ။ ဓမ္မဝိစာရော လောကေ ပိယရူပံ သာတရူပန္တိ – ပိယရူပေသု ဟေမက။

ဆန္ဒရာဂဝိနောဒနန္တိ။ **ဆန္ဒရာဂေ**တိ ယော ကာမေသု ကာမစ္ဆန္ဒော ကာမရာဂေ ကာမနန္ဒီ ကာမတဏှာ ကာမသိနေဟော ကာမပရိဠာဟော ကာမမုစ္ဆာ ကာမဇ္ဈောသာနံ ကာမောဃော ကာမယောဂေ ကာမုပာဒါနံ ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏံ။ **ဆန္ဒရာဂဝိနောဒန**န္တိ ဆန္ဒရာဂပ္ပဟာနံ ဆန္ဒရာဂဝူပသမံ ဆန္ဒရာဂပဋိနိဿဂ္ဂံ ဆန္ဒရာဂပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ အမတံ နိဗ္ဗာနန္တိ – ဆန္ဒရာဂဝိနောဒနံ။

နိဗ္ဗာနပဒမစ္စုတ န္တိ နိဗ္ဗာနပဒံ တာဏပဒံ လေဏပဒံ သရဏပဒံ အဘယပဒံ။ **အစ္စုတ** န္တိ နိစ္စံ ဓုဝံ သဿတံ အဝိပရိဏာမဓမ္မန္တိ – နိဗ္ဗာနပဒမစ္စုတံ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

> ''ဣဓ ဒိဋ္ဌသုတမုတဝိညာတေသု၊ ပိယရူပေသု ဟေမက။
> ဆန္ဒရာဂဝိနောဒနံ၊ နိဗ္ဗာနပဒမစ္စုတ''န္တိ။

၅၆. **တေဒညာယ ယေ သတာ၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မာဘိနိဗ္ဗုတာ။**
ဥပသန္တာ စ တေ သဒါ၊ တိဏ္ဏာ လောကေ ဝိသတ္တိကံ။

တေဒညာယ ယေ သတာတိ။ **တေ**န္တိ အမတံ နိဗ္ဗာနံ။ ယော သော သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော သဗ္ဗူပဓိပဋိနိဿဂ္ဂေါ တဏှက္ခယော ဝိရာဂေ နိရောဓော နိဗ္ဗာနံ။ **အညာယာ**တိ အညာယ ဇာနိတွာ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာ။ ''သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ''တိ အညာယ ဇာနိတွာ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာ။ ''သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခာ''တိ။ ''သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာ''တိ။ပေ။ ''ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ''န္တိ အညာယ ဇာနိတွာ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာ။ **ယေ**တိ အရဟန္တော ခီဏာသဝါ။ **သတာ**တိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ သတာ – ကာယေ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ ဘာဝိတတ္တာ သတာ။ပေ။ တေ ဝုစ္စန္တိ သတာတိ – တေဒညာယ ယေ သတာ။

ဒိဋ္ဌဓမ္မာဘိနိဗ္ဗုတာ တိ။ **ဒိဋ္ဌဓမ္မာ** တိ ဒိဋ္ဌဓမ္မာ ဉာတဓမ္မာ တုလိတဓမ္မာ တီရိတဓမ္မာ ဝိဘူတဓမ္မာ ဝိဘာဝိတဓမ္မာ။ ''သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ''တိ ဒိဋ္ဌဓမ္မာ။ပေ။ ''ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ''န္တိ ဒိဋ္ဌဓမ္မာ ဉာတဓမ္မာ တုလိတဓမ္မာ တီရိတဓမ္မာ ဝိဘူတဓမ္မာ ဝိဘာဝိတဓမ္မာ။ **အဘိနိဗ္ဗုတာ** တိ ရာဂဿ နိဗ္ဗာပိတတ္တာ နိဗ္ဗုတာ, ဒောသဿ နိဗ္ဗာပိတတ္တာ နိဗ္ဗုတာ, မောဟဿ နိဗ္ဗာပိတတ္တာ နိဗ္ဗုတာ, ကောဓဿ။ပေ။ ဥပနာဟဿ။ သဗ္ဗာကုသလာဘိသင်္ခါရာနံ သန္တတ္တာ သမိတတ္တာ ဝူပသမိတတ္တာ နိဇ္ဈာတတ္တာ နိဗ္ဗုတတ္တာ ဝိဂတတ္တာ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓတ္တာ သန္တာ ဥပသန္တာ ဝူပသန္တာ နိဗ္ဗုတာ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓာတိ – ဒိဋ္ဌဓမ္မာဘိနိဗ္ဗုတာ။

ဥပသန္တာ စ တေ သဒါတိ။ **ဥပသန္တာ**တိ ရာဂဿ ဥပသမိတတ္တာ နိဗ္ဗာပိတတ္တာ ဥပသန္တာ။ပေ။ ဒောသဿ။ မောဟဿ။ ကောဓဿ။ ဥပနာဟဿ။ပေ။ သဗ္ဗာကုသလာဘိသင်္ခါရာနံ သန္တတ္တာ သမိတတ္တာ ဝူပသမိတတ္တာ နိဇ္ဈာတတ္တာ နိဗ္ဗုတတ္တာ ဝိဂတတ္တာ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓတ္တာ သန္တာ ဥပသန္တာ ဝူပသန္တာ နိဗ္ဗုတာ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓာတိ ဥပသန္တာ။ **တေ**တိ အရဟန္တော ခီဏာသဝါ။ **သဒါ**တိ သဒါ သဗ္ဗကာလံ နိစ္စကာလံ ဓုဝကာလံ သတတံ သမိတံ အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ ပေါင်္ခါနုပေါင်္ခံ ဥဒကူမိကဇာတံ အဝီစိသန္တတိသဟိတံ ဖဿိတံ ပုရေဘတ္တံ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပုရိမယာမံ မဇ္ဈိမယာမံ ပစ္ဆိမယာမံ ကာဠေ ဇုဏှေ ဝဿေ ဟေမန္တေ ဂိမှေ ပုရိမေ ဝယောခန္ဓေ မဇ္ဈိမေ ဝယောခန္ဓေ ပစ္ဆိမေ ဝယောခန္ဓေတိ – ဥပသန္တာ စ တေ သဒါ။

တိဏ္ဏာ လောကေ ဝိသတ္တိက န္တိ ဝိသတ္တိကာ ဝုစ္စတိ တဏှာ။ ယော ရာဂေ သာရာဂေ။ပေ။ အဘိဇ္ဈာ လောဘော အကုသလမူလံ။ **ဝိသတ္တိကာ**တိ ကေနဋ္ဌေန ဝိသတ္တိကာ။ပေ။ ဝိသဋာ ဝိတ္ထတာတိ ဝိသတ္တိကာ။ **လောကေ**တိ အပါယလောကေ။ပေ။ အာယတနလောကေ။ **တိဏ္ဏာ လောကေ ဝိသတ္တိက** န္တိ လောကေ ဝေသာ ဝိသတ္တိကာ လောကေ ဝေတံ

ဝိသတ္တိကံ တိဏ္ဏာ ဥတ္တိဏ္ဏာ နိတ္ထိဏ္ဏာ အတိက္ကန္တာ သမတိက္ကန္တာ ဝီတိဝတ္တာတိ – တိဏ္ဏာ လော
ကေ ဝိသတ္တိကံ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

‘‘တောဒဉ္ဉာယ ယေ သတာ၊ ဒိဋ္ဌမ္မော့ဘိနိဗ္ဗုတာ။
ဥပသန္တာ စ တေ သဒာ၊ တိဏ္ဏာ လောကေ ဝိသတ္တိက’’န္တိ။

သဟ ဂါထာပရိယောသာနာ။ပေ။ သတ္ထာ မေ ဘန္တေ ဘဂဝါ, သာဝကောဟမသ္မီတိ။

ဟေမကမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသော အဋ္ဌမော။

၉. တောဒေယျမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသော

၅၇. ယသ္မိံ ကာမာ န ဝသန္တိ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ တောဒေယျော]
တဏှာ ယဿ န ဝိဇ္ဇတိ။
ကထံကထာ စ ယော တိဏ္ဏော၊ ဝိမောက္ခော တဿ ကီဒိသော။

ယသ္မိံ ကာမာ န ဝသန္တီ တိ ယသ္မိံ ကာမာ န ဝသန္တိ န သံဝသန္တိ န အာဝသန္တိ န ပရိဝသန္တီတိ – ယသ္မိံ ကာ
မာ န ဝသန္တိ။ **ဣစ္စာယသ္မာ တောဒေယျော** တိ။ **ဣစ္စာ** တိ ပဒသန္ဓိ။ပေ။ ပဒါနုပုဗ္ဗတာပေတံ – ဣစ္စာတိ။ **အာယသ္မာ**
တိ ပိယဝစနံ။ပေ။။ **တောဒေယျော** တိ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ နာမံ။ပေ။ အဘိလာပေါတိ – ဣစ္စာယသ္မာ တောဒေ
ယျော။

တဏှာ ယဿ န ဝိဇ္ဇတီ တိ တဏှာ ယဿ နတ္ထိ န သတိ န သံဝိဇ္ဇတိ နုပလဗ္ဘတိ ဉာဏဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဎာတိ –
တဏှာ ယဿ န ဝိဇ္ဇတိ။

ကထံကထာ စ ယော တိဏ္ဏော တိ ကထံကထာ စ ယော တိဏ္ဏော ဥတ္တိဏ္ဏော နိတ္ထိဏ္ဏော အတိက္ကန္
တော သမတိက္ကန္တော ဝီတိဝတ္တောတိ – ကထံကထာ စ ယော တိဏ္ဏော။

ဝိမောက္ခော တဿ ကီဒိသော တိ ဝိမောက္ခော တဿ ကီဒိသော ကိံသဏ္ဌိတော ကိံပကာရော ကိံပဋိဘာဂေါ ဣ
စ္ဆိတဗ္ဗောတိ ဝိမောက္ခံ ပုစ္ဆတီတိ – ဝိမောက္ခော တဿ ကီဒိသော။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

‘‘ယသ္မိံ ကာမာ န ဝသန္တိ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ တောဒေယျော]
တဏှာ ယဿ န ဝိဇ္ဇတိ။
ကထံကထာ စ ယော တိဏ္ဏော၊ ဝိမောက္ခော တဿ ကီဒိသော’’တိ။

၅၈. ယသ္မိံ ကာမာ န ဝသန္တိ၊ [တောဒေယျာတိ ဘဂဝါ]
တဏှာ ယဿ န ဝိဇ္ဇတိ။
ကထံကထာ စ ယော တိဏ္ဏော၊ ဝိမောက္ခော တဿ နာပရော။

ယသ္မိံ ကာမာ န ဝသန္တီ တိ။ **ယသ္မိ** န္တိ ယသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ အရဟန္တေ ခီဏာသဝေ။ **ကာမာ** တိ ဥဒ္ဒာနတော ဒွေ ကာမာ – ဝတ္ထုကာမာ စ ကိလေသကာမာ စ။ပေ။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ဝတ္ထုကာမာ။ပေ။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ကိလေသကာမာ။ **ယသ္မိံ ကာမာ န ဝသန္တီ** တိ ယသ္မိံ ကာမာ န ဝသန္တိ န သံဝသန္တိ န အာဝသန္တိ န ပရိဝသန္တီတိ – ယသ္မိံ ကာမာ န ဝသန္တိ။

တောဒေယျာတိ ဘဂဝါ တိ။ **တောဒေယျာ** တိ ဘဂဝါ တံ ဗြာဟ္မဏံ နာမေန အာလပတိ။ **ဘဂဝါ** တိ ဂါရဝါဓိဝစနမေတံ။ပေ။ သစ္ဆိကာ ပညတ္တိ, ယဒိဒံ ဘဂဝါတိ – တောဒေယျာတိ ဘဂဝါ။

တဏှာဟာ ယဿ န ဝိဇ္ဇတီ တိ။ **တဏှာဟာ**တိ ရူပတဏှာဟာ သဒ္ဒတဏှာဟာ ဂန္ဓတဏှာဟာ ရသတဏှာဟာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗတဏှာဟာ ဓမ္မတဏှာဟာ။ **ယဿာ** တိ အရဟတော ခီဏာသဝဿ။ **တဏှာဟာ ယဿ န ဝိဇ္ဇတီ** တိ တဏှာဟာ ယဿ နတ္ထိ န သတိ န သံဝိဇ္ဇတိ နုပလဗ္ဘတိ, ပဟီနာ သမုစ္ဆိန္နာ ဝူပသန္တာ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓာ အဘဗ္ဗုပ္ပတ္တိကာ ဉာဏဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဎာတိ – တဏှာဟာ ယဿ န ဝိဇ္ဇတိ။

ကထံကထာ စ ယော တိဏ္ဏော တိ ကထံကထာ ဝုစ္စတိ ဝိစိကိစ္ဆာ။ ဒုက္ခေ ကင်္ခာ။ပေ.။ ဆမ္ဘိတတ္တံ စိတ္တဿ မနောဝိလေခော။ **ယော**တိ ယော သော အရဟံ ခီဏာသဝော။ **ကထံကထာ စ ယော တိဏ္ဏော** တိ ကထံကထာ စ ယော တိဏ္ဏော ဥတ္တိဏ္ဏော နိတ္ထိဏ္ဏော အတိက္ကန္တော သမတိက္ကန္တော ဝီတိဝတ္တောတိ – ကထံကထာ စ ယော တိဏ္ဏော။

ဝိမောက္ခော တဿ နာပရော တိ နတ္ထိ တဿ အပရော ဝိမောက္ခော။ ယေန ဝိမောက္ခေန ဝိမုစ္စေယျ ဝိမုတ္တော သော။ ကတံ တဿ ဝိမောက္ခေန ကရဏီယန္တိ – ဝိမောက္ခော တဿ နာပရော။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

> ''ယသ္မိံ ကာမာ န ဝသန္တိ၊ [တောဒေယျာတိ ဘဂဝါ]
> တဏှာဟာ ယဿ န ဝိဇ္ဇတိ။
> ကထံကထာ စ ယော တိဏ္ဏော၊ ဝိမောက္ခော တဿ နာပရော''တိ။

၅၉. **နိရာသသော သော ဥဒ အာသသာနော၊ ပညာဏဝါ သော ဥဒ ပညကပ္ပီ။**
မုနိံ အဟံ သက္က ယထာ ဝိဇညံ၊ တံ မေ ဝိယာစိက္ခ သမန္တစက္ခု။

နိရာသသော သော ဥဒ အာသသာနောတိ နိတ္တဏှော ဟို သော, ဥဒာဟု သတဏှော ရူပေ အာသီသတိ [အာသိံသတိ (သျာ.)], သဒ္ဒေ။ပေ.။ ဂန္ဓေ။ ရသေ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ။ ကုလံ။ ဂဏံ။ အာဝါသံ။ လာဘံ။ ယသံ။ ပသံသံ။ သုခံ။ စီဝရံ။ ပိဏ္ဍပါတံ။ သေနာသနံ။ ဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရံ။ ကာမဓာတုံ ။ ရူပဓာတုံ။ အရူပဓာတုံ။ ကာမဘဝံ။ ရူပဘဝံ။ အရူပဘဝံ။ သညာဘဝံ။ အသညာဘဝံ။ နေဝသညာနာသညာဘဝံ။ ဧကဝေါကာရဘဝံ။ စတုဝေါကာရဘဝံ။ ပဉ္စဝေါကာရဘဝံ။ အတီတံ။ အနာဂတံ။ ပစ္စုပ္ပန္နံ။ ဒိဋ္ဌသုတမုတဝိညာတဗ္ဗေ ဓမ္မေ အာသီသတိ သာဒိယတိ ပတ္ထေတိ ပိဟေတိ အဘိဇပ္ပတီတိ – နိရာသသော သော ဥဒ အာသသာနော။

ပညာဏဝါ သော ဥဒ ပညကပ္ပီ တိ။ **ပညာဏဝါ သော**တိ ပဏ္ဍိတော ပညဝါ ဗုဒ္ဓိမာ ဉာဏီ ဝိဘာဝီ မေဓာဝီ။ **ဥဒ ပညကပ္ပီ**တိ ဥဒာဟု အဋ္ဌသမာပတ္တိဉာဏေန ဝါ ပဉ္စာဘိညာဉာဏေန ဝါ မိစ္ဆာဉာဏေန ဝါ တဏှာကပ္ပံ ဝါ ဒိဋ္ဌိကပ္ပံ ဝါ ကပ္ပေတိ ဇနေတိ သဉ္ဇနေတိ နိဗ္ဗတ္တေတိ အဘိနိဗ္ဗတ္တေတီတိ – ပညာဏဝါ သော ဥဒ ပညကပ္ပီ။

မုနိံ အဟံ သက္က ယထာ ဝိဇည န္တိ။ **သက္ကာ** တိ သက္ကော ဘဂဝါ။ သက္ယကုလာ ပဗ္ဗဇိတောတိပိ သက္ကော။ အထ ဝါ, အဍ္ဎော မဟဒ္ဓနော ဓနဝါတိပိ သက္ကော။ တဿိမာနိ ဓနာနိ, သေယျထိဒံ – သဒ္ဓါဓနံ သီလဓနံ ဟိရိဓနံ ဩတ္တပ္ပဓနံ သုတဓနံ စာဂဓနံ ပညာဓနံ သတိပဋ္ဌာနဓနံ သမ္မပ္ပဓာနဓနံ ဣဒ္ဓိပါဒဓနံ ဣန္ဒြိယဓနံ ဗလဓနံ ဗောဇ္ဈင်္ဂဓနံ မဂ္ဂဓနံ ဖလဓနံ နိဗ္ဗာနဓနန္တိ။ တေဟိ အနေကဝိဓေဟိ ဓနရတနေဟိ အဍ္ဎော မဟဒ္ဓနော ဓနဝါတိပိ သက္ကော။ အထ ဝါ, ပဟု ဝိသဝီ အလမတ္တော သူရော ဝီရော ဝိက္ကန္တော အဘီရူ အစ္ဆမ္ဘီ အနုတ္တာသီ အပလာယီ ပဟီနဘယဘေရဝော ဝိဂတလောမဟံသောတိပိ သက္ကော။ **မုနိံ အဟံ သက္က ယထာ ဝိဇည** န္တိ သက္က ယထာဟံ မုနိံ ဇာနေယျံ အာဇာနေယျံ ဝိဇာနေယျံ ပဋိဝိဇာနေယျံ ပဋိဝိဇ္ဈေယျန္တိ – မုနိံ အဟံ သက္က ယထာ ဝိဇညံ။

တံ မေ ဝိယာစိက္ခ သမန္တစက္ခု တိ။ **တန္တိ** ယံ ပုစ္ဆာမိ ယံ ယာစာမိ ယံ အဇ္ဈေသာမိ ယံ ပသာဒေမိ။ **ဝိယာစိက္ခာ** တိ အာစိက္ခာဟိ ဒေသေဟိ ပညပေဟိ ပဋ္ဌပေဟိ ဝိဝရာဟိ ဝိဘဇာဟိ ဥတ္တာနီကရောဟိ ပကာသေဟိ။ **သမန္တစက္ခု** တိ သမန္တစက္ခု ဝုစ္စတိ သဗ္ဗညုတဉာဏံ။ပေ.။ တထာဂတော တေန သမန္တစက္ခူတိ – တံ မေ ဝိယာစိက္ခ သမန္တစက္ခု။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

> ''နိရာသသော သော ဥဒ အာသသာနော၊ ပညာဏဝါ သော ဥဒ ပညကပ္ပီ။

မုနိံ အဟံ သက္က ယထာ ဝိဇည်၊ တံ မေ ဝိယာစိက္ခ သမန္တစက္ခူ”တိ။

၆၀. **နိရာသသော သော န စ အာသသာနော၊ ပညာဏတ သော န စ ပညကပ္ပီ။**
ဧဝမ္ပိ တောဒေယျ မုနိံ ဝိဇာန၊ အကိဉ္စနံ ကာမဘဝေ အသတ္တံ။

နိရာသသော သော န စ အာသသာနောတိ နိတ္တဏှော ဟာ သော။ န သော သတဏှောဟာ ရူပေ နာသီသတိ။ သဒ္ဒေ။ ပေ.။ ဂန္ဓေ။ ဒိဋ္ဌသုတမုတဝိညာတဗ္ဗေ ဓမ္မေ နာသီသတိ န ဣစ္ဆတိ န သာဒိယတိ န ပတ္ထေတိ န ပိဟေတိ နာဘိဇပ္ပ တီတိ – နိရာသသော သော န စ အာသသာနော။

ပညာဏတ သော န စ ပညကပ္ပီ တိ။ **ပညာဏတ**တိ ပဏ္ဍိတော ပညဝ ဗုဒ္ဓိမာ ဉာဏီ ဝိဘာဝီ မေဓာဝီ။ **န စ ပညကပ္ပီ**တိ အဋ္ဌသမာပတ္တိဉာဏေန ဝါ ပဉ္စာဘိညာဉာဏေန ဝါ မိစ္ဆာဉာဏေန ဝါ တဏှာကပ္ပံ ဝါ န ကပ္ပေတိ ဒိဋ္ဌိကပ္ပံ ဝါ န ကပ္ပေတိ န ဇနေတိ န သဉ္ဇနေတိ န နိဗ္ဗတ္တေတိ နာဘိနိဗ္ဗတ္တေတီတိ – ပညာဏတ သော န စ ပညကပ္ပီ။

ဧဝမ္ပိ တောဒေယျ မုနိံ ဝိဇာနာ တိ။ **မုနီ**တိ မောနံ ဝုစ္စတိ ဉာဏံ။ပေ.။ သင်္ဂဇာလမတိစ္စ သော မုနိ။ **ဧဝမ္ပိ တောဒေယျ မုနိံ ဝိဇာနာ**တိ တောဒေယျ, ဇဝံ မုနိံ ဇာန ပဋိဇာန ပဋိဝိဇာန ပဋိဝိဇ္ဈာတိ – ဧဝမ္ပိ တောဒေယျ မုနိံ ဝိဇာန။

အကိဉ္စနံ ကာမဘဝေ အသတ္တ န္တိ။ **အကိဉ္စန** န္တိ ရာဂကိဉ္စနံ ဒောသကိဉ္စနံ မောဟကိဉ္စနံ မာနကိဉ္စနံ ဒိဋ္ဌိကိဉ္စနံ ကိလေသကိဉ္စနံ ဒုစ္စရိတကိဉ္စနံ။ ယဿေတာနိ [ယဿေတေ (သျာ.)] ကိဉ္စနာနိ [ကိဉ္စနာ (သျာ.)] ပဟီနာနိ သမုစ္ဆိန္နာနိ ဝူပသန္တာနိ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓာနိ အဘဗ္ဗုပ္ပတ္တိကာနိ ဉာဏဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဎာနိ, သော ဝုစ္စတိ အကိဉ္စနော။ **ကာမာ**တိ ဥဒ္ဒာနတော ဒွေ ကာမာ – ဝတ္ထုကာမာ စ ကိလေသကာမာ စ။ပေ.။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ဝတ္ထုကာမာ။ပေ.။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ကိလေသကာမာ။ **ဘဝ**တိ ဒွေ ဘဝ – ကမ္မဘဝေါ စ ပဋိသန္ဓိကော စ ပုနဗ္ဘဝေါ။ပေ.။ အယံ ပဋိသန္ဓိကော ပုနဗ္ဘဝေါ။

အကိဉ္စနံ ကာမဘဝေ အသတ္တ န္တိ အကိဉ္စနံ ပုဂ္ဂလံ ကာမေ စ ဘဝေ စ အသတ္တံ အလဂ္ဂံ အလဂ္ဂိတံ အပလိဗုဒ္ဓံ နိက္ခန္တံ နိဿဋံ ဝိပ္ပမုတ္တံ ဝိသညုတ္တံ ဝိမရိယာဒိကတေန စေတသာ ဝိဟရန္တန္တိ – အကိဉ္စနံ ကာမဘဝေ အသတ္တံ။ တေနာဟ ဘဂဝ –

> “နိရာသသော သော န စ အာသသာနော၊ ပညာဏတ သော န စ ပညကပ္ပီ။
> ဧဝမ္ပိ တောဒေယျ မုနိံ ဝိဇာန၊ အကိဉ္စနံ ကာမဘဝေ အသတ္တန္တိ။

သဟ ကထာပရိယောသာနာ။ပေ.။ သတ္ထာ မေ ဘန္တေ ဘဂဝ, သာဝကောဟမသ္မီတိ။

တောဒေယျမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသော နဝမော။

၁၀. ကပ္ပမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသော

၆၁. **မဇ္ဈေ သရသ္မိံ တိဋ္ဌတံ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ ကပ္ပော]**
ဩဃေ ဇာတေ မဟဗ္ဘယေ။
ဇရာမစ္စုပရေတာနံ၊ ဒီပံ ပဗ္ရူဟိ မာရိသ။
တွဉ္စ မေ ဒီပမက္ခာဟိ၊ ယထာယိဒံ နာပရံ သိယာ။

မဇ္ဈေ သရသ္မိံ တိဋ္ဌတ န္တိ သရော ဝုစ္စတိ သံသာရော အာဂမနံ ဂမနံ ဂမနာဂမနံ ကာလံ ဂတိ ဘဝာဘဝေ စုတိ စ ဥပပတ္တိ စ နိဗ္ဗတ္တိ စ ဘေဒော စ ဇာတိ စ ဇရာ စ မရဏဉ္စ။ သံသာရဿ ပုရိမာပိ ကောဋိ န ပညာယတိ, ပစ္ဆိမာပိ ကောဋိ န ပညာယတိ; မဇ္ဈေဝ သံသာရေ သတ္တာ ဌိတာ ပတိဋ္ဌိတာ အလ္လီနာ ဥပဂတာ အဇ္ဈောသိတာ အဓိမုတ္တာ။

ကထံ သံသာရဿ ပုရိမာ ကောဋိ န ပညာယတိ? ဧတ္တကာ ဇာတိယော ဝဋ္ဋံ ဝတ္တိ, တတော ပရံ န ဝတ္တတီတိ ဟေဝံ နတ္ထိ, ဧဝမ္ပိ သံသာရဿ ပုရိမာ ကောဋိ န ပညာယတိ။ ဧတ္တကာနိ ဇာတိသတာနိ ဝဋ္ဋံ ဝတ္တိ, တတော ပရံ န ဝ

တ္တတီတိ ဟေဝံ နတ္ထိ, ဧဝမ္ပိ သံသာရဿ ပုရိမာ ကောဋိ န ပညာယတိ။ ဧတ္တကာနိ ဇာတိသဟဿာနိ ဝဋ္ဋံ ဝတ္တိ, တတော ပရံ န ဝတ္တတီတိ ဟေဝံ နတ္ထိ, ဧဝမ္ပိ သံသာရဿ ပုရိမာ ကောဋိ န ပညာယတိ။ ဧတ္တကာနိ ဇာတိသတသဟဿာနိ ဝဋ္ဋံ ဝတ္တိ , တတော ပရံ န ဝတ္တတီတိ ဟေဝံ နတ္ထိ, ဧဝမ္ပိ သံသာရဿ ပုရိမာ ကောဋိ န ပညာယတိ။ ဧတ္တကာ ဇာတိကောဋိယော ဝဋ္ဋံ ဝတ္တိ, တတော ပရံ န ဝတ္တတီတိ ဟေဝံ နတ္ထိ, ဧဝမ္ပိ သံသာရဿ ပုရိမာ ကောဋိ န ပညာယတိ။ ဧတ္တကာနိ ဇာတိကောဋိသတာနိ ဝဋ္ဋံ ဝတ္တိ, တတော ပရံ န ဝတ္တတီတိ ဟေဝံ နတ္ထိ, ဧဝမ္ပိ သံသာရဿ ပုရိမာ ကောဋိ န ပညာယတိ။ ဧတ္တကာနိ ဇာတိကောဋိသဟဿာနိ ဝဋ္ဋံ ဝတ္တိ, တတော ပရံ န ဝတ္တတီတိ, ဟေဝံ နတ္ထိ။ ဧဝမ္ပိ သံသာရဿ ပုရိမာ ကောဋိ န ပညာယတိ။ ဧတ္တကာနိ ဇာတိကောဋိသတသဟဿာနိ ဝဋ္ဋံ ဝတ္တိ, တတော ပရံ န ဝတ္တတီတိ ဟေဝံ နတ္ထိ, ဧဝမ္ပိ သံသာရဿ ပုရိမာ ကောဋိ န ပညာယတိ။

ဧတ္တကာနိ ဝဿာနိ ဝဋ္ဋံ ဝတ္တိ, တတော ပရံ န ဝတ္တတီတိ ဟေဝံ နတ္ထိ, ဧဝမ္ပိ သံသာရဿ ပုရိမာ ကောဋိ န ပညာယတိ။ ဧတ္တကာနိ ဝဿသတာနိ ဝဋ္ဋံ ဝတ္တိ, တတော ပရံ န ဝတ္တတီတိ ဟေဝံ နတ္ထိ, ဧဝမ္ပိ သံသာရဿ ပုရိမာ ကောဋိ န ပညာယတိ။ ဧတ္တကာနိ ဝဿသဟဿာနိ ဝဋ္ဋံ ဝတ္တိ, တတော ပရံ န ဝတ္တတီတိ ဟေဝံ နတ္ထိ, ဧဝမ္ပိ သံသာရဿ ပုရိမာ ကောဋိ န ပညာယတိ။ ဧတ္တကာနိ ဝဿသတသဟဿာနိ ဝဋ္ဋံ ဝတ္တိ, တတော ပရံ န ဝတ္တတီတိ ဟေဝံ နတ္ထိ, ဧဝမ္ပိ သံသာရဿ ပုရိမာ ကောဋိ န ပညာယတိ။ ဧတ္တကာ ဝဿကောဋိယော ဝဋ္ဋံ ဝတ္တိ, တတော ပရံ န ဝတ္တတီတိ ဟေဝံ နတ္ထိ, ဧဝမ္ပိ သံသာရဿ ပုရိမာ ကောဋိ န ပညာယတိ။ ဧတ္တကာနိ ဝဿကောဋိသတာနိ ဝဋ္ဋံ ဝတ္တိ, တတော ပရံ န ဝတ္တတီတိ ဟေဝံ နတ္ထိ, ဧဝမ္ပိ သံသာရဿ ပုရိမာ ကောဋိ န ပညာယတိ။ ဧတ္တကာနိ ဝဿကောဋိသဟဿာနိ ဝဋ္ဋံ ဝတ္တိ, တတော ပရံ န ဝတ္တတီတိ ဟေဝံ နတ္ထိ, ဧဝမ္ပိ သံသာရဿ ပုရိမာ ကောဋိ န ပညာယတိ။ ဧတ္တကာနိ ဝဿကောဋိသတသဟဿာနိ ဝဋ္ဋံ ဝတ္တိ, တတော ပရံ န ဝတ္တတီတိ ဟေဝံ နတ္ထိ, ဧဝမ္ပိ သံသာရဿ ပုရိမာ ကောဋိ န ပညာယတိ။

ဧတ္တကာနိ ကပ္ပာနိ ဝဋ္ဋံ ဝတ္တိ, တတော ပရံ န ဝတ္တတီတိ ဟေဝံ နတ္ထိ, ဧဝမ္ပိ သံသာရဿ ပုရိမာ ကောဋိ န ပညာယတိ။ ဧတ္တကာနိ ကပ္ပသတာနိ ဝဋ္ဋံ ဝတ္တိ, တတော ပရံ န ဝတ္တတီတိ ဟေဝံ နတ္ထိ, ဧဝမ္ပိ သံသာရဿ ပုရိမာ ကောဋိ န ပညာယတိ။ ဧတ္တကာနိ ကပ္ပသဟဿာနိ ဝဋ္ဋံ ဝတ္တိ, တတော ပရံ န ဝတ္တတီတိ ဟေဝံ နတ္ထိ, ဧဝမ္ပိ သံသာရဿ ပုရိမာ ကောဋိ န ပညာယတိ။ ဧတ္တကာနိ ကပ္ပသတသဟဿာနိ ဝဋ္ဋံ ဝတ္တိ, တတော ပရံ န ဝတ္တတီတိ ဟေဝံ နတ္ထိ, ဧဝမ္ပိ သံသာရဿ ပုရိမာ ကောဋိ န ပညာယတိ။ ဧတ္တကာ ကပ္ပကောဋိယော ဝဋ္ဋံ ဝတ္တိ, တတော ပရံ န ဝတ္တတီတိ ဟေဝံ နတ္ထိ, ဧဝမ္ပိ သံသာရဿ ပုရိမာ ကောဋိ န ပညာယတိ။ ဧတ္တကာနိ ကပ္ပကောဋိသတာနိ ဝဋ္ဋံ ဝတ္တိ, တတော ပရံ န ဝတ္တတီတိ ဟေဝံ နတ္ထိ, ဧဝမ္ပိ သံသာရဿ ပုရိမာ ကောဋိ န ပညာယတိ။ ဧတ္တကာနိ ကပ္ပကောဋိသဟဿာနိ ဝဋ္ဋံ ဝတ္တိ, တတော ပရံ န ဝတ္တတီတိ ဟေဝံ နတ္ထိ, ဧဝမ္ပိ သံသာရဿ ပုရိမာ ကောဋိ န ပညာယတိ။ ဧတ္တကာနိ ကပ္ပကောဋိသတသဟဿာနိ ဝဋ္ဋံ ဝတ္တိ, တတော ပရံ န ဝတ္တတီတိ ဟေဝံ နတ္ထိ, ဧဝမ္ပိ သံသာရဿ ပုရိမာ ကောဋိ န ပညာယတိ။

ဝုတ္တဉ္စေတံ ဘဂဝတာ – “အနမတဂ္ဂေါယံ, ဘိက္ခဝေ, သံသာရော, ပုဗ္ဗာ ကောဋိ န ပညာယတိ အဝိဇ္ဇာနီဝရဏာနံ သတ္တာနံ တဏှာသံယောဇနာနံ သန္ဓာဝတံ သံသရတံ။ ဧဝံ ဒီဃရတ္တံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒုက္ခံ ပစ္စနုဘူတံ တိဗ္ဗံ ပစ္စနုဘူတံ ဗျသနံ ပစ္စနုဘူတံ, ကဋသီ ဝဍ္ဎိတာ [ကဋသီဝဍ္ဎိတံ (သျာ.) ပဿ သံ. နိ. ၂.၁၂၄] ။ ယာဝဉ္စိဒံ, ဘိက္ခဝေ, အလမေဝ သဗ္ဗသင်္ခါရေသု နိဗ္ဗိန္ဒိတုံ အလံ ဝိရဇ္ဇိတုံ အလံ ဝိမုစ္စိတု”န္တိ။ ဧဝမ္ပိ သံသာရဿ ပုရိမာ ကောဋိ န ပညာယတိ။

ကထံ သံသာရဿ ပစ္ဆိမာ ကောဋိ န ပညာယတိ? ဧတ္တကာ ဇာတိယော ဝဋ္ဋံ ဝတ္တိဿတိ, တတော ပရံ န ဝတ္တိဿတီတိ ဟေဝံ နတ္ထိ, ဧဝမ္ပိ သံသာရဿ ပစ္ဆိမာ ကောဋိ န ပညာယတိ။ ဧတ္တကာနိ ဇာတိသတာနိ, ဧတ္တကာနိ ဇာတိသဟဿာနိ, ဧတ္တကာနိ ဇာတိသတသဟဿာနိ, ဧတ္တကာ ဇာတိကောဋိယော, ဧတ္တကာနိ ဇာတိကောဋိသတာနိ, ဧတ္တကာနိ ဇာတိကောဋိသဟဿာနိ, ဧတ္တကာနိ ဇာတိကောဋိသတသဟဿာနိ, ဧတ္တကာနိ ဝဿာနိ, ဧတ္တကာနိ ဝဿသတာနိ, ဧတ္တကာနိ ဝဿသဟဿာနိ, ဧတ္တကာနိ ဝဿသတသဟဿာနိ, ဧတ္တကာ ဝဿကောဋိယော, ဧတ္တကာနိ ဝဿကောဋိသတာနိ, ဧတ္တကာနိ ဝဿကောဋိသဟဿာနိ, ဧတ္တကာနိ ဝဿကောဋိသတသဟဿာနိ, ဧတ္တကာနိ ကပ္ပာနိ, ဧတ္တကာနိ ကပ္ပသတာနိ, ဧတ္တကာနိ ကပ္ပသဟဿာနိ, ဧတ္တကာနိ ကပ္ပ

ပသတသဟဿာနိ, တ္တေကာ ကပ္ပကောဋ္ဌိယော, တ္တေကာနိ ကပ္ပကောဋ္ဌိသတာနိ , တ္တေကာနိ ကပ္ပကောဋ္ဌိသဟ
ဿာနိ, တ္တေကာနိ ကပ္ပကောဋ္ဌိသတသဟဿာနိ ဝဋ္ဋံ ဝတ္တိဿတိ, တတော ပရံ န ဝတ္တိဿတီတိ ဟောဝံ နတ္ထိ,
ဧဝမ္ပိ သံသာရဿ ပစ္ဆိမာ ကောဋ္ဌိ န ပညာယတိ။ ဧဝမ္ပိ သံသာရဿ ပုရိမာပိ ကောဋ္ဌိ န ပညာယတိ, ပစ္ဆိမာပိ ကောဋ္ဌိ
န ပညာယတိ, မဇ္ဈေဝ သံသာရေ သတ္တာ ဌိတာ ပတိဋ္ဌိတာ အလ္လီနာ ဥပဂတာ အဇ္ဈောသိတာ အဓိမုတ္တာတိ – မဇ္ဈေ သရသ္မိံ တိဋ္ဌတံ။ **ဩဃေ ဇာတေ မဟဗ္ဘယေ** တိ။ **ဩဃ** တိ ပဒသန္ဓိ။ပေ.။။ **အာယသ္မာ** တိ ပိယဝစနံ။ပေ.။။ **ကပ္ပော** တိ
တဿ ဗြာဟ္မဏဿ နာမံ။ပေ.။ အဘိလာပေါတိ – ဩဃေ ဇာတေ ကပ္ပော။

ဩဃေ ဇာတေ မဟဗ္ဘယေ တိ ကာမောဃေ ဘဝေါဃေ ဒိဋ္ဌောဃေ အဝိဇ္ဇောဃေ ဇာတေ သဉ္ဇာတေ နိဗ္ဗတ္တေ အဘိနိဗ္ဗတ္တေ ပာတုဘူတေ။ **မဟဗ္ဘယေ** တိ ဇာတိဘယေ ဇရာဘယေ ဗျာဓိဘယေ မရဏဘယေတိ – ဩဃေ
ဇာတေ မဟဗ္ဘယေ။

ဇရာမစ္စုပရေတာနန္တိ ဇရာယ ဖုဋ္ဌာနံ ပရေတာနံ သမောဟိတာနံ သမန္နာဂတာနံ။ မစ္စုနာ ဖုဋ္ဌာနံ ပရေတာနံ သမော
ဟိတာနံ သမန္နာဂတာနံ, ဇာတိယာ အနုဂတာနံ ဇရာယ အနုသဋ္ဌာနံ ဗျာဓိနာ အဘိဘူတာနံ မရဏေန အဗ္ဘာဟတာနံ အ
တာဏာနံ အလေဏာနံ အသရဏာနံ အသရဏီဘူတာနန္တိ – ဇရာမစ္စုပရေတာနံ။

ဒီပံ ပဗြူဟိ မာရိသာ တိ ဒီပံ တာဏံ လေဏံ သရဏံ ဂတိံ ပရာယနံ [ဂတိပရာယနံ (သျာ.) ဧဝမုပရိပိ] ဗြူဟိ အာစိက္ခ
ဒေသေဟိ ပညပေဟိ ပဋ္ဌပေဟိ ဝိဝရာဟိ ဝိဘဇာဟိ ဥတ္တာနီကရောဟိ ပကာသေဟိ။ **မာရိသာ**တိ ပိယဝစနံ ဂရုဝစနံ
သဂါရဝသပ္ပတိဿာဓိဝစနမေတံ မာရိသာတိ – ဒီပံ ပဗြူဟိ မာရိသ။

တွဉ္စ မေ ဒီပမက္ခာဟိ တိ။ **တွဉ္စ**န္တိ ဘဂဝန္တံ ဘဏတိ။ **ဒီပမက္ခာဟိ** တိ ဒီပံ တာဏံ လေဏံ သရဏံ ဂတိံ ပရာယနံ
အက္ခာဟိ အာစိက္ခာဟိ ဒေသေဟိ ပညပေဟိ ပဋ္ဌပေဟိ ဝိဝရာဟိ ဝိဘဇာဟိ ဥတ္တာနီကရောဟိ ပကာသေဟီတိ – တွဉ္စ မေ ဒီပမက္ခာဟိ။

ယထာယိဒံ နာပရံ သိယာတိ ယထယိဒံ ဒုက္ခံ ဣဓေဝ နိရုဇ္ဈေယျ ဝူပသမေယျ အတ္ထံ ဂစ္ဆေယျ ပဋိပ္ပဿ
သမ္ဘေယျ ပုနပဋိသန္ဓိကံ ဒုက္ခံ န နိဗ္ဗတ္တေယျ, ကာမဓာတုယာ ဝါ ရူပဓာတုယာ ဝါ အရူပဓာတုယာ ဝါ ကာမဘဝေ
ဝါ ရူပဘဝေ ဝါ အရူပဘဝေ ဝါ သညာဘဝေ ဝါ အသညာဘဝေ ဝါ နေဝသညာနာသညာဘဝေ ဝါ ဧကဝေါကာရဘဝေ ဝါ
စတုဝေါကာရဘဝေ ဝါ ပဉ္စဝေါကာရဘဝေ ဝါ ပုနဂတိယာ ဝါ ဥပပတ္တိယာ ဝါ ပဋိသန္ဓိယာ ဝါ ဘဝေ ဝါ သံသာရေ ဝါ
ဝဋ္ဋေ ဝါ န ဇနေယျ န သဉ္ဇနေယျ န နိဗ္ဗတ္တေယျ နာဘိနိဗ္ဗတ္တေယျ။ ဣဓေဝ နိရုဇ္ဈေယျ ဝူပသမေယျ
အတ္ထံ ဂစ္ဆေယျ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေယျာတိ – ယထာယိဒံ နာပရံ သိယာ။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

> ''မဇ္ဈေ သရသ္မိံ တိဋ္ဌတံ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ ကပ္ပော]
> ဩဃေ ဇာတေ မဟဗ္ဘယေ။
> ဇရာမစ္စုပရေတာနံ၊ ဒီပံ ပဗြူဟိ မာရိသ။
> တွဉ္စ မေ ဒီပမက္ခာဟိ၊ ယထာယိဒံ နာပရံ သိယာ''တိ။

> ၆၂. **မဇ္ဈေ သရသ္မိံ တိဋ္ဌတံ၊ [ကပ္ပာတိ ဘဂဝါ]**
> **ဩဃေ ဇာတေ မဟဗ္ဘယေ။**
> **ဇရာမစ္စုပရေတာနံ၊ ဒီပံ ပဗြူမိ ကပ္ပ တေ။**

မဇ္ဈေ သရသ္မိံ တိဋ္ဌတန္တိ သရော ဝုစ္စတိ သံသာရော အာဂမနံ ဂမနံ ဂမနာဂမနံ ကာလံ ဂတိ ဘဝါဘဝေါ, စုတိ စ
ဥပပတ္တိ စ နိဗ္ဗတ္တိ စ ဘေဒော စ ဇာတိ စ ဇရာ စ မရဏဉ္စ။ သံသာရဿ ပုရိမာပိ ကောဋ္ဌိ န ပညာယတိ, ပစ္ဆိမာပိ
ကောဋ္ဌိ န ပညာယတိ။ မဇ္ဈေဝ သံသာရေ သတ္တာ ဌိတာ ပတိဋ္ဌိတာ အလ္လီနာ ဥပဂတာ အဇ္ဈောသိတာ အဓိမုတ္တာ။

ကထံ သံသာရဿ ပုရိမာ ကောဋ္ဌိ န ပညာယတိ။ပေ.။ ဧဝံ သံသာရဿ ပုရိမာ ကောဋ္ဌိ န ပညာယတိ။ ကထံ သံသာရ
ဿ ပစ္ဆိမာ ကောဋ္ဌိ န ပညာယတိ။ပေ.။ ဧဝံ သံသာရဿ ပစ္ဆိမာ ကောဋ္ဌိ န ပညာယတိ။ ဧဝံ သံသာရဿ ပုရိမာပိ

ကောဋ္ဌိ န ပညာယတိ, ပစ္ဆိမာပိ ကောဋ္ဌိ န ပညာယတိ။ မဇ္ဈေ၀ သံသာရေ သတ္တာ ဌိတာ ပတိဋ္ဌိတာ အလ္လီနာ ဥပဂ တာ အဇ္ဈောသိတာ အဓိမုတ္တာတိ – မဇ္ဈေ သရသ္မိံ တိဋ္ဌတံ။ **ကပ္ပာတိ ဘဂဝါ** တိ။ **ကပ္ပာ** တိ ဘဂဝါ တံ ဗြာဟ္မဏံ နာမေန အာလပတိ။ **ဘဂဝါ**တိ ဂါရဝါဓိ၀စနမေတံ။ပေ။ သစ္ဆိကာ ပညတ္တိ, ယဒိဒံ ဘဂဝါတိ – ကပ္ပာတိ ဘဂဝါ။

ဩဃေ ဇာတေ မဟဗ္ဘယေ တိ ကာမောဃေ ဘဝေဃေ ဒိဋ္ဌောဃေ အဝိဇ္ဇောဃေ ဇာတေ သဉ္ဇာတေ နိဗ္ဗတ္တေ အဘိနိဗ္ဗတ္တေ ပာတုဘူတေ။ **မဟဗ္ဘယေ** တိ ဇာတိဘယေ ဇရာဘယေ ဗျာဓိဘယေ မရဏဘယေတိ – ဩဃေ ဇာတေ မဟဗ္ဘယေ။

ဇရာမစ္စုပရေတာနန္တိ ဇရာယ ဖုဋ္ဌာနံ ပရေတာနံ သမောဟိတာနံ သမန္နာဂတာနံ, မစ္စုနာ ဖုဋ္ဌာနံ ပရေတာနံ သမော ဟိတာနံ သမန္နာဂတာနံ ဇာတိယာ အနုဂတာနံ ဇရာယ အနုသဋ္ဌာနံ ဗျာဓိနာ အဘိဘူတာနံ မရဏေန အဗ္ဘာဟတာနံ အ တာဏာနံ အလေဏာနံ အသရဏာနံ အသရဏီဘူတာနန္တိ – ဇရာမစ္စုပရေတာနံ။

ဒီပံ ပဗြူမိ ကပ္ပ တေ တိ ဒီပံ တာဏံ လေဏံ သရဏံ ဂတိံ ပရာယနံ ဗြူမိ အာစိက္ခာမိ ဒေသေမိ ပညပေမိ ပဋ္ဌပေမိ ဝိ ဝရာမိ ဝိဘဇာမိ ဥတ္တာနီကရောမိ ပကာသေမီတိ – ဒီပံ ပဗြူမိ ကပ္ပ တေ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

> “မဇ္ဈေ သရသ္မိံ တိဋ္ဌတံ၊ [ကပ္ပာတိ ဘဂဝါ]
> ဩဃေ ဇာတေ မဟဗ္ဘယေ။
> ဇရာမစ္စုပရေတာနံ၊ ဒီပံ ပဗြူမိ ကပ္ပ တေ”တိ။

၆၃. **အကိဉ္စနံ အနာဒါနံ၊ ဧတံ ဒီပံ အနာပရံ။**
နိဗ္ဗာနံ ဣတိ နံ ဗြူမိ၊ ဇရာမစ္စုပရိက္ခယံ။

အကိဉ္စနံ အနာဒါနန္တိ။ **ကိဉ္စန** န္တိ – ရာဂကိဉ္စနံ ဒောသကိဉ္စနံ မောဟကိဉ္စနံ မာနကိဉ္စနံ ဒိဋ္ဌိကိဉ္စနံ ကိလေ သကိဉ္စနံ ဒုစ္စရိတကိဉ္စနံ; ကိဉ္စနပ္ပဟာနံ ကိဉ္စနဝူပသမံ [ကိဉ္စနဝူပသမော (သျာ.) ဧဝမီဒိသေသု ဌာနေသု] ကိဉ္စနပ ဋိနိဿဂ္ဂံ [ကိဉ္စနပဋိနိဿဂ္ဂေ (သျာ.)] ကိဉ္စနပဋိပ္ပဿဒ္ဓိံ အမတံ နိဗ္ဗာနန္တိ – အကိဉ္စနံ။ **အနာဒါနန္တိ** အာ ဒါနံ ဝုစ္စတိ တဏှာ။ ယော ရာဂေါ သာရာဂေါ။ပေ။ အဘိဇ္ဈာ လောဘော အကုသလမူလံ။ အာဒါနပ္ပဟာနံ အာဒါနဝူ ပသမံ အာဒါနပဋိနိဿဂ္ဂံ အာဒါနပဋိပ္ပဿဒ္ဓိံ အမတံ နိဗ္ဗာနန္တိ – အကိဉ္စနံ အနာဒါနံ။

ဧတံ ဒီပံ အနာပရန္တိ ဧတံ ဒီပံ တာဏံ လေဏံ သရဏံ ဂတိ ပရာယနံ။ **အနာပရန္တိ** တမှာ ပရော အညော ဒီပော နတ္ထိ။ အထ ခော သော ဧဝ ဒီပော အဂ္ဂေါ စ သေဋ္ဌော စ ဝိသေဋ္ဌော စ ပါမောက္ခော စ ဥတ္တမော စ ပဝရော စာတိ – ဧတံ ဒီပံ အနာပရံ။

နိဗ္ဗာနံ ဣတိ နံ ဗြူမီ တိ တဏှံ ဝုစ္စတိ တဏှာ။ ယော ရာဂေါ သာရာဂေါ။ပေ။ အဘိဇ္ဈာ လောဘော အကုသလမူ လံ။ တဏှပ္ပဟာနံ တဏှဝူပသမံ တဏှပဋိနိဿဂ္ဂံ တဏှပဋိပ္ပဿဒ္ဓိံ အမတံ နိဗ္ဗာနံ။ **ဣတီ**တိ ပဒသန္ဓိ ပဒသံသဂ္ဂေါ ပဒပါ ရိပူရီ အက္ခရသမဝါယော ဗျဉ္ဇနသိလိဋ္ဌတာ ပဒါနုပုဗ္ဗတာပေတံ – ဣတီတိ။ **ဗြူမီ** တိ ဗြူမိ အာစိက္ခာမိ ဒေသေမိ ပည ပေမိ ပဋ္ဌပေမိ ဝိဝရာမိ ဝိဘဇာမိ ဥတ္တာနီကရောမိ ပကာသေမီတိ – နိဗ္ဗာနံ ဣတိ နံ ဗြူမိ။

ဇရာမစ္စုပရိက္ခယ န္တိ ဇရာမရဏဿ ပဟာနံ ဝူပသမံ ပဋိနိဿဂ္ဂံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိံ အမတံ နိဗ္ဗာနန္တိ – ဇရာမစ္စုပ ရိက္ခယံ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

> “အကိဉ္စနံ အနာဒါနံ၊ ဧတံ ဒီပံ အနာပရံ။
> နိဗ္ဗာနံ ဣတိ နံ ဗြူမိ၊ ဇရာမစ္စုပရိက္ခယ”န္တိ။

၆၄. **ဧတဒညာယ ယေ သတာ၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မာဘိနိဗ္ဗုတာ။**
န တေ မာရဝသာနုဂါ၊ န တေ မာရဿ ပဒ္ဓဂူ [ပဋ္ဌဂူ (သျာ. က.)] **။**

တေဒညာယ ယေ သတာတိ။ **တေ**န္တိ အမတံ နိဗ္ဗာနံ။ ယော သော သဗ္ဗသင်္ခာရသမထော သဗ္ဗူပဓိပဋိနိဿဂ္ဂေါ တဏှက္ခယော ဝိရာဂေါ နိရောဓော နိဗ္ဗာနံ။ **အညာယာ**တိ အညာယ ဇာနိတွာ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာ, "သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ"တိ။ပေ။ "ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ, သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ"န္တိ အညာယ ဇာနိတွာ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာ။ **ယေ**တိ အရဟန္တော ခီဏာသဝါ။ **သတာ**တိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ သတာ – ကာယေ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ ဘာဝေန္တာ [ဘာဝိတတ္တာ (က.)] သတာ။ပေ။ တေ ဝုစ္စန္တိ သတာတိ – တေဒညာယ ယေ သတာ။

ဒိဋ္ဌဓမ္မာဘိနိဗ္ဗုတာတိ။ **ဒိဋ္ဌဓမ္မာ**တိ ဒိဋ္ဌဓမ္မာ ဉာတဓမ္မာ တုလိတဓမ္မာ တီရိတဓမ္မာ ဝိဘူတဓမ္မာ ဝိဘာဝိတဓမ္မာ။ **အဘိနိဗ္ဗုတာ**တိ ရာဂဿ နိဗ္ဗာပိတတ္တာ နိဗ္ဗုတာ, ဒေါသဿ။ပေ။ သဗ္ဗာကုသလာဘိသင်္ခါရာနံ သန္တတ္တာ သမိတတ္တာ ဝူပသမိတတ္တာ နိဇ္ဈာတတ္တာ နိဗ္ဗုတတ္တာ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓတ္တာ သန္တာ ဥပသန္တာ ဝူပသန္တာ နိဗ္ဗုတာ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓာတိ – ဒိဋ္ဌဓမ္မာဘိနိဗ္ဗုတာ။

န တေ မာရဝသာနုဂါတိ။ **မာရော**တိ ယော သော မာရော ကဏှော အဓိပတိ အန္တဂူ နမုစိ ပမတ္တဗန္ဓု။ **န တေ မာရဝသာနုဂါ**တိ န တေ မာရဿ ဝသေ ဝတ္တန္တိ, နာပိ မာရော တေသု ဝသံ ဝတ္တေတိ ။ တေ မာရဉ္စ မာရပက္ခဉ္စ မာရပါသဉ္စ မာရဗဠိသဉ္စ [မာရဗလိသဉ္စ (က.)] မာရာမိသဉ္စ မာရဝိသယဉ္စ မာရနိဝါသဉ္စ မာရဂေါစရဉ္စ မာရဗန္ဓနဉ္စ အဘိဘုယျ အဘိဘဝိတွာ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ပရိယာဒိယိတွာ မဒ္ဒိတွာ စရန္တိ ဝိဟရန္တိ ဣရိယန္တိ ဝတ္တေန္တိ ပါလေန္တိ ယပေန္တိ ယာပေန္တီတိ – န တေ မာရဝသာနုဂါ။

န တေ မာရဿ ပဒ္ဓဂူတိ န တေ မာရဿ ပဒ္ဓါ ပဒ္ဓစရာ [ပဋ္ဌာ ပဋ္ဌစရာ (သျာ. က.)] ပရိစာရိကာ သိဿာ; ဗုဒ္ဓဿ တေ ဘဂဝတော ပဒ္ဓါ ပဒ္ဓစရာ ပရိစာရိကာ သိဿာတိ – န တေ မာရဿ ပဒ္ဓဂူ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

> "တေဒညာယ ယေ သတာ၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မာဘိနိဗ္ဗုတာ။
> န တေ မာရဝသာနုဂါ၊ န တေ မာရဿ ပဒ္ဓဂူ"တိ။

သဟ ဂါထာပရိယောသာနာ။ပေ။ သတ္ထာ မေ ဘန္တေ ဘဂဝါ, သာဝကောဟမသ္မီတိ။

ကပ္ပမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသော ဒသမော။

၁၁. ဇတုကဏ္ဏိမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသော

၆၅. **သုတွာနဟံ ဝီရ အကာမကာမိံ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ ဇတုကဏ္ဏိ]**
ဩဃာတိဂံ ပုဋ္ဌုမကာမမာဂမံ။
သန္တိပဒံ ဗြူဟိ သဟဇနေတ္တ၊ ယထာတစ္ဆံ ဘဂဝါ ဗြူဟိ မေတံ။

သုတွာနဟံ ဝီရ အကာမကာမိန္တိ သုတွာ သုဏိတွာ ဥဂ္ဂဟေတွာ ဥပဓာရေတွာ ဥပလက္ခယိတွာ။ ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အရဟံ။ပေ။ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါတိ – သုတွာနဟံ။ **ဝီရာ**တိ ဝီရော ဘဂဝါ။ ဝီရိယဝါတိ ဝီရော, ပဟူတိ ဝီရော, ဝိသဝီတိ ဝီရော, အလမတ္တောတိ ဝီရော, သူရောတိ ဝီရော, ဝိက္ကန္တော အဘီရူ အစ္ဆမ္ဘီ အနုတ္တာသီ အပလာယီ ပဟီနဘယဘေရဝေါ ဝိဂတလောမဟံသောတိ ဝီရော။

> ဝိရတော ဣဓ သဗ္ဗပါပကေဟိ၊ နိရယဒုက္ခံ အတိစ္စ ဝီရိယဝါ [ဝိရိယဝါ (သျာ.) သု. နိ. ၅၃၆] သော။
> သော ဝီရိယဝါ ပဓာနဝါ၊ ဝီရော တာဒိ ပဝုစ္စတေ တထတ္တာတိ။

သုတွာနဟံ ဝီရ။ **အကာမကာမိ**န္တိ။ **ကာမာ**တိ ဥဒ္ဒါနတော ဒွေ ကာမာ – ဝတ္ထုကာမာ စ ကိလေသကာမာ စ။ပေ။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ဝတ္ထုကာမာ။ပေ။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ကိလေသကာမာ။ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ဝတ္ထုကာမာ ပရိညာတာ, ကိလေသကာမာ ပဟီနာ။ ဝတ္ထုကာမာနံ ပရိညာတတ္တာ ကိလေသကာမာနံ ပဟီနတ္တာ ဘဂဝါ န ကာမေ ကာမေတိ, န ကာမေ ပတ္ထေတိ, န ကာမေ ပိဟေတိ, န ကာမေ အဘိဇပ္ပတိ။ ယေ ကာမေ ကာမေန္တိ, ကာမေ ပတ္ထေန္တိ, ကာမေ ပိဟေန္တိ,

ကာမေ အဘိဇပ္ပန္တိ, တေ ကာမကာမိနော ရာဂရာဂိနော သညာသညိနော။ ဘဂဝတ န ကာမေ ကာမေတိ, န ကာမေ ပတ္ထေတိ, န ကာမေ ပိဟေတိ, န ကာမေ အဘိဇပ္ပတိ။ တသ္မာ ဗုဒ္ဓေ အကာမော နိက္ကာမော စတ္တကာမော ဝန္တကာမော မုတ္တကာမော ပဟီနကာမော ပဋိနိဿဋ္ဌကာမော ဝီတရာဂေ ဝိဂတရာဂေ စတ္တရာဂေ ဝန္တရာဂေ မုတ္တရာဂေ ပဟီနရာဂေ ပဋိနိဿဋ္ဌရာဂေ နိစ္ဆာတော နိဗ္ဗုတော သီတိဘူတော သုခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဗြဟ္မဘူတေန အတ္တနာ ဝိဟရတီတိ – သုတ္တတနဟံ ဝီရ အမကာမကာမိံ။

ဣစ္စာယသ္မာ ဇတုကဏ္ဏီ တိ။ **ဣစ္စာ** တိ ပဒသန္ဓိ။ပေ။ ပဒါနုပုဗ္ဗတာပေတံ – ဣစ္စာတိ။ **အာယသ္မာ** တိ ပိယဝစနံ သကရဝသပ္ပတိဿာဓိဝစနမေတံ အာယသ္မာတိ။ **ဇတုကဏ္ဏီ** တိ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ ကေတ္တံ သင်္ခါ သမညာ ပညတ္တိ ဝေဟာရောတိ – ဣစ္စာယသ္မာ ဇတုကဏ္ဏီ။

ဩဃာတိဂံ ပုဋ္ဌုမကာမမာဂမ န္တိ။ **ဩဃာတိဂ**န္တိ ဩဃာတိဂံ ဩဃံ အတိက္ကန္တံ သမတိက္ကန္တံ ဝီတိဝတ္တန္တိ – ဩဃာတိဂံ။ **ပုဋ္ဌု** န္တိ ပုဋ္ဌုံ ပုစ္ဆိတုံ ယာစိတုံ အဇ္ဈေသိတုံ ပသာဒေတုံ။ **အကာမမာဂမ**န္တိ အကာမံ ပုဋ္ဌုံ နိက္ကာမံ စတ္တကာမံ ဝန္တကာမံ မုတ္တကာမံ ပဟီနကာမံ ပဋိနိဿဋ္ဌကာမံ ဝီတရာဂံ ဝိဂတရာဂံ စတ္တရာဂံ ဝန္တရာဂံ မုတ္တရာဂံ ပဟီနရာဂံ ပဋိနိဿဋ္ဌရာဂံ အာဂမှာ အာဂတမှာ ဥပာဂတမှာ သမ္ပတ္တမှာ တယာ သဒ္ဓိံ သမာဂတမှာတိ – ဩဃာတိဂံ ပုဋ္ဌုမကာမမာဂမံ။

သန္တိပဒံ ဗြူဟိ သဟဇနေတ္တာ တိ။ **သန္တီ** တိ ဧကေန အာကာရေန သန္တိပိ သန္တိပဒမ္ပိ [သန္တိပဒန္တိ (က.)] တံယေဝ အမတံ နိဗ္ဗာနံ။ ယော သော သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော သဗ္ဗူပဓိပဋိနိဿဂ္ဂေါ တဏှက္ခယော ဝိရာဂေါ နိရောဓော နိဗ္ဗာနံ ။ ဝုတ္တဉှေတံ ဘဂဝတာ – “သန္တမေတံ ပဒံ, ပဏီတမေတံ ပဒံ, ယဒိဒံ သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော သဗ္ဗူပဓိပဋိနိဿဂ္ဂေါ တဏှက္ခယော ဝိရာဂေါ နိရောဓော နိဗ္ဗာန”န္တိ။ အထာပရေနာကာရေန ယေ ဓမ္မာ သန္တာဓိဂမာယ သန္တိဖုသနာယ သန္တိသစ္ဆိကိရိယာယ သံဝတ္တန္တိ, သေယျထိဒံ – စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒာ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ ပဉ္စ ဗလာနိ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ – ဣမေ ဝုစ္စန္တိ သန္တိပဒာ။ သန္တိပဒံ တာဏပဒံ လေဏပဒံ သရဏပဒံ အဘယပဒံ အစ္စုတပဒံ အမတပဒံ နိဗ္ဗာနပဒံ ဗြူဟိ အာစိက္ခာဟိ ဒေသေဟိ ပညပေဟိ ပဋ္ဌပေဟိ ဝိဝရာဟိ ဝိဘဇာဟိ ဥတ္တာနီကရောဟိ ပကာသေဟိ။ **သဟဇနေတ္တာ** တိ နေတ္တံ ဝုစ္စတိ သဗ္ဗညုတဉာဏံ။ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော နေတ္တဉ္စ ဇိနဘာဝေ စ ဗောဓိယာ မူလေ အပုဗ္ဗံ အစရိမံ ဧကသ္မိံ ခဏေ ဥပ္ပန္နော, တသ္မာ ဗုဒ္ဓေါ သဟဇနေတ္တောတိ – သန္တိပဒံ ဗြူဟိ သဟဇနေတ္တ။

ယထာတစ္ဆံ ဘဂဝ ဗြူဟိ မေတ န္တိ ယထာတစ္ဆံ ဝုစ္စတိ အမတံ နိဗ္ဗာနံ။ပေ။ နိရောဓော နိဗ္ဗာနံ။ **ဘဂဝါ**တိ ဂါရဝါဓိဝစနံ။ပေ။ သစ္ဆိကာ ပညတ္တိ, ယဒိဒံ ဘဂဝါတိ။ **ဗြူဟိ မေတ** န္တိ ဗြူဟိ အာစိက္ခာဟိ။ပေ။ ပကာသေဟီတိ – ယထာတစ္ဆံ ဘဂဝ ဗြူဟိ မေတံ။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

> “သုတ္တတနဟံ ဝီရ အကာမကာမိံ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ ဇတုကဏ္ဏီ]
> ဩဃာတိဂံ ပုဋ္ဌုမကာမမာဂမံ။
> သန္တိပဒံ ဗြူဟိ သဟဇနေတ္တ၊ ယထာတစ္ဆံ ဘဂဝ ဗြူဟိ မေတ”န္တိ။

> ၆၆. **ဘဂဝါ ဟိ ကာမေ အဘိဘုယျ ဣရိယတိ၊ အာဒိစ္စောဝ ပထဝိံ တေဇီ တေဇသာ။**
> **ပရိတ္တပညဿ မေ ဘူရိပညော၊ အာစိက္ခ ဓမ္မံ ယမဟံ ဝိဇညံ။**
> **ဇာတိဇရာယ ဣဓ ဝိပ္ပဟာနံ။**

ဘဂဝါ ဟိ ကာမေ အဘိဘုယျ ဣရိယတီ တိ။ **ဘဂဝါ**တိ ဂါရဝါဓိဝစနံ။ပေ။ သစ္ဆိကာ ပညတ္တိ, ယဒိဒံ ဘဂဝါတိ။ **ကာမာ**တိ ဥဒ္ဒါနတော ဒွေ ကာမာ – ဝတ္ထုကာမာ စ ကိလေသကာမာ စ။ပေ။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ဝတ္ထုကာမာ။ပေ။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ကိလေသကာမာ။ ဘဂဝါ ဝတ္ထုကာမေ ပရိဇာနိတွာ ကိလေသကာမေ ပဟာယ အဘိဘုယျ အဘိဘဝိတွာ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ပရိယာဒိယိတွာ စရတိ ဝိဟရတိ ဣရိယတိ ဝတ္တေတိ ပါလေတိ ယပေတိ ယာပေတီတိ – ဘဂဝါ ဟိ ကာမေ အဘိဘုယျ ဣရိယတိ။

အာဒိစ္စောဝ ပထဝိံ တေဇီ တေဇသာ တိ အာဒိစ္စော ဝုစ္စတိ သူရိယော [သုရိယော (သျာ.)] ။ ပထဝီ ဝုစ္စတိ ဇဂတီ [ဇရာ (သျာ.)] ။ ယထာ သူရိယော တေဇီ တေဇေန သမန္နာဂတော ပထဝိံ အဘိဘုယျ အဘိဘဝိတွာ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ပရိယာဒိယိတွာ သန္တာပယိတွာ သဗ္ဗံ အာကာသဂတံ တမဂတံ အဘိဝိဟစ္စ အန္ဓကာရံ ဝိဓမိတွာ အာလောကံ ဒဿယိတွာ အာကာသေ အန္တလိက္ခေ ဂဂနပထေ [ဂမနပထေ (သျာ.) အဋ္ဌကထာ ဩလောကေတဗ္ဗာ] ဂစ္ဆတိ, ဧဝမေဝ ဘဂဝါ ဉာဏတေဇီ ဉာဏတေဇေန သမန္နာဂတော သဗ္ဗံ အဘိသင်္ခါရသမုဒယံ။ပေ.။ ကိလေသတမံ အဝိဇ္ဇန္ဓကာရံ ဝိဓမိတွာ ဉာဏာလောကံ ဒဿေတွာ ဝတ္ထုကာမေ ပရိဇာနိတွာ ကိလေသကာမေ ပဟာယ အဘိဘုယျ အဘိဘဝိတွာ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ပရိယာဒိယိတွာ မဒ္ဒိတွာ စရတိ ဝိဟရတိ ဣရိယတိ ဝတ္တေတိ ပါလေတိ ယပေတိ ယာပေတီတိ – အာဒိစ္စောဝ ပထဝိံ တေဇီ တေဇသာ။

ပရိတ္တပညဿ မေ ဘူရိပညော တိ အဟမသ္မိ ပရိတ္တပညော ဩမကပညော လာမကပညော ဆတုက္ကပညော။ တွံဝမှိ မဟာပညော ပုထုပညော ဟာသပညော ဇဝနပညော တိက္ခပညော နိဗ္ဗေဓိကပညော။ ဘူရိ ဝုစ္စတိ ပထဝီ။ ဘဂဝါ တာယ ပထဝိသမာယ ပညာယ ဝိပုလာယ ဝိတ္ထတာယ သမန္နာဂတောတိ – ပရိတ္တပညဿ မေ ဘူရိပညော။

အာစိက္ခ ဓမ္မံ ယမဟံ ဝိဇညံ န္တိ။ **ဓမ္မန္တိ** အာဒိကလျာဏံ မဇ္ဈေကလျာဏံ ပရိယောသာနကလျာဏံ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ, စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ။ပေ.။ နိဗ္ဗာနဉ္စ နိဗ္ဗာနဂါမိနိဉ္စ ပဋိပဒံ အာစိက္ခာဟိ ဒေသေဟိ ပညပေဟိ ပဋ္ဌပေဟိ ဝိဝရာဟိ ဝိဘဇာဟိ ဥတ္တာနီကရောဟိ ပကာသေဟိ။ **ယမဟံ ဝိဇည** န္တိ ယမဟံ ဇာနေယျံ အာဇာနေယျံ ဝိဇာနေယျံ ပဋိဇာနေယျံ ပဋိဝိဇ္ဈေယျံ အဓိဂစ္ဆေယျံ ဖဿေယျံ သစ္ဆိကရေယျန္တိ – အာစိက္ခ ဓမ္မံ ယမဟံ ဝိဇညံ။

ဇာတိဇရာယ ဣဓ ဝိပ္ပဟာန န္တိ ဣဓေဝ ဇာတိဇရာယ မရဏဿ ပဟာနံ ဝူပသမံ ပဋိနိဿဂ္ဂံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ အမတံ နိဗ္ဗာနန္တိ – ဇာတိဇရာယ ဣဓ ဝိပ္ပဟာနံ။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

> “ဘဂဝါ ဟိ ကာမေ အဘိဘုယျ ဣရိယတိ၊ အာဒိစ္စောဝ ပထဝိံ တေဇီ တေဇသာ။
> ပရိတ္တပညဿ မေ ဘူရိပညော၊ အာစိက္ခ ဓမ္မံ ယမဟံ ဝိဇညံ။
> ဇာတိဇရာယ ဣဓ ဝိပ္ပဟာန”န္တိ။

၆၇. **ကာမေသု ဝိနယ ဂေဓံ၊ [ဇတုကဏ္ဏီတိ ဘဂဝါ]**
နေက္ခမ္မံ ဒဋ္ဌု ခေမတော။
ဥဂ္ဂဟိတံ နိရတ္တံ ဝါ၊ မာ တေ ဝိဇ္ဇိတ္ထ ကိဉ္စနံ။

ကာမေသု ဝိနယ ဂေဓန္တိ။ **ကာမာတိ** ဥဒ္ဒာနတော ဒွေ ကာမာ – ဝတ္ထုကာမာ စ ကိလေသကာမာ စ။ပေ.။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ဝတ္ထုကာမာ။ပေ.။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ကိလေသကာမာ။ **ဂေဓန္တိ** ဂေဓော ဝုစ္စတိ တဏှာ။ ယော ရာဂေါ သာရာဂေါ။ပေ.။ အဘိဇ္ဈာ လောဘော အကုသလမူလံ။ **ကာမေသု ဝိနယ ဂေဓန္တိ** ကာမေသု ဂေဓံ ဝိနယ ပဋိဝိနယ ပဇဟ ဝိနောဒေဟိ ဗျန္တီကရောဟိ အနဘာဝံ ဂမေဟီတိ – ကာမေသု ဝိနယ ဂေဓံ။ **ဇတုကဏ္ဏီ** တိ ဘဂဝါ တံ ဗြာဟ္မဏံ ဂေါတ္တေန အာလပတိ။ **ဘဂဝါတိ** ဂါရဝါဓိဝစနမေတံ။ပေ.။ သစ္ဆိကာ ပညတ္တိ, ယဒိဒံ ဘဂဝါတိ – ဇတုကဏ္ဏီတိ ဘဂဝါ။

နေက္ခမ္မံ ဒဋ္ဌု ခေမတော တိ။ **နေက္ခမ္မ** န္တိ သမ္မာပဋိပဒံ အနုလောမပဋိပဒံ အပစ္စနီကပဋိပဒံ အနွတ္ထပဋိပဒံ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပဒံ သီလေသု ပရိပူရကာရိတံ ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွာရတံ ဘောဇနေ မတ္တညုတံ ဇာဂရိယာနုယောဂံ သတိသမ္ပဇညံ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနေ စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒေ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ ပဉ္စ ဗလာနိ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ အရိယံ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ နိဗ္ဗာနဉ္စ နိဗ္ဗာနဂါမိနိဉ္စ ပဋိပဒံ ခေမတော တာဏတော လေဏတော သရဏတော သရဏီဘူတတော အဘယတော အစ္စုတတော အမတတော နိဗ္ဗာနတော ဒဋ္ဌု ပဿိတွာ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာတိ – နေက္ခမ္မံ ဒဋ္ဌု ခေမတော။

ဥဂ္ဂဟိတံ နိရတ္တံ ဝါ တိ။ **ဥဂ္ဂဟိတ** န္တိ တဏှာဝသေန ဒိဋ္ဌိဝသေန ဂဟိတံ ပရာမဋ္ဌံ အဘိနိဝိဋ္ဌံ အဇ္ဈောသိတံ အဓိမုတ္တံ။ **နိရတ္တံ ဝါ** တိ နိရတ္တံ ဝါ မုဉ္စိတဗ္ဗံ ဝိဇဟိတဗ္ဗံ ဝိနောဒိတဗ္ဗံ ဗျန္တီကာတဗ္ဗံ အနဘာဝံ ဂမေတဗ္ဗံ

န္တိ – ဥဂ္ဂဟိတံ နိရတ္တံ တ။

မာ တေ ဝိဇ္ဇိတ္ထ ကိဥ္စန န္တိ ရာဂကိဥ္စနံ ဒောသကိဥ္စနံ မောဟကိဥ္စနံ မာနကိဥ္စနံ ဒိဋ္ဌိကိဥ္စနံ ကိလေသကိဥ္စနံ ဒုစ္စရိတကိဥ္စနံ။ ဣဒံ ကိဥ္စနံ [ဣမေ ကိဥ္စနာ (က.)] တုယှံ မာ ဝိဇ္ဇိတ္ထ မာ ပဝိဇ္ဇိတ္ထ မာ သံဝိဇ္ဇိတ္ထ ပဇဟ ဝိနောဒေဟိ ဗျန္တီကရောဟိ အနဘာဝံ ဂမေဟီတိ – မာ တေ ဝိဇ္ဇိတ္ထ ကိဥ္စနံ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

> ''ကာမေသု ဝိနယ ဂေဓံ၊ [ဇတုကဏ္ဏီတိ ဘဂဝါ]
> နေက္ခမ္မံ ဒဋ္ဌု ခေမတော။
> ဥဂ္ဂဟိတံ နိရတ္တံ တ၊ မာ တေ ဝိဇ္ဇိတ္ထ ကိဥ္စန''န္တိ။

၆၈. **ယံ ပုဗ္ဗေ တံ ဝိသောသေဟိ၊ ပစ္ဆာ တေ မာဟု ကိဥ္စနံ။**
မဇ္ဈေ စေ နော ဂဟေဿသိ၊ ဥပသန္တော စရိဿသိ။

ယံ ပုဗ္ဗေ တံ ဝိသောသေဟီ တိ အတီတေ သင်္ခါရေ အာရဗ္ဘ ယေ ကိလေသာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ တေ ကိလေသေ သောသေဟိ ဝိသောသေဟိ သုက္ခာပေဟိ ဝိသုက္ခာပေဟိ အဗီဇံ ကရောဟိ ပဇဟ ဝိနောဒေဟိ ဗျန္တီကရောဟိ အနဘာဝံ ဂမေဟီတိ – ဧဝမ္ပိ ယံ ပုဗ္ဗေ တံ ဝိသောသေဟိ။ အထ ဝါ, ယေ အတီတာ ကမ္မာဘိသင်္ခါရာ အဝိပက္ကဝိပါကာ တေ ကမ္မာဘိသင်္ခါရေ သောသေဟိ ဝိသောသေဟိ သုက္ခာပေဟိ ဝိသုက္ခာပေဟိ အဗီဇံ [အဝီဇံ (သျာ.)] ကရောဟိ ပဇဟ ဝိနောဒေဟိ ဗျန္တီကရောဟိ အနဘာဝံ ဂမေဟီတိ – ဧဝမ္ပိ ယံ ပုဗ္ဗေ တံ ဝိသောသေဟိ။

ပစ္ဆာ တေ မာဟု ကိဥ္စန န္တိ ပစ္ဆာ ဝုစ္စတိ အနာဂတေ သင်္ခါရေ အာရဗ္ဘ ရာဂကိဥ္စနံ ဒောသကိဥ္စနံ မောဟကိဥ္စနံ မာနကိဥ္စနံ ဒိဋ္ဌိကိဥ္စနံ ကိလေသကိဥ္စနံ ဒုစ္စရိတကိဥ္စနံ။ ဣဒံ ကိဥ္စနံ တုယှံ မာ အဟု မာ အဟောသိ မာ ဇနေသိ [မာ ဇနေဟိ (သျာ.) တထာဝသေသေသု ဒွီသု ပဒေသုပိ] မာ သဉ္ဇနေသိ မာဘိနိဗ္ဗတ္တေသိ ပဇဟ ဝိနောဒေဟိ ဗျန္တီကရောဟိ အနဘာဝံ ဂမေဟီတိ – ပစ္ဆာ တေ မာဟု ကိဥ္စနံ။

မဇ္ဈေ စေ နော ဂဟေဿသီ တိ မဇ္ဈေ ဝုစ္စတိ ပစ္စုပ္ပန္နံ ရူပံ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရာ ဝိညာဏံ။ ပစ္စုပ္ပန္နေ သင်္ခါရေ တဏှာဝသေန ဒိဋ္ဌိဝသေန န ဂဟေဿသိ န တဏှိဿသိ န ပရာမသိဿသိ န နန္ဒိဿသိ နာဘိနန္ဒိဿသိ န အဇ္ဈောသိဿသိ။ အဘိနန္ဒနံ အဘိဝဒနံ အဇ္ဈောသာနံ ဂဟဏံ ပရာမာသံ အဘိနိဝေသံ ပဇဟိဿသိ ဝိနောဒေဿသိ ဗျန္တီကရိဿသိ အနဘာဝံ ဂမေဿသီတိ – မဇ္ဈေ စေ နော ဂဟေဿသိ။

ဥပသန္တော စရိဿသီ တိ ရာဂဿ ဥပသမိတတ္တာ ဥပသန္တော စရိဿသိ, ဒောသဿ။ပေ။ သဗ္ဗာကုသလာဘိသင်္ခါရာနံ သန္တတ္တာ သမိတတ္တာ ဥပသမိတတ္တာ ဝူပသမိတတ္တာ နိဇ္ဈာတတ္တာ နိဗ္ဗုတတ္တာ ဝိဂတတ္တာ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓတ္တာ သန္တော ဥပသန္တော ဝူပသန္တော နိဗ္ဗုတော ပဋိပ္ပဿဒ္ဓော စရိဿသိ ဝိဟရိဿသိ ဣရိယိဿသိ ဝတ္တိဿသိ ပါလေဿသိ ယပေဿသိ ယာပေဿသီတိ – ဥပသန္တော စရိဿသိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

> ''ယံ ပုဗ္ဗေ တံ ဝိသောသေဟိ၊ ပစ္ဆာ တေ မာဟု ကိဥ္စနံ။
> မဇ္ဈေ စေ နော ဂဟေဿသိ၊ ဥပသန္တော စရိဿသီ''တိ။

၆၉. **သဗ္ဗသော နာမရူပသ္မိံ၊ ဝီတဂေဓဿ ဗြာဟ္မဏ။**
အာသဝါဿ န ဝိဇ္ဇန္တိ၊ ယေဟိ မစ္စုဝသံ ဝဇေ။

သဗ္ဗသော နာမရူပသ္မိံ ဝီတဂေဓဿ ဗြာဟ္မဏာ တိ။ **သဗ္ဗသော**တိ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ သဗ္ဗထာ သဗ္ဗံ အသေသံ နိဿေသံ ပရိယာဒိယနဝစနမေတံ သဗ္ဗသောတိ။ **နာမ**န္တိ စတ္တာရော အရူပိနော ခန္ဓာ။ **ရူပ**န္တိ စတ္တာရော စ မဟာဘူတာ စတုန္နဉ္စ မဟာဘူတာနံ ဥပါဒါယ ရူပံ။ **ဂေဓော** ဝုစ္စတိ တဏှာ။ ယော ရာဂေါ သာရာဂေါ။ပေ။ အဘိဇ္ဈာ လောဘော အကုသလမူလံ။ **သဗ္ဗသော နာမရူပသ္မိံ ဝီတဂေဓဿ ဗြာဟ္မဏာ** တိ သဗ္ဗသော နာမရူပသ္မိံ ဝီတဂေဓဿ ဝိဂတဂေဓဿ စတ္တဂေဓဿ ဝန္တဂေဓဿ မုတ္တဂေဓဿ ပဟီနဂေဓဿ ပဋိနိဿဋ္ဌဂေဓဿ ဝီတရာဂဿ ဝိဂတရာ

ဂသ္သ စတ္တရာဂသ္သ ဝဇ္ဇရာဂသ္သ မုတ္တရာဂသ္သ ပဟီနရာဂသ္သ ပဋိနိဿဋ္ဌရာဂသ္သာတိ – သဗ္ဗသော နာမရူပ
သ္မိံ ဝီတဂေဓသ္သ ဗြာဟ္မဏ။

အာသဝါသ္သ န ဝိဇ္ဇန္တီ တိ။ **အာသဝါ**တိ စတ္တာရော အာသဝါ – ကာမာသဝေါ, ဘဝါသဝေါ, ဒိဋ္ဌာသဝေါ,
အဝိဇ္ဇာသဝေါ။ **အဿာ** တိ အရဟတော ခီဏာသဝသ္သ။ **န ဝိဇ္ဇန္တီ** တိ ဣမေ အာသဝါ တသ္သ နတ္ထိ န သန္တိ န သံဝိဇ္ဇ
ဇန္တိ နုပလဗ္ဘန္တိ ပဟီနာ သမုစ္ဆိန္နာ ဝူပသန္တာ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓါ အဘဗ္ဗုပ္ပတ္တိကာ ဉာဏဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဍာတိ – အာသဝါ
သ္သ န ဝိဇ္ဇန္တိ။

ယေဟိ မစ္စုဝသံ ဝဇေတိ ယေဟိ အာသဝေဟိ မစ္စုနော ဝါ ဝသံ ဂစ္ဆေယျ, မရဏသ္သ ဝါ ဝသံ ဂစ္ဆေယျ, မာရ
ပက္ခသ္သ ဝါ ဝသံ ဂစ္ဆေယျ; တေ အာသဝါ တသ္သ နတ္ထိ န သန္တိ န သံဝိဇ္ဇန္တိ နုပလဗ္ဘန္တိ ပဟီနာ သမုစ္ဆိန္
နာ ဝူပသန္တာ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓါ အဘဗ္ဗုပ္ပတ္တိကာ ဉာဏဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဍာတိ – ယေဟိ မစ္စုဝသံ ဝဇေ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

> ‘‘သဗ္ဗသော နာမရူပသ္မိံ၊ ဝီတဂေဓသ္သ ဗြာဟ္မဏ။
> အာသဝါသ္သ န ဝိဇ္ဇန္တိ၊ ယေဟိ မစ္စုဝသံ ဝဇေ’’တိ။

သဟ ဂါထာပရိယောသာနာ။ပေ.။ သတ္ထာ မေ ဘန္တေ ဘဂဝါ, သာဝကောဟမသ္မီတိ။

ဇတုကဏ္ဏိမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသော ဧကာဒသမော။

၁၂. ဘဒြာဝုဓမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသော

၇၀. ဩကဉ္ဇဟံ တဏှစ္ဆိဒံ အနေဇံ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ ဘဒြာဝုဓော]
နန္ဒိဉ္ဇဟံ ဩဃတိဏ္ဏံ ဝိမုတ္တံ။
ကပ္ပဉ္ဇဟံ အဘိယာစေ သုမေဓံ၊ သုတွာန နာဂသ္သ အပနမိဿန္တိ [အပဂမိဿန္တိ (က.)] ဣတော။

ဩကဉ္ဇဟံ တဏှစ္ဆိဒံ အနေဇ န္တိ။ **ဩကဉ္ဇဟ** န္တိ ရူပဓာတုယာ ယော ဆန္ဒော ယော ရာဂေါ ယာ နန္ဒီ ယာ
တဏှာ ယေ ဥပယုပါဒါနာ [ဥပယုပါဒါနာ (က.)] စေတသော အဓိဋ္ဌာနာဘိနိဝေသာနုသယာ, တေ ဗုဒ္ဓသ္သ ဘဂဝတော
ပဟီနာ ဥစ္ဆိန္နမူလာ တာလာဝတ္ထုကတာ အနဘာဝံကတာ အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မာ။ တသ္မာ ဗုဒ္ဓေါ ဩကဉ္ဇဟော။
ဝေဒနာဓာတုယာ။ပေ.။ သညာဓာတုယာ။ သင်္ခါရဓာတုယာ။ ဝိညာဏဓာတုယာ ယော ဆန္ဒော ယော ရာဂေါ ယာ နန္ဒီ ယာ
တဏှာ ယေ ဥပယုပါဒါနာ စေတသော အဓိဋ္ဌာနာဘိနိဝေသာနုသယာ, တေ ဗုဒ္ဓသ္သ ဘဂဝတော ပဟီနာ ဥစ္ဆိန္နမူလာ
တာလာဝတ္ထုကတာ အနဘာဝံကတာ အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မာ။ တသ္မာ ဗုဒ္ဓေါ ဩကဉ္ဇဟော။

တဏှစ္ဆိဒ န္တိ။ **တဏှာ**တိ ရူပတဏှာ။ပေ.။ ဓမ္မတဏှာ။ သာ တဏှာ ဗုဒ္ဓသ္သ ဘဂဝတော ဆိန္နာ ဥစ္ဆိန္
နာ သမုစ္ဆိန္နာ ဝူပသန္တာ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓါ အဘဗ္ဗုပ္ပတ္တိကာ ဉာဏဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဍာ။ တသ္မာ ဗုဒ္ဓေါ တဏှစ္ဆိဒေါ။
အနေဇောတိ ဧဇာ ဝုစ္စတိ တဏှာ။ ယော ရာဂေါ သာရာဂေါ ။ပေ.။ အဘိဇ္ဈာ လောဘော အကုသလမူလံ။ သာ ဧဇာ တ
ဏှာ ဗုဒ္ဓသ္သ ဘဂဝတော ပဟီနာ ဥစ္ဆိန္နမူလာ တာလာဝတ္ထုကတာ အနဘာဝံကတာ အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မာ။ တသ္
မာ ဗုဒ္ဓေါ အနေဇော။ ဧဇာယ ပဟီနတ္တာ အနေဇော ဘဂဝါ လာဘေပိ န ဣဉ္ဇတိ, အလာဘေပိ န ဣဉ္ဇတိ, ယသေပိ န
ဣဉ္ဇတိ, အယသေပိ န ဣဉ္ဇတိ, ပသံသာယပိ န ဣဉ္ဇတိ, နိန္ဒာယပိ န ဣဉ္ဇတိ, သုခေပိ န ဣဉ္ဇတိ, ဒုက္ခေပိ န ဣဉ္ဇ
တိ န စလတိ န ဝေဓတိ န ပဝေဓတိ န သမ္ပဝေဓတီတိ။ တသ္မာ ဗုဒ္ဓေါ အနေဇောတိ – ဩကဉ္ဇဟံ တဏှစ္ဆိဒံ အနေဇံ။
ဣစ္စာယသ္မာ ဘဒြာဝုဓော တိ။ **ဣစ္စာ** တိ ပဒသန္ဓိ။ပေ.။ **အာယသ္မာ** တိ, ပိယဝစနံ။ပေ.။ **ဘဒြာဝုဓော** တိ တသ္သ ဗြာဟ္
မဏသ္သ နာမံ။ပေ.။ အဘိလာပေါတိ – ဣစ္စာယသ္မာ ဘဒြာဝုဓော။

နန္ဒိဉ္ဇဟံ ဩဃတိဏ္ဏံ ဝိမုတ္တ န္တိ နန္ဒီ ဝုစ္စတိ တဏှာ။ ယော ရာဂေါ သာရာဂေါ။ပေ.။ အဘိဇ္ဈာ လောဘော
အကုသလမူလံ။ သာ နန္ဒီ သာ တဏှာ ဗုဒ္ဓသ္သ ဘဂဝတော ပဟီနာ ဥစ္ဆိန္နမူလာ တာလာဝတ္ထုကတာ အနဘာဝံကတာ
အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မာ။ တသ္မာ ဗုဒ္ဓေါ နန္ဒိဉ္ဇဟော။ **ဩဃတိဏ္ဏ** န္တိ ဘဂဝါ ကာမောဃံ တိဏ္ဏော ဘဝေါဃံ တိ

ဏ္ဏော ဒိဋ္ဌောဃံ တိဏ္ဏော အဝိဇ္ဇောဃံ တိဏ္ဏော သဗ္ဗသံသာရပထံ တိဏ္ဏော ဥတ္တိဏ္ဏော နိတ္ထိဏ္ဏော အတိက္ကန္တော သမတိက္ကန္တော ဝီတိဝတ္တော။ သော ဝုတ္ထဝါသော စိဏ္ဏစရဏော။ပေ.။ ဇာတိမရဏသံသာရော နတ္ထိ တဿ ပုနဗ္ဘဝေါတိ – နန္ဒိဉ္စဟံ ဩဃတိဏ္ဏံ။ **ဝိမုတ္တ**န္တိ ဘဂဝတော ရာဂါ စိတ္တံ မုတ္တံ ဝိမုတ္တံ သုဝိမုတ္တံ, ဒေါသာ စိတ္တံ။ မောဟာ စိတ္တံ။ပေ.။ သဗ္ဗာကုသလာဘိသင်္ခါရေဟိ စိတ္တံ မုတ္တံ ဝိမုတ္တံ သုဝိမုတ္တန္တိ – နန္ဒိဉ္စဟံ ဩဃတိဏ္ဏံ ဝိမုတ္တံ။

ကပ္ပဉ္စဟံ အဘိယာစေ သုမေဓ န္တိ။ **ကပ္ပာ** တိ ဒွေ ကပ္ပာ – တဏှာကပ္ပော စ ဒိဋ္ဌိကပ္ပော စ။ပေ.။ အယံ တဏှာကပ္ပော။ပေ.။ အယံ ဒိဋ္ဌိကပ္ပော။ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော တဏှာကပ္ပော ပဟီနော ဒိဋ္ဌိကပ္ပော ပဋိနိဿဋ္ဌော။ တဏှာကပ္ပဿ ပဟီနတ္တာ ဒိဋ္ဌိကပ္ပဿ ပဋိနိဿဋ္ဌတ္တာ တသ္မာ ဗုဒ္ဓေါ ကပ္ပဉ္စဟော ။ **အဘိယာစေ** တိ ယာစာမိ အဘိယာစာမိ အဇ္ဈေသာမိ သာဒိယာမိ ပတ္ထယာမိ ပိဟယာမိ ဇပ္ပာမိ အဘိဇပ္ပာမိ။ **သုမေဓာ** ဝုစ္စတိ ပညာ။ ယာ ပညာ ပဇာနနာ။ပေ.။ အမောဟော ဓမ္မဝိစယော သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ ဘဂဝါ ဣမာယ မေဓာယ ပညာယ ဥပေတော သမုပေတော ဥပာဂတော သမုပာဂတော ဥပပန္နော သမုပပန္နော သမန္နာဂတော။ တသ္မာ ဗုဒ္ဓေါ သုမေဓောတိ – ကပ္ပဉ္စဟံ အဘိယာစေ သုမေဓံ။

သုတွာန နာဂဿ အပနမိဿန္တိ ဣတော တိ။ **နာဂဿာ** တိ နာဂေါ။ ဘဂဝါ အာဂုံ န ကရောတီတိ နာဂေါ, န ဂစ္ဆတီတိ နာဂေါ, န အာဂစ္ဆတီတိ နာဂေါ။ပေ.။ ဧဝံ ဘဂဝါ န ဂစ္ဆတီတိ နာဂေါ။ **သုတွာန နာဂဿ အပနမိဿန္တိ ဣတော**တိ တုယှံ ဝစနံ ဗျပ္ပထံ ဒေသနံ အနုသာသနံ အနုသိဋ္ဌံ သုတွာ သုဏိတွာ ဥဂ္ဂဟေတွာ ဥပဓာရယိတွာ ဥပလက္ခယိတွာ ဣတော အပနမိဿန္တိ ဝဇိဿန္တိ ပက္ကမိဿန္တိ ဒိသာဝိဒိသံ ဂမိဿန္တီတိ – သုတွာန နာဂဿ အပနမိဿန္တိ ဣတော။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

> "ဩကဉ္စဟံ   တဏှစ္ဆိဒံ အနေဇံ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ ဘဒြာဝုဓော]
> နန္ဒိဉ္စဟံ ဩဃတိဏ္ဏံ ဝိမုတ္တံ။
> ကပ္ပဉ္စဟံ အဘိယာစေ သုမေဓံ၊ သုတွာန နာဂဿ အပနမိဿန္တိ ဣတော"တိ။

၇၁. **နာနာဇနာ ဇနပဒေဟိ သင်္ဂတာ၊ တဝ ဝီရ တက္ကံ့ အဘိကင်္ခမာနာ။**
တေသံ တုဝံ သာဓု ဝိယာကရောဟိ၊ တထာ ဟိ တေ ဝိဒိတော ဧသ ဓမ္မော။

နာနာဇနာ ဇနပဒေဟိ သင်္ဂတာ တိ။ **နာနာဇနာ**တိ ခတ္တိယာ စ ဗြာဟ္မဏာ စ ဝေဿာ စ သုဒ္ဒါ စ ဂဟဋ္ဌာ စ ပဗ္ဗဇိတာ စ ဒေဝါ စ မနုဿာ စ။ **ဇနပဒေဟိ သင်္ဂတာ** တိ အင်္ဂါ စ မဂဓာ စ ကလိင်္ဂါ စ ကာသိယာ စ ကောသလာ စ ဝဇ္ဇိယာ စ မလ္လာ စ စေတိယမ္ဟာ စ [စေတိယမ္ဟာ စ သာဂရမ္ဟာ စ (သျာ.)] ဝံသာ စ ကုရုမ္ဟာ စ ပဉ္စာလာ စ မစ္ဆာ စ သုရသေနာ စ အဿကာ စ အဝန္တိယာ စ ယောနာ [ယောနကာ (က.) မဟာနိ. ၅၅] စ ကမ္ဗောဇာ စ။ **သင်္ဂတာ** တိ သင်္ဂတာ သမာဂတာ သမောဟိတာ သန္နိပတိတာတိ – နာနာဇနာ ဇနပဒေဟိ သင်္ဂတာ။

တဝ ဝီရ တက္ကံ့ အဘိကင်္ခမာနာ တိ။ **ဝီရာ**တိ ဝီရော။ ဘဂဝါ ဝီရိယဝါတိ ဝီရော, ပဟူတိ ဝီရော, ဝိသဝီတိ ဝီရော, အလမတ္တောတိ ဝီရော, ဝိဂတလောမဟံသောတိပိ ဝီရော။

> ဝိရတော ဣဓ သဗ္ဗပါပကေဟိ၊ နိရယဒုက္ခံ အတိစ္စ ဝီရိယဝါ သော။
> သော ဝီရိယဝါ ပဓာနဝါ၊ ဝီရော တာဒိ ပဝုစ္စတေ တထတ္တာတိ။

တဝ ဝီရ တက္ကံ့ အဘိကင်္ခမာနာ တိ တုယှံ ဝစနံ ဗျပ္ပထံ ဒေသနံ အနုသာသနံ အနုသိဋ္ဌံ။ **အဘိကင်္ခမာနာ** တိ အဘိကင်္ခမာနာ ဣစ္ဆမာနာ သာဒိယမာနာ ပတ္ထယမာနာ ပိဟယမာနာ အဘိဇပ္ပမာနာတိ – တဝ ဝီရ တက္ကံ့ အဘိကင်္ခမာနာ။

တေသံ တုဝံ သာဓု ဝိယာကရောဟီတိ။ **တေသန္တိ** တေသံ ခတ္တိယာနံ ဗြာဟ္မဏာနံ ဝေဿာနံ သုဒ္ဒါနံ ဂဟဋ္ဌာနံ ပဗ္ဗဇိတာနံ ဒေဝါနံ မနုဿာနံ။ **တုဝ**န္တိ ဘဂဝန္တံ ဘဏတိ။ **သာဓု ဝိယာကရောဟီ**တိ သာဓု အာစိက္ခာဟိ ဒေသေဟိ

ပညပေဟိ ပဋ္ဌပေဟိ ဝိဝရာဟိ ဝိဘဇာဟိ ဥတ္တာနီကရောဟိ ပကာသေဟီတိ – တေသံ တုဝံ သာဓု ဝိယာကရောဟိ။

တထာ ဟိ တေ ဝိဒိတော ဧသ ဓမ္မော တိ တထာ ဟိ တေ ဝိဒိတော တုလိတော တီရိတော ဝိဘူတော ဝိဘာဝိတော ဧသ ဓမ္မောတိ – တထာ ဟိ တေ ဝိဒိတော ဧသ ဓမ္မော။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

“နာနာဇနာ ဇနပဒေဟိ သင်္ဂတာ၊ တဝ ဝီရ တက္ကံ အဘိကင်္ခမာနာ။
တေသံ တုဝံ သာဓု ဝိယာကရောဟိ၊ တထာ ဟိ တေ ဝိဒိတော ဧသ ဓမ္မော”တိ။

၇၂. **အာဒါနတဏှံ ဝိနယေထ သဗ္ဗံ၊ [ဘဒြာဝုဓာတိ ဘဂဝါ]**
ဥဒ္ဓံ အဓော တိရိယဉ္စာပိ မဇ္ဈေ။
ယံ ယဉှိ လောကသ္မိမုပါဒိယန္တိ၊ တေနေဝ မာရော အန္ဝေတိ ဇန္တုံ။

အာဒါနတဏှံ ဝိနယေထ သဗ္ဗန္တိ အာဒါနတဏှံ ဝုစ္စတိ ရူပတဏှာ။ပေ.။ အာဒါနတဏှာတိ ကိံကာရဏာ ဝုစ္စတိ အာဒါနတဏှာ? တာယ တဏှာယ ရူပံ အာဒိယန္တိ ဥပါဒိယန္တိ ဂဏှန္တိ ပရာမသန္တိ အဘိနိဝိသန္တိ။ ဝေဒနံ။ပေ.။ သညံ။ သင်္ခါရေ။ ဝိညာဏံ။ ဂတိံ။ ဥပပတ္တိံ။ ပဋိသန္ဓိံ။ ဘဝံ။ သံသာရံ။ ဝဋ္ဋံ အာဒိယန္တိ ဥပါဒိယန္တိ ဂဏှန္တိ ပရာမသန္တိ အဘိနိဝိသန္တိ။ တံကာရဏာ ဝုစ္စတိ အာဒါနတဏှာ။ **အာဒါနတဏှံ ဝိနယေထ သဗ္ဗန္တိ** သဗ္ဗံ အာဒါနတဏှံ ဝိနယေယျ ပဋိဝိနယေယျ ပဇဟေယျ ဝိနောဒေယျ ဗျန္တီကရေယျ အနဘာဝံ ဂမေယျာတိ – အာဒါနတဏှံ ဝိနယေထ သဗ္ဗံ။ **ဘဒြာဝုဓာတိ ဘဂဝါ** တိ။ **ဘဒြာဝုဓာ** တိ ဘဂဝါ တံ ဗြာဟ္မဏံ နာမေန အာလပတိ။ **ဘဂဝါ**တိ ဂါရဝါဓိဝစနမေတံ။ပေ.။ သစ္ဆိကာ ပညတ္တိ, ယဒိဒံ ဘဂဝါတိ – ဘဒြာဝုဓာတိ ဘဂဝါ။

ဥဒ္ဓံ အဓော တိရိယဉ္စာပိ မဇ္ဈေ တိ။ **ဥဒ္ဓ** န္တိ အနာဂတံ; **အဓော**တိ အတီတံ; **တိရိယဉ္စာပိ မဇ္ဈေ** တိ ပစ္စုပ္ပန္နံ။ **ဥဒ္ဓ** န္တိ ဒေဝလောကော; **အဓော**တိ နိရယလောကော; **တိရိယဉ္စာပိ မဇ္ဈေ** တိ မနုဿလောကော။ အထ ဝါ, **ဥဒ္ဓ** န္တိ ကုသလာ ဓမ္မာ; **အဓော**တိ အကုသလာ ဓမ္မာ; **တိရိယဉ္စာပိ မဇ္ဈေ** တိ အဗျာကတာ ဓမ္မာ။ **ဥဒ္ဓ** န္တိ အရူပဓာတု; **အဓော**တိ ကာမဓာတု; **တိရိယဉ္စာပိ မဇ္ဈေ** တိ ရူပဓာတု။ **ဥဒ္ဓ** န္တိ သုခါ ဝေဒနာ; **အဓော**တိ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ; **တိရိယဉ္စာပိ မဇ္ဈေ**တိ အဒုက္ခမသုခါ ဝေဒနာ။ **ဥဒ္ဓ** န္တိ ဥဒ္ဓံ ပါဒတလာ; **အဓော**တိ အဓော ကေသမတ္ထကာ; **တိရိယဉ္စာပိ မဇ္ဈေ** တိ ဝေမဇ္ဈေတိ – ဥဒ္ဓံ အဓော တိရိယဉ္စာပိ မဇ္ဈေ။

ယံ ယဉှိ လောကသ္မိမုပါဒိယန္တိ တိ ယံ ယံ ရူပဂတံ ဝေဒနာဂတံ သညာဂတံ သင်္ခါရဂတံ ဝိညာဏဂတံ အာဒိယန္တိ ဥပါဒိယန္တိ ဂဏှန္တိ ပရာမသန္တိ အဘိနိဝိသန္တိ။ **လောကသ္မိ** န္တိ အပါယလောကေ။ပေ.။ အာယတနလောကေတိ – ယံ ယဉှိ လောကသ္မိမုပါဒိယန္တိ။

တေနေဝ မာရော အန္ဝေတိ ဇန္တု န္တိ တေနေဝ ကမ္မာဘိသင်္ခါရဝသေန ပဋိသန္ဓိကော ခန္ဓမာရော ဓာတုမာရော အာယတနမာရော ဂတိမာရော ဥပပတ္တိမာရော ပဋိသန္ဓိမာရော ဘဝမာရော သံသာရမာရော ဝဋ္ဋမာရော အန္ဝေတိ အနုဂစ္ဆတိ အနွာယိကော ဟောတိ။ **ဇန္တု** န္တိ သတ္တံ နရံ မာဏဝံ [မာနဝံ (သျာ.)] ပေါသံ ပုဂ္ဂလံ ဇီဝံ ဇာဂုံ ဇန္တုံ ဣန္ဒဂုံ မနုဇန္တိ – တေနေဝ မာရော အန္ဝေတိ ဇန္တုံ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

“အာဒါနတဏှံ ဝိနယေထ သဗ္ဗံ၊ [ဘဒြာဝုဓာတိ ဘဂဝါ]
ဥဒ္ဓံ အဓော တိရိယဉ္စာပိ မဇ္ဈေ။
ယံ ယဉှိ လောကသ္မိမုပါဒိယန္တိ၊ တေနေဝ မာရော အန္ဝေတိ ဇန္တု”န္တိ။

၇၃. **တသ္မာ ပဇာနံ န ဥပါဒိယေထ၊ ဘိက္ခု သတော ကိဉ္စနံ သဗ္ဗလောကေ။**
အာဒါနသတ္တေ ဣတိ ပေက္ခမာနော၊ ပဇံ ဣမံ မစ္စုဓေယျေ ဝိသတ္တံ။

တသ္မာ ပဇာနံ န ဥပါဒိယေထာ တိ။ **တသ္မာ** တိ တသ္မာ တံကာရဏာ တံဟေတု တပ္ပစ္စယာ တံနိဒါနာ, ဧတံ အာဒီနဝံ သမ္ပဿမာနော အာဒါနတဏှာယာတိ – တသ္မာ။ **ပဇာန**န္တိ ဇာနန္တော ပဇာနန္တော အာဇာနန္တော ဝိဇာနန္တော ပဋိဝိဇာနန္တော ပဋိဝိဇ္ဈန္တော “သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ”တိ။ပေ.။ “ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ”န္တိ

ဇာနန္တော ပဇာနန္တော အာဇာနန္တော ဝိဇာနန္တော ပဋိဝိဇာနန္တော ပဋိဝိဇ္ဈန္တော။ **န ဥပဟဒိယေထာ**တိ ရူပံ နာဒိယေယ္య န ဥပာဒိယေယ္య န ဂဏှေယျ န ပရာမသေယျ နာဘိနိဝိသေယ္ယ; ဝေဒနံ။ပေ.။ သညံ။ သင်္ခါရေ။ ဝိညာဏံ။ ဂတိံ ။ ဥပပတ္တိံ။ ပဋိသန္ဓိံ။ ဘဝံ။ သံသာရံ။ ဝဋ္ဋံ နာဒိယေယျ န ဥပာဒိယေယျ န ဂဏှေယျ န ပရာမသေယျ နာဘိနိဝိသေယျာတိ – တသ္မာ ပဇာနံ န ဥပာဒိယေထ။

ဘိက္ခု သတော ကိဉ္စနံ သဗ္ဗလောကေ တိ။ **ဘိက္ခူ** တိ ပုထုဇ္ဇနကလျာဏကော တ ဘိက္ခု, သေက္ခော တ ဘိက္ခူ။ **သတော**တိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ သတော – ကာယေ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ ဘာဝေန္တော သတော။ပေ.။ သော ဝုစ္စတိ သတောတိ – ဘိက္ခု သတော။ **ကိဉ္စန** န္တိ ကိဉ္စိ ရူပဂတံ ဝေဒနာဂတံ သညာဂတံ သင်္ခါရဂတံ ဝိညာဏဂတံ။ **သဗ္ဗလောကေ**တိ သဗ္ဗအပါယလောကေ သဗ္ဗမနုဿလောကေ သဗ္ဗဒေဝလောကေ သဗ္ဗခန္ဓလောကေ သဗ္ဗဓာတုလောကေ သဗ္ဗအာယတနလောကေတိ – ဘိက္ခု သတော ကိဉ္စနံ သဗ္ဗလောကေ။

အာဒါနသတ္တေ ဣတိ ပေက္ခမာနော တိ အာဒါနသတ္တာ ဝုစ္စန္တိ ယေ ရူပံ အာဒိယန္တိ ဥပာဒိယန္တိ ဂဏှန္တိ ပရာမသန္တိ အဘိနိဝိသန္တိ; ဝေဒနံ။ပေ.။ သညံ။ သင်္ခါရေ။ ဝိညာဏံ။ ဂတိံ။ ဥပပတ္တိံ။ ပဋိသန္ဓိံ။ ဘဝံ။ သံသာရံ။ ဝဋ္ဋံ အာဒိယန္တိ ဥပာဒိယန္တိ ဂဏှန္တိ ပရာမသန္တိ အဘိနိဝိသန္တိ။ **ဣတီ**တိ ပဒသန္ဓိ။ပေ.။ ပဒါနုပုဗ္ဗတာပေတံ ဣတီတိ။ **ပေက္ခမာနော** တိ ပေက္ခမာနော ဒက္ခမာနော ဩလောကယမာနော နိဇ္ဈာယမာနော ဥပပရိက္ခမာနောတိ – အာဒါနသတ္တေ ဣတိ ပေက္ခမာနော။

ပဇံ ဣမံ မစ္စုဓေယျေ ဝိသတ္တ န္တိ။ **ပဇာ**တိ သတ္တာဓိဝစနံ မစ္စုဓေယျာ ဝုစ္စန္တိ ကိလေသာ စ ခန္ဓာ စ အဘိသင်္ခါရာ စ။ ပဇာ မစ္စုဓေယျေ မာရဓေယျေ မရဏဓေယျေ သတ္တာ ဝိသတ္တာ အာသတ္တာ လဂ္ဂါ လဂ္ဂိတာ ပလိဗုဒ္ဓါ။ ယထာ ဘိတ္တိခိလေ တ နာဂဒန္တေ တ ဘဏ္ဍံ သတ္တံ ဝိသတ္တံ အာသတ္တံ လဂ္ဂံ လဂ္ဂိတံ ပလိဗုဒ္ဓံ, ဧဝမေဝ ပဇာ မစ္စုဓေယျေ မာရဓေယျေ မရဏဓေယျေ သတ္တာ ဝိသတ္တာ အာသတ္တာ လဂ္ဂါ လဂ္ဂိတာ ပလိဗုဒ္ဓါတိ – ပဇံ ဣမံ မစ္စုဓေယျေ ဝိသတ္တံ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

> ''တသ္မာ ပဇာနံ န ဥပာဒိယေထ၊ ဘိက္ခု သတော ကိဉ္စနံ သဗ္ဗလောကေ။
> အာဒါနသတ္တေ ဣတိ ပေက္ခမာနော၊ ပဇံ ဣမံ မစ္စုဓေယျေ ဝိသတ္တ''န္တိ။

သဟ ဂါထာပရိယောသာနာ။ပေ.။ သတ္ထာ မေ ဘန္တေ ဘဂဝါ, သာဝကောဟမသ္မီတိ။

ဘဒြာဝုဓမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသော ဒွါဒသမော။

၁၃. ဥဒယမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသော

၇၄. **ဈာယိံ ဝိရဇမာသီနံ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ ဥဒယော]**
ကတကိစ္စံ အနာသဝံ။
ပါရဂုံ သဗ္ဗဓမ္မာနံ၊ အတ္ထိ ပဉှေန အာဂမံ။
အညာဝိမောက္ခံ ပဗ္ရူဟိ [သံဗြူဟိ (သျာ.)] **၊ အဝိဇ္ဇာယ ပဘေဒနံ။**

ဈာယိံ ဝိရဇမာသီနန္တိ။ **ဈာယီ**န္တိ ဈာယီ ဘဂဝါ။ ပဌမေနပိ ဈာနေန ဈာယီ, ဒုတိယေနပိ ဈာနေန ဈာယီ, တတိယေနပိ ဈာနေန ဈာယီ, စတုတ္ထေနပိ ဈာနေန ဈာယီ, သဝိတက္ကသဝိစာရေနပိ ဈာနေန ဈာယီ, အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တေနပိ ဈာနေန ဈာယီ, အဝိတက္ကအဝိစာရေနပိ ဈာနေန ဈာယီ, သပ္ပီတိကေနပိ ဈာနေန ဈာယီ, နိပ္ပီတိကေနပိ ဈာနေန ဈာယီ, သာတသဟဂတေနပိ ဈာနေန ဈာယီ, ဥပေက္ခာသဟဂတေနပိ ဈာနေန ဈာယီ, သုညတေနပိ ဈာနေန ဈာယီ, အနိမိတ္တေနပိ ဈာနေန ဈာယီ, အပ္ပဏိဟိတေနပိ ဈာနေန ဈာယီ, လောကိယေနပိ ဈာနေန ဈာယီ, လောကုတ္တရေနပိ ဈာနေန ဈာယီ ဈာနရတော ဧကတ္တမနုယုတ္တော သဒတ္ထဂရုကောတိ – ဈာယိံ။ **ဝိရဇ**န္တိ ရာဂေါ ရဇော, ဒောသော ရဇော, မောဟော ရဇော, ကောဓော ရဇော, ဥပနာဟော ရဇော။ပေ.။ သဗ္ဗာကုသလာဘိသင်္ခါရာ ရဇာ။ တေ ရဇာ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ပဟီနာ ဥစ္ဆိန္နမူလာ

တာလာဝတ္ထုကတာ အနဘာဝံကတာ အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မာ။ တသ္မာ ဗုဒ္ဓော အရဇော ဝိရဇော နိရဇော ရဇာပဂတော ရဇဝိပ္ပဟီနော ရဇဝိပ္ပယုတ္တော သဗ္ဗရဇဝီတိဝတ္တော။

ရာဂေါ ရဇော န စ ပန ရေဏု ဝုစ္စတိ၊
ရာဂဿေတံ အဓိဝစနံ ရဇောတိ။
ဧတံ ရဇံ ဝိပ္ပဇဟိတွတ [ပဋိဝိနောဒိတွတ (က.) မဟာနိ. ၂၀၉] စက္ခုမာ၊ တသ္မာ ဇိနော ဝိဂတရဇောတိ ဝုစ္စတိ။

ဒောသော ရဇော န စ ပန ရေဏု ဝုစ္စတိ၊ ဒောသဿေတံ အဓိဝစနံ ရဇောတိ။
ဧတံ ရဇံ ဝိပ္ပဇဟိတွတ စက္ခုမာ၊ တသ္မာ ဇိနော ဝိဂတရဇောတိ ဝုစ္စတိ။

မောဟော ရဇော န စ ပန ရေဏု ဝုစ္စတိ၊ မောဟဿေတံ အဓိဝစနံ ရဇောတိ။
ဧတံ ရဇံ ဝိပ္ပဇဟိတွတ စက္ခုမာ၊ တသ္မာ ဇိနော ဝိဂတရဇောတိ ဝုစ္စတီတိ။ –

ဝိရဇံ ။ပေ.။။

အာသီနန္တိ နိသိန္နော ဘဂဝတ ပာသာဏကေ စေတိယေတိ – အာသီနော။

နဂဿ [နဂရဿ (က.)] ပဿေ အာသီနံ၊ မုနိံ ဒုက္ခဿ ပာရဂုံ။
သာဝကာ ပယိရုပာသန္တိ၊ တေဝိဇ္ဇာ မစ္စုဟာယိနောတိ။

ဧဝမ္ပိ ဘဂဝတ အာသီနော။ အထ ဝါ, ဘဂဝတ သဗ္ဗောဿုက္ကပဋိပ္ပဿဒ္ဓတ္တာ အာသီနော ဝုတ္ထဝာသော စိဏ္ဏစရဏော။ပေ.။ ဇာတိမရဏသံသာရော နတ္ထိ တဿ ပုနဗ္ဘဝေါတိ။ ဧဝမ္ပိ ဘဂဝတ အာသီနောတိ – ဈာယိံ ဝိရဇမာသီနံ ။

ကတ္တစ္စာယသ္မာ ဥဒယော တိ။ **ကတ္တစ္စာ** တိ ပဒသန္ဓိ။ပေ.။ **အာယသ္မာ** တိ ပိယဝစနံ။ပေ.။ **ဥဒယောတိ** တဿ ဗြာဟ္မဏဿ နာမံ။ပေ.။ အဘိလာပေါတိ – ကတ္တစ္စာယသ္မာ ဥဒယော။

ကတကိစ္စံ အနာသဝံ န္တိ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ကိစ္စာကိစ္စံ ကရဏီယာကရဏီယံ ပဟီနံ ဥစ္ဆိန္နမူလံ တာလာဝတ္ထုကတံ အနဘာဝံကတံ အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မံ။ တသ္မာ ဗုဒ္ဓော ကတကိစ္စော။

ယဿ စ ဝိသတာ [ယဿ ပရိပတာ (သျာ.) ပဿ မဟာနိ. ၂၀၂] နတ္ထိ၊ ဆိန္နသောတဿ ဘိက္ခုနော။
ကိစ္စာကိစ္စပ္ပဟီနဿ၊ ပရိဠာဟော န ဝိဇ္ဇတီတိ။

ကတကိစ္စံ အနာသဝံ န္တိ။ **အာသဝါတိ** စတ္တာရော အာသဝါ – ကာမာသဝေါ, ဘဝါသဝေါ, ဒိဋ္ဌာသဝေါ, အဝိဇ္ဇာသဝေါ။ တေ အာသဝါ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ပဟီနာ ဥစ္ဆိန္နမူလာ တာလာဝတ္ထုကတာ အနဘာဝံကတာ အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မာ။ တသ္မာ ဗုဒ္ဓော အနာသဝေါတိ – ကတကိစ္စံ အနာသဝံ။

ပါရဂုံ သဗ္ဗဓမ္မာန န္တိ ဘဂဝတ သဗ္ဗဓမ္မာနံ အဘိညာပါရဂူ ပရိညာပါရဂူ ပဟာနပါရဂူ ဘာဝနာပါရဂူ သစ္ဆိကိရိယာပါရဂူ သမာပတ္တိပါရဂူ။ အဘိညာပါရဂူ သဗ္ဗဓမ္မာနံ, ပရိညာပါရဂူ သဗ္ဗဒုက္ခာနံ, ပဟာနပါရဂူ သဗ္ဗကိလေသာနံ, ဘာဝနာပါရဂူ စတုန္နံ မဂ္ဂာနံ, သစ္ဆိကိရိယာပါရဂူ နိရောဓဿ, သမာပတ္တိပါရဂူ သဗ္ဗသမာပတ္တီနံ။ သော ဝသိပ္ပတ္တော ပါရမိပ္ပတ္တော အရိယသ္မိံ သီလသ္မိံ; ဝသိပ္ပတ္တော ပါရမိပ္ပတ္တော အရိယသ္မိံ သမာဓိသ္မိံ; ဝသိပ္ပတ္တော ပါရမိပ္ပတ္တော အရိယာယ ပညာယ; ဝသိပ္ပတ္တော ပါရမိပ္ပတ္တော အရိယာယ ဝိမုတ္တိယာ။ သော ပါရဂတော ပါရပ္ပတ္တော အန္တဂတော အန္တပ္ပတ္တော ကောဋိဂတော ကောဋိပ္ပတ္တော ပရိယန္တဂတော ပရိယန္တပ္ပတ္တော ဝေါသာနဂတော ဝေါသာနပ္ပတ္တော တာဏဂတော တာဏပ္ပတ္တော လေဏဂတော လေဏပ္ပတ္တော သရဏဂတော သရဏပ္ပတ္တော အဘယဂတော အဘယပ္ပတ္တော အစ္စုတဂတော အစ္စုတပ္ပတ္တော အမတဂတော အမတပ္ပတ္တော နိ

ဗ္ဗာနဂတော နိဗ္ဗာနပ္ပတ္တော။ သော ဝုတ္တတသော စိဏ္ဏစရဏော။ပေ။ ဇာတိမရဏသံသာရော နတ္ထိ တဿ ပုနဗ္ဘ
တောတိ – ဟရဂုံ သဗ္ဗဓမ္မာနံ။

အတ္ထံ ပဋ္ဌေဟာန အာဂမ န္တိ ပဋ္ဌေဟာန အတ္ထိကော အာဂတောမ္ဟိ, ပဥ္ဟံ ပုစ္ဆိတုကာမော အာဂတောမ္ဟိ, ပဥ္ဟံ သောတုကာမော အာဂတောမ္ဟီတိ, ဧဝမ္ပိ အတ္ထံ ပဋ္ဌေဟာန အာဂမံ။ အထ ဝါ, ပဥ္ဟတ္ထိကာနံ ပဥ္ဟံ ပုစ္ဆိတုကာမာနံ ပဥ္ဟံ သောတုကာမာနံ အာဂမနံ အဘိက္ကမနံ ဥပသင်္ကမနံ ပယိရုပာသနံ အတ္ထီတိ, ဧဝမ္ပိ အတ္ထံ ပဋ္ဌေဟာန အာဂမံ။ အထ ဝါ, ပဥ္ဟာဂမော တုယ္ဟံ အတ္ထိ, တွံဝမ္ပိ ပဟု တွံဝမသိ အလမတ္တော မယာ ပုစ္ဆိတံ ကထေတုံ ဝိသဇ္ဇေတုံ, ဝဟဿေတံ ဘာရန္တိ, ဧဝမ္ပိ အတ္ထံ ပဋ္ဌေဟာန အာဂမံ။

အညာဝိမောက္ခံ ပဗ္ရူဟိ တိ အညာဝိမောက္ခော ဝုစ္စတိ အရဟတ္တဝိမောက္ခော။ အရဟတ္တဝိမောက္ခံ ပဗ္ရူဟိ အာစိက္ခာဟိ ဒေသေဟိ ပညပေဟိ ပဋ္ဌပေဟိ ဝိဝရာဟိ ဝိဘဇာဟိ ဥတ္တာနီကရောဟိ ပကာသေဟီတိ – အညာဝိမောက္ခံ ပဗ္ရူဟိ။

အဝိဇ္ဇာယ ပဘေဒနန္တိ အဝိဇ္ဇာယ ဘေဒနံ ပဘေဒနံ ပဟာနံ ဝူပသမံ ပဋိနိဿဂ္ဂံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ အမတံ နိဗ္ဗာနန္တိ – အဝိဇ္ဇာယ ပဘေဒနံ။ တေနာဟ သော ဗ္ရာဟ္မဏော –

> "ဈာယိံ ဝိရဇမာသီနံ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ ဥဒယော]
> ကတကိစ္စံ အနာသဝံ။
> ဟရဂုံ သဗ္ဗဓမ္မာနံ၊ အတ္ထံ ပဋ္ဌေဟာန အာဂမံ။
>
> အညာဝိမောက္ခံ ပဗ္ရူဟိ၊ အဝိဇ္ဇာယ ပဘေဒန"န္တိ။

၇၅. **ပဟာနံ ကာမစ္ဆန္ဒာနံ၊ [ဥဒယာတိ ဘဂဝါ]**
ဒေါမနဿာန စူဘယံ။
ထိနဿ [ထီနဿ (သျာ.)] **စ ပနူဒနံ၊ ကုက္ကုစ္စာနံ နိဝါရဏံ။**

ပဟာနံ ကာမစ္ဆန္ဒာန န္တိ။ **ဆန္ဒော** တိ ယော ကာမေသု ကာမစ္ဆန္ဒော ကာမရာဂေါ ကာမနန္ဒီ ကာမတဏှာ ကာမသိနေဟော ကာမပိပါသာ ကာမပရိဠာဟော ကာမမုစ္ဆာ ကာမဇ္ဈောသာနံ ကာမောဃော ကာမယောဂေါ ကာမုပါဒါနံ ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏံ။ **ပဟာနံ ကာမစ္ဆန္ဒာန** န္တိ ကာမစ္ဆန္ဒာနံ ပဟာနံ ဝူပသမံ ပဋိနိဿဂ္ဂံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ အမတံ နိဗ္ဗာနန္တိ – ပဟာနံ ကာမစ္ဆန္ဒာနံ။ **ဥဒယာတိ ဘဂဝါ**တိ။ **ဥဒယာ**တိ ဘဂဝါ တံ ဗ္ရာဟ္မဏံ နာမေန အာလပတိ။ **ဘဂဝါ** တိ ဂါရဝါဓိဝစနမေတံ။ပေ။ သစ္ဆိကာ ပညတ္တိ, ယဒိဒံ ဘဂဝါတိ – ဥဒယာတိ ဘဂဝါ။

ဒေါမနဿာန စူဘယ န္တိ။ **ဒေါမနဿာ** တိ ယံ စေတသိကံ အသာတံ စေတသိကံ ဒုက္ခံ စေတောသမ္ဖဿဇံ အသာတံ ဒုက္ခံ ဝေဒယိတံ, စေတောသမ္ဖဿဇာ အသာတာ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ။ **ဒေါမနဿာန စူဘယ** န္တိ ကာမစ္ဆန္ဒဿ စ ဒေါမနဿဿ စ ဥဘိန္နံ ပဟာနံ ဝူပသမံ ပဋိနိဿဂ္ဂံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ အမတံ နိဗ္ဗာနန္တိ – ဒေါမနဿာန စူဘယံ။

ထိနဿ စ ပနူဒန န္တိ။ **ထိန**န္တိ ယာ စိတ္တဿ အကလ္လတာ အကမ္မညတာ ဩလီယနာ သလ္လီယနာ လီနာ လီယနာ လီယိတတ္တံ ထိနံ ထိယနာ [ထီနံ ထီယနာ (သျာ.)] ထိယိတတ္တံ စိတ္တဿ။ **ပနူဒန**န္တိ ထိနဿ စ ပနူဒနံ ပဟာနံ ဝူပသမံ ပဋိနိဿဂ္ဂံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ အမတံ နိဗ္ဗာနန္တိ – ထိနဿ စ ပနူဒနံ။

ကုက္ကုစ္စာနံ နိဝါရဏ န္တိ။ **ကုက္ကုစ္စ**န္တိ ဟတ္ထကုက္ကုစ္စမ္ပိ ကုက္ကုစ္စံ, ပါဒကုက္ကုစ္စမ္ပိ ကုက္ကုစ္စံ, ဟတ္ထပါဒကုက္ကုစ္စမ္ပိ ကုက္ကုစ္စံ။ အကပ္ပိယေ ကပ္ပိယသညိတာ, ကပ္ပိယေ အကပ္ပိယသညိတာ။ပေ။ အဝဇ္ဇေ ဝဇ္ဇသညိတာ, ဝဇ္ဇေ အဝဇ္ဇသညိတာ။ ယံ ဧဝရူပံ ကုက္ကုစ္စံ ကုက္ကုစ္စာယနာ ကုက္ကုစ္စာယိတတ္တံ စေတသော ဝိပ္ပဋိသာရော မနောဝိလေခော, ဣဒံ ဝုစ္စတိ ကုက္ကုစ္စံ။ အပိ စ, ဒွီဟိ ကာရဏေဟိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ကုက္ကုစ္စံ စေတသော ဝိပ္ပဋိသာရော မနောဝိလေခော – ကတတ္တာ စ အကတတ္တာ စ။ ကထံ ကတတ္တာ စ အကတတ္တာ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ကုက္ကုစ္စံ စေတ

သော ဝိပ္ပဋိသာရော မနောဝိလေခော? “ကတံ မေ ကာယဒုစ္စရိတံ, အကတံ မေ ကာယသုစရိတ”န္တိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ကုက္ကု
စ္စံ စေတသော ဝိပ္ပဋိသာရော မနောဝိလေခော ။ “ကတံ မေ ဝစီဒုစ္စရိတံ, အကတံ မေ ဝစီသုစရိတ”န္တိ။ပေ။ “ကတံ မေ
မနောဒုစ္စရိတံ, အကတံ မေ မနောသုစရိတ”န္တိ။ပေ။ “ကတော မေ ပာဏာတိပာတော, အကတာ မေ ပာဏာတိပာတာ ဝေ
ရမဏီ”တိ။ပေ။ “ကတံ မေ အဒိန္နာဒါနံ, အကတာ မေ အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏီ”တိ။ပေ။ “ကတော မေ ကာမေသုမိစ္ဆာစာ
ရော, အကတာ မေ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏီ”တိ။ပေ။ “ကတော မေ မုသာဝါဒော, အကတာ မေ မုသာဝါဒါ ဝေရမ
ဏီ”တိ။ပေ။ “ကတာ မေ ပိသုဏာ ဝါစာ [ပိသုဏဝါစာ (က.)], အကတာ မေ ပိသုဏာယ ဝါစာယ ဝေရမဏီ”တိ။ပေ။
“ကတာ မေ ဖရုသာ ဝါစာ, အကတာ မေ ဖရုသာယ ဝါစာယ ဝေရမဏီ”တိ။ပေ။ “ကတော မေ သမ္ဖပ္ပလာပော, အက
တာ မေ သမ္ဖပ္ပလာပာ ဝေရမဏီ”တိ။ပေ။ “ကတာ မေ အဘိဇ္ဈာ, အကတာ မေ အနဘိဇ္ဈာ”တိ။ပေ။ “ကတော မေ ဗျာ
ပါဒော, အကတော မေ အဗျာပါဒော”တိ။ပေ။ “ကတာ မေ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ, အကတာ မေ သမ္မာဒိဋ္ဌီ”တိ , ဥပ္ပဇ္ဇတိ ကုက္
ကုစ္စံ စေတသော ဝိပ္ပဋိသာရော မနောဝိလေခော။ ဧဝံ ကတတ္တာ စ အကတတ္တာ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ကုက္ကုစ္စံ စေတသော
ဝိပ္ပဋိသာရော မနောဝိလေခော။

အထ ဝါ, “သီလေသုမှိ အပရိပူရကာရီ”တိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ကုက္ကုစ္စံ စေတသော ဝိပ္ပဋိသာရော မနောဝိလေခော;
“ဣန္ဒြိယေသုမှိ အဂုတ္တဒွါရော”တိ။ပေ။ “ဘောဇနေ အမတ္တညုမှီ”တိ။ “ဇာဂရိယံ အနနုယုတ္တောမှီ”တိ။
“န သတိသမ္ပဇညေန သမန္နာဂတောမှီ”တိ။ “အဘာဝိတာ မေ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာတိ, စတ္တာရော သမ္မပ္ပ
ဓာနာတိ စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒါတိ, ပဉ္စိန္ဒြိယာနီတိ, ပဉ္စ ဗလာနီတိ, သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါတိ, အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္
ဂေါ”တိ။ “ဒုက္ခံ မေ အပရိညာတံ, သမုဒယော မေ အပ္ပဟီနော, မဂ္ဂေါ မေ အဘာဝိတော, နိရောဓော မေ အသစ္ဆိက
တော”တိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ကုက္ကုစ္စံ စေတသော ဝိပ္ပဋိသာရော မနောဝိလေခော။

ကုက္ကုစ္စာနံ နိဝါရဏ န္တိ ကုက္ကုစ္စာနံ အာဝရဏံ နိဝါရဏံ ပဟာနံ ဥပသမံ ဝူပသမံ ပဋိနိဿဂ္ဂံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိံ
အမတံ နိဗ္ဗာနန္တိ – ကုက္ကုစ္စာနံ နိဝါရဏံ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

“ပဟာနံ ကာမစ္ဆန္ဒာနံ၊ [ဥဒယာတိ ဘဂဝါ]
ဒေါမနဿာန စူဘယံ။
ထိနဿ စ ပနူဒနံ၊ ကုက္ကုစ္စာနံ နိဝါရဏ”န္တိ။

၇၆. ဥပေက္ခာသတိသံသုဒ္ဓံ ၊ ဓမ္မတက္ကပုရေဇဝံ။
အညာဝိမောက္ခံ ပဗြူမိ၊ အဝိဇ္ဇာယ ပဘေဒနံ။

ဥပေက္ခာသတိသံသုဒ္ဓ န္တိ။ **ဥပေက္ခာ**တိ ယာ စတုတ္ထေ ဈာနေ ဥပေက္ခာ ဥပေက္ခနာ အဇ္ဈုပေက္ခနာ စိတ္တသမ
တာ [စိတ္တသမထော (သျာ.) မဟာနိ. ၂၀၇] စိတ္တပ္ပဿဒ္ဓတာ မဇ္ဈတ္တတာ စိတ္တဿ။ **သတီ**တိ ယာ စတုတ္
ထေ ဈာနေ ဥပေက္ခံ အာရဗ္ဘ သတိ အနုဿတိ။ပေ။ သမ္မာသတိ။ **ဥပေက္ခာသတိသံသုဒ္ဓ** န္တိ စတုတ္ထေ ဈာနေ
ဥပေက္ခာ စ သတိ စ သုဒ္ဓါ ဟောန္တိ ဝိသုဒ္ဓါ သံသုဒ္ဓါ ပရိသုဒ္ဓါ ပရိယောဒါတာ အနင်္ဂဏာ ဝိဂတူပက္ကိလေသာ မုဒု
ဘူတာ ကမ္မနိယာ ဌိတာ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တာတိ – ဥပေက္ခာသတိသံသုဒ္ဓံ။

ဓမ္မတက္ကပုရေဇဝ န္တိ ဓမ္မတက္ကော ဝုစ္စတိ သမ္မာသင်္ကပ္ပော။ သော အာဒိတော ဟောတိ, ပုရတော ဟောတိ, ပုဗ္ဗ
င်္ဂမော ဟောတိ အညာဝိမောက္ခဿာတိ, ဧဝမ္ပိ ဓမ္မတက္ကပုရေဇဝံ။ အထ ဝါ, ဓမ္မတက္ကော ဝုစ္စတိ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ သာ
အာဒိတော ဟောတိ, ပုရတော ဟောတိ, ပုဗ္ဗင်္ဂမော ဟောတိ အညာဝိမောက္ခဿာတိ , ဧဝမ္ပိ ဓမ္မတက္ကပုရေဇဝံ။ အထ
ဝါ, ဓမ္မတက္ကော ဝုစ္စတိ စတုန္နံ မဂ္ဂါနံ ပုဗ္ဗဘာဂဝိပဿနာ။ သာ အာဒိတော ဟောတိ, ပုရတော ဟောတိ, ပုဗ္ဗင်္ဂမော
ဟောတိ အညာဝိမောက္ခဿာတိ – ဧဝမ္ပိ ဓမ္မတက္ကပုရေဇဝံ။

အညာဝိမောက္ခံ ပဗြူမိ တိ အညာဝိမောက္ခော ဝုစ္စတိ အရဟတ္တဝိမောက္ခော။ အရဟတ္တဝိမောက္ခံ ပဗြူမိ
အာစိက္ခာမိ ဒေသေမိ ပညပေမိ ပဋ္ဌပေမိ ဝိဝရာမိ ဝိဘဇာမိ ဥတ္တာနီကရောမိ ပကာသေမီတိ – အညာဝိမောက္ခံ ပဗြူမိ။

အဝိဇ္ဇာယ ပဘေဒနန္တိ **အဝိဇ္ဇာ**တိ ဒုက္ခေ အညာဏံ။ပေ.။ အဝိဇ္ဇာ မောဟော အကုသလမူလံ။ **ပဘေဒနန္တိ** အဝိဇ္ဇာယ ပဘေဒနံ ပဟာနံ ဝူပသမံ ပဋိနိဿဂ္ဂံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိံ အမတံ နိဗ္ဗာနန္တိ – အဝိဇ္ဇာယ ပဘေဒနံ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

''ဥပေက္ခာသတိသံသုဒ္ဓံ၊ ဓမ္မတက္ကပုရေဇဝံ။
အညာဝိမောက္ခံ ပဗ္ရူမိ၊ အဝိဇ္ဇာယ ပဘေဒန''န္တိ။

၇၇. **ကိံသု သံယောဇနော လောကော၊ ကိံသု တဿ ဝိစာရဏံ။**
ကိဿဿ ဝိပ္ပဟာနေန၊ နိဗ္ဗာနံ ဣတိ ဝုစ္စတိ။

ကိံသု သံယောဇနော လောကောတိ လောကဿ သံယောဇနံ လဂ္ဂနံ ဗန္ဓနံ ဥပက္ကိလေသော။ ကေန လောကော ယုတ္တော ပယုတ္တော အာယုတ္တော သမာယုတ္တော လဂ္ဂော လဂ္ဂိတော ပလိဗုဒ္ဓေါတိ – ကိံသု သံယောဇနော လောကော။

ကိံသု တဿ ဝိစာရဏန္တိ ကိံသု တဿ စာရဏံ ဝိစာရဏံ ပဋိဝိစာရဏံ။ ကေန လောကော စရတိ ဝိစရတိ ပဋိဝိစရတီတိ – ကိံသု တဿ ဝိစာရဏံ။ **ကိဿဿ ဝိပ္ပဟာနေန နိဗ္ဗာနံ ဣတိ ဝုစ္စတီ**တိ ကိဿဿ ဝိပ္ပဟာနေန ဝူပသမေန ပဋိနိဿဂ္ဂေန ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိယာ နိဗ္ဗာနံ ဣတိ ဝုစ္စတိ ပဝုစ္စတိ ကထီယတိ ဘဏီယတိ ဒီပီယတိ ဝေါဟရီယတီတိ – ကိဿဿ ဝိပ္ပဟာနေန နိဗ္ဗာနံ ဣတိ ဝုစ္စတိ။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

''ကိံသု သံယောဇနော လောကော၊ ကိံသု တဿ ဝိစာရဏံ။
ကိဿဿ ဝိပ္ပဟာနေန၊ နိဗ္ဗာနံ ဣတိ ဝုစ္စတီ''တိ။

၇၈. **နန္ဒိသံယောဇနော လောကော၊ ဝိတက္ကဿ ဝိစာရဏာ။**
တဏှာယ ဝိပ္ပဟာနေန၊ နိဗ္ဗာနံ ဣတိ ဝုစ္စတိ။

နန္ဒိသံယောဇနော လောကောတိ နန္ဒီ ဝုစ္စတိ တဏှာ။ ယော ရာဂေါ သာရာဂေါ။ပေ.။ အဘိဇ္ဈာ လောဘော အကုသလမူလံ, အယံ ဝုစ္စတိ နန္ဒီ။ ယာ နန္ဒီ လောကဿ သံယောဇနံ လဂ္ဂနံ ဗန္ဓနံ ဥပက္ကိလေသော, ဣမာယ နန္ဒိယာ လောကော ယုတ္တော ပယုတ္တော အာယုတ္တော သမာယုတ္တော လဂ္ဂော လဂ္ဂိတော ပလိဗုဒ္ဓေါတိ – နန္ဒိသံယောဇနော လောကော။

ဝိတက္ကဿ ဝိစာရဏာတိ။ **ဝိတက္ကာ**တိ နဝ ဝိတက္ကာ – ကာမဝိတက္ကော, ဗျာပါဒဝိတက္ကော, ဝိဟိံသာဝိတက္ကော, ဉာတိဝိတက္ကော ဇနပဒဝိတက္ကော , အမရာဝိတက္ကော, ပရာနုဒ္ဒယတာပဋိသံယုတ္တော ဝိတက္ကော, လာဘသက္ကာရသိလောကပဋိသံယုတ္တော ဝိတက္ကော, အနဝညတ္တိပဋိသံယုတ္တော ဝိတက္ကော။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ နဝ ဝိတက္ကာ။ ဣမေ နဝ ဝိတက္ကာ လောကဿ စာရဏာ ဝိစာရဏာ ပဋိဝိစာရဏာ။ ဣမေဟိ နဝဟိ ဝိတက္ကေဟိ လောကော စရတိ ဝိစရတိ ပဋိဝိစရတီတိ – ဝိတက္ကဿ ဝိစာရဏာ။

တဏှာယ ဝိပ္ပဟာနေန နိဗ္ဗာနံ ဣတိ ဝုစ္စတီတိ။ **တဏှာ**တိ ရူပတဏှာ။ပေ.။ ဓမ္မတဏှာ။ **တဏှာယ ဝိပ္ပဟာနေန နိဗ္ဗာနံ ဣတိ ဝုစ္စတီ**တိ တဏှာယ ဝိပ္ပဟာနေန ဝူပသမေန ပဋိနိဿဂ္ဂေန ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိယာ နိဗ္ဗာနံ ဣတိ ဝုစ္စတိ ပဝုစ္စတိ ကထီယတိ ဘဏီယတိ ဒီပီယတိ ဝေါဟရီယတီတိ – တဏှာယ ဝိပ္ပဟာနေန နိဗ္ဗာနံ ဣတိ ဝုစ္စတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

''နန္ဒိသံယောဇနော လောကော၊ ဝိတက္ကဿ ဝိစာရဏာ။
တဏှာယ ဝိပ္ပဟာနေန၊ နိဗ္ဗာနံ ဣတိ ဝုစ္စတီ''တိ။

၇၉. **ကထံ သတဿ စရတော၊ ဝိညာဏံ ဥပရုဇ္ဈတိ။**
ဘဂဝန္တံ ပုဋ္ဌုမာဂမာ၊ တံ သုဏောမ ဝစော တဝ။

ကထံ သတဿ စရတော တိ ကထံ သတဿ သမ္ပဇာနဿ စရတော ဝိဟရတော ကုရိယတော ဝတ္တယတော ပာလယတော ယပယတော ယာပယတောတိ – ကထံ သတဿ စရတော။

ဝိညာဏံ ဥပရုဇ္ဈတိ တိ ဝိညာဏံ နိရုဇ္ဈတိ ဝူပသမ္မတိ အတ္ထံ ဂစ္ဆတိ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီတိ – ဝိညာဏံ ဥပရုဇ္ဈတိ။

ဘဂဝန္တံ ပုဋ္ဌုမာဂမာ တိ ဗုဒ္ဓံ ဘဂဝန္တံ ပုဋ္ဌုံ ပုစ္ဆိတုံ ယာစိတုံ အဇ္ဈေသိတုံ ပသာဒေတုံ အာဂမ္မဟာ အာဂတမ္ဟာ ဥပာဂတမ္ဟာ သမ္ပတ္တမ္ဟာ, ''တယာ သဒ္ဓိံ သမာဂတမ္ဟာ''တိ – ဘဂဝန္တံ ပုဋ္ဌုမာဂမာ။

တံ သုဏောမ ဝစော တတ တိ။ **တဝ**ိ တုယှံ ဝစနံ ဗျပ္ပထံ ဒေသနံ အနုသာသနံ အနုသိဋ္ဌံ သုဏောမ ဥဂ္ဂဏှာမ ဓာရေမ ဥပဓာရေမ ဥပလက္ခေမာတိ – တံ သုဏောမ ဝစော တဝ။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

> ''ကထံ သတဿ စရတော၊ ဝိညာဏံ ဥပရုဇ္ဈတိ။
> ဘဂဝန္တံ ပုဋ္ဌုမာဂမာ၊ တံ သုဏောမ ဝစော တတ''တိ။

၈၀. အဇ္ဈတ္တဉ္စ ဗဟိဒ္ဓါ စ၊ ဝေဒနံ နာဘိနန္ဒတော။
ဧဝံ သတဿ စရတော၊ ဝိညာဏံ ဥပရုဇ္ဈတိ။

အဇ္ဈတ္တဉ္စ ဗဟိဒ္ဓါ စ ဝေဒနံ နာဘိနန္ဒတော တိ အဇ္ဈတ္တံ ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ ဝိဟရန္တော ဝေဒနံ နာဘိနန္ဒတိ နာဘိဝဒတိ န အဇ္ဈောသေတိ [န အဇ္ဈောသာယ တိဋ္ဌတိ (သျာ.)] , အဘိနန္ဒနံ အဘိဝဒနံ အဇ္ဈောသာနံ ကဟံ ပရာမာသံ အဘိနိဝေသံ ပဇဟတိ ဝိနောဒေတိ ဗျန္တီကရောတိ အနဘာဝံ ဂမေတိ; ဗဟိဒ္ဓါ ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ ဝိဟရန္တော ဝေဒနံ နာဘိနန္ဒတိ နာဘိဝဒတိ န အဇ္ဈောသေတိ, အဘိနန္ဒနံ အဘိဝဒနံ အဇ္ဈောသာနံ ကဟံ ပရာမာသံ အဘိနိဝေသံ ပဇဟတိ ဝိနောဒေတိ ဗျန္တီကရောတိ အနဘာဝံ ဂမေတိ; အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါ ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ ဝိဟရန္တော ဝေဒနံ နာဘိနန္ဒတိ နာဘိဝဒတိ န အဇ္ဈောသေတိ, အဘိနန္ဒနံ အဘိဝဒနံ အဇ္ဈောသာနံ ကဟံ ပရာမာသံ အဘိနိဝေသံ ပဇဟတိ ဝိနောဒေတိ ဗျန္တီကရောတိ အနဘာဝံ ဂမေတိ။ အဇ္ဈတ္တံ သမုဒယဓမ္မာနုပဿီ ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ [ကတ္ထစိ ပဒံ နတ္ထိ သျာ. ပေါတ္ထကေ] ဝိဟရန္တော ဝေဒနံ နာဘိနန္ဒတိ နာဘိဝဒတိ န အဇ္ဈောသေတိ, အဘိနန္ဒနံ အဘိဝဒနံ အဇ္ဈောသာနံ ကဟံ ပရာမာသံ အဘိနိဝေသံ ပဇဟတိ ဝိနောဒေတိ ဗျန္တီကရောတိ အနဘာဝံ ဂမေတိ; အဇ္ဈတ္တံ ဝယဓမ္မာနုပဿီ ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ ဝိဟရန္တော။ပေ.။ အဇ္ဈတ္တံ သမုဒယဝယဓမ္မာနုပဿီ ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ ဝိဟရန္တော။ပေ.။ ဗဟိဒ္ဓါ သမုဒယဓမ္မာနုပဿီ ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ ဝိဟရန္တော ဝေဒနံ နာဘိနန္ဒတိ နာဘိဝဒတိ န အဇ္ဈောသေတိ, အဘိနန္ဒနံ အဘိဝဒနံ အဇ္ဈောသာနံ ကဟံ ပရာမာသံ အဘိနိဝေသံ ပဇဟတိ ဝိနောဒေတိ ဗျန္တီကရောတိ အနဘာဝံ ဂမေတိ; ဗဟိဒ္ဓါ ဝယဓမ္မာနုပဿီ ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ ဝိဟရန္တော။ပေ.။ ဗဟိဒ္ဓါ သမုဒယဝယဓမ္မာနုပဿီ ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ ဝိဟရန္တော။ပေ.။ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါ သမုဒယဓမ္မာနုပဿီ ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ ဝိဟရန္တော။ပေ.။ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါ ဝယဓမ္မာနုပဿီ ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ ဝိဟရန္တော။ပေ.။ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါ သမုဒယဝယဓမ္မာနုပဿီ ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ ဝိဟရန္တော ဝေဒနံ နာဘိနန္ဒတိ နာဘိဝဒတိ န အဇ္ဈောသေတိ, အဘိနန္ဒနံ အဘိဝဒနံ အဇ္ဈောသာနံ ကဟံ ပရာမာသံ အဘိနိဝေသံ ပဇဟတိ ဝိနောဒေတိ ဗျန္တီကရောတိ အနဘာဝံ ဂမေတိ။ ဣမေဟိ ဒွတ္တိံသာယ အာကာရေဟိ ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ ဝိဟရန္တော။ပေ.။ အနဘာဝံ ဂမေတိ။

အထ ဝါ, ဝေဒနံ အနိစ္စတော ပဿန္တော ဝေဒနံ နာဘိနန္ဒတိ နာဘိဝဒတိ န အဇ္ဈောသေတိ, အဘိနန္ဒနံ အဘိဝဒနံ အဇ္ဈောသာနံ ကဟံ ပရာမာသံ အဘိနိဝေသံ ပဇဟတိ ဝိနောဒေတိ ဗျန္တီကရောတိ အနဘာဝံ ဂမေတိ။ ဝေဒနံ ဒုက္ခတော ရောဂတော ဂဏ္ဍတော သလ္လတော အဃတော အာဗာဓတော။ပေ.။ နိဿရဏတော ပဿန္တော ဝေဒနံ နာဘိနန္ဒတိ နာဘိဝဒတိ န အဇ္ဈောသေတိ, အဘိနန္ဒနံ အဘိဝဒနံ အဇ္ဈောသာနံ ကဟံ ပရာမာသံ အဘိနိဝေသံ ပဇဟတိ ဝိနောဒေတိ ဗျန္တီကရောတိ အနဘာဝံ ဂမေတိ။ ဣမေဟိ စတ္တာလီသာယ [ဒွတ္တစတ္တာဠီသာယ (သျာ.)] အာကာရေဟိ ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ ဝိဟရန္တော ဝေဒနံ နာဘိနန္ဒတိ နာဘိဝဒတိ န အဇ္ဈောသေတိ, အဘိနန္ဒနံ အဘိဝဒနံ အဇ္ဈောသာနံ က

ဟံ ပရာမာသံ အဘိနိဝေသံ ပဇဟတိ ဝိနောဒေတိ ဗျန္တီကရောတိ အနဘာဝံ ဂမေတီတိ – အဇ္ဈတ္တဉ္စ ဗဟိဒ္ဓာ စ ဝေဒ နံ နာဘိနန္ဒတော။

ဧဝံ သတဿ စရတော တိ ဧဝံ သတဿ သမ္ပဇာနဿ စရတော ဝိဟရတော ဣရိယတော ဝတ္တယတော ပာ လယတော ယပယတော ယာပယတောတိ – ဧဝံ သတဿ စရတော။

ဝိညာဏံ ဥပရုဇ္ဈတီ တိ ပုညာဘိသင်္ခါရသဟဂတံ ဝိညာဏံ အပုညာဘိသင်္ခါရသဟဂတံ ဝိညာဏံ အာနေဉ္ဇာဘိသင် ခါရသဟဂတံ ဝိညာဏံ နိရုဇ္ဈတိ ဝူပသမ္မတိ အတ္ထံ ဂစ္ဆတိ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီတိ – ဝိညာဏံ ဥပရုဇ္ဈတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

> “အဇ္ဈတ္တဉ္စ ဗဟိဒ္ဓာ စ၊ ဝေဒနံ နာဘိနန္ဒတော။
> ဧဝံ သတဿ စရတော၊ ဝိညာဏံ ဥပရုဇ္ဈတီ”တိ။

သဟ ဂာထာပရိယောသာနာ။ပေ.။ သတ္ထာ မေ, ဘန္တေ ဘဂဝါ, သာဝကောဟမသ္မီတိ။

ဥဒယမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသော တေရသမော။

၁၄. ပေါသာလမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသော

၈၁. **ယော အတီတံ အာဒိသတိ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ ပေါသာလော]**
အနေဇော ဆိန္နသံသယော။
ပာရဂုံ [ပာရဂူ (သျာ. က.)] **သဗ္ဗဓမ္မာနံ၊ အတ္ထိ ပဉှေန အာဂမံ။**

ယော အတီတံ အာဒိသတီတိ။ **ယော**တိ ယော သော ဘဂဝါ သယမ္ဘူ။ အနာစရိယကော ပုဗ္ဗေ အနနုဿုတေသု ဓမ္မေသု သာမံ သစ္စာနိ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈိ, တတ္ထ စ သဗ္ဗညုတံ ပတ္တော, ဗလေသု စ ဝသီဘာဝံ။ **အတီတံ အာဒိသတီ**တိ ဘဂဝါ အတ္တနော စ ပရေသဉ္စ အတီတမ္ပိ အာဒိသတိ, အနာဂတမ္ပိ အာဒိသတိ, ပစ္စုပ္ပန္နမ္ပိ အာဒိသတိ။

ကထံ ဘဂဝါ အတ္တနော အတီတံ အာဒိသတိ? ဘဂဝါ အတ္တနော အတီတံ ဧကမ္ပိ ဇာတိံ အာဒိသတိ, ဒွေပိ ဇာတိယော အာဒိသတိ, တိဿောပိ ဇာတိယော အာဒိသတိ, စတဿောပိ ဇာတိယော အာဒိသတိ, ပဉ္စပိ ဇာတိယော အာဒိသတိ, ဒသပိ ဇာတိယော အာဒိသတိ, ဝီသမ္ပိ ဇာတိယော အာဒိသတိ, တိံသမ္ပိ ဇာတိယော အာဒိသတိ, စတ္တာလီသမ္ပိ ဇာတိယော အာဒိသတိ , ပညာသမ္ပိ ဇာတိယော အာဒိသတိ, ဇာတိသတမ္ပိ။ပေ.။ ဇာတိသဟဿမ္ပိ။ ဇာတိသတသဟဿမ္ပိ။ အနေ ကေပိ သံဝဋ္ဋကပ္ပေ။ အနေကေပိ ဝိဝဋ္ဋကပ္ပေ။ အနေကေပိ သံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ္ပေ အာဒိသတိ – “အမုတြာသိံ ဧဝံနာ မော ဧဝံဂေါတ္တော ဧဝံဝဏ္ဏော ဧဝမာဟာရော ဧဝံသုခဒုက္ခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဧဝမာယုပရိယန္တော, သော တတော စုတော အ မုတြ ဥဒပါဒိံ; တတြာပါသိံ ဧဝံနာမော ဧဝံဂေါတ္တော ဧဝံဝဏ္ဏော ဧဝမာဟာရော ဧဝံသုခဒုက္ခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဧဝမာယုပရိ ယန္တော, သော တတော စုတော ဣဓူပပန္နော”တိ။ ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အာဒိ သတိ။ ဧဝံ ဘဂဝါ အတ္တနော အတီတံ အာဒိသတိ။

ကထံ ဘဂဝါ ပရေသံ အတီတံ အာဒိသတိ? ဘဂဝါ ပရေသံ အတီတံ ဧကမ္ပိ ဇာတိံ အာဒိသတိ, ဒွေပိ ဇာတိယော အာဒိသတိ။ပေ.။ အနေကေပိ သံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ္ပေ အာဒိသတိ – “အမုတြာသိ ဧဝံနာမော ဧဝံဂေါတ္တော ဧဝံဝဏ္ဏော ဧဝ မာဟာရော ဧဝံသုခဒုက္ခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဧဝမာယုပရိယန္တော, သော တတော စုတော အမုတြ ဥဒပါဒိ; တတြာပါသိ ဧဝံနာ မော ဧဝံဂေါတ္တော ဧဝံဝဏ္ဏော ဧဝမာဟာရော ဧဝံသုခဒုက္ခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဧဝမာယုပရိယန္တော, သော တတော စုတော ဣ ဓူပပန္နော”တိ။ ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အာဒိသတိ။ ဧဝံ ဘဂဝါ ပရေသံ အတီတံ အာဒိ သတိ။

ဘဂဝါ ပဉ္စ ဇာတကသတာနိ ဘာသန္တော အတ္တနော စ ပရေသဉ္စ အတီတံ အာဒိသတိ, မဟာပဒာနိယသုတ္တန္တံ [မဟာဓနိယသုတ္တံ (သျာ.)] ဘာသန္တော အတ္တနော စ ပရေသဉ္စ အတီတံ အာဒိသတိ, မဟာသုဒဿနိယသုတ္တန္တံ

ဘာသန္တော အတ္တနော စ ပရေသဥ္စ အတီတံ အာဒိသတိ, မဟာကေဝိန္ဒိယသုတ္တန္တံ ဘာသန္တော အတ္တနော စ ပရေ သဥ္စ အတီတံ အာဒိသတိ, မဃဒေဝိယသုတ္တန္တံ ဘာသန္တော အတ္တနော စ ပရေသဥ္စ အတီတံ အာဒိသတိ။

ဝုတ္တဥ္စေဟတံ ဘဂဝတာ – ''အတီတံ ခေါ, စုန္ဒ, အဒ္ဓာနံ အာရဗ္ဘ တထာဂတဿ သတာနုသာရိဉာဏံ [သတာနုဿရိယဉာဏံ (က.) ပဿ ဒီ. နိ. ၃.၁၈၇] ဟောတိ။ သော ယာဝတကံ အာကင်္ခတိ တာဝတကံ အနုဿရတိ။ အနာဂတဉ္စ ခေါ, စုန္ဒ။ပေ.။ ပစ္စုပ္ပန္နဉ္စ ခေါ, စုန္ဒ, အဒ္ဓာနံ အာရဗ္ဘ တထာဂတဿ ဗောဓိဇံ ဉာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ – 'အယမန္တိမာ ဇာတိ, နတ္ထိဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ'''တိ။

ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တဉာဏံ [ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တိဉာဏံ (က.) အင်္ဂုတ္တရ ဒသကနိပါတေပိ] တထာဂတဿ တထာဂတဗလံ, သတ္တာနံ အာသယာနုသယဉာဏံ တထာဂတဿ တထာဂတဗလံ, ယမကပါဋိဟီရေ ဉာဏံ [ယမကပါဋိဟိရိယဉာဏံ (သျာ.)] တထာဂတဿ တထာဂတဗလံ, မဟာကရုဏာသမာပတ္တိယာ ဉာဏံ တထာဂတဿ တထာဂတဗလံ, သဗ္ဗညုတဉာဏံ တထာဂတဿ တထာဂတဗလံ, အနာဝရဏဉာဏံ တထာဂတဿ တထာဂတဗလံ, သဗ္ဗတ္ထ အသင်္ဂမပ္ပဋိဟတမနာဝရဏဉာဏံ တထာဂတဿ တထာဂတဗလံ။ ဧဝံ ဘဂဝါ အတ္တနော စ ပရေသဥ္စ အတီတမ္ပိ အာဒိသတိ အနာဂတမ္ပိ အာဒိသတိ ပစ္စုပ္ပန္နမ္ပိ အာဒိသတိ အာစိက္ခတိ ဒေသေတိ ပညပေတိ ပဋ္ဌပေတိ ဝိဝရတိ ဝိဘဇတိ ဥတ္တာနီကရောတိ ပကာသေတီတိ – ယော အတီတံ အာဒိသတိ။

ဣစ္စာယသ္မာ ပေါသာလော တိ။ **ဣစ္စာ** တိ ပဒသန္ဓိ။ပေ.။ **အာယသ္မာ** တိ ပိယဝစနံ။ပေ.။ **ပေါသာလော**တိ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ နာမံ။ပေ.။ အဘိလာပေါတိ – ဣစ္စာယသ္မာ ပေါသာလော။

အနေဇော ဆိန္နသံသယော တိ ဧဇာ ဝုစ္စတိ တဏှာ။ ယော ရာဂေါ သာရာဂေါ။ပေ.။ အဘိဇ္ဈာ လောဘော အကုသလမူလံ။ သာ ဧဇာ တဏှာ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ပဟီနာ ဥစ္ဆိန္နမူလာ တာလာဝတ္ထုကတာ အနဘာဝံကတာ အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မာ။ တသ္မာ ဗုဒ္ဓေါ အနေဇော။ ဧဇာယ ပဟီနတ္တာ အနေဇော။ ဘဂဝါ လာဘေပိ န ဣဉ္ဇတိ။ပေ.။ ဒုက္ခေပိ န ဣဉ္ဇတိ န စလတိ န ဝေဓတိ နပ္ပဝေဓတိ န သမ္ပဝေဓတီတိ အနေဇော။ **ဆိန္နသံသယော** တိ သံသယော ဝုစ္စတိ ဝိစိကိစ္ဆာ။ ဒုက္ခေ ကင်္ခာ။ပေ.။ ဆမ္ဘိတတ္တံ စိတ္တဿ မနောဝိလေခေါ။ သော သံသယော ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ပဟီနော ဆိန္နော ဥစ္ဆိန္နော သမုစ္ဆိန္နော ဝူပသန္တော ပဋိပဿဒ္ဓေါ အဘဗ္ဗုပ္ပတ္တိကော ဉာဏဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဎော။ တသ္မာ ဗုဒ္ဓေါ ဆိန္နသံသယောတိ – အနေဇော ဆိန္နသံသယော။

ပါရဂုံ သဗ္ဗဓမ္မာန န္တိ ဘဂဝါ သဗ္ဗဓမ္မာနံ အဘိညာပါရဂူ ပရိညာပါရဂူ ပဟာနပါရဂူ ဘာဝနာပါရဂူ သစ္ဆိကိရိယာပါရဂူ သမာပတ္တိပါရဂူ အဘိညာပါရဂူ သဗ္ဗဓမ္မာနံ။ပေ.။ ဇာတိမရဏသံသာရော နတ္ထိ တဿ ပုနဗ္ဘဝေါတိ – ပါရဂူ သဗ္ဗဓမ္မာနံ။

အတ္ထိ ပဉှေန အာဂမ န္တိ ပဉှေန အတ္ထိကော အာဂတောမှိ။ပေ.။ ''ဝဟဿေတံ ဘာရ''န္တိ – အတ္ထိ ပဉှေန အာဂမံ။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

> ''ယော အတီတံ အာဒိသတိ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ ပေါသာလော]
> အနေဇော ဆိန္နသံသယော။
> ပါရဂုံ သဗ္ဗဓမ္မာနံ၊ အတ္ထိ ပဉှေန အာဂမ''န္တိ။

၈၂. **ဝိဘူတရူပသညိဿ၊ သဗ္ဗကာယပ္ပဟာယိနော။**
အဇ္ဈတ္တဥ္စ ဗဟိဒ္ဓါ စ၊ နတ္ထိ ကိဉ္စီတိ ပဿတော။
ဉာဏံ သက္ကာနုပုစ္ဆာမိ၊ ကထံ နေယျော တထာဝိဓော။

ဝိဘူတရူပသညိဿာ တိ ကတမာ ရူပသညာ? ရူပါဝစရသမာပတ္တိံ သမာပန္နဿ ဝါ ဥပပန္နဿ ဝါ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရိဿ ဝါ သညာ သဉ္ဇာနနာ သဉ္ဇာနိတတ္တံ – အယံ ရူပသညာ။ **ဝိဘူတရူပသညိဿာ** တိ စတဿော အရူပသ

မာပတ္တိယော ပဋိလဒ္ဓသ္သ [လာဘိသ္သ (သျာ.)] ရူပသညာ ဝိဘူတာ ဟောန္တိ ဝိဂတာ အတိက္ကန္တာ သမတိက္ကန္တာ ဝီတိဝတ္တာတိ – ဝိဘူတရူပသညိသ္သ။

သဗ္ဗကာယပ္ပဟာယိနော တိ သဗ္ဗော တသ္သ ပဋိသန္ဓိကော ရူပကာယော ပဟီနော, တဒင်္ဂသမတိက္ကမာ ဝိက္ခမ္ဘနပ္ပဟာနေန ပဟီနော တသ္သ ရူပကာယောတိ – သဗ္ဗကာယပ္ပဟာယိနော။

အဇ္ဈတ္တဉ္စ ဗဟိဒ္ဓာ စ, နတ္ထိ ကိဉ္စီတိ ပသ္သတော တိ။ **နတ္ထိ ကိဉ္စီ** တိ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ္တိ။ ကိံကာရဏာ? နတ္ထိ ကိဉ္စီတိ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ္တိ။ ယံ ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ္တိံ သတော သမာပဇ္ဇိတွာ တတော ဝုဋ္ဌဟိတွာ တညေဝ ဝိညာဏံ အဘာဝေတိ, ဝိဘာဝေတိ, အန္တရဓာပေတိ, "နတ္ထိ ကိဉ္စီ"တိ ပသ္သတိ – တံကာရဏာ နတ္ထိ ကိဉ္စီတိ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ္တီတိ – အဇ္ဈတ္တဉ္စ ဗဟိဒ္ဓာ စ နတ္ထိ ကိဉ္စီတိ ပသ္သတော။

ဉာဏံ သက္ကာနုပုစ္ဆာမီ တိ။ **သက္က** တိ – သက္ကော။ ဘဂဝါ သက္ယကုလာ ပဗ္ဗဇိတောတိပိ သက္ကော ။ပေ။ ပဟီနဘယဘေရဝေါ ဝိဂတလောမဟံသောတိပိ သက္ကော။ **ဉာဏံ သက္ကာနုပုစ္ဆာမီ** တိ တသ္သ ဉာဏံ ပုစ္ဆာမိ, ပညံ ပုစ္ဆာမိ, သမ္မုဒ္ဓိံ ပုစ္ဆာမိ။ "ကီဒိသံ ကိံသဏ္ဌိတံ ကိံပကာရံ ကိံပဋိဘာဂံ ဉာဏံ ဣစ္ဆိတဗ္ဗ"န္တိ – ဉာဏံ သက္ကာနုပုစ္ဆာမိ။

ကထံ နေယျော တထာဝိဓော တိ ကထံ သော နေတဗ္ဗော ဝိနေတဗ္ဗော အနုနေတဗ္ဗော ပညပေတဗ္ဗော နိဇ္ဈာပေတဗ္ဗော ပေက္ခေတဗ္ဗော ပသာဒေတဗ္ဗော? ကထံ တေန [ကထမသ္သ (သျာ.)] ဥတ္တရိ ဉာဏံ ဥပ္ပာဒေတဗ္ဗံ? **တထာဝိဓော**တိ တထာဝိဓော တာဒိသော တသ္သဏ္ဌိတော တပ္ပကာရော တပ္ပဋိဘာဂေါ ယော သော အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ္တိလာဘီတိ – ကထံ နေယျော တထာဝိဓော။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

> "ဝိဘူတရူပသညိသ္သ၊ သဗ္ဗကာယပ္ပဟာယိနော။
> အဇ္ဈတ္တဉ္စ ဗဟိဒ္ဓာ စ၊ နတ္ထိ ကိဉ္စီတိ ပသ္သတော။
> ဉာဏံ သက္ကာနုပုစ္ဆာမိ၊ ကထံ နေယျော တထာဝိဓော"တိ။

၈၃. **ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော သဗ္ဗာ၊ [ဟေသာလာတိ ဘဂဝါ]**
အဘိဇာနံ တထာဂတော။
တိဋ္ဌန္တမေနံ ဇာနာတိ၊ ဓိမုတ္တံ တပ္ပရာယဏံ။

ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော သဗ္ဗာ တိ ဘဂဝါ အဘိသင်္ခါရဝသေန စတသ္သော ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော ဇာနာတိ, ပဋိသန္ဓိဝသေန သတ္တ ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော ဇာနာတိ။ ကထံ ဘဂဝါ အဘိသင်္ခါရဝသေန စတသ္သော ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော ဇာနာတိ? ဝုတ္တဉှေတံ ဘဂဝတာ – "ရူပုပယံ [ရူပူပါယံ (သျာ. က.) ပဿ သံ. နိ. ၃.၅၃] ဝါ, ဘိက္ခဝေ, ဝိညာဏံ တိဋ္ဌမာနံ တိဋ္ဌေယျ [တိဋ္ဌတိ (သျာ. က.)] , ရူပါရမ္မဏံ ရူပပ္ပတိဋ္ဌံ နန္ဒူပသေစနံ ဝုဒ္ဓိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇေယျ။ ဝေဒနုပယံ ဝါ, ဘိက္ခဝေ။ပေ။ သညုပယံ ဝါ, ဘိက္ခဝေ။ပေ။ သင်္ခါရုပယံ ဝါ, ဘိက္ခဝေ, ဝိညာဏံ တိဋ္ဌမာနံ တိဋ္ဌေယျ, သင်္ခါရာရမ္မဏံ သင်္ခါရပ္ပတိဋ္ဌံ နန္ဒူပသေစနံ ဝုဒ္ဓိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇေယျာ"တိ။ ဧဝံ ဘဂဝါ အဘိသင်္ခါရဝသေန စတသ္သော ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော ဇာနာတိ။

ကထံ ဘဂဝါ ပဋိသန္ဓိဝသေန သတ္တ ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော ဇာနာတိ? ဝုတ္တဉှေတံ ဘဂဝတာ – "သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ နာနတ္တကာယာ နာနတ္တသညိနော – သေယျထာပိ မနုဿာ ဧကစ္စေ စ ဒေဝါ ဧကစ္စေ စ ဝိနိပါတိကာ။ အယံ ပဌမာ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ။

"သန္တိ , ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ နာနတ္တကာယာ ဧကတ္တသညိနော, သေယျထာပိ ဒေဝါ ဗြဟ္မကာယိကာ ပဌမာဘိနိဗ္ဗတ္တာ။ အယံ ဒုတိယာ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ။

"သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ ဧကတ္တကာယာ နာနတ္တသညိနော, သေယျထာပိ ဒေဝါ အာဘဿရာ။ အယံ တတိယာ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ။

“သန္တိ , ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ ဧကတ္တကာယာ ဧကတ္တသညိနော, သေယျထာပိ ဒေဝာ သုဘကိဏှာ။ အယံ စတုတ္ထီ [စတုတ္ထာ (သျာ.) ပဿ အ. နိ. ၇.၄၄] ဝိညာဏဋ္ဌိတိ။

“သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ ပဋိဃသညာနံ အတ္ထင်္ဂမာ နာနတ္တသညာနံ အမနသိကာရာ, အနန္တော အာကာသောတိ အာကာသာနဉ္စာယတနူပဂါ။ အယံ ပဉ္စမီ [ပဉ္စမာ (သျာ.)] ဝိညာဏဋ္ဌိတိ။

“သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ သဗ္ဗသော အာကာသာနဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ, အနန္တံ ဝိညာဏန္တိ ဝိညာဏဉ္စာယတနူပဂါ။ အယံ ဆဋ္ဌီ [ဆဋ္ဌော (သျာ.)] ဝိညာဏဋ္ဌိတိ။

“သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ သဗ္ဗသော ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ, နတ္ထိ ကိဉ္စီတိ အာကိဉ္စညာယတနူပဂါ။ အယံ သတ္တမီ [သတ္တမာ (သျာ.)] ဝိညာဏဋ္ဌိတိ”။ ဧဝံ ဘဂဝတာ ပဋိသန္ဓိဝသေန သတ္တ ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော ဇာနာတီတိ – ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော သဗ္ဗာ။

ပေါသာလာတိ ဘဂဝတိ။ ပေါသာလာတိ ဘဂဝတာ တံ ဗြာဟ္မဏံ နာမေန အာလပတိ။ **ဘဂဝါ**တိ ဂါရဝါဓိဝစနမေတံ။ပေ.။ သစ္ဆိကာ ပညတ္တိ, ယဒိဒံ ဘဂဝါတိ – ပေါသာလာတိ ဘဂဝါ။

အဘိဇာနံ တထာဂတောတိ။ **အဘိဇာန**န္တိ အဘိဇာနန္တော ဝိဇာနန္တော ပဋိဝိဇာနန္တော ပဋိဝိဇ္ဈန္တော တထာဂတော။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ဘဂဝတာ – “အတီတံ စေပိ ခေါ, စုန္ဒ, ဟောတိ အဘူတံ အတစ္ဆံ အနတ္ထသံဟိတံ, န တံ တထာဂတော ဗျာကရောတိ။ အတီတံ စေပိ, စုန္ဒ, ဟောတိ ဘူတံ တစ္ဆံ အနတ္ထသံဟိတံ, တမ္ပိ တထာဂတော န ဗျာကရောတိ။ အတီတံ စေပိ ခေါ, စုန္ဒ, ဟောတိ ဘူတံ တစ္ဆံ အတ္ထသံဟိတံ, တတြ ကာလညူ တထာဂတော ဟောတိ တဿ ပဉှဿ ဝေယျာကရဏာယ။ အနာဂတံ စေပိ, စုန္ဒ, ဟောတိ။ပေ.။ ပစ္စုပ္ပန္နံ စေပိ, စုန္ဒ, ဟောတိ အဘူတံ အတစ္ဆံ အနတ္ထသံဟိတံ, န တံ တထာဂတော ဗျာကရောတိ။ ပစ္စုပ္ပန္နံ စေပိ, စုန္ဒ, ဟောတိ ဘူတံ တစ္ဆံ အနတ္ထသံဟိတံ, တမ္ပိ တထာဂတော န ဗျာကရောတိ။ ပစ္စုပ္ပန္နံ စေပိ, စုန္ဒ, ဟောတိ ဘူတံ တစ္ဆံ အတ္ထသံဟိတံ, တတြ ကာလညူ တထာဂတော ဟောတိ တဿ ပဉှဿ ဝေယျာကရဏာယ။ ဣတိ ခေါ, စုန္ဒ, အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသု တထာဂတော ကာလဝါဒီ ဘူတဝါဒီ အတ္ထဝါဒီ ဓမ္မဝါဒီ ဝိနယဝါဒီ။ တသ္မာ တထာဂတောတိ ဝုစ္စတိ။

“ယံ ခေါ, စုန္ဒ, သဒေဝကဿ လောကဿ သမာရကဿ သဗြဟ္မကဿ သဿမဏဗြာဟ္မဏိယာ ပဇာယ သဒေဝမနုဿာယ ဒိဋ္ဌံ သုတံ မုတံ ဝိညာတံ ပတ္တံ ပရိယေသိတံ အနုဝိစရိတံ မနသာ , သဗ္ဗံ တံ တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓံ။ တသ္မာ တထာဂတောတိ ဝုစ္စတိ။ ယဉ္စ, စုန္ဒ, ရတ္တိံ တထာဂတော အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈတိ, ယဉ္စ ရတ္တိံ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယတိ, ယံ ဧတသ္မိံ အန္တရေ ဘာသတိ လပတိ နိဒ္ဒိသတိ သဗ္ဗံ တံ တထေဝ ဟောတိ နော အညထာ။ တသ္မာ တထာဂတောတိ ဝုစ္စတိ။ ယထာဝါဒီ, စုန္ဒ, တထာဂတော တထာကာရီ; ယထာကာရီ တထာဝါဒီ။ ဣတိ ယထာဝါဒီ တထာကာရီ, ယထာကာရီ တထာဝါဒီ။ တသ္မာ တထာဂတောတိ ဝုစ္စတိ။ သဒေဝကေ, စုန္ဒ, လောကေ သမာရကေ သဗြဟ္မကေ သဿမဏဗြာဟ္မဏိယာ ပဇာယ သဒေဝမနုဿာယ တထာဂတော အဘိဘူ အနဘိဘူတော အညဒတ္ထုဒသော ဝသဝတ္တီ။ တသ္မာ တထာဂတောတိ ဝုစ္စတီ”တိ – အဘိဇာနံ တထာဂတော။

တိဋ္ဌန္တမေနံ ဇာနာတီတိ ဘဂဝါ ကမ္မာဘိသင်္ခါရဝသေန [ကမ္မာဘိသင်္ခါရဝသေန (သျာ.)] ဇာနာတိ ကမ္မာဘိသင်္ခါရဝသေန – “အယံ ပုဂ္ဂလော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇိဿတီ”တိ။ ဘဂဝါ ကမ္မာဘိသင်္ခါရဝသေန ဇာနာတိ ကမ္မာဘိသင်္ခါရဝသေန – “အယံ ပုဂ္ဂလော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ တိရစ္ဆာနယောနိံ ဥပပဇ္ဇိဿတီ”တိ။ ဘဂဝါ ကမ္မာဘိသင်္ခါရဝသေန ဇာနာတိ ကမ္မာဘိသင်္ခါရဝသေန – “အယံ ပုဂ္ဂလော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ပေတ္တိဝိသယံ ဥပပဇ္ဇိဿတီ”တိ။ ဘဂဝါ ကမ္မာဘိသင်္ခါရဝသေန ဇာနာတိ ကမ္မာဘိသင်္ခါရဝသေန – “အယံ ပုဂ္ဂလော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ မနုဿေသု ဥပပဇ္ဇိဿတီ”တိ။ ဘဂဝါ ကမ္မာဘိသင်္ခါရဝသေန ဇာနာတိ ကမ္မာဘိသင်္ခါရဝသေန – “အယံ ပုဂ္ဂလော သုပ္ပဋိပန္နော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇိဿတီ”တိ။

ဝုတ္တဥ္စေဟတံ ဘဂဝတာ – “ဣဓ ပနာဟံ, သာရိပုတ္တ, ဧကစ္စံ ပုဂ္ဂလံ ဧဝံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာမိ – ‘တထာယံ ပုဂ္ဂလော ပဋိပန္နော, တထာ စ ဣရိယတိ, တဉ္စ မဂ္ဂံ သမာရူဠှော, ယထာ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇိဿတီ’တိ။

“ဣဓ ပနာဟံ, သာရိပုတ္တ, ဧကစ္စံ ပုဂ္ဂလံ ဧဝံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာမိ – ‘တထာယံ ပုဂ္ဂလော ပဋိပန္နော တထာ စ ဣရိယတိ တဉ္စ မဂ္ဂံ သမာရူဠှော, ယထာ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ တိရစ္ဆာနယောနိံ ဥပပဇ္ဇိဿတီ’တိ။

“ဣဓ ပနာဟံ, သာရိပုတ္တ, ဧကစ္စံ ပုဂ္ဂလံ ဧဝံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာမိ – ‘တထာယံ ပုဂ္ဂလော ပဋိပန္နော တထာ စ ဣရိယတိ တဉ္စ မဂ္ဂံ သမာရူဠှော, ယထာ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ပေတ္တိဝိသယံ ဥပပဇ္ဇိဿတီ’တိ။

“ဣဓ ပနာဟံ, သာရိပုတ္တ, ဧကစ္စံ ပုဂ္ဂလံ ဧဝံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာမိ – ‘တထာယံ ပုဂ္ဂလော ပဋိပန္နော တထာ စ ဣရိယတိ တဉ္စ မဂ္ဂံ သမာရူဠှော, ယထာ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ မနုဿေသု ဥပပဇ္ဇိဿတီ’တိ။

“ဣဓ ပနာဟံ, သာရိပုတ္တ, ဧကစ္စံ ပုဂ္ဂလံ ဧဝံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာမိ – ‘တထာယံ ပုဂ္ဂလော ပဋိပန္နော တထာ စ ဣရိယတိ တဉ္စ မဂ္ဂံ သမာရူဠှော, ယထာ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇိဿတီ’တိ။

“ဣဓ ပနာဟံ, သာရိပုတ္တ, ဧကစ္စံ ပုဂ္ဂလံ ဧဝံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာမိ – ‘တထာယံ ပုဂ္ဂလော ပဋိပန္နော တထာ စ ဣရိယတိ တဉ္စ မဂ္ဂံ သမာရူဠှော, ယထာ အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီ’”တိ – တိဋ္ဌာနမေဝံ ဇာနာတိ။

ဓိမုတ္တံ တပ္ပရာယဏာ န္တိ။ **ဓိမုတ္တ**န္တိ အာကိဉ္စညာယတနံ။ ဓိမုတ္တန္တိ ဝိမောက္ခေန ဓိမုတ္တံ တတ္ရာဓိမုတ္တံ တဒဓိမုတ္တံ တအဓိပတေယျံ။ အထ တ, ဘဂဝတ ဇာနာတိ – “အယံ ပုဂ္ဂလော ရူပာဓိမုတ္တော သဒ္ဒာဓိမုတ္တော ဂန္ဓာဓိမုတ္တော ရသာဓိမုတ္တော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာဓိမုတ္တော ကုလာဓိမုတ္တော ဂဏာဓိမုတ္တော အာဝါသာဓိမုတ္တော လာဘာဓိမုတ္တော ယသာဓိမုတ္တော ပသံသာဓိမုတ္တော သုခာဓိမုတ္တော စီဝရာဓိမုတ္တော ပိဏ္ဍပာတာဓိမုတ္တော သေနာသနာဓိမုတ္တော ဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာဓိမုတ္တော သုတ္တန္တာဓိမုတ္တော ဝိနယာဓိမုတ္တော အဘိဓမ္မာဓိမုတ္တော အာရညကင်္ဂာဓိမုတ္တော ပိဏ္ဍပာတိကင်္ဂာဓိမုတ္တော ပံသုကူလိကင်္ဂာဓိမုတ္တော တေစီဝရိကင်္ဂာဓိမုတ္တော သပဒါနစာရိကင်္ဂာဓိမုတ္တော ခလုပစ္ဆာဘတ္တိကင်္ဂာဓိမုတ္တော နေသဇ္ဇိကင်္ဂာဓိမုတ္တော ယထာသန္ထတိကင်္ဂာဓိမုတ္တော ပဌမဇ္ဈာနာဓိမုတ္တော ဒုတိယဇ္ဈာနာဓိမုတ္တော တတိယဇ္ဈာနာဓိမုတ္တော စတုတ္ထဇ္ဈာနာဓိမုတ္တော အာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ္တာဓိမုတ္တော ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ္တာဓိမုတ္တော အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ္တာဓိမုတ္တော နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ္တာဓိမုတ္တော”တိဓိမုတ္တံ။

တပ္ပရာယဏာ န္တိ အာကိဉ္စညာယတနမယံ တပ္ပရာယဏံ ကမ္မပရာယဏံ ဝိပာကပရာယဏံ ကမ္မဂရုကံ ပဋိသန္ဓိဂရုကံ။ အထ တ, ဘဂဝတ ဇာနာတိ – “အယံ ပုဂ္ဂလော ရူပပရာယဏော။ပေ။ နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ္တိပရာယဏော”တိ – ဓိမုတ္တံ တပ္ပရာယဏံ။ တေနာဟ ဘဂဝတ –

> “ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော သဗ္ဗာ၊ [ပောသာလာတိ ဘဂဝတ]
> အဘိဇာနံ တထာဂတော။
> တိဋ္ဌန္တမေနံ ဇာနာတိ၊ ဓိမုတ္တံ တပ္ပရာယဏာ”န္တိ။

၈၄. **အာကိဉ္စညာသမ္ဘဝံ ဉတွာ၊ နန္ဒီသံယောဇနံ ဣတိ။**
ဧဝမေတံ အဘိညာယ၊ တတော တတ္ထ ဝိပဿတိ။

ဇေတံ ဉာဏံ တထံ တဿ၊ ဗြာဟ္မဏဿ ဝုသီမတောဿ။

အာကိဉ္စညာသမ္ဘဝံ ဉတွာ တိ အာကိဉ္စညာသမ္ဘဝေတိ ဝုစ္စတိ အာကိဉ္စညာယတနသံဝတ္တနိကော ကမ္မာဘိသင်္ခါရော။ အာကိဉ္စညာယတနသံဝတ္တနိကံ ကမ္မာဘိသင်္ခါရံ အာကိဉ္စညာသမ္ဘဝေတိ ဉတွာ, လဂ္ဂနန္တိ ဉတွာ, ဗန္ဓနန္တိ ဉတွာ, ပလိဗောဓောတိ ဉတွာ ဇာနိတွာ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာတိ – အာကိဉ္စညာသမ္ဘဝံ ဉတွာ။

နန္ဒိသံယောဇနံ ဣတိ တိ **နန္ဒိသံယောဇနံ** ဝုစ္စတိ အရူပရာဂေါ။ အရူပရာဂေန တံ ကမ္မံ လဂ္ဂံ လဂ္ဂိတံ ပလိဗုဒ္ဓံ အရူပရာဂံ နန္ဒိသံယောဇနန္တိ ဉတွာ, လဂ္ဂနန္တိ ဉတွာ, ဗန္ဓနန္တိ ဉတွာ, ပလိဗောဓောတိ ဉတွာ ဇာနိတွာ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာ။ **ဣတီ**တိ ပဒသန္ဓိ ပဒသံသဂ္ဂေါ ပဒပါရိပူရီ အက္ခရသမဝါယော ဗျဉ္စနသိလိဋ္ဌတာ ပဒါနုပုဗ္ဗတာပေတံ ဣတီတိ – နန္ဒိသံယောဇနံ ဣတိ။

ဧဝမေတံ အဘိညာယာတိ ဧဝံ ဧတံ အဘိညာယ ဇာနိတွာ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာတိ – ဧဝမေတံ အဘိညာယ။

တတော တတ္ထ ဝိပဿတီ တိ။ **တတ္ထာ** တိ အာကိဉ္စညာယတနံ သမာပဇ္ဇိတွာ တတော ဝုဋ္ဌဟိတွာ တတ္ထ ဇာတေ စိတ္တစေတသိကေ ဓမ္မေ အနိစ္စတော ဝိပဿတိ, ဒုက္ခတော ဝိပဿတိ, ရောဂတော။ပေ.။ နိဿရဏတော ဝိပဿတိ ဒက္ခတိ ဩလောကေတိ နိဇ္ဈာယတိ ဥပပရိက္ခတီတိ – တတော တတ္ထ ဝိပဿတိ။

ဧတံ ဉာဏံ တထံ တဿာ တိ ဧတံ ဉာဏံ တစ္ဆံ ဘူတံ ယာထာဝံ အဝိပရီတံ တဿာတိ – ဧတံ ဉာဏံ တထံ တဿ။

ဗြာဟ္မဏဿ ဝုသီမတောတိ။ **ဗြာဟ္မဏော** တိ သတ္တန္နံ ဓမ္မာနံ ဗာဟိတတ္တာ ဗြာဟ္မဏော။ပေ.။ အသိတော တာဒိ ပဝုစ္စတေ သ ဗြဟ္မာတိ။ **ဗြာဟ္မဏဿ ဝုသီမတော** တိ ပုထုဇ္ဇနကလျာဏံ ဥပာဒါယ သတ္တ သေက္ခာ အပ္ပတ္တဿ ပတ္တိယာ အနဓိဂတဿ အဓိဂမာယ အသစ္ဆိကတဿ သစ္ဆိကိရိယာယ ဝသန္တိ သံဝသန္တိ အာဝသန္တိ ပရိဝသန္တိ; အရဟာ ဝုသိတဝာ ကတကရဏီယော ဩဟိတဘာရော အနုပ္ပတ္တသဒတ္ထော ပရိက္ခီဏဘဝသံယောဇနော သမ္မဒညာ ဝိမုတ္တော; သော ဝုတ္ထဝါသော စိဏ္ဏစရဏော။ပေ.။ ဇာတိမရဏသံသာရော; နတ္ထိ တဿ ပုနဗ္ဘဝေါတိ – ဗြာဟ္မဏဿ ဝုသီမတော။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

> “အာကိဉ္စညာသမ္ဘဝံ ဉတွာ၊ နန္ဒိသံယောဇနံ ဣတိ။
> ဧဝမေတံ အဘိညာယ၊ တတော တတ္ထ ဝိပဿတိ။
> ဧတံ ဉာဏံ တထံ တဿ၊ ဗြာဟ္မဏဿ ဝုသီမတော”တိ။

သဟ ဂါထာပရိယောသာနာ။ပေ.။ သတ္ထာ မေ, ဘန္တေ ဘဂဝါ, သာဝကောဟမသ္မီတိ။

ပေါသာလမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသော စုဒ္ဒသမော။

၁၅. မောဃရာဇမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသော

၈၅. **ဒွါဟံ သက္ကံ အပုစ္ဆိဿံ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ မောဃရာဇာ]**
န မေ ဗျာကာသိ စက္ခုမာ။
ယာဝတတိယဉ္စ ဒေဝီသိ [ဒေဝိသိ (သျာ.)] **၊ ဗျာကရောတီတိ မေ သုတံ။**

ဒွါဟံ သက္ကံ အပုစ္ဆိဿ န္တိ သော ဗြာဟ္မဏော ဒွိက္ခတ္တုံ ဗုဒ္ဓံ ဘဂဝန္တံ ပဉှံ အပုစ္ဆိ။ တဿ ဘဂဝါ ပဉှံ ပုဋ္ဌော န ဗျာကာသိ – “ယာဒနတ္တရာ [စက္ခုသမနန္တရာ (သျာ.)] ဣမဿ ဗြာဟ္မဏဿ ဣန္ဒြိယပရိပါကော ဘဝိဿတီ”တိ။ **သက္က** န္တိ သက္ကော။ ဘဂဝါ သက္ကကုလာ ပဗ္ဗဇိတောတိပိ သက္ကော။ အထ ဝါ, အဍ္ဎော

မဟဒ္ဓနော ဓနတတိပိ သင်္ကော။ တသ္မိမာနိ ဓနာနိ, သေယျထိဒံ – သဒ္ဓာဓနံ သီလဓနံ ဟိရိဓနံ ဩတ္တပ္ပဓနံ သုတဓနံ စာဂဓနံ ပညာဓနံ သတိပဋ္ဌာနဓနံ သမ္မပ္ပဓာနဓနံ ဣဒ္ဓိပါဒဓနံ ဣန္ဒြိယဓနံ ဗလဓနံ ဗောဇ္ဈင်္ဂဓနံ မဂ္ဂဓနံ ဖလဓနံ နိဗ္ဗာနဓနံ။ ဣမေဟိ အနေကဝိဓေဟိ ဓနရတနေဟိ အဍ္ဍော မဟဒ္ဓနော ဓနတတိပိ သင်္ကော။ အထ တ, သင်္ကော ပဟု ဝိသဝိ အလမတ္တော သူရော ဝီရော ဝိက္ကန္တော အဘီရူ အစ္ဆမ္ဘီ အနုတ္ရာသီ အပလာယီ ပဟီနဘယဘေရဝေါ ဝိဂတလောမဟံသောတိပိ သင်္ကော။ **ဒ္ဒတဟံ သက္ကံ အပုစ္ဆိသ္သ** န္တိ ဒ္ဒတဟံ သက္ကံ အပုစ္ဆိသ္သံ အယာစိသ္သံ အဇ္ဈေသိသ္သံ ပသာဒယိသ္သန္တိ – ဒ္ဒတဟံ သက္ကံ အပုစ္ဆိသ္သံ။

ဣစ္စာယသ္မာ မောဃရာဇာ တိ။ **ဣစ္စာ** တိ ပဒသန္ဓိ။ပေ.။ **အာယသ္မာ** တိ ပိယဝစနံ။ပေ.။ **မောဃရာဇာ**တိ တသ္သ ဗြာဟ္မဏသ္သ နာမံ။ပေ.။ အဘိလာပေါတိ – ဣစ္စာယသ္မာ မောဃရာဇာ။

န မေ ဗျာကာသိ စက္ခုမာ တိ။ **န မေ ဗျာကာသီ** တိ န မေ ဗျာကာသိ န အာစိက္ခိ န ဒေသေသိ န ပညပေသိ န ပဋ္ဌပေသိ န ဝိဝရိ န ဝိဘဇိ န ဥတ္တာနီအကာသိ န ပကာသေသိ။ **စက္ခုမာ**တိ ဘဂဝတ ပဉ္စဟိ စက္ခူဟိ စက္ခုမာ – မံသစက္ခုနာပိ စက္ခုမာ, ဒိဗ္ဗစက္ခုနာပိ [ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာပိ (က.)] စက္ခုမာ, ပညာစက္ခုနာပိ စက္ခုမာ, ဗုဒ္ဓစက္ခုနာပိ စက္ခုမာ, သမန္တစက္ခုနာပိ စက္ခုမာ။

ကထံ ဘဂဝတ မံသစက္ခုနာပိ စက္ခုမာ? မံသစက္ခုမှိ ဘဂဝတော ပဉ္စ ဝဏ္ဏာ သံဝိဇ္ဇန္တိ – နီလော စ ဝဏ္ဏော, ပီတကော စ ဝဏ္ဏော, လောဟိတကော စ ဝဏ္ဏော, ကဏှော စ ဝဏ္ဏော, ဩဒါတော စ ဝဏ္ဏော။ ယတ္ထ စ အက္ခိလောမာနိ ပတိဋ္ဌိတာနိ တံ နီလံ ဟောတိ သုနီလံ ပာသာဒိကံ ဒဿနေယျံ ဥမာပုပ္ဖသမာနံ [ဥမ္မာရပုပ္ဖသမာနံ (သျာ.) မဟာနိ. ၁၅၆]။ တဿ ပရတော ပီတကံ ဟောတိ သုပီတကံ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ ပာသာဒိကံ ဒဿနေယျံ ကဏိကာရပုပ္ဖသမာနံ။ ဥဘတော စ အက္ခိကူဋာနိ ဘဂဝတော လောဟိတကာနိ ဟောန္တိ သုလောဟိတကာနိ ပာသာဒိကာနိ ဒဿနေယျာနိ ဣန္ဒဂောပကသမာနာနိ။ မဇ္ဈေ ကဏှံ ဟောတိ သုကဏှံ အလူခံ သိနိဒ္ဓံ ပာသာဒိကံ ဒဿနေယျံ အဒ္ဒာရိဋ္ဌကသမာနံ [အဋ္ဌာရိဋ္ဌကသမာနံ (သျာ.)] ။ တဿ ပရတော ဩဒါတံ ဟောတိ သုဩဒါတံ သေတံ ပဏ္ဍရံ ပာသာဒိကံ ဒဿနေယျံ ဩသဓိတာရကသမာနံ။ တေန ဘဂဝတ ပာကတိကေန မံသစက္ခုနာ အတ္တဘာဝပရိယာပန္နေန ပုရိမသုစရိတကမ္မာဘိနိဗ္ဗတ္တေန သမန္တာ ယောဇနံ ပဿတိ ဒိဝါ စေဝ ရတ္တိဉ္စ ။ ယဒါ ဟိ စတုရင်္ဂသမန္နာဂတော အန္ဓကာရော ဟောတိ သူရိယော စ အတ္ထင်္ဂတော [အတ္ထင်္ဂမိတော (သျာ. က.)] ဟောတိ; ကာဠပက္ခော စ ဥပေါသထော ဟောတိ, တိဗ္ဗော စ ဝနသဏ္ဍော ဟောတိ, မဟာ စ ကာဠမေဃော [အကာလမေဃော (သျာ. က.) ပဿ မဟာနိ. ၁၅၆] အဗ္ဘုဋ္ဌိတော ဟောတိ။ ဧဝရူပေ စတုရင်္ဂသမန္နာဂတေ အန္ဓကာရေ သမန္တာ ယောဇနံ ပဿတိ။ နတ္ထိ သော ကုဋ္ဋော တ ကဝါဋံ တ ပါကာရော တ ပဗ္ဗတော တ ဂစ္ဆော တ လတာ တ အာဝရဏံ ရူပါနံ ဒဿနာယ။ ဧကံ စေ တိလဖလံ နိမိတ္တံ ကတွာ တိလဝါဟေ ပက္ခိပေယျ, တံယေဝ တိလဖလံ ဥဒ္ဓရေယျ။ ဧဝံ ပရိသုဒ္ဓံ ဘဂဝတော ပါကတိကံ မံသစက္ခု။ ဧဝံ ဘဂဝတ မံသစက္ခုနာပိ စက္ခုမာ။

ကထံ ဘဂဝတ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာပိ စက္ခုမာ? ဘဂဝတ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿတိ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ ဟီနေ ပဏီတေ သုဝဏ္ဏေ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ; သုဂတေ ဒုဂ္ဂတေ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတိ – ''ဣမေ ဝတ ဘောန္တော သတ္တာ ကာယဒုစ္စရိတေန သမန္နာဂတာ ဝစီဒုစ္စရိတေန သမန္နာဂတာ မနောဒုစ္စရိတေန သမန္နာဂတာ အရိယာနံ ဥပဝါဒကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါနာ, တေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပန္နာ; ဣမေ ဝါ ပန ဘောန္တော သတ္တာ ကာယသုစရိတေန သမန္နာဂတာ ဝစီသုစရိတေန သမန္နာဂတာ မနောသုစရိတေန သမန္နာဂတာ အရိယာနံ အနုပဝါဒကာ သမ္မာဒိဋ္ဌိကာ သမ္မာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါနာ, တေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပန္နာ''တိ။ ဣတိ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿတိ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ ဟီနေ ပဏီတေ သုဝဏ္ဏေ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ သုဂတေ ဒုဂ္ဂတေ, ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတိ။ အာကင်္ခမာနော စ ဘဂဝတ ဧကမ္ပိ လောကဓာတုံ ပဿေယျ, ဒွေပိ လောကဓာတုယော ပဿေယျ, တိဿောပိ လောကဓာတုယော ပဿေယျ, စတဿောပိ လောကဓာတုယော ပဿေယျ, ပဉ္စပိ လောကဓာတုယော ပဿေယျ, ဒသပိ လောကဓာတုယော ပဿေယျ, ဝီသမ္ပိ လောကဓာတုယော ပဿေယျ, တိံသမ္ပိ လောကဓာတုယော ပဿေယျ, စတ္တာလီသမ္ပိ လောကဓာတုယော ပဿေယျ, ပညာသမ္ပိ လောကဓာတုယော ပဿေယျ, သတမ္ပိ လောကဓာတုယော ပဿေယျ, သဟဿိမ္ပိ စူဠနိကံ လောကဓာတုံ ပဿေယျ

ယ, ဒုဝိသဟဿိမှိ မဇ္ဈိမိကံ လောကဓာတုံ ပသ္သေယျ, တိသဟဿိမှိ လောကဓာတုံ ပသ္သေယျ, မဟာသဟဿိမှိ [တိသဟဿိံ မဟာသဟဿမှိ (က.)] လောကဓာတုံ ပသ္သေယျ, ယာဝတကံ တ [ယာဝတာ (သီ. က.)] ပန အာကင်္ခေယျ တာဝတကံ ပသ္သေယျ။ ဧဝံ ပရိသုဒ္ဓံ ဘဂဝတော ဒိဗ္ဗစက္ခု။ ဧဝံ ဘဂဝတ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာပိ စက္ခုမာ။

ကထံ ဘဂဝတ ပညာစက္ခုနာပိ စက္ခုမာ? ဘဂဝတ မဟာပညော ပုထုပညော ဇဝနပညော ဟာသပညော တိက္ခပညော နိဗ္ဗေဓိကပညော ပညာပဘေဒကုသလော ပဘိန္နညာဏော အဓိဂတပဋိသမ္ဘိဒပ္ပတ္တော စတုဝေသာရဇ္ဇပ္ပတ္တော ဒသဗလဓာရီ ပုရိသာသဘော ပုရိသသီဟော ပုရိသနာဂေါ ပုရိသာဇညော ပုရိသဓောရယှော အနန္တညာဏော အနန္တတေဇော အနန္တယသော အဍ္ဎော မဟဒ္ဓနော ဓနဝါ နေတာ ဝိနေတာ အနုနေတာ ပညာပေတာ နိဇ္ဈာပေတာ ပေက္ခေတာ ပသာဒေတာ။ သော ဟိ ဘဂဝတ အနုပ္ပန္နဿ မဂ္ဂဿ ဥပ္ပာဒေတာ အသဉ္ဇာတဿ မဂ္ဂဿ သဉ္ဇနေတာ အနက္ခာတဿ မဂ္ဂဿ အက္ခာတာ, မဂ္ဂညူ မဂ္ဂဝိဒူ မဂ္ဂကောဝိဒော မဂ္ဂါနုဂါ စ ပန ဧတရဟိ သာဝကာ ဝိဟရန္တိ ပစ္ဆာ သမန္နာဂတာ။

သော ဟိ ဘဂဝတ ဇာနံ ဇာနာတိ, ပဿံ ပဿတိ, စက္ခုဘူတော ဉာဏဘူတော ဓမ္မဘူတော ဗြဟ္မဘူတော ဝတ္တာ ပဝတ္တာ အတ္ထဿ နိန္နေတာ အမတဿ ဒာတာ ဓမ္မဿာမီ [ဓမ္မသာမိ (သျာ. က.)] တထာဂတော။ နတ္ထိ တဿ ဘဂဝတော အညာတံ အဒိဋ္ဌံ အဝိဒိတံ အသစ္ဆိကတံ အဖဿိတံ [အဖုသိတံ (သျာ. က.)] ပညာယ။ အတီတံ အနာဂတံ ပစ္စုပ္ပန္နံ [အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ (သျာ.)] ဥပာဒါယ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ သဗ္ဗာကာရေန ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ဉာဏမုခေ အာပါထံ အာဂစ္ဆန္တိ။ ယံ ကိဉ္စိ နေယျံ နာမ အတ္ထိ ဇာနိတဗ္ဗံ [အတ္ထိ ဓမ္မံ ဇာနိတဗ္ဗံ (က.)] အတ္တတ္ထော ဝါ ပရတ္ထော ဝါ ဥဘယတ္ထော ဝါ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကော ဝါ အတ္ထော သမ္ပရာယိကော ဝါ အတ္ထော ဥတ္တာနော ဝါ အတ္ထော ဂမ္ဘီရော ဝါ အတ္ထော ဂူဠှော ဝါ အတ္ထော ပဋိစ္ဆန္နော ဝါ အတ္ထော နေယျော ဝါ အတ္ထော နီတော ဝါ အတ္ထော အနဝဇ္ဇော ဝါ အတ္ထော နိက္ကိလေသော ဝါ အတ္ထော ဝေါဒါနော ဝါ အတ္ထော ပရမတ္ထော ဝါ [ပရမတ္ထော ဝါ အတ္ထော (က.)], သဗ္ဗံ တံ အန္တောဗုဒ္ဓဉာဏေ ပရိဝတ္တတိ။

သဗ္ဗံ ကာယကမ္မံ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ဉာဏာနုပရိဝတ္တိ, သဗ္ဗံ ဝစီကမ္မံ ဉာဏာနုပရိဝတ္တိ, သဗ္ဗံ မနောကမ္မံ ဉာဏာနုပရိဝတ္တိ။ အတီတေ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော အပ္ပဋိဟတံ ဉာဏံ, အနာဂတေ အပ္ပဋိဟတံ ဉာဏံ, ပစ္စုပ္ပန္နေ အပ္ပဋိဟတံ ဉာဏံ, ယာဝတကံ နေယျံ တာဝတကံ ဉာဏံ, ယာဝတကံ ဉာဏံ တာဝတကံ နေယျံ။ နေယျပရိယန္တိကံ ဉာဏံ, ဉာဏပရိယန္တိကံ နေယျံ, နေယျံ အတိက္ကမိတွာ ဉာဏံ နပ္ပဝတ္တတိ, ဉာဏံ အတိက္ကမိတွာ နေယျပထော နတ္ထိ။ အညမညပရိယန္တဋ္ဌာယိနော တေ ဓမ္မာ။ ယထာ ဒွိန္နံ သမုဂ္ဂပဋလာနံ သမ္မာဖုသိတာနံ ဟေဋ္ဌိမံ သမုဂ္ဂပဋလံ ဥပရိမံ နာတိဝတ္တတိ, ဥပရိမံ သမုဂ္ဂပဋလံ ဟေဋ္ဌိမံ နာတိဝတ္တတိ, အညမညပရိယန္တဋ္ဌာယိနော; ဧဝမေဝ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော နေယျဉ္စ ဉာဏဉ္စ အညမညပရိယန္တဋ္ဌာယိနော။ ယာဝတကံ နေယျံ တာဝတကံ ဉာဏံ, ယာဝတကံ ဉာဏံ တာဝတကံ နေယျံ, နေယျပရိယန္တိကံ ဉာဏံ, ဉာဏပရိယန္တိကံ နေယျံ။ နေယျံ အတိက္ကမိတွာ ဉာဏံ နပ္ပဝတ္တတိ, ဉာဏံ အတိက္ကမိတွာ နေယျပထော နတ္ထိ။ အညမညပရိယန္တဋ္ဌာယိနော တေ ဓမ္မာ။

သဗ္ဗဓမ္မေသု ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ဉာဏံ ပဝတ္တတိ။ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော အာဝဇ္ဇနပဋိဗဒ္ဓါ အာကင်္ခပဋိဗဒ္ဓါ မနသိကာရပဋိဗဒ္ဓါ စိတ္တုပ္ပာဒပဋိဗဒ္ဓါ။ သဗ္ဗသတ္တေသု ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ဉာဏံ ပဝတ္တတိ။ သဗ္ဗေသဉ္စ သတ္တာနံ ဘဂဝတ အာသယံ ဇာနာတိ, အနုသယံ ဇာနာတိ, စရိတံ ဇာနာတိ, အဓိမုတ္တိံ ဇာနာတိ, အပ္ပရဇက္ခေ မဟာရဇက္ခေ တိက္ခိန္ဒြိယေ မုဒိန္ဒြိယေ သွာကာရေ ဒွာကာရေ သုဝိညာပယေ ဒုဝိညာပယေ ဘဗ္ဗာဘဗ္ဗေ သတ္တေ ဇာနာတိ။ သဒေဝကော လောကော သမာရကော သဗြဟ္မကော သဿမဏဗြာဟ္မဏီ ပဇာ သဒေဝမနုဿာ အန္တောဗုဒ္ဓဉာဏေ ပရိဝတ္တတိ။

ယထာ ယေ ကေစိ မစ္ဆကစ္ဆပါ အန္တမသော တိမိတိမိင်္ဂလံ [တိမိတိပိင်္ဂလံ (က.)] ဥပာဒါယ အန္တောမဟာသမုဒ္ဒေ ပရိဝတ္တန္တိ, ဧဝမေဝ သဒေဝကော လောကော သမာရကော လောကော သဗြဟ္မကော လောကော သဿမဏဗြာဟ္မဏီ ပဇာ သဒေဝမနုဿာ အန္တောဗုဒ္ဓဉာဏေ ပရိဝတ္တတိ။ ယထာ ယေ ကေစိ ပက္ခီ အန္တမသော ဂရုဠံ ဝေနတေယျံ ဥပာဒါယ အာကာသဿ ပဒေသေ ပရိဝတ္တန္တိ, ဧဝမေဝ ယေပိ တေ သာရိပုတ္တသမာ ပညာယ သမန္နာဂတာ တေပိ ဗုဒ္ဓဉာဏဿ ပဒေသေ ပရိဝတ္တန္တိ; ဗုဒ္ဓဉာဏံ ဒေဝမနုဿာနံ ပညံ ဖရိတွာ အဘိဘဝိတွာ တိဋ္ဌတိ။

ယေပိ တေ ခတ္တိယပဏ္ဍိတာ ဗြာဟ္မဏပဏ္ဍိတာ ဂဟပတိပဏ္ဍိတာ သမဏပဏ္ဍိတာ နိပုဏာ ကတပရပ္ပဝါဒါ ဝါလဝေဓိရူပါ ဝေါဘိန္ဒန္တာ [ဝေါ ဘိန္ဒန္တာ (သျာ. က.)] မညေ စရန္တိ ပညာဂတေန ဒိဋ္ဌိဂတာနိ, တေ ပဉှံ အဘိသင်္ခရိတွာ အဘိသင်္ခရိတွာ တထာဂတံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆန္တိ ဂူဠှာနိ စ ပဋိစ္ဆန္နာနိ။ ကထိတာ ဝိသဇ္ဇိတာ စ တေ ပဉှာ ဘဂဝတာ [ဘဂဝတော (က.)] ဟောန္တိ နိဒ္ဒိဋ္ဌကာရဏာ။ ဥပက္ခိတ္တကာ စ တေ ဘဂဝတော သမ္ပဇ္ဇန္တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါဝ တတ္ထ အတိရောစတိ – ယဒိဒံ ပညာယာတိ။ ဧဝံ ဘဂဝါ ပညာစက္ခုနာပိ စက္ခုမာ။

ကထံ ဘဂဝါ ဗုဒ္ဓစက္ခုနာပိ စက္ခုမာ? ဘဂဝါ ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ လောကံ ဝေါလောကေန္တော [သြလောကေန္တော (က.)] အဒ္ဒသ သတ္တေ အပ္ပရဇက္ခေ မဟာရဇက္ခေ တိက္ခိန္ဒြိယေ မုဒိန္ဒြိယေ သွာကာရေ ဒွာကာရေ သုဝိညာပယေ ဒုဝိညာပယေ အပ္ပေကစ္စေ ပရလောကဝဇ္ဇဘယဒဿာဝိနော [ပရ ။ ဒဿာဝိနေ (က.)] ဝိဟရန္တေ။ သေယျထာပိ နာမ ဥပ္ပလိနိယံ ဝါ ပဒုမိနိယံ ဝါ ပုဏ္ဍရီကိနိယံ ဝါ အပ္ပေကစ္စာနိ ဥပ္ပလာနိ ဝါ ပဒုမာနိ ဝါ ပုဏ္ဍရီကာနိ ဝါ ဥဒကေ ဇာတာနိ ဥဒကေ သံဝဍ္ဎာနိ ဥဒကာနုဂ္ဂတာနိ အန္တောနိမုဂ္ဂပေါသီနိ [အန္တောနိမ္မုဂ္ဂပေါသီနိ (က.)] , အပ္ပေကစ္စာနိ ဥပ္ပလာနိ ဝါ ပဒုမာနိ ဝါ ပုဏ္ဍရီကာနိ ဝါ ဥဒကေ ဇာတာနိ ဥဒကေ သံဝဍ္ဎာနိ သမောဒကံ ဌိတာနိ, အပ္ပေကစ္စာနိ ဥပ္ပလာနိ ဝါ ပဒုမာနိ ဝါ ပုဏ္ဍရီကာနိ ဝါ ဥဒကေ ဇာတာနိ ဥဒကေ သံဝဍ္ဎာနိ ဥဒကာ အစ္စုဂ္ဂမ္မ တိဋ္ဌန္တိ အနုပလိတ္တာနိ ဥဒကေန; ဧဝမေဝံ ဘဂဝါ ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ လောကံ ဝေါလောကေန္တော အဒ္ဒသ သတ္တေ အပ္ပရဇက္ခေ မဟာရဇက္ခေ တိက္ခိန္ဒြိယေ မုဒိန္ဒြိယေ သွာကာရေ ဒွာကာရေ သုဝိညာပယေ ဒုဝိညာပယေ အပ္ပေကစ္စေ ပရလောကဝဇ္ဇဘယဒဿာဝိနော ဝိဟရန္တေ။ ဇာနာတိ ဘဂဝါ – ''အယံ ပုဂ္ဂလော ရာဂစရိတော, အယံ ဒေါသစရိတော, အယံ မောဟစရိတော, အယံ ဝိတက္ကစရိတော, အယံ သဒ္ဓါစရိတော, အယံ ဉာဏစရိတော''တိ။ ရာဂစရိတဿ ဘဂဝါ ပုဂ္ဂလဿ အသုဘကထံ ကထေတိ; ဒေါသစရိတဿ ဘဂဝါ ပုဂ္ဂလဿ မေတ္တာဘာဝနံ အာစိက္ခတိ; မောဟစရိတဿ ဘဂဝါ ပုဂ္ဂလဿ ဥဒ္ဒေသေ ပရိပုစ္ဆာယ ကာလေန ဓမ္မဿဝနေ ကာလေန ဓမ္မသာကစ္ဆာယ ဂရုသံဝါသေ နိဝေသေတိ; ဝိတက္ကစရိတဿ ဘဂဝါ ပုဂ္ဂလဿ အာနာပာနဿတိံ အာစိက္ခတိ; သဒ္ဓါစရိတဿ ဘဂဝါ ပုဂ္ဂလဿ ပသာဒနီယံ နိမိတ္တံ အာစိက္ခတိ ဗုဒ္ဓသုဗောဓိံ [ဗုဒ္ဓသုဗုဒ္ဓတံ (က.)] ဓမ္မသုဓမ္မတံ သင်္ဃသုပ္ပဋိပတ္တိံ သီလာနိ စ; အတ္တနော ဉာဏစရိတဿ ဘဂဝါ ပုဂ္ဂလဿ ဝိပဿနာနိမိတ္တံ အာစိက္ခတိ အနိစ္စာကာရံ ဒုက္ခာကာရံ အနတ္တာကာရံ။

> ''သေလေ ယထာ ပဗ္ဗတမုဒ္ဓနိဋ္ဌိတော၊ ယထာပိ ပဿေ ဇနတံ သမန္တတော။
> တထူပမံ ဓမ္မမယံ သုမေဓ၊ ပါသာဒမာရုယှ သမန္တစက္ခု။
> သောကာဝတိဏ္ဏံ [သောကာဝကိဏ္ဏံ (သျာ.)] ဇနတမပေတသောကော၊ အဝေက္ခဿု ဇာတိဇရာဘိဘူတ''န္တိ။

ဧဝံ ဘဂဝါ ဗုဒ္ဓစက္ခုနာပိ စက္ခုမာ။

ကထံ ဘဂဝါ သမန္တစက္ခုနာပိ စက္ခုမာ? သမန္တစက္ခု ဝုစ္စတိ သဗ္ဗညုတညာဏံ။ ဘဂဝါ သဗ္ဗညုတညာဏေန ဥပေတော သမုပေတော ဥပါဂတော သမုပါဂတော ဥပပန္နော သမုပပန္နော သမန္နာဂတော။

> ''န တဿ အဒ္ဒိဋ္ဌမိဓတ္ထိ ကိဉ္စိ၊ အထော အဝိညာတမဇာနိတဗ္ဗံ။
> သဗ္ဗံ အဘိညာသိ ယဒတ္ထိ နေယျံ၊ တထာဂတော တေန သမန္တစက္ခူ''တိ။

ဧဝံ ဘဂဝါ သမန္တစက္ခုနာပိ စက္ခုမာတိ – န မေ ဒိဋ္ဌော ဣတော ပုဗ္ဗေ၊ န သုတော ဥဒ ကဿစိ၊ ဧဝံ ဝဂ္ဂုဝဒေါ သတ္ထာ၊ တုသိတာ ဂဏိမာဂတော… —

ယာဝတတိယဥ္စ ဒေဝီသိ, ဗြာဟ္မဏ ရောတိ မေ သုတ န္တိ ယာဝတတိယံ ဗုဒ္ဓေ သဟဓမ္မိကံ ပဉှံ ပုဋ္ဌော ဗြာကရောတိ နော သံသာရေတီတိ [သမ္မာယတီတိ (သျာ.)] – ဧဝံ မယာ ဥဂ္ဂဟိတံ, ဧဝံ မယာ ဥပဓာရိတံ, ဧဝံ မယာ ဥပလက္ခိတံ။ **ဒေဝီသီ**တိ ဘဂဝါ စေဝ ဣသိ စာတိ – ဒေဝီသိ။ ယထာ ရာဇာ ပဗ္ဗဇိတာ ဝုစ္စန္တိ ရာဇိသယော, ဗြာဟ္မဏာ ပဗ္ဗဇိတာ ဝုစ္စန္တိ ဗြာဟ္မဏိသယော, ဧဝမေဝ ဘဂဝါ ဒေဝေါ စေဝ ဣသိ စာတိ – ဒေဝီသိ။

အထ ဝါ, ဘဂဝါ ပဗ္ဗဇိတောတိပိ ဣသိ။ မဟန္တံ သီလက္ခန္ဓံ ဧသီ ဂဝေသီ ပရိယေသီတိပိ ဣသိ။ မဟန္တံ သမာဓိက္ခန္ဓံ။ပေ.။ မဟန္တံ ပညာက္ခန္ဓံ။ မဟန္တံ ဝိမုတ္တိက္ခန္ဓံ။ မဟန္တံ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနက္ခန္ဓံ ဧသီ ဂဝေသီ ပရိယေ

သီတိပိ ဣလသိ။ မဟတော တမောကာယသ္သ ပဒာလနံ ဧသီ ဂဝေသီ ပရိယေသီတိပိ ဣလသိ။ မဟတော ဝိပလ္လာသသ္သ ပ ဘေဒနံ ဧသီ ဂဝေသီ ပရိယေသီတိပိ ဣလသိ။ မဟတော တဏှာသလ္လသ္သ အဗ္ဗုဟနံ။ မဟတော ဒိဋ္ဌိသင်္ဃာဋဿ ဝိနိ ဝေဌနံ။ မဟတော မာနဒ္ဓဇဿ ပပါတနံ။ မဟတော အဘိသင်္ခါရဿ ဝူပသမံ။ မဟတော ဩဃဿ နိတ္ထရဏံ။ မဟ တော ဘာရဿ နိက္ခေပနံ။ မဟတော သံသာရဝဋ္ဋဿ ဥပစ္ဆေဒံ။ မဟတော သန္တာပဿ နိဗ္ဗာပနံ။ မဟတော ပရိဠာ ဟဿ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိံ။ မဟတော ဓမ္မဒ္ဓဇဿ ဥဿာပနံ ဧသီ ဂဝေသီ ပရိယေသီတိပိ ဣလသိ။ မဟန္တေ သတိပဋ္ဌ ာနေ။ မဟန္တေ သမ္မပ္ပဓာနေ။ မဟန္တာနိ ဣဒ္ဓိပါဒါနိ။ မဟန္တာနိ ဗလာနိ။ မဟန္တေ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ။ မဟန္တံ အရိယံ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ။ မဟန္တံ ပရမတ္ထံ ံအမတံ နိဗ္ဗာနံ ဧသီ ဂဝေသီ ပရိယေသီတိပိ ဣလသိ။ မဟေသက္ခေဟိ တ သတ္တေ ဟိ ဧသိတော ဂဝေသိတော ပရိယေသိတော – ''ကဟံ ဗုဒ္ဓေါ, ကဟံ ဘဂဝါ, ကဟံ ဒေဝဒေဝေါ, ကဟံ နရာသဘော''တိပိ ဣလသီတိ – ယာဝတတိယဉ္စ ဒေဝိသိ ဗျာကရောတီတိ မေ သုတံ။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

''ဒ္ဒွိတဟံ သက္ကံ အပုစ္ဆိဿံ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ မောဃရာဇာ]
န မေ ဗျာကာသိ စက္ခုမာ။
ယာဝတတိယဉ္စ ဒေဝိသိ၊ ဗျာကရောတီတိ မေ သုတ''န္တိ။

၈၆. **အယံ လောကော ပရော လောကော၊ ဗြဟ္မလောကော သဒေဝကော။**
ဒိဋ္ဌိံ တေ နာဘိဇာနာတိ၊ ဂေါတမဿ ယသဿိနော။

အယံ လောကော ပရော လောကောတိ။ **အယံ လောကော**တိ မနုဿလောကော။ **ပရော လောကော**တိ မနုဿလော ကံ ဌပေတွာ သဗ္ဗော ပရော လောကောတိ – အယံ လောကော ပရော လောကော။

ဗြဟ္မလောကော သဒေဝကောတိ သဒေဝကော လောကော သမာရကော သဗြဟ္မကော သဿမဏဗြာဟ္မဏီ ပဇာ သဒေဝမနုဿာတိ – ဗြဟ္မလောကော သဒေဝကော။

ဒိဋ္ဌိံ တေ နာဘိဇာနာတီတိ တုယှံ ဒိဋ္ဌိံ ခန္တိံ ရုစိံ လဒ္ဓိံ အဇ္ဈာသယံ အဓိပ္ပာယံ လောကော န ဇာနာတိ – ''အယံ ဧဝံဒိဋ္ဌိကော ဧဝံခန္တိကော ဧဝံရုစိကော ဧဝံလဒ္ဓိကော ဧဝံအဇ္ဈာသယော ဧဝံအဓိပ္ပာယော''တိ န ဇာနာတိ န ပဿတိ န ဒက္ခတိ နာဓိဂစ္ဆတိ န ဝိန္ဒတိ န ပဋိလဘတီတိ – ဒိဋ္ဌိံ တေ နာဘိဇာနာတိ။

ဂေါတမဿ ယသဿိနောတိ ဘဂဝါ ယသပ္ပတ္တောတိ ယသဿီ။ အထ ဝါ, ဘဂဝါ သက္ကတော ဂရုက တော မာနိတော ပူဇိတော အပစိတော လာဘီ စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနန္တိပိ ယသဿ သီတိ – ဂေါတမဿ ယသဿိနော။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

''အယံ လောကော ပရော လောကော၊ ဗြဟ္မလောကော သဒေဝကော။
ဒိဋ္ဌိံ တေ နာဘိဇာနာတိ၊ ဂေါတမဿ ယသဿိနော''တိ။

၈၇. **ဧဝံ အဘိက္ကန္တဒဿာဝိံ၊ အတ္ထိ ပဉှေန အာဂမံ။**
ကထံ လောကံ အဝေက္ခန္တံ၊ မစ္စုရာဇာ န ပဿတိ။

ဧဝံ အဘိက္ကန္တဒဿာဝိန္တိ ဧဝံ အဘိက္ကန္တဒဿာဝိံ အဂ္ဂဒဿာဝိံ သေဋ္ဌဒဿာဝိံ ဝိသေဋ္ဌဒဿာဝိံ ပါမောက္ခဒဿာဝိံ ဥတ္တမဒဿာဝိံ ပရမဒဿာဝိန္တိ – ဧဝံ အဘိက္ကန္တဒဿာဝိံ။

အတ္ထိ ပဉှေန အာဂမန္တိ ပဉှေန အတ္ထိကော အာဂတောမှာတိ။ပေ.။ ဝဟဿေတံ ဘာရန္တိ, ဧဝမ္ပိ အတ္ထိ ပဉှေန အာဂမံ။

ကထံ လောကံ အဝေက္ခန္တန္တိ ကထံ လောကံ အဝေက္ခန္တံ ပစ္စဝေက္ခန္တံ တုလယန္တံ တီရယန္တံ ဝိဘာဝယ န္တံ ဝိဘူတံ ကရောန္တန္တိ – ကထံ လောကံ အဝေက္ခန္တံ။

မစ္ဆရိယာ န ပသ္သတီ တိ မစ္ဆရိယာ န ပဿတိ န ဒက္ခတိ နာဓိဂစ္ဆတိ န ဝိန္ဒတိ န ပဋိလဘတီတိ – မစ္ဆရိယာ န ပ ဿတိ။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

"ဧဝံ အဘိက္ကန္တဒဿာဝိံ၊ အတ္ထိ ပဥှေန အာဂမံ။
ကထံ လောကံ အဝေက္ခန္တံ၊ မစ္စုရာဇာ န ပဿတီ"တိ။

၈၈. **သုညတော လောကံ အဝေက္ခဿု၊ မောဃရာဇ သဒါ သတော။**
အတ္တာနုဒိဋ္ဌိံ ဦဟစ္စ၊ ဧဝံ မစ္စုတရော သိယာ။
ဧဝံ လောကံ အဝေက္ခန္တံ၊ မစ္စုရာဇာ န ပဿတိ။

သုညတော လောကံ အဝေက္ခဿု တိ။ **လောကော**တိ နိရယလောကော တိရစ္ဆာနလောကော ပေတ္တိဝိသယလော ကော မနုဿလောကော ဒေဝလောကော ခန္ဓလောကော ဓာတုလောကော အာယတနလောကော အယံ လောကော ပရော လောကော ဗြဟ္မလောကော သဒေဝကော [သဒေဝကော လောကော (က.)]။ အညတရော ဘိက္ခု ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေစ – "လောကော လောကောတိ, ဘန္တေ, ဝုစ္စတိ။ ကိတ္တာဝတာ နု ခော, ဘန္တေ, လောကောတိ ဝုစ္စတီ"တိ? "လုဇ္ဇတီတိ ခော, ဘိက္ခု, တသ္မာ လောကောတိ ဝုစ္စတိ။ ကိဉ္စ လုဇ္ဇတိ? စက္ခု ခော ဘိက္ခု လုဇ္ဇတိ, ရူပာ လုဇ္ဇန္တိ, စက္ခုဝိညာဏံ လု ဇ္ဇတိ, စက္ခုသမ္ဖဿော လုဇ္ဇတိ, ယမ္ပိဒံ [ယမိဒံ (က.) ပဿ သံ. နိ. ၄.၈၂] စက္ခုသမ္ဖဿပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝေဒယိ တံ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ တမ္ပိ လုဇ္ဇတိ; သောတံ လုဇ္ဇတိ, ဃာနံ လုဇ္ဇန္တိ။ပေ.။ ကာယော လုဇ္ဇတိ , ဖော ဋ္ဌဗ္ဗာ လုဇ္ဇန္တိ; မနော လုဇ္ဇတိ, ဓမ္မာ လုဇ္ဇန္တိ, မနောဝိညာဏံ လုဇ္ဇတိ, မနောသမ္ဖဿော လုဇ္ဇတိ; ယမ္ပိဒံ မနောသမ္ဖဿပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝေဒယိတံ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ တမ္ပိ လုဇ္ဇတိ။ လုဇ္ဇတီတိ ခော, ဘိက္ခု, တသ္မာ လောကောတိ ဝုစ္စတီ"။

သုညတော လောကံ အဝေက္ခဿု တိ ဒွီဟိ ကာရဏေဟိ သုညတော လောကံ အဝေက္ခတိ – အဝသိယပဝတ္တသ လ္လက္ခဏဝသေန [အဝသ္သိယပဝတ္တ ။ (သျာ.)] ဝါ တုစ္ဆသင်္ခါရသမနုပဿနာဝသေန ဝါ။ ကထံ အဝသိယပဝ တ္တသလ္လက္ခဏဝသေန သုညတော လောကံ အဝေက္ခတိ? ရူပေ ဝသော န လဗ္ဘတိ, ဝေဒနာယ ဝသော န လဗ္ဘတိ, သညာယ ဝသော န လဗ္ဘတိ, သင်္ခါရေသု ဝသော န လဗ္ဘတိ, ဝိညာဏေ ဝသော န လဗ္ဘတိ။ ဝုတ္တဥှေတံ ဘဂဝ တာ [ပဿ သံ. နိ. ၃.၅၉] – "ရူပံ, ဘိက္ခဝေ, အနတ္တာ။ ရူပဉ္စ ဟိဒံ, ဘိက္ခဝေ, အတ္တာ အဘဝိဿ, နယိဒံ ရူပံ အာဗာ ဓာယ သံဝတ္တေယျ; လဗ္ဘေထ စ ရူပေ – 'ဧဝံ မေ ရူပံ ဟောတု, ဧဝံ မေ ရူပံ မာ အဟောသီ'တိ။ ယသ္မာ စ ခော, ဘိက္ခဝေ, ရူပံ အနတ္တာ, တသ္မာ ရူပံ အာဗာဓာယ သံဝတ္တတိ န စ လဗ္ဘတိ ရူပေ – 'ဧဝံ မေ ရူပံ ဟောတု, ဧဝံ မေ ရူပံ မာ အဟောသီ'တိ။

"ဝေဒနာ အနတ္တာ။ ဝေဒနာ စ ဟိဒံ, ဘိက္ခဝေ, အတ္တာ အဘဝိဿ, နယိဒံ ဝေဒနာ အာဗာဓာယ သံဝတ္တေယျ; လဗ္ဘေထ စ ဝေဒနာယ – 'ဧဝံ မေ ဝေဒနာ ဟောတု, ဧဝံ မေ ဝေဒနာ မာ အဟောသီ'တိ။ ယသ္မာ စ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒနာ အနတ္တာ, တသ္မာ ဝေဒနာ အာဗာဓာယ သံဝတ္တတိ, န စ လဗ္ဘတိ ဝေဒနာယ – 'ဧဝံ မေ ဝေဒနာ ဟောတု, ဧဝံ မေ ဝေဒနာ မာ အဟောသီ'တိ။

"သညာ အနတ္တာ။ သညာ စ ဟိဒံ, ဘိက္ခဝေ, အတ္တာ အဘဝိဿ, နယိဒံ သညာ အာဗာဓာယ သံဝတ္တေယျ; လဗ္ဘေထ စ သညာယ – 'ဧဝံ မေ သညာ ဟောတု, ဧဝံ မေ သညာ မာ အဟောသီ'တိ။ ယသ္မာ စ ခော, ဘိက္ခဝေ, သညာ အနတ္တာ, တသ္မာ သညာ အာဗာဓာယ သံဝတ္တတိ, န စ လဗ္ဘတိ သညာယ – 'ဧဝံ မေ သညာ ဟောတု, ဧဝံ မေ သညာ မာ အဟောသီ'တိ။

"သင်္ခါရာ အနတ္တာ။ သင်္ခါရာ စ ဟိဒံ, ဘိက္ခဝေ, အတ္တာ အဘဝိဿံသု, နယိဒံ သင်္ခါရာ အာဗာဓာယ သံဝတ္တေယျုံ; လဗ္ဘေထ စ သင်္ခါရေသု – 'ဧဝံ မေ သင်္ခါရာ ဟောန္တု, ဧဝံ မေ သင်္ခါရာ မာ အဟေသု'န္တိ။ ယသ္မာ စ ခော, ဘိက္ခဝေ , သင်္ခါရာ အနတ္တာ, တသ္မာ သင်္ခါရာ အာဗာဓာယ သံဝတ္တန္တိ, န စ လဗ္ဘတိ သင်္ခါရေသု – 'ဧဝံ မေ သင်္ခါရာ ဟောန္တု, ဧဝံ မေ သင်္ခါရာ မာ အဟေသု'န္တိ။

“ဝိညာဏံ အနတ္တာ။ ဝိညာဏဉ္စ ဟိဒံ, ဘိက္ခဝေ, အတ္တာ အဘဝိဿ, နယိဒံ ဝိညာဏံ အာဗာဓာယ သံဝတ္တေယျ; လဗ္ဘေထ စ ဝိညာဏေ – ‘ဧဝံ မေ ဝိညာဏံ ဟောတု, ဧဝံ မေ ဝိညာဏံ မာ အဟောသီ’တိ။ ယသ္မာ စ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဝိညာဏံ အနတ္တာ, တသ္မာ ဝိညာဏံ အာဗာဓာယ သံဝတ္တတိ, န စ လဗ္ဘတိ ဝိညာဏေ – ‘ဧဝံ မေ ဝိညာဏံ ဟောတု, ဧဝံ မေ ဝိညာဏံ မာ အဟောသီ’”တိ။

ဝုတ္တဉ္စေဟေတံ ဘဂဝတာ – “နာယံ, ဘိက္ခဝေ, ကာယော တုမှာကံ, နပိ အညေသံ [ပရေသံ (သျာ.) ပဿ သံ. နိ. ၂.၃၇]။ ပုရာဏမိဒံ, ဘိက္ခဝေ, ကမ္မံ အဘိသင်္ခတံ အဘိသဉ္စေတယိတံ ဝေဒနိယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တတြ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သုတဝါ အရိယသာဝကော ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒံယေဝ သာဓုကံ ယောနိသော မနသိ ကရောတိ – ‘ဣတိ ဣမသ္မိံ သတိ ဣဒံ ဟောတိ, ဣမဿုပ္ပာဒါ ဣဒံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ; ဣမသ္မိံ အသတိ ဣဒံ န ဟောတိ, ဣမဿ နိရောဓာ ဣဒံ နိရုဇ္ဈတိ, ယဒိဒံ – အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ, သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ, ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပံ, နာမရူပပစ္စယာ သဠာယတနံ, သဠာယတနပစ္စယာ ဖဿော, ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ, ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ, တဏှာပစ္စယာ ဥပါဒါနံ, ဥပါဒါနပစ္စယာ ဘဝေါ, ဘဝပစ္စယာ ဇာတိ, ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏံ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ သမ္ဘဝန္တိ – ဧဝမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟောတိ’”။

“အဝိဇ္ဇာယ တွေဝ အသေသဝိရာဂနိရောဓာ သင်္ခါရနိရောဓော, သင်္ခါရနိရောဓာ ဝိညာဏနိရောဓော ။ပေ.။ ဇာတိနိရောဓာ ဇရာမရဏံ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ နိရုဇ္ဈန္တိ, ဧဝမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ နိရောဓော ဟောတီ”တိ။ ဧဝံ အဝသိယပဝတ္တသလ္လက္ခဏဝသေန သုညတော လောကံ အဝေက္ခတိ။

ကထံ တုစ္ဆသင်္ခါရသမနုပဿနာဝသေန သုညတော လောကံ အဝေက္ခတိ? ရူပေ သာရော န လဗ္ဘတိ, ဝေဒနာယ သာရော န လဗ္ဘတိ, သညာယ သာရော န လဗ္ဘတိ, သင်္ခါရေသု သာရော န လဗ္ဘတိ, ဝိညာဏေ သာရော န လဗ္ဘတိ; ရူပံ အဿာရံ နိဿာရံ သာရာပဂတံ နိစ္စသာရသာရေန ဝါ သုခသာရသာရေန ဝါ အတ္တသာရသာရေန ဝါ နိစ္စေန ဝါ ဓုဝေန ဝါ သဿတေန ဝါ အဝိပရိဏာမဓမ္မေန ဝါ။ ဝေဒနာ အဿာရာ နိဿာရာ သာရာပဂတာ။ပေ.။ သညာ အဿာရာ နိဿာရာ သာရာပဂတာ။ သင်္ခါရာ အဿာရာ နိဿာရာ သာရာပဂတာ။ ဝိညာဏံ အဿာရံ နိဿာရံ သာရာပဂတံ နိစ္စသာရသာရေန ဝါ သုခသာရသာရေန ဝါ အတ္တသာရသာရေန ဝါ နိစ္စေန ဝါ ဓုဝေန ဝါ သဿတေန ဝါ အဝိပရိဏာမဓမ္မေန ဝါ။ ယထာ နဠော အဿာရော နိဿာရော သာရာပဂတော, ယထာ စ ဧရဏ္ဍော။ပေ.။ ယထာ စ ဥဒုမ္ဗရော အဿာရော နိဿာရော သာရာပဂတော, ယထာ စ သေတဂစ္ဆော [သေတဝစ္ဆော (က.)] အဿာရော နိဿာရော သာရာပဂတော, ယထာ စ ပာလိဘဒ္ဒကော [ဟင္ဂုဘဒ္ဒကော (က.)] အဿာရော နိဿာရော သာရာပဂတော, ယထာ စ ဖေဏပိဏ္ဍော [ဖေဏုပိဏ္ဍော (သျာ.)] အဿာရော နိဿာရော သာရာပဂတော, ယထာ စ ဥဒကပုဗ္ဗုဠံ [ပုဗ္ဗုလကံ (သျာ.)] အဿာရံ နိဿာရံ သာရာပဂတံ, ယထာ စ မရီစိ အဿာရာ နိဿာရာ သာရာပဂတာ, ယထာ ကဒလိက္ခန္ဓော အဿာရော နိဿာရော သာရာပဂတော, ယထာ မာယာ အဿာရာ နိဿာရာ သာရာပဂတာ – ဧဝမေဝ ရူပံ အဿာရံ နိဿာရံ သာရာပဂတံ နိစ္စသာရသာရေန ဝါ သုခသာရသာရေန ဝါ အတ္တသာရသာရေန ဝါ နိစ္စေန ဝါ ဓုဝေန ဝါ သဿတေန ဝါ အဝိပရိဏာမဓမ္မေန ဝါ။ ဝေဒနာ အဿာရာ နိဿာရာ သာရာပဂတာ။ပေ.။ သညာ အဿာရာ နိဿာရာ သာရာပဂတာ။ သင်္ခါရာ အဿာရာ နိဿာရာ သာရာပဂတာ။ ဝိညာဏံ အဿာရံ နိဿာရံ သာရာပဂတံ နိစ္စသာရသာရေန ဝါ သုခသာရသာရေန ဝါ အတ္တသာရသာရေန ဝါ နိစ္စေန ဝါ ဓုဝေန ဝါ သဿတေန ဝါ အဝိပရိဏာမဓမ္မေန ဝါ။ ဧဝံ တုစ္ဆသင်္ခါရသမနုပဿနာဝသေန သုညတော လောကံ အဝေက္ခတိ။ ဣမေဟိ ဒွီဟိ ကာရဏေဟိ သုညတော လောကံ အဝေက္ခတိ။

အပိ စ, ဆဟာကာရေဟိ သုညတော လောကံ အဝေက္ခတိ။ စက္ခု သုညံ [သျာ. ။ ဟေတ္ထကေ ဣမသ္မိံ ဌာနေ အညထာ ဒိဿတိ] အတ္တေန ဝါ အတ္တနိယေန ဝါ နိစ္စေန ဝါ ဓုဝေန ဝါ သဿတေန ဝါ အဝိပရိဏာမဓမ္မေန ဝါ, သောတံ သုညံ။ပေ.။ ဃာနံ သုညံ။ ဇိဝှာ သုညာ။ ကာယော သုညော။ မနော သုညော အတ္တေန ဝါ အတ္တနိယေန ဝါ နိစ္စေန ဝါ ဓုဝေန ဝါ သဿတေန ဝါ အဝိပရိဏာမဓမ္မေန ဝါ။ ရူပာ သုညာ။ပေ.။ သဒ္ဒါ သုညာ။ ဂန္ဓာ သုညာ။ ရသာ သုညာ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ သုညာ။ ဓမ္မာ သုညာ အတ္တေန ဝါ အတ္တနိယေန ဝါ နိစ္စေန ဝါ ဓုဝေန ဝါ သဿတေန ဝါ အဝိပရိဏာမဓမ္မေန ဝါ ။ စက္ခုဝိညာဏံ သုညံ။ပေ.။ မနောဝိညာဏံ သုညံ။ စက္ခုသမ္ဖဿော သုညော ။ မနောသမ္ဖဿော သုညော။ စက္ခုသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ သုညာ။ မနောသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ သုညာ။ ရူပသညာ သုညာ။ ဓမ္မသညာ သုညာ။ ရူပသဉ္စေတနာ သု

ညာ။ ဓမ္မသဉ္စေတနာ သုညာ။ ရူပတဏှာ သုညာ။ ရူပဝိတက္ကော သုညော။ ရူပဝိစာရော သုညော။ ဓမ္မဝိစာရော သုညော အတ္တေန တ အတ္တနိယေန တ နိစ္စေန တ ဓုဝေန တ သဿတေန တ အဝိပရိဏာမဓမ္မေန တ။ ဧဝံ ဆဟာကာရေဟိ သုညတော လောကံ အဝေက္ခတိ။

အပိ စ, ဒသဟာကာရေဟိ သုညတော လောကံ အဝေက္ခတိ။ ရူပံ ရိတ္တတော တုစ္ဆတော သုညတော အနတ္တတော အသာရကတော ဝဓကတော ဝိဘဝတော အဃမူလတော သာသဝတော သင်္ခတတော; ဝေဒနံ။ပေ.။ သညံ။ သင်္ခာရေ။ ဝိညာဏံ။ စုတိံ။ ဥပပတ္တိံ။ ပဋိသန္ဓိံ။ ဘဝံ။ သံသာရဝဋ္ဋံ ရိတ္တတော တုစ္ဆတော သုညတော အနတ္တတော အသာရကတော ဝဓကတော ဝိဘဝတော အဃမူလတော သာသဝတော သင်္ခတတော။ ဧဝံ ဒသဟာကာရေဟိ သုညတော လောကံ အဝေက္ခတိ။

အပိ စ, ဒွါဒသဟာကာရေဟိ သုညတော လောကံ အဝေက္ခတိ။ ရူပံ န သတ္တော န ဇီဝေါ န နရော န မာဏဝေါ န ဣတ္ထီ န ပုရိသော န အတ္တာ န အတ္တနိယံ နာဟံ န မမ န ကောစိ န ကဿစိ; ဝေဒနာ။ပေ.။ သညာ။ သင်္ခါရာ။ ဝိညာဏံ န သတ္တော န ဇီဝေါ န နရော န မာဏဝေါ န ဣတ္ထီ န ပုရိသော န အတ္တာ န အတ္တနိယံ နာဟံ န မမ န ကောစိ န ကဿစိ။ ဧဝံ ဒွါဒသဟာကာရေဟိ သုညတော လောကံ အဝေက္ခတိ။

ဝုတ္တဉ္စေဟတံ ဘဂဝတာ – ''ယံ, ဘိက္ခဝေ, န တုမှာကံ တံ ပဇဟထ။ တံ ဝေါ ပဟီနံ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယ ဘဝိဿတိ။ ကိဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, န တုမှာကံ? ရူပံ, ဘိက္ခဝေ, န တုမှာကံ; တံ ပဇဟထ။ တံ ဝေါ ပဟီနံ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယ ဘဝိဿတိ။ ဝေဒနာ, ဘိက္ခဝေ, န တုမှာကံ; တံ ပဇဟထ။ သာ ဝေါ ပဟီနာ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယ ဘဝိဿတိ။ သညာ, ဘိက္ခဝေ, န တုမှာကံ; တံ ပဇဟထ။ သာ ဝေါ ပဟီနာ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယ ဘဝိဿတိ။ သင်္ခါရာ, ဘိက္ခဝေ, န တုမှာကံ; တေ ပဇဟထ။ တေ ဝေါ ပဟီနာ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယ ဘဝိဿန္တိ။ ဝိညာဏံ, ဘိက္ခဝေ, န တုမှာကံ; တံ ပဇဟထ။ တံ ဝေါ ပဟီနံ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယ ဘဝိဿတိ။ သေယျထာပိ [တံ ကိံ မညထ (သျာ. က.) ပဿ သံ. နိ. ၃.၃၃], ဘိက္ခဝေ, ယံ ဣမသ္မိံ ဇေတဝနေ တိဏကဋ္ဌသာခါပလာသံ တံ ဇနော ဟရေယျ ဝါ ဍဟေယျ ဝါ ယထာပစ္စယံ ဝါ ကရေယျ။ အပိ နု တုမှာကံ ဧဝမဿ – 'အမှေ ဇနော ဟရတိ ဝါ ဍဟတိ ဝါ ယထာပစ္စယံ ဝါ ကရောတီ'တိ? 'နော ဟေတံ, ဘန္တေ'။ 'တံ ကိဿ ဟေတု'? 'န ဟိ နော ဧတံ, ဘန္တေ, အတ္တာ ဝါ အတ္တနိယံ ဝါ'တိ။ ဧဝမေဝ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ယံ န တုမှာကံ တံ ပဇဟထ; တံ ဝေါ ပဟီနံ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယ ဘဝိဿတိ။ ကိဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, န တုမှာကံ? ရူပံ, ဘိက္ခဝေ, န တုမှာကံ; တံ ပဇဟထ။ တံ ဝေါ ပဟီနံ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယ ဘဝိဿတိ။ ဝေဒနာ။ပေ.။ သညာ။ သင်္ခါရာ။ ဝိညာဏံ, ဘိက္ခဝေ, န တုမှာကံ; တံ ပဇဟထ။ တံ ဝေါ ပဟီနံ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယ ဘဝိဿတီ''တိ။ ဧဝမ္ပိ သုညတော လောကံ အဝေက္ခတိ။

အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – '''သုညော [သုညတော (က.) ပဿ သံ. နိ. ၄.၈၅] လောကော, သုညော လောကော'တိ, ဘန္တေ, ဝုစ္စတိ။ ကိတ္တာဝတာ နု ခေါ, ဘန္တေ, သုညော လောကောတိ ဝုစ္စတီ''တိ? ''ယသ္မာ စ ခေါ, အာနန္ဒ, သုညံ အတ္တေန ဝါ အတ္တနိယေန ဝါ, တသ္မာ သုညော လောကောတိ ဝုစ္စတိ။ ကိဉ္စာနန္ဒ, သုညံ အတ္တေန ဝါ အတ္တနိယေန ဝါ? စက္ခု ခေါ, အာနန္ဒ, သုညံ အတ္တေန ဝါ အတ္တနိယေန ဝါ။ ရူပါ သုညာ။ပေ.။ စက္ခုဝိညာဏံ သုညံ။ စက္ခုသမ္ဖဿော သုညော။ ယမ္ပိဒံ စက္ခုသမ္ဖဿပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝေဒယိတံ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ တမ္ပိ သုညံ အတ္တေန ဝါ အတ္တနိယေန ဝါ။ သောတံ သုညံ။ သဒ္ဒါ သုညာ။ ဃာနံ သုညံ။ ဂန္ဓာ သုညာ။ ဇိဝှာ သုညာ။ ရသာ သုညာ။ ကာယော သုညော ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ သုညာ။ မနော သုညော။ ဓမ္မာ သုညာ။ မနောဝိညာဏံ သုညံ။ မနောသမ္ဖဿော သုညော။ ယမ္ပိဒံ သုညံ မနောသမ္ဖဿပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝေဒယိတံ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ တမ္ပိ သုညံ အတ္တေန ဝါ အတ္တနိယေန ဝါ။ ယသ္မာ စ ခေါ, အာနန္ဒ, သုညံ အတ္တေန ဝါ အတ္တနိယေန ဝါ, တသ္မာ သုညော လောကောတိ ဝုစ္စတီ''တိ။ ဧဝမ္ပိ သုညတော လောကံ အဝေက္ခတိ။

''သုဒ္ဓံ ဓမ္မသမုပ္ပာဒံ, သုဒ္ဓသင်္ခါရသန္တတိံ။
ပဿန္တဿ ယထာဘူတံ, န ဘယံ ဟောတိ ဂာမဏိ။

''တိဏကဋ္ဌသမံ လောကံ, ယဒာ ပညာယ ပဿတိ။

နာညံ [န အညံ (သီ. သျာ. က.)] ပတ္တယတေ ကိဉ္စိ၊ အညတ္ရုပ္ပဋိသန္ဓိယာ”တိ။

ဧဝမ္ပိ သုညတော လောကံ အဝေက္ခတိ။

ဝုတ္တဉ္စေဟံ ဘဂဝတာ [ပဋိ သံ. နိ. ၄.၂၄၆] – “ဧဝမေဝ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ရူပံ သမန္နေသတိ ယာဝတာ ရူပဿ ဂတိ, ဝေဒနံ သမန္နေသတိ ယာဝတာ ဝေဒနာယ ဂတိ, သညံ သမန္နေသတိ ယာဝတာ သညာယ ဂတိ, သင်္ခါရေ သမန္နေသတိ ယာဝတာ သင်္ခါရာနံ ဂတိ, ဝိညာဏံ သမန္နေသတိ ယာဝတာ ဝိညာဏဿ ဂတိ ။ တဿ ရူပံ [တဿ ဘိက္ခုနော ရူပံ (သျာ.)] သမန္နေသတော ယာဝတာ ရူပဿ ဂတိ, ဝေဒနံ။ပေ.။ သညံ။ သင်္ခါရေ။ ဝိညာဏံ သမန္နေသတော ယာဝတာ ဝိညာဏဿ ဂတိ, ယမ္ပိဿ တံ ဟောတိ အဟန္တိ ဝာ မမန္တိ ဝာ အသ္မီတိ ဝာ, တမ္ပိ တဿ န ဟောတီ”တိ။ ဧဝမ္ပိ သုညတော လောကံ အဝေက္ခတိ။

သုညတော လောကံ အဝေက္ခဿူ တိ သုညတော လောကံ အဝေက္ခဿု ပစ္စဝေက္ခဿု ဒက္ခဿု တုလေဟိ တီရေဟိ ဝိဘာဝေဟိ ဝိဘူတံ ကရောဟီတိ – သုညတော လောကံ အဝေက္ခဿု။

မောဃရာဇ သဒါ သတောတိ။ **မောဃရာဇာ**တိ ဘဂဝါ တံ ဗြာဟ္မဏံ နာမေန အာလပတိ။ **သဒါ**တိ သဗ္ဗကာလံ။ပေ.။ ပစ္ဆိမေ ဝယောခန္ဓေ။ **သတော**တိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ သတော – ကာယေ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ ဘာဝေန္တော သတော။ပေ.။ သော ဝုစ္စတိ သတောတိ – မောဃရာဇ သဒါ သတော။

အတ္တာနုဒိဋ္ဌိံ ဦဟစ္စာ တိ အတ္တာနုဒိဋ္ဌိ ဝုစ္စတိ ဝီသတိဝတ္ထုကာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ။ ဣဓ အဿုတဝါ ပုထုဇ္ဇနော အရိယာနံ အဒဿာဝီ အရိယဓမ္မဿ အကောဝိဒော အရိယဓမ္မေ အဝိနီတော သပ္ပုရိသာနံ အဒဿာဝီ သပ္ပုရိသဓမ္မဿ အကောဝိဒော သပ္ပုရိသဓမ္မေ အဝိနီတော ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတိ ရူပဝန္တံ ဝာ အတ္တာနံ အတ္တနိ ဝာ ရူပံ ရူပသ္မိံ ဝာ အတ္တာနံ, ဝေဒနံ။ပေ.။ သညံ။ သင်္ခါရေ။ ဝိညာဏံ အတ္တတော သမနုပဿတိ ဝိညာဏဝန္တံ ဝာ အတ္တာနံ အတ္တနိ ဝာ ဝိညာဏံ ဝိညာဏသ္မိံ ဝာ အတ္တာနံ။ ယာ ဧဝရူပါ ဒိဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိဂတံ ဒိဋ္ဌိဂဟနံ ဒိဋ္ဌိကန္တာရော ဒိဋ္ဌိဝိသူကာယိကံ ဒိဋ္ဌိဝိပ္ဖန္ဒိတံ ဒိဋ္ဌိသံယောဇနံ ဂါဟော ပဋိဂ္ဂါဟော အဘိနိဝေသော ပရာမာသော ကုမ္မဂ္ဂေါ မိစ္ဆာပထော မိစ္ဆတ္တံ တိတ္ထာယတနံ ဝိပရိယေသဂ္ဂါဟော ဝိပရီတဂ္ဂါဟော ဝိပလ္လာသဂ္ဂါဟော မိစ္ဆာဂါဟော အယာထာဝကသ္မိံ ယာထာဝကန္တိ ဂါဟော ယာဝတာ ဒွါသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ, အယံ အတ္တာနုဒိဋ္ဌိ။ **အတ္တာနုဒိဋ္ဌိံ ဦဟစ္စာ** တိ အတ္တာနုဒိဋ္ဌိံ ဦဟစ္စ သမူဟစ္စ [ဥဟစ္စ သမုဟစ္စ (က.) သဒ္ဒနီတိယာ ပန သမေတိ] ဥဒ္ဓရိတွာ သမုဒ္ဓရိတွာ ဥပ္ပာဋယိတွာ သမုပ္ပာဋယိတွာ ပဇဟိတွာ ဝိနောဒေတွာ ဗျန္တီကရိတွာ အနဘာဝံ ဂမေတွာတိ – အတ္တာနုဒိဋ္ဌိံ ဦဟစ္စ။

ဧဝံ မစ္စုတရော သိယာတိ ဧဝံ မစ္စုပိ တရေယျာသိ, ဇရာပိ တရေယျာသိ, မရဏမ္ပိ တရေယျာသိ ဥတ္တရေယျာသိ ပတရေယျာသိ သမတိက္ကမေယျာသိ ဝီတိဝတ္တေယျာသီတိ – ဧဝံ မစ္စုတရော သိယာ။

ဧဝံ လောကံ အဝေက္ခန္တံ န္တိ ဧဝံ လောကံ အဝေက္ခန္တံ ပစ္စဝေက္ခန္တံ တုလယန္တံ တီရယန္တံ ဝိဘာဝယန္တံ ဝိဘူတံ ကရောန္တန္တိ – ဧဝံ လောကံ အဝေက္ခန္တံ။

မစ္စုရာဇာ န ပဿတီ တိ မစ္စုပိ မစ္စုရာဇာ, မာရောပိ မစ္စုရာဇာ, မရဏမ္ပိ မစ္စုရာဇာ။ **န ပဿတီ** တိ မစ္စုရာဇာ န ပဿတိ န ဒက္ခတိ နာဓိဂစ္ဆတိ န ဝိန္ဒတိ န ပဋိလဘတိ။ ဝုတ္တဉ္စေဟံ ဘဂဝတာ – “သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, အာရညိကော မိဂေါ အရညေ ပဝနေ စရမာနော ဝိဿတ္ထော ဂစ္ဆတိ ဝိဿတ္ထော [ဝိဿဋ္ဌော (က.)] တိဋ္ဌတိ ဝိဿတ္ထော နိသီဒတိ ဝိဿတ္ထော သေယျံ ကပ္ပေတိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? အနာပါထဂတော [အနာပါတဂတော (က.)], ဘိက္ခဝေ, လုဒ္ဒဿ။ ဧဝမေဝ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ‘ဘိက္ခု အန္ဓမကာသိ [အန္ဓမကာသိ (က.) ပဿ မ. နိ. ၁.၂၇၁] မာရံ, အပဒံ ဝဓိတွာ မာရစက္ခုံ အဒဿနံ ဂတော ပါပိမတော’။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ အဇ္ဈတ္တံ သမ္ပသာဒနံ စေတသော ဧကောဒိဘာဝံ အဝိတက္ကံ အဝိစာရံ သမာဓိဇံ ပီတိသုခံ ဒုတိယံ ဈာနံ။ပေ.။ တတိယံ ဈာနံ။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ,

ဘိက္ခဝေ, ‘ဘိက္ခု အန္ဓမကာသိ မာရံ, အပဒံ ဝဓိတွာ မာရစက္ခုံ အဒဿနံ ဂတော ပါပိမတော’။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ, ပဋိဃသညာနံ အတ္ထင်္ဂမာ, နာနတ္တသညာနံ အမနသိကာရာ, အနန္တော အာကာသောတိ အာကာသာနဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ‘ဘိက္ခု အန္ဓမကာသိ မာရံ, အပဒံ ဝဓိတွာ မာရစက္ခုံ အဒဿနံ ဂတော ပါပိမတော’။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော အာကာသာနဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ အနန္တံ ဝိညာဏန္တိ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ပေ.။။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, သဗ္ဗသော ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ နတ္ထိ ကိဉ္စီတိ အာကိဉ္စညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ပေ.။။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, သဗ္ဗသော အာကိဉ္စညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ နေဝသညာနာသညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ပေ.။။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, သဗ္ဗသော နေဝသညာနာသညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ; ပညာယ စဿ ဒိသွာ အာသဝါ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ‘ဘိက္ခု အန္ဓမကာသိ မာရံ, အပဒံ ဝဓိတွာ မာရစက္ခုံ အဒဿနံ ဂတော ပါပိမတော, တိဏ္ဏော လောကေ ဝိသတ္တိက’န္တိ။ သော ဝိဿတ္ထော ဂစ္ဆတိ ဝိဿတ္ထော တိဋ္ဌတိ ဝိဿတ္ထော နိသီဒတိ ဝိဿတ္ထော သေယ္ယံ ကပ္ပေတိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? အနာပါထဂတော ဘိက္ခု ပါပိမတော”တိ – မစ္စုရာဇာ န ပဿတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

> “သုညတော လောကံ အဝေက္ခဿု၊ မောဃရာဇ သဒါ သတော။
> အတ္တာနုဒိဋ္ဌိံ ဦဟစ္စ၊ ဧဝံ မစ္စုတရော သိယာ။
>
> ဧဝံ လောကံ အဝေက္ခန္တံ၊ မစ္စုရာဇာ န ပဿတီ”တိ။

သဟ ဂါထာပရိယောသာနာ။ပေ.။ သတ္ထာ မေ, ဘန္တေ ဘဂဝါ, သာဝကောဟမသ္မီတိ။

မောဃရာဇမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသော ပန္နရသမော။

၁၆. ပိင်္ဂိယမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသော

၈၉. **ဇိဏ္ဏောဟမသ္မိ အဗလော ဝီတဝဏ္ဏော** [ဝိဝဏ္ဏော (သျာ.)] **၊ [ကစ္စာယနသ္မာ ပိင်္ဂိယော]**
နေတ္တာ န သုဒ္ဓါ သဝနံ န ဖာသု။
မာဟံ နဿံ မောမုဟော အန္တရာဝ [အန္တရာယ (သျာ. က.)] **၊ အာစိက္ခ ဓမ္မံ ယမဟံ ဝိဇညံ။**
ဇာတိဇရာယ ဣဓ ဝိပ္ပဟာနံ။

ဇိဏ္ဏောဟမသ္မိ အဗလော ဝီတဝဏ္ဏောတိ။ **ဇိဏ္ဏောဟမသ္မီ**တိ ဇိဏ္ဏော ဝုဍ္ဎော မဟလ္လကော အဒ္ဓဂတော ဝယောအနုပ္ပတ္တော ဝီသဝဿသတိကော ဇာတိယာ။ **အဗလော**တိ ဒုဗ္ဗလော အပ္ပဗလော အပ္ပထာမော။ **ဝီတဝဏ္ဏော**တိ ဝီတဝဏ္ဏော ဝိဂတဝဏ္ဏော ဝိဂစ္ဆိတဝဏ္ဏော။ ယာ သာ ပုရိမာ သုဘာ ဝဏ္ဏနိဘာ သာ အန္တရဟိတာ, အာဒီနဝေါ ပါတုဘူတောတိ – ဇိဏ္ဏောဟမသ္မိ အဗလော ဝီတဝဏ္ဏော။

ကစ္စာယနသ္မာ ပိင်္ဂိယော တိ။ **ကစ္စာ** တိ ပဒသန္ဓိ။ပေ.။။ **အာယသ္မာ** တိ ပိယဝစနံ။ပေ.။။ **ပိင်္ဂိယော** တိ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ နာမံ။ပေ.။ အဘိလာပေါတိ – ကစ္စာယနသ္မာ ပိင်္ဂိယော။

နေတ္တာ န သုဒ္ဓါ သဝနံ န ဖာသု တိ နေတ္တာ အသုဒ္ဓါ အဝိသုဒ္ဓါ အပရိသုဒ္ဓါ အဝေါဒါတာ။ နော တထာ စက္ခုနာ ရူပေ ပဿာမီတိ – နေတ္တာ န သုဒ္ဓါ။ **သဝနံ န ဖာသု**တိ သောတံ အသုဒ္ဓံ အဝိသုဒ္ဓံ အပရိသုဒ္ဓံ အဝေါဒါတံ။ နော

တထာ သောတေန သဒ္ဒံ သုဏောမီတိ – နေတ္တာ န သုဒ္ဓာ သဝနံ န ဖာသု။

မာဟံ နဒ္ဓံ မောမုဟော အန္တရာတ တိ။ **မာဟံ နဒ္ဓ** န္တိ မာဟံ နဒ္ဓ မာဟံ ဝိနဒ္ဓံ မာဟံ ပနဒ္ဓံ။ **မောမုဟော**တိ မောဟမုဟော အဝိဇ္ဇာဂတော အညာဏီ အဝိဘာဝီ ဒုပ္ပညော။ **အန္တရာတ** တိ တုယှံ ဓမ္မံ ဒိဋ္ဌံ ပဋိပဒံ မဂ္ဂံ အနညာယ အနဓိဂန္တွာ အဝိဒိတွာ အပ္ပဋိလဘိတွာ အဖဿယိတွာ အသစ္ဆိကရိတွာ အန္တရာယေဝ ကာလင်္ကရေယျံ ယန္တိ – မာဟံ နဒ္ဓံ မောမုဟော အန္တရာဝ။

အာစိက္ခ ဓမ္မံ ယမဟံ ဝိဇညံ န္တိ။ **ဓမ္မ**န္တိ အာဒိကလျာဏံ မဇ္ဈေကလျာဏံ ပရိယောသာနကလျာဏံ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ, စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ, စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနေ, စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒေ, ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ, ပဉ္စ ဗလာနိ, သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ, အရိယံ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ, နိဗ္ဗာနဉ္စ နိဗ္ဗာနဂါမိနိဉ္စ ပဋိပဒံ အာစိက္ခာဟိ ဒေသေဟိ ပညပေဟိ ပဋ္ဌပေဟိ ဝိဝရာဟိ ဝိဘဇာဟိ ဥတ္တာနီကရောဟိ ပကာသေဟီတိ – အာစိက္ခ ဓမ္မံ။ **ယမဟံ ဝိဇည**န္တိ ယမဟံ ဇာနေယျံ အာဇာနေယျံ ဝိဇာနေယျံ ပဋိဝိဇာနေယျံ ပဋိဝိဇ္ဈေယျံ အဓိဂစ္ဆေယျံ ဖဿေယျံ သစ္ဆိကရေယျန္တိ – အာစိက္ခ ဓမ္မံ ယမဟံ ဝိဇညံ။

ဇာတိဇရာယ ဣဓ ဝိပ္ပဟာန န္တိ ဣဓေဝ ဇာတိဇရာမရဏာနံ ပဟာနံ ဝူပသမံ ပဋိနိဿဂ္ဂံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိံ အမတံ နိဗ္ဗာနန္တိ – ဇာတိဇရာယ ဣဓ ဝိပ္ပဟာနံ။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

> “ဇိဏ္ဏောဟမသ္မိ အဗလော ဝီတဝဏ္ဏော၊ [ဣစ္စာယသ္မာ ပိင်္ဂိယော]
> နေတ္တာ န သုဒ္ဓာ သဝနံ န ဖာသု။
> မာဟံ နဒ္ဓံ မောမုဟော အန္တရာဝ၊ အာစိက္ခ ဓမ္မံ ယမဟံ ဝိဇညံ။
> ဇာတိဇရာယ ဣဓ ဝိပ္ပဟာန”န္တိ။

၉၀. **ဒိသွာန ရူပေသု ဝိဟညမာနေ၊ [ပိင်္ဂိယာတိ ဘဂဝါ]**
ရုပ္ပန္တိ ရူပေသု ဇနာ ပမတ္တာ။
တသ္မာ တုဝံ ပိင်္ဂိယ အပ္ပမတ္တော၊ ဇဟဿု ရူပံ အပုနဗ္ဘဝါယ။

ဒိသွာန ရူပေသု ဝိဟညမာနေတိ။ **ရူပ**န္တိ စတ္တာရော စ မဟာဘူတာ စတုန္နဉ္စ မဟာဘူတာနံ ဥပါဒာယ ရူပံ။ သတ္တာ ရူပဟေတု ရူပပ္ပစ္စယာ ရူပကာရဏာ ဟညန္တိ ဝိဟညန္တိ ဥပဟညန္တိ ဥပဃာတိယန္တိ [ဥပဃာတယန္တိ (သျာ. က.)]။ ရူပေ သတိ ဝိဝိဓကမ္မကာရဏာ [ဝိဝိဓကမ္မကရဏာနိ (က.)] ကာရေန္တိ။ ကသာဟိပိ တာဠေန္တိ, ဝေတ္တေဟိပိ တာဠေန္တိ, အဍ္ဎဒဏ္ဍကေဟိပိ တာဠေန္တိ, ဟတ္ထမ္ပိ ဆိန္ဒန္တိ, ပါဒမ္ပိ ဆိန္ဒန္တိ, ဟတ္ထပါဒမ္ပိ ဆိန္ဒန္တိ, ကဏ္ဏမ္ပိ ဆိန္ဒန္တိ, နာသမ္ပိ ဆိန္ဒန္တိ, ကဏ္ဏနာသမ္ပိ ဆိန္ဒန္တိ, ဗိလင်္ဂထာလိကမ္ပိ ကရောန္တိ, သင်္ခမုဏ္ဍိကမ္ပိ ကရောန္တိ, ရာဟုမုခမ္ပိ ကရောန္တိ, ဇောတိမာလိကမ္ပိ ကရောန္တိ, ဟတ္ထပဇ္ဇောတိကမ္ပိ ကရောန္တိ, ဧရကဝတ္တိကမ္ပိ ကရောန္တိ, စီရကဝါသိကမ္ပိ ကရောန္တိ, ဧဏေယျကမ္ပိ ကရောန္တိ, ဗဠိသမံသိကမ္ပိ ကရောန္တိ, ကဟာပဏိကမ္ပိ ကရောန္တိ, ခါရာပတစ္ဆိကမ္ပိ [ခါရာပဋိစ္ဆကမ္ပိ (က.)] ကရောန္တိ, ပလိဃပရိဝတ္တိကမ္ပိ ကရောန္တိ, ပလာလပီဌကမ္ပိ ကရောန္တိ, တတ္တေနပိ တေလေန ဩသိဉ္စန္တိ, သုနခေဟိပိ ခါဒာပေန္တိ, ဇီဝန္တမ္ပိ သူလေ ဥတ္တာသေန္တိ, အသိနာပိ သီသံ ဆိန္ဒန္တိ။ ဧဝံ သတ္တာ ရူပဟေတု ရူပပ္ပစ္စယာ ရူပကာရဏာ ဟညန္တိ ဝိဟညန္တိ ဥပဟညန္တိ ဥပဃာတိယန္တိ။ ဧဝံ ဟညမာနေ ဝိဟညမာနေ ဥပဟညမာနေ ဥပဃာတိယမာနေ ဒိသွာ ပဿိတွာ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာတိ – ဒိသွာန ရူပေသု ဝိဟညမာနေ။

ပိင်္ဂိယာတိ ဘဂဝါ တိ။ **ပိင်္ဂိယာ** တိ ဘဂဝါ တံ ဗြာဟ္မဏံ နာမေန အာလပတိ။ **ဘဂဝါ**တိ ဂါရဝါဓိဝစနမေတံ။ပေ.။ သစ္ဆိကာ ပညတ္တိ, ယဒိဒံ ဘဂဝါတိ – ပိင်္ဂိယာတိ ဘဂဝါ။

ရုပ္ပန္တိ ရူပေသု ဇနာ ပမတ္တာ တိ။ **ရုပ္ပန္တီ** တိ ရုပ္ပန္တိ ကုပ္ပန္တိ ပီဠိယန္တိ [ပီဠိယန္တိ (သျာ. က.)] ဃဋ္ဋိယန္တိ, ဗျာဓိတာ ဒောမနဿိတာ ဟောန္တိ။ စက္ခုရောဂေန ရုပ္ပန္တိ ကုပ္ပန္တိ ပီဠိယန္တိ ဃဋ္ဋိယန္တိ, ဗျာဓိတာ

အောမနဿိတာ ဟောန္တိ။ သောတရောဂေန။ပေ.။ ကာယရောဂေန။ပေ.။ ဍံသမကသဝါတာတပသရီသပသမ္ဖဿေဟိ ရုပ္ပန္တိ ကုပ္ပန္တိ ပီဠယန္တိ ဃဋ္ဋယန္တိ, ဗျာဓိတာ အောမနဿိတာ ဟောန္တီတိ – ရုပ္ပန္တိ ရူပေသု။

အထ ဝါ, စက္ခုသ္မိံ ဟီယမာနေ ဟာယမာနေ ပရိဟာယမာနေ ဝေမာနေ [ဝိဟာယမာနေ (က.)] ဝိဂစ္ဆမာနေ အန္တရဓာယမာနေ ရုပ္ပန္တိ။ပေ.။ အောမနဿိတာ ဟောန္တိ။ သောတသ္မိံ။ပေ.။ ဃာနသ္မိံ။ ဇိဝှာယ။ ကာယသ္မိံ။ ရူပသ္မိံ။ သဒ္ဒသ္မိံ။ ဂန္ဓသ္မိံ။ ရသသ္မိံ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗသ္မိံ။ ကုလသ္မိံ။ ဂဏသ္မိံ။ အာဝါသသ္မိံ။ လာဘသ္မိံ။ ယသသ္မိံ။ ပသံသာယ။ သုခသ္မိံ။ စီဝရသ္မိံ။ ပိဏ္ဍပါတသ္မိံ။ သေနာသနသ္မိံ။ ဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရသ္မိံ ဟီယမာနေ ဟာယမာနေ ပရိဟာယမာနေ ဝေမာနေ ဝိဂစ္ဆမာနေ အန္တရဓာယမာနေ ရုပ္ပန္တိ ကုပ္ပန္တိ ပီဠယန္တိ ဃဋ္ဋယန္တိ, ဗျာဓိတာ အောမနဿိတာ ဟောန္တီတိ – ဧဝမ္ပိ ရုပ္ပန္တိ ရူပေသု။

ဇနာတိ ခတ္တိယာ စ ဗြာဟ္မဏာ စ ဝေဿာ စ သုဒ္ဒါ စ ဂဟဋ္ဌာ စ ပဗ္ဗဇိတာ စ ဒေဝါ စ မနုဿာ စ။ **ပမတ္တာ**တိ ပမာဒော ဝတ္တဗ္ဗော ကာယဒုစ္စရိတေ ဝါ ဝစီဒုစ္စရိတေ ဝါ မနောဒုစ္စရိတေ ဝါ ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု စိတ္တဿ ဝေါသဂ္ဂေါ ဝေါသဂ္ဂါနုပ္ပဒါနံ ကုသလာနံ ဝါ ဓမ္မာနံ ဘာဝနာယ အသက္ကစ္စကိရိယတာ အသာတစ္စကိရိယတာ အနဋ္ဌိတကိရိယတာ ဩလီနဝုတ္တိတာ နိက္ခိတ္တစ္ဆန္ဒတာ နိက္ခိတ္တဓုရတာ အနာသေဝနာ အဘာဝနာ အဗဟုလီကမ္မံ [အဗဟုလိကမ္မံ (က.)] အနဓိဋ္ဌာနံ အနနုယောဂေါ ပမာဒေါ။ ယော ဧဝရူပေါ ပမာဒေါ ပမဇ္ဇနာ ပမဇ္ဇိတတ္တံ – အယံ ဝုစ္စတိ ပမာဒေါ။ ဣမိနာ ပမာဒေန သမန္နာဂတာ ဇနာ ပမတ္တာတိ – ရုပ္ပန္တိ ရူပေသု ဇနာ ပမတ္တာ။

တသ္မာ တုဝံ ပိင်္ဂိယ အပ္ပမတ္တောတိ။ **တသ္မာ**တိ တသ္မာ တံကာရဏာ တံဟေတု တပ္ပစ္စယာ တံနိဒါနာ ဧဝံ အာဒီနဝံ သမ္ပဿမာနော ရူပေသူတိ – တသ္မာ တုဝံ ပိင်္ဂိယ။ **အပ္ပမတ္တော**တိ သက္ကစ္စကာရီ သာတစ္စကာရီ။ပေ.။ အပ္ပမာဒေါ ကုသလေသု ဓမ္မေသူတိ – တသ္မာ တုဝံ ပိင်္ဂိယ အပ္ပမတ္တော။

ဇဟဿု ရူပံ အပုနဗ္ဘဝါယတိ။ **ရူပ**န္တိ စတ္တာရော စ မဟာဘူတာ စတုန္နဉ္စ မဟာဘူတာနံ ဥပါဒါယ ရူပံ။ **ဇဟဿု ရူပ**န္တိ ဇဟဿု ရူပံ, ပဇဟဿု ရူပံ, ဝိနောဒေဟိ ရူပံ, ဗျန္တီကရောဟိ ရူပံ, အနဘာဝံ ဂမေဟိ ရူပံ။ **အပုနဗ္ဘဝါယ**တိ ယထာ တေ ရူပံ ဣဓေဝ နိရုဇ္ဈေယျ, ပုနပဋိသန္ဓိကော ဘဝေါ န နိဗ္ဗတ္တေယျ ကာမဓာတုယာ ဝါ ရူပဓာတုယာ ဝါ အရူပဓာတုယာ ဝါ, ကာမဘဝေ ဝါ ရူပဘဝေ ဝါ အရူပဘဝေ ဝါ, သညာဘဝေ ဝါ အသညာဘဝေ ဝါ နေဝသညာနာသညာဘဝေ ဝါ, ဧကဝေါကာရဘဝေ ဝါ စတုဝေါကာရဘဝေ ဝါ ပဉ္စဝေါကာရဘဝေ ဝါ, ပုန ဂတိယာ ဝါ ဥပပတ္တိယာ ဝါ ပဋိသန္ဓိယာ ဝါ ဘဝေ ဝါ သံသာရေ ဝါ ဝဋ္ဋေ ဝါ န ဇနေယျ န သဉ္ဇနေယျ န နိဗ္ဗတ္တေယျ နာဘိနိဗ္ဗတ္တေယျ, ဣဓေဝ နိရုဇ္ဈေယျ ဝူပသမေယျ အတ္ထံ ဂစ္ဆေယျ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေယျာတိ – ဇဟဿု ရူပံ အပုနဗ္ဘဝါယ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

> “ဒိသွာန ရူပေသု ဝိဟညမာနေ၊ [ပိင်္ဂိယာတိ ဘဂဝါ]
> ရုပ္ပန္တိ ရူပေသု ဇနာ ပမတ္တာ။
> တသ္မာ တုဝံ ပိင်္ဂိယ အပ္ပမတ္တော၊ ဇဟဿု ရူပံ အပုနဗ္ဘဝါယ”တိ။

၉၁. **ဒိသာ စတဿော ဝိဒိသာ စတဿော၊ ဥဒ္ဓံ အဓော ဒသ ဒိသာ ဣမာယော။**
န တုယှံ အဒိဋ္ဌံ အသုတံ အမုတံ၊ အထော အဝိညာတံ ကိဉ္စိ နမတ္ထိ လောကေ။
အာစိက္ခ ဓမ္မံ ယမဟံ ဝိဇညံ၊ ဇာတိဇရာယ ဣဓ ဝိပ္ပဟာနံ။

ဒိသာ စတဿော ဝိဒိသာ စတဿော, ဥဒ္ဓံ အဓော ဒသ ဒိသာ ဣမာယောတိ ဒသ ဒိသာ။

န တုယှံ အဒိဋ္ဌံ အသုတံ အမုတံ, အထော အဝိညာတံ ကိဉ္စိ နမတ္ထိ လောကေတိ န တုယှံ အဒိဋ္ဌံ အသုတံ အမုတံ အဝိညာတံ ကိဉ္စိ အတ္တတ္ထော ဝါ ပရတ္ထော ဝါ ဥဘယတ္ထော ဝါ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကော ဝါ အတ္ထော သမ္ပရာယိကော ဝါ အတ္ထော ဥတ္တာနော ဝါ အတ္ထော ဂမ္ဘီရော ဝါ အတ္ထော ဂူဠှော ဝါ အတ္ထော ပဋိစ္ဆန္နော ဝါ အတ္ထော နေယျော ဝါ အတ္ထော နီတော ဝါ အတ္ထော အနဝဇ္ဇော ဝါ အတ္ထော နိက္ကိလေသော ဝါ အတ္ထော ဝေါဒါနော ဝါ အတ္ထော ပရမတ္ထော ဝါ နတ္ထိ န သတိ န သံဝိဇ္ဇတိ နုပလဗ္ဘတီတိ – န တုယှံ အဒိဋ္ဌံ အသုတံ အမုတံ, အထော အဝိညာတံ ကိဉ္စိ နမတ္ထိ လောကေ။

အာစိက္ခ ဓမ္မံ ယမဟံ ဝိဇည န္တိ။ **ဓမ္မ**န္တိ အာဒိကလျာဏံ။ပေ.။ နိဗ္ဗာနဉ္စ နိဗ္ဗာနဂါမိနိဉ္စ ပဋိပဒံ အာစိက္ခာဟိ ဒေသေဟိ ပညပေဟိ ပဋ္ဌပေဟိ ဝိဝရာဟိ ဝိဘဇာဟိ ဥတ္တာနီကရောဟိ ပကာသေဟိ။ **ယမဟံ ဝိဇညန္တိ** ယမဟံ ဇာနေယျံ အာဇာနေယျံ ဝိဇာနေယျံ ပဋိဝိဇာနေယျံ ပဋိဝိဇ္ဈေယျံ အဓိဂစ္ဆေယျံ ဖဿေယျံ သစ္ဆိကရေယျန္တိ – အာစိက္ခ ဓမ္မံ ယမဟံ ဝိဇညံ။

ဇာတိဇရာယ ဣဓ ဝိပ္ပဟာန န္တိ ဣဓေဝ ဇာတိဇရာမရဏာနံ ပဟာနံ ဝူပသမံ ပဋိနိဿဂ္ဂံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ အမတံ နိဗ္ဗာနန္တိ – ဇာတိဇရာယ ဣဓ ဝိပ္ပဟာနံ။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

“ဒိသာ စတဿော ဝိဒိသာ စတဿော၊ ဥဒ္ဓံ အဓော ဒသ ဒိသာ ဣမာယော။
န တုယှံ အဒိဋ္ဌံ အသုတံ အမုတံ၊ အထော အဝိညာတံ ကိဉ္စိ နမတ္ထိ လောကေ။
အာစိက္ခ ဓမ္မံ ယမဟံ ဝိဇညံ၊ ဇာတိဇရာယ ဣဓ ဝိပ္ပဟာန”န္တိ။

၉၂. **တဏှာဓိပန္နေ မနုဇေ ပေက္ခမာနော၊ [ပိင်္ဂိယာတိ ဘဂဝါ]**
သန္တာပဇာတေ ဇရသာ ပရေတေ။
တသ္မာ တုဝံ ပိင်္ဂိယ အပ္ပမတ္တော၊ ဇဟဿု တဏှံ အပုနဗ္ဘဝာယ။

တဏှာဓိပန္နေ မနုဇေ ပေက္ခမာနော တိ။ **တဏှာ**တိ ရူပတဏှာ။ပေ.။ ဓမ္မတဏှာ။ **တဏှာဓိပန္နေ** တိ တဏှာဓိပန္နေ [တဏှာယ အဓိပန္နေ (က.)] တဏှာနုဂေ တဏှာနုဂတေ တဏှာနုသဋေ တဏှာယ ပန္နေ ပဋိပန္နေ အဘိဘူတေ ပရိယာဒိန္နစိတ္တေ။ **မနုဇေ**တိ သတ္တာဓိဝစနံ။ **ပေက္ခမာနော** တိ ပေက္ခမာနော ဒက္ခမာနော ဩလောကယမာနော နိဇ္ဈာယမာနော ဥပပရိက္ခမာနောတိ – တဏှာဓိပန္နေ မနုဇေ ပေက္ခမာနော။ **ပိင်္ဂိယာတိ ဘဂဝါ** တိ။ **ပိင်္ဂိယာ** တိ ဘဂဝါ တံ ဗြာဟ္မဏံ နာမေန အာလပတိ။ **ဘဂဝါ**တိ ဂါရဝာဓိဝစနမေတံ။ပေ.။ သစ္ဆိကာ ပညတ္တိ, ယဒိဒံ ဘဂဝါတိ – ပိင်္ဂိယာတိ ဘဂဝါ။

သန္တာပဇာတေ ဇရသာ ပရေတေတိ။ **သန္တာပဇာတေ**တိ ဇာတိယာ သန္တာပဇာတေ, ဇရာယ သန္တာပဇာတေ, ဗျာဓိနာ သန္တာပဇာတေ, မရဏေန သန္တာပဇာတေ, သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပာယာသေဟိ သန္တာပဇာတေ, နေရယိကေန ဒုက္ခေန သန္တာပဇာတေ။ပေ.။ ဒိဋ္ဌိဗျသနေန ဒုက္ခေန သန္တာပဇာတေ ဤတိဇာတေ ဥပဒ္ဒဝဇာတေ ဥပသဂ္ဂဇာတေတိ – သန္တာပဇာတေ။ **ဇရသာ ပရေတေ**တိ ဇရာယ ဖုဋ္ဌေ ပရေတေ သမောဟိတေ သမန္နာဂတေ။ ဇာတိယာ အနုဂတေ ဇရာယ အနုသဋေ ဗျာဓိနာ အဘိဘူတေ မရဏေန အဗ္ဘာဟတေ အတာဏေ အလေဏေ အသရဏေ အသရဏီဘူတေတိ – သန္တာပဇာတေ ဇရသာ ပရေတေ။

တသ္မာ တုဝံ ပိင်္ဂိယ အပ္ပမတ္တော တိ။ **တသ္မာ** တိ တသ္မာ တံကာရဏာ တံဟေတု တပ္ပစ္စယာ တံနိဒါနာ ဧဝံ အာဒီနဝံ သမ္ပဿမာနော တဏှာယာတိ – တသ္မာ တုဝံ ပိင်္ဂိယ။ **အပ္ပမတ္တော** တိ သက္ကစ္စကာရီ။ပေ.။ အပ္ပမာဒော ကုသလေသု ဓမ္မေသူတိ – တသ္မာ တုဝံ ပိင်္ဂိယ အပ္ပမတ္တော။

ဇဟဿု တဏှံ အပုနဗ္ဘဝာယာ တိ။ **တဏှာ**တိ ရူပတဏှာ။ပေ.။ ဓမ္မတဏှာ။ **ဇဟဿု တဏှ** န္တိ ဇဟဿု တဏှံ ပဇဟဿု တဏှံ ဝိနောဒေဟိ တဏှံ ဗျန္တီကရောဟိ တဏှံ အနဘာဝံ ဂမေဟိ တဏှံ။ **အပုနဗ္ဘဝာယာ**တိ ယထာ တေ။ပေ.။ ပုနပဋိသန္ဓိကော ဘဝေ န နိဗ္ဗတ္တေယျ ကာမဓာတုယာ ဝာ ရူပဓာတုယာ ဝာ အရူပဓာတုယာ ဝာ, ကာမဘဝေ ဝာ ရူပဘဝေ ဝာ အရူပဘဝေ ဝာ, သညာဘဝေ ဝာ အသညာဘဝေ ဝာ နေဝသညာနာသညာဘဝေ ဝာ, ဧကဝေါကာရဘဝေ ဝာ စတုဝေါကာရဘဝေ ဝာ ပဉ္စဝေါကာရဘဝေ ဝာ, ပုနဂတိယာ ဝာ ဥပပတ္တိယာ ဝာ ပဋိသန္ဓိယာ ဝာ ဘဝေ ဝာ သံသာရေ ဝာ ဝဋ္ဋေ ဝာ န ဇနေယျ န သဉ္ဇနေယျ န နိဗ္ဗတ္တေယျ နာဘိနိဗ္ဗတ္တေယျ, ဣဓေဝ နိရုဇ္ဈေယျ ဝူပသမေယျ အတ္ထံ ဂစ္ဆေယျ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေယျာတိ – ဇဟဿု တဏှံ အပုနဗ္ဘဝာယ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

“တဏှာဓိပန္နေ မနုဇေ ပေက္ခမာနော၊ [ပိင်္ဂိယာတိ ဘဂဝါ]
သန္တာပဇာတေ ဇရသာ ပရေတေ။

တသ္မာ တုဝံ ပိဋ္ဌိယ အပ္ပမတ္တော၊ ဇဟာသုံ တဏှံ အပုနုဗ္ဘဝါယာ''တိ။

သဟ ကထာပရိယောသာနာ ယေ တေ ဗြာဟ္မဏေန သဒ္ဓိံ ဧကစ္စန္ဒာ ဧကေပယောဂက ကောခိပ္ပာယာ ဧကေတသန တသိတာ, တေသံ အနေကပါဏသဟဿာနံ ဝိရဇံ ဝီတမလံ ဓမ္မစက္ခုံ ဥဒပါဒိ – ''ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ''န္တိ။ တဿ စ ဗြာဟ္မဏဿ ဝိရဇံ ဝီတမလံ ဓမ္မစက္ခုံ ဥဒပါဒိ – ''ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ''န္တိ။ သဟ ဓမ္မစက္ခုံ့သ္သ ပဋိလာဘာ အဇိနဇဋ္ဌာတကစီရတိဒဏ္ဍကမဏ္ဍလုကေသာ စ မဿုံ စ အန္တရဟိတာ ဘဏ္ဍုကာသာယဝတ္ထဝသနော သင်္ဃာဋိပတ္တစီဝရဓရော အနုဝတ္ထပဋိပတ္တိယာ ပဉ္စလိကော ဘဂဝန္တံ နမဿမာနော နိသိန္နော ဟောတိ – ''သတ္ထာ မေ ဘန္တေ ဘဂဝါ, သာဝကောဟမသ္မီ''တိ။

ပိင်္ဂိယမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသော [သိင်္ဂိယပဉှံ (က.)] သောဠသမော။

၁၇. ပာရာယနတ္ထုတိကထာနိဒ္ဒေသော

၉၃. ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ မဂဓေသု ဝိဟရန္တော ပါသာဏကေ စေတိယေ, ပရိစာရကသောဠသာနံ [ပရိစာရိတသောဠသန္နံ (သျာ. က.)] **ဗြာဟ္မဏာနံ အဇ္ဈိဋ္ဌော ပုဋ္ဌော ပုဋ္ဌော ပဉှံ ဗျာကာသိ။**

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါတိ ဣဒံ ပါရာယနံ အဝေါစ။ **ဘဂဝါ**တိ ဂါရဝါဓိဝစနမေတံ။ပေ.။ သစ္ဆိကာ ပညတ္တိ, ယဒိဒံ ဘဂဝါတိ – ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ **မဂဓေသု ဝိဟရန္တော** တိ မဂဓနာမကေ ဇနပဒေ ဝိဟရန္တော ဣရိယန္တော ဝတ္တေန္တော ပါလေန္တော ယပေန္တော ယာပေန္တော။ **ပါသာဏကေ စေတိယေ**တိ ပါသာဏကစေတိယံ ဝုစ္စတိ ဗုဒ္ဓါသနန္တိ – မဂဓေသု ဝိဟရန္တော ပါသာဏကေ စေတိယေ။ **ပရိစာရကသောဠသာနံ ဗြာဟ္မဏာန** န္တိ ပိင်္ဂိယော [သိင်္ဂိယော (က.)] ဗြာဟ္မဏော ဗာဝရိဿ ဗြာဟ္မဏဿ ပဒ္ဓော ပဒ္ဓစရော ပရိစာရကော [ပရိစာရိကော (သျာ. က.)] သိဿော။ ပိင်္ဂိယေန [တေန (က.)] တေ သောဠသာတိ – ဧဝမ္ပိ ပရိစာရကသောဠသာနံ ဗြာဟ္မဏာနံ။ အထ ဝါ, တေ သောဠသ ဗြာဟ္မဏာ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ပဒ္ဓာ ပဒ္ဓစရာ ပရိစာရကာ သိဿာတိ – ဧဝမ္ပိ ပရိစာရကသောဠသာနံ ဗြာဟ္မဏာနံ။

အဇ္ဈိဋ္ဌော ပုဋ္ဌော ပုဋ္ဌော ပဉှံ ဗျာကာသီ တိ။ **အဇ္ဈိဋ္ဌော** တိ အဇ္ဈိဋ္ဌော အဇ္ဈေသိတော။ **ပုဋ္ဌော ပုဋ္ဌော** တိ ပုဋ္ဌော ပုဋ္ဌော ပုစ္ဆိတော ပုစ္ဆိတော ယာစိတော ယာစိတော အဇ္ဈေသိတော အဇ္ဈေသိတော ပသာဒိတော ပသာဒိတော။ **ပဉှံ ဗျာကာသီ** တိ ပဉှံ ဗျာကာသိ အာစိက္ခိ ဒေသေသိ ပညပေသိ ပဋ္ဌပေသိ ဝိဝရိ ဝိဘဇိ ဥတ္တာနီအကာသိ ပကာသေသီတိ – အဇ္ဈိဋ္ဌော ပုဋ္ဌော ပုဋ္ဌော ပဉှံ ဗျာကာသိ။ တေနာဟ ဝုစ္စတိ –

> ''ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ မဂဓေသု ဝိဟရန္တော ပါသာဏကေ စေတိယေ, ပရိစာရကသောဠသာနံ ဗြာဟ္မဏာနံ
> အဇ္ဈိဋ္ဌော ပုဋ္ဌော ပုဋ္ဌော ပဉှံ ဗျာကာသီ''တိ။

၉၄. ဧကမေကဿ စေပိ ပဉှဿ အတ္ထမညာယ ဓမ္မမညာယ ဓမ္မာနုဓမ္မံ ပဋိပဇ္ဇေယျ, ဂစ္ဆေယျေဝ ဇရာမရဏဿ ပါရံ။ ပါရင်္ဂမနီယာ ဣမေ ဓမ္မာတိ။ တသ္မာ ဣမဿ ဓမ္မပရိယာယဿ ''ပါရာယန''န္တွေဝ အဓိဝစနံ။

ဧကမေကဿ စေပိ ပဉှဿာ တိ ဧကမေကဿ စေပိ အဇိတပဉှဿ, ဧကမေကဿ စေပိ တိဿမေတ္တေယျပဉှဿ, ဧကမေကဿ စေပိ ပုဏ္ဏကပဉှဿ, ဧကမေကဿ စေပိ မေတ္တဂူပဉှဿ, ဧကမေကဿ စေပိ ဓောတကပဉှဿ, ဧကမေကဿ စေပိ ဥပသီဝပဉှဿ, ဧကမေကဿ စေပိ နန္ဒကပဉှဿ, ဧကမေကဿ စေပိ ဟေမကပဉှဿ, ဧကမေကဿ စေပိ တောဒေယျပဉှဿ, ဧကမေကဿ စေပိ ကပ္ပပဉှဿ, ဧကမေကဿ စေပိ ဇတုကဏ္ဏိပဉှဿ, ဧကမေကဿ စေပိ ဘဒြာဝုဓပဉှဿ, ဧကမေကဿ စေပိ ဥဒယပဉှဿ, ဧကမေကဿ စေပိ ပေါသာလပဉှဿ, ဧကမေကဿ စေပိ မောဃရာဇပဉှဿ, ဧကမေကဿ စေပိ ပိင်္ဂိယပဉှဿာတိ – ဧကမေကဿ စေပိ ပဉှဿ။

အတ္တမညာယ ဓမ္မမညာယာ တိ သေ့ဝဝ ပဥှော ဓမ္မော, ဝိသဇ္ဇနံ [ဝိသဇ္ဇနံ (က.)] အတ္တောတိ အတ္တံ အညာယ ဇာနိတွာ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာတိ – အတ္တမညာယ။ **ဓမ္မမညာယာ**တိ ဓမ္မံ အညာယ ဇာနိတွာ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာတိ – ဓမ္မမညာယာတိ – အတ္တမညာယ ဓမ္မမညာယ။ **ဓမ္မာနုဓမ္မံ ပဋိပဇ္ဇေယ္ယာ** တိ သမ္မာပဋိပဒံ အနုလောမပဋိပဒံ အပစ္စနီကပဋိပဒံ အန္ဝတ္ထပဋိပဒံ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပဒံ ပဋိပဇ္ဇေယ္ယာတိ – ဓမ္မာနုဓမ္မံ ပဋိပဇ္ဇေယ္ယ။ **ဂစ္ဆေယ္ယဝ ဇရာမရဏဿ ဟာရ** န္တိ ဇရာမရဏဿ ဟာရံ ဝုစ္စတိ အမတံ နိဗ္ဗာနံ။ ယော သော သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော သဗ္ဗူပဓိပဋိနိဿဂ္ဂော တဏှက္ခယော ဝိရာဂေါ နိရောဓော နိဗ္ဗာနံ။ **ဂစ္ဆေယ္ယဝ ဇရာမရဏဿ ဟာရ** န္တိ ဇရာမရဏဿ ဟာရံ ဂစ္ဆေယ္ယ, ဟာရံ အဓိဂစ္ဆေယ္ယ, ဟာရံ အဓိဖဿေယ္ယ, ဟာရံ သစ္ဆိကရေယ္ယာတိ – ဂစ္ဆေယ္ယဝ ဇရာမရဏဿ ဟာရံ။ **ဟာရင္ဂမနီယာ ဣမေ ဓမ္မာ** တိ ဣမေ ဓမ္မာ ဟာရင္ဂမနီယာ။ ဟာရံ ဟာပေန္တိ ဟာရံ သမ္ပာပေန္တိ ဟာရံ သမနုပာပေန္တိ, ဇရာမဏဿ တရဏာယ [တာရဏာယ (သျာ.)] သံဝတ္တန္တီတိ – ဟာရင္ဂမနီယာ ဣမေ ဓမ္မာတိ။

တသ္မာ ဣမဿ ဓမ္မပရိယာယဿ တိ။ **တသ္မာ** တိ တသ္မာ တံကာရဏာ တံဟေတု တပ္ပစ္စယာ တံနိဒာနာတိ – တသ္မာ။ **ဣမဿ ဓမ္မပရိယာယဿ** တိ ဣမဿ ဟာရာယနဿာတိ – တသ္မာ ဣမဿ ဓမ္မပရိယာယဿ။ **ဟာရာယနန္တွေဝ အဓိဝစန** န္တိ ဟာရံ ဝုစ္စတိ အမတံ နိဗ္ဗာနံ။ပေ.။ နိရောဓော နိဗ္ဗာနံ။ အယနံ ဝုစ္စတိ မဂ္ဂော, သေယ္ယထိဒံ – သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ.။ သမ္မာသမာဓိ။ **အဓိဝစန** န္တိ သင်္ခါ သမညာ ပညတ္တိ ဝေါဟာရော နာမံ နာမကမ္မံ နာမဓေယ္ယံ နိရုတ္တိ ဗျဉ္ဇနံ အဘိလာပောတိ – ဟာရာယနန္တွေဝ အဓိဝစနံ။ တေနာဟ ဝုစ္စတိ –

“ဧကမေကဿ စေပိ ပဥှဿ အတ္တမညာယ ဓမ္မမညာယ ဓမ္မာနုဓမ္မံ ပဋိပဇ္ဇေယ္ယ, ဂစ္ဆေယ္ယဝ ဇရာမရဏဿ ဟာရံ။ ဟာရင္ဂမနီယာ ဣမေ ဓမ္မာတိ။ တသ္မာ ဣမဿ ဓမ္မပရိယာယဿ ‘ဟာရာယန’န္တွေဝ အဓိဝစန”န္တိ။

၉၅. **အဇိတော တိဿမေတ္တေယ္ယော၊ ပုဏ္ဏကော အထ မေတ္တဂူ။**
ဓောတကော ဥပသီဝေါ စ၊ နန္ဒော စ အထ ဟေမကော။

၉၆. **တောဒေယ္ယကပ္ပာ ဒုဘယော၊ ဇတုကဏ္ဏီ စ ပဏ္ဍိတော။**
ဘဒြာဝုဓော ဥဒယော စ၊ ပေါသာလော စာပိ ဗြာဟ္မဏော။
မောဃရာဇာ စ မေဓာဝီ၊ ပိင်္ဂိယော စ မဟာဣသိ။

၉၇. **ဧတေ ဗုဒ္ဓံ ဥပာဂစ္ဆုံ၊ သမ္ပန္နစရဏံ ဣသိံ။**
ပုစ္ဆန္တာ နိပုဏေ ပဥှေ၊ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌံ ဥပာဂမုံ။

ဧတေ ဗုဒ္ဓံ ဥပာဂစ္ဆု န္တိ။ **ဧတေ**တိ သောဠသ ဟာရာယနိယာ ဗြာဟ္မဏာ။ **ဗုဒ္ဓေါ**တိ ယော သော ဘဂဝါ သယမ္ဘူ အနာစရိယကော ပုဗ္ဗေ အနနုဿုတေသု ဓမ္မေသု သာမံ သစ္စာနိ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈိ, တတ္ထ စ သဗ္ဗညုတံ ပတ္တော ဗလေသု စ ဝသီဘာဝံ။ **ဗုဒ္ဓေါ**တိ ကေနဋ္ဌေန ဗုဒ္ဓေါ? ဗုဇ္ဈိတာ သစ္စာနီတိ ဗုဒ္ဓေါ, ဗောဓေတာ ပဇာယာတိ ဗုဒ္ဓေါ, သဗ္ဗညုတာယ ဗုဒ္ဓေါ, သဗ္ဗဒဿာဝိတာယ ဗုဒ္ဓေါ, အနညနေယျတာယ ဗုဒ္ဓေါ, ဝိသဝိတာယ ဗုဒ္ဓေါ, ခီဏာသဝသင်္ခါတေန ဗုဒ္ဓေါ, နိရုပလေပသင်္ခါတေန ဗုဒ္ဓေါ, ဧကန္တဝီတရာဂေါတိ ဗုဒ္ဓေါ, ဧကန္တဝီတဒေါသောတိ ဗုဒ္ဓေါ, ဧကန္တဝီတမောဟောတိ ဗုဒ္ဓေါ, ဧကန္တနိက္ကိလေသောတိ ဗုဒ္ဓေါ, ဧကာယနမဂ္ဂံ ဂတောတိ ဗုဒ္ဓေါ, ဧကော အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ ဗုဒ္ဓေါ, အဗုဒ္ဓိဝိဟတတ္တာ ဗုဒ္ဓိပဋိလာဘာတိ ဗုဒ္ဓေါ။ **ဗုဒ္ဓေါ**တိ နေတံ နာမံ မာတရာ ကတံ န ပိတရာ ကတံ န ဘာတရာ ကတံ န ဘဂိနိယာ ကတံ န မိတ္တာမစ္စေဟိ ကတံ န ဉာတိသာလောဟိတေဟိ ကတံ န သမဏဗြာဟ္မဏေဟိ ကတံ န ဒေဝတာဟိ ကတံ။ ဝိမောက္ခန္တိကမေတံ ဗုဒ္ဓါနံ ဘဂဝန္တာနံ ဗောဓိယာ မူလေ သဟ သဗ္ဗညုတဉာဏဿ ပဋိလာဘာ သစ္ဆိကာ ပညတ္တိ , ယဒိဒံ ဗုဒ္ဓေါတိ။ **ဧတေ ဗုဒ္ဓံ ဥပာဂစ္ဆု** န္တိ ဧတေ ဗုဒ္ဓံ ဥပာဂမိံသု ဥပသင်္ကမိံသု ပယိရုပါသိံသု ပရိပုစ္ဆိံသု ပရိပဉှိံသူတိ – ဧတေ ဗုဒ္ဓံ ဥပာဂစ္ဆုံ။

သမ္ပန္နစရဏံ **ဣသိ** န္တိ စရဏံ ဝုစ္စတိ သီလာစာရနိပ္ဖတ္တိ။ သီလသံဝရောပိ စရဏံ, ဣန္ဒြိယသံဝရောပိ စရဏံ, ဘောဇနေ မတ္တညုတာပိ စရဏံ, ဇာဂရိယာနုယောဂေါပိ စရဏံ, သတ္တပိ သဒ္ဓမ္မာ စရဏံ, စတ္တာရိပိ ဈာနာနိ စရဏံ။ **သမ္ပန္နစရဏ**န္တိ သမ္ပန္နစရဏံ သေဋ္ဌစရဏံ ဝိသေဋ္ဌစရဏံ [ဝိသိဋ္ဌစရဏံ (က.)] ပါမောက္ခစရဏံ ဥတ္တမစရဏံ ပဝရစရ

ဏံ။ **ဣသီ**တိ ဣသိ ဘဂဝါ မဟန္တံ သီလက္ခန္ဓံ ဧသီ ဂဝေသီ ပရိယေသီတိ ဣသိ။ပေ.။ မဟေသက္ခေ ဟိ တ သတ္တေဟိ ဧသိတော ဂဝေသိတော ပရိယေသိတော – “ကဟံ ဗုဒ္ဓေါ, ကဟံ ဘဂဝါ, ကဟံ ဒေဝဒေဝေါ ကဟံ နရာသဘော”တိ – ဣသိ တိ – သမ္ဗုဒ္ဓကရဏံ ဣသိံ။

ပုစ္ဆိတုံ နိပုဏေ ပဉှေ တိ။ **ပုစ္ဆိတုံ** တိ ပုစ္ဆိတုံ ယာစိတုံ အဇ္ဈေသိတုံ ပသာဒေတုံ။ **နိပုဏေ ပဉှေ** တိ ဂမ္ဘီရေ ဒုဒ္ဒသေ ဒုရနုဗောဓေ သန္တေ ပဏီတေ အတက္ကာဝစရေ နိပုဏေ ပဏ္ဍိတဝေဒနီယေ ပဉှေတိ – ပုစ္ဆိတုံ နိပုဏေ ပဉှေ။

ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌံ ဥပာဂမုံ န္တိ။ **ဗုဒ္ဓေါ**တိ ယော သော ဘဂဝါ။ပေ.။ သစ္ဆိကာ ပညတ္တိ, ယဒိဒံ ဗုဒ္ဓေါတိ။ **သေဋ္ဌ** န္တိ အဂ္ဂံ သေဋ္ဌံ ဝိသေဋ္ဌံ ပါမောက္ခံ ဥတ္တမံ ပဝရံ ဗုဒ္ဓံ ဥပာဂမုံ ဥပာဂမိံသု ဥပသင်္ကမိံသု ပယိရုပါသိံသု ပရိပုစ္ဆိံသု ပရိပဉှိံသူတိ – ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌံ ဥပာဂမုံ။ တေနာဟ ဝုစ္စတိ –

> “ဧတေ ဗုဒ္ဓံ ဥပာဂစ္ဆုံ၊ သမ္ဗုဒ္ဓကရဏံ ဣသိံ။
> ပုစ္ဆိတုံ နိပုဏေ ပဉှေ၊ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌံ ဥပာဂမု”န္တိ။

၉၈. **တေသံ ဗုဒ္ဓေါ ပဗျာကာသိ၊ ပဉှံ ပုဋ္ဌော ယထာတထံ။**
ပဉှာနံ ဝေယျာကရဏေန၊ တောသေသိ ဗြာဟ္မဏေ မုနိ။

တေသံ ဗုဒ္ဓေါ ပဗျာကာသီ တိ။ **တေသ**န္တိ သောဠသန္နံ ပါရာယနိယာနံ ဗြာဟ္မဏာနံ။ **ဗုဒ္ဓေါ**တိ ယော သော ဘဂဝါ။ပေ.။ သစ္ဆိကာ ပညတ္တိ, ယဒိဒံ ဗုဒ္ဓေါတိ။ **ပဗျာကာသီ** တိ တေသံ ဗုဒ္ဓေါ ပဗျာကာသိ အာစိက္ခိ ဒေသေသိ ပညပေသိ ပဋ္ဌပေသိ ဝိဝရိ ဝိဘဇိ ဥတ္တာနီအကာသိ ပကာသေသီတိ – တေသံ ဗုဒ္ဓေါ ပဗျာကာသိ။

ပဉှံ ပုဋ္ဌော ယထာတထ န္တိ။ **ပဉှံ ပုဋ္ဌော** တိ ပဉှံ ပုဋ္ဌော ပုစ္ဆိတော ယာစိတော အဇ္ဈေသိတော ပသာဒိတော။ **ယထာတထ**န္တိ ယထာ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ တထာ အာစိက္ခိ , ယထာ ဒေသိတဗ္ဗံ တထာ ဒေသေသိ, ယထာ ပညပေတဗ္ဗံ တထာ ပညပေသိ, ယထာ ပဋ္ဌပေတဗ္ဗံ တထာ ပဋ္ဌပေသိ, ယထာ ဝိဝရိတဗ္ဗံ တထာ ဝိဝရိ , ယထာ ဝိဘဇိတဗ္ဗံ တထာ ဝိဘဇိ, ယထာ ဥတ္တာနီကာတဗ္ဗံ တထာ ဥတ္တာနီအကာသိ, ယထာ ပကာသိတဗ္ဗံ တထာ ပကာသေသီတိ – ပဉှံ ပုဋ္ဌော ယထာတထံ။

ပဉှာနံ ဝေယျာကရဏေနာ တိ ပဉှာနံ ဝေယျာကရဏေန အာစိက္ခနေန ဒေသနေန ပညပနေန ပဋ္ဌပနေန ဝိဝရဏေန ဝိဘဇနေန ဥတ္တာနီကမ္မေန ပကာသနေနာတိ – ပဉှာနံ ဝေယျာကရဏေန။

တောသေသိ ဗြာဟ္မဏေ မုနီ တိ။ **တောသေသီ**တိ တောသေသိ ဝိတောသေသိ ပသာဒေသိ အာရာဓေသိ အတ္တမနေ အကာသိ။ **ဗြာဟ္မဏေ** တိ သောဠသ ပါရာယနိယေ ဗြာဟ္မဏေ။ **မုနီ**တိ မောနံ ဝုစ္စတိ ဉာဏံ။ပေ.။ သင်္ဂဇာလမတိစ္စ သော မုနီတိ – တောသေသိ ဗြာဟ္မဏေ မုနိ။ တေနာဟ ဝုစ္စတိ –

> “တေသံ ဗုဒ္ဓေါ ပဗျာကာသိ၊ ပဉှံ ပုဋ္ဌော ယထာတထံ။
> ပဉှာနံ ဝေယျာကရဏေန၊ တောသေသိ ဗြာဟ္မဏေ မုနီ”တိ။

၉၉. **တေ တောသိတာ စက္ခုမတာ၊ ဗုဒ္ဓေနာဒိစ္စဗန္ဓုနာ။**
ဗြဟ္မစရိယမစရိံသု၊ ဝရပညဿ သန္တိကေ။

တေ တောသိတာ စက္ခုမတာတိ။ **တေ**တိ သောဠသ ပါရာယနိယာ ဗြာဟ္မဏာ။ **တောသိတာ**တိ တောသိတာ ဝိတောသိတာ ပသာဒိတာ အာရာဓိတာ အတ္တမနာ ကတာတိ – တေ တောသိတာ။ **စက္ခုမတာ**တိ ဘဂဝါ ပဉ္စဟိ စက္ခူဟိ စက္ခုမာ – မံသစက္ခုနာပိ စက္ခုမာ, ဒိဗ္ဗစက္ခုနာပိ စက္ခုမာ, ပညာစက္ခုနာပိ စက္ခုမာ, ဗုဒ္ဓစက္ခုနာပိ စက္ခုမာ, သမန္တစက္ခုနာပိ စက္ခုမာ။ ကထံ ဘဂဝါ မံသစက္ခုနာပိ စက္ခုမာ။ပေ.။ ဧဝံ ဘဂဝါ သမန္တစက္ခုနာပိ စက္ခုမာတိ – တေ တောသိတာ စက္ခုမတာ။

ဗုဒ္ဓေနာဒိစ္စဗန္ဓုနာ တိ။ **ဗုဒ္ဓေ**ာတိ ယော သော ဘဂဝါ။ပေ။ သစ္ဆိကာ ပညတ္တိ, ယဒိဒံ ဗုဒ္ဓေါတိ။ **အာဒိစ္စဗန္ဓုနာ** တိ အာဒိစ္စော ဝုစ္စတိ သူရိယော။ သော ဂေါတမော ဂေါတ္တေန, ဘဂဝါပိ ဂေါတမော ဂေါတ္တေန, ဘဂဝါ သူရိယဿ ဂေါတ္တဉာတကော ဂေါတ္တဗန္ဓု။ တသ္မာ ဗုဒ္ဓေါ အာဒိစ္စဗန္ဓူတိ – ဗုဒ္ဓေနာဒိစ္စဗန္ဓုနာ။

ဗြဟ္မစရိယမစရိံသု တိ ဗြဟ္မစရိယံ ဝုစ္စတိ အသဒ္ဓမ္မသမာပတ္တိယာ အာရတိ ဝိရတိ ပဋိဝိရတိ ဝေရမဏီ ဝိရမဏံ အကိရိယာ အကရဏံ အနဇ္ဈာပတ္တိ ဝေလာအနတိက္ကမော သေတုဃာတော။ အပိ စ, နိပ္ပရိယာယဝသေန ဗြဟ္မစရိယံ ဝုစ္စတိ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ, သေယျထိဒံ – သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပော, သမ္မာဝါစာ, သမ္မာကမ္မန္တော, သမ္မာအာဇီဝေါ, သမ္မာဝါယာမော, သမ္မာသတိ, သမ္မာသမာဓိ။ **ဗြဟ္မစရိယမစရိံသု** တိ ဗြဟ္မစရိယံ စရိံသု အစရိံသု သမာဒာယ ဝတ္တိံသူတိ – ဗြဟ္မစရိယမစရိံသု။

ဝရပညဿ သန္တိကေ တိ ဝရပညဿ အဂ္ဂပညဿ သေဋ္ဌပညဿ ဝိသေဋ္ဌပညဿ ပါမောက္ခပညဿ ဥတ္တမပညဿ ပဝရပညဿ။ **သန္တိကေ** တိ သန္တိကေ သာမန္တာ အာသန္နေ အဝိဒူရေ ဥပကဋ္ဌေတိ – ဝရပညဿ သန္တိကေ။ တေနာဟ ဝုစ္စတိ –

> “တေ တောသိတာ စရဏေန, ဗုဒ္ဓေနာဒိစ္စဗန္ဓုနာ။
> ဗြဟ္မစရိယမစရိံသု, ဝရပညဿ သန္တိကေ”တိ။

၁၀၀.ကေမေကဿ ပဉှဿ, ယထာ ဗုဒ္ဓေန ဒေသိတံ။
တထာ ယော ပဋိပဇ္ဇေယျ, ဂစ္ဆေ ပါရံ အပါရတော။

ကေမေကဿ ပဉှဿာ တိ ဧကမေကဿ အဇိတပဉှဿ, ဧကမေကဿ တိဿမေတ္တေယျပဉှဿ။ပေ။ ဧကမေကဿ ပိင်္ဂိယပဉှဿာတိ – ဧကမေကဿ ပဉှဿ။

ယထာ ဗုဒ္ဓေန ဒေသိတန္တိ။ **ဗုဒ္ဓေါ**တိ ယော သော ဘဂဝါ သယမ္ဘူ။ပေ။ သစ္ဆိကာ ပညတ္တိ, ယဒိဒံ ဗုဒ္ဓေါတိ။ **ယထာ ဗုဒ္ဓေန ဒေသိတန္တိ** ယထာ ဗုဒ္ဓေန အာစိက္ခိတံ ဒေသိတံ ပညပိတံ ပဋ္ဌပိတံ ဝိဝရိတံ ဝိဘဇိတံ [ဝိဘတ္တံ (သျာ.)] ဥတ္တာနီကတံ ပကာသိတန္တိ – ယထာ ဗုဒ္ဓေန ဒေသိတံ။

တထာ ယော ပဋိပဇ္ဇေယျာ တိ သမ္မာပဋိပဒံ အနုလောမပဋိပဒံ အပစ္စနီကပဋိပဒံ အန္ဝတ္ထပဋိပဒံ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပဒံ ပဋိပဇ္ဇေယျာတိ – တထာ ယော ပဋိပဇ္ဇေယျ။

ဂစ္ဆေ ပါရံ အပါရတော တိ ပါရံ ဝုစ္စတိ အမတံ နိဗ္ဗာနံ။ပေ။ နိရောဓော နိဗ္ဗာနံ; အပါရံ ဝုစ္စန္တိ ကိလေသာ စ ခန္ဓာ စ အဘိသင်္ခါရာ စ။ **ဂစ္ဆေ ပါရံ အပါရတော** တိ အပါရတော ပါရံ ဂစ္ဆေယျ, ပါရံ အဓိဂစ္ဆေယျ, ပါရံ ဖဿေယျ, ပါရံ သစ္ဆိကရေယျာတိ – ဂစ္ဆေ ပါရံ အပါရတော။ တေနာဟ ဝုစ္စတိ –

> “ကေမေကဿ ပဉှဿ, ယထာ ဗုဒ္ဓေန ဒေသိတံ။
> တထာ ယော ပဋိပဇ္ဇေယျ, ဂစ္ဆေ ပါရံ အပါရတော”တိ။

၁၀၁.အပါရာ ပါရံ ဂစ္ဆေယျ, ဘာဝေန္တော မဂ္ဂမုတ္တမံ။
မဂ္ဂေါ သော ပါရံ ဂမနာယ, တသ္မာ ပါရာယနံ ဣတိ။

အပါရာ ပါရံ ဂစ္ဆေယျာ တိ အပါရံ ဝုစ္စန္တိ ကိလေသာ စ ခန္ဓာ စ အဘိသင်္ခါရာ စ; ပါရံ ဝုစ္စတိ အမတံ နိဗ္ဗာနံ။ပေ။ တဏှက္ခယော ဝိရာဂေါ နိရောဓော နိဗ္ဗာနံ။ **အပါရာ ပါရံ ဂစ္ဆေယျာ** တိ အပါရာ ပါရံ ဂစ္ဆေယျ, ပါရံ အဓိဂစ္ဆေယျ, ပါရံ ဖဿေယျ, ပါရံ သစ္ဆိကရေယျာတိ – အပါရာ ပါရံ ဂစ္ဆေယျ။

ဘာဝေန္တော မဂ္ဂမုတ္တမ န္တိ မဂ္ဂမုတ္တမံ ဝုစ္စတိ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ, သေယျထိဒံ – သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ သမ္မာသမာဓိ။ **မဂ္ဂမုတ္တမ** န္တိ မဂ္ဂံ အဂ္ဂံ သေဋ္ဌံ ဝိသေဋ္ဌံ ပါမောက္ခံ ဥတ္တမံ ပဝရံ။ **ဘာဝေန္တော** တိ ဘာဝေန္တော

အာသေဝန္တော ဗဟုလီကရောန္တောတိ – ဘာဝေန္တော မဂ္ဂမုတ္တမံ။

မဂ္ဂေ သော ဟရံ ဂမနာယာ တိ –

> မဂ္ဂေ ပန္ထေ ပထော ပဇ္ဇော [အဒ္ဒေ (က.)] ၊ အဉ္ဇသံ ဝဋုမာယနံ။
> နာဝါ ဥတ္တရသေတု စ၊ ကုလ္လော စ ဘိသိ သင်္ကမော [သင်္ကမော (သ္ယာ. က.) ပဿ-ဓာတုမာလာယံ မဂ္ဂဓာ တုဝဏ္ဏနာယံ]။

ဟရံ ဂမနာယာတိ ဟရံ ဂမနာယ ဟရံ သမ္မာပနာယ ဟရံ သမနုဟပနာယ ဇရာမရဏဿ တရဏာယာတိ – မဂ္ဂေ သော ဟရံ ဂမနာယ။

တသ္မာ ဟရာယနံ ဣတိ တိ။ **တသ္မာ** တိ တသ္မာ တံကာရဏာ တံဟေတု တပ္ပစ္စယာ တံနိဒါနာ။ ဟရံ ဝုစ္စတိ အမတံ နိဗ္ဗာနံ။ပေ.။ နိရောဓော နိဗ္ဗာနံ။ အယနံ ဝုစ္စတိ မဂ္ဂေ။ **ဣတီ**တိ ပဒသန္ဓိ။ပေ.။ ပဒါနုပုဗ္ဗတာပေတံ ဣတီတိ – တသ္မာ ဟရာယနံ ဣတိ။ တေနာဟ ဝုစ္စတိ –

> ''အဟရာ ဟရံ ဂန္တေယျ၊ ဘာဝေန္တော မဂ္ဂမုတ္တမံ။
> မဂ္ဂေ သော ဟရံ ဂမနာယ၊ တသ္မာ ဟရာယနံ ဣတီ''တိ။

ဟရာယနုတ္တုတိကထာနိဒ္ဒေသော သတ္တရသမော။

၁၈. ဟရာယနာနုဂီတိကထာနိဒ္ဒေသော

၁၀၂. ဟရာယနမနုကယိဿံ ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ ပိင်္ဂိယော]
ယထာဒ္ဒက္ခိ တထာက္ခာသိ၊ ဝိမလော ဘူရိမေဓသော။
နိက္ကာမော နိဗ္ဗနော နာကော၊ ကိဿ ဟေတု မုသာ ဘဏေ။

ဟရာယနမနုကယိဿ န္တိ ဂီတမနုကယိဿံ ကထိတမနုကထယိဿံ [ကထိတမနုကယိဿံ (သ္ယာ.) ဧဝံ သဗ္ဗပဒေသု အနုကယိဿန္တိ အာဂတံ] ဘဏိတမနုဘဏိဿံ လပိတမနုလပိဿံ ဘာသိတမနုဘာသိဿန္တိ – ဟရာယနမနုကယိဿံ။ **ဣစ္စာယသ္မာ ပိင်္ဂိယော** တိ။ **ဣစ္စာ** တိ ပဒသန္ဓိ။ပေ.။ ပဒါနုပုဗ္ဗတာပေတံ – ဣစ္စာတိ။ **အာယသ္မာ** တိ ပိယဝစနံ ဂရုဝစနံ သဂါရဝသပ္ပတိဿာဓိဝစနမေတံ – အာယသ္မာတိ။ **ပိင်္ဂိယော** တိ တဿ ထေရဿ နာမံ သင်္ခါ သမညာ ပညတ္တိ ဝေါဟာရော နာမံ နာမကမ္မံ နာမဓေယျံ နိရုတ္တိ ဗျဉ္ဇနံ အဘိလာပေါတိ – ဣစ္စာယသ္မာ ပိင်္ဂိယော။

ယထာဒ္ဒက္ခိ တထာက္ခာသီ တိ ယထာ အဒ္ဒက္ခိ တထာ အက္ခာသိ အာစိက္ခိ ဒေသေသိ ပညပေသိ ပဋ္ဌပေသိ ဝိဝရိ ဝိဘဇိ ဥတ္တာနီအကာသိ ပကာသေသိ။ ''သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ''တိ ယထာ အဒ္ဒက္ခိ တထာ အက္ခာသိ အာစိက္ခိ ဒေသေသိ ပညပေသိ ပဋ္ဌပေသိ ဝိဝရိ ဝိဘဇိ ဥတ္တာနီအကာသိ ပကာသေသိ။ ''သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခာ''တိ။ပေ.။ ''သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာ''တိ။ ''ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ''န္တိ ယထာ အဒ္ဒက္ခိ တထာ အက္ခာသိ အာစိက္ခိ ဒေသေသိ ပညပေသိ ပဋ္ဌပေသိ ဝိဝရိ ဝိဘဇိ ဥတ္တာနီအကာသိ ပကာသေသီတိ – ယထာဒ္ဒက္ခိ တထာက္ခာသိ။

ဝိမလော ဘူရိမေဓသောတိ။ **ဝိမလော**တိ ရာဂေါ မလံ, ဒေါသော မလံ, မောဟော မလံ, ကောဓော။ ဥပနာဟော။ပေ.။ သဗ္ဗာကုသလာဘိသင်္ခါရာ မလာ။ တေ မလာ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ပဟီနာ ဥစ္ဆိန္နမူလာ တာလာဝတ္ထုကတာ အနဘာဝံ ကတာ အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မာ။ အမလော ဗုဒ္ဓော ဝိမလော နိမ္မလော မလာပဂတော မလဝိပ္ပဟီနော မလဝိမုတ္တော သဗ္ဗမလဝီတိဝတ္တော။ **ဘူရိ** ဝုစ္စတိ ပထဝီ။ ဘဂဝါ တာယ [ဘဂဝါ ဣမာယ (သ္ယာ.)] ပထဝိသမာယ ပညာယ ဝိပုလာယ ဝိတ္ထတာယ သမန္နာဂတော။ မေဓာ ဝုစ္စတိ ပညာ။ ယာ ပညာ ပဇာနနာ။ပေ.။ အမောဟော ဓမ္မဝိစယော သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ ဘဂဝါ ဣမာယ မေဓာယ ပညာယ ဥပေတော သမုပေတော ဥပာဂတော သမုပာဂတော ဥပပန္နော သမုပပန္နော သမန္နာဂတော, တသ္မာ ဗုဒ္ဓော သုမေဓသောတိ – ဝိမလော ဘူရိမေဓသော။

နိက္ကာမော နိဗ္ဗနော နာဂေ တိ။ **ကာမာ**တိ ဥဒ္ဒာနတော ဒွေ ကာမာ – ဝတ္ထုကာမာ စ ကိလေသကာမာ စ။ပေ။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ဝတ္ထုကာမာ။ပေ။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ကိလေသကာမာ။ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ဝတ္ထုကာမာ ပရိညာတာ ကိလေသကာမာ ပဟီနာ ဝတ္ထုကာမာနံ ပရိညာတတ္တာ ကိလေသကာမာနံ ပဟီနတ္တာ။ ဘဂဝါ န ကာမေ ကာမေတိ န ကာမေ ဣစ္ဆတိ န ကာမေ ပတ္ထေတိ န ကာမေ ပိဟေတိ န ကာမေ အဘိဇပ္ပတိ။ ယေ ကာမေ ကာမေန္တိ ကာမေ ဣစ္ဆန္တိ ကာမေ ပတ္ထေန္တိ ကာမေ ပိဟေန္တိ ကာမေ အဘိဇပ္ပန္တိ တေ ကာမကာမိနော ရာဂရာဂိနော သညသညိနော။ ဘဂဝါ န ကာမေ ကာမေတိ န ကာမေ ဣစ္ဆတိ န ကာမေ ပတ္ထေတိ န ကာမေ ပိဟေတိ န ကာမေ အဘိဇပ္ပတိ။ တသ္မာ ဗုဒ္ဓေါ အကာမော နိက္ကာမော စတ္တကာမော ဝန္တကာမော မုတ္တကာမော ပဟီနကာမော ပဋိနိဿဋ္ဌကာမော ဝီတရာဂေါ ဝိဂတရာဂေါ စတ္တရာဂေါ ဝန္တရာဂေါ မုတ္တရာဂေါ ပဟီနရာဂေါ ပဋိနိဿဋ္ဌရာဂေါ နိစ္ဆာတော နိဗ္ဗုတော သီတိဘူတော သုခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဗြဟ္မဘူတေန အတ္တနာ ဝိဟရတီတိ – နိက္ကာမော။

နိဗ္ဗနော တိ ရာဂေါ ဝနံ, ဒေါသော ဝနံ, မောဟော ဝနံ, ကောဓော ဝနံ, ဥပနာဟော ဝနံ။ပေ။ သဗ္ဗာကုသလာဘိသင်္ခါရာ ဝနာ။ တေ ဝနာ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ပဟီနာ ဥစ္ဆိန္နမူလာ တာလာဝတ္ထုကတာ အနဘာဝံကတာ အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မာ။ တသ္မာ ဗုဒ္ဓေါ အဝနော ဝိဝနော နိဗ္ဗနော ဝနာပဂတော ဝနဝိပ္ပဟီနော ဝနဝိမုတ္တော သဗ္ဗဝနဝီတိဝတ္တောတိ – နိဗ္ဗနော။ **နာဂေ**တိ နာဂေ; ဘဂဝါ အာဂုံ န ကရောတီတိ နာဂေ, န ဂစ္ဆတီတိ နာဂေ, န အာဂစ္ဆတီတိ နာဂေ။ပေ။ ဧဝံ ဘဂဝါ န အာဂစ္ဆတီတိ နာဂေတိ – နိက္ကာမော နိဗ္ဗနော နာဂေ။

ကိဿ ဟေတု မုသာ ဘဏေ တိ။ **ကိဿ ဟေတူ** တိ ကိဿ ဟေတု ကိံဟေတု ကိံကာရဏာ ကိံနိဒါနာ ကိံပစ္စယာတိ – ကိဿ ဟေတု။ **မုသာ ဘဏေ**တိ မုသာ ဘဏေယျ ကထေယျ ဒီပေယျ ဝေါဟရေယျ; **မုသာ ဘဏေ**တိ မောသဝဇ္ဇံ ဘဏေယျ, မုသာဝါဒံ ဘဏေယျ, အနရိယဝါဒံ ဘဏေယျ။ ဣဓေကစ္စော သဘာဂတော [သဘဂ္ဂတော (သျာ.)] ဝါ ပရိသာဂတော [ပရိသဂ္ဂတော (သျာ.)] ဝါ ဉာတိမဇ္ဈဂတော ဝါ ပူဂမဇ္ဈဂတော ဝါ ရာဇကုလမဇ္ဈဂတော ဝါ အဘိနီတော သက္ခိပုဋ္ဌော – "ဧဟမ္ဘော [ဧဟိ ဘော (သျာ.) ပဿ မ. နိ. ၃.၁၁၂] ပုရိသ, ယံ ဇာနာသိ တံ ဝဒေဟီ"တိ, သော အဇာနံ ဝါ အာဟ – "ဇာနာမီ"တိ , ဇာနံ ဝါ အာဟ – "န ဇာနာမီ"တိ, အပဿံ ဝါ အာဟ – "ပဿာမီ"တိ, ပဿံ ဝါ အာဟ – "န ပဿာမီ"တိ။ ဣတိ အတ္တဟေတု ဝါ ပရဟေတု ဝါ အာမိသကိဉ္စိက္ခဟေတု ဝါ သမ္ပဇာနမုသာ ဘာသတိ, ဣဒံ ဝုစ္စတိ မောသဝဇ္ဇံ။

အပိ စ, တီဟာကာရေဟိ မုသာဝါဒော ဟောတိ။ ပုဗ္ဗေဝဿ ဟောတိ – "မုသာ ဘဏိဿ"န္တိ, ဘဏန္တဿ ဟောတိ – "မုသာ ဘဏာမီ"တိ, ဘဏိတဿ ဟောတိ – "မုသာ မယာ ဘဏိတ"န္တိ – ဣမေဟိ တီဟာကာရေဟိ မုသာဝါဒော ဟောတိ။ အပိ စ, စတူဟာကာရေဟိ မုသာဝါဒော ဟောတိ။ ပုဗ္ဗေဝဿ ဟောတိ – "မုသာ ဘဏိဿ"န္တိ, ဘဏန္တဿ ဟောတိ – "မုသာ ဘဏာမီ"တိ, ဘဏိတဿ ဟောတိ – "မုသာ မယာ ဘဏိတ"န္တိ, ဝိနိဓာယ ဒိဋ္ဌိံ – ဣမေဟိ စတူဟာကာရေဟိ မုသာဝါဒော ဟောတိ။ အပိ စ, ပဉ္စဟာကာရေဟိ။ပေ။ ဆဟာကာရေဟိ။ သတ္တဟာကာရေဟိ။ အဋ္ဌဟာကာရေဟိ မုသာဝါဒော ဟောတိ။ ပုဗ္ဗေဝဿ ဟောတိ – "မုသာ ဘဏိဿ"န္တိ, ဘဏန္တဿ ဟောတိ – "မုသာ ဘဏာမီ"တိ, ဘဏိတဿ ဟောတိ – "မုသာ မယာ ဘဏိတ"န္တိ, ဝိနိဓာယ ဒိဋ္ဌိံ, ဝိနိဓာယ ခန္တိံ, ဝိနိဓာယ ရုစိံ, ဝိနိဓာယ သညံ, ဝိနိဓာယ ဘာဝံ – ဣမေဟိ အဋ္ဌဟာကာရေဟိ မုသာဝါဒော ဟောတိ မောသဝဇ္ဇံ။ ကိဿ ဟေတု မုသာ ဘဏေယျ ကထေယျ ဒီပေယျ ဝေါဟရေယျာတိ – ကိဿ ဟေတု မုသာ ဘဏေ။ တေနာဟ ထေရော ပိင်္ဂိယော –

"ဟာရာယနမနုကယိဿံ၊ [ဣစ္စာယသ္မာ ပိင်္ဂိယော]
ယထာဒ္ဒက္ခိ တထာက္ခာသိ၊ ဝိမလော ဘူရိမေဓသော။
နိက္ကာမော နိဗ္ဗနော နာဂေ၊ ကိဿ ဟေတု မုသာ ဘဏေ"တိ။

၁၀၃.ပဟီနမလမောဟဿ၊ မာနမက္ခပ္ပဟာယိနော။
ဟန္ဒာဟံ ကိတ္တယိဿာမိ၊ ဂိရံ ဝဏ္ဏူပသံဟိတံ။

ပဟီနမလမောဟဿာ တိ ။ **မလ**န္တိ ရာဂေါ မလံ, ဒေါသော မလံ, မောဟော မလံ, မာနော မလံ, ဒိဋ္ဌိ မလံ, ကိလေသော မလံ, သဗ္ဗဒုစ္စရိတံ မလံ, သဗ္ဗဘဝဂါမိကမ္မံ မလံ။

မောဟောတိ ယံ ဒုက္ခေ အညာဏံ။ပေ.။ အဝိဇ္ဇာလင်္ဂီ မောဟော အကုသလမူလံ။ အယံ ဝုစ္စတိ မောဟော။ မလဉ္စ မောဟော စ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ပဟီနာ ဉစ္ဆိန္နမူလာ တာလာဝတ္ထုကတာ အနဘာဝံကတာ အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မာ။ တသ္မာ ဗုဒ္ဓေါ ပဟီနမလမောဟောတိ – ပဟီနမလမောဟဿ။

မာနမက္ခပ္ပဟာယိနော တိ။ **မာနော**တိ ဧကဝိဓေန မာနော – ယာ စိတ္တဿ ဥန္နတိ [ဥဏ္ဏတိ (သျာ. က.)] ။ ဒုဝိဓေန မာနော – အတ္တုက္ကံသနမာနော, ပရဝမ္ဘနမာနော။ တိဝိဓေန မာနော – သေယျောဟမသ္မီတိ မာနော, သဒိသော ဟမသ္မီတိ မာနော, ဟီနောဟမသ္မီတိ မာနော။ စတုဗ္ဗိဓေန မာနော – လာဘေန မာနံ ဇနေတိ, ယသေန မာနံ ဇနေတိ, ပသံ သာယ မာနံ ဇနေတိ, သုခေန မာနံ ဇနေတိ။ ပဉ္စဝိဓေန မာနော – လာဘိမ္ဟိ မနာပိကာနံ ရူပာနန္တိ မာနံ ဇနေတိ, လာဘိမ္ဟိ မနာပိကာနံ သဒ္ဒာနံ။ပေ.။ ဂန္ဓာနံ။ ရသာနံ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာနန္တိ မာနံ ဇနေတိ။ ဆဗ္ဗိဓေန မာနော – စက္ခုသမ္ပဒာယ မာနံ ဇ နေတိ, သောတသမ္ပဒာယ။ပေ.။ ဃာနသမ္ပဒာယ။ ဇိဝှာသမ္ပဒာယ။ ကာယသမ္ပဒာယ။ မနောသမ္ပဒာယ မာနံ ဇနေတိ။ သတ္တဝိဓေန မာနော – မာနော, အတိမာနော, မာနာတိမာနော, ဩမာနော, အဓိမာနော, အသ္မိမာနော, မိစ္ဆာမာနော။ အဋ္ဌဝိ ဓေန မာနော – လာဘေန မာနံ ဇနေတိ, အလာဘေန ဩမာနံ ဇနေတိ, ယသေန မာနံ ဇနေတိ, အယသေန ဩမာနံ ဇနေတိ, ပ သံသာယ မာနံ ဇနေတိ, နိန္ဒာယ ဩမာနံ ဇနေတိ, သုခေန မာနံ ဇနေတိ , ဒုက္ခေန ဩမာနံ ဇနေတိ။ နဝဝိဓေန မာနော – သေ ယျဿ သေယျောဟမသ္မီတိ မာနော, သေယျဿ သဒိသောဟမသ္မီတိ မာနော, သေယျဿ ဟီနောဟမသ္မီ တိ မာနော, သဒိသဿ သေယျောဟမသ္မီတိ မာနော, သဒိသဿ သဒိသောဟမသ္မီတိ မာနော, သဒိသဿ ဟီနော ဟမသ္မီတိ မာနော, ဟီနဿ သေယျောဟမသ္မီတိ မာနော, ဟီနဿ သဒိသောဟမသ္မီတိ မာနော, ဟီနဿ ဟီနော ဟမသ္မီတိ မာနော။ ဒသဝိဓေန မာနော – ဣဓေကစ္စော မာနံ ဇနေတိ ဇာတိယာ တ ဂေါတ္တေန တ ကောလပုတ္တိယေန တ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ တ ဓနေန တ အဇ္ဈေနေန တ ကမ္မာယတနေန တ သိပ္ပာယတနေန တ ဝိဇ္ဇာဋ္ဌာနေန [ဝိဇ္ဇာ ဋ္ဌာနေန (က.)] တ သုတေန တ ပဋိဘာနေန တ အညတရညတရေန တ ဝတ္ထုနာ။ ယော ဧဝရူပေါ မာနော မညနာ မညိတတ္တံ ဥန္နတိ ဥန္နမော ဓဇော သမ္ပဂ္ဂါဟော ကေတုကမျတာ စိတ္တဿ – အယံ ဝုစ္စတိ မာနော။

မက္ခော တိ ယော မက္ခော မက္ခာယနာ မက္ခာယိတတ္တံ နိဋ္ဌုရိယံ နိဋ္ဌုရိယကမ္မံ [နိတ္ထုရိယကမ္မံ (က.) ပဿ ဝိဘ. ၈၉၂] – အယံ ဝုစ္စတိ မက္ခော။ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော မာနော စ မက္ခော စ ပဟီနာ ဉစ္ဆိန္နမူလာ တာလာဝတ္ထုကတာ အနဘာဝံကတာ အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မာ။ တသ္မာ ဗုဒ္ဓေါ မာနမက္ခပ္ပဟာယီတိ – မာနမက္ခပ္ပဟာယိနော။

ဟန္ဒာဟံ ကိတ္တယိဿာမိ ဂိရံ ဝဏ္ဏူပသံဟိတ န္တိ။ **ဟန္ဒာဟ** န္တိ ပဒသန္ဓိ ပဒသံသဂ္ဂေါ ပဒပါရိပူရီ အက္ခ ရသမဝါယော ဗျဉ္ဇနသိလိဋ္ဌတာ ပဒာနုပုဗ္ဗတာပေတံ – ဟန္ဒာဟန္တိ။ **ကိတ္တယိဿာမိ ဂိရံ ဝဏ္ဏူပသံဟိတ** န္တိ ဝ ဏ္ဏေန ဥပေတံ သမုပေတံ ဥပာဂတံ သမုပာဂတံ ဥပပန္နံ သမုပပန္နံ သမန္နာဂတံ တစံ ဂိရံ ဗျပ္ပထံ ဥဒီရဏံ [ဩဒီရဏံ (သျာ.)] ကိတ္တယိဿာမိ ဒေသေဿာမိ ပညပေဿာမိ ပဋ္ဌပေဿာမိ ဝိဝရိဿာမိ ဝိဘဇိဿာမိ ဥတ္တာနီကရိ ဿာမိ ပကာသေဿာမီတိ – ဟန္ဒာဟံ ကိတ္တယိဿာမိ ဂိရံ ဝဏ္ဏူပသံဟိတံ။ တေနာဟ ထေရော ပိင်္ဂိယော –

> “ပဟီနမလမောဟဿ၊ မာနမက္ခပ္ပဟာယိနော။
> ဟန္ဒာဟံ ကိတ္တယိဿာမိ၊ ဂိရံ ဝဏ္ဏူပသံဟိတ”န္တိ။

၁၀၄.တမောနုဒေါ ဗုဒ္ဓေါ သမန္တစက္ခု၊ လောကန္တဂူ သဗ္ဗဘဝါတိဝတ္တော။
အနာသဝေါ သဗ္ဗဒုက္ခပ္ပဟီနော၊ သစ္စဝှယော ဗြဟ္မေ ဥပာသိတော မေ။

တမောနုဒေါ ဗုဒ္ဓေါ သမန္တစက္ခု တိ။ **တမောနုဒေါ**တိ ရာဂတမံ ဒေါသတမံ မောဟတမံ မာနတမံ ဒိဋ္ဌိတမံ ကိလေ သတမံ ဒုစ္စရိတတမံ အန္ဓကရဏံ အညာဏကရဏံ ပညာနိရောဓိကံ ဝိဃာတပက္ခိကံ အနိဗ္ဗာနသံဝတ္တနိကံ နုဒိ ပနုဒိ ပဇ ဟိ ဝိနောဒေသိ ဗျန္တီအကာသိ အနဘာဝံ ဂမေသိ။ **ဗုဒ္ဓေါ**တိ ယော သော ဘဂဝါ။ပေ.။ သစ္ဆိကာ ပညတ္တိ; ယဒိဒံ ဗုဒ္ဓေါတိ။ **သမန္တစက္ခု** ဝုစ္စတိ သဗ္ဗညုတဉာဏံ။ပေ.။ တထာဂတော တေန သမန္တစက္ခုတိ – တမောနုဒေါ ဗုဒ္ဓေါ သမန္တစက္ခု။

လောကန္တဂူ သဗ္ဗဘဝါတိဝတ္တော တိ။ **လောကော**တိ ဧကော လောကော – ဘဝလောကော။ ဒွေ လောကာ – ဘဝ လောကော စ သမ္ဘဝလောကော စ; သမ္ပတ္တိဘဝလောကော စ သမ္ပတ္တိသမ္ဘဝလောကော စ; ဝိပတ္တိဘဝလောကော စ ဝိပ

တ္တိသမ္ဘဝလောကော စ [ဒွေ ဝ လောကာ သမ္ဘတ္တိ စ ဘဝလောကော ဝိပတ္တိ စ ဘဝလောကော (သျာ.)] ။ တယော လောကာ – တိဿော ဝေဒနာ။ စတ္တာရော လောကာ – စတ္တာရော အာဟာရာ။ ပဉ္စ လောကာ – ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ။ ဆ လောကာ – ဆ အဇ္ဈတ္တိကာနိ အာယတနာနိ။ သတ္တ လောကာ – သတ္တဝိညာဏဋ္ဌိတိယော ။ အဋ္ဌ လောကာ – အဋ္ဌ လောကဓမ္မာ။ နဝ လောကာ – နဝ သတ္တာဝါသာ။ ဒသ လောကာ – ဒသ အာယတနာနိ။ ဒွါဒသ လောကာ – ဒွါဒသာယတနာနိ။ အဋ္ဌာရသ လောကာ – အဋ္ဌာရသ ဓာတုယော။ **လောကန္တဂူ** တိ ဘဂဝါ လောကဿ အန္တဂတော အန္တပ္ပတ္တော ကောဋိဂတော ကောဋိပ္ပတ္တော။ နိဗ္ဗာနဂတော နိဗ္ဗာနပ္ပတ္တော။ သော ဝုတ္ထဝါသော စိဏ္ဏစရဏော။ ဇာတိမရဏသံသာရော နတ္ထိ တဿ ပုနဗ္ဘဝေါတိ – လောကန္တဂူ။

သဗ္ဗဘဝါတိဝတ္တော တိ။ **ဘဝါ**တိ ဒွေ ဘဝါ – ကမ္မဘဝေါ စ ပဋိသန္ဓိကော စ ပုနဗ္ဘဝေါ။ ကတမော ကမ္မဘဝေါ? ပုညာဘိသင်္ခါရော အပုညာဘိသင်္ခါရော အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရော – အယံ ကမ္မဘဝေါ။ ကတမော ပဋိသန္ဓိကော ပုနဗ္ဘဝေါ? ပဋိသန္ဓိကာ ရူပါ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရာ ဝိညာဏံ – အယံ ပဋိသန္ဓိကော ပုနဗ္ဘဝေါ။ ဘဂဝါ ကမ္မဘဝဉ္စ ပဋိသန္ဓိကဉ္စ ပုနဗ္ဘဝံ အတိဝတ္တော [ဥပါတိဝတ္တော (က.)] အတိက္ကန္တော ဝီတိဝတ္တောတိ – လောကန္တဂူ သဗ္ဗဘဝါတိဝတ္တော။

အနာသဝေါ သဗ္ဗဒုက္ခပ္ပဟီနော တိ။ **အနာသဝေါ**တိ စတ္တာရော အာသဝါ – ကာမာသဝေါ, ဘဝါသဝေါ, ဒိဋ္ဌာသဝေါ, အဝိဇ္ဇာသဝေါ။ တေ အာသဝါ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ပဟီနာ ဥစ္ဆိန္နမူလာ တာလာဝတ္ထုကတာ အနဘာဝံကတာ အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မာ။ တသ္မာ ဗုဒ္ဓေါ အနာသဝေါ။ **သဗ္ဗဒုက္ခပ္ပဟီနော** တိ သဗ္ဗံ တဿ ပဋိသန္ဓိကံ ဇာတိဒုက္ခံ ဇရာဒုက္ခံ ဗျာဓိဒုက္ခံ မရဏဒုက္ခံ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသဒုက္ခံ ။ပေ.။ ဒိဋ္ဌိဗျသနဒုက္ခံ ပဟီနံ သမုစ္ဆိန္နံ ဝူပသန္တံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓံ အဘဗ္ဗုပ္ပတ္တိကံ ဉာဏဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဎံ။ တသ္မာ ဗုဒ္ဓေါ သဗ္ဗဒုက္ခပ္ပဟီနောတိ – အနာသဝေါ သဗ္ဗဒုက္ခပ္ပဟီနော။

သစ္စဝှယော **ဗြဟ္မေ ဥပါသိတော မေ** တိ။ **သစ္စဝှယော** တိ သစ္စဝှယော သဒိသနာမော သဒိသဝှယော သစ္စသဒိသဝှယော။ ဝိပဿီ ဘဂဝါ, သိခီ ဘဂဝါ, ဝေဿဘူ ဘဂဝါ, ကကုသန္ဓော ဘဂဝါ, ကောဏာဂမနော ဘဂဝါ, ကဿပေါ ဘဂဝါ။ တေ ဗုဒ္ဓါ ဘဂဝန္တော သဒိသနာမာ သဒိသဝှယာ။ ဘဂဝါပိ သက်ျမုနိ တေသံ ဗုဒ္ဓါနံ ဘဂဝန္တာနံ သဒိသနာမော သဒိသဝှယောတိ – တသ္မာ ဗုဒ္ဓေါ သစ္စဝှယော။

ဗြဟ္မေ ဥပါသိတော မေ တိ သော မယာ ဘဂဝါ အာသိတော ဥပါသိတော ပယိရုပါသိတော ပရိပုစ္ဆိတော ပရိပဉှိတောတိ – သစ္စဝှယော ဗြဟ္မေ ဥပါသိတော မေ။ တေနာဟ ထေရော ပိင်္ဂိယော –

> ''တမောနုဒေါ ဗုဒ္ဓေါ သမန္တစက္ခု၊ လောကန္တဂူ သဗ္ဗဘဝါတိဝတ္တော။
> အနာသဝေါ သဗ္ဗဒုက္ခပ္ပဟီနော၊ သစ္စဝှယော ဗြဟ္မေ ဥပါသိတော မေ''တိ။

၁၀၅.ဒိဇော ယထာ ကုဗ္ဗနကံ ပဟာယ၊ ဗဟုပ္ဖလံ ကာနနမာဝသေယျ။
ဧဝမဟံ အပ္ပဒဿေ ပဟာယ၊ မဟောဒဓိံ ဟံသောရိဝ အဇ္ဈပတ္တော [အဇ္ဈုပတ္တော (က.)] ။

ဒိဇော ယထာ ကုဗ္ဗနကံ ပဟာယ, ဗဟုပ္ဖလံ ကာနနမာဝသေယျာ တိ ။ **ဒိဇော** ဝုစ္စတိ ပက္ခီ။ ကိံကာရဏာ ဒိဇော ဝုစ္စတိ ပက္ခီ? ဒွိက္ခတ္တုံ ဇာယတီတိ ဒိဇော, မာတုကုစ္ဆိမှာ စ အဏ္ဍကောသမှာ စ။ တံကာရဏာ ဒိဇော ဝုစ္စတိ ပက္ခီတိ – ဒိဇော။ **ယထာ ကုဗ္ဗနကံ ပဟာယာ** တိ ယထာ ဒိဇော ကုဗ္ဗနကံ ပရိတ္တဝနကံ အပ္ပဖလံ အပ္ပဘက္ခံ အပ္ပောဒကံ ပဟာယ ဇဟိတွာ အတိက္ကမိတွာ သမတိက္ကမိတွာ ဝီတိဝတ္တေတွာ အညံ ဗဟုပ္ဖလံ ဗဟုဘက္ခံ ဗဟူဒကံ [ဗဟုရုက္ခံ (သျာ.)] မဟန္တံ ကာနနံ ဝနသဏ္ဍံ အဓိဂစ္ဆေယျ ဝိန္ဒေယျ ပဋိလဘေယျ, တသ္မိဉ္စ ဝနသဏ္ဍေ ဝါသံ ကပ္ပေယျာတိ – ဒိဇော ယထာ ကုဗ္ဗနကံ ပဟာယ ဗဟုပ္ဖလံ ကာနနံ အာဝသေယျ။

ဧဝမဟံ အပ္ပဒဿေ ပဟာယ, မဟောဒဓိံ ဟံသောရိဝ အဇ္ဈပတ္တော တိ။ ဧဝန္တိ ဩပမ္မသမ္ပဋိပါဒနံ။ **အပ္ပဒဿေ ပဟာယာ**တိ ယော စ ဗာဝရီ ဗြာဟ္မဏော ယေ စညေ တဿ အာစရိယာ ဗုဒ္ဓံ ဘဂဝန္တံ ဥပါဒါယ အပ္ပဒဿာ ပရိတ္တဒဿာ ထောကဒဿာ ဩမကဒဿာ လာမကဒဿာ ဆတုက္ကဒဿာ [ဇတုက္ကဒဿာ (သျာ.), ဇတုကဒ

သ္သာ (သီ. အဋ္ဌ.)] တ။ တေ အပ္ပဒဿေ ပရိတ္တဒဿေ ထောကဒဿေ ဩမကဒဿေ လာမကဒဿေ ဆတုက္ကဒဿေ ပဟာယ ပဇဟိတွတ အတိက္ကမိတွတ သမတိက္ကမိတွတ ဝီတိဝတ္တေတွတ ဗုဒ္ဓံ ဘဂဝန္တံ အပ္ပမာဏဒဿံ အဂ္ဂဒဿံ သေဋ္ဌဒဿံ ဝိသေဋ္ဌဒဿံ ပာမောက္ခဒဿံ ဥတ္တမဒဿံ ပဝရဒဿံ အသမံ အသမသမံ အပ္ပဋိသမံ အပ္ပဋိဘာဂံ အပ္ပဋိပုဂ္ဂလံ ဒေဝါတိဒေဝံ နရာသဘံ ပုရိသသီဟံ ပုရိသနာဂံ ပုရိသာဇညံ ပုရိသနိသဘံ ပုရိသဓောရယှံ ဒသဗလဓာရိံ [ဒသဗလံ တာဒိံ (သ္သာ.)] အဓိဂစ္ဆိံ ဝိန္ဒိံ ပဋိလဘိံ။ ယထာ စ ပုံသော မဟန္တံ မာနသကံ [မာနုသကတံ (သ္ယာ.)] တ သရံ အနောတတ္တံ တ ဒဟံ မဟာသမုဒ္ဒံ တ အက္ခောဘံ အမိတောဒကံ ဇလရာသိံ အဓိဂစ္ဆေယျ ဝိန္ဒေယျ ပဋိလဘေယျ, ဧဝမေဝ ဗုဒ္ဓံ ဘဂဝန္တံ အက္ခောဘံ အမိတတေဇံ ပဘိန္နဉာဏံ ဝိဝဋစက္ခုံ ပညာပဘေဒကုသလံ အဓိဂတပဋိသမ္ဘိဒံ စတုဝေသာရဇ္ဇပ္ပတ္တံ သုဒ္ဓါဓိမုတ္တံ သေတပစ္စတ္တံ အဒ္ဝယဘာဏိံ တာဒိံ တထာပဋိညံ အပရိတ္တံ မဟန္တံ ဂမ္ဘိရံ အပ္ပမေယျံ ဒုပ္ပရိယောဂါဟံ ပဟူတရတနံ သာဂရသမံ ဆဠင်္ဂုပေက္ခာယ သမန္နာဂတံ အတုလံ ဝိပုလံ အပ္ပမေယျံ, တံ တာဒိသံ ပဝဒတံ မဂ္ဂတဒိနံ [ပဝရမဂ္ဂတဒိနံ (က.)] မေရုမိဝ နကာနံ ဂရုဠမိဝ ဒိဇာနံ သီဟမိဝ မိဂါနံ ဥဒဓိမိဝ အဏ္ဏဝါနံ အဓိဂစ္ဆိံ, တံ သတ္ထာရံ ဇိနပဝရံ မဟေသိန္တိ – ဧဝမဟံ အပ္ပဒဿေ ပဟာယ မဟောဒဓိံ ဟံသောရိဝ အဇ္ဈပတ္တော။ တေနာဟ ထေရော ပိင်္ဂိယော –

> “ဒိဇော ယထာ ကုဗ္ဗနကံ ပဟာယ၊ ဗဟုပ္ဖလံ ကာနနမာဝသေယျ။
> ဧဝမဟံ အပ္ပဒဿေ ပဟာယ၊ မဟောဒဓိံ ဟံသောရိဝ အဇ္ဈပတ္တော”တိ။

၁၀၆. ယေ မေ ပုဗ္ဗေ ဝိယာကံသု၊
ဟုရံ ဂေါတမသာသနာ ‘ဣစ္စာသိ ဣတိ ဘဝိဿတိ’။
သဗ္ဗံ တံ ဣတိဟီတိဟံ၊ သဗ္ဗံ တံ တက္ကဝဍ္ဎနံ။

ယေ မေ ပုဗ္ဗေ ဝိယာကံသူ တိ။ **ယေ**တိ ယော စ ဗာဝရီ ဗြာဟ္မဏော ယေ စညေ တဿ အာစရိယာ, တေ သကံ ဒိဋ္ဌိံ သကံ ခန္တိံ သကံ ရုစိံ သကံ လဒ္ဓိံ သကံ အဇ္ဈာသယံ သကံ အဓိပ္ပာယံ ဗျာကံသု အာစိက္ခိံသု ဒေသယိံသု ပညပိံသု ပဋ္ဌပိံသု ဝိဝရိံသု ဝိဘဇိံသု ဥတ္တာနီအကံသု ပကာသေသုန္တိ – ယေ မေ ပုဗ္ဗေ ဝိယာကံသု။

ဟုရံ ဂေါတမသာသနာတိ ဟုရံ ဂေါတမသာသနာ, ပရံ ဂေါတမသာသနာ, ပုရေ ဂေါတမသာသနာ, ပဌမတရံ ဂေါတမသာသနာ ဗုဒ္ဓသာသနာ ဇိနသာသနာ တထာဂတသာသနာ [တထာဂတသာသနာ ဒေဝသာသနာ (သ္သာ. က.)] အရဟန္တသာသနာတိ – ဟုရံ ဂေါတမသာသနာ။

ဣစ္စာသိ ဣတိ ဘဝိဿတီ တိ ဧဝံ ကိရ အာသိ, ဧဝံ ကိရ ဘဝိဿတီတိ – ဣစ္စာသိ ဣတိ ဘဝိဿတိ။

သဗ္ဗံ တံ ဣတိဟီတိဟန္တိ သဗ္ဗံ တံ ဣတိဟီတိဟံ ဣတိကိရာယ ပရမ္ပရာယ ပိဋကသမ္ပဒာယ တက္ကဟေတု နယဟေတု အာကာရပရိဝိတက္ကေန ဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာနက္ခန္တိယာ န သာမံ သယမဘိညာတံ န အတ္တပစ္စက္ခံ ဓမ္မံ ယံ ကထယိံသူတိ – သဗ္ဗံ တံ ဣတိဟီတိဟံ။

သဗ္ဗံ တံ တက္ကဝဍ္ဎနန္တိ သဗ္ဗံ တံ တက္ကဝဍ္ဎနံ ဝိတက္ကဝဍ္ဎနံ သင်္ကပ္ပဝဍ္ဎနံ ကာမဝိတက္ကဝဍ္ဎနံ ဗျာပါဒဝိတက္ကဝဍ္ဎနံ ဝိဟိံသာဝိတက္ကဝဍ္ဎနံ ဉာတိဝိတက္ကဝဍ္ဎနံ ဇနပဒဝိတက္ကဝဍ္ဎနံ အမရာဝိတက္ကဝဍ္ဎနံ ပရာနုဒ္ဒယတာပဋိသံယုတ္တဝိတက္ကဝဍ္ဎနံ လာဘသက္ကာရသိလောကပဋိသံယုတ္တဝိတက္ကဝဍ္ဎနံ အနဝညတ္တိပဋိသံယုတ္တဝိတက္ကဝဍ္ဎနန္တိ – သဗ္ဗံ တံ တက္ကဝဍ္ဎနံ။ တေနာဟ ထေရော ပိင်္ဂိယော –

> “ယေ မေ ပုဗ္ဗေ ဝိယာကံသု၊ ဟုရံ ဂေါတမသာသနာ။
> ‘ဣစ္စာသိ ဣတိ ဘဝိဿ’တိ။
> သဗ္ဗံ တံ ဣတိဟီတိဟံ၊ သဗ္ဗံ တံ တက္ကဝဍ္ဎန”န္တိ။

၁၀၇. ဧကော တမောနုဒာသီနော၊ ဇုတိမာ သော ပဘင်္ကရော။
ဂေါတမော ဘူရိပညာဏော၊ ဂေါတမော ဘူရိမေဓသော။

ဧကော တမောနုအာသီနောတိ။ **ဧကော**တိ ဘဂဝတ ပဗ္ဗဇ္ဇသင်္ခါတေန ဧကော, အဒုတိယဋ္ဌေန ဧကော, တဏှာယ ပဟာနဋ္ဌေန ဧကော, ဧကန္တဝီတရာဂေါတိ ဧကော, ဧကန္တဝီတဒေါသောတိ ဧကော, ဧကန္တဝီတမောဟောတိ ဧကော, ဧကန္တနိက္ကိလေသောတိ ဧကော, ဧကာယနမဂ္ဂံ ဂတောတိ ဧကော, ဧကော အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ ဧကော။

ကထံ ဘဂဝတ ပဗ္ဗဇ္ဇသင်္ခါတေန ဧကော? ဘဂဝတ ဒဟရောဝ သမာနော သုသု ကာဠကေသော ဘဒ္ဒေန ယောဗ္ဗနေန သမန္နာဂတော ပဌမေန ဝယသာ အကာမကာနံ မာတာပိတူနံ အဿုမုခါနံ ရောဒန္တာနံ ဝိလပန္တာနံ ဉာတိသင်္ဃံ သဗ္ဗံ ဃရာဝါသပလိဗောဓံ ဆိန္ဒိတွာ ပုတ္တဒါရပလိဗောဓံ ဆိန္ဒိတွာ ဉာတိပလိဗောဓံ ဆိန္ဒိတွာ မိတ္တာမစ္စပလိဗောဓံ ဆိန္ဒိတွာ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတွာ အကိဉ္စနဘာဝံ ဥပဂန္တွာ ဧကော စရတိ ဝိဟရတိ ဣရိယတိ ဝတ္တေတိ ပါလေတိ ယပေတိ ယာပေတိ။ ဧဝံ ဘဂဝတ ပဗ္ဗဇ္ဇသင်္ခါတေန ဧကော။

ကထံ ဘဂဝတ အဒုတိယဋ္ဌေန ဧကော? ဧဝံ ပဗ္ဗဇိတော သမာနော ဧကော အရညဝနပတ္ထာနိ ပန္တာနိ သေနာသနာနိ ပဋိသေဝတိ အပ္ပသဒ္ဒာနိ အပ္ပနိဂ္ဃောသာနိ ဝိဇနဝါတာနိ မနုဿရာဟသေယျကာနိ [မနုဿရာဟသေယျကာနိ (သျာ. က.)] ပဋိသလ္လာနသာရုပ္ပာနိ [ပဋိသလ္လာဏသာရုပ္ပာနိ (က.)] ။ သော ဧကော ဂစ္ဆတိ, ဧကော တိဋ္ဌတိ, ဧကော နိသီဒတိ , ဧကော သေယ្យံ ကပ္ပေတိ, ဧကော ဂာမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသတိ, ဧကော အဘိက္ကမတိ, ဧကော ပဋိက္ကမတိ, ဧကော ရဟော နိသီဒတိ, ဧကော စင်္ကမံ အဓိဋ္ဌာတိ, ဧကော စရတိ ဝိဟရတိ ဣရိယတိ ဝတ္တေတိ ပါလေတိ ယပေတိ ယာပေတိ။ ဧဝံ ဘဂဝတ အဒုတိယဋ္ဌေန ဧကော။

ကထံ ဘဂဝတ တဏှာယ ပဟာနဋ္ဌေန ဧကော? သော ဧဝံ ဧကော အဒုတိယော အပ္ပမတ္တော အာတာပီ ပဟိတတ္တော ဝိဟရန္တော နဇ္ဇာ နေရဉ္ဇရာယ တီရေ ဗောဓိရုက္ခမူလေ မဟာပဓာနံ ပဒဟန္တော မာရံ သသေနံ ကဏှံ နမုစိံ ပမတ္တဗန္ဓုံ ဝိဓမိတွာ တဏှာဇာလိနိံ [တဏှံ ဇာလိနိံ (သျာ.)] ဝိသဋံ [သရိတံ (သျာ.) မဟာနိ. ၁၉၁] ဝိသတ္တိကံ ပဇဟိ ဝိနောဒေသိ ဗျန္တီအကာသိ အနဘာဝံ ဂမေသိ။

“တဏှာဒုတိယော ပုရိသော၊ ဒီဃမဒ္ဓာန သံသရံ။
ဣတ္ထဘာဝညထာဘာဝံ၊ သံသာရံ နာတိဝတ္တတိ။

“ဧတမာဒီနဝံ [ဧဝမာဒီနဝံ (က.) ပဿ ဣတိဝု. ၁၅] ဉတွာ၊ တဏှံ [တဏှာ (သျာ. က.) မဟာနိ. ၁၉၁] ဒုက္ခဿ သမ္ဘဝံ။
ဝီတတဏှော အနာဒါနော၊ သတော ဘိက္ခု ပရိဗ္ဗဇေ”တိ။

ဧဝံ ဘဂဝတ တဏှာယ ပဟာနဋ္ဌေန ဧကော။

ကထံ ဘဂဝတ ဧကန္တဝီတရာဂေါတိ ဧကော? ရာဂဿ ပဟီနတ္တာ ဧကန္တဝီတရာဂေါတိ ဧကော, ဒေါသဿ ပဟီနတ္တာ ဧကန္တဝီတဒေါသောတိ ဧကော, မောဟဿ ပဟီနတ္တာ ဧကန္တဝီတမောဟောတိ ဧကော, ကိလေသာနံ ပဟီနတ္တာ ဧကန္တနိက္ကိလေသောတိ ဧကော။

ကထံ ဘဂဝတ ဧကာယနမဂ္ဂံ ဂတောတိ ဧကော? ဧကာယနမဂ္ဂေါ ဝုစ္စတိ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ။ပေ.။ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ။

“ဧကာယနံ ဇာတိခယန္တဒဿီ၊ မဂ္ဂံ ပဇာနာတိ ဟိတာနုကမ္ပီ။
ဧတေန မဂ္ဂေန တရိံသု [အတရိံသု (က.) ပဿ သံ. နိ. ၅.၄၀၉; မဟာနိ. ၁၉၁] ပုဗ္ဗေ၊ တရိဿန္တိ ယေ စ တရန္တိ ဩဃ”န္တိ။

ဧဝံ ဘဂဝတ ဧကာယနမဂ္ဂံ ဂတောတိ ဧကော။

ကထံ ဘဂဝါ ဧကော အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ ဧကော။ ဗောဓိ ဝုစ္စတိ စတူသု မဂ္ဂေသု ဉာဏံ ပညာ ပညိန္ဒြိယံ ပညာဗလံ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ ဝီမံသာ ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ။ ဘဂဝါ တေန ဗောဓိဉာဏေန "သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ"တိ ဗုဇ္ဈိ, "သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခာ"တိ ဗုဇ္ဈိ, "သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာ"တိ ဗုဇ္ဈိ။ပေ။ "ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ"န္တိ ဗုဇ္ဈိ။ အထ ဝါ, ယံ ဗုဇ္ဈိတဗ္ဗံ အနုဗုဇ္ဈိတဗ္ဗံ ပဋိဗုဇ္ဈိတဗ္ဗံ သမ္ဗုဇ္ဈိတဗ္ဗံ အဓိဂန္တဗ္ဗံ ဖဿိတဗ္ဗံ သစ္ဆိကာတဗ္ဗံ သဗ္ဗံ တံ တေန ဗောဓိဉာဏေန ဗုဇ္ဈိ အနုဗုဇ္ဈိ ပဋိဗုဇ္ဈိ သမ္ဗုဇ္ဈိ အဓိဂစ္ဆိ ဖဿေသိ သစ္ဆာကာသိ။ ဧဝံ ဘဂဝါ ဧကော အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ ဧကော။

တမောနုဒေါတိ ဘဂဝါ ရာဂတမံ ဒောသတမံ မောဟတမံ ဒိဋ္ဌိတမံ ကိလေသတမံ ဒုစ္စရိတတမံ အန္ဓကရဏံ အစက္ခုကရဏံ အညာဏကရဏံ ပညာနိရောဓိကံ ဝိဃာတပက္ခိကံ အနိဗ္ဗာနသံဝတ္တနိကံ နုဒိ ပနုဒိ ပဇဟိ ဝိနောဒေသိ ဗျန္တီ အကာသိ အနဘာဝံ ဂမေသိ။ **အာသီနော**တိ နိသိန္နော ဘဂဝါ ပါသာဏကေ စေတိယေတိ – အာသီနော [အာသိနော (က.)]။

> နဂဿ ပဿေ အာသီနံ၊ မုနိံ ဒုက္ခဿ ပါရဂုံ။
> သာဝကာ ပယိရုပါသန္တိ၊ တေဝိဇ္ဇာ မစ္စုဟာယိနောတိ။

ဧဝမ္ပိ ဘဂဝါ အာသီနော။ပေ။ အထ ဝါ, ဘဂဝါ သဗ္ဗောဿုက္ကပဋိပ္ပဿဒ္ဓတ္တာ အာသီနော သော ဝုတ္ထဝါသော စိဏ္ဏစရဏော။ပေ။ ဇာတိမရဏသံသာရော နတ္ထိ တဿ ပုနဗ္ဘဝေါတိ, ဧဝမ္ပိ ဘဂဝါ အာသီနောတိ – ဧကော တမောနုဒာသီနော။

ဇုတိမာ သော ပဘင်္ကရော တိ။ **ဇုတိမာ**တိ ဇုတိမာ မတိမာ ပဏ္ဍိတော ပညဝါ ဗုဒ္ဓိမာ ဉာဏီ ဝိဘာဝီ မေဓာဝီ။ **ပဘင်္ကရော**တိ ပဘင်္ကရော အာလောကကရော ဩဘာသကရော ဒီပင်္ကရော ပဒီပကရော ဥဇ္ဇောတကရော ပဇ္ဇောတကရောတိ – ဇုတိမာ သော ပဘင်္ကရော။

ဂေါတမော ဘူရိပညာဏောတိ ဂေါတမော ဘူရိပညာဏော ဉာဏပညာဏော ပညာဓဇော ပညာကေတု ပညာဓိပတေယျော ဝိစယဗဟုလော ပဝိစယဗဟုလော ဩက္ခာယနဗဟုလော သမောက္ခာယနဓမ္မော ဝိဘူတဝိဟာရီ တစ္စရိတော တဗ္ဗဟုလော တဂ္ဂရုကော တန္နိန္နော တပ္ပောဏော တပ္ပဗ္ဘာရော တဒဓိမုတ္တော တဒဓိပတေယျော။

> ဓဇော ရထဿ ပညာဏံ၊ ဓူမော [ဓုမော (သျာ.)] ပညာဏမဂ္ဂိနော။
> ရာဇာ ရဋ္ဌဿ ပညာဏံ၊ ဘတ္တာ ပညာဏမိတ္ထိယာတိ။

ဧဝမေဝ ဂေါတမော ဘူရိပညာဏော ဉာဏပညာဏော ပညာဓဇော ပညာကေတု ပညာဓိပတေယျော ဝိစယဗဟုလော ပဝိစယဗဟုလော ဩက္ခာယနဗဟုလော သမောက္ခာယနဓမ္မော ဝိဘူတဝိဟာရီ တစ္စရိတော တဗ္ဗဟုလော တဂ္ဂရုကော တန္နိန္နော တပ္ပောဏော တပ္ပဗ္ဘာရော တဒဓိမုတ္တော တဒဓိပတေယျောတိ – ဂေါတမော ဘူရိပညာဏော။

ဂေါတမော ဘူရိမေဓသောတိ ဘူရိ ဝုစ္စတိ ပထဝီ။ ဘဂဝါ တာယ ပထဝိသမာယ ပညာယ ဝိပုလာယ ဝိတ္ထတာယ သမန္နာဂတော။ မေဓာ ဝုစ္စတိ ပညာ။ ယာ ပညာ ပဇာနနာ။ပေ။ အမောဟော ဓမ္မဝိစယော သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ ဘဂဝါ ဣမာယ မေဓာယ ဥပေတော သမုပေတော ဥပါဂတော သမုပါဂတော ဥပပန္နော သမုပပန္နော သမန္နာဂတော, တသ္မာ ဗုဒ္ဓော သုမေဓသောတိ [ဘူရိမေဓသောတိ (သျာ.) ဧဝမုပရိပိ] – ဂေါတမော ဘူရိမေဓသော။ တေနာဟ ထေရော ပိင်္ဂိယော –

> "ဧကော တမောနုဒာသီနော၊ ဇုတိမာ သော ပဘင်္ကရော။
> ဂေါတမော ဘူရိပညာဏော၊ ဂေါတမော ဘူရိမေဓသော"တိ။

၁၀၈.ယော မေ ဓမ္မမဒေသေသိ၊ သန္ဒိဋ္ဌိကမကာလိကံ။
တဏှက္ခယမနီတိကံ၊ ယဿ နတ္ထိ ဥပမာ ကွစိ။

ယော မေ ဓမ္မမဒေသေသီတိ။ **ယော**တိ ယော သော ဘဂဝါ သယမ္ဘူ အနာစရိယကော ပုဗ္ဗေ အနနုဿုတေသု ဓမ္မေသု သာမံ သစ္စာနိ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈိ, တတ္ထ စ သဗ္ဗညုတံ ပတ္တော ဗလေသု စ ဝသီဘာဝံ။ **ဓမ္မမဒေသေသီ**တိ။ **ဓမ္မ**န္တိ အာဒိ

ကလျာဏံ မဇ္ဈေကလျာဏံ ပရိယောသာနကလျာဏံ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ, စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ။ပေ.။ အရိယံ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ နိဗ္ဗာနဉ္စ နိဗ္ဗာနဂါမိနိဉ္စ ပဋိပဒံ အာစိက္ခိ ဒေသေသိ ပညပေသိ ပဋ္ဌပေသိ ဝိဝရိ ဝိဘဇိ ဥတ္တာနီအကာသိ ပကာသေသီတိ – ယော မေ ဓမ္မမဒေသေသိ။

သန္ဒိဋ္ဌိကမကာလိက န္တိ သန္ဒိဋ္ဌိကံ အကာလိကံ ဧဟိပဿိကံ ဩပနေယျိကံ ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗံ ဝိညူဟီတိ – ဧဝံ သန္ဒိဋ္ဌိကံ။ အထ ဝါ, ယော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ အရိယံ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ ဘာဝေတိ, တဿ မဂ္ဂဿ အနန္တရာ သမနန္တရာ အဓိဂစ္ဆတေဝ ဖလံ ဝိန္ဒတိ ပဋိလဘတီတိ, ဧဝမ္ပိ သန္ဒိဋ္ဌိကံ။ **အကာလိက**န္တိ ယထာ မနုဿာ ကာလိကံ ဓနံ ဒတွာ အနန္တရာ န လဘန္တိ ကာလံ အာဂမေန္တိ, နေတံ ဧဝံ ဓမ္မော။ ယော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ အရိယံ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ ဘာဝေတိ, တဿ မဂ္ဂဿ အနန္တရာ သမနန္တရာ အဓိဂစ္ဆတေဝ ဖလံ ဝိန္ဒတိ ပဋိလဘတိ, န ပရတ္ထ န ပရလောကေ, ဧဝံ အကာလိကန္တိ – သန္ဒိဋ္ဌိကမကာလိကံ။

တဏှက္ခယမနီတိက န္တိ။ **တဏှာ**တိ ရူပတဏှာ။ပေ.။ ဓမ္မတဏှာ။ **တဏှက္ခယ** န္တိ တဏှက္ခယံ ရာဂက္ခယံ ဒေါသက္ခယံ မောဟက္ခယံ ဂတိက္ခယံ ဥပပတ္တိက္ခယံ ပဋိသန္ဓိက္ခယံ ဘဝက္ခယံ သံသာရက္ခယံ ဝဋ္ဋက္ခယံ။ **အနီတိက**န္တိ ဤတိ ဝုစ္စန္တိ ကိလေသာ စ ခန္ဓာ စ အဘိသင်္ခါရာ စ။ ဤတိပ္ပဟာနံ ဤတိဝူပသမံ ဤတိပဋိနိဿဂ္ဂံ ဤတိပဋိပ္ပဿဒ္ဓိံ အမတံ နိဗ္ဗာနန္တိ – တဏှက္ခယမနီတိကံ။

ယဿ နတ္ထိ ဥပမာ ကွစီ တိ။ **ယဿာ** တိ နိဗ္ဗာနဿ။ **နတ္ထိ ဥပမာ**တိ ဥပမာ နတ္ထိ, ဥပနိဓာ နတ္ထိ, သဒိသံ နတ္ထိ, ပဋိဘာဂေါ နတ္ထိ န သတိ န သံဝိဇ္ဇတိ နုပလဗ္ဘတိ။ **ကွစီ**တိ ကွစိ ကိမှိစိ ကတ္ထစိ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါ ဝါတိ – ယဿ နတ္ထိ ဥပမာ ကွစိ။ တေနာဟ ထေရော ပိင်္ဂိယော –

"ယော မေ ဓမ္မမဒေသေသိ၊ သန္ဒိဋ္ဌိကမကာလိကံ။
တဏှက္ခယမနီတိကံ၊ ယဿ နတ္ထိ ဥပမာ ကွစီ"တိ။

**၁၀၉. ကိံ နု တမှာ ဝိပ္ပဝသိ၊ မုဟုတ္တမပိ ပိင်္ဂိယ။
ဂေါတမာ ဘူရိပညာဏာ၊ ဂေါတမာ ဘူရိမေဓသာ။**

ကိံ နု တမှာ ဝိပ္ပဝသီ တိ ကိံ နု ဗုဒ္ဓမှာ ဝိပ္ပဝသိ အပေသိ အပဂစ္ဆိ [အပဂစ္ဆသိ (သျာ. က.)] ဝိနာ ဟောသီတိ – ကိံ နု တမှာ ဝိပ္ပဝသိ။

မုဟုတ္တမပိ ပိင်္ဂိယာ တိ မုဟုတ္တမ္ပိ ခဏမ္ပိ လယမ္ပိ ဝယမ္ပိ အဒ္ဓမ္ပီတိ – မုဟုတ္တမပိ။ **ပိင်္ဂိယာ** တိ ဗာဝရီ တံ နတ္တာရံ နာမေန အာလပတိ။

ဂေါတမာ ဘူရိပညာဏာတိ ဂေါတမာ ဘူရိပညာဏာ ဉာဏပညာဏာ ပညာဓဇာ ပညာကေတုမှာ ပညာဓိပတေယျမှာ ဝိစယဗဟုလာ ပဝိစယဗဟုလာ ဩက္ခာယနဗဟုလာ သမောက္ခာယနဓမ္မာ ဝိဘူတဝိဟာရိမှာ တစ္စရိတာ တဗ္ဗဟုလာ တဂ္ဂရုကာ တန္နိန္နာ တပ္ပောဏာ တပ္ပဗ္ဘာရာ တဒဓိမုတ္တာ တဒဓိပတေယျမှာတိ – ဂေါတမာ ဘူရိပညာဏာ။

ဂေါတမာ ဘူရိမေဓသာတိ ဘူရိ ဝုစ္စတိ ပထဝီ။ ဘဂဝါ တာယ ပထဝိသမာယ ပညာယ ဝိပုလာယ ဝိတ္ထတာယ သမန္နာဂတော။ မေဓာ ဝုစ္စတိ ပညာ။ ယာ ပညာ ပဇာနနာ။ပေ.။ အမောဟော ဓမ္မဝိစယော သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ ဘဂဝါ ဣမာယ မေဓာယ ပညာယ ဥပေတော သမုပေတော ဥပဂတော သမုပဂတော ဥပပန္နော သမုပပန္နော သမန္နာဂတော, တသ္မာ ဗုဒ္ဓေါ သုမေဓသောတိ – ဂေါတမာ ဘူရိမေဓသာ။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

"ကိံနု တမှာ ဝိပ္ပဝသိ၊ မုဟုတ္တမပိ ပိင်္ဂိယ။
ဂေါတမာ ဘူရိပညာဏာ၊ ဂေါတမာ ဘူရိမေဓသာ"တိ။

၁၁၀. ယော တေ ဓမ္မမဒေသေသိ၊ သန္ဒိဋ္ဌိကမကာလိကံ။

တဏှာဟက္ခယမနီတိကံ၊ ယဿု နတ္ထိ ဥပမာ က္ဝစိ။

ယော တေ ဓမ္မမဒေသေသီတိ ယော သော ဘဂဝါ။ပေ။ တတ္ထ စ သဗ္ဗညုတံ ပတ္တော ဗလေသု စ ဝသီဘာဝံ။ **ဓမ္မမဒေသေသီ**တိ ဓမ္မန္တိ အာဒိကလျာဏံ မဇ္ဈေကလျာဏံ။ပေ။ နိဗ္ဗာနဉ္စ နိဗ္ဗာနဂါမိနိဉ္စ ပဋိပဒံ အာစိက္ခိ ဒေသေသိ ပညပေသိ ပဋ္ဌပေသိ ဝိဝရိ ဝိဘဇိ ဥတ္တာနီအကာသိ ပကာသေသီတိ – ယော တေ ဓမ္မမဒေသေသိ။

သန္ဒိဋ္ဌိကမကာလိကန္တိ သန္ဒိဋ္ဌိကံ အကာလိကံ ဧဟိပဿိကံ ဩပနေယျိကံ ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗံ ဝိညူဟီတိ – ဧဝံ သန္ဒိဋ္ဌိကံ။ အထ ဝါ, ယော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ အရိယံ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ ဘာဝေတိ, တဿ မဂ္ဂဿ အနန္တရာ သမနန္တရာ အဓိဂစ္ဆတေဝ ဖလံ ဝိန္ဒတိ ပဋိလဘတီတိ – ဧဝမ္ပိ သန္ဒိဋ္ဌိကံ။ **အကာလိက**န္တိ ယထာ မနုဿာ ကာလိကံ ဓနံ ဒတွာ အနန္တရာ န လဘန္တိ, ကာလံ အာဂမေန္တိ, နေဝံ ဣမဿ ဓမ္မော။ ယော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ အရိယံ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ ဘာဝေတိ; တဿ မဂ္ဂဿ အနန္တရာ သမနန္တရာ အဓိဂစ္ဆတေဝ ဖလံ ဝိန္ဒတိ ပဋိလဘတိ, န ပရတ္ထ န ပရလောကေ, ဧဝံ အကာလိကန္တိ – သန္ဒိဋ္ဌိကမကာလိကံ။

တဏှက္ခယမနီတိကန္တိ ။ **တဏှာ**တိ ရူပတဏှာ။ပေ။ ဓမ္မတဏှာ။ **တဏှက္ခယ**န္တိ တဏှက္ခယံ ရာဂက္ခယံ ဒောသက္ခယံ မောဟက္ခယံ ဂတိက္ခယံ ဥပပတ္တိက္ခယံ ပဋိသန္ဓိက္ခယံ ဘဝက္ခယံ သံသာရက္ခယံ ဝဋ္ဋက္ခယံ။ **အနီတိက**န္တိ ဤတိ ဝုစ္စန္တိ ကိလေသာ စ ခန္ဓာ စ အဘိသင်္ခါရာ စ။ ဤတိပ္ပဟာနံ ဤတိဝူပသမံ ဤတိပဋိနိဿဂ္ဂံ ဤတိပဋိပ္ပဿဒ္ဓိံ အမတံ နိဗ္ဗာနန္တိ – တဏှက္ခယမနီတိကံ။

ယဿု နတ္ထိ ဥပမာ က္ဝစီတိ။ **ယဿာ**တိ နိဗ္ဗာနဿ။ **နတ္ထိ ဥပမာ**တိ ဥပမာ နတ္ထိ, ဥပနိဓာ နတ္ထိ, သဒိသံ နတ္ထိ, ပဋိဘာဂေ နတ္ထိ န သတိ န သံဝိဇ္ဇတိ နုပလဗ္ဘတိ။ **က္ဝစီ**တိ က္ဝစိ ကိမ္ဟိစိ ကတ္ထစိ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါ ဝါတိ – ယဿု နတ္ထိ ဥပမာ က္ဝစိ။ တေနာဟ သော ဗြာဟ္မဏော –

> “ယော တေ ဓမ္မမဒေသေသိ၊ သန္ဒိဋ္ဌိကမကာလိကံ။
> တဏှက္ခယမနီတိကံ၊ ယဿု နတ္ထိ ဥပမာ က္ဝစီ”တိ။

၁၁၁. **နာဟံ တမှာ ဝိပ္ပဝသာမိ၊ မုဟုတ္တမပိ ဗြာဟ္မဏ။**
ဂေါတမာ ဘူရိပညာဏာ၊ ဂေါတမာ ဘူရိမေဓသာ။

နာဟံ တမှာ ဝိပ္ပဝသာမီတိ နာဟံ ဗုဒ္ဓမှာ ဝိပ္ပဝသာမိ အပေမိ အပဂစ္ဆာမိ ဝိနာ ဟောမီတိ – နာဟံ တမှာ ဝိပ္ပဝသာမိ။

မုဟုတ္တမပိ ဗြာဟ္မဏာတိ မုဟုတ္တမ္ပိ ခဏမ္ပိ လယမ္ပိ ဝယမ္ပိ အဒ္ဓမ္ပီတိ မုဟုတ္တမပိ။ **ဗြာဟ္မဏာ**တိ ကရဝေန မာတုလံ အာလပတိ။

ဂေါတမာ ဘူရိပညာဏာတိ ဂေါတမာ ဘူရိပညာဏာ ဉာဏပညာဏာ ပညာဓဇာ ပညာကေတုမှာ ပညာဓိပတေယျမှာ ဝိစယဗဟုလာ ပဝိစယဗဟုလာ ဩက္ခာယနဗဟုလာ သမောက္ခာယနဓမ္မာ ဝိဘူတဝိဟာရိမှာ တစ္စရိတာ တဗ္ဗဟုလာ တဂ္ဂရုကာ တန္နိန္နာ တပ္ပေါဏာ တပ္ပဗ္ဘာရာ တဒဓိမုတ္တာ တဒဓိပတေယျမှာတိ – ဂေါတမာ ဘူရိပညာဏာ။

ဂေါတမာ ဘူရိမေဓသာတိ ဘူရိ ဝုစ္စတိ ပထဝီ။ ဘဂဝါ တာယ ပထဝိသမာယ ပညာယ ဝိပုလာယ ဝိတ္ထတာယ သမန္နာဂတော။ မေဓာ ဝုစ္စတိ ပညာ။ ယာ ပညာ ပဇာနနာ။ပေ။ အမောဟော ဓမ္မဝိစယော သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ ဘဂဝါ ဣမာယ မေဓာယ ပညာယ ဥပေတော သမုပေတော ဥပာဂတော သမုပာဂတော ဥပပန္နော သမုပပန္နော သမန္နာဂတော။ တသ္မာ ဗုဒ္ဓေါ သုမေဓသောတိ – ဂေါတမာ ဘူရိမေဓသာ။ တေနာဟ ထေရော ပိင်္ဂိယော –

> “နာဟံ တမှာ ဝိပ္ပဝသာမိ၊ မုဟုတ္တမပိ ဗြာဟ္မဏ။
> ဂေါတမာ ဘူရိပညာဏာ၊ ဂေါတမာ ဘူရိမေဓသာ”တိ။

၁၁၂. ယော မေ ဓမ္မမဒေသေသိ၊ သန္ဒိဋ္ဌိကမကာလိကံ။
တဏှက္ခယမနီတိကံ ၊ ယဿ နတ္ထိ ဥပမာ က္ဝစိ။

ယော မေ ဓမ္မမဒေသေသီတိ ယော သော ဘဂဝါ သယမ္ဘူ အနာစရိယကော ပုဗ္ဗေ အနနုဿုတေသု ဓမ္မေသု သာမံ သစ္စာနိ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈိ, တတ္ထ စ သဗ္ဗညုတံ ပတ္တော ဗလေသု စ ဝသီဘာဝံ။ **ဓမ္မမဒေသေသီ**တိ။ **ဓမ္မ**န္တိ အာဒိကလျာဏံ မဇ္ဈေကလျာဏံ ပရိယောသာနကလျာဏံ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ, စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနေ စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒေ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ ပဉ္စ ဗလာနိ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ အရိယံ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ နိဗ္ဗာနဉ္စ နိဗ္ဗာနဂါမိနိဉ္စ ပဋိပဒံ အာစိက္ခိ ဒေသေသိ ပညပေသိ ပဋ္ဌပေသိ ဝိဝရိ ဝိဘဇိ ဥတ္တာနီအကာသိ ပကာသေသီတိ – ယော မေ ဓမ္မမဒေသေသိ။

သန္ဒိဋ္ဌိကမကာလိကန္တိ သန္ဒိဋ္ဌိကံ အကာလိကံ ဧဟိပဿိကံ ဩပနေယျိကံ ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗံ ဝိညူဟီတိ, ဧဝံ သန္ဒိဋ္ဌိကံ။ အထ ဝါ, ယော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ အရိယံ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ ဘာဝေတိ, တဿ မဂ္ဂဿ အနန္တရာ သမနန္တရာ အဓိဂစ္ဆတေဝ ဖလံ ဝိန္ဒတိ ပဋိလဘတီတိ, ဧဝမ္ပိ သန္ဒိဋ္ဌိကံ။ **အကာလိက**န္တိ ယထာ မနုဿာ ကာလိကံ ဓနံ ဒတွာ အနန္တရာ န လဘန္တိ, ကာလံ အာဂမေန္တိ, နေတာဒိသံ ဓမ္မော။ ယော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ အရိယံ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ ဘာဝေတိ, တဿ မဂ္ဂဿ အနန္တရာ သမနန္တရာ အဓိဂစ္ဆတေဝ ဖလံ ဝိန္ဒတိ ပဋိလဘတိ, န ပရတ္ထ န ပရလောကေ, ဧဝံ အကာလိကန္တိ – သန္ဒိဋ္ဌိကမကာလိကံ။

တဏှက္ခယမနီတိက န္တိ ။ **တဏှာ**တိ ရူပတဏှာ။ပေ.။ ဓမ္မတဏှာ။ **တဏှက္ခယ** န္တိ တဏှက္ခယံ ရာဂက္ခယံ ဒောသက္ခယံ မောဟက္ခယံ ဂတိက္ခယံ ဥပပတ္တိက္ခယံ ပဋိသန္ဓိက္ခယံ ဘဝက္ခယံ သံသာရက္ခယံ ဝဋ္ဋက္ခယံ။ **အနီတိက**န္တိ ဤတိ ဝုစ္စန္တိ ကိလေသာ စ ခန္ဓာ စ အဘိသင်္ခါရာ စ။ ဤတိပ္ပဟာနံ ဤတိဝူပသမံ ဤတိပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ အမတံ နိဗ္ဗာနန္တိ – တဏှက္ခယမနီတိကံ။

ယဿ နတ္ထိ ဥပမာ က္ဝစီ တိ။ **ယဿာ** တိ နိဗ္ဗာနဿ။ **နတ္ထိ ဥပမာ**တိ ဥပမာ နတ္ထိ, ဥပနိဓာ နတ္ထိ, သဒိသံ နတ္ထိ, ပဋိဘာဂေါ နတ္ထိ န အတ္ထိ န သံဝိဇ္ဇတိ နုပလဗ္ဘတိ။ **က္ဝစီ**တိ က္ဝစိ ကိမှိစိ ကတ္ထစိ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါ ဝါတိ – ယဿ နတ္ထိ ဥပမာ က္ဝစိ။ တေနာဟ ထေရော ပိင်္ဂိယော –

"ယော မေ ဓမ္မမဒေသေသိ၊ သန္ဒိဋ္ဌိကမကာလိကံ။
တဏှက္ခယမနီတိကံ၊ ယဿ နတ္ထိ ဥပမာ က္ဝစီ"တိ။

၁၁၃. ပဿာမိ နံ မနသာ စက္ခုနာဝ၊ ရတ္တိန္ဒိဝံ ဗြာဟ္မဏ အပ္ပမတ္တော။
နမဿမာနော ဝိဝသေမိ [နမဿမာနော ဝသေမိ (သီ. အဋ္ဌ.) ။ ဝိဝသာမိ (သျာ.)] ရတ္တိံ၊ တေနေဝ မညာမိ အဝိပ္ပဝါသံ။

ပဿာမိ နံ မနသာ စက္ခုနာဝ တိ ယထာ စက္ခုမာ ပုရိသော အာလောကေ ရူပဂတာနိ ပဿေယျ ဒက္ခေယျ ဩလောကေယျ နိဇ္ဈာယေယျ ဥပပရိက္ခေယျ, ဧဝမေဝါဟံ ဗုဒ္ဓံ ဘဂဝန္တံ မနသာ ပဿာမိ ဒက္ခာမိ ဩလောကေမိ နိဇ္ဈာယာမိ ဥပပရိက္ခာမီတိ – ပဿာမိ နံ မနသာ စက္ခုနာဝ။

ရတ္တိန္ဒိဝံ ဗြာဟ္မဏ အပ္ပမတ္တော တိ ရတ္တိဉ္စ ဒိဝါ စ ဗုဒ္ဓါနုဿတိံ မနသာ ဘာဝေန္တော အပ္ပမတ္တောတိ – ရတ္တိန္ဒိဝံ ဗြာဟ္မဏ အပ္ပမတ္တော။

နမဿမာနော ဝိဝသေမိ ရတ္တိ န္တိ။ **နမဿမာနော** တိ ကာယေန ဝါ နမဿမာနော, ဝါစာယ ဝါ နမဿမာနော, စိတ္တေန ဝါ နမဿမာနော, အနွတ္ထပဋိပတ္တိယာ ဝါ နမဿမာနော, ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိယာ ဝါ နမဿမာနော သက္ကာရမာနော ဂရုကာရမာနော မာနယမာနော ပူဇယမာနော ရတ္တိန္ဒိဝံ ဝိဝသေမိ အတိနာမေမိ အတိက္ကမေမီတိ – နမဿမာနော ဝိဝသေမိ ရတ္တိံ။

တေနေ၀ မညာမိ အ၀ိပ္ပတသ န္တိ တာယ ဗုဒ္ဓါနုဿတိယာ ဘာ၀ေန္တော အ၀ိပ္ပတသောတိ တံ မညာမိ, အ၀ိပ္ပဝု ဋ္ဌောတိ တံ မညာမိ ဇာနာမိ။ ဧ၀ံ ဇာနာမိ ဧ၀ံ အာဇာနာမိ ဧ၀ံ ၀ိဇာနာမိ ဧ၀ံ ပဋိ၀ိဇာနာမိ ဧ၀ံ ပဋိ၀ိဇ္ဈာမီတိ – တေနေ၀ မညာမိ အ၀ိပ္ပတသံ။ တေနာဟ ထေရော ပိင်္ဂိယော –

> ''ပဿာမိ နံ မနသာ စက္ခုနာ၀၊ ရတ္တိန္ဒိ၀ံ ဗြာဟ္မဏ အပ္ပမတ္တော။
> နမဿမာနော ၀ိ၀သေမိ ရတ္တိံ၊ တေနေ၀ မညာမိ အ၀ိပ္ပတသ''န္တိ။

၁၁၄.သဒ္ဓါ စ ပီတိ စ မနော သတိ စ၊ နာပေန္တိမေ ေကာတမသာသနမှာ။
ယံ ယံ ဒိသံ ၀ဇတိ ဘူရိပညော၊ သ တေန တေနေ၀ နတောဟမသ္မိ။

သဒ္ဓါ စ ပီတိ စ မနော သတိ စာ တိ။ **သဒ္ဓါ** တိ ယာ စ ဘဂ၀န္တံ အာရဗ္ဘ သဒ္ဓါ သဒ္ဒဟနာ [သဒ္ဓဟနာ (က.)] ဩကပ္ပနာ အဘိပ္ပသာဒေါ သဒ္ဓါ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ သဒ္ဓါဗလံ။ **ပီတီ**တိ ယာ ဘဂ၀န္တံ အာရဗ္ဘ ပီတိ ပါမောဇ္ဇံ [ပါမုဇ္ဇံ (သျာ.)] မောဒနာ အာမောဒနာ ပမောဒနာ ဟာသော ပဟာသော ၀ိတ္တိ တုဋ္ဌိ ဩဒဂျံ အတ္တမနတာ စိတ္တဿ။ **မနော** တိ ယဉ္စ ဘဂ၀န္တံ အာရဗ္ဘ စိတ္တံ မနော မာနသံ ဟဒယံ ပဏ္ဍရံ မနော မနာယတနံ မနိန္ဒြိယံ ၀ိညာဏံ ၀ိညာဏက္ခန္ဓော တဇ္ဇာ မနော၀ိညာဏဓာတု။ **သတီ**တိ ယာ ဘဂ၀န္တံ အာရဗ္ဘ သတိ အနုဿတိ သမ္မာသတီတိ – သဒ္ဓါ စ ပီတိ စ မနော သတိ စ။

နာပေန္တိမေ ေကာတမသာသနမှာ တိ ဣမေ စတ္တာရော ဓမ္မာ ေကာတမသာသနာ ဗုဒ္ဓသာသနာ ဇိနသာသနာ တထာဂတသာသနာ အရဟန္တသာသနာ နာပေန္တိ န ဂစ္ဆန္တိ န ၀ိဇဟန္တိ န ၀ိနာသေန္တီတိ – နာပေန္တိမေ ေကာတမသာ သနမှာ။

ယံ ယံ ဒိသံ ၀ဇတိ ဘူရိပညောတိ။ **ယံ ယံ ဒိသန္တိ** ပုရတ္ထိမံ ၀ါ ဒိသံ ပစ္ဆိမံ ၀ါ ဒိသံ ဒက္ခိဏံ ၀ါ ဒိသံ ဥတ္တရံ ၀ါ ဒိသံ ၀ဇတိ ဂစ္ဆတိ ကမတိ အဘိက္ကမတိ။ **ဘူရိပညော**တိ ဘူရိပညော မဟာပညော တိက္ခပညော ပုထုပညော ဟာသပညော ဇ၀နပညော နိဗ္ဗေဓိကပညော ။ ဘူရိ ၀ုစ္စတိ ပထ၀ီ။ ဘဂ၀ာ တာယ ပထ၀ိသမာယ ပညာယ ၀ိပုလာယ ၀ိတ္ထတာယ သမန္နာဂတောတိ – ယံ ယံ ဒိသံ ၀ဇတိ ဘူရိပညော။

သ တေန တေနေ၀ နတောဟမသ္မိ တိ သော ယေန ဗုဒ္ဓေါ တေန တေနေ၀ နတော တန္နိန္နော တပ္ပောဏော တပ္ပဗ္ဘာရော တဒဓိမုတ္တော တဒဓိပတေယျောတိ – သ တေန တေနေ၀ နတောဟမသ္မိ။ တေနာဟ ထေရော ပိင်္ဂိယော –

> ''သဒ္ဓါ စ ပီတိ စ မနော သတိ စ၊ နာပေန္တိမေ ေကာတမသာသနမှာ။
> ယံ ယံ ဒိသံ ၀ဇတိ ဘူရိပညော၊ သ တေန တေနေ၀ နတောဟမသ္မီ''တိ။

၁၁၅.ဇိဏ္ဏဿ မေ ဒုဗ္ဗလထာမကဿ၊ တေနေ၀ ကာယော န ပလေတိ တတ္ထ။
သင်္ကပ္ပယန္တာယ ၀ဇာမိ နိစ္စံ၊ မနော ဟိ မေ ဗြာဟ္မဏ တေန ယုတ္တော။

ဇိဏ္ဏဿ မေ ဒုဗ္ဗလထာမကဿာ တိ ဇိဏ္ဏဿ ၀ုဍ္ဎဿ မဟလ္လကဿ အဒ္ဓဂတဿ ၀ယောအနုပ္ပတ္တဿ။ **ဒုဗ္ဗလထာမကဿာ** တိ ဒုဗ္ဗလထာမကဿ အပ္ပထာမကဿ ပရိတ္တထာမကဿာတိ – ဇိဏ္ဏဿ မေ ဒုဗ္ဗလထာမကဿ။

တေနေ၀ ကာယော န ပလေတိ တတ္ထာ တိ ကာယော ယေန ဗုဒ္ဓေါ တေန န ပလေတိ န ၀ဇတိ န ဂစ္ဆတိ နာတိက္ကမတီတိ – တေနေ၀ ကာယော န ပလေတိ တတ္ထ။

သင်္ကပ္ပယန္တာယ ၀ဇာမိ နိစ္စန္တိ သင်္ကပ္ပဂမနေန ၀ိတက္ကဂမနေန ဉာဏဂမနေန ပညာဂမနေန ဗုဒ္ဓိဂမနေန ၀ဇာမိ ဂစ္ဆာမိ အတိက္ကမာမီတိ – သင်္ကပ္ပယန္တာယ ၀ဇာမိ နိစ္စံ။

မနော ဟိ မေ ဗြာဟ္မဏ တေန ယုတ္တော တိ။ **မနောတိ** ယံ စိတ္တံ မနော မာနသံ။ပေ.။ တဇ္ဇာ မနောဝိညာဏဓာတု။ **မနော ဟိ မေ ဗြာဟ္မဏ တေန ယုတ္တော** တိ မနော ယေန ဗုဒ္ဓေ တေန ယုတ္တော ပယုတ္တော သံယုတ္တောတိ – မနော ဟိ မေ ဗြာဟ္မဏ တေန ယုတ္တော။ တေနာဟ ထေရော ပိင်္ဂိယော –

> “ဖိဏ္ဏဿ မေ ဒုဗ္ဗလထာမကဿ၊ တေနေဝ ကာယော န ပလေတိ တတ္ထ။
> သင်္ကပ္ပယန္တာယ ဝဇာမိ နိစ္စံ၊ မနော ဟိ မေ ဗြာဟ္မဏ တေန ယုတ္တော”တိ။

၁၁၆. ပင်္ကေ သယာနော ပရိဖန္ဒမာနော၊ ဒီပါ ဒီပံ ဥပလ္လဝိံ။
အထဒ္ဒသာသိံ သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ ဩဃတိဏ္ဏမနာသဝံ။

ပင်္ကေ သယာနော ပရိဖန္ဒမာနော တိ။ **ပင်္ကေ သယာနော** တိ ကာမပင်္ကေ ကာမကဒ္ဒမေ ကာမကိလေသေ ကာမပဠိဓေ ကာမပရိဠာဟေ ကာမပလိဗောဓေ သေမာနော သယမာနော ဝသမာနော အာဝသမာနော ပရိဝသမာနော [အဝသေမာနော ပရိသေမာနော (သျာ.)] တိ – ပင်္ကေ သယာနော။ **ပရိဖန္ဒမာနော** တိ တဏှာဖန္ဒနာယ ဖန္ဒမာနော, ဒိဋ္ဌိဖန္ဒနာယ ဖန္ဒမာနော , ကိလေသဖန္ဒနာယ ဖန္ဒမာနော, ပယောဂဖန္ဒနာယ ဖန္ဒမာနော, ဝိပါကဖန္ဒနာယ ဖန္ဒမာနော, မနောဒုစ္စရိတဖန္ဒနာယ ဖန္ဒမာနော, ရတ္တော ရာဂေန ဖန္ဒမာနော, ဒုဋ္ဌော ဒောသေန ဖန္ဒမာနော, မူဠှော မောဟေန ဖန္ဒမာနော, ဝိနိဗဒ္ဓေါ မာနေန ဖန္ဒမာနော, ပရာမဋ္ဌော ဒိဋ္ဌိယာ ဖန္ဒမာနော, ဝိက္ခေပဂတော ဥဒ္ဓစ္စေန ဖန္ဒမာနော, အနိဋ္ဌင်္ဂတော ဝိစိကိစ္ဆာယ ဖန္ဒမာနော, ထာမဂတော အနုသယေဟိ ဖန္ဒမာနော, လာဘေန ဖန္ဒမာနော, အလာဘေန ဖန္ဒမာနော, ယသေန ဖန္ဒမာနော, အယသေန ဖန္ဒမာနော, ပသံသာယ ဖန္ဒမာနော, နိန္ဒာယ ဖန္ဒမာနော, သုခေန ဖန္ဒမာနော, ဒုက္ခေန ဖန္ဒမာနော, ဇာတိယာ ဖန္ဒမာနော, ဇရာယ ဖန္ဒမာနော, ဗျာဓိနာ ဖန္ဒမာနော, မရဏေန ဖန္ဒမာနော, သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသေဟိ ဖန္ဒမာနော, နေရယိကေန ဒုက္ခေန ဖန္ဒမာနော, တိရစ္ဆာနယောနိကေန ဒုက္ခေန ဖန္ဒမာနော, ပေတ္တိဝိသယိကေန ဒုက္ခေန ဖန္ဒမာနော, မာနုသိကေန ဒုက္ခေန။ပေ.။ ဂဗ္ဘောက္ကန္တိမူလကေန ဒုက္ခေန။ ဂဗ္ဘေဌိတိမူလကေန ဒုက္ခေန။ ဂဗ္ဘာဝုဋ္ဌာနမူလကေန ဒုက္ခေန။ ဇာတဿူပနိဗန္ဓကေန ဒုက္ခေန။ ဇာတဿ ပရာဓေယျကေန ဒုက္ခေန။ အတ္တူပက္ကမေန ဒုက္ခေန။ ပရူပက္ကမေန ဒုက္ခေန။ သင်္ခါရဒုက္ခေန။ ဝိပရိဏာမဒုက္ခေန။ စက္ခုရောဂေန ဒုက္ခေန။ သောတရောဂေန ဒုက္ခေန။ ဃာနရောဂေန ဒုက္ခေန။ ဇိဝှာရောဂေန ဒုက္ခေန။ ကာယရောဂေန ဒုက္ခေန။ သီသရောဂေန ဒုက္ခေန။ ကဏ္ဏရောဂေန ဒုက္ခေန။ မုခရောဂေန ဒုက္ခေန။ ဒန္တရောဂေန ဒုက္ခေန။ ဩဋ္ဌရောဂေန ဒုက္ခေန။ ကာသေန။ သာသေန။ ပိနာသေန။ ဍာဟေန [အာဟေန (က.) မဟာနိ. ၁၁] ။ ဇရေန။ ကုစ္ဆိရောဂေန။ မုစ္ဆာယ။ ပက္ခန္ဒိကာယ။ သူလာယ။ ဝိသူစိကာယ။ ကုဋ္ဌေန။ ဂဏ္ဍေန။ ကိလာသေန။ သောသေန။ အပမာရေန ။ ဒဒ္ဒုယာ။ ကဏ္ဍုယာ။ ကစ္ဆုယာ။ ရခသာယ။ ဝိတစ္ဆိကာယ။ လောဟိတပိတ္တေန [လောဟိတေန။ ပိတ္တေန (သျာ. က.)] ။ မဓုမေဟေန။ အံသာယ။ ပိဠကာယ။ ဘဂန္ဒလေန [ဘဂန္ဒလာယ (သျာ.)] ။ ပိတ္တသမုဋ္ဌာနေန အာဗာဓေန။ သေမှသမုဋ္ဌာနေန အာဗာဓေန။ ဝါတသမုဋ္ဌာနေန အာဗာဓေန။ သန္နိပါတိကေန အာဗာဓေန။ ဥတုပရိဏာမဇေန အာဗာဓေန။ ဝိသမပရိဟာရဇေန အာဗာဓေန။ ဩပက္ကမိကေန အာဗာဓေန။ ကမ္မဝိပါကဇေန အာဗာဓေန။ သီတေန။ ဥဏှေန။ ဇိဃစ္ဆာယ ။ ပိပါသာယ။ ဥစ္စာရေန။ ပဿာဝေန။ ဍံသမကသဝါတာတပသရီသပသမ္ဖဿေန ဒုက္ခေန။ မာတုမရဏေန ဒုက္ခေန။ ပိတုမရဏေန ဒုက္ခေန။ ဘာတုမရဏေန ဒုက္ခေန။ ဘဂိနိမရဏေန ဒုက္ခေန။ ပုတ္တမရဏေန ဒုက္ခေန။ ဓီတုမရဏေန ဒုက္ခေန။ ဉာတိဗျသနေန ဒုက္ခေန။ ဘောဂဗျသနေန ဒုက္ခေန။ ရောဂဗျသနေန ဒုက္ခေန။ သီလဗျသနေန ဒုက္ခေန။ ဒိဋ္ဌိဗျသနေန ဒုက္ခေန ဖန္ဒမာနော ပရိဖန္ဒမာနော ပဝေဓမာနော သမ္ပဝေဓမာနောတိ – ပင်္ကေ သယာနော ပရိဖန္ဒမာနော။

ဒီပါ ဒီပံ ဥပလ္လဝိ န္တိ သတ္ထာရတော သတ္ထာရံ ဓမ္မက္ခာနတော ဓမ္မက္ခာနံ ဂဏတော ဂဏံ ဒိဋ္ဌိယာ ဒိဋ္ဌိံ ပဋိပဒာယ ပဋိပဒံ မဂ္ဂတော မဂ္ဂံ ပလ္လဝိံ ဥပလ္လဝိံ သမ္ပလ္လဝိန္တိ – ဒီပါ ဒီပံ ဥပလ္လဝိံ။

အထဒ္ဒသာသိံ သမ္ဗုဒ္ဓ န္တိ။ **အထာတိ** ပဒသန္ဓိ ပဒသံသဂ္ဂေါ ပဒပါရိပူရီ အက္ခရသမဝါယော ဗျဉ္ဇနသိလိဋ္ဌတာ ပဒါနုပုဗ္ဗတာပေတံ – အထာတိ။ **အဒ္ဒသာသိ** န္တိ အဒ္ဒသံ အဒ္ဒက္ခိံ အပဿိံ ပဋိဝိဇ္ဈိံ။ **ဗုဒ္ဓေါတိ** ယော သော ဘဂဝါ သယမ္ဘူ အနာစရိယကော။ပေ.။ သစ္ဆိကာ ပညတ္တိ, ယဒိဒံ ဗုဒ္ဓေါတိ – အထဒ္ဒသာသိံ သမ္ဗုဒ္ဓံ။

ဩဃတိဏ္ဏမနာသဝ န္တိ။ **ဩဃတိဏ္ဏ** န္တိ ဘဂဝါ ကာမောဃံ တိဏ္ဏော, ဘဝောဃံ တိဏ္ဏော, ဒိဋ္ဌောဃံ တိဏ္ဏော, အဝိဇ္ဇောဃံ တိဏ္ဏော, သဗ္ဗသံသာရပထံ တိဏ္ဏော ဥတ္တိဏ္ဏော နိတ္ထိဏ္ဏော အတိက္ကန္တော သမတိ

က္ကန္တော ဝီတိဝတ္တော, သော ဝုတ္တတသော စိတ္တေစရဏော။ပေ.။ ဇာတိမရဏသံသာရော, နတ္ထိ တဿ ပုနဗ္ဘဝေတိ – သြဃတိဏ္ဏံ။ **အနာသဝန္တိ** စတ္တာရော အာသဝာ – ကာမာသဝေါ, ဘဝါသဝေါ, ဒိဋ္ဌာသဝေါ, အဝိဇ္ဇာသဝေါ။ တေ အာသဝါ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ပဟီနာ ဥစ္ဆိန္နမူလာ တာလာဝတ္ထုကတာ အနဘာဝံကတာ အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မာ။ တသ္မာ ဗုဒ္ဓေါ အနာသဝေါတိ – သြဃတိဏ္ဏမနာသဝံ။ တေနာဟ ထေရော ပိင်္ဂိယော –

> ''ပင်္ကေ သယာနော ပရိဖန္ဒမာနော၊ ဒီပါ ဒီပံ ဥပလ္လဝိံ။
> အထဒ္ဒသာသိံ သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ သြဃတိဏ္ဏမနာသဝ''န္တိ။

၁၁၇. ယထာ အဟူ ဝက္ကလိ မုတ္တသဒ္ဓေါ၊ ဘဒြာဝုဓော အာဠဝိဂေါတမော စ။
ဧဝမေဝ တွံပိ ပမုဉ္စဿု သဒ္ဓံ၊ ဂမိဿသိ တွံ ပိင်္ဂိယ မစ္စုဓေယျဿ ပါရံ။

ယထာ အဟူ ဝက္ကလိ မုတ္တသဒ္ဓေါ, ဘဒြာဝုဓော အာဠဝိဂေါတမော စာ တိ ယထာ ဝက္ကလိတ္ထေရော [ဝက္ကလိ (သျာ.)] သဒ္ဓေါ သဒ္ဓါဂရုကော သဒ္ဓါပုဗ္ဗင်္ဂမော သဒ္ဓါဓိမုတ္တော သဒ္ဓါဓိပတေယျော အရဟတ္တပ္ပတ္တော, ယထာ ဘဒြာဝုဓော ထေရော သဒ္ဓေါ သဒ္ဓါဂရုကော သဒ္ဓါပုဗ္ဗင်္ဂမော သဒ္ဓါဓိမုတ္တော သဒ္ဓါဓိပတေယျော အရဟတ္တပ္ပတ္တော, ယထာ အာဠဝိဂေါတမော ထေရော သဒ္ဓေါ သဒ္ဓါဂရုကော သဒ္ဓါပုဗ္ဗင်္ဂမော သဒ္ဓါဓိမုတ္တော သဒ္ဓါဓိပတေယျော အရဟတ္တပ္ပတ္တောတိ – ယထာ အဟူ ဝက္ကလိ မုတ္တသဒ္ဓေါ ဘဒြာဝုဓော အာဠဝိဂေါတမော စ။

ဧဝမေဝ တွံပိ ပမုဉ္စဿု သဒ္ဓ န္တိ ဧဝမေဝ တွံ သဒ္ဓံ မုဉ္စဿု ပမုဉ္စဿု သမ္ပမုဉ္စဿု အဓိမုဉ္စဿု သြကပ္ပေဟိ။ ''သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ''တိ သဒ္ဓံ မုဉ္စဿု ပမုဉ္စဿု သမ္ပမုဉ္စဿု အဓိမုဉ္စဿု သြကပ္ပေဟိ။ ''သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခာ''တိ။ပေ.။ ''သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာ''တိ သဒ္ဓံ မုဉ္စဿု ပမုဉ္စဿု သမ္ပမုဉ္စဿု အဓိမုဉ္စဿု သြကပ္ပေဟိ။ ''ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ''န္တိ သဒ္ဓံ မုဉ္စဿု ပမုဉ္စဿု, သမ္ပမုဉ္စဿု အဓိမုဉ္စဿု သြကပ္ပေဟီတိ – ဧဝမေဝ တွံပိ ပမုဉ္စဿု သဒ္ဓံ။

ဂမိဿသိ တွံ ပိင်္ဂိယ မစ္စုဓေယျဿ ပါရ န္တိ မစ္စုဓေယျံ ဝုစ္စန္တိ ကိလေသာ စ ခန္ဓာ စ အဘိသင်္ခါရာ စ။ မစ္စုဓေယျဿ ပါရံ ဝုစ္စတိ အမတံ နိဗ္ဗာနံ, ယော သော သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော သဗ္ဗူပဓိပဋိနိဿဂ္ဂေါ တဏှက္ခယော ဝိရာဂေါ နိရောဓော နိဗ္ဗာနံ။ **ဂမိဿသိ တွံ ပိင်္ဂိယ မစ္စုဓေယျဿ ပါရ** န္တိ တွံ ပါရံ ဂမိဿသိ, ပါရံ အဓိဂမိဿသိ, ပါရံ ဖဿိဿသိ, ပါရံ သစ္ဆိကရိဿသီတိ – ဂမိဿသိ တွံ ပိင်္ဂိယ မစ္စုဓေယျဿ ပါရံ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

> ''ယထာ အဟူ ဝက္ကလိ မုတ္တသဒ္ဓေါ၊ ဘဒြာဝုဓော အာဠဝိဂေါတမော စ။
> ဧဝမေဝ တွံပိ ပမုဉ္စဿု သဒ္ဓံ၊
> ဂမိဿသိ တွံ ပိင်္ဂိယ မစ္စုဓေယျဿ ပါရ''န္တိ။

၁၁၈. ဧသ ဘိယျော ပသီဒါမိ၊ သုတွာန မုနိနော ဝစော။
ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒေါ [ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒ္ဒေါ (က.) သဒ္ဒနီတိပဒမာလာ သြလောကေတဗ္ဗာ] သမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ အခိလော ပဋိဘာနဝါ [ပဋိဘာဏဝါ (သျာ.)] ။

ဧသ ဘိယျော ပသီဒါမီ တိ ဧသ ဘိယျော ပသီဒါမိ, ဘိယျော ဘိယျော သဒ္ဒဟာမိ, ဘိယျော ဘိယျော သြကပ္ပေမိ, ဘိယျော ဘိယျော အဓိမုစ္စာမိ; ''သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ''တိ ဘိယျော ဘိယျော ပသီဒါမိ, ဘိယျော ဘိယျော သဒ္ဒဟာမိ , ဘိယျော ဘိယျော သြကပ္ပေမိ, ဘိယျော ဘိယျော အဓိမုစ္စာမိ; ''သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခာ''တိ ဘိယျော ဘိယျော ပသီဒါမိ။ပေ.။ ''သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာ''တိ ဘိယျော ဘိယျော ပသီဒါမိ။ ပေ.။ ''ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ''န္တိ ဘိယျော ဘိယျော ပသီဒါမိ, ဘိယျော ဘိယျော သဒ္ဒဟာမိ, ဘိယျော ဘိယျော သြကပ္ပေမိ, ဘိယျော ဘိယျော အဓိမုစ္စာမီတိ – ဧသ ဘိယျော ပသီဒါမိ။

သုတ္တတန မုနိနော ဝစောတိ။ **မုနီ**တိ မောနံ ဝုစ္စတိ ဉာဏံ။ပေ.။ သင်္ဂဇာလမတိစ္စ သော မုနိ။ **သုတ္တတန မုနိနော ဝ စော**တိ တုယှံ ဝစနံ ဗျပ္ပထံ ဒေသနံ အနုသာသနံ အနုသိဋ္ဌံ သုတ္တတန ဥဂ္ဂဟေတ္တတန ဥပဓာရယိတ္တတန ဥပလက္ခယိ တ္တတနာတိ – သုတ္တတန မုနိနော ဝစော။

ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒေ သမ္ဗုဒ္ဓေ တိ။ **ဆဒန**န္တိ ပဉ္စ ဆဒနာနိ – တဏှာဆဒနံ, ဒိဋ္ဌိဆဒနံ, ကိလေသဆဒနံ, ဒုစ္စရိတဆဒနံ, အဝိဇ္ဇာဆဒနံ။ တာနိ ဆဒနာနိ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ဝိဝဋ္ဋာနိ ဝိဒ္ဓံသိတာနိ သမုဂ္ဃာဋိတာနိ ပဟီနာနိ သမုစ္ဆိန္နာနိ ဝူပသန္တာ နိ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓာနိ အဘဗ္ဗုပ္ပတ္တိကာနိ ဉာဏဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဎာနိ။ တသ္မာ ဗုဒ္ဓော ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒော။ **ဗုဒ္ဓေါ**တိ ယော သော ဘဂ ဝါ။ပေ.။ သစ္ဆိကာ ပညတ္တိ, ယဒိဒံ ဗုဒ္ဓေါတိ – ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒေ သမ္ဗုဒ္ဓေ။

အခိလော ပဋိဘာနဝါတိ။ **အခိလော**တိ ရာဂေါ ခိလော, ဒေါသော ခိလော, မောဟော ခိလော, ကောဓော ခိလော, ဥပ နာဟော။ပေ.။ သဗ္ဗာကုသလာဘိသင်္ခာရာ ခိလာ။ တေ ခိလာ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ပဟီနာ ဥစ္ဆိန္နမူလာ တာလာဝတ္ထုက တာ အနဘာဝံကတာ အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မာ။ တသ္မာ ဗုဒ္ဓေါ အခိလော။

ပဋိဘာနဝါတိ တယော ပဋိဘာနဝန္တော – ပရိယတ္တိ ပဋိဘာနဝါ, ပရိပုစ္ဆာပဋိဘာနဝါ, အဓိဂမပဋိဘာနဝါ။ ကတ မော ပရိယတ္တိပဋိဘာနဝါ? ဣဓေကစ္စဿ ဗုဒ္ဓဝစနံ [ပကတိယာ (က.)] ပရိယာပုတံ [ပရိယာပုဋံ (သျာ. က.)] ဟောတိ သုတ္တံ ဂေယျံ ဝေယျာကရဏံ ဂါထာ ဥဒာနံ ဣတိဝုတ္တကံ ဇာတကံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဝေဒလ္လံ။ တဿ ပရိယတ္တိံ နိဿာယ ပဋိဘာတိ [ပဋိဘာယတိ (က.)] – အယံ ပရိယတ္တိပဋိဘာနဝါ။

ကတမော ပရိပုစ္ဆာပဋိဘာနဝါ? ဣဓေကစ္စော ပရိပုစ္ဆိတာ ဟောတိ အတ္ထေ စ ဉာယေ စ လက္ခဏေ စ ကာရဏေ စ ဌာနာဋ္ဌာနေ စ။ တဿ ပရိပုစ္ဆံ နိဿာယ ပဋိဘာတိ – အယံ ပရိပုစ္ဆာပဋိဘာနဝါ။

ကတမော အဓိဂမပဋိဘာနဝါ? ဣဓေကစ္စဿ အဓိဂတာ ဟောန္တိ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ, စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ, စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒါ, ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ, ပဉ္စ ဗလာနိ, သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ, အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ, စ တ္တာရော အရိယမဂ္ဂါ, စတ္တာရိ သာမညဖလာနိ, စတဿော ပဋိသမ္ဘိဒါယော, ဆ အဘိညာယော။ တဿ အတ္ထော ဉာတော, ဓမ္မော ဉာတော, နိရုတ္တိ ဉာတာ။ အတ္ထေ ဉာတေ အတ္ထော ပဋိဘာတိ, ဓမ္မေ ဉာတေ ဓမ္မော ပဋိဘာ တိ, နိရုတ္တိယာ ဉာတာယ နိရုတ္တိ ပဋိဘာတိ။ ဣမေသု တီသု ဉာဏေသု ဉာဏံ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ။ ဘဂဝါ ဣမာယ ပဋိ ဘာနပဋိသမ္ဘိဒါယ ဥပေတော သမုပေတော ဥပာဂတော သမုပာဂတော ဥပပန္နော သမုပပန္နော သမန္နာဂတော။ တသ္မာ ဗုဒ္ဓေါ ပဋိဘာနဝါ။ ယဿ ပရိယတ္တိ နတ္ထိ, ပရိပုစ္ဆာ နတ္ထိ, အဓိဂမော နတ္ထိ, ကိံ တဿ ပဋိဘာယိဿတီတိ – အခိ လော ပဋိဘာနဝါ ။ တေနာဟ ထေရော ပိင်္ဂိယော –

> ''ဧသ ဘိယျော ပသီဒါမိ၊ သုတွာန မုနိနော ဝစော။
> ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒေ သမ္ဗုဒ္ဓေ၊ အခိလော ပဋိဘာနဝါ''တိ။

၁၁၉. **အဓိဒေဝေ** [အတိဒေဝေ (က.)] **အဘိညာယ၊ သဗ္ဗံ ဝေဒိ ပရောပရံ** [ပရောဝရံ (သီ. အဋ္ဌ.)] ။
ပဉှာနန္တကရော သတ္ထာ၊ ကင်္ခီနံ ပဋိဇာနတံ။

အဓိဒေဝေ အဘိညာယာတိ။ **ဒေဝါ**တိ တယော ဒေဝါ – သမ္မုတိဒေဝါ [သမ္မတိဒေဝါ (သျာ.)] , ဥပပတ္တိဒေဝါ, ဝိသုဒ္ဓိဒေဝါ။ ကတမေ သမ္မုတိဒေဝါ? သမ္မုတိဒေဝါ ဝုစ္စန္တိ ရာဇာနော [ကတမေ သမ္မတိဒေဝါ ရာဇာနော (သျာ.) ဧ ဝမုပရိပိ] စ ရာဇကုမာရာ စ ဒေဝိယော စ။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ သမ္မုတိဒေဝါ။ ကတမေ ဥပပတ္တိဒေဝါ? ဥပပတ္တိဒေဝါ ဝုစ္ စန္တိ စာတုမဟာရာဇိကာ ဒေဝါ တာဝတိံသာ ဒေဝါ။ပေ.။ ဗြဟ္မကာယိကာ ဒေဝါ, ယေ စ ဒေဝါ တဒုတ္တရိ။ ဣမေ ဝုစ္ စန္တိ ဥပပတ္တိဒေဝါ။ ကတမေ ဝိသုဒ္ဓိဒေဝါ? ဝိသုဒ္ဓိဒေဝါ ဝုစ္စန္တိ တထာဂတာ တထာဂတသာဝကာ အရဟန္တော ခီ ဏာသဝါ, ယေ စ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓါ။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ဝိသုဒ္ဓိဒေဝါ။ ဘဂဝါ သမ္မုတိဒေဝေ အဓိဒေဝါတိ အဘိညာယ ဥပပ တ္တိဒေဝေ အဓိဒေဝါတိ အဘိညာယ, ဝိသုဒ္ဓိဒေဝေ အဓိဒေဝါတိ အဘိညာယ ဇာနိတွာ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိ ဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာတိ – အဓိဒေဝေ အဘိညာယ။

သဗ္ဗံ ဝေဒိ ပရောပရန္တိ ဘဂဝတာ အတ္တနော စ ပရေသဉ္စ အဓိဒေဝကရေ ဓမ္မေ ဝေဒိ အညာသိ အဖဿိ ပဋိဝိဇ္ဈိ။ ကတမေ အတ္တနော အဓိဒေဝကရာ ဓမ္မာ? သမ္မာပဋိပဒာ အနုလောမပဋိပဒာ အပစ္စနီကပဋိပဒာ အနွတ္ထပဋိပဒာ ဓမ္မာနု ဓမ္မပဋိပဒာ သီလေသု ပရိပူရကာရိတာ ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွာရတာ ဘောဇနေ မတ္တညုတာ ဇာဂရိယာနုယောဂော သတိ သမ္ပဇညံ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ။ပေ.။ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂော။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ အတ္တနော အဓိဒေဝကရာ ဓ မ္မာ။

ကတမေ ပရေသံ အဓိဒေဝကရာ ဓမ္မာ? သမ္မာပဋိပဒာ။ပေ.။ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂော။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ပရေ သံ အဓိဒေဝကရာ ဓမ္မာ။ ဧဝံ ဘဂဝတာ အတ္တနော စ ပရေသဉ္စ အဓိဒေဝကရေ ဓမ္မေ ဝေဒိ အညာသိ အဖဿိ ပဋိဝိဇ္ဈီတိ – သဗ္ဗံ ဝေဒိ ပရောပရံ။

ပဉ္ဟာနန္တကရော သတ္ထာ တိ ဘဂဝါ ပာရာယနိကပဉ္ဟာနံ အန္တကရော ပရိယန္တကရော ပရိစ္ဆေဒကရော ပရိဝ ဋုမကရော; သဘိယပဉ္ဟာနံ [ပရိသပဉ္ဟာနံ (သျာ.), ပိင်္ဂိယပဉ္ဟာနံ (က.)] အန္တကရော ပရိယန္တကရော ပရိစ္ဆေဒက ရော ပရိဝဋုမကရော; သက္ကပဉ္ဟာနံ။ပေ.။ သုယာမပဉ္ဟာနံ။ ဘိက္ခုပဉ္ဟာနံ။ ဘိက္ခုနီပဉ္ဟာနံ။ ဥပာသကပဉ္ဟာနံ။ ဥပာ သိကာပဉ္ဟာနံ။ ရာဇပဉ္ဟာနံ။ ခတ္တိယပဉ္ဟာနံ။ ဗြာဟ္မဏပဉ္ဟာနံ။ ဝေဿပဉ္ဟာနံ။ သုဒ္ဒပဉ္ဟာနံ။ ဒေဝပဉ္ဟာနံ။ ဗြ ဟ္မပဉ္ဟာနံ အန္တကရော ပရိယန္တကရော ပရိစ္ဆေဒကရော ပရိဝဋုမကရောတိ – ပဉ္ဟာနန္တကရော။ **သတ္ထာ** တိ ဘဂ ဝါ သတ္ထဝါဟော။ ယထာ သတ္ထဝါဟော သတ္တေ ကန္တာရံ တာရေတိ, စောရကန္တာရံ တာရေတိ, ဝါဠကန္တာရံ တာရေတိ, ဒုဗ္ဘိက္ခကန္တာရံ တာရေတိ, နိရုဒကကန္တာရံ တာရေတိ ဥတ္တာရေတိ နိတ္တာရေတိ [နိတ္တာရေတိ (သျာ. က.)] ပတာရေတိ, ခေမန္တဘူမိံ သမ္ပာပေတိ; ဧဝမေဝ ဘဂဝါ သတ္ထဝါဟော သတ္တေ ကန္တာရံ တာရေတိ, ဇာတိကန္တာရံ တာရေတိ, ဇရာကန္တာရံ။ပေ.။ ဗျာဓိကန္တာရံ။ မရဏကန္တာရံ။ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပာ ယာသကန္တာရံ တာရေတိ, ရာဂကန္တာရံ တာရေတိ, ဒောသကန္တာရံ။ မောဟကန္တာရံ။ မာနကန္တာရံ။ ဒိဋ္ဌိကန္တာရံ။ ကိလေသကန္တာရံ။ ဒုစ္စရိတကန္တာရံ တာရေတိ, ရာဂဂဟနံ တာရေတိ, ဒောသဂဟနံ တာရေတိ, မောဟဂဟနံ။ ဒိဋ္ဌိဂဟ နံ။ ကိလေသဂဟနံ။ ဒုစ္စရိတဂဟနံ တာရေတိ ဥတ္တာရေတိ နိတ္တာရေတိ ပတာရေတိ; ခေမန္တံ အမတံ နိဗ္ဗာနံ သမ္ပာ ပေတီတိ – ဧဝမ္ပိ ဘဂဝါ သတ္ထဝါဟော။

အထ ဝါ, ဘဂဝါ နေတာ ဝိနေတာ အနုနေတာ ပညပေတာ နိဇ္ဈာပေတာ ပေက္ခတာ ပသာဒေတာတိ, ဧဝံ ဘဂဝါ သ တ္ထဝါဟော။ အထ ဝါ, ဘဂဝါ အနုပ္ပန္နဿ မဂ္ဂဿ ဥပ္ပာဒေတာ, အသဉ္ဇာတဿ မဂ္ဂဿ သဉ္ဇနေတာ, အန က္ခာတဿ မဂ္ဂဿ အက္ခာတာ, မဂ္ဂညူ မဂ္ဂဝိဒူ မဂ္ဂကောဝိဒော မဂ္ဂါနုဂါ စ ပန ဧတရဟိ သာဝကာ ဝိဟရန္တိ ပစ္ဆာ သမန္နာဂတာတိ, ဧဝမ္ပိ ဘဂဝါ သတ္ထဝါဟောတိ – ပဉ္ဟာနန္တကရော သတ္ထာ။

ကင်္ခီနံ ပဋိဇာနတံ န္တိ သကင်္ခာ အာဂန္တွာ နိက္ကင်္ခာ သမ္ပဇ္ဇန္တိ, သလ္လေခာ အာဂန္တွာ နိလ္လေခာ သမ္ ပဇ္ဇန္တိ, သဒွေဠှကာ အာဂန္တွာ နိဒွေဠှကာ သမ္ပဇ္ဇန္တိ, သဝိစိကိစ္ဆာ အာဂန္တွာ နိဗ္ဗိစိကိစ္ဆာ သမ္ပဇ္ဇန္ တိ, သရာဂါ အာဂန္တွာ ဝီတရာဂါ သမ္ပဇ္ဇန္တိ, သဒောသာ အာဂန္တွာ ဝီတဒောသာ သမ္ပဇ္ဇန္တိ, သမောဟာ အာဂန် တွာ ဝီတမောဟာ သမ္ပဇ္ဇန္တိ, သကိလေသာ အာဂန္တွာ နိက္ကိလေသာ သမ္ပဇ္ဇန္တီတိ – ကင်္ခီနံ ပဋိဇာနတံ။ တေနာ ဟ ထေရော ပိင်္ဂိယော –

> ''အဓိဒေဝေ အဘိညာယ၊ သဗ္ဗံ ဝေဒိ ပရောပရံ။
> ပဉ္ဟာနန္တကရော သတ္ထာ၊ ကင်္ခီနံ ပဋိဇာနတ''န္တိ။

၁၂၀. **အသံဟီရံ အသံကုပ္ပံ၊ ယဿ နတ္ထိ ဥပမာ ကွစိ။**
အဒ္ဓါ ဂမိဿာမိ န မေတ္ထ ကင်္ခါ၊ ဧဝံ မံ ဓာရေဟိ အဓိမုတ္တစိတ္တံ။

အသံဟီရံ အသံကုပ္ပ န္တိ အသံဟီရံ ဝုစ္စတိ အမတံ နိဗ္ဗာနံ။ ယော သော သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော သဗ္ဗူပဓိပဋိနိဿ ဂ္ဂေါ တဏှာက္ခယော ဝိရာဂေါ နိရောဓော နိဗ္ဗာနံ။ **အသံဟီရန္တိ** ရာဂေန ဒောသေန မောဟေန ကောဓေန ဥပနာဟေန မက္ခေန ပဠာသေန ဣဿာယ မစ္ဆရိယေန မာယာယ သာဌေယျေန ထမ္ဘေန သာရမ္ဘေန မာနေန အတိမာနေန မ

ဒေန ပမာဒေန သဗ္ဗကိလေသေဟိ သဗ္ဗဒုစ္စရိတေဟိ သဗ္ဗပရိဠာဟေဟိ သဗ္ဗာသဝေဟိ သဗ္ဗဒရထေဟိ သဗ္ဗသန္တာပေဟိ သဗ္ဗာကုသလာဘိသင်္ခါရေဟိ အသံဟာရိယံ နိဗ္ဗာနံ နိစ္စံ ဓုဝံ သဿတံ အဝိပရိဏာမဓမ္မန္တိ – အသံဟီရံ။

အသံကုပ္ပ န္တိ အသံကုပ္ပံ ဝုစ္စတိ အမတံ နိဗ္ဗာနံ။ ယော သော သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော။ပေ.။ နိရောဓော နိဗ္ဗာနံ။ နိဗ္ဗာနဿ [ယဿ (သျာ.)] န ဥပ္ပာဒော ပညာယတိ, ဝယော နတ္ထိ, န တဿ အညထတ္တံ [တဿ အညဒတ္တုံ (သျာ.)] ပညာယတိ။ နိဗ္ဗာနံ နိစ္စံ ဓုဝံ သဿတံ အဝိပရိဏာမဓမ္မန္တိ – အသံဟီရံ အသံကုပ္ပံ။

ယဿ နတ္ထိ ဥပမာ ကွစီတိ။ **ယဿာ** တိ နိဗ္ဗာနဿ။ **နတ္ထိ ဥပမာ**တိ ဥပမာ နတ္ထိ, ဥပနိဓာ နတ္ထိ, သဒိသံ နတ္ထိ, ပဋိဘာဂေ နတ္ထိ, န သတိ န သံဝိဇ္ဇတိ နုပလဗ္ဘတိ။ **ကွစီ**တိ ကွစိ ကိမှိစိ ကတ္ထစိ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါ ဝါတိ – ယဿ နတ္ထိ ဥပမာ ကွစိ။

အဒ္ဒါ ဂမိဿာမိ န မေတ္ထ ကင်္ခါ တိ။ **အဒ္ဒါ** တိ ဧကံသဝစနံ နိဿံသယဝစနံ နိက္ကင်္ခဝစနံ အဒွေဇ္ဈဝစနံ အဒွေဠှကဝစနံ နိယောဂဝစနံ အပဏ္ဏကဝစနံ အဝိရဒ္ဓဝစနံ အဝတ္ထာပနဝစနမေတံ – အဒ္ဒါတိ။ **ဂမိဿာမိ** တိ ဂမိဿာမိ အဓိဂမိဿာမိ ဖဿိဿာမိ သစ္ဆိကရိဿာမီတိ – အဒ္ဒါ ဂမိဿာမိ။ **န မေတ္ထ ကင်္ခါ** တိ။ **ဧတ္ထာ** တိ နိဗ္ဗာနေ ကင်္ခါ နတ္ထိ, ဝိစိကိစ္ဆာ နတ္ထိ, ဒွေဠှကံ နတ္ထိ, သံသယော နတ္ထိ, န သတိ န သံဝိဇ္ဇတိ နုပလဗ္ဘတိ, ပဟီနော သမုစ္ဆိန္နော ဝူပသန္တော ပဋိပ္ပဿဒ္ဓော အဘဗ္ဗုပ္ပတ္တိကော ဉာဏဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဎောတိ – အဒ္ဒါ ဂမိဿာမိ န မေတ္ထ ကင်္ခါ။

ဧဝံ မံ ဓာရေဟိ အဓိမုတ္တစိတ္တ န္တိ။ **ဧဝံ မံ ဓာရေဟီ**တိ ဧဝံ မံ ဥပလက္ခေဟိ။ **အဓိမုတ္တစိတ္တ** န္တိ နိဗ္ဗာနနိန္နံ နိဗ္ဗာနပေါဏံ နိဗ္ဗာနပဗ္ဘာရံ နိဗ္ဗာနာဓိမုတ္တန္တိ – ဧဝံ မံ ဓာရေဟိ အဓိမုတ္တစိတ္တန္တိ။ တေနာဟ ထေရော ပိင်္ဂိယော –

> ‘‘အသံဟီရံ အသံကုပ္ပံ၊ ယဿ နတ္ထိ ဥပမာ ကွစိ။
> အဒ္ဒါ ဂမိဿာမိ န မေတ္ထ ကင်္ခါ၊ ဧဝံ မံ ဓာရေဟိ အဓိမုတ္တစိတ္တ’’န္တိ။

ပာရာယနာနုဂီတိဂာထာနိဒ္ဒေသော အဋ္ဌာရသမော။

ပာရာယနဝဂ္ဂေါ သမတ္တော။

ခဂ္ဂဝိသာဏသုတ္တော

ခဂ္ဂဝိသာဏသုတ္တနိဒ္ဒေသော

ပဌမဝဂ္ဂေါ

၁၂၁. **သဗ္ဗေသု ဘူတေသု နိဓာယ ဒဏ္ဍံ၊ အဝိဟေဌယံ အညတရမ္ပိ တေသံ။**
န ပုတ္တမိစ္ဆေယျ ကုတော သဟာယံ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

သဗ္ဗေသု ဘူတေသု နိဓာယ ဒဏ္ဍ န္တိ။ **သဗ္ဗေသူ** တိ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ သဗ္ဗထာ သဗ္ဗံ အသေသံ နိဿေသံ ပရိယာဒိယနဝစနမေတံ – သဗ္ဗေသူတိ။ **ဘူတေသူ**တိ ဘူတာ ဝုစ္စန္တိ တသာ စ ထာဝရာ စ။ **တသာ**တိ ယေသံ တသိတတဏှာ အပ္ပဟီနာ, ယေသဉ္စ ဘယဘေရဝါ အပ္ပဟီနာ။ ကိံကာရဏာ ဝုစ္စန္တိ တသာ? တေ တသန္တိ ဥတ္တသန္တိ ပရိတသန္တိ ဘာယန္တိ သန္တာသံ အာပဇ္ဇန္တိ, တံကာရဏာ ဝုစ္စန္တိ တသာ။ **ထာဝရာ**တိ ယေသံ တသိတတဏှာ ပဟီနာ, ယေသဉ္စ ဘယဘေရဝါ ပဟီနာ။ ကိံကာရဏာ ဝုစ္စန္တိ ထာဝရာ? တေ န တသန္တိ န ဥတ္တသန္တိ န ပရိတသန္တိ န ဘာယန္တိ န သန္တာသံ အာပဇ္ဇန္တိ, တံကာရဏာ ဝုစ္စန္တိ ထာဝရာ။ **ဒဏ္ဍာ** န္တိ တယော ဒဏ္ဍာ – ကာယဒဏ္ဍော ဝစီဒဏ္ဍော မနောဒဏ္ဍော။ တိဝိဓံ ကာယဒုစ္စရိတံ ကာယဒဏ္ဍော, စတုဗ္ဗိဓံ ဝစီဒုစ္စရိတံ ဝစီဒဏ္ဍော, တိဝိဓံ မနောဒုစ္စရိတံ မနောဒဏ္ဍော။ **သဗ္ဗေသု ဘူတေသု နိဓာယ ဒဏ္ဍ** န္တိ သဗ္ဗေသု ဘူတေသု ဒဏ္ဍံ နိဓာယ နိဒဟိတ္ဝာ။

အဝိဟေဌယံ အညတရမ္ပိ တေသ န္တိ ဧကမေကမ္ပိ သတ္တံ ပာဏိနာ ဝါ လေဍ္ဍုနာ ဝါ ဒဏ္ဍေန ဝါ သတ္ထေန ဝါ အန္ဒုယာ [အရုယာ (သျာ.), အဒ္ဒုယာ (က.)] ဝါ ရဇ္ဇုယာ ဝါ အဝိဟေဌယန္တော, သဗ္ဗေပိ သတ္တေ ပာဏိနာ ဝါ လေဍ္ဍုနာ ဝါ ဒဏ္ဍေန ဝါ သတ္ထေန ဝါ အန္ဒုယာ ဝါ ရဇ္ဇုယာ ဝါ အဝိဟေဌယန္တောတိ – အဝိဟေဌယံ အညတရမ္ပိ တေသံ။

န ပုတ္တမိစ္ဆေယျ ကုတော သဟာယ န္တိ။ **နာ**တိ ပဋိက္ခေပေါ; **ပုတ္တာ** တိ စတ္တာရော ပုတ္တာ – အတြဇော ပုတ္တော, ခေတ္တဇော ပုတ္တော, ဒိန္နကော ပုတ္တော, အန္တေဝါသိကော ပုတ္တော။ **သဟာယ**န္တိ သဟာယာ ဝုစ္စန္တိ ယေဟိ သဟ အာဂမနံ ဖာသု, ဂမနံ ဖာသု, ဂမနာဂမနံ ဖာသု, ဌာနံ ဖာသု, နိသဇ္ဇနံ ဖာသု, သယနံ [နိပဇ္ဇနံ (သျာ.)] ဖာသု, အာလပနံ ဖာသု, သလ္လပနံ ဖာသု, ဥလ္လပနံ ဖာသု, သမုလ္လပနံ ဖာသု ။ **န ပုတ္တမိစ္ဆေယျ ကုတော သဟာယ**န္တိ ပုတ္တမ္ပိ န ဣစ္ဆေယျ န သာဒိယေယျ န ပတ္ထေယျ န ပိဟယေယျ နာဘိဇပ္ပေယျ, ကုတော မိတ္တံ ဝါ သန္ဒိဋ္ဌံ ဝါ သမ္ဘတ္တံ ဝါ သဟာယံ ဝါ ဣစ္ဆေယျ [ဣစ္ဆိဿတိ (သျာ.) ဧဝမီဒိသေသု ပဒေသု အနာဂတဝိဘတ္တိယာ] သာဒိယေယျ ပတ္ထေယျ ပိဟယေယျ အဘိဇပ္ပေယျာတိ – န ပုတ္တမိစ္ဆေယျ ကုတော သဟာယံ။

ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော တိ။ **ဧကော**တိ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ ပဗ္ဗဇ္ဇာသင်္ခါတေန ဧကော, အဒုတိယဋ္ဌေန ဧကော, တဏှာယ ပဟာနဋ္ဌေန [တဏှာပဟာနဋ္ဌေန (သျာ.) မဟာနိ. ၁၉၁] ဧကော, ဧကန္တဝီတရာဂေါတိ ဧကော, ဧကန္တဝီတဒေါသောတိ ဧကော, ဧကန္တဝီတမောဟောတိ ဧကော, ဧကန္တနိက္ကိလေသောတိ ဧကော, ဧကာယနမဂ္ဂံ ဂတောတိ ဧကော, ဧကော အနုတ္တရံ ပစ္စေကသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ ဧကော။

ကထံ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ ပဗ္ဗဇ္ဇာသင်္ခါတေန ဧကော? သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ သဗ္ဗံ ဃရာဝါသပလိဗောဓံ ဆိန္ဒိတွာ ပုတ္တဒါရပလိဗောဓံ ဆိန္ဒိတွာ ဉာတိပလိဗောဓံ ဆိန္ဒိတွာ သန္နိဓိပလိဗောဓံ ဆိန္ဒိတွာ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတွာ အကိဉ္စနဘာဝံ ဥပဂန္တွာ ဧကော စရတိ ဝိဟရတိ ဣရိယတိ ဝတ္တေတိ ပါလေတိ ယပေတိ ယာပေတီတိ – ဧဝံ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ ပဗ္ဗဇ္ဇာသင်္ခါတေန ဧကော။

ကထံ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ အဒုတိယဋ္ဌေန ဧကော? သော ဧဝံ ပဗ္ဗဇိတော သမာနော ဧကော အရညဝနပတ္ထာနိ ပန္တာနိ သေနာသနာနိ ပဋိသေဝတိ အပ္ပသဒ္ဒါနိ အပ္ပနိဂ္ဃောသာနိ ဝိဇနဝါတာနိ မနုဿရာဟဿေယျကာနိ ပဋိသလ္လာနသာရုပ္ပာနိ။ သော ဧကော ဂစ္ဆတိ, ဧကော တိဋ္ဌတိ, ဧကော နိသီဒတိ, ဧကော သေယျံ ကပ္ပေတိ, ဧကော ကမံ

ပိဏ္ဍာယ ပဝိသတိ, ဧကော အဘိက္ကမတိ, ဧကော ပဋိက္ကမတိ, ဧကော ရဟော နိသီဒတိ, ဧကော စင်္ကမံ အဓိဋ္ဌာတိ, ဧကော စရတိ ဝိဟရတိ ဣရိယတိ ဝတ္တေတိ ပာလေတိ ယပေတိ ယာပေတီတိ – ဧဝံ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော အဒုတိယဋ္ဌေန ဧကော။

ကထံ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော တဏှာယ ပဟာနဋ္ဌေန ဧကော? သော ဧဝံ ဧကော အဒုတိယော အပ္ပမတ္တော အာတာပီ ပဟိတတ္တော ဝိဟရန္တော မဟာပဓာနံ ပဒဟန္တော မာရံ သသေနကံ နမုစိံ ကဏှံ ပမတ္တဗန္ဓုံ ဝိဓမေတွာ စ တဏှာဇာလိနိံ ဝိသရိတံ ဝိသတ္တိကံ ပဇဟိ ဝိနောဒေသိ ဗျန္တီအကာသိ အနဘာဝံဂမေသိ။

“တဏှာဒုတိယော ပုရိသော၊ ဒီဃမဒ္ဓါန သံသရံ။
ဣတ္ထဘာဝညထာဘာဝံ၊ သံသာရံ နာတိဝတ္တတိ။

“ဧတမာဒီနဝံ ဉတွာ၊ တဏှံ ဒုက္ခဿ သမ္ဘဝံ။
ဝီတတဏှော အနာဒါနော၊ သတော ဘိက္ခု ပရိဗ္ဗဇေ”တိ။

ဧဝံ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော တဏှာယ ပဟာနဋ္ဌေန ဧကော။

ကထံ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော ဧကန္တဝီတရာဂေါတိ ဧကော? ရာဂဿ ပဟီနတ္တာ ဧကန္တဝီတရာဂေါတိ ဧကော, ဒေါသဿ ပဟီနတ္တာ ဧကန္တဝီတဒေါသောတိ ဧကော, မောဟဿ ပဟီနတ္တာ ဧကန္တဝီတမောဟောတိ ဧကော, ကိလေသာနံ ပဟီနတ္တာ ဧကန္တနိက္ကိလေသောတိ ဧကော။ ဧဝံ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော ဧကန္တဝီတရာဂေါတိ ဧကော။

ကထံ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော ဧကာယနမဂ္ဂံ ဂတောတိ ဧကော? ဧကာယနမဂ္ဂေါ ဝုစ္စတိ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ, စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ, စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒါ, ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ, ပဉ္စ ဗလာနိ, သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ။

“ဧကာယနံ ဇာတိခယန္တဒဿီ၊ မဂ္ဂံ ပဇာနာတိ ဟိတာနုကမ္ပီ။
ဧတေန မဂ္ဂေန တရိံသု ပုဗ္ဗေ၊ တရိဿန္တိ ယေ စ တရန္တိ ဩဃ”န္တိ။

ဧဝံ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော ဧကာယနမဂ္ဂံ ဂတောတိ ဧကော။

ကထံ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော ဧကော အနုတ္တရံ ပစ္စေကသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓောတိ ဧကော? ဗောဓိ ဝုစ္စတိ စတူသု မဂ္ဂေသု ဉာဏံ။ ပညာ ပညိန္ဒြိယံ ပညာဗလံ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ ဝီမံသာ ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော မဂ္ဂပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော ဉာဏပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော “သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ”တိ ဗုဇ္ဈိ, “သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခာ”တိ ဗုဇ္ဈိ, “သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာ”တိ ဗုဇ္ဈိ, “အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ”တိ ဗုဇ္ဈိ, “သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏ”န္တိ ဗုဇ္ဈိ, “ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပ”န္တိ ဗုဇ္ဈိ, “နာမရူပပစ္စယာ သဠာယတန”န္တိ ဗုဇ္ဈိ, “သဠာယတနပစ္စယာ ဖဿော”တိ ဗုဇ္ဈိ, “ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ”တိ ဗုဇ္ဈိ, “ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ”တိ ဗုဇ္ဈိ, “တဏှာပစ္စယာ ဥပါဒါန”န္တိ ဗုဇ္ဈိ, “ဥပါဒါနပစ္စယာ ဘဝေါ”တိ ဗုဇ္ဈိ, “ဘဝပစ္စယာ ဇာတိ”တိ ဗုဇ္ဈိ, “ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏ”န္တိ ဗုဇ္ဈိ; “အဝိဇ္ဇာနိရောဓာ သင်္ခါရနိရောဓော”တိ ဗုဇ္ဈိ, “သင်္ခါရနိရောဓာ ဝိညာဏနိရောဓော”တိ ဗုဇ္ဈိ, “ဝိညာဏနိရောဓာ နာမရူပနိရောဓော”တိ ဗုဇ္ဈိ, “နာမရူပနိရောဓာ သဠာယတနနိရောဓော”တိ ဗုဇ္ဈိ, “သဠာယတနနိရောဓာ ဖဿနိရောဓော”တိ ဗုဇ္ဈိ, “ဖဿနိရောဓာ ဝေဒနာနိရောဓော”တိ ဗုဇ္ဈိ, “ဝေဒနာနိရောဓာ တဏှာနိရောဓော”တိ ဗုဇ္ဈိ, “တဏှာနိရောဓာ ဥပါဒါနနိရောဓော”တိ ဗုဇ္ဈိ, “ဥပါဒါနနိရောဓာ ဘဝနိရောဓော”တိ ဗုဇ္ဈိ, “ဘဝနိရောဓာ ဇာတိနိရောဓော”တိ ဗုဇ္ဈိ, “ဇာတိနိရောဓာ ဇရာမရဏနိရောဓော”တိ ဗုဇ္ဈိ; “ဣဒံ ဒုက္ခ”န္တိ ဗုဇ္ဈိ, “အယံ ဒုက္ခသမုဒယော”တိ ဗုဇ္ဈိ, “အယံ ဒုက္ခနိရောဓော”တိ ဗုဇ္ဈိ, “အယံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ”တိ ဗုဇ္ဈိ; “ဣမေ အာသဝါ”တိ ဗုဇ္ဈိ, “အယံ အာသဝသမုဒယော”တိ ဗုဇ္ဈိ။ပေ။ “အယံ အာသဝနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ”တိ ဗုဇ္ဈိ; “ဣမေ ဓမ္မာ အဘိညေယျာ”တိ ဗုဇ္ဈိ, “ဣမေ ဓမ္မာ ပဟာတဗ္ဗာ”တိ ဗုဇ္ဈိ, “ဣမေ ဓမ္မာ သစ္ဆိကာတဗ္ဗာ”တိ ဗုဇ္ဈိ, “ဣမေ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ”တိ ဗုဇ္ဈိ; ဆန္နံ ဖဿာယတနာနံ သမုဒယဉ္စ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ အဿာဒဉ္စ အာဒီနဝဉ္စ နိဿရဏဉ္စ ဗုဇ္ဈိ, ပဉ္စန္နံ ဥပါ

အနက္ခန္ဓာနံ သမုဒယဥ္စ။ပေ။ နိဿရဏဉ္စ ဇာနာတိ, စတုန္နံ မဟာဘူတာနံ သမုဒယဥ္စ အတ္ထင်္ဂမဥ္စ အဿာဒဉ္စ အာဒီနဝဉ္စ နိဿရဏဉ္စ ဇာနာတိ, ''ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ''န္တိ ဇာနာတိ။

အထ ဝါ, ယံ ဇာနာတိတဗ္ဗံ အနုဇာနာတိတဗ္ဗံ ပဋိဇာနာတိတဗ္ဗံ သမ္ပဋိဇာနာတိတဗ္ဗံ အဓိဂန္တဗ္ဗံ ဖဿိတဗ္ဗံ သစ္ဆိကာတဗ္ဗံ, သဗ္ဗံ တံ တေန ပစ္စေကဗောဓိဉာဏေန ဉာတံ ဇာနာတိ အနုဇာနာတိ ပဋိဇာနာတိ သမ္ပဋိဇာနာတိ အဓိဂစ္ဆိ ဖဿေသိ သစ္ဆာကာသီတိ ဧဝံ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော ဧကော အနုတ္တရံ ပစ္စေကသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓောတိ – ဧကော။

စရေတိ အဋ္ဌ စရိယာယော – ဣရိယာပထစရိယာ, အာယတနစရိယာ, သတိစရိယာ, သမာဓိစရိယာ, ဉာဏစရိယာ, မဂ္ဂစရိယာ, ပတ္တိစရိယာ, လောကတ္ထစရိယာ။ ဣရိယာပထစရိယာတိ စတူသု ဣရိယာပထေသု။ အာယတနစရိယာတိ ဆသု အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရေသု အာယတနေသု။ သတိစရိယာတိ စတူသု သတိပဋ္ဌာနေသု။ သမာဓိစရိယာတိ စတူသု ဈာနေသု။ ဉာဏစရိယာတိ စတူသု အရိယသစ္စေသု။ မဂ္ဂစရိယာတိ စတူသု အရိယမဂ္ဂေသု။ ပတ္တိစရိယာတိ စတူသု သာမညဖလေသု။ လောကတ္ထစရိယာတိ တထာဂတေသု အရဟန္တေသု သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေသု ပဒေသတော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေသု ပဒေသတော သာဝကေသု။ ဣရိယာပထစရိယာ စ ပဏိဓိသမ္ပန္နာနံ, အာယတနစရိယာ စ ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွာရာနံ, သတိစရိယာ စ အပ္ပမာဒဝိဟာရီနံ, သမာဓိစရိယာ စ အဓိစိတ္တမနုယုတ္တာနံ, ဉာဏစရိယာ စ ဗုဒ္ဓိသမ္ပန္နာနံ, မဂ္ဂစရိယာ စ သမ္မာပဋိပန္နာနံ, ပတ္တိစရိယာ စ အဓိဂတဖလာနံ, လောကတ္ထစရိယာ စ တထာဂတာနံ အရဟန္တာနံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓာနံ ပဒေသတော ပစ္စေကဗုဒ္ဓာနံ ပဒေသတော သာဝကာနံ။ ဣမာ အဋ္ဌ စရိယာယော။ အပရာပိ အဋ္ဌ စရိယာယော – အဓိမုစ္စန္တော သဒ္ဓာယ စရတိ, ပဂ္ဂဏှန္တော ဝီရိယေန စရတိ, ဥပဋ္ဌပေန္တော သတိယာ စရတိ, အဝိက္ခေပံ ကရောန္တော သမာဓိနာ စရတိ, ပဇာနန္တော ပညာယ စရတိ, ဝိဇာနန္တော ဝိညာဏစရိယာယ စရတိ။ ဧဝံ ပဋိပန္နဿ ကုသလာ ဓမ္မာ အာယာပေန္တီတိ – အာယတနစရိယာယ စရတိ။ ဧဝံ ပဋိပန္နော ဝိသေသမဓိဂစ္ဆတီတိ – ဝိသေသစရိယာယ စရတိ။ ဣမာ အဋ္ဌ စရိယာယော။

အပရာပိ အဋ္ဌ စရိယာယော – ဒဿနစရိယာ စ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ, အဘိရောပနစရိယာ စ သမ္မာသင်္ကပ္ပဿ, ပရိဂ္ဂဟစရိယာ စ သမ္မာဝါစာယ, သမုဋ္ဌာနစရိယာ စ သမ္မာကမ္မန္တဿ, ဝောဒာနစရိယာ စ သမ္မာအာဇီဝဿ, ပဂ္ဂဟစရိယာ စ သမ္မာဝါယာမဿ, ဥပဋ္ဌာနစရိယာ စ သမ္မာသတိယာ, အဝိက္ခေပစရိယာ စ သမ္မာသမာဓိဿ။ ဣမာ အဋ္ဌ စရိယာယော။

ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပောတိ ယထာ ခဂ္ဂဿ နာမ ဝိသာဏံ ဧကံ ဟောတိ အဒုတိယံ, ဧဝမေဝ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော တက္ကပ္ပော တံသဒိသော တပ္ပဋိဘာဂေ။ ယထာ အတိလောဏံ ဝုစ္စတိ လောဏကပ္ပော, အတိတိတ္တကံ ဝုစ္စတိ တိတ္တကပ္ပော, အတိမဓုရံ ဝုစ္စတိ မဓုရကပ္ပော, အတိဥဏှံ ဝုစ္စတိ အဂ္ဂိကပ္ပော, အတိသီတလံ ဝုစ္စတိ ဟိမကပ္ပော, မဟာဥဒကက္ခန္ဓော ဝုစ္စတိ သမုဒ္ဒကပ္ပော, မဟာဘိညာဗလပ္ပတ္တော သာဝကော ဝုစ္စတိ သတ္ထုကပ္ပောတိ; ဧဝမေဝ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော တတ္ထ တက္ကပ္ပော တံသဒိသော တပ္ပဋိဘာဂေ ဧကော အဒုတိယော မုတ္တဗန္ဓနော သမ္မာ လောကေ စရတိ ဝိဟရတိ ဣရိယတိ ဝတ္တေတိ ပါလေတိ ယပေတိ ယာပေတီတိ – ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော –

> ''သဗ္ဗေသု ဘူတေသု နိဓာယ ဒဏ္ဍံ၊ အဝိဟေဌယံ အညတရမ္ပိ တေသံ။
> န ပုတ္တမိစ္ဆေယျ ကုတော သဟာယံ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော''တိ။

၁၂၂. **သံသဂ္ဂဇာတဿ ဘဝန္တိ သ္နေဟာ၊ သ္နေဟန္ဝယံ ဒုက္ခမိဒံ ပဟောတိ။**
အာဒီနဝံ သ္နေဟဇံ ပေက္ခမာနော၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

သံသဂ္ဂဇာတဿ ဘဝန္တိ သ္နေဟာတိ။ **သံသဂ္ဂ**တိ ဒွေ သံသဂ္ဂါ – ဒဿနသံသဂ္ဂေါ စ သဝနသံသဂ္ဂေါ စ။ ကတမော ဒဿနသံသဂ္ဂေါ? ဣဓေကစ္စော ပဿတိ ဣတ္ထိံ ဝါ ကုမာရိံ ဝါ အဘိရူပံ ဒဿနီယံ ပာသာဒိကံ ပရမာယ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ သမန္နာဂတံ။ ဒိသွာ ပဿိတွာ အနုဗျဉ္ဇနသော နိမိတ္တံ ဂဏှာတိ – ကေသာ ဝါ သောဘနာ [သောဘဏာ (သျာ.)] မုခံ ဝါ သောဘနံ အက္ခီ ဝါ သောဘနာ ကဏ္ဏာ ဝါ သောဘနာ နာသာ ဝါ သောဘနာ ဩဋ္ဌာ ဝါ သောဘနာ ဒန္တာ ဝါ သောဘနာ မုခံ ဝါ သောဘနံ ဂီဝါ ဝါ သောဘနာ ထနာ ဝါ သောဘနာ ဥရံ ဝါ သောဘနံ

ဥဒရံ တ သောဘနံ ကဋ္ဌိ တ သောဘနာ ဦရု တ သောဘနာ ဇင္ဃာ တ သောဘနာ ဟတ္ထာ တ သောဘနာ ဟဒ တ သောဘနာ အင်္ဂုလိယော တ သောဘနာ နခါ တ သောဘနာတိ။ ဒိသွာတ ပဿိတွာတ အဘိနန္ဒတိ အဘိဝဒတိ အဘိပတ္ထေတိ အနုပ္ပာဒေတိ [အနုဿရတိ (က.)] အနုဗန္ဓတိ ရာဂဗန္ဓနံ – အယံ ဒဿနသံသဂ္ဂေါ။

ကတမော သဝနသံသဂ္ဂေါ? ဣဓေကစ္စော သုဏာတိ – "အသုကသ္မိံ နာမ ဂမေ တ နိဂမေ တ ဣတ္ထီ တ ကုမာရီ တ အဘိရူပာ ဒဿနီယာ ပါသာဒိကာ ပရမာယ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ သမန္နာဂတာ"တိ ။ သုတွာတ သုဏိတွာတ အဘိနန္ဒတိ အဘိဝဒတိ အဘိပတ္ထေတိ အနုပ္ပာဒေတိ အနုဗန္ဓတိ ရာဂဗန္ဓနံ – အယံ သဝနသံသဂ္ဂေါ။

သေ္နဟာ တိ ဒွေ သေ္နဟာ – တဏှာသေ္နဟော စ ဒိဋ္ဌိသေ္နဟော စ။ ကတမော တဏှာသေ္နဟော? ယာဝတာ တဏှာသင်္ခာတေန သီမကတံ [သီမကတံ မရိယာဒိကတံ (သျာ.)] ဩဓိကတံ ပရိယန္တိကတံ ပရိဂ္ဂဟိတံ မမာယိတံ – "ဣဒံ မမ, ဧတံ မမ, ဧတ္တကံ မမ, ဧတ္တာဝတာ မမ"။ ရူပာ သဒ္ဒါ ဂန္ဓာ ရသာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ အတ္ထရဏာ ပါဝုရဏာ ဒာသိဒာသာ အဇေဠကာ ကုက္ကုဋသူကရာ ဟတ္ထိဂဝဿဝဠဝါ ခေတ္တံ ဝတ္ထု ဟိရညံ သုဝဏ္ဏံ ဂါမနိဂမရာဇဓာနိယော ရဋ္ဌဉ္စ ဇနပဒေါ စ ကောသော စ ကောဋ္ဌာဂါရဉ္စ, ကေဝလမ္ပိ မဟာပထဝိံ တဏှာဝသေန မမာယတိ, ယာဝတာ အဋ္ဌသတတဏှာဝိစရိတံ – အယံ တဏှာသေ္နဟော။

ကတမော ဒိဋ္ဌိသေ္နဟော? ဝီသတိဝတ္ထုကာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ, ဒသဝတ္ထုကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ, ဒသဝတ္ထုကာ အန္တဂ္ဂါဟိကာဒိဋ္ဌိ။ ယာ ဧဝရူပါ ဒိဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိဂတံ ဒိဋ္ဌိဂဟနံ ဒိဋ္ဌိကန္တာရော ဒိဋ္ဌိဝိသူကာယိကံ ဒိဋ္ဌိဝိပ္ဖန္ဒိတံ ဒိဋ္ဌိသံယောဇနံ ဂါဟော ပဋိဂ္ဂါဟော [ပတိဋ္ဌာဟော (က.)] အဘိနိဝေသော ပရာမာသော ကုမ္မဂ္ဂေါ မိစ္ဆာပထော မိစ္ဆတ္တံ တိတ္ထာယတနံ ဝိပရိယာသဂ္ဂါဟော ဝိပရီတဂ္ဂါဟော ဝိပလ္လာသဂ္ဂါဟော မိစ္ဆာဂါဟော အယာထာဝကသ္မိံ ယာထာဝကန္တိ ဂါဟော, ယာဝတာ ဒွာသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ – အယံ ဒိဋ္ဌိသေ္နဟော။

သံသဂ္ဂဇာတဿ ဘဝန္တိ သေ္နဟာ တိ ဒဿနသံသဂ္ဂပစ္စယာ စ သဝနသံသဂ္ဂပစ္စယာ စ တဏှာသေ္နဟော စ ဒိဋ္ဌိသေ္နဟော စ ဘဝန္တိ သမ္ဘဝန္တိ ဇာယန္တိ သဉ္ဇာယန္တိ နိဗ္ဗတ္တန္တိ အဘိနိဗ္ဗတ္တန္တိ ပါတုဘဝန္တီတိ – သံသဂ္ဂဇာတဿ ဘဝန္တိ သေ္နဟာ။

သေ္နဟန္ဝယံ ဒုက္ခမိဒံ ပဟောတိ တိ။ **သေ္နဟော** တိ ဒွေ သေ္နဟာ – တဏှာသေ္နဟော စ ဒိဋ္ဌိသေ္နဟော စ။ ပေ.။ အယံ တဏှာသေ္နဟော။ပေ.။ အယံ ဒိဋ္ဌိသေ္နဟော။ **ဒုက္ခမိဒံ ပဟောတီ**တိ ဣဓေကစ္စော ကာယေန ဒုစ္စရိတံ စရတိ, ဝါစာယ ဒုစ္စရိတံ စရတိ, မနသာ ဒုစ္စရိတံ စရတိ, ပါဏမ္ပိ ဟနတိ, အဒိန္နမ္ပိ အာဒိယတိ, သန္ဓိမ္ပိ ဆိန္ဒတိ, နိလ္လောပမ္ပိ [ဝိလောပမ္ပိ (သျာ.) ပဿ မဟာနိ. ၁၇၀] ဟရတိ, ဧကာဂါရိကမ္ပိ ကရောတိ, ပရိပန္ထေပိ တိဋ္ဌတိ, ပရဒာရမ္ပိ ဂစ္ဆတိ, မုသာပိ ဘဏတိ။ တမေနံ ဂဟေတွာ ရညော ဒဿေန္တိ – "အယံ, ဒေဝ, စောရော အာဂုစာရီ။ ဣမဿ ယံ ဣစ္ဆသိ တံ ဒဏ္ဍံ ပဏေဟီ"တိ။ တမေနံ ရာဇာ တံ ပရိဘာသတိ။ သော ပရိဘာသပစ္စယာပိ ဒုက္ခံ ဒောမနဿံ [ဒုက္ခ ဒောမနဿံ (သျာ.)] ပဋိသံဝေဒေတိ။ ဧတံ ဘယံ ဒုက္ခံ ဒောမနဿံ ကုတော ဇာတံ? တဿ သေ္နဟပစ္စယာ စ နန္ဒိပစ္စယာ စ ရာဂပစ္စယာ စ နန္ဒိရာဂပစ္စယာ စ ဇာတံ။

ဧတ္တကေနပိ ရာဇာ န တုဿတိ။ တမေနံ ရာဇာ ဗန္ဓာပေတိ – အန္ဒုဗန္ဓနေန တ ရဇ္ဇုဗန္ဓနေန တ သင်္ခလိကဗန္ဓနေန တ ဝေတ္တဗန္ဓနေန တ လတာဗန္ဓနေန တ ပက္ခေပဗန္ဓနေန တ ပရိက္ခေပဗန္ဓနေန တ ဂါမဗန္ဓနေန တ နိဂမဗန္ဓနေန တ ရဋ္ဌဗန္ဓနေန တ ဇနပဒဗန္ဓနေန တ, အန္တမသော သဝစနီယမ္ပိ ကရောတိ – "န တေ လဗ္ဘာ ဣတော ပက္ကမိတု"န္တိ။ သော ဗန္ဓနပစ္စယာပိ ဒုက္ခံ ဒောမနဿံ ပဋိသံဝေဒေတိ။ ဧတံ ဘယံ ဒုက္ခံ ဒောမနဿံ ကုတော ဇာတံ? တဿ သေ္နဟပစ္စယာ စ နန္ဒိပစ္စယာ စ ရာဂပစ္စယာ စ နန္ဒိရာဂပစ္စယာ စ ဇာတံ။

ဧတ္တကေနပိ ရာဇာ န တုဿတိ။ တမေနံ ရာဇာ တဿေဝ [တဿ (သျာ.)] ဓနံ အာဟရာပေတိ – သတံ တ သဟဿံ တ သတသဟဿံ တ။ သော ဓနဇာနိပစ္စယာပိ ဒုက္ခံ ဒောမနဿံ ပဋိသံဝေဒေတိ။ ဧတံ ဘယံ ဒုက္ခံ ဒောမနဿံ ကုတော ဇာတံ? တဿ သေ္နဟပစ္စယာ စ နန္ဒိပစ္စယာ စ ရာဂပစ္စယာ စ နန္ဒိရာဂပစ္စယာ စ ဇာတံ။

ဧတ္တကေနပိ ရာဇာ န တုဿတိ။ တမေနံ ရာဇာ ဝိဝိဓာ ကမ္မကာရဏာ [ဝိဝိဓာနိ ကမ္မကရဏာနိ (က.)] ကာရာပေတိ – ကသာဟိပိ တာဠေတိ, ဝေတ္တေဟိပိ တာဠေတိ, အဍ္ဎဒဏ္ဍကေဟိပိ တာဠေတိ, ဟတ္ထမ္ပိ ဆိန္ဒတိ, ပါဒမ္ပိ ဆိန္ဒတိ, ဟတ္ထပါဒမ္ပိ ဆိန္ဒတိ, ကဏ္ဏမ္ပိ ဆိန္ဒတိ, နာသမ္ပိ ဆိန္ဒတိ, ကဏ္ဏနာသမ္ပိ ဆိန္ဒတိ, ဗိလင်္ဂထာလိကမ္ပိ ကရောတိ, သင်္ခမုဏ္ဍိကမ္ပိ ကရောတိ , ရာဟုမုခမ္ပိ ကရောတိ, ဇောတိမာလိကမ္ပိ ကရောတိ, ဟတ္ထပဇ္ဇောတိကမ္ပိ ကရောတိ, ဧရကဝတ္တိကမ္ပိ [ဧရကဝဋ္ဋိကမ္ပိ (သျာ. က.) ပဿ မ. နိ. ၁.၁၆၉] ကရောတိ, စီရကဝါသိကမ္ပိ ကရောတိ, ဧဠေယျကမ္ပိ ကရောတိ, ဗဠိသမံသိကမ္ပိ ကရောတိ, ကဟာပဏကမ္ပိ ကရောတိ, ခါရာပတစ္ဆိကမ္ပိ [ခါရာပတိစ္ဆိကမ္ပိ (က.)] ကရောတိ, ပလိဃပရိဝတ္တိကမ္ပိ ကရောတိ, ပလာလပီဌကမ္ပိ ကရောတိ, တတ္တေနပိ တေလေန ဩသိဉ္စတိ, သုနခေဟိပိ ခါဒါပေတိ, ဇီဝန္တမ္ပိ သူလေ ဥတ္တာသေတိ, အသိနာပိ သီသံ ဆိန္ဒတိ။ သော ကမ္မကာရဏပစ္စယာပိ ဒုက္ခံ ဒောမနဿံ ပဋိသံဝေဒေတိ။ ဧတံ ဘယံ ဒုက္ခံ ဒောမနဿံ ကုတော ဇာတံ? တဿ သ္နေဟပစ္စယာ စ နန္ဒိပစ္စယာ စ ရာဂပစ္စယာ စ နန္ဒိရာဂပစ္စယာ စ ဇာတံ။ ရာဇာ ဣမေသံ စတုန္နံ ဒဏ္ဍာနံ ဣဿရော။

သော သကေန ကမ္မေန ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။ တမေနံ နိရယပါလာ ပဉ္စဝိဓဗန္ဓနံ နာမ ကမ္မကာရဏံ ကရောန္တိ [ကာရေန္တိ (သျာ. က.) ပဿ မ. နိ. ၃.၂၆၇] – တတ္တံ အယောခိလံ ဟတ္ထေ ဂမေန္တိ, တတ္တံ အယောခိလံ ဒုတိယေ ဟတ္ထေ ဂမေန္တိ, တတ္တံ အယောခိလံ ပါဒေ ဂမေန္တိ, တတ္တံ အယောခိလံ ဒုတိယေ ပါဒေ ဂမေန္တိ, တတ္တံ အယောခိလံ မဇ္ဈေ ဥရသ္မိံ ဂမေန္တိ။ သော တတ္ထ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ [တိပ္ပါ (သျာ.)] ခရာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒေတိ; န စ တာဝ ကာလံ ကရောတိ ယာဝ န တံ ပါပကမ္မံ ဗျန္တီဟောတိ။ ဧတံ ဘယံ ဒုက္ခံ ဒောမနဿံ ကုတော ဇာတံ? တဿ သ္နေဟပစ္စယာ စ နန္ဒိပစ္စယာ စ ရာဂပစ္စယာ စ နန္ဒိရာဂပစ္စယာ စ ဇာတံ။

တမေနံ နိရယပါလာ သံဝေသေတွာ [သံဝေသိတွာ (သျာ. က.) ပဿ မ. နိ. ၃.၂၆၇] ကုဌာရီဟိ [ကုဓာရီဟိ (သျာ. က.)] တစ္ဆန္တိ။ပေ.။ တမေနံ နိရယပါလာ ဥဒ္ဓံပါဒံ အဓောသိရံ ဂဟေတွာ ဝါသီဟိ တစ္ဆန္တိ။ တမေနံ နိရယပါလာ ရထေ ယောဇေတွာ အာဒိတ္တာယ ပထဝိယာ သမ္ပဇ္ဇလိတာယ သဇောတိဘူတာယ [သဉ္ဇောတိဘူတာယ (သျာ.)] သာရေန္တိပိ ပစ္စာသာရေန္တိပိ။ တမေနံ နိရယပါလာ မဟန္တံ အင်္ဂါရပဗ္ဗတံ အာဒိတ္တံ သမ္ပဇ္ဇလိတံ သဇောတိဘူတံ အာရောပေန္တိပိ ဩရောပေန္တိပိ။ တမေနံ နိရယပါလာ ဥဒ္ဓံပါဒံ အဓောသိရံ ဂဟေတွာ တတ္တာယ လောဟကုမ္ဘိယာ ပက္ခိပန္တိ အာဒိတ္တာယ သမ္ပဇ္ဇလိတာယ သဇောတိဘူတာယ။ သော တတ္ထ ဖေဏုဒ္ဒေဟကံ ပစ္စတိ။ သော တတ္ထ ဖေဏုဒ္ဒေဟကံ ပစ္စမာနော သကိမ္ပိ ဥဒ္ဓံ ဂစ္ဆတိ, သကိမ္ပိ အဓော ဂစ္ဆတိ, သကိမ္ပိ တိရိယံ ဂစ္ဆတိ။ သော တတ္ထ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ခရာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒေတိ; န စ တာဝ ကာလင်္ကရောတိ ယာဝ န တံ ပါပကမ္မံ ဗျန္တီဟောတိ။ ဧတံ ဘယံ ဒုက္ခံ ဒောမနဿံ ကုတော ဇာတံ? တဿ သ္နေဟပစ္စယာ စ နန္ဒိပစ္စယာ စ ရာဂပစ္စယာ စ နန္ဒိရာဂပစ္စယာ စ ဇာတံ။

တမေနံ နိရယပါလာ မဟာနိရယေ ပက္ခိပန္တိ။ သော ခော ပန မဟာနိရယော –

စတုက္ကဏ္ဏော စတုဒွါရော, ဝိဘတ္တော ဘာဂသော မိတော။
အယောပါကာရပရိယန္တော, အယသာ ပဋိကုဇ္ဇိတော။

တဿ အယောမယာ ဘူမိ, ဇလိတာ တေဇသာ ယုတာ။
သမန္တာ ယောဇနသတံ, ဖရိတွာ တိဋ္ဌတိ သဗ္ဗဒါ။

ကဒရိယာတပနာ [ကဒရိယာ တာပနာ (က.) မဟာနိ. ၁၇၀] ဃောရာ, အစ္စိမန္တော ဒုရာသဒါ။
လောမဟံသနရူပါ စ, ဘေသ္မာ ပဋိဘယာ ဒုခါ။

ပုရတ္ထိမာယ စ ဘိတ္တိယာ, အစ္စိက္ခန္ဓော သမုဋ္ဌိတော။
ဍဟန္တော ပါပကမ္မန္တေ, ပစ္ဆိမာယ ပဋိဟညတိ။

ပစ္ဆိမာယ စ ဘိတ္တိယာ, အစ္စိက္ခန္ဓော သမုဋ္ဌိတော။

ဥပဟဉ္စော ဟပကမ္မဉ္စော၊ ပုရိမာယ ပဋ္ဌိဟညတိ။

ဒက္ခိဏာယ စ ဘိတ္တိယာ၊ အစ္စိက္ခန္ဓော သမုဋ္ဌိတော။
ဥပဟဉ္စော ဟပကမ္မဉ္စော၊ ဥတ္တရာယ ပဋ္ဌိဟညတိ။

ဥတ္တရာယ စ ဘိတ္တိယာ၊ အစ္စိက္ခန္ဓော သမုဋ္ဌိတော။
ဥပဟဉ္စော ဟပကမ္မဉ္စော၊ ဒက္ခိဏာယ ပဋ္ဌိဟညတိ။

ဟေဋ္ဌတော စ သမုဋ္ဌာယ၊ အစ္စိက္ခန္ဓော ဘယာနကော။
ဥပဟဉ္စော ဟပကမ္မဉ္စော၊ ဆဒနသ္မိံ ပဋ္ဌိဟညတိ။

ဆဒနမှာ သမုဋ္ဌာယ၊ အစ္စိက္ခန္ဓော ဘယာနကော။
ဥပဟဉ္စော ဟပကမ္မဉ္စော၊ ဘူမိယံ ပဋ္ဌိဟညတိ။

အယောကပာလမာဒိတ္တံ၊ သန္တတ္တံ ဇလိတံ ယထာ။
ဧဝံ အဝီစိနိရယော၊ ဟေဋ္ဌာ ဥပရိ ပဿတော။

တတ္ထ သတ္တာ မဟာလုဒ္ဒါ၊ မဟာကိဗ္ဗိသကာရိနော။
အစ္စန္တပာပကမ္မန္တာ၊ ပစ္စန္တိ န စ မိယ္ယရေ [မိယရေ (က.)]။

ဇာတဝေဒသမော ကာယော၊ တေသံ နိရယဝါသိနံ။
ပဿ ကမ္မာနံ ဒဠှတ္တံ၊ န ဘသ္မာ ဟောတိ နပိ မသိ။

ပုရတ္ထိမေနပိ ဓာဝန္တိ၊ တတော ဓာဝန္တိ ပစ္ဆိမံ။
ဥတ္တရေနပိ ဓာဝန္တိ၊ တတော ဓာဝန္တိ ဒက္ခိဏံ။

ယံ ယံ ဒိသံ ပဓာဝန္တိ၊ တံ တံ ဒွါရံ ပိဓီယတိ။
အဘိနိက္ခမိတာသာ တေ၊ သတ္တာ မောက္ခဂဝေသိနော။

န တေ တတော နိက္ခမိတုံ၊ လဘန္တိ ကမ္မပစ္စယာ။
တေသဉ္စ ပာပကမ္မန္တံ၊ အဝိပက္ကံ ကတံ ဗဟုန္တိ။

ဧတံ ဘယံ ဒုက္ခံ အဒေမနဿံ ကုတော ဇာတံ? တဿ သ္နေဟပစ္စယာ စ နန္ဒိပစ္စယာ စ ရာဂပစ္စယာ စ နန္ဒိရာဂပစ္စယာ စ ဇာတံ။

ယာနိ စ နေရယိကာနိ ဒုက္ခာနိ ယာနိ စ တိရစ္ဆာနယောနိကာနိ ဒုက္ခာနိ ယာနိ စ ပေတ္တိဝိသယိကာနိ ဒုက္ခာနိ ယာနိ စ မာနုသိကာနိ ဒုက္ခာနိ, တာနိ ကုတော ဇာတာနိ ကုတော သဉ္ဇာတာနိ ကုတော နိဗ္ဗတ္တာနိ ကုတော အဘိနိဗ္ဗတ္တာနိ ကုတော ပာတုဘူတာနိ? တဿ သ္နေဟပစ္စယာ စ နန္ဒိပစ္စယာ စ ရာဂပစ္စယာ စ နန္ဒိရာဂပစ္စယာ စ ဘဝန္တိ သမ္ဘဝန္တိ ဇာယန္တိ သဉ္ဇာယန္တိ နိဗ္ဗတ္တန္တိ အဘိနိဗ္ဗတ္တန္တိ ပာတုဘဝန္တီတိ – သ္နေဟန္ဝယံ ဒုက္ခမိဒံ ပဟောတိ။

အာဒီနဝံ သ္နေဟဇံ ပေက္ခမာနော တိ။ **သ္နေဟော** တိ ဒွေ သ္နေဟာ – တဏှာသ္နေဟော စ ဒိဋ္ဌိသ္နေဟော စ။ပေ.။ အယံ တဏှာသ္နေဟော။ပေ.။ အယံ ဒိဋ္ဌိသ္နေဟော။ **အာဒီနဝံ သ္နေဟဇံ ပေက္ခမာနော** တိ တဏှာသ္နေဟော စ ဒိဋ္ဌိသ္နေဟော စ အာဒီနဝံ သ္နေဟဇံ ပေက္ခမာနော ဒက္ခမာနော ဩလောကယမာနော နိဇ္ဈာယမာနော ဥပပရိက္ခမာနောတိ – အာဒီနဝံ သ္နေဟဇံ ပေက္ခမာနော, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ –

“သံသဂ္ဂဇာတဿ ဘဝန္တိ သ္နေဟာ၊ သ္နေဟန္ဝယံ ဒုက္ခမိဒံ ပဟောတိ။

အာဒီနဝံ သေ္နဟဇံ ပေက္ခမာနော၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော''တိ။

၁၂၃. မိတ္တေ သုဟဇ္ဇေ အနုကမ္ပမာနော၊ ဟာပေတိ အတ္ထံ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော [ပဋိဗန္ဓစိတ္တော (က.)] ။
ဧတံ ဘယံ သန္ထဝေ [သန္ဓဝေ (က.)] ပေက္ခမာနော၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

မိတ္တေ သုဟဇ္ဇေ အနုကမ္ပမာနော, ဟာပေတိ အတ္ထံ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော တိ။ **မိတ္တာ** တိ ဒွေ မိတ္တာ – အဂါရိကမိတ္တော စ အနာဂါရိကမိတ္တော [ပဗ္ဗဇိတမိတ္တော (က.) ဧဝမုပရိပိ] စ။ ကတမော အဂါရိကမိတ္တော? ဣဓေကစ္စော ဒုဒ္ဒဒံ ဒဒာတိ, ဒုစ္စဇံ စဇတိ, ဒုက္ကရံ ကရောတိ, ဒုက္ခမံ ခမတိ, ဂုယှမဿ အာစိက္ခတိ, ဂုယှမဿ ပရိဂူဟတိ [ပရိဂုယှတိ (သျာ. က.)] , အာပဒါသု န ဝိဇဟတိ, ဇီဝိတမ္ပိဿ အတ္ထာယ ပရိစ္စတ္တံ ဟောတိ, ခီဏေ နာတိမညတိ – အယံ အဂါရိကမိတ္တော။

ကတမော အနာဂါရိကမိတ္တော? ဣဓ ဘိက္ခု ပိယော စ ဟောတိ မနာပော စ ဂရု စ ဘာဝနီယော စ ဝတ္တာ စ ဝစနက္ခမော စ ဂမ္ဘီရဉ္စ ကထံ ကတ္တာ, နော စ အဋ္ဌာနေ နိယောဇေတိ အဓိသီလေ သမာဒပေတိ, စတုန္နံ သတိပဋ္ဌာနာနံ ဘာဝနာနုယောဂေ သမာဒပေတိ, စတုန္နံ သမ္မပ္ပဓာနာနံ။ပေ.။ စတုန္နံ ဣဒ္ဓိပါဒါနံ။ ပဉ္စန္နံ ဣန္ဒြိယာနံ။ ပဉ္စန္နံ ဗလာနံ။ သတ္တန္နံ ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ။ အရိယဿ အဋ္ဌင်္ဂိကဿ မဂ္ဂဿ ဘာဝနာနုယောဂေ သမာဒပေတိ – အယံ အနာဂါရိကမိတ္တော။

သုဟဇ္ဇာ တိ ဝုစ္စန္တိ ယေဟိ သဟ အာဂမနံ ဖာသု ဂမနံ ဖာသု ဌာနံ ဖာသု နိသဇ္ဇနံ [နိသဇ္ဇာ (က.)] ဖာသု သယနံ ဖာသု အာလပနံ ဖာသု သလ္လပနံ ဖာသု ဥလ္လပနံ ဖာသု သမုလ္လပနံ ဖာသု။ **မိတ္တေ သုဟဇ္ဇေ အနုကမ္ပမာနော ဟာပေတိ အတ္ထ**န္တိ မိတ္တေ စ သုဟဇ္ဇေ စ သန္ဒိဋ္ဌေ စ သမ္ဘတ္တေ စ သဟာယေ စ အနုကမ္ပမာနော အနုပေက္ခမာနော အနုဂဏှမာနော အတ္တတ္ထမ္ပိ ပရတ္ထမ္ပိ ဥဘယတ္ထမ္ပိ ဟာပေတိ, ဒိဋ္ဌဓမ္မိကမ္ပိ အတ္ထံ ဟာပေတိ, သမ္ပရာယိကမ္ပိ အတ္ထံ ဟာပေတိ, ပရမတ္ထမ္ပိ ဟာပေတိ ပဟာပေတိ ပရိဟာပေတိ ပရိဓံသေတိ ပရိဝဇ္ဇေတိ [ပရိသဇ္ဇေတိ (သျာ.)] အန္တရဓာပေတီတိ – မိတ္တေ သုဟဇ္ဇေ အနုကမ္ပမာနော ဟာပေတိ အတ္ထံ။

ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော တိ ဒွီဟိ ကာရဏေဟိ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဟောတိ – အတ္တာနံ ဝါ နီစံ ဌပေန္တော ပရံ ဥစ္စံ ဌပေန္တော ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဟောတိ, အတ္တာနံ ဝါ ဥစ္စံ ဌပေန္တော ပရံ နီစံ ဌပေန္တော ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဟောတိ။ ကထံ အတ္တာနံ နီစံ ဌပေန္တော ပရံ ဥစ္စံ ဌပေန္တော ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဟောတိ? တုမှေ မေ ဗဟူပကာရာ, အဟံ တုမှေ နိဿာယ လဘာမိ စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရံ။ ယမ္ပိ [ယေပိ (က.) ဧဝံ စူဠနိ. ခဂ္ဂဝိသာဏသုတ္တနိဒ္ဒေသ ၁၅၁] မေ အညေ ဒာတုံ ဝါ ကာတုံ ဝါ မညန္တိ တုမှေ နိဿာယ တုမှေ သမ္ပဿန္တာ။ ယမ္ပိ မေ ပေါရာဏံ မာတာပေတ္တိကံ နာမဓေယျံ, တမ္ပိ မေ အန္တရဟိတံ။ တုမှေဟိ အဟံ ဉာယာမိ – အသုကဿ ကုလုပကော, အသုကာယ ကုလုပကောတိ ။ ဧဝံ အတ္တာနံ နီစံ ဌပေန္တော ပရံ ဥစ္စံ ဌပေန္တော ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဟောတိ။

ကထံ အတ္တာနံ ဥစ္စံ ဌပေန္တော ပရံ နီစံ ဌပေန္တော ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဟောတိ? အဟံ တုမှာကံ ဗဟူပကာရော, တုမှေ မံ အာဂမ္မ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂတာ, ဓမ္မံ သရဏံ ဂတာ, သင်္ဃံ သရဏံ ဂတာ, ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတာ, အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရတာ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရတာ, မုသာဝါဒါ ပဋိဝိရတာ, သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ ပဋိဝိရတာ; အဟံ တုမှာကံ ဥဒ္ဒေသံ ဒေမိ, ပရိပုစ္ဆံ ဒေမိ, ဥပေါသထံ အာစိက္ခာမိ, နဝကမ္မံ အဓိဋ္ဌာမိ။ အထ ပန တုမှေ မံ ဥဇ္ဈိတွာ [ပရိစ္စဇိတွာ (သျာ.)] အညေ သက္ကရောထ ဂရုံ ကရောထ မာနေထ ပူဇေထာတိ။ ဧဝံ အတ္တာနံ ဥစ္စံ ဌပေန္တော ပရံ နီစံ ဌပေန္တော ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဟောတီတိ – မိတ္တေ သုဟဇ္ဇေ အနုကမ္ပမာနော, ဟာပေတိ အတ္ထံ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော။

ဧတံ ဘယံ သန္ထဝေ ပေက္ခမာနော တိ။ **ဘယ**န္တိ ဇာတိဘယံ ဇရာဘယံ ဗျာဓိဘယံ မရဏဘယံ ရာဇဘယံ စောရဘယံ အဂ္ဂိဘယံ ဥဒကဘယံ အတ္တာနုဝါဒဘယံ ပရာနုဝါဒဘယံ ဒဏ္ဍဘယံ ဒုဂ္ဂတိဘယံ ဦမိဘယံ ကုမ္ဘီလဘယံ အာဝဋ္ဋဘယံ သုသုမာရဘယံ [သုံသုမာရဘယံ (သျာ.)] အာဇီဝိကဘယံ အသိလောကဘယံ ပရိသသာရဇ္ဇဘယံ မဒနဘယံ ဘယာနကံ ဆမ္ဘိတတ္တံ လောမဟံသော စေတသော ဥဗ္ဗေဂေါ ဥတြာသော။ **သန္ထဝေ** တိ ဒွေ သန္ထဝါ – တဏှာသန္ထဝေါ စ ဒိဋ္ဌိသန္ထဝေါ စ။ပေ.။ အယံ တဏှာသန္ထဝေါ။ပေ.။ အယံ ဒိဋ္ဌိသန္ထဝေါ။ **ဧတံ ဘယံ သန္ထဝေ ပေ**

ကုမာနောတိ ဧတံ ဘယံ သန္တဝေ ပေက္ခမာနော ဒက္ခမာနော ဩလောကယမာနော နိဇ္ဈာယမာနော ဥပပရိက္ခမာနော တိ – ဧတံ ဘယံ သန္တဝေ ပေက္ခမာနော, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ –

> ‘‘မိတ္တေ သုဟဇ္ဇေ အနုကမ္ပမာနော၊ ဟာပေတိ အတ္ထံ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော။
> ဧတံ ဘယံ သန္တဝေ ပေက္ခမာနော၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော’’တိ။

၁၂၄. ဝံသော ဝိသာလောဝ ယထာ ဝိသတ္တော၊ ပုတ္တေသု ဒါရေသု စ ယာ အပေက္ခာ။
ဝံသက္ကဠီရောဝ [ဝံသေ ကဠီရောဝ (က.)] **အသဇ္ဇမာနော၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။**

ဝံသော ဝိသာလောဝ ယထာ ဝိသတ္တော တိ ဝံသော ဝုစ္စတိ ဝေဠုဂုမ္ဗော။ ယထာ ဝေဠုဂုမ္ဗသ္မိံ ပောရာဏကာ ဝံသာ သတ္တာ [ဝေဠုဂုမ္ဗသ္မိံ ကဏ္ဍကာ ဇဋိတာ သံသိဗ္ဗိတာ (သျာ.)] ဝိသတ္တာ အာသတ္တာ လဂ္ဂါ လဂ္ဂိတာ ပလိဗုဒ္ဓါ, ဧဝမေဝ ဝိသတ္တိကာ ဝုစ္စတိ တဏှာ။ ယော ရာဂေါ သာရာဂေါ အနုနယော အနုရောဓော နန္ဒီ နန္ဒိရာဂေါ စိတ္တဿ သာရာဂေါ ဣစ္ဆာ မုစ္ဆာ အဇ္ဈောသာနံ ဂေဓော ပလိဂေဓော သင်္ဂေါ ပင်္ကော ဧဇာ မာယာ ဇနိကာ သဉ္ဇနနီ သိဗ္ဗိနီ ဇာလိနီ သရိတာ ဝိသတ္တိကာ သုတ္တံ ဝိသဋာ အာယူဟာနီ ဒုတိယာ ပဏိဓိ ဘဝနေတ္တိ ဝနံ ဝနထော သန္ထဝေါ သိနေဟော အပေက္ခာ ပဋိဗန္ဓု အာသာ အာသီသနာ အာသီသိတတ္တံ ရူပါသာ သဒ္ဒါသာ ဂန္ဓာသာ ရသာသာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာသာ လာဘာသာ ဓနာသာ ပုတ္တာသာ ဇီဝိတာသာ ဇပ္ပါ ပဇပ္ပါ အဘိဇပ္ပါ ဇပ္ပနာ ဇပ္ပိတတ္တံ လောလုပ္ပံ လောလုပ္ပါယနာ လောလုပ္ပါယိတတ္တံ ပုစ္ဆဉ္ဇိကတာ သာဓုကမျတာ အဓမ္မရာဂေါ ဝိသမလောဘော နိကန္တိ နိကာမနာ ပတ္ထနာ ပိဟနာ သမ္ပတ္ထနာ ကာမတဏှာ ဘဝတဏှာ ဝိဘဝတဏှာ ရူပတဏှာ အရူပတဏှာ နိရောဓတဏှာ ရူပတဏှာ သဒ္ဒတဏှာ ဂန္ဓတဏှာ ရသတဏှာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗတဏှာ ဓမ္မတဏှာ ဩဃော ယောဂေါ ဂန္ထော ဥပါဒါနံ အာဝရဏံ နီဝရဏံ ဆဒနံ ဗန္ဓနံ ဥပက္ကိလေသော အနုသယော ပရိယုဋ္ဌာနံ လတာ ဝေဝိစ္ဆံ ဒုက္ခမူလံ ဒုက္ခနိဒါနံ ဒုက္ခပ္ပဘဝေါ မာရပါသော မာရဗဠိသံ မာရဝိသယော မာရနိဝါသော မာရဗန္ဓနံ တဏှာနဒီ တဏှာဇာလံ တဏှာဂဒ္ဒုလံ တဏှာသမုဒ္ဒေါ အဘိဇ္ဈာ လောဘော အကုသလမူလံ။

ဝိသတ္တိကာတိ ကေနဋ္ဌေန ဝိသတ္တိကာ? ဝိသာလာတိ ဝိသတ္တိကာ ဝိသဋာတိ ဝိသတ္တိကာ, ဝိသဋာတိ ဝိသတ္တိကာ, ဝိသမာတိ ဝိသတ္တိကာ, ဝိသက္ကတီတိ ဝိသတ္တိကာ, ဝိသံဟရတီတိ ဝိသတ္တိကာ, ဝိသံဝါဒိကာတိ ဝိသတ္တိကာ, ဝိသမူလာတိ ဝိသတ္တိကာ, ဝိသဖလာတိ ဝိသတ္တိကာ, ဝိသပရိဘောဂါတိ ဝိသတ္တိကာ။ ဝိသာလာ ဝါ ပန သာ တဏှာ ရူပေ သဒ္ဒေ ဂန္ဓေ ရသေ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ ကုလေ ဂဏေ အာဝါသေ လာဘေ ယသေ ပသံသာယ သုခေ စီဝရေ ပိဏ္ဍပါတေ သေနာသနေ ဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရေ ကာမဓာတုယာ ရူပဓာတုယာ အရူပဓာတုယာ ကာမဘဝေ ရူပဘဝေ အရူပဘဝေ သညာဘဝေ အသညာဘဝေ နေဝသညာနာသညာဘဝေ ဧကဝေါကာရဘဝေ စတုဝေါကာရဘဝေ ပဉ္စဝေါကာရဘဝေ အတီတေ အနာဂတေ ပစ္စုပ္ပန္နေ ဒိဋ္ဌသုတမုတဝိညာတဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု ဝိသဋာ ဝိတ္ထတာတိ – ဝိသတ္တိကာတိ – ဝံသော ဝိသာလောဝ ယထာ ဝိသတ္တော။

ပုတ္တေသု ဒါရေသု စ ယာ အပေက္ခာ တိ။ **ပုတ္တာ** တိ စတ္တာရော ပုတ္တာ – အတြဇော ပုတ္တော, ခေတ္တဇော ပုတ္တော, ဒိန္နကော ပုတ္တော, အန္တေဝါသိကော ပုတ္တော။ ဒါရာ ဝုစ္စန္တိ ဘရိယာယော။ အပေက္ခာ ဝုစ္စန္တိ တဏှာ။ ယော ရာဂေါ သာရာဂေါ။ပေ.။ အဘိဇ္ဈာ လောဘော အကုသလမူလန္တိ – ပုတ္တေသု ဒါရေသု စ ယာ အပေက္ခာ။

ဝံသက္ကဠီရောဝ အသဇ္ဇမာနော တိ ဝံသော ဝုစ္စတိ ဝေဠုဂုမ္ဗော။ ယထာ ဝေဠုဂုမ္ဗသ္မိံ တရုဏကာ ကဠီရကာ [တရုဏကဠီရာ (သျာ.)] အသတ္တာ အလဂ္ဂါ အဂဓိတာ [အပလိဝေဌိတာ (သျာ.)] အပလိဗုဒ္ဓါ နိက္ခန္တာ နိဿဋာ ဝိပ္ပမုတ္တာ ဧဝမေဝ။ **သဇ္ဇာ** တိ ဒွေ သဇ္ဇနာ – တဏှာသဇ္ဇနာ စ ဒိဋ္ဌိသဇ္ဇနာ စ။ပေ.။ အယံ တဏှာသဇ္ဇနာ။ပေ.။ အယံ ဒိဋ္ဌိသဇ္ဇနာ။ တဿ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓဿ တဏှာသဇ္ဇနာ ပဟီနာ, ဒိဋ္ဌိသဇ္ဇနာ ပဋိနိဿဋ္ဌာ။ တဏှာသဇ္ဇနာယ ပဟီနတ္တာ ဒိဋ္ဌိသဇ္ဇနာယ ပဋိနိဿဋ္ဌတ္တာ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ ရူပေ န သဇ္ဇတိ သဒ္ဒေ န သဇ္ဇတိ ဂန္ဓေ န သဇ္ဇတိ ရသေ န သဇ္ဇတိ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ န သဇ္ဇတိ ကုလေ။ပေ.။ ဂဏေ။ အာဝါသေ။ လာဘေ။ ယသေ။ ပသံသာယ။ သုခေ။ စီဝရေ။ ပိဏ္ဍပါတေ။ သေနာသနေ။ ဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရေ။ ကာမဓာတုယာ။ ရူပဓာတုယာ။ အရူပဓာတုယာ။ ကာမဘဝေ။ ရူပဘဝေ။ အရူပဘဝေ။ သညာဘဝေ။ အသညာဘဝေ။ နေဝသညာနာသညာဘဝေ။ ဧကဝေါကာရဘဝေ။ စတုဝေါကာရဘဝေ။ ပဉ္စဝေါကာရဘဝေ။ အတီတေ။ အနာဂတေ။ ပစ္စုပ္ပန္နေ။ ဒိဋ္ဌသုတမုတဝိညာတဗ္ဗေသု ဓမ္မေ

သု န သဇ္ဈတိ န ဂဏှာဟာတိ န ဗဇ္ဈတိ န ပလိဗဇ္ဈတိ န မုစ္စတိ; နိက္ခန္တော နိဿဋော ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိသညုတ္တော ဝိမရိယာဒိကတေန စေတသာ ဝိဟရတီတိ – ဝံသက္ကင္ဂိရော၀ အသဇ္ဇမာနော, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော –

"ဝံသော ဝိသာလောဝ ယထာ ဝိသတ္တော၊ ပုတ္တေသု ဒါရေသု စ ယာ အပေက္ခာ။
ဝံသက္ကင္ဂိရော၀ အသဇ္ဇမာနော၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော"တိ။

၁၂၅. မိဂေါ အရညမှိ ယထာ အဗဒ္ဓော [အဗန္ဓော (သျာ. က.)] ၊ ယေနိစ္ဆကံ ဂစ္ဆတိ ဂောစရာယ။
ဝိညူ နရော သေရိတံ ပေက္ခမာနော၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

မိဂေါ အရညမှိ ယထာ အဗဒ္ဓော, ယေနိစ္ဆကံ ဂစ္ဆတိ ဂောစရာယာတိ။ မိဂေါတိ ဒွေ၀ မိဂါ – ဧဏိမိဂေါ စ ပသဒမိဂေါ စ။ ယထာ အာရညိကော [အာရညကော (သျာ. က.)] မိဂေါ အရညေ ပဝနေ စရမာနော [အရညေ ဝသမာနော (သျာ.)] ဝိဿတ္ထော ဂစ္ဆတိ ဝိဿတ္ထော တိဋ္ဌတိ ဝိဿတ္ထော နိသီဒတိ ဝိဿတ္ထော သေယ္ယံ ကပ္ပေတိ။

ဝုတ္တဉှေတံ ဘဂဝတာ – "သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, အာရညိကော မိဂေါ အရညေ ပဝနေ စရမာနော ဝိဿတ္ထော ဂစ္ဆတိ ဝိဿတ္ထော တိဋ္ဌတိ ဝိဿတ္ထော နိသီဒတိ ဝိဿတ္ထော သေယ္ယံ ကပ္ပေတိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? အနာပာထဂတော, ဘိက္ခဝေ, လုဒ္ဒဿ။ ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, 'ဘိက္ခု အန္ဓမကာသိ မာရံ, အပဒံ [ပရံ (က.) မ. နိ. ၁.၂၇၁] ဝဓိတွာ မာရစက္ခုံ အဒဿနံ ဂတော ပါပိမတော'။

"ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ အဇ္ဈတ္တံ သမ္ပသာဒနံ စေတသော ဧကောဒိဘာဝံ အဝိတက္ကံ အဝိစာရံ သမာဓိဇံ ပီတိသုခံ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, 'ဘိက္ခု အန္ဓမကာသိ မာရံ, အပဒံ ဝဓိတွာ မာရစက္ခုံ အဒဿနံ ဂတော ပါပိမတော'။

"ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပီတိယာ စ ဝိရာဂါ ဥပေက္ခကော စ ဝိဟရတိ သတော စ သမ္ပဇာနော သုခဉ္စ ကာယေန ပဋိသံဝေဒေတိ, ယံ တံ အရိယာ အာစိက္ခန္တိ 'ဥပေက္ခကော သတိမာ သုခဝိဟာရီ'တိ တတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, 'ဘိက္ခု အန္ဓမကာသိ မာရံ, အပဒံ ဝဓိတွာ မာရစက္ခုံ အဒဿနံ ဂတော ပါပိမတော'။

"ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သုခဿ စ ပဟာနာ ဒုက္ခဿ စ ပဟာနာ ပုဗ္ဗေ၀ သောမနဿဒောမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာ အဒုက္ခမသုခံ ဥပေက္ခာသတိပါရိသုဒ္ဓိံ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, 'ဘိက္ခု အန္ဓမကာသိ မာရံ, အပဒံ ဝဓိတွာ မာရစက္ခုံ အဒဿနံ ဂတော ပါပိမတော'။

"ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ ပဋိဃသညာနံ အတ္ထင်္ဂမာ နာနတ္တသညာနံ အမနသိကာရာ 'အနန္တော အာကာသော'တိ အာကာသာနဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, 'ဘိက္ခု အန္ဓမကာသိ မာရံ, အပဒံ ဝဓိတွာ မာရစက္ခုံ အဒဿနံ ဂတော ပါပိမတော'။

"ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ , ဘိက္ခု သဗ္ဗသော အာကာသာနဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ 'အနန္တံ ဝိညာဏ'န္တိ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ပေ.။

"ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, သဗ္ဗသော ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ 'နတ္ထိ ကိဉ္စီ'တိ အာကိဉ္စညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ပေ.။

"ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, သဗ္ဗသော အာကိဉ္စညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ နေဝသညာနာသညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ပေ.။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, သဗ္ဗသော နေဝသညာနာသညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, ပညာယ စဿ ဒိသွာ အာသဝာ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ‘ဘိက္ခု အန္ဓမကာသိ မာရံ, အပဒံ ဝဓိတွာ မာရစက္ခုံ အဒဿနံ ဂတော ပါပိမတော’, တိဏ္ဏော လောကေ ဝိသတ္တိကံ။ သော ဝိဿတ္ထော ဂစ္ဆတိ ဝိဿတ္ထော တိဋ္ဌတိ ဝိဿတ္ထော နိသီဒတိ ဝိဿတ္ထော သေယျံ ကပ္ပေတိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? အနာပါထဂတော, ဘိက္ခဝေ, ပါပိမတော”တိ – မိဂေ အရညမှိ ယထာ အဗဒ္ဓေါ, ယေနိစ္ဆကံ ဂစ္ဆတိ ဂောစရာယ။

ဝိညူ နရော သေရိတံ ပေက္ခမာနော တိ။ **ဝိညူ**တိ ပဏ္ဍိတော ပညဝါ ဗုဒ္ဓိမာ ဉာဏီ ဝိဘာဝီ မေဓာဝီ။ **နရော**တိ သတ္တော မာဏဝေါ ပေါသော ပုဂ္ဂလော ဇီဝေါ ဇာဂု ဇန္တု ဣန္ဒဂု မနုဇော။ **သေရီ**တိ ဒွေ သေရီ – ဓမ္မောပိ သေရီ ပုဂ္ဂလောပိ သေရီ။ ကတမော ဓမ္မော သေရီ? စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒါ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ ပဉ္စ ဗလာနိ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ – အယံ ဓမ္မော သေရီ။ ကတမော ပုဂ္ဂလော သေရီ? ယော ဣမိနာ သေရိနာ ဓမ္မေန သမန္နာဂတော, သော ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော သေရီ။ **ဝိညူ နရော သေရိတံ ပေက္ခမာနော**တိ ဝိညူ နရော သေရိတံ ဓမ္မံ ပေက္ခမာနော, ဒက္ခမာနော ဩလောကယမာနော နိဇ္ဈာယမာနော ဥပပရိက္ခမာနောတိ – ဝိညူ နရော သေရိတံ ပေက္ခမာနော, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ –

> “မိဂေ အရညမှိ ယထာ အဗဒ္ဓေါ၊ ယေနိစ္ဆကံ ဂစ္ဆတိ ဂောစရာယ။
> ဝိညူ နရော သေရိတံ ပေက္ခမာနော၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော”တိ။

၁၂၆. **အာမန္တနာ ဟောတိ သဟာယမဇ္ဈေ၊ တထေ ဌာနေ ဂမနေ စာရိကာယ။**
အနဘိဇ္ဈိတံ သေရိတံ ပေက္ခမာနော၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

အာမန္တနာ ဟောတိ သဟာယမဇ္ဈေ, တထေ ဌာနေ ဂမနေ စာရိကာယာ တိ သဟာယာ ဝုစ္စန္တိ ယေဟိ သဟ အာဂမနံ ဖာသု ဂမနံ ဖာသု ဂမနာဂမနံ ဖာသု ဌာနံ ဖာသု နိသဇ္ဇနံ ဖာသု သယနံ ဖာသု အာလပနံ ဖာသု သလ္လပနံ ဖာသု ဥလ္လပနံ ဖာသု သမုလ္လပနံ ဖာသု။ **အာမန္တနာ ဟောတိ သဟာယမဇ္ဈေ, တထေ ဌာနေ ဂမနေ စာရိကာယာ** တိ သဟာယမဇ္ဈေ တထေပိ ဌာနေပိ ဂမနေပိ စာရိကာယပိ အတ္တတ္ထမန္တနာ ပရတ္ထမန္တနာ ဥဘယတ္ထမန္တနာ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကတ္ထမန္တနာ သမ္ပရာယိကတ္ထမန္တနာ ပရမတ္ထမန္တနာ [ဥဘယတ္ထမန္တနာ (က.)] တိ – အာမန္တနာ ဟောတိ သဟာယမဇ္ဈေ, တထေ ဌာနေ ဂမနေ စာရိကာယ။

အနဘိဇ္ဈိတံ သေရိတံ ပေက္ခမာနော တိ အနဘိဇ္ဈိတံ ဧတံ ဝတ္ထုံ ဗာလာနံ အသပ္ပုရိသာနံ တိတ္ထိယာနံ တိတ္ထိယသာဝကာနံ, ယဒိဒံ – ဘဏ္ဍုကာသာယဝတ္ထဝသနတာ။ အဘိဇ္ဈိတံ ဧတံ ဝတ္ထုံ ပဏ္ဍိတာနံ သပ္ပုရိသာနံ ဗုဒ္ဓသာဝကာနံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ, ယဒိဒံ – ဘဏ္ဍုကာသာယဝတ္ထဝသနတာ။ **သေရီ**တိ ဒွေ သေရီ – ဓမ္မောပိ သေရီ ပုဂ္ဂလောပိ သေရီ။ ကတမော ဓမ္မော သေရီ? စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ။ပေ.။ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ – အယံ ဓမ္မော သေရီ။ ကတမော ပုဂ္ဂလော သေရီ? ယော ဣမိနာ သေရိနာ ဓမ္မေန သမန္နာဂတော, သော ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော သေရီ။ **အနဘိဇ္ဈိတံ သေရိတံ ပေက္ခမာနော**တိ သေရိတံ ဓမ္မံ ပေက္ခမာနော ဒက္ခမာနော ဩလောကယမာနော နိဇ္ဈာယမာနော ဥပပရိက္ခမာနောတိ – အနဘိဇ္ဈိတံ သေရိတံ ပေက္ခမာနော, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ –

> “အာမန္တနာ ဟောတိ သဟာယမဇ္ဈေ၊ တထေ ဌာနေ ဂမနေ စာရိကာယ။
> အနဘိဇ္ဈိတံ သေရိတံ ပေက္ခမာနော၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော”တိ။

၁၂၇. **ခိဍ္ဍာ** [ခိဋ္ဍာ (က.)] **ရတီ ဟောတိ သဟာယမဇ္ဈေ၊ ပုတ္တေသု စ ဝိပုလံ ဟောတိ ပေမံ။**
ပိယဝိပ္ပယောဂံ [ဝိပ္ပယောဂမ္ပိ (က.)] **ဝိဇိဂုစ္ဆမာနော၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။**

ခိဍ္ဍာ ရတီ ဟောတိ သဟာယမဇ္ဈေ တိ။ **ခိဍ္ဍာ** တိ ဒွေ ခိဍ္ဍာ – ကာယိကာ စ ခိဍ္ဍာ ဝါစသိကာ စ ခိဍ္ဍာ။ ကတမာ ကာယိကာ ခိဍ္ဍာ? ဟတ္ထီဟိပိ ကီဠန္တိ, အဿေဟိပိ ကီဠန္တိ, ရထေဟိပိ ကီဠန္တိ, ဓနူဟိပိ ကီဠန္တိ, ထရူဟိပိ ကီဠန္တိ, အဋ္ဌပဒေဟိပိ ကီဠန္တိ, ဒသပဒေဟိပိ ကီဠန္တိ, အာကာသေပိ ကီဠန္တိ, ပရိဟာရပထေပိ ကီဠန္တိ, သန္တိကာယပိ ကီဠန္တိ, ခလိကာယပိ ကီဠန္တိ, ဃဋိကာယပိ ကီဠန္တိ, သလာကဟတ္ထေနပိ ကီဠန္တိ, အက္ခေနပိ ကီဠန္တိ, ပင်္ဂစီရေနပိ

ကီဠွန္တိ, ဝင္ကကေနပိ ကီဠွန္တိ, မောက္ခစိကာယပိ ကီဠွန္တိ, စိင္ဂုလကေနပိ ကီဠွန္တိ, ပတ္တာဠ္ဟကေနပိ ကီဠွန္တိ, ရထကေနပိ ကီဠွန္တိ, ဓနုကေနပိ ကီဠွန္တိ, အက္ခရိကာယပိ ကီဠွန္တိ, မနေသိကာယပိ ကီဠွန္တိ, ယထာဝဇ္ဇေနပိ ကီဠွန္တိ။ အယံ ကာယိကာ ခိဍ္ဍာ။

ကတမာ တစသိကာ ခိဍ္ဍာ? မုခဘေရိကံ မုခာလမ္ဗရံ မုခဍိဏ္ဍိမကံ [မုခဒေဏ္ဍိမကံ (သျာ.), မုခဒိန္ဒိမကံ (က.)] မုခစလိမကံ မုခကေရုကံ [မုခဘေရုကံ (သျာ.)] မုခဒဒ္ဒရိကံ နာဋကံ လာသံ ဂီတံ ဒဝကမ္မံ။ အယံ တစသိကာ ခိဍ္ဍာ။

ရတီတိ အနုက္ကဏ္ဌိတာဓိဝစနမေတံ ရတီတိ။ သဟာယာ ဝုစ္စန္တိ ယေဟိ သဟ အာဂမနံ ဖာသု ဂမနံ ဖာသု ဂမနာဂမနံ ဖာသု ဌာနံ ဖာသု နိသဇ္ဇနံ ဖာသု သယနံ ဖာသု အာလပနံ ဖာသု သလ္လပနံ ဖာသု ဥလ္လပနံ ဖာသု သမုလ္လပနံ ဖာသု။ **ခိဍ္ဍာ ရတိံ ဟောတိ သဟာယမဇ္ဈေ** တိ ခိဍ္ဍာ စ ရတိ စ သဟာယမဇ္ဈေ ဟောတီတိ – ခိဍ္ဍာ ရတီ ဟောတိ သဟာယမဇ္ဈေ။

ပုတ္တေသု စ ဝိပုလံ ဟောတိ ပေမန္တိ။ **ပုတ္တာ** တိ စတ္တာရော ပုတ္တာ – အတ္ရဇော ပုတ္တော, ခေတ္တဇော ပုတ္တော, ဒိန္နကော ပုတ္တော, အန္တေဝါသိကော ပုတ္တော။ **ပုတ္တေသု စ ဝိပုလံ ဟောတိ ပေမ** န္တိ ပုတ္တေသု စ အဓိမတ္တံ ဟောတိ ပေမန္တိ – ပုတ္တေသု စ ဝိပုလံ ဟောတိ ပေမံ။

ပိယဝိပ္ပယောဂံ ဝိဇိဂုစ္ဆမာနော တိ ဒွေ ပိယာ – သတ္တာ ဝါ သင်္ခါရာ ဝါ။ ကတမေ သတ္တာ ပိယာ? ဣဓ ယဿ တေ ဟောန္တိ အတ္ထကာမာ ဟိတကာမာ ဖာသုကာမာ ယောဂက္ခေမကာမာ မာတာ ဝါ ပိတာ ဝါ ဘာတာ ဝါ ဘဂိနီ ဝါ ပုတ္တော ဝါ ဓီတာ ဝါ မိတ္တာ ဝါ အမစ္စာ ဝါ ဉာတီ ဝါ သာလောဟိတာ ဝါ, ဣမေ သတ္တာ ပိယာ။

ကတမေ သင်္ခါရာ ပိယာ? မနာပိကာ ရူပာ မနာပိကာ သဒ္ဒာ မနာပိကာ ဂန္ဓာ မနာပိကာ ရသာ မနာပိကာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ, ဣမေ သင်္ခါရာ ပိယာ။ **ပိယဝိပ္ပယောဂံ ဝိဇိဂုစ္ဆမာနော** တိ ပိယာနံ ဝိပ္ပယောဂံ ဝိဇိဂုစ္ဆမာနော အဋ္ဋီယမာနော ဟရာယမာနောတိ – ပိယဝိပ္ပယောဂံ ဝိဇိဂုစ္ဆမာနော, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ –

> ''ခိဍ္ဍာ ရတီ ဟောတိ သဟာယမဇ္ဈေ၊ ပုတ္တေသု စ ဝိပုလံ ဟောတိ ပေမံ။
> ပိယဝိပ္ပယောဂံ ဝိဇိဂုစ္ဆမာနော၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော''တိ။

၁၂၈. စာတုဒ္ဒိသော အပ္ပဋိဃော စ ဟောတိ၊ သန္တုဿမာနော ဣတရီတရေန။
ပရိဿယာနံ သဟိတာ အဆမ္ဘီ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

စာတုဒ္ဒိသော အပ္ပဋိဃော စ ဟောတီ တိ။ **စာတုဒ္ဒိသော** တိ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတွာ ဝိဟရတိ, တထာ ဒုတိယံ, တထာ တတိယံ, တထာ စတုတ္ထံ။ ဣတိ ဥဒ္ဓမဓော တိရိယံ သဗ္ဗဓိ သဗ္ဗတ္တတာယ သဗ္ဗာဝန္တံ လောကံ မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာပဇ္ဇေန [အဗျာပဇ္ဈေန (သျာ.) ပဿ ဒီ. နိ. ၃.၃၀၈] ဖရိတွာ ဝိဟရတိ။ ကရုဏာသဟဂတေန။ပေ.။ မုဒိတာသဟဂတေန။ပေ.။ ဥပေက္ခာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတွာ ဝိဟရတိ, တထာ ဒုတိယံ, တထာ တတိယံ။ပေ.။ အဗျာပဇ္ဇေန ဖရိတွာ ဝိဟရတိ။ **စာတုဒ္ဒိသော အပ္ပဋိဃော စ ဟောတီ** တိ မေတ္တာယ ဘာဝိတတ္တာ ယေ ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ သတ္တာ တေ အပ္ပဋိကူလာ [အပ္ပဋိကူလာ (ဗဟူသု)] ဟောန္တိ, ယေ ဒက္ခိဏာယ ဒိသာယ သတ္တာ တေ အပ္ပဋိကူလာ ဟောန္တိ, ယေ ပစ္ဆိမာယ ဒိသာယ သတ္တာ တေ အပ္ပဋိကူလာ ဟောန္တိ, ယေ ဥတ္တရာယ ဒိသာယ သတ္တာ တေ အပ္ပဋိကူလာ ဟောန္တိ, ယေ ပုရတ္ထိမာယ အနုဒိသာယ သတ္တာ တေ အပ္ပဋိကူလာ ဟောန္တိ, ယေ ဒက္ခိဏာယ အနုဒိသာယ သတ္တာ တေ အပ္ပဋိကူလာ ဟောန္တိ, ယေ ပစ္ဆိမာယ အနုဒိသာယ သတ္တာ တေ အပ္ပဋိကူလာ ဟောန္တိ, ယေ ဥတ္တရာယ အနုဒိသာယ သတ္တာ တေ အပ္ပဋိကူလာ ဟောန္တိ, ယေ ဟေဋ္ဌိမာယ ဒိသာယ သတ္တာ တေ အပ္ပဋိကူလာ ဟောန္တိ, ယေ ဥပရိမာယ ဒိသာယ သတ္တာ တေ အပ္ပဋိကူလာ ဟောန္တိ, ယေ ဒိသာသု ဝိဒိသာသု သတ္တာ တေ အပ္ပဋိကူလာ ဟောန္တိ; ကရုဏာယ ဘာဝိတတ္တာ မုဒိတာယ ဘာဝိတတ္တာ ဥပေက္ခာယ ဘာဝိတတ္တာ ယေ ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ သတ္တာ တေ အပ္ပဋိကူလာ ဟောန္တိ။ပေ.။ ယေ ဒိသာသု ဝိဒိသာသု သတ္တာ တေ အပ္ပဋိကူလာ ဟောန္တီတိ – စာတုဒ္ဒိသော အပ္ပဋိဃော စ ဟောတိ။

သန္တုဋ္ဌမာနော **ဣတရီတရေနာ**တိ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ ဣတရီတရေန စီဝရေန, ဣတရီတရစီဝရသန္တုဋ္ဌိယာ စ ဝဏ္ဏဝါဒီ, န စ စီဝရဟေတု အနေသနံ အပ္ပတိရူပံ [အပ္ပဋိရူပံ (သျာ.)] အာပဇ္ဇတိ။ အလဒ္ဓာ စ စီဝရံ န ပရိတဿတိ, လဒ္ဓာ စ စီဝရံ အဂဓိတော အမုစ္ဆိတော အနဇ္ဈာပန္နော [အနဇ္ဈောပန္နော (သျာ.)] အာဒီနဝဒဿာဝီ နိဿရဏပညော ပရိဘုဉ္ဇတိ။ တာယ စ ပန ဣတရီတရစီဝရသန္တုဋ္ဌိယာ နေဝတ္တာနုက္ကံသေတိ န ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ ယော ဟိ တတ္ထ ဒက္ခော အနလသော သမ္ပဇာနော ပတိဿတော, အယံ ဝုစ္စတိ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ ပောရာဏေ အဂ္ဂညေ အရိယဝံသေ ဌိတော။ သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ ဣတရီတရေန ပိဏ္ဍပါတေန။ပေ.။

သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ ဣတရီတရေန သေနာသနေန။ပေ.။ သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ ဣတရီတရေန ဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရေန, ဣတရီတရဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရသန္တုဋ္ဌိယာ စ ဝဏ္ဏဝါဒီ, န စ ဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရဟေတု အနေသနံ အပ္ပတိရူပံ အာပဇ္ဇတိ။ အလဒ္ဓာ စ ဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရံ န ပရိတဿတိ။ လဒ္ဓာ စ ဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရံ အဂဓိတော အမုစ္ဆိတော အနဇ္ဈာပန္နော အာဒီနဝဒဿာဝီ နိဿရဏပညော ပရိဘုဉ္ဇတိ။ တာယ စ ဣတရီတရဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရသန္တုဋ္ဌိယာ နေဝတ္တာနုက္ကံသေတိ န ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ ယော ဟိ တတ္ထ ဒက္ခော အနလသော သမ္ပဇာနော ပတိဿတော, အယံ ဝုစ္စတိ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ ပောရာဏေ အဂ္ဂညေ အရိယဝံသေ ဌိတောတိ – သန္တုဋ္ဌမာနော ဣတရီတရေန။

ပရိဿယာနံ **သဟိတာ အဆမ္ဘီ**တိ။ **ပရိဿယာ**တိ ဒွေ ပရိဿယာ – ပာကဋပရိဿယာ စ ပဋိစ္ဆန္နပရိဿယာ စ။ ကတမေ ပာကဋပရိဿယာ? သီဟာ ဗျဂ္ဃာ ဒီပီ အစ္ဆာ တရစ္ဆာ ကောကာ မဟိံသာ [ကောမဟိံသာ (သျာ.) မဟာနိ. ၅] ဟတ္ထီ အဟီ ဝိစ္ဆိကာ သတပဒီ, စောရာ ဝါ အဿု မာနဝါ ကတကမ္မာ ဝါ အကတကမ္မာ ဝါ, စက္ခုရောဂေါ သောတရောဂေါ ဃာနရောဂေါ ဇိဝှာရောဂေါ ကာယရောဂေါ သီသရောဂေါ ကဏ္ဏရောဂေါ မုခရောဂေါ ဒန္တရောဂေါ ကာသော သာသော ပိနာသော ဍာဟော ဇရော ကုစ္ဆိရောဂေါ မုစ္ဆာ ပက္ခန္ဒိကာ သူလာ ဝိသူစိကာ ကုဋ္ဌံ ဂဏ္ဍော ကိလာသော သောသော အပမာရော ဒဒ္ဒု ကဏ္ဍု ကစ္ဆု ရခသာ ဝိတစ္ဆိကာ လောဟိတပိတ္တံ မဓုမေဟော အံသာ ပိဠကာ ဘဂန္ဒလာ, ပိတ္တသမုဋ္ဌာနာ အာဗာဓာ သေမှသမုဋ္ဌာနာ အာဗာဓာ ဝါတသမုဋ္ဌာနာ အာဗာဓာ သန္နိပါတိကာ အာဗာဓာ ဥတုပရိဏာမဇာ အာဗာဓာ ဝိသမပရိဟာရဇာ အာဗာဓာ ဩပက္ကမိကာ အာဗာဓာ ကမ္မဝိပါကဇာ အာဗာဓာ, သီတံ ဥဏှံ ဇိဃစ္ဆာ ပိပါသာ ဥစ္စာရော ပဿာဝေါ ဍံသမကသဝါတာတပသရီသပသမ္ဖဿာ ဣတိ ဝါ။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ပာကဋပရိဿယာ။

ကတမေ ပဋိစ္ဆန္နပရိဿယာ? ကာယဒုစ္စရိတံ ဝစီဒုစ္စရိတံ မနောဒုစ္စရိတံ ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏံ ဗျာပါဒနီဝရဏံ ထိနမိဒ္ဓနီဝရဏံ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စနီဝရဏံ ဝိစိကိစ္ဆာနီဝရဏံ ရာဂေါ ဒေါသော မောဟော ကောဓော ဥပနာဟော မက္ခော ပဠာသော ဣဿာ မစ္ဆရိယံ မာယာ သာဌေယျံ ထမ္ဘော သာရမ္ဘော မာနော အတိမာနော မဒေါ ပမာဒေါ, သဗ္ဗေ ကိလေသာ သဗ္ဗေ ဒုစ္စရိတာ သဗ္ဗေ ဒရထာ သဗ္ဗေ ပရိဠာဟာ သဗ္ဗေ သန္တာပာ သဗ္ဗာကုသလာဘိသင်္ခါရာ။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ပဋိစ္ဆန္နပရိဿယာ။

ပရိဿယာတိ ကေနဋ္ဌေန ပရိဿယာ? ပရိသဟန္တီတိ ပရိဿယာ, ပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တီတိ ပရိဿယာ, တတြာသယာတိ ပရိဿယာ။ ကထံ ပရိသဟန္တီတိ ပရိဿယာ? တေ ပရိဿယာ တံ ပုဂ္ဂလံ သဟန္တိ ပရိသဟန္တိ အဘိဘဝန္တိ အဇ္ဈောတ္ထရန္တိ ပရိယာဒိယန္တိ မဒ္ဒန္တိ။ ဧဝံ ပရိသဟန္တီတိ – ပရိဿယာ။

ကထံ ပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တီတိ ပရိဿယာ? တေ ပရိဿယာ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အန္တရာယာယ ပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ။ ကတမေသံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ? သမ္မာပဋိပဒါယ အနုလောမပဋိပဒါယ အပစ္စနီကပဋိပဒါယ အန္ဝတ္ထပဋိပဒါယ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပဒါယ သီလေသု ပရိပူရကာရိတာယ ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရတာယ ဘောဇနေ မတ္တညုတာယ ဇာဂရိယာနုယောဂဿ သတိသမ္ပဇညဿ စတုန္နံ သတိပဋ္ဌာနာနံ ဘာဝနာနုယောဂဿ, စတုန္နံ သမ္မပ္ပဓာနာနံ။ စတုန္နံ ဣဒ္ဓိပါဒါနံ။ ပဉ္စန္နံ ဣန္ဒြိယာနံ။ ပဉ္စန္နံ ဗလာနံ။ သတ္တန္နံ ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ။ အရိယဿ အဋ္ဌင်္ဂိကဿ မဂ္ဂဿ ဘာဝနာနုယောဂဿ – ဣမေသံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အန္တရာယာယ ပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ။ ဧဝံ ပရိဟာနာယ သံဝတ္တန္တီတိ – ပရိဿယာ။

ကထံ တတ္ထာသယာတိ ပရိသ္သယာ? တတ္ထေတေ [တတ္ရ တေ (က.)] ဟပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ အတ္တဘာဝသန္နိဿယာ။ ယထာ ဗိလေ ဗိလာသယာ ပာဏာ သယန္တိ, ဒကေ ဒကာသယာ [ဥဒကေ ဥဒကာသယာ (သ္ယာ.)] ပာဏာ သယန္တိ, ဝနေ ဝနာသယာ ပာဏာ သယန္တိ , ရုက္ခေ ရုက္ခာသယာ ပာဏာ သယန္တိ; ဧဝမေဝ တတ္ထေတေ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ အတ္တဘာဝသန္နိဿယာတိ။ ဧဝမ္ပိ တတ္ထာသယာတိ – ပရိသ္သယာ။

ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ဘဂဝတာ – ''သာန္တေဝါသိကော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သာစရိယကော ဒုက္ခံ န ဖာသု ဝိဟရတိ။ ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သာန္တေဝါသိကော သာစရိယကော ဒုက္ခံ န ဖာသု ဝိဟရတိ? က္ခဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ယေ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ, သရသင်္ကပ္ပာ သံယောဇနိယာ [သညောဇနိကာ (က.)], တ္ယာဿ အန္တော ဝသန္တိ အနွာဿဝန္တိ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာတိ။ တသ္မာ သာန္တေဝါသိကော ဝုစ္စတိ။ တေန သမုဒာစရေန သမုဒာစရန္တိ နံ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာတိ။ တသ္မာ သာစရိယကောတိ ဝုစ္စတိ။

''ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော သောတေန သဒ္ဒံ သုတွာ။ပေ.။ ဃာနေန ဂန္ဓံ ဃာယိတွာ။ပေ.။ ဇိဝှာယ ရသံ သာယိတွာ။ပေ.။ ကာယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ ဖုသိတွာ။ပေ.။ မနသာ ဓမ္မံ ဝိညာယ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ယေ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သရသင်္ကပ္ပာ သံယောဇနိယာ, တ္ယာဿ အန္တော ဝသန္တိ အနွာဿဝန္တိ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာတိ။ တသ္မာ သာန္တေဝါသိကောတိ ဝုစ္စတိ။ တေန သမုဒာစရေန သမုဒာစရန္တိ နံ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာတိ။ တသ္မာ သာစရိယကောတိ ဝုစ္စတိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သာန္တေဝါသိကော သာစရိယကော ဒုက္ခံ န ဖာသု ဝိဟရတီ''တိ။ ဧဝမ္ပိ, တတ္ထာသယာတိ – ပရိသ္သယာ။

ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ဘဂဝတာ – ''တယောမေ, ဘိက္ခဝေ, အန္တရာမလာ အန္တရာအမိတ္တာ အန္တရာသပတ္တာ အန္တရာဝဓကာ အန္တရာပစ္စတ္ထိကာ။ ကတမေ တယော ? လောဘော, ဘိက္ခဝေ, အန္တရာမလော [အန္တရာမလံ (သ္ယာ. က.) ပဿ က္ကတိဝု. ၈၈] အန္တရာအမိတ္တော အန္တရာသပတ္တော အန္တရာဝဓကော အန္တရာပစ္စတ္ထိကော, ဒေါသော, ဘိက္ခဝေ။ပေ.။ မောဟော, ဘိက္ခဝေ, အန္တရာမလော အန္တရာအမိတ္တော အန္တရာသပတ္တော အန္တရာဝဓကော အန္တရာပစ္စတ္ထိကော။ က္ကမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, တယော အန္တရာမလာ အန္တရာအမိတ္တာ အန္တရာသပတ္တာ အန္တရာဝဓကာ အန္တရာပစ္စတ္ထိကာ''တိ။

အနတ္ထဇနနော လောဘော၊ လောဘော စိတ္တပ္ပကောပနော။
ဘယမန္တရတော ဇာတံ၊ တံ ဇနော နာဝဗုဇ္ဈတိ။

လုဒ္ဓော အတ္ထံ န ဇာနာတိ၊ လုဒ္ဓော ဓမ္မံ န ပဿတိ။
အန္ဓတမံ တဒါ ဟောတိ၊ ယံ လောဘော သဟတေ နရံ။

အနတ္ထဇနနော ဒေါသော၊ ဒေါသော စိတ္တပ္ပကောပနော။
ဘယမန္တရတော ဇာတံ၊ တံ ဇနော နာဝဗုဇ္ဈတိ။

ဒုဋ္ဌော အတ္ထံ န ဇာနာတိ၊ ဒုဋ္ဌော ဓမ္မံ န ပဿတိ။
အန္ဓတမံ တဒါ ဟောတိ၊ ယံ ဒေါသော သဟတေ နရံ။

အနတ္ထဇနနော မောဟော၊ မောဟော စိတ္တပ္ပကောပနော။
ဘယမန္တရတော ဇာတံ၊ တံ ဇနော နာဝဗုဇ္ဈတိ။

မူဠ္ဟော အတ္ထံ န ဇာနာတိ၊ မူဠ္ဟော ဓမ္မံ န ပဿတိ။
အန္ဓတမံ တဒါ ဟောတိ၊ ယံ မောဟော သဟတေ နရန္တိ။

ဧဝမ္ပိ, တတ္ထာသယာတိ – ပရိသ္သယာ။

ဝုတ္တဉ္စေဟံ ဘဂဝတာ – “တယော ခေါ, မဟာရာဇ, ပုရိသဿ ဓမ္မာ အဇ္ဈတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ အဖာသုဝိဟာရာယ ။ ကတမေ တယော? လောဘော ခေါ, မဟာရာဇ, ပုရိသဿ ဓမ္မော အဇ္ဈတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ဥပ္ပဇ္ဇတိ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ အဖာသုဝိဟာရာယ; ဒေါသော ခေါ, မဟာရာဇ။ပေ။ မောဟော ခေါ, မဟာရာဇ, ပုရိသဿ ဓမ္မော အဇ္ဈတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ဥပ္ပဇ္ဇတိ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ အဖာသုဝိဟာရာယ။ ဣမေ ခေါ, မဟာရာဇ, တယော ပုရိသဿ ဓမ္မာ အဇ္ဈတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ အဖာသုဝိဟာရာယ။

“လောဘော ဒေါသော စ မောဟော စ၊ ပုရိသံ ပာပစေတသံ။
ဟိံသန္တိ အတ္တသမ္ဘူတာ၊ တစသာရံဝ သမ္ဖလ”န္တိ [သဖလန္တိ (က.) ပဿ ဣတိဝု. ၅၀] ။

ဧဝမ္ပိ, တတ္ရာသယာတိ – ပရိဿယာ။

ဝုတ္တဉ္စေဟံ ဘဂဝတာ –

“ရာဂေါ စ ဒေါသော စ ကုတောနိဒါနာ၊ အရတီ ရတီ လောမဟံသော ကုတောဇာ။
ကုတော သမုဋ္ဌာယ မနောဝိတက္ကာ၊ ကုမာရကာ ဓင်္ကမိဝေါဿဇန္တီ”တိ [စင်္ကမိဝေါဿဇန္တီတိ (သျာ. က.) ပဿ သု. နိ. ၂၇၃-၂၇၄]။

ဧဝမ္ပိ, တတ္ရာသယာတိ – ပရိဿယာ။

ပရိဿယာနံ သဟိတာ တိ ပရိဿယေ သဟိတာ အာရာဓိတာ အဇ္ဈောတ္ထရိတာ ပရိယာဒိတာ ပဋိနိဿဋ္ဌာတိ – ပရိဿယာနံ သဟိတာ။ **အဆမ္ဘီ** တိ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ အဘီရူ အစ္ဆမ္ဘီ အနုတ္ရာသီ အပလာယီ ပဟီနဘယဘေရဝေါ ဝိဂတလောမဟံသော ဝိဟရတီတိ – ပရိဿယာနံ သဟိတာ အစ္ဆမ္ဘီ, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ –

“စာတုဒ္ဒိသော အပ္ပဋိဃော စ ဟောတိ၊ သန္တုဿမာနော ဣတရီတရေန။
ပရိဿယာနံ သဟိတာ အဆမ္ဘီ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော”တိ။

၁၂၉. ဒုဿင်္ဂဟာ ပဗ္ဗဇိတာပိ ဧကေ၊ အထော ဂဟဋ္ဌာ ဃရမာဝသန္တာ။
အပ္ပောဿုက္ကော ပရပုတ္တေသု ဟုတွာ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

ဒုဿင်္ဂဟာ ပဗ္ဗဇိတာပိ ဧကေ တိ ပဗ္ဗဇိတာပိ ဣဓေကစ္စေ နိဿယေပိ ဒိယျမာနေ ဥဒ္ဒေသေပိ ဒိယျမာနေ ပရိပုစ္ဆာယပိ [ပရိပုစ္ဆေပိ (က.)] ဒိယျမာနေ စီဝရေပိ ဒိယျမာနေ ပတ္တေပိ ဒိယျမာနေ လောဟထာလကေပိ ဒိယျမာနေ ဓမ္မကရဏေပိ [ဓမ္မကရကေပိ (သျာ.)] ဒိယျမာနေ ပရိဿာဝနေပိ ဒိယျမာနေ ထဝိကေပိ ဒိယျမာနေ ဥပါဟနေပိ ဒိယျမာနေ ကာယဗန္ဓနေပိ ဒိယျမာနေ န သုဏန္တိ န သောတံ ဩဒဟန္တိ န အညာစိတ္တံ ဥပဋ္ဌပေန္တိ, အနဿတ အဝစနကရာ ပဋိလောမဝုတ္တိနော အညေနေဝ မုခံ ကရောန္တီတိ – ဒုဿင်္ဂဟာ ပဗ္ဗဇိတာပိ ဧကေ။

အထော ဂဟဋ္ဌာ ဃရမာဝသန္တာ တိ ဂဟဋ္ဌာပိ ဣဓေကစ္စေ ဟတ္ထိမ္ပိ ဒိယျမာနေ။ပေ။ ရထေပိ ခေတ္တေပိ ဝတ္ထုမ္ပိ ဟိရညေပိ သုဝဏ္ဏေပိ ဒိယျမာနေ ဂါမေပိ။ပေ။ နိဂမေပိ နဂရေပိ။ ရဋ္ဌေပိ။ ဇနပဒေပိ ဒိယျမာနေ န သုဏန္တိ န သောတံ ဩဒဟန္တိ န အညာစိတ္တံ ဥပဋ္ဌပေန္တိ, အနဿတ အဝစနကရာ ပဋိလောမဝုတ္တိနော အညေနေဝ မုခံ ကရောန္တီတိ – အထော ဂဟဋ္ဌာ ဃရမာဝသန္တာ။

အပ္ပောဿုက္ကော ပရပုတ္တေသု ဟုတွာ တိ အတ္တာနံ ဌပေတွာ သဗ္ဗေ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ ပရပုတ္တာ။ တေသု ပရပုတ္တေသု အပ္ပောဿုက္ကော ဟုတွာ အဗျာဝဋော ဟုတွာ အနပေက္ခော ဟုတွာတိ – အပ္ပောဿုက္ကော ပရပုတ္တေသု ဟုတွာ, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ –

“ဒုဿင္ဂဟာ ပဗ္ဗဇိတာပိ ဧကေ၊ အထော ဂဟဋ္ဌာ ဃရမာဝသန္တာ။
အပ္ပောဿုက္ကော ပရပုတ္တေသု ဟုတွာ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော”တိ။

၁၃၀. ဩရောပယိတွာ [ဝေါရောပယိတွာ (သျာ.)] ဂိဟိဗျဉ္ဇနာနိ၊ သဉ္ဆိန္နပတ္တော [သံသီနပတ္တော (သီ. အဋ္ဌ.)] ယထာ ကောဝိဠာရော။
ဆေတွာန ဝီရော ဂိဟိဗန္ဓနာနိ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

ဩရောပယိတွာ ဂိဟိဗျဉ္ဇနာနီ တိ ဂိဟိဗျဉ္ဇနာနိ ဝုစ္စန္တိ ကေသာ စ မဿု စ မာလာ စ ဂန္ဓဉ္စ ဝိလေပနဉ္စ အာဘရဏဉ္စ ပိလန္ဓနဉ္စ ဝတ္ထဉ္စ ပာရုပနဉ္စ ဝေဌနဉ္စ ဥစ္ဆာဒနံ ပရိမဒ္ဒနံ နှာပနံ [နဟာပနံ (သျာ.)] သမ္ဗာဟနံ အာဒါသံ အဉ္ဇနံ မာလာဂန္ဓဝိလေပနံ မုခစုဏ္ဏံ မုခလေပနံ ဟတ္ထဗန္ဓံ သိခာဗန္ဓံ ဒဏ္ဍံ နာဠိကံ [နာလိကံ (က.) ပဿ ဒီ. နိ. ၁.၁၆] ခဂ္ဂံ ဆတ္တံ စိတ္ရုပာဟနံ ဥဏှီသံ မဏိံ ဝါလဗီဇနိံ ဩဒါတာနိ ဝတ္ထာနိ ဒီဃဒသာနိ [ဒီဃရဿာနိ (သျာ.)] ဣတိ ဝါ။ **ဩရောပယိတွာ ဂိဟိဗျဉ္ဇနာနီ** တိ ဂိဟိဗျဉ္ဇနာနိ ဩရောပယိတွာ သမောရောပယိတွာ နိက္ခိပိတွာ ပဋိပဿမ္ဘယိတွာတိ – ဩရောပယိတွာ ဂိဟိဗျဉ္ဇနာနိ။

သဉ္ဆိန္နပတ္တော ယထာ ကောဝိဠာရော တိ ယထာ ကောဝိဠာရဿ ပတ္တာနိ ဆိန္နာနိ သဉ္ဆိန္နာနိ ပတိတာနိ ပရိပတိတာနိ, ဧဝမေဝ တဿ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဂိဟိဗျဉ္ဇနာနိ ဆိန္နာနိ သဉ္ဆိန္နာနိ ပတိတာနိတိ – သဉ္ဆိန္နပတ္တော ယထာ ကောဝိဠာရော။

ဆေတွာန ဝီရော ဂိဟိဗန္ဓနာနီ တိ။ **ဝီရော**တိ ဝီရိယဝါတိ ဝီရော, ပဟူတိ ဝီရော, ဝိသဝီတိ ဝီရော, အလမတ္တောတိ ဝီရော, သူရောတိ ဝီရော, ဝိက္ကန္တော အဘီရူ အစ္ဆမ္ဘီ အနုတ္တာသီ အပလာယီ ပဟီနဘယဘေရဝေါတိ ဝီရော, ဝိဂတလောမဟံသောတိ ဝီရော။

ဝိရတော ဣဓ [အာရတော ဣဓေဝ (သျာ.) ပဿ သု. နိ. ၅၃၆] သဗ္ဗပာပကေဟိ၊ နိရယဒုက္ခံ အတိစ္စ ဝီရိယဝါ သော။
သော ဝီရိယဝါ ပဓာနဝါ၊ ဓီရော [ဝီရော (သျာ. က.) ပဿ သု. နိ. ၅၃၆] တာဒိ ပဝုစ္စတေ တထတ္တာ။

ဂိဟိဗန္ဓနာနိ ဝုစ္စန္တိ ပုတ္တာ စ ဘရိယာ စ ဒါသာ စ ဒါသီ စ အဇေဠကာ စ ကုက္ကုဋသူကရာ စ ဟတ္ထိဂဝဿဝဠဝါ စ ခေတ္တဉ္စ ဝတ္ထု စ ဟိရညဉ္စ သုဝဏ္ဏဉ္စ ကာမနိဂမရာဇဓာနိယော စ ရဋ္ဌဉ္စ ဇနပဒော စ ကောသော စ ကောဋ္ဌာဂါရဉ္စ, ယံ ကိဉ္စိ ရဇနီယဝတ္ထု။

ဆေတွာန ဝီရော ဂိဟိဗန္ဓနာနီ တိ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော ဝီရော ဂိဟိဗန္ဓနာနိ ဆိန္ဒိတွာ သမုစ္ဆိန္ဒိတွာ ဇဟိတွာ ဝိနောဒေတွာ ဗျန္တီကရိတွာ အနဘာဝံ ဂမေတွာတိ – ဆေတွာန ဝီရော ဂိဟိဗန္ဓနာနိ, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော –

“ဩရောပယိတွာ ဂိဟိဗျဉ္ဇနာနိ၊ သဉ္ဆိန္နပတ္တော ယထာ ကောဝိဠာရော၊
ဆေတွာန ဝီရော ဂိဟိဗန္ဓနာနိ။
ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော”တိ။

ပဌမော ဝဂ္ဂေါ။

ဒုတိယဝဂ္ဂေါ

၁၃၁. သစေ လဘေထ နိပကံ သဟာယံ၊ သဒ္ဓိံ စရံ သာဓုဝိဟာရိ ဓီရံ။
အဘိဘုယျ သဗ္ဗာနိ ပရိဿယာနိ၊ စရေယျ တေနတ္တမနော သတီမာ။

သစေ လဘေထ နိပကံ သဟာယန္တိ သစေ နိပကံ ပဏ္ဍိတံ ပညဝန္တံ ဗုဒ္ဓိမန္တံ ဉာဏိံ ဝိဘာဝိံ မေဓာဝိံ သဟာယံ လဘေယ္ယ ပဋိလဘေယ္ယ အဓိဂစ္ဆေယ္ယ ဝိန္ဒေယ္ယာတိ – သစေ လဘေထ နိပကံ သဟာယံ။

သဒ္ဓိံ စရံ သာဓုဝိဟာရိ ဓီရ န္တိ။ **သဒ္ဓိံ စရ** န္တိ ဧကတော စရံ။ **သာဓုဝိဟာရိ**န္တိ ပဌမေနပိ ဈာနေန သာဓုဝိဟာရိံ, ဒုတိယေနပိ ဈာနေန။ တတိယေနပိ ဈာနေန။ စတုတ္ထေနပိ ဈာနေန သာဓုဝိဟာရိံ, မေတ္တာယပိ စေတောဝိမုတ္တိယာ သာဓုဝိဟာရိံ, ကရုဏာယပိ။ပေ.။ မုဒိတာယပိ။ ဥပေက္ခာယပိ စေတောဝိမုတ္တိယာ သာဓုဝိဟာရိံ, အာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ္တိယာပိ သာဓုဝိဟာရိံ , ဝိညာဏဉ္စာ အာယတနသမာပတ္တိယာပိ။ပေ.။ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ္တိယာပိ။ပေ.။ နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ္တိယာပိ သာဓုဝိဟာရိံ, နိရောဓသမာပတ္တိယာပိ သာဓုဝိဟာရိံ, ဖလသမာပတ္တိယာပိ သာဓုဝိဟာရိံ။ **ဓီရ**န္တိ ဓီရံ ပဏ္ဍိတံ ပညဝန္တံ ဗုဒ္ဓိမန္တံ ဉာဏိံ ဝိဘာဝိံ မေဓာဝိန္တိ – သဒ္ဓိံ စရံ သာဓုဝိဟာရိ ဓီရံ။

အဘိဘုယ္ယ သဗ္ဗာနိ ပရိဿယာနီ တိ။ **ပရိဿယာ** တိ ဒွေ ပရိဿယာ – ပာကဋပရိဿယာ စ ပဋိစ္ဆန္နပရိဿယာ စ။ပေ.။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ပာကဋပရိဿယာ။ပေ.။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ပဋိစ္ဆန္နပရိဿယာ။ပေ.။ ဧဝမ္ပိ, တတြာ သယာတိ – ပရိဿယာ။ **အဘိဘုယ္ယ သဗ္ဗာနိ ပရိဿယာနီ** တိ သဗ္ဗေ ပရိဿယေ အဘိဘုယ္ယ အဘိဘဝိတွာ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ပရိယာဒိယိတွာ မဒ္ဒိတွာတိ – အဘိဘုယ္ယ သဗ္ဗာနိ ပရိဿယာနိ။

စရေယ္ယ တေနတ္တမနော သတီမာ တိ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော တေန နိပကေန ပဏ္ဍိတေန ပညဝန္တေန ဗုဒ္ဓိမန္တေန ဉာဏိနာ ဝိဘာဝိနာ မေဓာဝိနာ သဟာယေန သဒ္ဓိံ အတ္တမနော တုဋ္ဌမနော ဟဋ္ဌမနော ပဟဋ္ဌမနော ဥဒဂ္ဂမနော မုဒိတမနော စရေယ္ယ ဝိဟရေယ္ယ ဣရိယေယ္ယ ဝတ္တေယ္ယ ပာလေယ္ယ ယပေယ္ယ ယာပေယ္ယာတိ – စရေယ္ယ တေနတ္တမနော။ **သတီမာ**တိ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော သတိမာ ဟောတိ ပရမေန သတိနေပက္ကေန သမန္နာဂတော, စိရကတမ္ပိ စိရဘာသိတမ္ပိ သရိတာ အနုဿရိတာတိ – စရေယ္ယ တေနတ္တမနော သတီမာ။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော –

> ''သစေ လဘေထ နိပကံ သဟာယံ၊ သဒ္ဓိံ စရံ သာဓုဝိဟာရိ ဓီရံ။
> အဘိဘုယ္ယ သဗ္ဗာနိ ပရိဿယာနိ၊ စရေယ္ယ တေနတ္တမနော သတီမာ''တိ။

၁၃၂. နော စေ လဘေထ နိပကံ သဟာယံ၊ သဒ္ဓိံ စရံ သာဓုဝိဟာရိ ဓီရံ။
ရာဇာဝ ရဋ္ဌံ ဝိဇိတံ ပဟာယ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

နော စေ လဘေထ နိပကံ သဟာယန္တိ နော စေ နိပကံ ပဏ္ဍိတံ ပညဝန္တံ ဗုဒ္ဓိမန္တံ ဉာဏိံ ဝိဘာဝိံ မေဓာဝိံ သဟာယံ လဘေယ္ယ ပဋိလဘေယ္ယ အဓိဂစ္ဆေယ္ယ ဝိန္ဒေယ္ယာတိ – နော စေ လဘေထ နိပကံ သဟာယံ။

သဒ္ဓိံ စရံ သာဓုဝိဟာရိ ဓီရန္တိ။ **သဒ္ဓိံ စရ** န္တိ ဧကတော စရံ။ **သာဓုဝိဟာရိ**န္တိ ပဌမေနပိ ဈာနေန သာဓုဝိဟာရိံ။ပေ.။ နိရောဓသမာပတ္တိယာပိ သာဓုဝိဟာရိံ, ဖလသမာပတ္တိယာပိ သာဓုဝိဟာရိံ။ **ဓီရ**န္တိ ဓီရံ ပဏ္ဍိတံ ပညဝန္တံ ဗုဒ္ဓိမန္တံ ဉာဏိံ ဝိဘာဝိံ မေဓာဝိန္တိ – သဒ္ဓိံ စရံ သာဓုဝိဟာရိ ဓီရံ။

ရာဇာဝ ရဋ္ဌံ ဝိဇိတံ ပဟာယာ တိ ရာဇာ ခတ္တိယော မုဒ္ဓာဘိသိတ္တော ဝိဇိတသင်္ဂါမော နိဟတပစ္စာမိတ္တော လဒ္ဓာဓိပ္ပာယော ပရိပုဏ္ဏကောသကောဋ္ဌာဂါရော ရဋ္ဌဉ္စ ဇနပဒဉ္စ ကောသဉ္စ ကောဋ္ဌာဂါရဉ္စ ပဟူတဟိရညသုဝဏ္ဏံ နဂရဉ္စ ပရိစ္စဇိတွာ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အကိဉ္စနဘာဝံ ဥပဂန္တွာ ဧကော စရတိ ဝိဟရတိ ဣရိယတိ ဝတ္တေတိ ပါလေတိ ယပေတိ ယာပေတိ။ ဧဝံ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓောပိ သဗ္ဗံ ဃရာဝါသပလိဗောဓံ ဆိန္ဒိတွာ ပုတ္တဒါရပလိဗောဓံ ဆိန္ဒိတွာ ဉာတိပလိဗောဓံ ဆိန္ဒိတွာ မိတ္တာမစ္စပလိဗောဓံ ဆိန္ဒိတွာ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အကရသ္မာ အနကရိယံ ပဗ္ဗဇိတွာ အကိဉ္စနဘာဝံ ဥပဂန္တွာ ဧကော စရတိ ဝိဟရတိ ဣရိယတိ ဝတ္တေတိ ပါလေတိ ယပေတိ ယာပေတီတိ – ရာဇာဝ ရဋ္ဌံ ဝိဇိတံ ပဟာယ, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော –

> ''နော စေ လဘေထ နိပကံ သဟာယံ၊ သဒ္ဓိံ စရံ သာဓုဝိဟာရိ ဓီရံ။

ရာဇာဝ ရင္ဇဲ ဝိဇိတံ ပဟာယ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော”တိ။

၁၃၃.**အဒ္ဓာ ပသံသာမ သဟာယသမ္ပဒံ၊ သေဋ္ဌာ သမာ သေဝိတဗ္ဗာ သဟာယာ။**
ဧတေ အလဒ္ဓာ အနဝဇ္ဇဘောဇီ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

အဒ္ဓာ ပသံသာမ သဟာယသမ္ပဒ န္တိ။ **အဒ္ဓာ** တိ ဧကံသဝစနံ နိဿံသယဝစနံ နိက္ကင်္ခဝစနံ အဒွေဇ္ဈဝစနံ အဒွေဠှကဝစနံ နိယောဂဝစနံ အပဏ္ဏကဝစနံ အဝိရဒ္ဓဝစနံ အဝတ္ထာပနဝစနမေတံ – အဒ္ဓာတိ။ **သဟာယသမ္ပဒ** န္တိ သဟာယသမ္ပဒာ ဝုစ္စတိ ယော သော သဟာယော အသေက္ခေန သီလက္ခန္ဓေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, အသေက္ခေန သမာဓိက္ခန္ဓေန။ အသေက္ခေန ပညာက္ခန္ဓေန ။ အသေက္ခေန ဝိမုတ္တိက္ခန္ဓေန။ အသေက္ခေန ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနက္ခန္ဓေန သမန္နာဂတော ဟောတိ။ **အဒ္ဓာ ပသံသာမ သဟာယသမ္ပဒ** န္တိ သဟာယသမ္ပဒံ ပသံသာမ ထောမေမ ကိတ္တေမ ဝဏ္ဏေမာတိ – အဒ္ဓာ ပသံသာမ သဟာယသမ္ပဒံ။

သေဋ္ဌာ သမာ သေဝိတဗ္ဗာ သဟာယာ တိ သေဋ္ဌာ ဟောန္တိ သဟာယာ သီလေန သမာဓိနာ ပညာယ ဝိမုတ္တိယာ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနေန; သမာ သဒိသာ ဟောန္တိ သဟာယာ သီလေန သမာဓိနာ ပညာယ ဝိမုတ္တိယာ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနေန။ သေဋ္ဌာ ဝာ သဟာယာ သဒိသာ ဝာ သဟာယာ သေဝိတဗ္ဗာ ဘဇိတဗ္ဗာ ပယိရုပာသိတဗ္ဗာ ပရိပုစ္ဆိတဗ္ဗာ ပရိပဉ္ဟိတဗ္ဗာတိ – သေဋ္ဌာ သမာ သေဝိတဗ္ဗာ သဟာယာ။

ဧတေ အလဒ္ဓာ အနဝဇ္ဇဘောဇီ တိ အတ္ထိ ပုဂ္ဂလော သာဝဇ္ဇဘောဇီ အတ္ထိ ပုဂ္ဂလော အနဝဇ္ဇဘောဇီတိ။ ကတမော စ ပုဂ္ဂလော သာဝဇ္ဇဘောဇီ? ဣဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော ကုဟနာယ လပနာယ နေမိတ္တိကတာယ နိပ္ပေသိကတာယ လာဘေန လာဘံ နိဇိဂီသနတာယ [နိဇိဂိံသနတာယ (သျာ.)] အရုအနေန ဝေဠုအနေန ပတ္တအနေန ပုပ္ဖအနေန ဖလအနေန သိနာနအနေန စုဏ္ဏအနေန မတ္တိကာအနေန ဒန္တကဋ္ဌအနေန မုခောဒကအနေန စာဋုကမ္ယတာယ [ဟာတုကမ္ယတာယ (သျာ.) မဟာနိ. ၁၅၉] မုဂ္ဂသူပျတာယ [မုဂ္ဂသူပတာယ (သျာ.)] ပါရိဘဋ္ယတာယ ပီဌမဒ္ဒိကတာယ ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာယ တိရစ္ဆာနဝိဇ္ဇာယ အင်္ဂဝိဇ္ဇာယ နက္ခတ္တဝိဇ္ဇာယ ဒူတဂမနေန ပဟိဏဂမနေန ဇင်္ဃပေသနိယေန ဝေဇ္ဇကမ္မေန နဝကမ္မေန [ဒူတကမ္မေန (သျာ. က.) မဟာနိ. ၁၅၉] ပိဏ္ဍပဋိပိဏ္ဍကေန အနာနုပ္ပဒါနေန , အဓမ္မေန ဝိသမေန လဒ္ဓာ လဘိတွာ အဓိဂန္တွာ ဝိန္ဒိတွာ ပဋိလဘိတွာ ဇီဝိကံ [ဇီဝိတံ (က.)] ကပ္ပေတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော သာဝဇ္ဇဘောဇီ။

ကတမော စ ပုဂ္ဂလော အနဝဇ္ဇဘောဇီ? ဣဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော န ကုဟနာယ န လပနာယ န နေမိတ္တိကတာယ န နိပ္ပေသိကတာယ န လာဘေန လာဘံ နိဇိဂီသနတာယ န အရုအနေန န ဝေဠုအနေန န ပတ္တအနေန န ပုပ္ဖအနေန န ဖလအနေန န သိနာနအနေန န စုဏ္ဏအနေန န မတ္တိကာအနေန န ဒန္တကဋ္ဌအနေန န မုခောဒကအနေန န စာဋုကမ္ယတာယ န မုဂ္ဂသူပျတာယ န ပါရိဘဋ္ယတာယ န ပီဌမဒ္ဒိကတာယ န ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာယ န တိရစ္ဆာနဝိဇ္ဇာယ န အင်္ဂဝိဇ္ဇာယ န နက္ခတ္တဝိဇ္ဇာယ န ဒူတဂမနေန န ပဟိဏဂမနေန န ဇင်္ဃပေသနိယေန န ဝေဇ္ဇကမ္မေန န နဝကမ္မေန န ပိဏ္ဍပဋိပိဏ္ဍကေန န အနာနုပ္ပဒါနေန, ဓမ္မေန သမေန လဒ္ဓာ လဘိတွာ အဓိဂန္တွာ ဝိန္ဒိတွာ ပဋိလဘိတွာ ဇီဝိကံ ကပ္ပေတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော အနဝဇ္ဇဘောဇီ။

ဧတေ အလဒ္ဓာ အနဝဇ္ဇဘောဇီ တိ ဧတေ အနဝဇ္ဇဘောဇီ အလဒ္ဓာ အလဘိတွာ အနဓိဂန္တွာ အဝိန္ဒိတွာ အပ္ပဋိလဘိတွာတိ – ဧတေ အလဒ္ဓာ အနဝဇ္ဇဘောဇီ, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော –

“အဒ္ဓာ ပသံသာမ သဟာယသမ္ပဒံ၊ သေဋ္ဌာ သမာ သေဝိတဗ္ဗာ သဟာယာ။
ဧတေ အလဒ္ဓာ အနဝဇ္ဇဘောဇီ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော”တိ။

၁၃၄.**ဒိသွာ သုဝဏ္ဏဿ ပဘဿရာနိ၊ ကမ္မာရပုတ္တေန သုနိဋ္ဌိတာနိ။**
သင်္ဃဋ္ဋယန္တာနိ [သံဃဋ္ဋမာနာနိ (သု. နိ. ၄၈)] **ဒုဝေ ဘုဇသ္မိံ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။**

ဒိသွတ သုဝဏ္ဏသ္မ ပဘာသ္မရာနီ တိ ဒိသွတ ပသ္သိတ္ဝာ တုလယိတ္ဝာ တီရယိတ္ဝာ ဝိဘာဝယိတ္ဝာ ဝိဘူတံ က တွာ။ **သုဝဏ္ဏသ္မာ** တိ ဇာတရူပသ္မာ။ **ပဘာသ္မရာနီ** တိ ပရိသုဒ္ဓာနိ ပရိယောဒာတာနီတိ – ဒိသွတ သုဝဏ္ဏသ္မ ပ ဘာသ္မရာနိ။

ကမ္မာရပုတ္တေန သုနိဋ္ဌိတာနီ တိ ကမ္မာရပုတ္တော ဝုစ္စတိ သုဝဏ္ဏကာရော။ **ကမ္မာရပုတ္တေန သုနိဋ္ဌိတာနီ** တိ ကမ္မာရပုတ္တေန သုနိဋ္ဌိတာနိ သုကတာနိ သုပရိကမ္မကတာနီတိ – ကမ္မာရပုတ္တေန သုနိဋ္ဌိတာနိ။

သင်္ဃဋ္ဋယန္တာနိ ဒုဝေ ဘုဇသ္မိံ တိ ဘုဇော ဝုစ္စတိ ဟတ္ထော။ ယထာ ဧကသ္မိံ ဟတ္ထေ ဒွေ နူပုရာနိ [ခုဝရာနိ (သျာ.)] ဃဋ္ဋေန္တိ [ဃဋ္ဋေန္တိ (သျာ.)] ; ဧဝမေဝ သတ္တာ တဏှာဝသေန ဒိဋ္ဌိဝသေန နိရယေ ဃဋ္ဋေန္တိ, တိရစ္ဆာနယောနိယံ ဃဋ္ဋေန္တိ, ပေတ္တိဝိသယေ ဃဋ္ဋေန္တိ, မနုဿလောကေ ဃဋ္ဋေန္တိ, ဒေဝလောကေ ဃဋ္ဋေန္တိ, ဂတိယာ ဂတိံ ဥပပတ္တိယာ ဥပပတ္တိံ ပဋိသန္ဓိယာ ပဋိသန္ဓိံ ဘဝေန ဘဝံ သံသာရေန သံသာရံ ဝဋ္ဋေန ဝဋ္ဋံ ဃဋ္ဋေန္တိ သင်္ဃဋ္ဋေန္တိ သင်္ဃဋ္ဋေန္တာ စရန္တိ ဝိဟရန္တိ ဣရိယန္တိ ဝတ္တေန္တိ ပါလေန္တိ ယပေန္တိ ယာပေန္တီတိ – သင် ဃဋ္ဋယန္တာနိ ဒုဝေ ဘုဇသ္မိံ, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ –

> “ဒိသွာ သုဝဏ္ဏသ္မ ပဘာသ္မရာနိ၊ ကမ္မာရပုတ္တေန သုနိဋ္ဌိတာနိ။
> သင်္ဃဋ္ဋယန္တာနိ ဒုဝေ ဘုဇသ္မိံ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော”။

၁၃၅. **ဧဝံ ဒုတီယေန သဟာ မမဿ၊ တစာဘိလာပေါ အဘိသဇ္ဇနာ ဝါ။**
ဧတံ ဘယံ အာယတိံ ပေက္ခမာနော၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

ဧဝံ ဒုတီယေန သဟာ မမဿာ တိ တဏှာဒုတိယော ဝါ ဟောတိ ပုဂ္ဂလဒုတိယော ဝါ။ ကထံ တဏှာဒုတိယော ဟောတိ? တဏှာတိ ရူပတဏှာ။ပေ.။ ဓမ္မတဏှာ။ ယဿေသာ တဏှာ အပ္ပဟီနာ, သော ဝုစ္စတိ တဏှာဒုတိ ယော။

> တဏှာဒုတိယော ပုရိသော၊ ဒီဃမဒ္ဓါန သံသရံ။
> ဣတ္ထဘာဝညထာဘာဝံ၊ သံသာရံ နာတိဝတ္တတီတိ။

ဧဝံ တဏှာဒုတိယော ဝါ ဟောတိ။

ကထံ ပုဂ္ဂလဒုတိယော ဟောတိ? ဣဓေကစ္စော န အတ္တဟေတု [အတ္တဟေတု (သျာ.)] န ကာရဏဟေတု ဥဒ္ဓ တော အဝူပသန္တစိတ္တော ဧကဿ ဝါ ဒုတိယော ဟောတိ, ဒွိန္နံ ဝါ တတိယော ဟောတိ, တိဏ္ဏံ ဝါ စတုတ္ထော ဟောတိ။ တတ္ထ ဗဟုံ သမ္ဖပ္ပလာပံ ပလပတိ; သေယျထိဒံ – ရာဇကထံ စောရကထံ မဟာမတ္တကထံ သေနာကထံ ဘယ ကထံ ယုဒ္ဓကထံ အန္နကထံ ပါနကထံ ဝတ္ထကထံ သယနကထံ မာလာကထံ ဂန္ဓကထံ ဉာတိကထံ ယာနကထံ ဂါမကထံ နိဂမကထံ နဂရကထံ ဇနပဒကထံ ဣတ္ထိကထံ [ဣတ္ထိကထံ ပုရိသကထံ (သျာ. က.) ဒီ. နိ. ၁.၁၇, ၂၀၁; သံ. နိ. ၅.၁၀၈၀ ပဿိတဗ္ဗံ] သူရကထံ ဝိသိခါကထံ ကုမ္ဘဋ္ဌာနကထံ ပုဗ္ဗပေတကထံ နာနတ္တကထံ လောကက္ခာယိကံ သမု ဒ္ဒက္ခာယိကံ ဣတိဘဝါဘဝကထံ ကထေတိ။ ဧဝံ ပုဂ္ဂလဒုတိယော ဟောတီတိ – ဧဝံ ဒုတီယေန သဟာ မမဿ။

တစာဘိလာပေါ အဘိသဇ္ဇနာ ဝါ တိ တစာဘိလာပေါ ဝုစ္စတိ ဗာတ္တိံသ တိရစ္ဆာနကထာ, သေယျထိဒံ – ရာဇ ကထံ။ပေ.။ ဣတိဘဝါဘဝကထံ။ **အဘိသဇ္ဇနာ ဝါ** တိ ဒွေ သဇ္ဇနာ – တဏှာသဇ္ဇနာ စ ဒိဋ္ဌိသဇ္ဇနာ စ။ပေ.။ အယံ တဏှာသဇ္ဇနာ။ပေ.။ အယံ ဒိဋ္ဌိသဇ္ဇနာတိ – တစာဘိလာပေါ အဘိသဇ္ဇနာ ဝါ။

ဧတံ ဘယံ အာယတိံ ပေက္ခမာနော တိ။ **ဘယန္တိ** ဇာတိဘယံ ဇရာဘယံ ဗျာဓိဘယံ မရဏဘယံ ရာဇဘယံ စောရ ဘယံ အဂ္ဂိဘယံ ဥဒကဘယံ အတ္တာနုဝါဒဘယံ ပရာနုဝါဒဘယံ ဒဏ္ဍဘယံ ဒုဂ္ဂတိဘယံ ဦမိဘယံ ကုမ္ဘိလဘယံ အာဝ ဋ္ဋဘယံ သုသုမာရဘယံ အာဇီဝကဘယံ အသိလောကဘယံ ပရိသသာရဇ္ဇဘယံ မဒနဘယံ ဘယာနကံ ဆမ္ဘိတတ္တံ လောမဟံသော စေတသော ဥဗ္ဗေဂေါ ဥတ္တာသော။ **ဧတံ ဘယံ အာယတိံ ပေက္ခမာနော** တိ ဧတံ ဘယံ အာယတိံ ပေက္ခ

မာနော ဒက္ခမာနော ဩလောကယမာနော နိဇ္ဈာယမာနော ဥပပရိက္ခမာနောတိ – တေံ ဘယံ အာယတိံ ပေက္ခမာနော, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ –

> “ဧဝံ ဒုတီယေန သဟာ မမဿ၊ ဝါစာဘိလာပော အဘိသဇ္ဇနာ ဝါ။
> ဧတံ ဘယံ အာယတိံ ပေက္ခမာနော၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော”။

၁၃၆. ကာမာ ဟိ စိတြာ မဓုရာ မနောရမာ၊ ဝိရူပရူပေန မထေန္တိ စိတ္တံ။
အာဒီနဝံ ကာမဂုဏေသု ဒိသွာ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

ကာမာ ဟိ စိတြာ မဓုရာ မနောရမာ တိ။ **ကာမာ**တိ ဥဒ္ဒါနတော ဒွေ ကာမာ – ဝတ္ထုကာမာ စ ကိလေသကာမာ စ။ ပေ.။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ဝတ္ထုကာမာ။ပေ.။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ကိလေသကာမာ။ **စိတြာ** တိ နာနာဝဏ္ဏာ ရူပါ နာနာဝဏ္ဏာ သဒ္ဒါ နာနာဝဏ္ဏာ ဂန္ဓာ နာနာဝဏ္ဏာ ရသာ နာနာဝဏ္ဏာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပါ ပိယရူပါ ကာမူပသံဟိတာ ရဇနီယာ။ **မဓုရာ**တိ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ဘဂဝတာ [မ. နိ. ၁.၁၆၇ ပဿိတဗ္ဗံ] – “ပဉ္စိမေ, ဘိက္ခဝေ, ကာမဂုဏာ။ ကတမေ ပဉ္စ? စက္ခုဝိညေယျာ ရူပါ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပါ ပိယရူပါ ကာမူပသံဟိတာ ရဇနီယာ, သောတဝိညေယျာ သဒ္ဒါ။ပေ.။ ဃာနဝိညေယျာ ဂန္ဓာ။ ဇိဝှာဝိညေယျာ ရသာ။ ကာယဝိညေယျာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပါ ပိယရူပါ ကာမူပသံဟိတာ ရဇနီယာ။ ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စ ကာမဂုဏာ။ ယံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဣမေ ပဉ္စ ကာမဂုဏေ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သုခံ သောမနဿံ, ဣဒံ ဝုစ္စတိ ကာမသုခံ မိဠှသုခံ [မီဠှသုခံ (ပဿ မ. နိ. ၃.၃၂၈)] ပုထုဇ္ဇနသုခံ အနရိယသုခံ, န သေဝိတဗ္ဗံ န ဘာဝေတဗ္ဗံ န ဗဟုလီကာတဗ္ဗံ, ‘ဘာယိတဗ္ဗံ ဧတဿ သုခဿာ’တိ ဝဒါမီ”တိ – ကာမာ ဟိ စိတြာ မဓုရာ **မနောရမာ**တိ။ **မနော**တိ ယံ စိတ္တံ။ပေ.။ တဇ္ဇာ မနောဝိညာဏဓာတု။ မနော ရမေန္တိ ထောမေန္တိ တောသေန္တိ ပဟာသေန္တီတိ – ကာမာ ဟိ စိတြာ မဓုရာ မနောရမာ။

ဝိရူပရူပေန မထေန္တိ စိတ္တံ န္တိ နာနာဝဏ္ဏေဟိ ရူပေဟိ။ပေ.။ နာနာဝဏ္ဏေဟိ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေဟိ စိတ္တံ မထေန္တိ တောသေန္တိ ပဟာသေန္တီတိ – ဝိရူပရူပေန မထေန္တိ စိတ္တံ။

အာဒီနဝံ ကာမဂုဏေသု ဒိသွာတိ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ဘဂဝတာ – “ကော စ, ဘိက္ခဝေ, ကာမာနံ အာဒီနဝော? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ကုလပုတ္တော ယေန သိပ္ပဋ္ဌာနေန ဇီဝိကံ ကပ္ပေတိ, ယဒိ မုဒ္ဒါယ ယဒိ ဂဏနာယ ယဒိ သင်္ခါနေန ယဒိ ကသိယာ ယဒိ ဝဏိဇ္ဇာယ ယဒိ ဂောရက္ခေန ယဒိ ဣဿတ္ထေန [ဣဿတ္ထေန (သျာ.), ဣဿတ္တေန (က.) ပဿ မ. နိ. ၁.၁၆၇] ယဒိ ရာဇပေါရိသေန ယဒိ သိပ္ပညတရေန, သီတဿ ပုရက္ခတော ဥဏှဿ ပုရက္ခတော ဍံသမကသ ဝါတာတပသရီသပသမ္ဖဿေဟိ သမ္ဖဿမာနော [ရိဿမာနော (မ. နိ. ၁.၁၆၇)] ခုပ္ပိပါသာယ မီယမာနော; အယံ, ဘိက္ခဝေ, ကာမာနံ အာဒီနဝော သန္ဒိဋ္ဌိကော ဒုက္ခက္ခန္ဓော ကာမဟေတု ကာမနိဒါနံ ကာမာဓိကရဏံ ကာမာနမေဝ ဟေတု။

“တဿ စေ, ဘိက္ခဝေ, ကုလပုတ္တဿ ဧဝံ ဥဋ္ဌဟတော ဃဋတော ဝါယမတော တေ ဘောဂါ နာဘိနိပ္ဖဇ္ဇန္တိ, သော သောစတိ ကိလမတိ ပရိဒေဝတိ ဥရတ္တာဠိံ ကန္ဒတိ, သမ္မောဟံ အာပဇ္ဇတိ – ‘မောဃံ ဝတ မေ ဥဋ္ဌာနံ, အဖလော ဝတ မေ ဝါယာမော’တိ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ကာမာနံ အာဒီနဝော သန္ဒိဋ္ဌိကော ဒုက္ခက္ခန္ဓော ကာမဟေတု ကာမနိဒါနံ ကာမာဓိကရဏံ ကာမာနမေဝ ဟေတု။

“တဿ စေ, ဘိက္ခဝေ, ကုလပုတ္တဿ ဧဝံ ဥဋ္ဌဟတော ဃဋတော ဝါယမတော တေ ဘောဂါ အဘိနိပ္ဖဇ္ဇန္တိ, သော တေသံ ဘောဂါနံ အာရက္ခာဓိကရဏံ ဒုက္ခံ ဒေါမနဿံ [ဒုက္ခဒေါမနဿံ (သျာ. က.)] ပဋိသံဝေဒေတိ – ‘ကိန္တိ မေ ဘောဂေ နေဝ ရာဇာနော ဟရေယျုံ, န စောရာ ဟရေယျုံ, န အဂ္ဂိ ဍဟေယျ, န ဥဒကံ ဝဟေယျ, န အပ္ပိယာ ဒါယာဒါ ဟရေယျု’န္တိ။ တဿ ဧဝံ အာရက္ခတော ဂေါပယတော တေ ဘောဂေ ရာဇာနော ဝါ ဟရန္တိ စောရာ ဝါ ဟရန္တိ အဂ္ဂိ ဝါ ဍဟတိ ဥဒကံ ဝါ ဝဟတိ အပ္ပိယာ ဝါ ဒါယာဒါ ဟရန္တိ။ သော သောစတိ။ပေ.။ သမ္မောဟံ အာပဇ္ဇတိ – ‘ယမ္ပိ မေ အဟောသိ တမ္ပိ နော နတ္ထီ’တိ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ကာမာနံ အာဒီနဝော သန္ဒိဋ္ဌိကော ဒုက္ခက္ခန္ဓော ကာမဟေတု ကာမနိဒါနံ ကာမာဓိကရဏံ ကာမာနမေဝ ဟေတု။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ကာမဟေတု ကာမနိဒါနံ ကာမာဓိကရဏံ ကာမာနမေဝ ဟေတု ရာဇာနောပိ ရာဇူဟိ ဝိဝဒန္တိ, ခတ္တိယာပိ ခတ္တိယေဟိ ဝိဝဒန္တိ, ဗြာဟ္မဏာပိ ဗြာဟ္မဏေဟိ ဝိဝဒန္တိ, ဂဟပတီပိ ဂဟပတီဟိ ဝိဝဒန္တိ, မာတာပိ ပုတ္တေန ဝိဝဒတိ, ပုတ္တောပိ မာတရာ ဝိဝဒတိ, ပိတာပိ ပုတ္တေန ဝိဝဒတိ, ပုတ္တောပိ ပိတရာ ဝိဝဒတိ, ဘာတာပိ ဘဂိနိယာ ဝိဝဒတိ, ဘဂိနီပိ ဘာတရာ ဝိဝဒတိ, သဟာယောပိ သဟာယေန ဝိဝဒတိ။ တေ တတ္ထ ကလဟဝိဂ္ဂဟဝိဝါဒအာပန္နာ အညမညံ ပာဏီဟိပိ ဥပက္ကမန္တိ လေဍ္ဍူဟိပိ ဥပက္ကမန္တိ ဒဏ္ဍေဟိပိ ဥပက္ကမန္တိ သတ္ထေဟိပိ ဥပက္ကမန္တိ။ တေ တတ္ထ မရဏမ္ပိ နိဂစ္ဆန္တိ မရဏမတ္တမ္ပိ ဒုက္ခံ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ကာမာနံ အာဒီနဝေါ သန္ဒိဋ္ဌိကော ဒုက္ခက္ခန္ဓော ကာမဟေတု ကာမနိဒါနံ ကာမာဓိကရဏံ ကာမာနမေဝ ဟေတု။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ကာမဟေတု ကာမနိဒါနံ ကာမာဓိကရဏံ ကာမာနမေဝ ဟေတု အသိစမ္မံ ဂဟေတွာ ဓနုကလာပံ သန္နယှိတွာ ဥဘတောဗျူဠှံ [ဥဘတောဝိယူဠှံ (သျာ.) ပသ္သ မ. နိ. ၁.၁၆၈] သင်္ဂါမံ ပက္ခန္ဒန္တိ, ဥသူသုပိ ခိပ္ပမာနေသု သတ္တီသုပိ ခိပ္ပမာနာသု အသီသုပိ ဝိဇ္ဇောတလန္တေသု။ တေ တတ္ထ ဥသူဟိပိ ဝိဇ္ဈန္တိ သတ္တိယာပိ [သတ္တိယာပိ (မ. နိ. ၁.၁၆၇, ၁၇၈)] ဝိဇ္ဈန္တိ အသိနာပိ သီသံ ဆိန္ဒန္တိ။ တေ တတ္ထ မရဏမ္ပိ နိဂစ္ဆန္တိ မရဏမတ္တမ္ပိ ဒုက္ခံ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ကာမာနံ အာဒီနဝေါ သန္ဒိဋ္ဌိကော ဒုက္ခက္ခန္ဓော ကာမဟေတု ကာမနိဒါနံ ကာမာဓိကရဏံ ကာမာနမေဝ ဟေတု။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ကာမဟေတု ကာမနိဒါနံ ကာမာဓိကရဏံ ကာမာနမေဝ ဟေတု အသိစမ္မံ ဂဟေတွာ ဓနုကလာပံ သန္နယှိတွာ အဒ္ဒါဝလေပနာ [အဒ္ဒါဝလေပနာ (သျာ.)] ဥပကာရိယော ပက္ခန္ဒန္တိ, ဥသူသုပိ ခိပ္ပမာနေသု သတ္တီသုပိ ခိပ္ပမာနာသု, အသီသုပိ ဝိဇ္ဇောတလန္တေသု။ တေ တတ္ထ ဥသူဟိပိ ဝိဇ္ဈန္တိ သတ္တိယာပိ ဝိဇ္ဈန္တိ ဆကဏကာယပိ [ဆကဏဋိယာပိ (သျာ.), ပက္ကဋ္ဌိယာ (သီ. အဋ္ဌ.) ပသ္သ မ. နိ. ၁.၁၆၈] ဩသိဉ္စန္တိ အဘိဝဂ္ဂေနပိ ဩမဒ္ဒန္တိ အသိနာပိ သီသံ ဆိန္ဒန္တိ။ တေ တတ္ထ မရဏမ္ပိ နိဂစ္ဆန္တိ မရဏမတ္တမ္ပိ ဒုက္ခံ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ကာမာနံ အာဒီနဝေါ သန္ဒိဋ္ဌိကော ဒုက္ခက္ခန္ဓော ကာမဟေတု ကာမနိဒါနံ ကာမာဓိကရဏံ ကာမာနမေဝ ဟေတု။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ကာမဟေတု ကာမနိဒါနံ ကာမာဓိကရဏံ ကာမာနမေဝ ဟေတု သန္ဓိမ္ပိ ဆိန္ဒန္တိ နိလ္လောပမ္ပိ ဟရန္တိ ဧကာဂါရိကမ္ပိ ကရောန္တိ ပရိပန္ထေပိ တိဋ္ဌန္တိ ပရဒါရမ္ပိ ဂစ္ဆန္တိ။ တမေနံ ရာဇာနော ဂဟေတွာ ဝိဝိဓာ ကမ္မကာရဏာ ကာရေန္တိ – ကသာဟိပိ တာဠေန္တိ, ဝေတ္တေဟိပိ တာဠေန္တိ, အဍ္ဎဒဏ္ဍကေဟိပိ တာဠေန္တိ, ဟတ္ထမ္ပိ ဆိန္ဒန္တိ။ပေ။ အသိနာပိ သီသံ ဆိန္ဒန္တိ။ တေ တတ္ထ မရဏမ္ပိ နိဂစ္ဆန္တိ မရဏမတ္တမ္ပိ ဒုက္ခံ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ကာမာနံ အာဒီနဝေါ သန္ဒိဋ္ဌိကော ဒုက္ခက္ခန္ဓော ကာမဟေတု ကာမနိဒါနံ ကာမာဓိကရဏံ ကာမာနမေဝ ဟေတု။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ကာမဟေတု ကာမနိဒါနံ ကာမာဓိကရဏံ ကာမာနမေဝ ဟေတု ကာယေန ဒုစ္စရိတံ စရန္တိ ဝာစာယ ဒုစ္စရိတံ စရန္တိ မနသာ ဒုစ္စရိတံ စရန္တိ။ တေ ကာယေန ဒုစ္စရိတံ စရိတွာ ဝာစာယ ဒုစ္စရိတံ စရိတွာ မနသာ ဒုစ္စရိတံ စရိတွာ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇန္တိ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ကာမာနံ အာဒီနဝေါ သမ္ပရာယိကော ဒုက္ခက္ခန္ဓော ကာမဟေတု ကာမနိဒါနံ ကာမာဓိကရဏံ ကာမာနမေဝ ဟေတု”။

အာဒီနဝံ ကာမဂုဏေသု ဒိသွာတိ ကာမဂုဏေသု အာဒီနဝံ ဒိသွာ ပဿိတွာ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာတိ – အာဒီနဝံ ကာမဂုဏေသု ဒိသွာ, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ –

“ကာမာ ဟိ စိတြာ မဓုရာ မနောရမာ၊ ဝိရူပရူပေန မထေန္တိ စိတ္တံ။
အာဒီနဝံ ကာမဂုဏေသု ဒိသွာ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော”တိ။

၁၃၇.ဤတီ စ ဂဏ္ဍော စ ဥပဒ္ဒဝေါ စ၊ ရောဂေါ စ သလ္လဉ္စ ဘယဉ္စ မေတံ။
ဧတံ ဘယံ ကာမဂုဏေသု ဒိသွာ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

ဤတိ စ ဂဏ္ဍော စ ဥပဒ္ဒဝေ စ, ရောဂေ စ သလ္လဉ္စ ဘယဉ္စ မေတန္တိ ဝုတ္တဥ္ပေဟတံ ဘဂဝတာ – ''ဘယန္တိ, ဘိက္ခဝေ, ကာမာနမေတံ အဓိဝစနံ။ ဒုက္ခန္တိ, ဘိက္ခဝေ, ကာမာနမေတံ အဓိဝစနံ။ ရောဂေါတိ, ဘိက္ခဝေ, ကာမာနမေတံ အဓိဝစနံ။ ဂဏ္ဍောတိ, ဘိက္ခဝေ, ကာမာနမေတံ အဓိဝစနံ။ သလ္လန္တိ, ဘိက္ခဝေ, ကာမာနမေတံ အဓိဝစနံ။ သင်္ဂေါတိ, ဘိက္ခဝေ, ကာမာနမေတံ အဓိဝစနံ။ ပင်္ကောတိ, ဘိက္ခဝေ, ကာမာနမေတံ အဓိဝစနံ။ ဂဗ္ဘောတိ, ဘိက္ခဝေ, ကာမာနမေတံ အဓိဝစနံ။ ကသ္မာ စ, ဘိက္ခဝေ, ဘယန္တိ ကာမာနမေတံ အဓိဝစနံ? ယသ္မာ စ ကာမရာဂရတ္တာယံ, ဘိက္ခဝေ, ဆန္ဒရာဂဝိနိဗဒ္ဓော [ဆန္ဒရာဂဝိနိဗန္ဓော (သျာ. က.) ပဿ အ. နိ. ၈.၅၆] ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာပိ ဘယာ န ပရိမုစ္စတိ, သမ္ပရာယိကာပိ ဘယာ န ပရိမုစ္စတိ, တသ္မာ ဘယန္တိ ကာမာနမေတံ အဓိဝစနံ။ ကသ္မာ စ, ဘိက္ခဝေ, ဒုက္ခန္တိ။ပေ.။ ရောဂေါတိ။ ဂဏ္ဍောတိ။ သလ္လန္တိ။ သင်္ဂေါတိ။ ပင်္ကောတိ။ ဂဗ္ဘောတိ ကာမာနမေတံ အဓိဝစနံ? ယသ္မာ စ ကာမရာဂရတ္တာယံ, ဘိက္ခဝေ, ဆန္ဒရာဂဝိနိဗဒ္ဓော ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာပိ ဂဗ္ဘာ န ပရိမုစ္စတိ, သမ္ပရာယိကာပိ ဂဗ္ဘာ န ပရိမုစ္စတိ, တသ္မာ ဂဗ္ဘောတိ ကာမာနမေတံ အဓိဝစန''န္တိ။

ဘယံ ဒုက္ခဉ္စ ရောဂေါ စ၊ ဂဏ္ဍော သလ္လဉ္စ သင်္ဂေါ စ။
ပင်္ကော ဂဗ္ဘော စ ဥဘယံ၊ ဧတေ ကာမာ ပဝုစ္စန္တိ။
ယတ္ထ သတ္တော ပုထုဇ္ဇနော။

ဩတိဏ္ဏော သာတရူပေန၊ ပုန ဂဗ္ဘာယ ဂစ္ဆတိ။
ယတော စ ဘိက္ခု အာတာပီ၊ သမ္ပဇညံ န ရိစ္စတိ [န ရိဉ္စတိ (သျာ. က.) သံ. နိ. ၄.၂၅၁] ။

သော ဣမံ ပလိပထံ ဒုဂ္ဂံ၊ အတိက္ကမ္မ တထာဝိဓော။
ပဇံ ဇာတိဇရူပေတံ၊ ဖန္ဒမာနံ အဝေက္ခတီတိ။

ဤတီ စ ဂဏ္ဍော စ ဥပဒ္ဒဝေ စ၊ ရောဂေ စ သလ္လဉ္စ ဘယဉ္စ မေတံ။

ဧတံ ဘယံ ကာမဂုဏေသု ဒိသွာတိ ဧတံ ဘယံ ကာမဂုဏေသု ဒိသွာ ပဿိတွာ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာတိ – ဧတံ ဘယံ ကာမဂုဏေသု ဒိသွာ, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ –

''ဤတီ စ ဂဏ္ဍော စ ဥပဒ္ဒဝေ စ၊ ရောဂေ စ သလ္လဉ္စ ဘယဉ္စ မေတံ။
ဧတံ ဘယံ ကာမဂုဏေသု ဒိသွာ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ''တိ။

၁၃၈. သီတဉ္စ ဥဏှဉ္စ ခုဒံ ပိပာသံ၊ ဝါတာတပေ ဍံသသရီသပေ [ဍံသသိရိံသပေ (သျာ.)၊ ဍံသမကသသရီသပေ (က.)] **စ။**
သဗ္ဗာနိပေတာနိ အဘိသမ္ဘဝိတွာ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ။

သီတဉ္စ ဥဏှဉ္စ ခုဒံ ပိပါသ န္တိ။ **သီတ**န္တိ ဒွီဟိ ကာရဏေဟိ သီတံ ဟောတိ – အဗ္ဘန္တရဓာတုပ္ပကောပဝသေန ဝါ သီတံ ဟောတိ ဗဟိဒ္ဓါ ဥတုဝသေန ဝါ သီတံ ဟောတိ။ **ဥဏှ**န္တိ ဒွီဟိ ကာရဏေဟိ ဥဏှံ ဟောတိ – အဗ္ဘန္တရဓာတုပ္ပကောပဝသေန ဝါ ဥဏှံ ဟောတိ ဗဟိဒ္ဓါ ဥတုဝသေန ဝါ ဥဏှံ ဟောတိ။ ခုဒာ [ခုဒ္ဒါ (သျာ. က.)] ဝုစ္စတိ ဆာတကော။ ပိပါသာ ဝုစ္စတိ ဥဒကပိပါသာတိ – သီတဉ္စ ဥဏှဉ္စ ခုဒံ ပိပါသံ။

ဝါတာတပေ ဍံသသရီသပေ စာတိ။ **ဝါတာ**တိ ပုရတ္ထိမာ ဝါတာ ပစ္ဆိမာ ဝါတာ ဥတ္တရာ ဝါတာ ဒက္ခိဏာ ဝါတာ သရဇာ ဝါတာ အရဇာ ဝါတာ သီတာ ဝါတာ ဥဏှာ ဝါတာ ပရိတ္တာ ဝါတာ အဓိမတ္တာ ဝါတာ ဝေရမ္ဘဝါတာ ပက္ခဝါတာ သုပဏ္ဏဝါတာ တာလပဏ္ဏဝါတာ [တာလဝဏ္ဋဝါတာ (က.) စူဠနိ. ဥပသီဝမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသ ၄၃] ဝိဓူပနဝါတာ။ အာတပေါ ဝုစ္စတိ သူရိယသန္တာပေါ။ ဍံသာ ဝုစ္စန္တိ ပိင်္ဂလမက္ခိကာ။ သရီသပါ ဝုစ္စန္တိ အဟီတိ – ဝါတာတပေ ဍံသသရီသပေ စ။

သဗ္ဗာနိပေတာနိ အဘိသမ္ဘဝိတွာ တိ အဘိဘဝိတွာ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ပရိယာဒိယိတွာ မဒ္ဒိတွာတိ – သဗ္ဗာနိပေတာနိ အဘိသမ္ဘဝိတွာ, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ –

"သီတဉ္စ ဥဏှဉ္စ ခုဒံ ပိပာသံ, ဝါတာတပေ ဍံသသရီသပေ စ။
သဗ္ဗာနိပေတာနိ အဘိသမ္ဘဝိတွာ, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော"တိ။

၁၃၉. နာဂေဝ ယူထာနိ ဝိဝဇ္ဇယိတွာ, **သဉ္ဇာတခန္ဓော ပဒုမီ ဥဠာရော။**
ယထာဘိရန္တံ ဝိဟရေ [ဝိဟရံ (သု. နိ. ၅၃)] **အရညေ, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။**

နာဂေဝ ယူထာနိ ဝိဝဇ္ဇယိတွာ တိ နာဂေ ဝုစ္စတိ ဟတ္ထိနာဂေ။ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါပိ နာဂေ။ ကိံကာရဏာ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ နာဂေ? အာဂုံ န ကရောတီတိ နာဂေ; န ဂစ္ဆတီတိ နာဂေ; န အာဂစ္ဆတီတိ နာဂေ။ ကထံ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ အာဂုံ န ကရောတီတိ နာဂေ? အာဂု ဝုစ္စတိ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သံကိလေသိကာ ပေါနောဘဝိကာ သဒရာ ဒုက္ခဝိပါကာ အာယတိံ ဇာတိဇရာမရဏိယာ။

အာဂုံ န ကရောတိ ကိဉ္စိ လောကေ, သဗ္ဗသံယောဂေ ဝိသဇ္ဇ ဗန္ဓနာနိ။
သဗ္ဗတ္ထ န သဇ္ဇတိ ဝိမုတ္တော, နာဂေ တာဒိ ပဝုစ္စတေ တထတ္တာ။

ဧဝံ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ အာဂုံ န ကရောတီတိ နာဂေ။

ကထံ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ န ဂစ္ဆတီတိ နာဂေ? သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ န ဆန္ဒာဂတိံ ဂစ္ဆတိ, န ဒေါသာဂတိံ ဂစ္ဆတိ, န မောဟာဂတိံ ဂစ္ဆတိ, န ဘယာဂတိံ ဂစ္ဆတိ, န ရာဂဝသေန ဂစ္ဆတိ, န ဒေါသဝသေန ဂစ္ဆတိ, န မောဟဝသေန ဂစ္ဆတိ, န မာနဝသေန ဂစ္ဆတိ, န ဒိဋ္ဌိဝသေန ဂစ္ဆတိ, န ဥဒ္ဓစ္စဝသေန ဂစ္ဆတိ, န ဝိစိကိစ္ဆာဝသေန ဂစ္ဆတိ, န အနုသယဝသေန ဂစ္ဆတိ, န ဝဂ္ဂေဟိ ဓမ္မေဟိ ယာယတိ နီယတိ [နိယျတိ (သျာ. က.)] ဝုယှတိ သံဟရီယတိ။ ဧဝံ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ န ဂစ္ဆတီတိ နာဂေ။

ကထံ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ န အာဂစ္ဆတီတိ နာဂေ? သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန ယေ ကိလေသာ ပဟီနာ တေ ကိလေသေ န ပုနေတိ န ပစ္စေတိ န ပစ္စာဂစ္ဆတိ, သကဒာဂါမိမဂ္ဂေန။ပေ.။ အနာဂါမိမဂ္ဂေန။ပေ.။ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ယေ ကိလေသာ ပဟီနာ တေ ကိလေသေ န ပုနေတိ န ပစ္စေတိ န ပစ္စာဂစ္ဆတိ။ ဧဝံ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ န အာဂစ္ဆတီတိ နာဂေ။

နာဂေဝ ယူထာနိ ဝိဝဇ္ဇယိတွာ တိ ယထာ သော ဟတ္ထိနာဂေ ယူထာနိ ဝိဝဇ္ဇေတွာ ပရိဝဇ္ဇေတွာ အဘိနိဝဇ္ဇေတွာ ဧကောဝ အရညဝနမဇ္ဈောဂာဟေတွာ [အရညေ ဝနမဇ္ဈေ့သု အဇ္ဈောဂာဟေတွာ (သျာ.)] စရတိ ဝိဟရတိ ဣရိယတိ ဝတ္တေတိ ပါလေတိ ယပေတိ ယာပေတိ, ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါပိ ဂဏံ ဝိဝဇ္ဇေတွာ ပရိဝဇ္ဇေတွာ အဘိဝဇ္ဇေတွာ ဧကော [ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော (သျာ.)] အရညဝနပတ္ထာနိ ပန္တာနိ သေနာသနာနိ ပဋိသေဝတိ အပ္ပသဒ္ဒာနိ အပ္ပနိဂ္ဃောသာနိ ဝိဇနဝါတာနိ မနုဿရာဟသေယျကာနိ ပဋိသလ္လာနသာရုပ္ပာနိ။ သော ဧကော ဂစ္ဆတိ ဧကော တိဋ္ဌတိ ဧကော နိသီဒတိ ဧကော သေယျံ ကပ္ပေတိ ဧကော ဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသတိ ဧကော ပဋိက္ကမတိ ဧကော ရဟော နိသီဒတိ ဧကော စင်္ကမံ အဓိဋ္ဌာတိ ဧကော စရတိ ဝိဟရတိ ဣရိယတိ ဝတ္တေတိ ပါလေတိ ယပေတိ ယာပေတီတိ – နာဂေဝ ယူထာနိ ဝိဝဇ္ဇယိတွာ။

သဉ္ဇာတခန္ဓော ပဒုမီ ဥဠာရော တိ ယထာ သော ဟတ္ထိနာဂေ သဉ္ဇာတက္ခန္ဓော သတ္တရတနော ဝါ ဟောတိ အဋ္ဌရတနော ဝါ, ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါပိ သဉ္ဇာတက္ခန္ဓော အသေက္ခေန သီလက္ခန္ဓေန အသေက္ခေန သမာဓိက္ခန္ဓေန အသေက္ခေန ပညာက္ခန္ဓေန အသေက္ခေန ဝိမုတ္တိက္ခန္ဓေန အသေက္ခေန ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနက္ခန္ဓေန။ ယထာ သော ဟတ္ထိနာဂေ ပဒုမီ, ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါပိ သတ္တဟိ ဗောဇ္ဈင်္ဂပုပ္ဖေဟိ ပဒုမီ, သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂပုပ္ဖေန ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂပုပ္ဖေန ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂပုပ္ဖေန ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂပုပ္ဖေန, ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂပုပ္ဖေန ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂပုပ္ဖေန သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂပုပ္ဖေန ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂပုပ္ဖေန။ ယထာ သော ဟတ္ထိနာဂေ ဥ

ဌာရော ထာမေန ဗလေန ဇဝေန သူရေန, ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေပိ ဥဋ္ဌာရော သီလေန သမာဓိနာ ပညာယ ဝိမုတ္တိယာ ဝိမုတ္တိဉာဏ ဒဿနေနာတိ – သဠာတခန္ဓော ပဒုမိ ဥဋ္ဌာရော။

ယထာဘိရန္တံ ဝိဟရေ အရညေ တိ ယထာ သော ဟတ္ထိနာဂေ ယထာဘိရန္တံ အရညေ ဝိဟရတိ, ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေပိ ယထာဘိရန္တံ အရညေ ဝိဟရတိ။ ပဌမေနပိ ဈာနေန ယထာဘိရန္တံ အရညေ ဝိဟရတိ, ဒုတိယေနပိ ဈာနေန။ပေ.။ တတိယေနပိ ဈာနေန။ စတုတ္ထေနပိ ဈာနေန ယထာဘိရန္တံ အရညေ ဝိဟရတိ; မေတ္တာယပိ စေတောဝိမုတ္တိယာ ယထာဘိရန္တံ အရညေ ဝိဟရတိ, ကရုဏာယပိ စေတောဝိမုတ္တိယာ။ မုဒိတာယပိ စေတောဝိမုတ္တိယာ။ ဥပေက္ခာယပိ စေတောဝိမုတ္တိယာ ယထာဘိရန္တံ အရညေ ဝိဟရတိ; အာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ္တိယာပိ ယထာဘိရန္တံ အရညေ ဝိဟရတိ, ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ္တိယာပိ။ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ္တိယာပိ။ နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ္တိယာပိ။ နိရောဓသမာပတ္တိယာပိ။ ဖလသမာပတ္တိယာပိ ယထာဘိရန္တံ အရညေ ဝိဟရတီတိ – ယထာဘိရန္တံ ဝိဟရေ အရညေ, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော –

> “နာဂေဝ ယူထာနိ ဝိဝဇ္ဇယိတွာ, သဠာတခန္ဓော ပဒုမိ ဥဋ္ဌာရော။
> ယထာဘိရန္တံ ဝိဟရေ အရညေ, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော”တိ။

၁၄၀. **အဋ္ဌာနတံ သင်္ဂဏိကာရတဿ, ယံ ဖဿယေ** [ဖုဿယေ (သျာ. က.)] **သာမယိကံ** [အသာမာယိကံ (က.)] **ဝိမုတ္တိံ။**
အာဒိစ္စဗန္ဓုဿ ဝစော နိသမ္မ, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

အဋ္ဌာနတံ သင်္ဂဏိကာရတဿ, ယံ ဖဿယေ သာမယိကံ ဝိမုတ္တိ န္တိ ဝုတ္တဉ္စေဟတံ ဘဂဝတာ – “ယာဝတာန န္ဒ [သော ဝတာနန္ဒ (မ. နိ. ၃.၁၈၆)] , ဘိက္ခု သင်္ဂဏိကာရာမော သင်္ဂဏိကရတော သင်္ဂဏိကာရာမတံ အနုယုတ္တော, ဂဏာရာမော ဂဏရတော ဂဏသမ္မုဒိတော (ဂဏာရာမတံ အနုယုတ္တော) [( ) နတ္ထိ မ. နိ. ၃.၁၈၆], ယံ တံ နေက္ခမ္မသုခံ ပဝိဝေကသုခံ ဥပသမသုခံ သမ္ဗောဓိသုခံ, တဿ သုခဿ နိကာမလာဘီ ဘဝိဿတိ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ တိ – နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ယော စ ခေါ သော, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု ဧကော ဂဏသ္မာ ဝူပကဋ္ဌော ဝိဟရတိ, တဿေတံ ဘိက္ခုနော ပာဋိကင်္ခံ။ ယံ တံ နေက္ခမ္မသုခံ ပဝိဝေကသုခံ ဥပသမသုခံ သမ္ဗောဓိသုခံ, တဿ သုခဿ နိကာမလာဘီ ဘဝိဿတိ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီတိ – ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။ ယာဝတာနန္ဒ, ဘိက္ခု သင်္ဂဏိကာရာမော သင်္ဂဏိကရတော သင်္ဂဏိကာရာမတံ အနုယုတ္တော, ဂဏာရာမော ဂဏရတော ဂဏသမ္မုဒိတော (ဂဏာရာမတံ အနုယုတ္တော,) သာမာယိကံ [သာမယိကံ (သျာ. က.)] တ ကန္တံ စေတောဝိမုတ္တိံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိဿတိ, အသာမာယိကံ တ အကုပ္ပ န္တိ – နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ယော စ ခေါ သော, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု ဧကော ဂဏသ္မာ ဝူပကဋ္ဌော ဝိဟရတိ, တဿေတံ ဘိက္ခုနော ပာဋိကင်္ခံ သာမာယိကံ တ ကန္တံ စေတောဝိမုတ္တိံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိဿတိ, အသာမာယိကံ တ အကုပ္ပန္တိ, ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီ”တိ – အဋ္ဌာနတံ သင်္ဂဏိကာရတဿ, ယံ ဖဿယေ သာမယိကံ ဝိမုတ္တိံ။

အာဒိစ္စဗန္ဓုဿ ဝစော နိသမ္မာ တိ အာဒိစ္စော ဝုစ္စတိ သူရိယော။ သော ဂေါတမော ဂေါတ္တေန၊ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓောပိ ဂေါတမော ဂေါတ္တေန။ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော သူရိယဿ ဂေါတ္တဉာတကော ဂေါတ္တဗန္ဓု, တသ္မာ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော အာဒိစ္စဗန္ဓု။ **အာဒိစ္စဗန္ဓုဿ ဝစော နိသမ္မာ** တိ အာဒိစ္စဗန္ဓုဿ ဝစနံ ဗျပ္ပထံ ဒေသနံ အနုသာသနံ အနုသိဋ္ဌံ သုတွာ သုဏိတွာ ဥဂ္ဂဟေတွာ ဥပဓာရယိတွာ ဥပလက္ခယိတွာတိ – အာဒိစ္စဗန္ဓုဿ ဝစော နိသမ္မ, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော –

> “အဋ္ဌာနတံ သင်္ဂဏိကာရတဿ, ယံ ဖဿယေ သာမယိကံ ဝိမုတ္တိံ။
> အာဒိစ္စဗန္ဓုဿ ဝစော နိသမ္မ, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော”တိ။

ဒုတိယော ဝဂ္ဂေါ။

တတိယဝဂ္ဂေါ

၁၄၁.ဒိဋ္ဌိဝိသူကာနိ ဥပာတိဝတ္တော၊ ပတ္တော နိယာမံ ပဋိလဒ္ဓမဂ္ဂေါ။
ဥပ္ပန္နဉာဏောမှိ အနညနေယျော၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

ဒိဋ္ဌိဝိသူကာနိ ဥပာတိဝတ္တော တိ ဒိဋ္ဌိဝိသူကာနိ ဝုစ္စန္တိ ဝီသတိဝတ္ထုကာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ။ ဣဓ အဿုတဝာ ပုထုဇ္ဇနော အရိယာနံ အဒဿာဝီ အရိယဓမ္မဿ အကောဝိဒေ အရိယဓမ္မေ အဝိနီတော သပ္ပုရိသာနံ အဒဿာဝီ သပ္ပုရိသဓမ္မဿ အကောဝိဒေ သပ္ပုရိသဓမ္မေ အဝိနီတော ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတိ ရူပဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ အတ္တနိ ဝါ ရူပံ ရူပသ္မိံ ဝါ အတ္တာနံ, ဝေဒနံ။ပေ။ သညံ။ သင်္ခါရေ။ ဝိညာဏံ အတ္တတော သမနုပဿတိ ဝိညာဏဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ အတ္တနိ ဝါ ဝိညာဏံ ဝိညာဏသ္မိံ ဝါ အတ္တာနံ။ ယာ ဧဝရူပါ ဒိဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိဂတံ ဒိဋ္ဌိဂဟနံ ဒိဋ္ဌိကန္တာရော ဒိဋ္ဌိဝိသူကာယိကံ ဒိဋ္ဌိဝိပ္ဖန္ဒိတံ ဒိဋ္ဌိသံယောဇနံ ဂါဟော ပဋိဂ္ဂါဟော အဘိနိဝေသော ပရာမာသော ကုမ္မဂ္ဂေါ မိစ္ဆာပထော မိစ္ဆတ္တံ တိတ္ထာယတနံ ဝိပရိယေသဂ္ဂါဟော ဝိပရီတဂ္ဂါဟော ဝိပလ္လာသဂ္ဂါဟော မိစ္ဆာဂါဟော, အယာထာဝကသ္မိံ ယာထာဝကန္တိ ဂါဟော, ယာဝတာ ဒွာသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ – ဣမာနိ ဒိဋ္ဌိဝိသူကာနိ။ **ဒိဋ္ဌိဝိသူကာနိ ဥပာတိဝတ္တော**တိ ဒိဋ္ဌိဝိသူကာနိ ဥပာတိဝတ္တော အတိက္ကန္တော သမတိက္ကန္တော ဝီတိဝတ္တောတိ – ဒိဋ္ဌိဝိသူကာနိ ဥပာတိဝတ္တော။

ပတ္တော နိယာမံ ပဋိလဒ္ဓမဂ္ဂေါ တိ နိယာမာ ဝုစ္စန္တိ စတ္တာရော မဂ္ဂါ; အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ, သေယျထိဒံ – သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မာသင်္ကပ္ပော သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တော သမ္မာအာဇီဝေါ သမ္မာဝါယာမော သမ္မာသတိ သမ္မာသမာဓိ။ စတူဟိ အရိယမဂ္ဂေဟိ သမန္နာဂတော နိယာမံ ပတ္တော သမ္ပတ္တော အဓိဂတော ဖဿိတော သစ္ဆိကတောတိ – ပတ္တော နိယာမံ။ **ပဋိလဒ္ဓမဂ္ဂေါ** တိ လဒ္ဓမဂ္ဂေါ ပဋိလဒ္ဓမဂ္ဂေါ အဓိဂတမဂ္ဂေါ ဖဿိတမဂ္ဂေါ သစ္ဆိကတမဂ္ဂေါတိ – ပတ္တော နိယာမံ ပဋိလဒ္ဓမဂ္ဂေါ။

ဥပ္ပန္နဉာဏောမှိ အနညနေယျော တိ တဿ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဉာဏံ ဥပ္ပန္နံ သမုပ္ပန္နံ နိဗ္ဗတ္တံ အဘိနိဗ္ဗတ္တံ ပါတုဘူတံ။ "သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ"တိ ဉာဏံ ဥပ္ပန္နံ သမုပ္ပန္နံ နိဗ္ဗတ္တံ အဘိနိဗ္ဗတ္တံ ပါတုဘူတံ, "သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခာ"တိ။ပေ။ "သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာ"တိ။ "ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ"န္တိ ဉာဏံ ဥပ္ပန္နံ သမုပ္ပန္နံ နိဗ္ဗတ္တံ အဘိနိဗ္ဗတ္တံ ပါတုဘူတန္တိ – ဥပ္ပန္နဉာဏောမှိ။ **အနညနေယျော** တိ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော န ပရနေယျော

န ပရပ္ပတ္တိယော န ပရပ္ပစ္စယော န ပရပဋိဗဒ္ဓဂူ, ယထာဘူတံ [တံ (က.)] ဇာနာတိ ပဿတိ အသမ္မူဠှော သမ္ပဇာနော ပဋိဿတော။ "သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ"တိ န ပရနေယျော န ပရပ္ပတ္တိယော န ပရပ္ပစ္စယော န ပရပဋိဗဒ္ဓဂူ, ယထာဘူတံ ဇာနာတိ ပဿတိ အသမ္မူဠှော သမ္ပဇာနော ပဋိဿတော။ "သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခာ"တိ။ပေ။ "သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာ"တိ။ပေ။ "ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ"န္တိ န ပရနေယျော န ပရပ္ပတ္တိယော န ပရပ္ပစ္စယော န ပရပဋိဗဒ္ဓဂူ, ယထာဘူတံ ဇာနာတိ ပဿတိ အသမ္မူဠှော သမ္ပဇာနော ပဋိဿတောတိ – ဥပ္ပန္နဉာဏောမှိ အနညနေယျော, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော –

"ဒိဋ္ဌိဝိသူကာနိ ဥပာတိဝတ္တော၊ ပတ္တော နိယာမံ ပဋိလဒ္ဓမဂ္ဂေါ။
ဥပ္ပန္နဉာဏောမှိ အနညနေယျော၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော"တိ။

၁၄၂.နိလ္လောလုပော နိက္ကုဟော နိပ္ပိပါသော၊ နိမ္မက္ခော နိဒ္ဓန္တကသာဝမောဟော။
နိရာသသော [နိရာသယော (သီ. အဋ္ဌ.) သု. နိ. ၅၆] သဗ္ဗလောကေ ဘဝိတွာ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

နိလ္လောလုပော နိက္ကုဟော နိပ္ပိပါသော တိ လောလုပ္ပံ ဝုစ္စတိ တဏှာ။ ယော ရာဂေါ သာရာဂေါ။ပေ။ အဘိဇ္ဈာ လောဘော အကုသလမူလံ။ သာ လောလုပ္ပာ တဏှာ တဿ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓဿ ပဟီနာ ဥစ္ဆိန္နမူလာ တာလာဝတ္ထုကတာ အနဘာဝံကတာ အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မာ။ တသ္မာ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော နိလ္လောလုပော။

နိက္ကုဟော တိ တီဏိ ကုဟနဝတ္ထူနိ – ပစ္စယပဋိသေဝနသင်္ခါတံ ကုဟနဝတ္ထု, ဣရိယာပထသင်္ခါတံ ကုဟနဝတ္ထု,
သာမန္တဇပ္ပနသင်္ခါတံ ကုဟနဝတ္ထု။

ကတမံ ပစ္စယပဋိသေဝနသင်္ခါတံ ကုဟနဝတ္ထု? ဣဓ ဂဟပတိကာ ဘိက္ခုံ [ဘိက္ခူ (က.) မဟာနိ. ၈၇] နိမန္တေန္တိ
စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရေဟိ, သော ပါပိစ္ဆော ဣစ္ဆာပကတော အတ္ထိကော စီဝရပိ
ဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနံ ဘိယျောကမျတံ ဥပါဒါယ စီဝရံ ပစ္စက္ခာတိ, ပိဏ္ဍပါတံ ပ
စ္စက္ခာတိ, သေနာသနံ ပစ္စက္ခာတိ, ဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရံ ပစ္စက္ခာတိ။ သော ဧဝမာဟ – "ကိံ သမဏဿ
မဟဂ္ဃေန စီဝရေန! ဧတံ သာရုပ္ပံ ယံ သမဏော သုသာနာ ဝါ သင်္ကာရကူဋာ ဝါ ပါပဏိကာ ဝါ နန္တကာနိ ဥစ္စိနိတွာ
သင်္ဃာဋိံ ကရိတွာ ဓာရေယျ။ ကိံ သမဏဿ မဟဂ္ဃေန ပိဏ္ဍပါတေန! ဧတံ သာရုပ္ပံ ယံ သမဏော ဥဉ္ဆာစရိ
ယာယ ပိဏ္ဍိယာလောပေန ဇီဝိကံ ကပ္ပေယျ။ ကိံ သမဏဿ မဟဂ္ဃေန သေနာသနေန! ဧတံ သာရုပ္ပံ ယံ သမဏော
ရုက္ခမူလိကော ဝါ အဿ သောသာနိကော ဝါ အဗ္ဘောကာသိကော ဝါ။ ကိံ သမဏဿ မဟဂ္ဃေန ဂိလာနပစ္စယဘေသ
ဇ္ဇပရိက္ခာရေန! ဧတံ သာရုပ္ပံ ယံ သမဏော ပူတိမုတ္တေန ဝါ ဟရီတကီခဏ္ဍေန ဝါ ဩသဓံ ကရေယျာ"တိ။ တဒုပါဒါ
ယ လူခံ စီဝရံ ဓာရေတိ လူခံ ပိဏ္ဍပါတံ ပရိဘုဉ္ဇတိ လူခံ သေနာသနံ ပဋိသေဝတိ လူခံ ဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရံ ပဋိ
သေဝတိ။ တမေနံ ဂဟပတိကာ ဧဝံ ဇာနန္တိ – "အယံ သမဏော အပ္ပိစ္ဆော သန္တုဋ္ဌော ပဝိဝိတ္တော အသံသဋ္ဌော
အာရဒ္ဓဝီရိယော ဓုတဝါဒေါ"တိ။ ဘိယျော ဘိယျော နိမန္တေန္တိ စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇ
ပရိက္ခာရေဟိ။ သော ဧဝမာဟ – "တိဏ္ဏံ သမ္မုခီဘာဝါ သဒ္ဓော ကုလပုတ္တော ဗဟုံ ပုညံ ပသဝတိ, သဒ္ဓါယ သမ္မုခီ
ဘာဝါ သဒ္ဓော ကုလပုတ္တော ဗဟုံ ပုညံ ပသဝတိ, ဒေယျဓမ္မဿ သမ္မုခီဘာဝါ သဒ္ဓော ကုလပုတ္တော ဗဟုံ ပုညံ
ပသဝတိ, ဒက္ခိဏေယျာနံ သမ္မုခီဘာဝါ သဒ္ဓော ကုလပုတ္တော ဗဟုံ ပုညံ ပသဝတိ။ တုမှာကဉ္စေဝါယံ သဒ္ဓါ အ
တ္ထိ, ဒေယျဓမ္မော စ သံဝိဇ္ဇတိ, အဟဉ္စ ပဋိဂ္ဂါဟကော။ သစေဟံ န ပဋိဂ္ဂဟေဿာမိ, ဧဝံ တုမှေ ပုညေန ပရိ
ဗာဟိရာ ဘဝိဿထ [ဘဝိဿန္တိ (မဟာနိ. ၈၇)] ။ န မယှံ ဣမိနာ အတ္ထော။ အပိ စ, တုမှာကံယေဝ အနုကမ္ပါယ
ပဋိဂ္ဂဏှာမီ"တိ။ တဒုပါဒါယ ဗဟုမ္ပိ စီဝရံ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, ဗဟုမ္ပိ ပိဏ္ဍပါတံ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, ဗဟုမ္ပိ သေနာသနံ
ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, ဗဟုမ္ပိ ဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရံ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ။ ယာ ဧဝရူပါ ဘာကုဋိကာ ဘာကုဋိယံ ကုဟနာ
ကုဟာယနာ ကုဟိတတ္တံ – ဣဒံ ပစ္စယပဋိသေဝနသင်္ခါတံ ကုဟနဝတ္ထု။

ကတမံ ဣရိယာပထသင်္ခါတံ ကုဟနဝတ္ထု? ဣဓေကစ္စော ပါပိစ္ဆော ဣစ္ဆာပကတော သမ္ဘာဝနာဓိပ္ပာယော "ဧဝံ
မံ ဇနော သမ္ဘာဝေဿတီ"တိ ဂမနံ သဏ္ဌပေတိ ဌာနံ သဏ္ဌပေတိ နိသဇ္ဇံ [နိသဇ္ဇနံ (က.)] သဏ္ဌပေတိ သယနံ သဏ္ဌ
ပေတိ, ပဏိဓာယ ဂစ္ဆတိ ပဏိဓာယ တိဋ္ဌတိ ပဏိဓာယ နိသီဒတိ ပဏိဓာယ သေယျံ ကပ္ပေတိ သမာဟိတော ဝိယ ဂစ္ဆ
တိ သမာဟိတော ဝိယ တိဋ္ဌတိ သမာဟိတော ဝိယ နိသီဒတိ သမာဟိတော ဝိယ သေယျံ ကပ္ပေတိ, အာပါထကဇ္ဈာ
ယီဝ [အာပါထကဇ္ဈာယီ စ (က.)] ဟောတိ။ ယာ ဧဝရူပါ ဣရိယာပထဿ အာဌပနာ ဌပနာ သဏ္ဌပနာ ဘာကုဋိကာ ဘာ
ကုဋိယံ ကုဟနာ ကုဟာယနာ ကုဟိတတ္တံ [ကုဟာယိတတ္တံ (သျာ. က.), ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂဋီကာ ဩလောကေတဗ္ဗာ]
– ဣဒံ ဣရိယာပထသင်္ခါတံ ကုဟနဝတ္ထု။

ကတမံ သာမန္တဇပ္ပနသင်္ခါတံ ကုဟနဝတ္ထု? ဣဓေကစ္စော ပါပိစ္ဆော ဣစ္ဆာပကတော သမ္ဘာဝနာဓိပ္ပာယော
"ဧဝံ မံ ဇနော သမ္ဘာဝေဿတီ"တိ အရိယဓမ္မေ သန္နိဿိတဝါစံ ဘာသတိ။ "ယော ဧဝရူပံ စီဝရံ ဓာရေတိ သော သမ
ဏော မဟေသက္ခော"တိ ဘဏတိ; ယော ဧဝရူပံ ပတ္တံ ဓာရေတိ။ပေ။ လောဟထာလကံ ဓာရေတိ။ ဓမ္မကရဏံ ဓာရေတိ။
ပရိဿာဝနံ ဓာရေတိ။ ကုဉ္စိကံ ဓာရေတိ။ ဥပါဟနံ ဓာရေတိ။ ကာယဗန္ဓနံ ဓာရေတိ။ အာယောဂံ [အာယောဂဗန္ဓနံ (သျာ. က.) မဟာနိ. ၈၇] ဓာရေတိ သော သမဏော မဟေသက္ခော"တိ ဘဏတိ; "ယဿ ဧဝရူပေါ ဥပဇ္ဈာယော သော သ
မဏော မဟေသက္ခော"တိ ဘဏတိ; ယဿ ဧဝရူပေါ အာစရိယော ။ပေ။ ဧဝရူပါ သမာနုပဇ္ဈာယကာ။ သမာနာစရိယ
ကာ။ မိတ္တာ။ သန္ဒိဋ္ဌာ။ သမ္ဘတ္တာ။ သဟာယာ သော သမဏော မဟေသက္ခောတိ ဘဏတိ; ယော ဧဝရူပေ ဝိဟာရေ
ဝသတိ။ အဍ္ဎယောဂေ ဝသတိ။ ပါသာဒေ ဝသတိ။ ဟမ္မိယေ ဝသတိ။ ဂုဟာယံ ဝသတိ။ လေဏေ ဝသတိ။ ကုဋိယံ ဝသတိ။
ကူဋာဂါရေ ဝသတိ။ အဋ္ဋေ ဝသတိ။ မာဠေ ဝသတိ။ ဥဒ္ဒဏ္ဍေ [ဥဒ္ဓဏ္ဍေ (က.)] ဝသတိ။ ဥပဋ္ဌာနသာလာယံ ဝသတိ။ မ
ဏ္ဍပေ ဝသတိ။ ရုက္ခမူလေ ဝသတိ သော သမဏော မဟေသက္ခော"တိ ဘဏတိ။

အထ တ, ကောရဇိကကောရဇိကော ဘာကုဋ္ဌိကဘာကုဋ္ဌိကော ကုဟကကုဟကော လပကလပကော မုခသမ္ဘာဝိကော "အယံ သမဏော ဣမာသံ ဧဝရူပာနံ သန္တာနံ ဝိဟာရသမာပတ္တီနံ လာဘီ"တိ တာဒိသံ ဂမ္ဘီရံ ဂူဠ္ဟံ နိပုဏံ ပဋိစ္ဆန္နံ လောကုတ္တရံ သုညတာပဋိသညုတ္တံ ကထံ ကထေတိ။ ယာ ဧဝရူပာ ဘာကုဋ္ဌိကာ ဘာကုဋ္ဌိယံ ကုဟနာ ကုဟာယနာ ကုဟိ တတ္တံ, ဣဒံ သာမန္တဇပ္ပနသင်္ခါတံ ကုဟနဝတ္ထု။ တသ္သ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓသ္သ ဣမာနိ တီဏိ ကုဟနဝတ္ထူနိ ပဟီနာ နိ သမုစ္ဆိန္နာနိ ဝူပသန္တာနိ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓါနိ အဘဗ္ဗုပ္ပတ္တိကာနိ ဉာဏဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဎာနိ။ တသ္မာ သော ပစ္စေကသမ္ ဗုဒ္ဓေါ နိက္ကုဟော။

နိပ္ပိပါသော တိ ပိပါသာ ဝုစ္စတိ တဏှာ။ ယော ရာဂေါ သာရာဂေါ။ပေ.။ အဘိဇ္ဈာ လောဘော အကုသလမူလံ။ သာ ပိပါသာ တဏှာ တသ္သ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓသ္သ ပဟီနာ ဥစ္ဆိန္နမူလာ တာလာဝတ္ထုကတာ အနဘာဝံကတာ အာယ တိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မာ။ တသ္မာ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ နိပ္ပိပါသောတိ – နိလ္လောလုပေါ နိက္ကုဟော နိပ္ပိပါသော။

နိမ္မက္ခော နိဒ္ဓန္တကသာဝမောဟော တိ။ **မက္ခော** တိ ယော မက္ခော မက္ခာယနာ [မက္ခိယနာ (က.) ပသ္သ ဝိဘ. ၈၉၂] မက္ခာယိတတ္တံ နိဋ္ဌုရိယံ နိဋ္ဌုရိယကမ္မံ။ **ကသာဝေ**တိ ရာဂေါ ကသာဝေါ, ဒေါသော ကသာဝေါ, မောဟော က သာဝေါ, ကောဓော။ပေ.။ ဥပနာဟော။ မက္ခော။ ပဠာသော။ သဗ္ဗာကုသလာဘိသင်္ခါရာ ကသာဝါ။ **မောဟော**တိ ဒုက္ခေ အညာဏံ, ဒုက္ခသမုဒယေ အညာဏံ, ဒုက္ခနိရောဓေ အညာဏံ, ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိယာ ပဋိပဒါယ အညာဏံ, ပုဗ္ဗန္တေ အညာ ဏံ, အပရန္တေ အညာဏံ, ပုဗ္ဗန္တာပရန္တေ အညာဏံ, ဣဒပ္ပစ္စယတာပဋိစ္စသမုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသု အညာဏံ။ ယံ ဧဝ ရူပံ အညာဏံ အဒဿနံ အနဘိသမယော အနနုဗောဓော အပ္ပဋိဝေဓော အသံဂါဟနာ အပရိယောဂါဟနာ အသမပေက္ခနာ အပစ္စဝေက္ခဏာ အပစ္စက္ခကမ္မံ ဒုမ္မေဇ္ဈံ ဗာလျံ အသမ္ပဇညံ မောဟော ပမောဟော သမ္မောဟော အဝိဇ္ဇာ အဝိဇ္ဇော ဃော အဝိဇ္ဇာယောဂေါ အဝိဇ္ဇာနုသယော အဝိဇ္ဇာပရိယုဋ္ဌာနံ အဝိဇ္ဇာလင်္ဂီ မောဟော အကုသလမူလံ။ တသ္သ ပစ္စေ ကသမ္ဗုဒ္ဓသ္သ မက္ခော စ ကသာဝေါ စ မောဟော စ ဝန္တာ သံဝန္တာ နိဒ္ဓန္တာ ပဟီနာ သမုစ္ဆိန္နာ ဝူပသန္တာ ပဋိပ္ပဿ ဒ္ဓါ အဘဗ္ဗုပ္ပတ္တိကာ ဉာဏဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဎာတိ။ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ နိမ္မက္ခော နိဒ္ဓန္တကသာဝမောဟော။

နိရာသသော သဗ္ဗလောကေ ဘဝိတွာတိ အာသာ ဝုစ္စတိ တဏှာ။ ယော ရာဂေါ သာရာဂေါ။ပေ.။ အဘိဇ္ဈာ လော ဘော အကုသလမူလံ။ **သဗ္ဗလောကေ**တိ သဗ္ဗအပါယလောကေ သဗ္ဗမနုဿလောကေ သဗ္ဗဒေဝလောကေ သဗ္ဗခန္ဓလော ကေ သဗ္ဗဓာတုလောကေ သဗ္ဗအာယတနလောကေ။ **နိရာသသော သဗ္ဗလောကေ ဘဝိတွာ**တိ သဗ္ဗလောကေ နိရာသသော ဘဝိတွာ နိတ္တဏှော ဘဝိတွာ နိပ္ပိပါသော ဘဝိတွာတိ – နိရာသသော သဗ္ဗလောကေ ဘဝိတွာ, ဧကော စရေ ခဂ္ဂ ဝိသာဏကပ္ပေါ။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ –

> "နိလ္လောလုပေါ နိက္ကုဟော နိပ္ပိပါသော၊ နိမ္မက္ခော နိဒ္ဓန္တကသာဝမောဟော။
> နိရာသသော သဗ္ဗလောကေ ဘဝိတွာ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ"တိ။

၁၄၇.ပါပံ သဟာယံ ပရိဝဇ္ဇယေထ၊ အနတ္ထဒဿိံ ဝိသမေ နိဝိဋ္ဌံ။
သယံ န သေဝေ ပသုတံ ပမတ္တံ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ။

ပါပံ သဟာယံ ပရိဝဇ္ဇယေထာ တိ။ ပါပသဟာယော ဝုစ္စတိ ယော သော သဟာယော ဒသဝတ္ထုကာယ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတော – နတ္ထိ ဒိန္နံ, နတ္ထိ ယိဋ္ဌံ, နတ္ထိ ဟုတံ, နတ္ထိ သုကတဒုက္ကဋာနံ ကမ္မာနံ ဖလံ ဝိပါကော, နတ္ထိ အယံ လော ကော, နတ္ထိ ပရော လောကော, နတ္ထိ မာတာ, နတ္ထိ ပိတာ, နတ္ထိ သတ္တာ ဩပပါတိကာ, နတ္ထိ လောကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ သမ္မဂ္ဂတာ သမ္မာပဋိပန္နာ ယေ ဣမဉ္စ လောကံ ပရဉ္စ လောကံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေန္တီတိ။ အယံ ပါပသဟာယော။ ပါပံ သဟာယံ ပရိဝဇ္ဇယေထာတိ။ ပါပံ သဟာယံ ဝဇ္ဇေယျ ပရိဝဇ္ဇေယျာတိ – ပါပံ သဟာယံ ပရိ ဝဇ္ဇယေထ။

အနတ္ထဒဿိံ ဝိသမေ နိဝိဋ္ဌ န္တိ အနတ္ထဒဿီ ဝုစ္စတိ ယော သော သဟာယော ဒသဝတ္ထုကာယ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတော – နတ္ထိ ဒိန္နံ, နတ္ထိ ယိဋ္ဌံ။ပေ.။ ယေ ဣမဉ္စ လောကံ ပရဉ္စ လောကံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေ ဒေန္တီတိ။ **ဝိသမေ နိဝိဋ္ဌ** န္တိ ဝိသမေ ကာယကမ္မေ နိဝိဋ္ဌံ, ဝိသမေ ဝစီကမ္မေ နိဝိဋ္ဌံ, ဝိသမေ မနောကမ္မေ နိဝိဋ္ဌံ, ဝိသ မေ ပါဏာတိပါတေ နိဝိဋ္ဌံ, ဝိသမေ အဒိန္နာဒါနေ နိဝိဋ္ဌံ, ဝိသမေ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရေ နိဝိဋ္ဌံ, ဝိသမေ မုသာဝါဒေ နိဝိဋ္ဌံ,

ဝိသမာယ ပိသုဏာယ တစာယ [ပိသုဏတစာယ (က.)] နိဝိဋ္ဌ, ဝိသမာယ ဖရုသာယ တစာယ [ဖရုသတစာယ (က.)] နိဝိဋ္ဌ, ဝိသမေ သမ္ဖပ္ပလာပေ နိဝိဋ္ဌ, ဝိသမာယ အဘိဇ္ဈာယ နိဝိဋ္ဌ, ဝိသမေ ဗျာပာဒေ နိဝိဋ္ဌ, ဝိသမာယ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ နိဝိဋ္ဌ, ဝိသမေသု သင်္ခါရေသု နိဝိဋ္ဌ ဝိသမေသု ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု နိဝိဋ္ဌ, ဝိသမေသု ပဉ္စသု နီဝရဏေသု နိဝိဋ္ဌ ဝိနိဝိဋ္ဌ သတ္တံ အလ္လီနံ ဥပဂတံ အဇ္ဈောသိတံ အဓိမုတ္တန္တိ – အနုတ္ထုဒ္ဓံ ဝိသမေ နိဝိဋ္ဌံ။

သယံ န သေဝေ ပသုတံ ပမတ္တန္တိ။ **ပသုတန္တိ** ယောပိ ကာမေ ဧသတိ ဂဝေသတိ ပရိယေသတိ တစ္စရိတော တဗ္ဗဟုလော တဂ္ဂရုကော တန္နိန္နော တပ္ပောဏော တပ္ပဗ္ဘာရော တဒဓိမုတ္တော တဒဓိပတေယျော, သောပိ ကာမပ္ပသုတော။ ယောပိ တဏှာဝသေန ရူပေ ပရိယေသတိ, သဒ္ဒေ။ပေ.။ ဂန္ဓေ။ ရသေ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ ပရိယေသတိ တစ္စရိတော တဗ္ဗဟုလော တဂ္ဂရုကော တန္နိန္နော တပ္ပောဏော တပ္ပဗ္ဘာရော တဒဓိမုတ္တော တဒဓိပတေယျော, သောပိ ကာမပ္ပသုတော။ ယောပိ တဏှာဝသေန ရူပေ ပဋိလဘတိ, သဒ္ဒေ။ပေ.။ ဂန္ဓေ။ ရသေ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ ပဋိလဘတိ တစ္စရိတော တဗ္ဗဟုလော တဂ္ဂရုကော တန္နိန္နော တပ္ပောဏော တပ္ပဗ္ဘာရော တဒဓိမုတ္တော တဒဓိပတေယျော, သောပိ ကာမပ္ပသုတော။ ယောပိ တဏှာဝသေန ရူပေ ပရိဘုဉ္ဇတိ, သဒ္ဒေ။ပေ.။ ဂန္ဓေ။ ရသေ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ ပရိဘုဉ္ဇတိ တစ္စရိတော တဗ္ဗဟုလော တဂ္ဂရုကော တန္နိန္နော တပ္ပောဏော တပ္ပဗ္ဘာရော တဒဓိမုတ္တော တဒဓိပတေယျော, သောပိ ကာမပ္ပသုတော။ ယထာ ကလဟကာရကော ကလဟပ္ပသုတော, ကမ္မကာရကော ကမ္မပ္ပသုတော, ဂောစရေ စရန္တော ဂောစရပ္ပသုတော, ဈာယီ ဈာနပ္ပသုတော; ဧဝမေဝ ယော ကာမေ ဧသတိ ဂဝေသတိ ပရိယေသတိ တစ္စရိတော တဗ္ဗဟုလော တဂ္ဂရုကော တန္နိန္နော တပ္ပောဏော တပ္ပဗ္ဘာရော တဒဓိမုတ္တော တဒဓိပတေယျော, သောပိ ကာမပ္ပသုတော။ ယောပိ တဏှာဝသေန ရူပေ ပရိယေသတိ။ပေ.။ ယောပိ တဏှာဝသေန ရူပေ ပဋိလဘတိ။ပေ.။ ယောပိ တဏှာဝသေန ရူပေ ပရိဘုဉ္ဇတိ, သဒ္ဒေ။ပေ.။ ဂန္ဓေ။ ရသေ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ ပရိဘုဉ္ဇတိ တစ္စရိတော တဗ္ဗဟုလော တဂ္ဂရုကော တန္နိန္နော တပ္ပောဏော တပ္ပဗ္ဘာရော တဒဓိမုတ္တော တဒဓိပတေယျော, သောပိ ကာမပ္ပသုတော။ **ပမတ္တန္တိ**။ ပမာဒော ဝတ္တဗ္ဗော ကာယဒုစ္စရိတေ ဝါ ဝစီဒုစ္စရိတေ ဝါ မနောဒုစ္စရိတေ ဝါ ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု ဝါ စိတ္တဿ ဝေါဿဂ္ဂေါ ဝေါဿဂ္ဂါနုပ္ပဒါနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဘာဝနာယ အသက္ကစ္စကိရိယတာ အသာတစ္စကိရိယတာ အနဋ္ဌိတကိရိယတာ ဩလီနဝုတ္တိတာ နိက္ခိတ္တစ္ဆန္ဒတာ နိက္ခိတ္တဓုရတာ အနာသေဝနာ အဘာဝနာ အဗဟုလီကမ္မံ အနဓိဋ္ဌာနံ အနနုယောဂေါ, ယော ဧဝရူပေါ ပမာဒော ပမဇ္ဇနာ ပမဇ္ဇိတတ္တံ – အယံ ဝုစ္စတိ ပမာဒော။

သယံ န သေဝေ ပသုတံ ပမတ္တန္တိ ပသုတံ န သေဝေယျ ပမတ္တဉ္စ သယံ န သေဝေယျ သာမံ န သေဝေယျ န နိသေဝေယျ န သံသေဝေယျ န ပရိသံသေဝေယျ န အာစရေယျ န သမာစရေယျ န သမာဒါယ ဝတ္တေယျာတိ – သယံ န သေဝေ ပသုတံ ပမတ္တံ, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ –

> ‘‘ပာပံ သဟာယံ ပရိဝဇ္ဇယေထ၊ အနတ္ထဒဿိံ ဝိသမေ နိဝိဋ္ဌံ။
> သယံ န သေဝေ ပသုတံ ပမတ္တံ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

၁၄၄.ဗဟုဿုတံ ဓမ္မဓရံ ဘဇေထ၊ မိတ္တံ ဥဠာရံ ပဋိဘာနဝန္တံ။
အညာယ အတ္ထာနိ ဝိနေယျ ကင်္ခံ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

ဗဟုဿုတံ ဓမ္မဓရံ ဘဇေထာတိ ဗဟုဿုတော ဟောတိ မိတ္တော သုတဓရော သုတသန္နိစယော။ ယေ တေ ဓမ္မာ အာဒိကလျာဏာ မဇ္ဈေကလျာဏာ ပရိယောသာနကလျာဏာ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ [သတ္ထာ သဗျဉ္ဇနာ (သျာ.) ပဿ မ. နိ. ၃.၈၂] ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ အဘိဝဒန္တိ, တထာရူပဿ ဓမ္မာ ဗဟုဿုတာ ဟောန္တိ ဓာတာ [ဓတာ (သျာ.)] ဝစသာ ပရိစိတာ မနသာနုပေက္ခိတာ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ။ **ဓမ္မဓရန္တိ** ဓမ္မံ ဓာရေန္တံ [ဓာရေတိ (က.)] – သုတ္တံ ဂေယျံ ဝေယျာကရဏံ ဂါထံ ဥဒါနံ ဣတိဝုတ္တကံ ဇာတကံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဝေဒလ္လံ။ **ဗဟုဿုတံ ဓမ္မဓရံ ဘဇေထာ**တိ ဗဟုဿုတဉ္စ ဓမ္မဓရဉ္စ မိတ္တံ ဘဇေယျ သံဘဇေယျ သေဝေယျ နိသေဝေယျ သံသေဝေယျ ပဋိသေဝေယျာတိ – ဗဟုဿုတံ ဓမ္မဓရံ ဘဇေထ။

မိတ္တံ ဥဠာရံ ပဋိဘာနဝန္တန္တိ ဥဠာရော ဟောတိ မိတ္တော သီလေန သမာဓိနာ ပညာယ ဝိမုတ္တိယာ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနေန။ **ပဋိဘာနဝန္တ**န္တိ တယော ပဋိဘာနဝန္တော – ပရိယတ္တိပဋိဘာနဝါ, ပရိပုစ္ဆာပဋိဘာနဝါ, အဓိဂမပဋိဘာနဝါ။ ကတမော ပရိယတ္တိပဋိဘာနဝါ? ဣဓေကစ္စဿ ဗုဒ္ဓဝစနံ ပရိယာပုတံ [ပရိယာပုဋံ (သျာ. က.) ပဿ ဒီ. နိ. ၃.၂၈၂]

ဟောတိ သုတ္တံ ဂေယျံ ဝေယျာကရဏံ ကထာ ဥဒါနံ ဣတိဝုတ္တကံ ဇာတကံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဝေဒလ္လံ။ တဿ ပရိယတ္တိံ နိဿာယ ပဋိဘာတိ – အယံ ပရိယတ္တိပဋိဘာနတာ။

ကတမာ ပရိပုစ္ဆာပဋိဘာနတာ? ဣဓေကစ္စော ပရိပုစ္ဆိတာပိ ဟောတိ အတ္ထေ စ ဉာယေ စ လက္ခဏေ စ ကာရဏေ စ ဌာနာဌာနေ စ။ တဿ ပရိပုစ္ဆံ နိဿာယ ပဋိဘာတိ – အယံ ပရိပုစ္ဆာပဋိဘာနတာ။

ကတမာ အဓိဂမပဋိဘာနတာ? ဣဓေကစ္စဿ အဓိဂတာ ဟောန္တိ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒါ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ ပဉ္စ ဗလာနိ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ စတ္တာရော အရိယမဂ္ဂါ စတ္တာရိ သာမညဖလာနိ စတဿော ပဋိသမ္ဘိဒါယော ဆ အဘိညာယော [ဆဠဘိညာယော (သျာ.)]။ တဿ အတ္ထော ဉာတော ဓမ္မော ဉာတော နိရုတ္တိ ဉာတာ။ အတ္ထေ ဉာတေ အတ္ထော ပဋိဘာတိ, ဓမ္မေ ဉာတေ ဓမ္မော ပဋိဘာတိ, နိရုတ္တိယာ ဉာတာယ နိရုတ္တိ ပဋိဘာတိ။ ဣမေသု တီသု ဉာဏံ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ။ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဣမာယ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါယ ဥပေတော သမုပေတော ဥပါဂတော သမုပါဂတော ဥပပန္နော သမုပပန္နော သမန္နာဂတော။ တသ္မာ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ ပဋိဘာနဝါ ။ ယဿ ပရိယတ္တိ နတ္ထိ ပရိပုစ္ဆာ နတ္ထိ အဓိဂမော နတ္ထိ, ကိံ တဿ ပဋိဘာယိဿတီတိ – မိတ္တံ ဥဠာရံ ပဋိဘာနဝန္တံ။

အညာယ အတ္ထာနိ ဝိနေယျ ကင်္ခန္တိ အတ္တတ္ထံ အညာယ ပရတ္ထံ အညာယ ဥဘယတ္ထံ အညာယ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကတ္ထံ အညာယ သမ္ပရာယိကတ္ထံ အညာယ ပရမတ္ထံ အညာယ အဘိညာယ ဇာနိတွာ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာ ကင်္ခံ ဝိနေယျ ပဋိဝိနေယျ ပဇဟေယျ ဝိနောဒေယျ ဗျန္တီကရေယျ အနဘာဝံ ဂမေယျာတိ – အညာယ အတ္ထာနိ ဝိနေယျ ကင်္ခံ, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ –

> “ဗဟုဿုတံ ဓမ္မဓရံ ဘဇေထ၊ မိတ္တံ ဥဠာရံ ပဋိဘာနဝန္တံ။
> အညာယ အတ္ထာနိ ဝိနေယျ ကင်္ခံ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော”တိ။

၁၄၅. **ခိဍ္ဍံ ရတိံ** [ရတိ (သျာ.)] **ကာမသုခဉ္စ လောကေ၊ အနလင်္ကရိတွာ အနပေက္ခမာနော။**
ဝိဘူသဋ္ဌာနာ [ဝိဘူသနဋ္ဌာနာ (သျာ. က.)၊ ဝိဘူသဏဋ္ဌာနာ (သီ. အဋ္ဌ.)] **ဝိရတော သစ္စဝါဒီ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။**

ခိဍ္ဍံ ရတိံ ကာမသုခဉ္စ လောကေတိ။ **ခိဍ္ဍာ**တိ ဒွေ ခိဍ္ဍာ – ကာယိကာ ခိဍ္ဍာ စ ဝါစသိကာ ခိဍ္ဍာ စ။ပေ.။ အယံ ကာယိကာ ခိဍ္ဍာ။ပေ.။ အယံ ဝါစသိကာ ခိဍ္ဍာ။ **ရတီ**တိ အနုက္ကဏ္ဌိတာဓိဝစနမေတံ – ရတီတိ။ **ကာမသုခ**န္တိ ဝုတ္တဉှိ ဘဂဝတာ [ပဿ မ. နိ. ၂.၂၈၀] – “ပဉ္စိမေ, ဘိက္ခဝေ, ကာမဂုဏာ။ ကတမေ ပဉ္စ? စက္ခုဝိညေယျာ ရူပါ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပါ ပိယရူပါ ကာမူပသံဟိတာ ရဇနီယာ, သောတဝိညေယျာ သဒ္ဒါ။ပေ.။ ဃာနဝိညေယျာ ဂန္ဓာ။ ဇိဝှာဝိညေယျာ ရသာ။ ကာယဝိညေယျာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပါ ပိယရူပါ ကာမူပသံဟိတာ ရဇနီယာ။ ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စ ကာမဂုဏာ။ ယံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဣမေ ပဉ္စ ကာမဂုဏေ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သုခံ သောမနဿံ, ဣဒံ ဝုစ္စတိ ကာမသုခံ”။ **လောကေ**တိ မနုဿလောကေတိ – ခိဍ္ဍံ ရတိံ ကာမသုခဉ္စ လောကေ။

အနလင်္ကရိတွာ အနပေက္ခမာနောတိ ခိဍ္ဍဉ္စ ရတိဉ္စ ကာမသုခဉ္စ လောကေ အနလင်္ကရိတွာ အနပေက္ခော ဟုတွာ ပဇဟိတွာ ဝိနောဒေတွာ ဗျန္တီကရိတွာ အနဘာဝံ ဂမေတွာတိ – အနလင်္ကရိတွာ အနပေက္ခမာနော။

ဝိဘူသဋ္ဌာနာ ဝိရတော သစ္စဝါဒီတိ။ **ဝိဘူသာ**တိ ဒွေ ဝိဘူသာ – အတ္ထိ အဂါရိကဝိဘူသာ [အဂါရိကဿ ဝိဘူသာ (က.) ဧဝမုပရိပိ] အတ္ထိ အနာဂါရိကဝိဘူသာ။ ကတမာ အဂါရိကဝိဘူသာ? ကေသာ စ မဿု စ မာလာဂန္ဓဉ္စ ဝိလေပနဉ္စ အာဘရဏဉ္စ ပိလန္ဓနဉ္စ ဝတ္ထဉ္စ ပါရုပနဉ္စ [ပသာဓနဉ္စ (သျာ.), သယနာသနဉ္စ (က.) စူဠနိ. ခဂ္ဂဝိသာဏသုတ္တနိဒ္ဒေသ ၁၃၀ နတ္ထိ ပါဌနာနတ္တံ] ဝေဌနဉ္စ ဥစ္ဆာဒနံ ပရိမဒ္ဒနံ နှာပနံ သမ္ဗာဟနံ အာဒါသံ အဉ္ဇနံ မာလာဂန္ဓဝိလေပနံ မုခစုဏ္ဏံ မုခလေပနံ ဟတ္ထဗန္ဓံ သိခါဗန္ဓံ ဒဏ္ဍံ နာဠိကံ ခဂ္ဂံ ဆတ္တံ စိတြူပါဟနံ ဥဏှီသံ မဏိံ ဝါလဗီဇနိံ ဩဒါတာနိ ဝတ္ထာနိ ဒီဃဒသာနိ ဣတိ ဝါ – အယံ အဂါရိကဝိဘူသာ။

ကတမာ အနာကရိကဝိဘူသာ? စီဝရမဏ္ဍနာ ပတ္တမဏ္ဍနာ သေနာသနမဏ္ဍနာ ဣမဿ ဝါ ပူတိကာယဿ ဗာဟိရာနံ ဝါ ပရိက္ခာရာနံ မဏ္ဍနာ ဝိဘူသနာ ကေဠနာ ပရိကေဠနာ ဂဒ္ဓိကတာ ဂဒ္ဓိကတ္တံ [ဂေဓိကတာ ဂေဓိကတ္တံ (သျာ.) ပဿ ဝိဘ. ၈၅၄] စပလတာ [စပလနာ (သျာ.)] စာပလ္လံ – အယံ အနာကရိကဝိဘူသာ။

သစ္စတဒီ တိ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော သစ္စတဒီ သစ္စသန္ဓော ထေတော ပစ္စယိကော အဝိသံဝါဒကော လောကဿ, ဝိဘူသဋ္ဌာနာ အာရတော ဝိရတော ပဋိဝိရတော နိက္ခန္တော နိဿဋော ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိသညုတ္တော, ဝိမရိယာဒိကတေန စေတသာ ဝိဟရတီတိ – ဝိဘူသဋ္ဌာနာ ဝိရတော သစ္စဝါဒီ, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော –

"ခိဍ္ဍံ ရတိံ ကာမသုခဉ္စ လောကေ၊ အနလင်္ကရိတွာ အနပေက္ခမာနော။
ဝိဘူသဋ္ဌာနာ ဝိရတော သစ္စဝါဒီ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော"တိ။

၁၄၆. ပုတ္တဉ္စ ဒါရံ ပိတရဉ္စ မာတရံ၊ ဓနာနိ ဓညာနိ စ ဗန္ဓဝါနိ။
ဟိတွာန ကာမာနိ ယထောဓိကာနိ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

ပုတ္တဉ္စ ဒါရံ ပိတရဉ္စ မာတရ န္တိ။ **ပုတ္တာ** တိ စတ္တာရော ပုတ္တာ – အတြဇော ပုတ္တော, ခေတ္တဇော [ခေတြဇော (သျာ. က.)] ပုတ္တော, ဒိန္နကော ပုတ္တော, အန္တေဝါသိကော ပုတ္တော။ ဒါရာ ဝုစ္စန္တိ ဘရိယာယော။ **ပိတာ** တိ ယော သော ဇနကော။ **မာတာ**တိ ယာ သာ ဇနိကာတိ – ပုတ္တဉ္စ ဒါရံ ပိတရဉ္စ မာတရံ။

ဓနာနိ ဓညာနိ စ ဗန္ဓဝါနီ တိ ဓနာနိ ဝုစ္စန္တိ ဟိရညံ သုဝဏ္ဏံ မုတ္တာ မဏိ ဝေဠုရိယော သင်္ခော သိလာ ပဝါဠံ ရဇတံ ဇာတရူပံ လောဟိတင်္ဂော [လောဟိတကော (?)] မသာရဂလ္လံ။ ဓညာနိ ဝုစ္စန္တိ ပုဗ္ဗဏ္ဏံ အပရဏ္ဏံ။ ပုဗ္ဗဏ္ဏံ နာမ သာလိ ဝီဟိ ယဝေါ ဂေါဓုမော ကင်္ဂု ဝရကော ကုဒြူသကော [ကုဒ္ရူသကော (သျာ.)] ။ အပရဏ္ဏံ နာမ သူပေယျံ။ **ဗန္ဓဝါနီ** တိ စတ္တာရော ဗန္ဓဝါ – ဉာတိဗန္ဓဝါပိ ဗန္ဓု, ဂေါတ္တဗန္ဓဝါပိ ဗန္ဓု, မိတ္တဗန္ဓဝါပိ ဗန္ဓု, သိပ္ပဗန္ဓဝါပိ ဗန္ဓူတိ – ဓနာနိ ဓညာနိ စ ဗန္ဓဝါနိ။

ဟိတွာန ကာမာနိ ယထောဓိကာနီတိ။ **ကာမာ**တိ ဥဒ္ဒါနတော ဒွေ ကာမာ – ဝတ္ထုကာမာ စ ကိလေသကာမာ စ။ပေ.။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ဝတ္ထုကာမာ။ပေ.။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ ကိလေသကာမာ။ **ဟိတွာန ကာမာနီ**တိ ဝတ္ထုကာမေ ပရိဇာနိတွာ, ကိလေသကာမေ ပဟာယ ပဇဟိတွာ ဝိနောဒေတွာ ဗျန္တီကရိတွာ အနဘာဝံ ဂမေတွာ။ **ဟိတွာန ကာမာနိ ယထောဓိကာနီ**တိ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန ယေ ကိလေသာ ပဟီနာ, တေ ကိလေသေ န ပုနေတိ န ပစ္စေတိ န ပစ္စာဂစ္ဆတိ; သကဒါဂါမိမဂ္ဂေန ယေ ကိလေသာ ပဟီနာ။ပေ.။ အနာဂါမိမဂ္ဂေန ယေ ကိလေသာ ပဟီနာ။ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ယေ ကိလေသာ ပဟီနာ, တေ ကိလေသေ န ပုနေတိ န ပစ္စေတိ န ပစ္စာဂစ္ဆတီတိ – ဟိတွာန ကာမာနိ ယထောဓိကာနိ, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော –

"ပုတ္တဉ္စ ဒါရံ ပိတရဉ္စ မာတရံ၊ ဓနာနိ ဓညာနိ စ ဗန္ဓဝါနိ။
ဟိတွာန ကာမာနိ ယထောဓိကာနိ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော"တိ။

၁၄၇. သင်္ဂေါ ဧသော ပရိတ္တမေတ္ထ သောချံ၊ အပ္ပဿာဒေါ ဒုက္ခမေတ္ထ ဘိယျော။
ဂဠော ဧသော ဣတိ ဉတွာ မတိမာ [မုတီမာ (သ္ၿ. နိ. ၆၁)]**၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။**

သင်္ဂေါ ဧသော ပရိတ္တမေတ္ထ သောချ န္တိ သင်္ဂေါတိ ဝါ ဗဠိသန္တိ ဝါ အာမိသန္တိ ဝါ လဂ္ဂနန္တိ ဝါ ပလိဗောဓောတိ ဝါ, ပဉ္စန္နေတံ ကာမဂုဏာနံ အဓိဝစနံ။ **ပရိတ္တမေတ္ထ သောချ** န္တိ ဝုတ္တဉှေတံ ဘဂဝတာ – "ပဉ္စိမေ, ဘိက္ခဝေ, ကာမဂုဏာ။ ကတမေ ပဉ္စ? စက္ခုဝိညေယျာ ရူပါ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပါ ပိယရူပါ ကာမူပသံဟိတာ ရဇနီယာ။ပေ.။ ကာယဝိညေယျာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပါ ပိယရူပါ ကာမူပသံဟိတာ ရဇနီယာ။ ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စ ကာမဂုဏာ။ ယံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဣမေ ပဉ္စ ကာမဂုဏေ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သုခံ သောမနဿံ, ဣဒံ ဝုစ္စတိ ကာမ

သုခံ။ အပ္ပကံ ဇေတံ သုခံ , ပရိတ္တကံ ဇေတံ သုခံ, ထောကကံ ဇေတံ သုခံ, ဩမကံ ဇေတံ သုခံ, လာမကံ ဇေတံ သုခံ, ဆတုက္ကံ ဇေတံ သုခ''န္တိ – သင်္ခေ့ ဧသော ပရိတ္တမေတ္ထ သောခ္ယံ။

အပ္ပဿာဒေ ဒုက္ခမေတ္ထ ဘိယျော တိ အပ္ပဿာဒာ ကာမာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ [ပဉ္စ မ. နိ. ၁.၂၃၇] ဗဟုဒုက္ခာ ဗဟုပါယာသာ [ဗဟူပါယာသာ (သျာ.)] ; အာဒီနဝေါ ဧတ္ထ ဘိယျော။ အဋ္ဌိကင်္ကလူပမာ ကာမာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ, မံသပေသူပမာ ကာမာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ, တိဏုက္ကူပမာ ကာမာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ, အင်္ဂါရကာသူပမာ ကာမာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ , သုပိနကူပမာ ကာမာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ, ယာစိတကူပမာ ကာမာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ, ရုက္ခဖလူပမာ ကာမာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ, အသိသူနူပမာ ကာမာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ, သတ္တိသူလူပမာ ကာမာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ, သပ္ပသိရူပမာ ကာမာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ ဗဟုဒုက္ခာ ဗဟုပါယာသာ, အာဒီနဝေါ ဧတ္ထ ဘိယျောတိ – အပ္ပဿာဒေ ဒုက္ခမေတ္ထ ဘိယျော။

ဂဠော ဧသော ဉတွာ မတိမာတိ ဂဠောတိ ဗဠိသန္တိ အာမိသန္တိ လဂ္ဂနန္တိ ဗန္ဓနန္တိ ပလိဗောဓောတိ, ပဉ္စန္နေတံ ကာမဂုဏာနံ အဓိဝစနံ။ **ဉတွာ**တိ ဉတွာ ဇာနိတွာ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာ။ **မတိမာ**တိ ပဏ္ဍိတော ပညဝါ ဗုဒ္ဓိမာ ဉာဏီ ဝိဘာဝီ မေဓာဝီ။ **ဂဠော ဧသော ဉတွာ မတိမာ**တိ မတိမာ ဂဠောတိ ဉတွာ ဗဠိသန္တိ ဉတွာ အာမိသံ တိ ဉတွာ လဂ္ဂနန္တိ ဉတွာ ဗန္ဓနန္တိ ဉတွာ ပလိဗောဓောတိ ဉတွာ ဇာနိတွာ တုလယိတွာ တီရယိတွာ ဝိဘာဝယိတွာ ဝိဘူတံ ကတွာတိ – ဂဠော ဧသော ဉတွာ မတိမာ, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ –

> ''သင်္ခေ့ ဧသော ပရိတ္တမေတ္ထ သောခ္ယံ၊ အပ္ပဿာဒေ ဒုက္ခမေတ္ထ ဘိယျော။
> ဂဠော ဧသော ဉတွာ မတိမာ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော''တိ။

၁၄၈.သန္ဒာလယိတွာန သံယောဇနာနိ၊ ဇာလံဝ ဘေတွာ သလိလမ္ဗုစာရီ။
အဂ္ဂီဝ ဒမုံ အနိဝတ္တမာနော၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

သန္ဒာလယိတွာန သံယောဇနာနီ တိ ဒသ သံယောဇနာနိ – ကာမရာဂသံယောဇနံ, ပဋိဃသံယောဇနံ, မာနသံယောဇနံ, ဒိဋ္ဌိသံယောဇနံ, ဝိစိကိစ္ဆာသံယောဇနံ, သီလဗ္ဗတပရာမာသသံယောဇနံ, ဘဝရာဂသံယောဇနံ, ဣဿာသံယောဇနံ, မစ္ဆရိယသံယောဇနံ, အဝိဇ္ဇာသံယောဇနံ။ **သန္ဒာလယိတွာန သံယောဇနာနီ** တိ ဒသ သံယောဇနာနိ အာလယိတွာ သန္ဒာလယိတွာ ပဇဟိတွာ ဝိနောဒေတွာ ဗျန္တီကရိတွာ အနဘာဝံ ဂမေတွာတိ – သန္ဒာလယိတွာန သံယောဇနာနိ။

ဇာလံဝ ဘေတွာ သလိလမ္ဗုစာရီ တိ ဇာလံ ဝုစ္စတိ သုတ္တဇာလံ။ သလိလံ ဝုစ္စတိ ဥဒကံ။ အမ္ဗုစာရီ ဝုစ္စတိ မစ္ဆော။ ယထာ မစ္ဆော ဇာလံ ဘိန္ဒိတွာ ပဘိန္ဒိတွာ အာလယိတွာ ပဒာလယိတွာ သမ္ပဒာလယိတွာ စရတိ ဝိဟရတိ ဣရိယတိ ဝတ္တေတိ ပါလေတိ ယပေတိ ယာပေတိ, ဧဝမေဝ ဒွေ ဇာလာ – တဏှာဇာလဉ္စ ဒိဋ္ဌိဇာလဉ္စ။ပေ.။ ဣဒံ တဏှာဇာလံ။ပေ.။ ဣဒံ ဒိဋ္ဌိဇာလံ။ တဿ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓဿ တဏှာဇာလံ ပဟီနံ, ဒိဋ္ဌိဇာလံ ပဋိနိဿဋ္ဌံ။ တဏှာဇာလဿ ပဟီနတ္တာ ဒိဋ္ဌိဇာလဿ ပဋိနိဿဋ္ဌတ္တာ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ ရူပေ န သဇ္ဇတိ သဒ္ဒေ န သဇ္ဇတိ ဂန္ဓေ န သဇ္ဇတိ။ပေ.။ ဒိဋ္ဌသုတမုတဝိညာတဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု န သဇ္ဇတိ န ဂဏှာတိ န ဗဇ္ဈတိ န ပလိဗုဇ္ဈတိ, နိက္ခန္တော နိဿဋော ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိသညုတ္တော ဝိမရိယာဒိကတေန စေတသာ ဝိဟရတီတိ – ဇာလံဝ ဘေတွာ သလိလမ္ဗုစာရီ။

အဂ္ဂီဝ ဒမုံ အနိဝတ္တမာနော တိ ယထာ အဂ္ဂိ တိဏကဋ္ဌုပါဒါနံ ဒဟန္တော ဂစ္ဆတိ အနိဝတ္တန္တော, ဧဝမေဝ တဿ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓဿ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန ယေ ကိလေသာ ပဟီနာ တေ ကိလေသေ န ပုနေတိ န ပစ္စေတိ န ပစ္စာဂစ္ဆတိ, သကဒါဂါမိမဂ္ဂေန။ပေ.။ အနာဂါမိမဂ္ဂေန။ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ယေ ကိလေသာ ပဟီနာ တေ ကိလေသေ န ပုနေတိ န ပစ္စေတိ န ပစ္စာဂစ္ဆတီတိ – အဂ္ဂီဝ ဒမုံ အနိဝတ္တမာနော, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ –

> ''သန္ဒာလယိတွာန သံယောဇနာနိ၊ ဇာလံဝ ဘေတွာ သလိလမ္ဗုစာရီ။

အင်္ဂိဝ ဒမ့ံ အနိဝတ္တမာနော၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော’’တိ။

၁၄၉. သြက္ခိတ္တစက္ခု န စ ပာဒလောလော၊ ဂုတ္တိန္ဒြိယော ရက္ခိတမာနသာနော။
အနဝဿုတော အပရိဍယှမာနော [အပရိဒယှမာနော (က.)]၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

သြက္ခိတ္တစက္ခု န စ ပာဒလောလော တိ ကထံ ခိတ္တစက္ခု ဟောတိ? ဣဓေကစ္စော ဘိက္ခု [နတ္ထိ သျာ. ပေါတ္ထကေ မဟာနိ. ၁၅၇] စက္ခုလောလော စက္ခုလောလိယေန သမန္နာဂတော ဟောတိ။ အဒိဋ္ဌံ ဒက္ခိတဗ္ဗံ ဒိဋ္ဌံ သမတိက္ကမိတဗ္ဗန္တိ – အာရာမေန အာရာမံ ဥယျာနေန ဥယျာနံ ဂါမေန ဂါမံ နိဂမေန နိဂမံ နဂရေန နဂရံ ရဋ္ဌေန ရဋ္ဌံ ဇနပဒေန ဇနပဒံ ဒီဃစာရိကံ အနဝဋ္ဌိတစာရိကံ [အနဝတ္ထစာရိကံ (သျာ.)] အနုယုတ္တော ဟောတိ ရူပဒဿနာယ။ ဧဝံ ခိတ္တစက္ခု ဟောတိ။

အထ ဝါ, ဘိက္ခု အန္တရဃရံ ပဝိဋ္ဌော ဝီထိံ ပဋိပန္နော အသံဝုတော ဂစ္ဆတိ။ ဟတ္ထိံ သြလောကေန္တော အဿံ သြလောကေန္တော ရထံ သြလောကေန္တော ပတ္တိံ သြလောကေန္တော ကုမာရကေ သြလောကေန္တော ကုမာရိကာယော သြလောကေန္တော ဣတ္ထိယော သြလောကေန္တော ပုရိသေ သြလောကေန္တော အန္တရာပဏံ သြလောကေန္တော ဃရမုခါနိ သြလောကေန္တော ဥဒ္ဓံ သြလောကေန္တော အဓော သြလောကေန္တော ဒိသာဝိဒိသံ ဝိပေက္ခမာနော [ပေက္ခမာနော (သျာ. က.)] ဂစ္ဆတိ။ ဧဝမ္ပိ ခိတ္တစက္ခု ဟောတိ။

အထ ဝါ, ဘိက္ခု စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ ဟောတိ အနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟီ။ ယတွာဓိကရဏမေနံ စက္ခုန္ဒြိယံ အသံဝုတံ ဝိဟရန္တံ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿာ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အန္ဝာဿဝေယျုံ, တဿ သံဝရာယ န ပဋိပဇ္ဇတိ, န ရက္ခတိ စက္ခုန္ဒြိယံ, စက္ခုန္ဒြိယေ န သံဝရံ အာပဇ္ဇတိ။ ဧဝမ္ပိ ခိတ္တစက္ခု ဟောတိ။

ယထာ ဝါ ပနေကေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ သဒ္ဓာဒေယျာနိ ဘောဇနာနိ ဘုဉ္ဇိတွာ တေ ဧဝရူပံ ဝိသူကဒဿနံ အနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ, သေယျထိဒံ – နစ္စံ ဂီတံ ဝါဒိတံ ပေက္ခံ အက္ခာနံ ပါဏိဿရံ ဝေတာဠံ ကုမ္ဘထူဏံ သောဘနကံ [သောဘနဂရကံ (သျာ.), သောဘနကရဏံ (က.)] စဏ္ဍာလံ ဝံသံ ဓောဝနံ ဟတ္ထိယုဒ္ဓံ အဿယုဒ္ဓံ မဟိံသယုဒ္ဓံ [မဟိသယုဒ္ဓံ (သျာ.)] ဥသဘယုဒ္ဓံ အဇယုဒ္ဓံ မေဏ္ဍယုဒ္ဓံ ကုက္ကုဋယုဒ္ဓံ ဝဋ္ဋကယုဒ္ဓံ ဒဏ္ဍယုဒ္ဓံ မုဋ္ဌိယုဒ္ဓံ နိဗ္ဗုဒ္ဓံ ဥယျောဓိကံ ဗလဂ္ဂံ သေနာဗျူဟံ အနီကဒဿနံ ဣတိ ဝါ။ ဣတိ ဧဝရူပံ ဝိသူကဒဿနံ အနုယုတ္တာ ဟောတိ။ ဧဝမ္ပိ ခိတ္တစက္ခု ဟောတိ။

ကထံ သြက္ခိတ္တစက္ခု ဟောတိ? ဣဓေကစ္စော ဘိက္ခု န စက္ခုလောလော န စက္ခုလောလိယေန သမန္နာဂတော ဟောတိ။ အဒိဋ္ဌံ ဒက္ခိတဗ္ဗံ ဒိဋ္ဌံ သမတိက္ကမိတဗ္ဗန္တိ – န အာရာမေန အာရာမံ န ဥယျာနေန ဥယျာနံ န ဂါမေန ဂါမံ န နိဂမေန နိဂမံ န နဂရေန နဂရံ န ရဋ္ဌေန ရဋ္ဌံ န ဇနပဒေန ဇနပဒံ ဒီဃစာရိကံ အနဝဋ္ဌိတစာရိကံ အနုယုတ္တော ဟောတိ ရူပဒဿနာယ။ ဧဝံ သြက္ခိတ္တစက္ခု ဟောတိ။

အထ ဝါ, ဘိက္ခု အန္တရဃရံ ပဝိဋ္ဌော ဝီထိံ ပဋိပန္နော သံဝုတော ဂစ္ဆတိ။ န ဟတ္ထိံ သြလောကေန္တော န အဿံ သြလောကေန္တော န ရထံ သြလောကေန္တော န ပတ္တိံ သြလောကေန္တော န ကုမာရကေ သြလောကေန္တော န ကုမာရိကာယော သြလောကေန္တော န ဣတ္ထိယော သြလောကေန္တော န ပုရိသေ သြလောကေန္တော န အန္တရာပဏံ သြလောကေန္တော န ဃရမုခါနိ သြလောကေန္တော န ဥဒ္ဓံ သြလောကေန္တော န အဓော သြလောကေန္တော န ဒိသာဝိဒိသံ ဝိပေက္ခမာနော ဂစ္ဆတိ။ ဧဝမ္ပိ သြက္ခိတ္တစက္ခု ဟောတိ။

အထ ဝါ, ဘိက္ခု စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ န နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ ဟောတိ နာနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟီ။ ယတွာဓိကရဏမေနံ စက္ခုန္ဒြိယံ အသံဝုတံ ဝိဟရန္တံ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿာ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အန္ဝာဿဝေယျုံ, တဿ သံဝရာယ ပဋိပဇ္ဇတိ, ရက္ခတိ စက္ခုန္ဒြိယံ, စက္ခုန္ဒြိယေ သံဝရံ အာပဇ္ဇတိ။ ဧဝမ္ပိ သြက္ခိတ္တစက္ခု ဟောတိ။

ယထာ ဝါ ပနေကေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ သဒ္ဓာဒေယျာနိ ဘောဇနာနိ ဘုဉ္ဇိတွာ တေ ဧဝရူပံ ဝိသူကဒဿနံ အနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ, သေယျထိဒံ – နစ္စံ ဂီတံ ဝါဒိတံ။ပေ.။ အနီကဒဿနံ ဣတိ ဝါ။ ဣတိ ဧဝရူပာ ဝိသူက

ဒဿနာ ပဋိဝိရတော။ ဧဝမ္ပိ ဩကိဒ္ဓိတ္တစက္ခု ဟောတိ။

န စ ဟာဒလောလောတိ ကထံ ဟာဒလောလော ဟောတိ? ဣဓေကစ္စော ဘိက္ခု ဟာဒလောလော ဟာဒလောလိယေန သမန္နာဂတော ဟောတိ – အာရာမေန အာရာမံ ဥယျာနေန ဥယျာနံ ကမေန ကမံ နိဂမေန နိဂမံ နဂရေန နဂရံ ရဋ္ဌေန ရဋ္ဌံ ဇနပဒေန ဇနပဒံ ဒီဃစာရိကံ အနဝဋ္ဌိတစာရိကံ အနုယုတ္တော ဟောတိ။ ဧဝမ္ပိ ဟာဒလောလော ဟောတိ။

အထ ဝါ, ဘိက္ခု အန္တောသင်္ဃာရာမေ [အန္တောပိ သံဃာရာမေ (က.)] ဟာဒလောလော ဟာဒလောလိယေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, န အတ္ထဟေတု န ကာရဏဟေတု ဥဒ္ဓတော အဝူပသန္တစိတ္တော ပရိဝေဏတော ပရိဝေဏံ ဂစ္ဆတိ, ဝိဟာရတော ဝိဟာရံ ဂစ္ဆတိ, အဍ္ဍယောဂတော အဍ္ဍယောဂံ ဂစ္ဆတိ, ပါသာဒတော ပါသာဒံ ဂစ္ဆတိ, ဟမ္မိယတော ဟမ္မိယံ ဂစ္ဆတိ, ဂုဟတော ဂုဟံ ဂစ္ဆတိ, လေဏတော လေဏံ ဂစ္ဆတိ, ကုဋိယာ ကုဋိံ ဂစ္ဆတိ, ကူဋာဂါရတော ကူဋာဂါရံ ဂစ္ဆတိ, အဋ္ဋတော အဋ္ဋံ ဂစ္ဆတိ, မာဠတော မာဠံ ဂစ္ဆတိ, ဥဒ္ဒဏ္ဍတော ဥဒ္ဒဏ္ဍံ ဂစ္ဆတိ [ဥဒ္ဒဏ္ဍံ ဂစ္ဆတိ, ဥဒ္ဓေါသိတတော ဥဒ္ဓေါသိတံ ဂစ္ဆတိ (သျာ.) ပဿ မဟာနိ. ၁၇], ဥပဋ္ဌာနသာလတော ဥပဋ္ဌာနသာလံ ဂစ္ဆတိ, မဏ္ဍပတော မဏ္ဍပံ ဂစ္ဆတိ, ရုက္ခမူလတော ရုက္ခမူလံ ဂစ္ဆတိ, ယတ္ထ ဝါ ပန ဘိက္ခူ နိသီဒန္တိ ဝါ ဂစ္ဆန္တိ ဝါ, တတ္ထ ဧကဿ ဝါ ဒုတိယော ဟောတိ, ဒွိန္နံ ဝါ တတိယော ဟောတိ, တိဏ္ဏံ ဝါ စတုတ္ထော ဟောတိ။ တတ္ထ ဗဟုံ သမ္ဖပ္ပလာပံ ပလပတိ, သေယျထိဒံ – ရာဇကထံ စောရကထံ။ပေ.။ ဣတိ ဘဝါဘဝကထံ ကထေတိ။ ဧဝမ္ပိ ဟာဒလောလော ဟောတိ။

န စ ဟာဒလောလောတိ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဟာဒလောလိယာ အာရတော ဝိရတော ပဋိဝိရတော နိက္ခန္တော နိဿဋော ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိသညုတ္တော ဝိမရိယာဒိကတေန စေတသာ ပဋိသလ္လာနာရာမော ဟောတိ ပဋိသလ္လာနရတော အဇ္ဈတ္တံ စေတောသမထမနုယုတ္တော အနိရာကတဇ္ဈာနော ဝိပဿနာယ သမန္နာဂတော ဗြူဟေတာ သုညာဂါရံ ဈာယီ ဈာနရတော ဧကတ္တမနုယုတ္တော သဒတ္ထဂရုကောတိ – ဩကိဒ္ဓိတ္တစက္ခု န စ ဟာဒလောလော။

ဂုတ္တိန္ဒြိယော **ရက္ခိတမာနသာနော** တိ။ **ဂုတ္တိန္ဒြိယော** တိ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ န နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ ဟောတိ နာနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟီ။ ယတွာဓိကရဏမေနံ စက္ခုန္ဒြိယံ အသံဝုတံ ဝိဟရန္တံ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿာ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အန္ဝာဿဝေယျုံ, တဿ သံဝရာယ ပဋိပဇ္ဇတိ, ရက္ခတိ စက္ခုန္ဒြိယံ, စက္ခုန္ဒြိယေ သံဝရံ အာပဇ္ဇတိ။ သောတေန သဒ္ဒံ သုတွာ။ပေ.။ ဃာနေန ဂန္ဓံ ဃာယိတွာ။ ဇိဝှာယ ရသံ သာယိတွာ။ ကာယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ ဖုသိတွာ ။ မနသာ ဓမ္မံ ဝိညာယ န နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ ဟောတိ နာနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟီ ။ ယတွာဓိကရဏမေနံ မနိန္ဒြိယံ အသံဝုတံ ဝိဟရန္တံ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿာ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အန္ဝာဿဝေယျုံ, တဿ သံဝရာယ ပဋိပဇ္ဇတိ, ရက္ခတိ မနိန္ဒြိယံ, မနိန္ဒြိယေ သံဝရံ အာပဇ္ဇတီတိ – ဂုတ္တိန္ဒြိယော။ **ရက္ခိတမာနသာနော** တိ ဂောပိတမာနသာနောတိ – ဂုတ္တိန္ဒြိယော ရက္ခိတမာနသာနော။

အနဝဿုတော ပရိဍယှမာနော တိ ဝုတ္တဉှေတံ အာယသ္မတာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနေန – “အဝဿုတပရိယာယဉ္စ [ပဿ သံ. နိ. ၄.၂၄၃] ဝေါ, အာဝုသော, ဒေသေဿာမိ အနဝဿုတပရိယာယဉ္စ။ တံ သုဏာထ, သာဓုကံ မနသိကရောထ; ဘာသိဿာမီ”တိ။ “ဧဝမာဝုသော”တိ ခော တေ ဘိက္ခူ အာယသ္မတော မဟာမောဂ္ဂလ္လာနဿ ပစ္စဿောသုံ။ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော [မဟာမောဂ္ဂလာနော (က.)] ဧတဒဝေါစ –

“ကထံ စာဝုသော, အဝဿုတော ဟောတိ? ဣဓာဝုသော, ဘိက္ခု စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ ပိယရူပေ ရူပေ အဓိမုစ္စတိ, အပ္ပိယရူပေ ရူပေ ဗျာပဇ္ဇတိ, အနုပဋ္ဌိတကာယဿတိ [အနုပဋ္ဌိတကာယသတိ (သျာ. က.)] စ ဝိဟရတိ ပရိတ္တစေတသော။ တဉ္စ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတိ, ယတ္ထဿ [တတ္ထ ယေ (က.) ပဿ သံ. နိ. ၄.၂၄၃] တေ ဥပ္ပန္နာ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အပရိသေသာ နိရုဇ္ဈန္တိ။ သောတေန သဒ္ဒံ သုတွာ။ပေ.။ မနသာ ဓမ္မံ ဝိညာယ ပိယရူပေ ဓမ္မေ အဓိမုစ္စတိ, အပ္ပိယရူပေ ဓမ္မေ ဗျာပဇ္ဇတိ, အနုပဋ္ဌိတကာယဿတိ စ ဝိဟရတိ ပရိတ္တစေတသော။ တဉ္စ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတိ, ယတ္ထဿ တေ ဥပ္ပန္နာ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အပရိသေသာ နိရုဇ္ဈန္တိ။ အယံ ဝုစ္စတာဝုသော, ဘိက္ခု အဝဿုတော စက္ခုဝိညေယျေသု ရူပေသု။ပေ.။ အဝဿုတော မနောဝိညေယျေသု ဓမ္မေသု။ ဧဝံဝိဟာရိံ စာဝုသော, ဘိက္ခုံ စက္ခုတော စေပိ နံ မာရော ဥပသင်္ကမ

တိ, လဘေထေဝ [လာဘတေဝ (သျာ. က.) ဧဝမုပရိပိ] မာရော ဩတာရံ လဘေထ [လဘတိ (သျာ. က.) ဧဝမုပရိပိ] မာရော အာရမ္မဏံ, သောတတော စေပိ နံ။ပေ.။ မနတော စေပိ နံ မာရော ဥပသင်္ကမတိ, လဘေထေဝ မာရော ဩတာရံ လဘေထ မာရော အာရမ္မဏံ။

“သေယျထာပိ, အာဝုသော, နဠာဂါရံ ဝါ တိဏာဂါရံ ဝါ သုက္ခံ ကောဠာပံ [ကောလာပံ (သျာ.) သံ. နိ. ၄.၂၄၃] တေရောဝသ္သိကံ။ ပုရတ္ထိမာယ စေပိ နံ ဒိသာယ ပုရိသော အာဒိတ္တာယ တိဏုက္ကာယ ဥပသင်္ကမေယျ, လဘေထေဝ အဂ္ဂိ ဩတာရံ လဘေထ အဂ္ဂိ အာရမ္မဏံ; ပစ္ဆိမာယ စေပိ နံ ဒိသာယ။ပေ.။ ဥတ္တရာယ စေပိ နံ ဒိသာယ။ ဒက္ခိဏာယ စေပိ နံ ဒိသာယ။ ဟေဋ္ဌိမတော [ပစ္ဆတော (သျာ.), ဟေဋ္ဌိမာယ (က.)] စေပိ နံ ဒိသာယ။ ဥပရိမတော [ဥပရိတော (သျာ.), ဥပရိမာယ (က.)] စေပိ နံ ဒိသာယ။ ယတော ကုတောစိ စေပိ နံ ပုရိသော အာဒိတ္တာယ တိဏုက္ကာယ ဥပသင်္ကမေယျ, လဘေထေဝ အဂ္ဂိ ဩတာရံ လဘေထ အဂ္ဂိ အာရမ္မဏံ။ ဧဝမေဝ ခော, အာဝုသော, ဧဝံဝိဟာရိံ ဘိက္ခုံ စက္ခုတော စေပိ နံ မာရော ဥပသင်္ကမတိ, လဘေထေဝ မာရော ဩတာရံ လဘေထ မာရော အာရမ္မဏံ, သောတတော စေပိ နံ။ပေ.။ မနတော စေပိ နံ မာရော ဥပသင်္ကမတိ, လဘေထေဝ မာရော ဩတာရံ လဘေထ မာရော အာရမ္မဏံ။

“ဧဝံဝိဟာရိံ စာဝုသော, ဘိက္ခုံ ရူပါ အဓိဘံသု [အဘိဘဝိံသု (သျာ.), အဘိဘံသု (က.) ဧဝမုပရိပိ] , န ဘိက္ခု ရူပေ အဓိဘောသိ; သဒ္ဒါ ဘိက္ခုံ အဓိဘံသု, န ဘိက္ခု သဒ္ဒေ အဓိဘောသိ; ဂန္ဓာ ဘိက္ခုံ အဓိဘံသု, န ဘိက္ခု ဂန္ဓေ အဓိဘောသိ; ရသာ ဘိက္ခုံ အဓိဘံသု, န ဘိက္ခု ရသေ အဓိဘောသိ; ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ ဘိက္ခုံ အဓိဘံသု, န ဘိက္ခု ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ အဓိဘောသိ; ဓမ္မာ ဘိက္ခုံ အဓိဘံသု, န ဘိက္ခု ဓမ္မေ အဓိဘောသိ။ အယံ ဝုစ္စတာဝုသော, ဘိက္ခု ရူပာဓိဘူတော သဒ္ဒာဓိဘူတော ဂန္ဓာဓိဘူတော ရသာဓိဘူတော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာဓိဘူတော ဓမ္မာဓိဘူတော အဓိဘူ အနဓိဘူတော အဓိဘံသု နံ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သံကိလေသိကာ ပောနောဘဝိကာ သဒရာ ဒုက္ခဝိပါကာ အာယတိံ ဇာတိဇရာမရဏိယာ။ ဧဝံ ခော, အာဝုသော, အဝဿုတော ဟောတိ။

“ကထံ စာဝုသော, အနဝဿုတော ဟောတိ? ဣဓာဝုသော, ဘိက္ခု စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ ပိယရူပေ ရူပေ နာဓိမုစ္စတိ, အပ္ပိယရူပေ ရူပေ န ဗျာပဇ္ဇတိ, ဥပဋ္ဌိတကာယဿတိ စ ဝိဟရတိ အပ္ပမာဏစေတသော။ တဉ္စ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ယတ္ထဿ တေ ဥပ္ပန္နာ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အပရိသေသာ နိရုဇ္ဈန္တိ; သောတေန သဒ္ဒံ သုတွာ။ပေ.။ မနသာ ဓမ္မံ ဝိညာယ ပိယရူပေ ဓမ္မေ နာဓိမုစ္စတိ, အပ္ပိယရူပေ ဓမ္မေ န ဗျာပဇ္ဇတိ, ဥပဋ္ဌိတကာယဿတိ စ ဝိဟရတိ အပ္ပမာဏစေတသော။ တဉ္စ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ယတ္ထဿ တေ ဥပ္ပန္နာ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အပရိသေသာ နိရုဇ္ဈန္တိ။ အယံ ဝုစ္စတာဝုသော, ဘိက္ခု အနဝဿုတော စက္ခုဝိညေယျေသု ရူပေသု။ပေ.။ အနဝဿုတော မနောဝိညေယျေသု ဓမ္မေသု။ ဧဝံဝိဟာရိံ စာဝုသော, ဘိက္ခုံ စက္ခုတော စေပိ နံ မာရော ဥပသင်္ကမတိ, နေဝ လဘေထ မာရော ဩတာရံ, န လဘေထ မာရော အာရမ္မဏံ; သောတတော စေပိ နံ။ပေ.။ မနတော စေပိ နံ မာရော ဥပသင်္ကမတိ, နေဝ လဘေထ မာရော ဩတာရံ, န လဘေထ မာရော အာရမ္မဏံ။

“သေယျထာပိ, အာဝုသော, ကူဋာဂါရာ ဝါ ကူဋာဂါရသာလာ [သန္ထာဂါရသာလာ (သျာ.) ပဿ သံ. နိ. ၄.၂၄၃] ဝါ ဗဟလမတ္တိကာ အဒ္ဒါဝလေပနာ [အလ္လာဝလေပနာ (သျာ.)] ပုရတ္ထိမာယ စေပိ နံ ဒိသာယ ပုရိသော အာဒိတ္တာယ တိဏုက္ကာယ ဥပသင်္ကမေယျ, နေဝ လဘေထ အဂ္ဂိ ဩတာရံ, န လဘေထ အဂ္ဂိ အာရမ္မဏံ; ပစ္ဆိမာယ စေပိ နံ ဒိသာယ။ ဥတ္တရာယ စေပိ နံ ဒိသာယ။ ဒက္ခိဏာယ စေပိ နံ ဒိသာယ။ ဟေဋ္ဌိမတော စေပိ နံ ဒိသာယ။ ဥပရိမတော စေပိ နံ ဒိသာယ။ ယတော ကုတောစိ စေပိ နံ ပုရိသော အာဒိတ္တာယ တိဏုက္ကာယ ဥပသင်္ကမေယျ, နေဝ လဘေထ အဂ္ဂိ ဩတာရံ န လဘေထ အဂ္ဂိ အာရမ္မဏံ။ ဧဝမေဝ ခော, အာဝုသော, ဧဝံဝိဟာရိံ ဘိက္ခုံ စက္ခုတော စေပိ နံ မာရော ဥပသင်္ကမတိ, နေဝ လဘေထ မာရော ဩတာရံ န လဘေထ မာရော အာရမ္မဏံ; သောတတော စေပိ နံ။ပေ.။ မနတော စေပိ နံ မာရော ဥပသင်္ကမတိ နေဝ လဘေထ မာရော ဩတာရံ န လဘေထ မာရော အာရမ္မဏံ။

“ဧဝံဝိဟာရီ စာဝုသော, ဘိက္ခု ရူပေ အဓိဘောသိ [အဘိဘဝိံသု (သျာ.), အဘိဘောသိ (က.) ပဿ သံ. နိ. ၄.၂၄၃] , န ရူပါ ဘိက္ခုံ အဓိဘံသု; သဒ္ဒေ ဘိက္ခု အဓိဘောသိ, န သဒ္ဒါ ဘိက္ခုံ အဓိဘံသု; ဂန္ဓေ ဘိက္ခု အဓိဘောသိ, န ဂန္ဓာ ဘိက္ခုံ အဓိဘံသု; ရသေ ဘိက္ခု အဓိဘောသိ, န ရသာ ဘိက္ခုံ အဓိဘံသု; ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ ဘိက္ခု အဓိဘောသိ, န ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ ဘိက္ခုံ အဓိဘံသု; ဓမ္မေ ဘိက္ခု အဓိဘောသိ, န ဓမ္မာ ဘိက္ခုံ အဓိဘံသု။ အယံ ဝုစ္စတာဝုသော , ဘိက္ခု ရူပာဓိဘူ သဒ္ဒါဓိဘူ

ဂန္ဓာဓိဘူ ရသာဓိဘူ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာဓိဘူ ဓမ္မာဓိဘူ အဓိဘူ အနဓိဘူတော [အနဘိဘူတော ကေဟိ စိ ကိလေသေဟိ (က.) ပဿ သ သံ. နိ. ၄.၂၄၃]။ အဓိဘောသိ တေ ဟပကေ အကုသလေ ဓမ္မေ သံကိလေသိကေ ပောနောဘဝိကေ သဒရေ ဒုက္ခဝိပာကေ အာယတိံ ဇာတိဇရာမရဏိယေ။ ဧဝံ ခေ၊ အာဝုသော၊ အနဝဿုတော ဟောတီ”တိ – အနဝဿုတော။

အပရိဍယှမာနောတိ ရာဂဇေန ပရိဠာဟေန အပရိဍယှမာနော, ဒေါသဇေန ပရိဠာဟေန အပရိဍယှမာနော, မောဟဇေန ပရိဠာဟေန အပရိဍယှမာနောတိ – အနဝဿုတော အပရိဍယှမာနော, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ –

> “ဩက္ခိတ္တစက္ခု န စ ပာဒလောလော၊ ဂုတ္တိန္ဒြိယော ရက္ခိတမာနသာနော။
> အနဝဿုတော အပရိဍယှမာနော၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော”တိ။

၁၅၀. **ဩဟာရယိတွာ ဂိဟိဗျဉ္ဇနာနိ၊ သဉ္ဆန္နပတ္တော ယထာ ပာရိဆတ္တော။**
ကာသာယဝတ္ထော အဘိနိက္ခမိတွာ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

ဩဟာရယိတွာ ဂိဟိဗျဉ္ဇနာနီတိ ဂိဟိဗျဉ္ဇနာနိ ဝုစ္စန္တိ ကေသာ စ မဿူ စ။ပေ.။ ဒီဃဒသာနိ ဣတိ ဝါ။ ဩဟာရယိတွာ ဂိဟိဗျဉ္ဇနာနီတိ ဂိဟိဗျဉ္ဇနာနိ ဩရောပယိတွာ သမောရောပယိတွာ နိက္ခိပိတွာ ပဋိပ္ပဿမ္ဘိတွာတိ – ဩဟာရယိတွာ ဂိဟိဗျဉ္ဇနာနိ။

သဉ္ဆန္နပတ္တော ယထာ ပာရိဆတ္တကောတိ ယထာ သော ပာရိဆတ္တကော ကောဝိဠာရော ဗဟလပတ္တပလာသော [သာခပတ္တပလာသော (က.)] သန္ဒစ္ဆာယော [သဏ္ဍစ္ဆာယော (သျာ.), သန္တစ္ဆာယော (က.) ပဿ မ. နိ. ၁.၁၅၄], ဧဝမေဝ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ ပရိပုဏ္ဏပတ္တစီဝရဓရောတိ – သဉ္ဆန္နပတ္တော ယထာ ပာရိဆတ္တကော။

ကာသာယဝတ္ထော အဘိနိက္ခမိတွာတိ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ သဗ္ဗံ ဃရာဝါသပလိဗောဓံ ဆိန္ဒိတွာ ပုတ္တဒါရပလိဗောဓံ ဆိန္ဒိတွာ ဉာတိပလိဗောဓံ ဆိန္ဒိတွာ မိတ္တာမစ္စပလိဗောဓံ ဆိန္ဒိတွာ သန္နိဓိပလိဗောဓံ ဆိန္ဒိတွာ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ [ဩဟာရယိတွာ (သျာ. က.)] ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတွာ အကိဉ္စနဘာဝံ ဥပဂန္တွာ ဧကော စရတိ ဝိဟရတိ ဣရိယတိ ဝတ္တေတိ ပါလေတိ ယပေတိ ယာပေတီတိ – ကာသာယဝတ္ထော အဘိနိက္ခမိတွာ, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ –

> “ဩဟာရယိတွာ ဂိဟိဗျဉ္ဇနာနိ၊ သဉ္ဆန္နပတ္တော ယထာ ပာရိဆတ္တကော။
> ကာသာယဝတ္ထော အဘိနိက္ခမိတွာ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော”တိ။

တတိယော ဝဂ္ဂေါ။

စတုတ္ထဝဂ္ဂေါ

၁၅၁. ရသေသု ဂေဓံ အကရံ အလောလော၊ အနညပေါသီ သပဒါနစာရီ။
ကုလေ ကုလေ အပ္ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

ရသေသု ဂေဓံ အကရံ အလောလောတိ။ **ရသော**တိ မူလရသော ခန္ဓရသော တစရသော ပတ္တရသော ပုပ္ဖရသော ဖလရသော, အမ္ဗိလံ မဓုရံ တိတ္တကံ ကဋုကံ လောဏိကံ ခါရိကံ လမ္ဗိကံ [လမ္ဗိလံ (သျာ. က.) ပဿ အာယတနဝိဘင်္ဂေ] ကသာဝေ သာဒု အသာဒု သီတံ ဥဏှံ။ သန္တေကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ရသဂိဒ္ဓါ။ တေ ဇိဝှဂ္ဂေန ရသဂ္ဂါနိ ပရိယေသန္တာ အာဟိဏ္ဍန္တိ။ တေ အမ္ဗိလံ လဘိတွာ အနမ္ဗိလံ ပရိယေသန္တိ, အနမ္ဗိလံ လဘိတွာ အမ္ဗိလံ ပရိယေသန္တိ; မဓုရံ လဘိတွာ အမဓုရံ ပရိယေသန္တိ, အမဓုရံ လဘိတွာ မဓုရံ ပရိယေသန္တိ; တိတ္တကံ လဘိတွာ အတိတ္တကံ ပရိယေသန္တိ, အတိတ္တကံ လဘိတွာ တိတ္တကံ ပရိယေသန္တိ; ကဋုကံ လဘိတွာ အကဋုကံ ပရိယေသန္တိ, အ

ကုဋ္ဋကံ လဘိတ္ဝာ ကဋ္ဋုကံ ပရိယေသန္တိ; လောဏိကံ လဘိတ္ဝာ အလောဏိကံ ပရိယေသန္တိ, အလောဏိကံ လဘိတ္ဝာ လောဏိကံ ပရိယေသန္တိ; ခာရိကံ လဘိတ္ဝာ အခာရိကံ ပရိယေသန္တိ, အခာရိကံ လဘိတ္ဝာ ခာရိကံ ပရိယေသန္တိ; ကသာဝံ လဘိတ္ဝာ အကသာဝံ ပရိယေသန္တိ, အကသာဝံ လဘိတ္ဝာ ကသာဝံ ပရိယေသန္တိ; လမ္ဗိကံ လဘိတ္ဝာ အလမ္ဗိကံ ပရိယေသန္တိ, အလမ္ဗိကံ လဘိတ္ဝာ လမ္ဗိကံ ပရိယေသန္တိ; သာဒုံ လဘိတ္ဝာ အသာဒုံ ပရိယေသန္တိ, အသာဒုံ လဘိတ္ဝာ သာဒုံ ပရိယေသန္တိ; သီတံ လဘိတ္ဝာ ဥဏှံ ပရိယေသန္တိ, ဥဏှံ လဘိတ္ဝာ သီတံ ပရိယေသန္တိ။ တေ ယံ ယံ လဘန္တိ တေန တေန န တုဿန္တိ, အပရာပရံ ပရိယေသန္တိ။ မနာပိကေသု ရသေသု ရတ္တာ ဂိဒ္ဓါ ဂထိတာ မုစ္ဆိတာ အဇ္ဈောသန္နာ လဂ္ဂါ လဂ္ဂိတာ ပလိဗုဒ္ဓါ။ သာ ရသတဏှာ တဿ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓဿ ပဟီနာ ဥစ္ဆိန္နမူလာ တာလာဝတ္ထုကတာ အနဘာဝံကတာ အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မာ။ တသ္မာ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော ပဋိသင်္ခါ ယောနိသော အာဟာရံ အာဟာရေတိ – “နေဝ ဒဝါယ န မဒါယ န မဏ္ဍနာယ န ဝိဘူသနာယ; ယာဝဒေဝ ဣမဿ ကာယဿ ဌိတိယာ ယာပနာယ ဝိဟိံသူပရတိယာ ဗြဟ္မစရိယာနုဂ္ဂဟာယ။ ဣတိ ပုရာဏဉ္စ ဝေဒနံ ပဋိဟင်္ခါမိ, နဝဉ္စ ဝေဒနံ န ဥပ္ပာဒေဿာမိ, ယာတြာ စ မေ ဘဝိဿတိ အနဝဇ္ဇတာ စ ဖာသုဝိဟာရော စာ”တိ။

ယထာ ဝဏံ အာလိမ္ပေယျ ယာဝဒေဝ အာရုဟဏတ္ထာယ [ရောပနတ္ထာယ (သျာ.)], ယထာ ဝါ အက္ခံ အဗ္ဘဉ္ဇေယျ ယာဝဒေဝ ဘာရဿ နိတ္ထရဏတ္ထာယ, ယထာ ပုတ္တမံသံ အာဟာရံ အာဟာရေယျ ယာဝဒေဝ ကန္တာရဿ နိတ္ထရဏတ္ထာယ; ဧဝမေဝ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော ပဋိသင်္ခါ ယောနိသော အာဟာရံ အာဟာရေတိ – “နေဝ ဒဝါယ န မဒါယ န မဏ္ဍနာယ န ဝိဘူသနာယ; ယာဝဒေဝ ဣမဿ ကာယဿ ဌိတိယာ ယာပနာယ ဝိဟိံသူပရတိယာ ဗြဟ္မစရိယာနုဂ္ဂဟာယ။ ဣတိ ပုရာဏဉ္စ ဝေဒနံ ပဋိဟင်္ခါမိ, နဝဉ္စ ဝေဒနံ န ဥပ္ပာဒေဿာမိ, ယာတြာ စ မေ ဘဝိဿတိ အနဝဇ္ဇတာ စ ဖာသုဝိဟာရော စာ”တိ။ ရသတဏှာယ အာရတော ဝိရတော ပဋိဝိရတော နိက္ခန္တော နိဿဋော ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိသညုတ္တော ဝိမရိယာဒိကတေန စေတသာ ဝိဟရတီတိ – ရသေသု ဂေဓံ အကရံ။

အလောလောတိ လောလုပ္ပံ ဝုစ္စတိ တဏှာ။ ယော ရာဂေါ သာရာဂေါ…ပေ.… အဘိဇ္ဈာ လောဘော အကုသလမူလံ။ သာ လောလုပ္ပာ တဏှာ တဿ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓဿ ပဟီနာ ဥစ္ဆိန္နမူလာ တာလာဝတ္ထုကတာ အနဘာဝံကတာ အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မာ။ တသ္မာ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော အလောလောတိ – ရသေသု ဂေဓံ အကရံ အလောလော။

အနညပေါသီ သပဒါနစာရီတိ **အနညပေါသီ**တိ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော အတ္တာနညေဝ ပောသေတိ, န ပရန္တိ။

အနညပေါသိမညာတံ၊ ဒန္တံ သာရေ ပတိဋ္ဌိတံ [သာရေသု သုပတိဋ္ဌိတံ (သျာ. က.) ပဿ ဥဒါ. ၆]။
ခီဏာသဝံ ဝန္တဒေါသံ၊ တမဟံ ဗြူမိ ဗြာဟ္မဏန္တိ။

အနညပေါသီ သပဒါနစာရီတိ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော ပုဗ္ဗဏှသမယံ [ပုဗ္ဗန္ဟသမယံ (က.)] နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ဂါမံ ဝါ နိဂမံ ဝါ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသတိ ရက္ခိတေနေဝ ကာယေန ရက္ခိတာယ ဝါစာယ ရက္ခိတေန စိတ္တေန ဥပဋ္ဌိတာယ သတိယာ သံဝုတေဟိ ဣန္ဒြိယေဟိ။ ဩက္ခိတ္တစက္ခု ဣရိယာပထသမ္ပန္နော ကုလာ ကုလံ အနတိက္ကမန္တော ပိဏ္ဍာယ စရတီတိ – အနညပေါသီ သပဒါနစာရီ။

ကုလေ ကုလေ အပ္ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော တိ ဒွီဟိ ကာရဏေဟိ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဟောတိ – အတ္တာနံ ဝါ နီစံ ဌပေန္တော ပရံ ဥစ္စံ ဌပေန္တော ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဟောတိ, အတ္တာနံ ဝါ ဥစ္စံ ဌပေန္တော ပရံ နီစံ ဌပေန္တော ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဟောတိ။ ကထံ အတ္တာနံ နီစံ ဌပေန္တော ပရံ ဥစ္စံ ဌပေန္တော ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဟောတိ? “တုမှေ မေ ဗဟူပကာရာ, အဟံ တုမှေ နိဿာယ လဘာမိ စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရံ။ ယမ္ပိ မေ အညေ ဒာတုံ ဝါ ကာတုံ ဝါ မညန္တိ တုမှေ နိဿာယ တုမှေ ပဿန္တာ။ ယမ္ပိ မေ ပောရာဏံ မာတာပေတ္တိကံ နာမဓေယျံ တမ္ပိ မေ အန္တရဟိတံ တုမှေဟိ အဟံ ဉာယာမိ – ‘အသုကာနံ ကုလုပကော, အသုကာယ ကုလုပကော’”တိ။ ဧဝံ အတ္တာနံ နီစံ ဌပေန္တော ပရံ ဥစ္စံ ဌပေန္တော ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဟောတိ။

ကထံ အတ္တာနံ ဥစ္စံ ဌပေန္တော ပရံ နီစံ ဌပေန္တော ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဟောတိ? “အဟံ တုမှာကံ ဗဟူပကာရော, တုမှေ မံ အာဂမ္မ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂတာ ဓမ္မံ သရဏံ ဂတာ သင်္ဃံ သရဏံ ဂတာ, ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတာ, အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရတာ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရတာ, မုသာဝါဒါ ပဋိဝိရတာ, သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ ပဋိဝိရတာ, တုမှ

ဟာကံ အဟံ ဥဒ္ဒေသံ ဒေမိ ပရိပုစ္ဆံ ဒေမိ ဥပေါသထံ အာစိက္ခာမိ နဝကမ္မံ အဓိဋ္ဌာမိ; အထ စ ပန တုမှေဟ မံ ဥဇ္ဈိတ္တ အညေ သက္ကရောထ ဂရုံ ကရောထ မာနေထ ပူဇေထာ”တိ။ ဧဝံ အတ္တာနံ ဥစ္စံ ဌပေန္တော ပရံ နီစံ ဌပေန္တော ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဟောတိ။

ကုလေ ကုလေ အပ္ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တောတိ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော ကုလပလိဗောဓေန အပ္ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဟောတိ, ဂဏပလိဗောဓေန အပ္ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဟောတိ, အာဝါသပလိဗောဓေန အပ္ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဟောတိ, စီဝရပလိဗောဓေန အပ္ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဟောတိ, ပိဏ္ဍပါတပလိဗောဓေန အပ္ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဟောတိ, သေနာသနပလိဗောဓေန အပ္ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဟောတိ, ဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရပလိဗောဓေန အပ္ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဟောတီတိ – ကုလေ ကုလေ အပ္ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော –

“ရသေသု ဂေဓံ အကရံ အလောလော၊ အနညပေါသီ သပဒါနစာရီ။
ကုလေ ကုလေ အပ္ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော”တိ။

၁၅၂. **ပဟာယ ပဉ္စာဝရဏာနိ စေတသော၊ ဥပက္ကိလေသေ ဗျပနုဇ္ဇ သဗ္ဗေ။**
အနိဿိတော ဆေတွာ [ဆေတ္ဝာ (သျာ. က.)] **သိနေဟဒေါသံ** [သ္နေဟဒေါသံ (သျာ. က.)] **၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။**

ပဟာယ ပဉ္စာဝရဏာနိ စေတသောတိ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏံ ပဟာယ ပဇဟိတွာ ဝိနောဒေတွာ ဗျန္တီကရိတွာ အနဘာဝံ ဂမေတွာ, ဗျာပါဒနီဝရဏံ။ ထိနမိဒ္ဓနီဝရဏံ။ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စနီဝရဏံ။ ဝိစိကိစ္ဆာနီဝရဏံ ပဟာယ ပဇဟိတွာ ဝိနောဒေတွာ ဗျန္တီကရိတွာ အနဘာဝံ ဂမေတွာ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီတိ – ပဟာယ ပဉ္စာဝရဏာနိ စေတသော။

ဥပက္ကိလေသေ ဗျပနုဇ္ဇ သဗ္ဗေတိ ရာဂေါ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော, ဒေါသော စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော, မောဟော စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော, ကောဓော။ ဥပနာဟော။ပေ။ သဗ္ဗာကုသလာဘိသင်္ခါရာ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသာ။ **ဥပက္ကိလေသေ ဗျပနုဇ္ဇ သဗ္ဗေ**တိ သဗ္ဗေ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသေ ဗျပနုဇ္ဇ ပနုဒိတွာ ပဇဟိတွာ ဝိနောဒေတွာ ဗျန္တီကရိတွာ အနဘာဝံ ဂမေတွာတိ – ဥပက္ကိလေသေ ဗျပနုဇ္ဇ သဗ္ဗေ။

အနိဿိတော ဆေတွာ သိနေဟဒေါသန္တိ။ အနိဿိတောတိ ဒွေ နိဿယာ – တဏှာနိဿယော စ ဒိဋ္ဌိနိဿယော စ။ပေ။ အယံ တဏှာနိဿယော။ပေ။ အယံ ဒိဋ္ဌိနိဿယော။ **သိနေဟော**တိ ဒွေ သ္နေဟာ – တဏှာသ္နေဟော စ ဒိဋ္ဌိသ္နေဟော စ။ပေ။ အယံ တဏှာသ္နေဟော။ပေ။ အယံ ဒိဋ္ဌိသ္နေဟော။ **ဒေါသော**တိ ယော စိတ္တဿ အာဃာတော ပဋိဃာတော ပဋိဃံ ပဋိဝိရောဓော ကောပေါ ပကောပေါ သမ္ပကောပေါ ဒေါသော ပဒေါသော သမ္ပဒေါသော စိတ္တဿ ဗျာပတ္တိ မနောပဒေါသော ကောဓော ကုဇ္ဈနာ ကုဇ္ဈိတတ္တံ ဒေါသော ဒုဿနာ ဒုဿိတတ္တံ ဗျာပတ္တိ ဗျာပဇ္ဇနာ ဗျာပဇ္ဇိတတ္တံ စဏ္ဍိက္ကံ အသုရောပေါ အနတ္တမနတာ စိတ္တဿ ။ **အနိဿိတော ဆေတွာ သိနေဟဒေါသန္တိ** သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော တဏှာသ္နေဟဉ္စ ဒိဋ္ဌိသ္နေဟဉ္စ ဒေါသဉ္စ ဆေတွာ ဥစ္ဆိန္ဒိတွာ သမုစ္ဆိန္ဒိတွာ ပဇဟိတွာ ဝိနောဒေတွာ ဗျန္တီကရိတွာ အနဘာဝံ ဂမေတွာ စက္ခုံ အနိဿိတော, သောတံ အနိဿိတော။ပေ။ ဒိဋ္ဌသုတမုတဝိညာတဗ္ဗေ ဓမ္မေ အနိဿိတော အနလ္လီနော အနုပဂတော အနဇ္ဈောသိတော အနဓိမုတ္တော နိက္ခန္တော နိဿဋော ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိသညုတ္တော ဝိမရိယာဒိကတေန စေတသာ ဝိဟရတီတိ – အနိဿိတော ဆေတွာ သိနေဟဒေါသံ, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော –

“ပဟာယ ပဉ္စာဝရဏာနိ စေတသော၊ ဥပက္ကိလေသေ ဗျပနုဇ္ဇ သဗ္ဗေ။
အနိဿိတော ဆေတွာ သိနေဟဒေါသံ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော”တိ။

၁၅၃. **ဝိပိဋ္ဌိကတွာန သုခံ ဒုခဉ္စ၊ ပုဗ္ဗေဝ စ သောမနဿဒေါမနဿံ။**
လဒ္ဓါနုပေက္ခံ သမထံ ဝိသုဒ္ဓံ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

ဝိပိဋ္ဌိကတ္တတန သုခံ ဒုခဥ္စ, ပုဗ္ဗေဝ စ သောမနဿဒောမနဿ န္တိ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ သုခဿ စ ပဟာနာ ဒုက္ခဿ စ ပဟာနာ ပုဗ္ဗေဝ သောမနဿဒောမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာ အဒုက္ခမသုခံ ဥပေက္ခာသတိပာရိသုဒ္ဓိံ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီတိ – ဝိပိဋ္ဌိကတ္တတန သုခံ ဒုခဥ္စ, ပုဗ္ဗေဝ စ သောမနဿဒောမနဿံ။

လဒ္ဓာနုပေက္ခံ သမထံ ဝိသုဒ္ဓ န္တိ။ **ဥပေက္ခာ**တိ ယာ စတုတ္ထဇ္ဈာနေ ဥပေက္ခာ ဥပေက္ခနာ အဇ္ဈုပေက္ခနာ စိတ္တသမတာ စိတ္တပ္ပဿဒ္ဓတာ [စိတ္တဝိသဋ္ဌတာ (က.) ပဿ မဟာနိ. ၂၀၇] မဇ္ဈတ္တတာ စိတ္တဿ။ **သမထော**တိ ယာ စိတ္တဿ ဌိတိ သဏ္ဌိတိ အဝဋ္ဌိတိ အဝိသာဟာရော [အဝိသံဟာရော (က.) ပဿ ဓ. သ. ၁၁, ၁၅] အဝိက္ခေပေါ အဝိသာဟဋမာနသတာ [အဝိသံဟဋမာနသတာ (က.)] သမထော သမာဓိန္ဒြိယံ သမာဓိဗလံ သမ္မာသမာဓိ; စတုတ္ထဇ္ဈာနေ ဥပေက္ခာ စ သမထော စ သုဒ္ဓါ ဟောန္တိ ဝိသုဒ္ဓါ ပရိယောဒာတာ အနင်္ဂဏာ ဝိဂတူပက္ကိလေသာ မုဒုဘူတာ ကမ္မနိယာ ဌိတာ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တာ။ **လဒ္ဓာနုပေက္ခံ သမထံ ဝိသုဒ္ဓ** န္တိ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ ဥပေက္ခဉ္စ သမထဉ္စ လဒ္ဓာ လဘိတ္ဝာ ဝိန္ဒိတ္ဝာ ပဋိလဘိတ္ဝာတိ – လဒ္ဓာနုပေက္ခံ သမထံ ဝိသုဒ္ဓံ, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ –

> "ဝိပိဋ္ဌိကတ္တတန သုခံ ဒုခဥ္စ၊ ပုဗ္ဗေဝ စ သောမနဿဒောမနဿံ။
> လဒ္ဓာနုပေက္ခံ သမထံ ဝိသုဒ္ဓံ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော"တိ။

၁၅၄. **အာရဒ္ဓဝီရိယော ပရမတ္ထပတ္တိယာ၊ အလီနစိတ္တော အကုသီတဝုတ္တိ။**
ဒဠ္ဟနိက္ကမော ထာမဗလူပပန္နော၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

အာရဒ္ဓဝီရိယော ပရမတ္ထပတ္တိယာတိ ပရမတ္ထံ ဝုစ္စတိ အမတံ နိဗ္ဗာနံ။ ယော သော သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော သဗ္ဗူပဓိပဋိနိဿဂ္ဂေါ တဏှက္ခယော ဝိရာဂေါ နိရောဓော နိဗ္ဗာနံ။ ပရမတ္ထဿ ပတ္တိယာ လာဘာယ ပဋိလာဘာယ အဓိဂမာယ ဖဿနာယ သစ္ဆိကိရိယာယ အာရဒ္ဓဝီရိယော ဝိဟရတိ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ သမ္ပဒာယ ထာမဝါ [ထာမသာ (က.)] ဒဠှပရက္ကမော အနိက္ခိတ္တဓုရော ကုသလေသု ဓမ္မေသူတိ – အာရဒ္ဓဝီရိယော ပရမတ္ထပတ္တိယာ။

အလီနစိတ္တော အကုသီတဝုတ္တီတိ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ အနုပ္ပန္နာနံ ပာပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အနုပ္ပါဒာယ ဆန္ဒံ ဇနေတိ ဝါယမတိ ဝီရိယံ အာရဘတိ စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ ပဒဟတိ, ဥပ္ပန္နာနံ ပာပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ။ပေ.။ အနုပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပ္ပါဒာယ။ပေ.။ ဥပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဌိတိယာ အသမ္မောသာယ ဘိယျောဘာဝာယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပါရိပူရိယာ [ဘာဝနာပါရိပူရိယာ (သျာ.)] ဆန္ဒံ ဇနေတိ ဝါယမတိ ဝီရိယံ အာရဘတိ စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ ပဒဟတီတိ – ဧဝံ အလီနစိတ္တော အကုသီတဝုတ္တိ။

အထ ဝါ, "ကာမံ တစော စ နှာရု စ အဋ္ဌိ စ အဝသိဿတု [အဝသုဿတု (သျာ.) မ. နိ. ၂.၁၈၄; သံ. နိ. ၂.၂၂ ပဿိတဗ္ဗံ], သရီရေ ဥပသုဿတု မံသလောဟိတံ, ယံ တံ ပုရိသထာမေန ပုရိသဗလေန ပုရိသဝီရိယေန ပုရိသပရက္ကမေန ပတ္တဗ္ဗံ န တံ အပာပုဏိတ္ဝာ ဝီရိယဿ သဏ္ဌာနံ [ဝီရိယဿ ဌာနံ (သျာ.)] ဘဝိဿတီ"တိ စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ ပဒဟတိ။ ဧဝမ္ပိ အလီနစိတ္တော အကုသီတဝုတ္တိ။

> နာသိဿံ န ပိဝိဿာမိ၊ ဝိဟာရတော န နိက္ခမေ။
> နပိ ပဿံ နိပါတေဿံ၊ တဏှာသလ္လေ အနူဟတေတိ။

စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ ပဒဟတိ။ ဧဝမ္ပိ အလီနစိတ္တော အကုသီတဝုတ္တိ။

"န တာဝါဟံ ဣမံ ပလ္လင်္ကံ ဘိန္ဒိဿာမိ ယာဝ မေ န အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိဿတီ"တိ စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ ပဒဟတိ။ ဧဝမ္ပိ အလီနစိတ္တော အကုသီတဝုတ္တိ။

"န တာဝါဟံ ဣမမှာ အာသနာ ဝုဋ္ဌဟိဿာမိ ယာဝ မေ န အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိဿတီ"တိ စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ ပဒဟတိ။ ဧဝမ္ပိ အလီနစိတ္တော အကုသီတဝုတ္တိ။

“န တာတဟံ ဣမမ္ဟာ စင္ကမာ ၪြရောဟိဿာမိ။ပေ.။ ဝိဟာရာ နိက္ခမိဿာမိ။ အမုယောက နိက္ခမိဿာမိ။ ဟာသာအ နိက္ခမိဿာမိ။ ဟမ္မိယာ နိက္ခမိဿာမိ။ ဂုဟာယ နိက္ခမိဿာမိ။ လေဏာ နိက္ခမိဿာမိ။ ကုဋိယာ နိက္ခမိဿာမိ။ ကူဋာကရာ နိက္ခမိဿာမိ။ အဋ္ဋာ နိက္ခမိဿာမိ။ မာဠာ နိက္ခမိဿာမိ။ ဥဒ္ဒဏ္ဍာ နိက္ခမိဿာမိ ။ ဥပဋ္ဌာနသာလာယ နိက္ခမိဿာမိ။ မဏ္ဍပာ နိက္ခမိဿာမိ။ ရုက္ခမူလာ နိက္ခမိဿာမိ ယာဝ မေ န အနုပာအယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိဿတီ”တိ စိတ္တံ ပဂ္ဂဏ္ဟာတိ ပဒဟတိ။ ဧဝမ္ပိ အလီနစိတ္တော အကုသီတဝုတ္တိ။

“ဣမသ္မိံယေဝ ပုဗ္ဗဏှသမယေ [ပုဗ္ဗဏှသမယံ (က.) မဟာနိ. ၁၇] အရိယဓမ္မံ အာဟရိဿာမိ သမာဟရိဿာမိ အဓိဂစ္ဆိဿာမိ ဖဿယိဿာမိ သစ္ဆိကရိဿာမီ”တိ စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ ပဒဟတိ။ ဧဝမ္ပိ အလီနစိတ္တော အကုသီတဝုတ္တိ။ ဣမသ္မိံယေဝ မဇ္ဈန္ဟိကသမယေ။ပေ.။ သာယန္ဟသမယေ ။ပေ.။ ပုရေဘတ္တံ။ ပစ္ဆာဘတ္တံ။ ပုရိမယာမံ။ မဇ္ဈိမယာမံ။ ပစ္ဆိမယာမံ။ ကာဠေ။ ဇုဏ္ဟေ။ ဝဿေ။ ဟေမန္တေ ။ ဂိမ္ဟေ။ ပုရိမေ ဝယောခန္ဓေ။ မဇ္ဈိမေ ဝယောခန္ဓေ။ ပစ္ဆိမေ ဝယောခန္ဓေ အရိယဓမ္မံ အာဟရိဿာမိ သမာဟရိဿာမိ အဓိဂစ္ဆိဿာမိ ဖဿယိဿာမိ သစ္ဆိကရိဿာမီတိ စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ ပဒဟတိ။ ဧဝမ္ပိ အလီနစိတ္တော အကုသီတဝုတ္တိ။

ဒဠှနိက္ကမော ထာမဗလူပပန္နော တိ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေ ဒဠှသမာအနော အဟောသိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု အဝဋ္ဌိတသမာအနော ကာယသုစရိတေ ဝစီသုစရိတေ မနောသုစရိတေ အနသံဝိဘာဂေ သီလသမာအနေ ဥပောသထုပတသေ မတ္တေယ္ယတာယ [မေတ္တေယ္ယတာယ (သျာ. က.) မောဂ္ဂလ္လာနဗျာကရဏေ ၄.၃၉ သုတ္တံ ၪြလော ကေတဗ္ဗံ] ပေတ္တေယ္ယတာယ သာမညတာယ ဗ္ရဟ္မညတာယ ကုလေဇေဋ္ဌာပစာယိတာယ အညတရညတရေသု အဓိကုသလေသု ဓမ္မေသူတိ – ဒဠှနိက္ကမော။ **ထာမဗလူပပန္နော** တိ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေ ထာမေန စ ဗလေန စ ဝီရိယေန စ ပရက္ကမေန စ ပညာယ စ ဥပေတော ဟောတိ သမုပေတော ဥပာဂတော သမုပာဂတော ဥပပန္နော သမုပပန္နော သမန္နာဂတောတိ – ဒဠှနိက္ကမော ထာမဗလူပပန္နော, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေ –

> “အာရဒ္ဓဝီရိယော ပရမတ္ထပတ္တိယာ၊ အလီနစိတ္တော အကုသီတဝုတ္တိ။
> ဒဠှနိက္ကမော ထာမဗလူပပန္နော၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော”တိ။

၁၅၅.ပဋိသလ္လာနံ ဈာနမရိဉ္စမာနော၊ ဓမ္မေသု နိစ္စံ အနုဓမ္မစာရီ။
အာဒီနဝံ သမ္မသိတာ ဘဝေသု၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

ပဋိသလ္လာနံ ဈာနမရိဉ္စမာနော တိ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေ ပဋိသလ္လာနာရာမော ဟောတိ ပဋိသလ္လာနရတော အဇ္ဈတ္တံ စေတောသမထမနုယုတ္တော အနိရာကတဇ္ဈာနော ဝိပဿနာယ သမန္နာဂတော ဗ္ရူဟေတာ သုညာကာရံ ဈာယီ ဈာနရတော ဧကတ္တမနုယုတ္တော သဒတ္ထဂရုကောတိ ပဋိသလ္လာနံ။ **ဈာနမရိဉ္စမာနော** တိ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေ ဒွီဟိ ကာရဏေဟိ ဈာနံ န ရိဉ္စတိ – အနုပ္ပန္နဿ ဝာ ပဌမဿ ဈာနဿ ဥပ္ပာအယ ယုတ္တော ပယုတ္တော သံယုတ္တော အာယုတ္တော သမာယုတ္တော, အနုပ္ပန္နဿ ဝာ ဒုတိယဿ ဈာနဿ။ပေ.။ အနုပ္ပန္နဿ ဝာ တတိယဿ ဈာနဿ။ အနုပ္ပန္နဿ ဝာ စတုတ္ထဿ ဈာနဿ ဥပ္ပာအယ ယုတ္တော ပယုတ္တော သံယုတ္တော အာယုတ္တော သမာယုတ္တောတိ – ဧဝမ္ပိ ဈာနံ န ရိဉ္စတိ။

အထ ဝာ, ဥပ္ပန္နံ ဝာ ပဌမံ ဈာနံ အာသေဝတိ ဘာဝေတိ ဗဟုလီကရောတိ, ဥပ္ပန္နံ ဝာ ဒုတိယံ ဈာနံ။ပေ.။ ဥပ္ပန္နံ ဝာ တတိယံ ဈာနံ။ ဥပ္ပန္နံ ဝာ စတုတ္ထံ ဈာနံ အာသေဝတိ ဘာဝေတိ ဗဟုလီကရောတိ။ ဧဝမ္ပိ ဈာနံ န ရိဉ္စတီတိ – ပဋိသလ္လာနံ ဈာနမရိဉ္စမာနော။

ဓမ္မေသု နိစ္စံ အနုဓမ္မစာရီ တိ ဓမ္မာ ဝုစ္စန္တိ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ။ပေ.။ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ။ ကတမေ အနုဓမ္မာ? သမ္မာပဋိပဒာ အပစ္စနီကပဋိပဒာ အန္ဝတ္ထပဋိပဒာ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပဒာ သီလေသု ပရိပူရကာရိတာ ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒ္ဝာရတာ ဘောဇနေ မတ္တညုတာ ဇာဂရိယာနုယောဂေါ သတိသမ္ပဇညံ – ဣမေ ဝုစ္စန္တိ အနုဓမ္မာ။ **ဓမ္မေသု နိစ္စံ အနုဓမ္မစာရီ**တိ ဓမ္မေသု နိစ္စကာလံ ဓုဝကာလံ သတတံ သမိတံ အဗောကိဏ္ဏံ ပေါင္ခါနုပေါင္ခံ ဥဒကူမိကဇာတံ [ဥဒကုမ္မိဇာတံ (သျာ.), ဥဒကုမ္မိကဇာတံ (က.)]

အဝီစိသန္တတိသဟိတံ ဖဿိတံ ပုရေဘတ္တံ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပုရိမယာမံ မဇ္ဈိမယာမံ ပစ္ဆိမယာမံ ကာဠေ ဇုဏှေ ဝဿေ ဟေမန္တေ ဂိမှေ ပုရိမေ ဝယောခန္ဓေ မဇ္ဈိမေ ဝယောခန္ဓေ ပစ္ဆိမေ ဝယောခန္ဓေ စရတိ ဝိဟရတိ ဣရိယတိ ဝတ္တေတိ ပါလေတိ ယပေတိ ယာပေတီတိ – ဓမ္မေသု နိစ္စံ အနုဓမ္မစာရီ။

အာဒီနဝံ သမ္မသိတာ ဘဝေသူ တိ “သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ”တိ အာဒီနဝံ သမ္မသိတာ ဘဝေသု, “သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခာ”တိ။ပေ.။ “သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာ”တိ။ပေ.။ “ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ, သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ”န္တိ အာဒီနဝံ သမ္မသိတာ ဘဝေသူတိ – အာဒီနဝံ သမ္မသိတာ ဘဝေသု, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ –

“ပဋိသလ္လာနံ ဈာနမရိဉ္စမာနော, ဓမ္မေသု နိစ္စံ အနုဓမ္မစာရီ။
အာဒီနဝံ သမ္မသိတာ ဘဝေသု, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော”တိ။

၁၅၆. **တဏှက္ခယံ ပတ္ထယမပ္ပမတ္တော, အနေဠမူဂေါ** [အနေလမူဂေါ (သျာ. က.)] **သုတဝါ သတီမာ။**
သင်္ခါတဓမ္မော နိယတော ပဓာနဝါ, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

တဏှက္ခယံ ပတ္ထယမပ္ပမတ္တော တိ။ **တဏှာ**တိ ရူပတဏှာ။ပေ.။ ဓမ္မတဏှာ။ **တဏှက္ခယ** န္တိ ရာဂက္ခယံ ဒောသက္ခယံ မောဟက္ခယံ ဂတိက္ခယံ ဥပပတ္တိက္ခယံ ပဋိသန္ဓိက္ခယံ ဘဝက္ခယံ သံသာရက္ခယံ ဝဋ္ဋက္ခယံ ပတ္ထယန္တော ဣစ္ဆန္တော သာဒိယန္တော ပိဟယန္တော အဘိဇပ္ပန္တောတိ – တဏှက္ခယံ ပတ္ထယံ။ **အပ္ပမတ္တော**တိ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ သက္ကစ္စကာရီ သာတစ္စကာရီ။ပေ.။ အပ္ပမာဒော ကုသလေသု ဓမ္မေသူတိ – တဏှက္ခယံ ပတ္ထယမပ္ပမတ္တော။

အနေဠမူဂေါ သုတဝါ သတီမာတိ။ **အနေဠမူဂေါ**တိ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ ပဏ္ဍိတော ပညဝါ ဗုဒ္ဓိမာ ဉာဏီ ဝိဘာဝီ မေဓာဝီ။ **သုတဝါ**တိ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဗဟုဿုတော ဟောတိ သုတဓရော သုတသန္နိစယော။ ယေ တေ ဓမ္မာ အာဒိကလျာဏာ မဇ္ဈေကလျာဏာ ပရိယောသာနကလျာဏာ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ အဘိဝဒန္တိ, တထာရူပဿ ဓမ္မာ ဗဟုဿုတာ ဟောန္တိ ဓာတာ ဝစသာ ပရိစိတာ မနသာနုပေက္ခိတာ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ။ **သတီမာ**တိ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ သတိမာ ဟောတိ ပရမေန သတိနေပက္ကေန သမန္နာဂတော စိရကတမ္ပိ စိရဘာသိတမ္ပိ သရိတာ အနုဿရိတာတိ – အနေဠမူဂေါ သုတဝါ သတီမာ။

သင်္ခါတဓမ္မော နိယတော ပဓာနဝါ တိ သင်္ခါတဓမ္မော ဝုစ္စတိ ဉာဏံ။ ယာ ပညာ ပဇာနနာ။ပေ.။ အမောဟော ဓမ္မဝိစယော သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ **သင်္ခါတဓမ္မော** တိ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ သင်္ခါတဓမ္မော ဉာတဓမ္မော တုလိတဓမ္မော တီရိတဓမ္မော ဝိဘူတဓမ္မော ဝိဘာဝိတဓမ္မော “သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ”တိ သင်္ခါတဓမ္မော။ပေ.။ “ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ”န္တိ သင်္ခါတဓမ္မော ဉာတဓမ္မော တုလိတဓမ္မော တီရိတဓမ္မော ဝိဘူတဓမ္မော ဝိဘာဝိတဓမ္မော။ အထ ဝါ, တဿ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓဿ ခန္ဓာ သင်္ခိတ္တာ ဓာတုယော သင်္ခိတ္တာ အာယတနာနိ သင်္ခိတ္တာနိ ဂတိယော သင်္ခိတ္တာ ဥပပတ္တိယော သင်္ခိတ္တာ ပဋိသန္ဓိယော သင်္ခိတ္တာ ဘဝါ သင်္ခိတ္တာ သံသာရာ သင်္ခိတ္တာ ဝဋ္ဋာ သင်္ခိတ္တာ။ အထ ဝါ, သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ ခန္ဓပရိယန္တေ ဌိတော ဓာတုပရိယန္တေ ဌိတော အာယတနပရိယန္တေ ဌိတော ဂတိပရိယန္တေ ဌိတော ဥပပတ္တိပရိယန္တေ ဌိတော ပဋိသန္ဓိပရိယန္တေ ဌိတော ဘဝပရိယန္တေ ဌိတော သံသာရပရိယန္တေ ဌိတော ဝဋ္ဋပရိယန္တေ ဌိတော သင်္ခါရပရိယန္တေ ဌိတော အန္တိမဘဝေ [အန္တိမေ ဘဝေ (က.) စူဠနိ. မေတ္တဂူမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသ ၂၈] ဌိတော အန္တိမသမုဿယေ ဌိတော အန္တိမဒေဟဓရော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ။

တဿာယံ ပစ္ဆိမကော ဘဝေါ, စရိမောယံ သမုဿယော။
ဇာတိမရဏသံသာရော [ဇာတိဇရာမရဏသံသာရော (သျာ.) ဝေမိဒိသေသု ဌာနေသု] ၊ နတ္ထိ တဿ ပုနဗ္ဘဝေါတိ။

တံကာရဏာ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ သင်္ခါတဓမ္မော။ **နိယတော**တိ နိယာမာ ဝုစ္စန္တိ စတ္တာရော အရိယမဂ္ဂါ။ စတူဟိ အရိယမဂ္ဂေဟိ သမန္နာဂတောတိ နိယတော။ နိယာမံ ပတ္တော သမ္ပတ္တော အဓိဂတော ဖဿိတော သစ္ဆိက

တော ပတ္တော နိယာမံ။ **ပဓာနဝါ**တိ ပဓာနံ ဝုစ္စတိ ဝီရိယံ။ သော စေတသော ဝီရိယာရမ္ဘော နိက္ကမော ပရက္ကမော ဥယျာမော ဝါယာမော ဥဿာဟော ဥဿောဠှီ ထာမော ဓိတိ အသိထိလပရက္ကမော အနိက္ခိတ္တစ္ဆန္ဒတာ အနိက္ခိတ္တဓုရတာ ဓုရသမ္ပဂ္ဂဟော ဝီရိယံ ဝီရိယိန္ဒြိယံ ဝီရိယဗလံ သမ္မာဝါယာမော။ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော ဣမိနာ ပဓာနေန ဥပေတော သမုပေတော ဥပါဂတော သမုပါဂတော ဥပပန္နော သမုပပန္နော သမန္နာဂတော။ တသ္မာ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော ပဓာနဝါတိ – သင်္ခါတဓမ္မော နိယတော ပဓာနဝါ, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော –

> “တဏှက္ခယံ ပတ္ထယမပ္ပမတ္တော၊ အနေဠမူဂော သုတဝါ သတီမာ။
> သင်္ခါတဓမ္မော နိယတော ပဓာနဝါ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော”တိ။

၁၅၇. **သီဟောဝ သဒ္ဒေသု အသန္တသန္တော၊ ဝါတောဝ ဇာလမှိ အသဇ္ဇမာနော။**
ပဒုမံဝ တောယေန အလိမ္ပမာနော [အလိပ္ပမာနော၊ သု. နိ. ၇၁] ၊ **ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။**

သီဟောဝ သဒ္ဒေသု အသန္တသန္တောတိ ယထာ သီဟော မိဂရာဇာ သဒ္ဒေသု အသန္တာသီ အပရိသန္တာသီ အနုတ္ရာသီ အနုဗ္ဗိဂ္ဂော အနုဿင်္ကီ [အနုဿုကီ (သျာ.)] အနုတ္ရာသော အဘီရူ အစ္ဆမ္ဘီ အနုတ္ရာသီ အပလာယီ, ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓောပိ သဒ္ဒေသု အသန္တာသီ အပရိသန္တာသီ အနုတ္ရာသီ အနုဗ္ဗိဂ္ဂော အနုဿင်္ကီ အနုတ္ရာသော အဘီရူ အစ္ဆမ္ဘီ အနုတ္ရာသီ အပလာယီ ပဟီနဘယဘေရဝေါ ဝိဂတလောမဟံသော ဝိဟရတီတိ – သီဟောဝ သဒ္ဒေသု အသန္တသန္တော။

ဝါတောဝ ဇာလမှိ အသဇ္ဇမာနောတိ။ **ဝါတော**တိ ပုရတ္ထိမာ ဝါတာ ပစ္ဆိမာ ဝါတာ ဥတ္တရာ ဝါတာ ဒက္ခိဏာ ဝါတာ သရဇာ ဝါတာ အရဇာ ဝါတာ သီတာ ဝါတာ ဥဏှာ ဝါတာ ပရိတ္တာ ဝါတာ အဓိမတ္တာ ဝါတာ ဝေရမ္ဘဝါတာ ပက္ခဝါတာ [ပက္ခိဝါတာ (သျာ.) စူဠနိ. ဥပသီဝမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသ ၄၃, ခဂ္ဂဝိသာဏသုတ္တနိဒ္ဒေသ ၁၃၈ နတ္ထိ ဟဋ္ဌနာနတ္တံ] သုပဏ္ဏဝါတာ တာလပဏ္ဏဝါတာ ဝိဓူပနဝါတာ။ ဇာလံ ဝုစ္စတိ သုတ္တဇာလံ။ ယထာ ဝါတော ဇာလမှိ န သဇ္ဇတိ န ဂဏှာတိ န ဗဇ္ဈတိ န ပလိဗုဇ္ဈတိ, ဧဝမေဝ ဒွေ ဇာလာ – တဏှာဇာလဉ္စ ဒိဋ္ဌိဇာလဉ္စ။ပေ.။ ဣဒံ တဏှာဇာလံ။ပေ.။ ဣဒံ ဒိဋ္ဌိဇာလံ။ တဿ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓဿ တဏှာဇာလံ ပဟီနံ ဒိဋ္ဌိဇာလံ ပဋိနိဿဋ္ဌံ, တဏှာဇာလဿ ပဟီနတ္တာ ဒိဋ္ဌိဇာလဿ ပဋိနိဿဋ္ဌတ္တာ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော ရူပေ န သဇ္ဇတိ သဒ္ဒေ န သဇ္ဇတိ။ပေ.။ ဒိဋ္ဌသုတမုတဝိညာတဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု န သဇ္ဇတိ န ဂဏှာတိ န ဗဇ္ဈတိ န ပလိဗုဇ္ဈတိ နိက္ခန္တော နိဿဋော ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိသညုတ္တော ဝိမရိယာဒိကတေန စေတသာ ဝိဟရတီတိ – ဝါတောဝ ဇာလမှိ အသဇ္ဇမာနော။

ပဒုမံဝ တောယေန အလိမ္ပမာနောတိ ပဒုမံ ဝုစ္စတိ ပဒုမပုပ္ဖံ။ တောယံ ဝုစ္စတိ ဥဒကံ။ ယထာ ပဒုမပုပ္ဖံ တောယေန န လိမ္ပတိ န ပလိမ္ပတိ န ဥပလိမ္ပတိ, အလိတ္တံ အပလိတ္တံ အနုပလိတ္တံ, ဧဝမေဝ ဒွေ လေပါ – တဏှာလေပေါ စ ဒိဋ္ဌိလေပေါ စ။ပေ.။ အယံ တဏှာလေပေါ။ပေ.။ အယံ ဒိဋ္ဌိလေပေါ။ တဿ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓဿ တဏှာလေပေါ ပဟီနော, ဒိဋ္ဌိလေပေါ ပဋိနိဿဋ္ဌော။ တဏှာလေပဿ ပဟီနတ္တာ ဒိဋ္ဌိလေပဿ ပဋိနိဿဋ္ဌတ္တာ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော ရူပေ န လိမ္ပတိ သဒ္ဒေ န လိမ္ပတိ။ပေ.။ ဒိဋ္ဌသုတမုတဝိညာတဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု န လိမ္ပတိ န ပလိမ္ပတိ န ဥပလိမ္ပတိ, အလိတ္တော အပလိတ္တော အနုပလိတ္တော နိက္ခန္တော နိဿဋော ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိသညုတ္တော ဝိမရိယာဒိကတေန စေတသာ ဝိဟရတီတိ – ပဒုမံဝ တောယေန အလိမ္ပမာနော, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော –

> “သီဟောဝ သဒ္ဒေသု အသန္တသန္တော၊ ဝါတောဝ ဇာလမှိ အသဇ္ဇမာနော။
> ပဒုမံဝ တောယေန အလိမ္ပမာနော၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော”တိ။

၁၅၈. **သီဟော ယထာ ဒါဌဗလီ ပသယှ၊ ရာဇာ မိဂါနံ အဘိဘုယျ စာရီ။**
သေဝေထ ပန္တာနိ သေနာသနာနိ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

သီဟော ယထာ အဠ္ဌဗလီ ပသယှ္ဟ, ရာဇာ မိဂနံ အဘိဘုယျ စာရီ တိ ယထာ သီဟော မိဂရာဇာ အဋ္ဌဗလီ အဋ္ဌာဝုဓော သဗ္ဗေ တိရစ္ဆာနဂတေ ဟဏ္တေ အဘိဘုယျ အဘိဘဝိတွာ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ပရိယာဒိယိတွာ မဒ္ဒိတွာ စရတိ ဝိဟရတိ ဣရိယတိ ဝတ္တေတိ ပါလေတိ ယပေတိ ယာပေတိ, ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေပိ ပညာဗလီ ပညာဝုဓော သဗ္ဗပါဏဘူတေ ပုဂ္ဂလေ ပညာယ အဘိဘုယျ အဘိဘဝိတွာ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ပရိယာဒိယိတွာ မဒ္ဒိတွာ စရတိ ဝိဟရတိ ဣရိယတိ ဝတ္တေတိ ပါလေတိ ယပေတိ ယာပေတီတိ – သီဟော ယထာ အဋ္ဌဗလီ ပသယှ္ဟ, ရာဇာ မိဂနံ အဘိဘုယျ စာရီ။

သေဝေထ ပန္တာနိ သေနာသနာနီ တိ ယထာ သီဟော မိဂရာဇာ အရညဝနမဇ္ဈောဂဟေတွာ စရတိ ဝိဟရတိ ဣရိယတိ ဝတ္တေတိ ပါလေတိ ယပေတိ ယာပေတိ, ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓောပိ အရညဝနပတ္ထာနိ ပန္တာနိ သေနာသနာနိ ပဋိသေဝတိ အပ္ပသဒ္ဒာနိ အပ္ပနိဂ္ဃောသာနိ ဝိဇနဝါတာနိ မနုဿရာဟဿေယျကာနိ ပဋိသလ္လာနသာရုပ္ပာနိ။ သော ဧကော ဂစ္ဆတိ ဧကော တိဋ္ဌတိ ဧကော နိသီဒတိ ဧကော သေယျံ ကပ္ပေတိ ဧကော ကမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသတိ ဧကော ပဋိက္ကမတိ ဧကော ရဟော နိသီဒတိ ဧကော စင်္ကမံ အဓိဋ္ဌာတိ ဧကော စရတိ ဝိဟရတိ ဣရိယတိ ဝတ္တေတိ ပါလေတိ ယပေတိ ယာပေတီတိ – သေဝေထ ပန္တာနိ သေနာသနာနိ, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ –

> “သီဟော ယထာ အဋ္ဌဗလီ ပသယှ္ဟ၊ ရာဇာ မိဂနံ အဘိဘုယျ စာရီ။
> သေဝေထ ပန္တာနိ သေနာသနာနိ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော”တိ။

၁၅၉.မေတ္တံ ဥပေက္ခံ ကရုဏံ ဝိမုတ္တိံ၊ အာသေဝမာနော မုဒိတဉ္စ ကာလေ။
သဗ္ဗေန လောကေန အဝိရုဇ္ဈမာနော၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

မေတ္တံ ဥပေက္ခံ ကရုဏံ ဝိမုတ္တိံ, အာသေဝမာနော မုဒိတဉ္စ ကာလေ တိ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတွာ ဝိဟရတိ တထာ ဒုတိယံ တထာ တတိယံ တထာ စတုတ္ထံ, ဣတိ ဥဒ္ဓမဓော တိရိယံ သဗ္ဗဓိ သဗ္ဗတ္တတာယ သဗ္ဗာဝန္တံ လောကံ မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာပဇ္ဇေန ဖရိတွာ ဝိဟရတိ; ကရုဏာသဟဂတေန စေတသာ။ပေ.။ မုဒိတာသဟဂတေန စေတသာ။ပေ.။ ဥပေက္ခာသဟဂတေန စေတသာ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာပဇ္ဇေန ဖရိတွာ ဝိဟရတီတိ – မေတ္တံ ဥပေက္ခံ ကရုဏံ ဝိမုတ္တိံ, အာသေဝမာနော မုဒိတဉ္စ ကာလေ။

သဗ္ဗေန လောကေန အဝိရုဇ္ဈမာနော တိ မေတ္တာယ ဘာဝိတတ္တာ ယေ ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ သတ္တာ တေ အပ္ပဋိကူလာ ဟောန္တိ, ယေ ပစ္ဆိမာယ ဒိသာယ သတ္တာ။ပေ.။ ယေ ဥတ္တရာယ ဒိသာယ သတ္တာ။ ယေ ဒက္ခိဏာယ ဒိသာယ သတ္တာ။ ယေ ပုရတ္ထိမာယ အနုဒိသာယ သတ္တာ။ ယေ ပစ္ဆိမာယ အနုဒိသာယ သတ္တာ။ ယေ ဥတ္တရာယ အနုဒိသာယ သတ္တာ။ ယေ ဒက္ခိဏာယ အနုဒိသာယ သတ္တာ။ ယေ ဟေဋ္ဌိမာယ [အဓောဂမာယ (သျာ.)] ဒိသာယ သတ္တာ။ ယေ ဥပရိမာယ ဒိသာယ သတ္တာ။ ယေ ဒသသု ဒိသာသု သတ္တာ တေ အပ္ပဋိကူလာ ဟောန္တိ။ ကရုဏာယ ဘာဝိတတ္တာ။ မုဒိတာယ ဘာဝိတတ္တာ။ ဥပေက္ခာယ ဘာဝိတတ္တာ ယေ ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ သတ္တာ။ပေ.။ ယေ ဒသသု ဒိသာသု သတ္တာ တေ အပ္ပဋိကူလာ ဟောန္တိ။ **သဗ္ဗေန လောကေန အဝိရုဇ္ဈမာနော** တိ သဗ္ဗေန လောကေန အဝိရုဇ္ဈမာနော, အပ္ပဋိဝိရုဇ္ဈမာနော အနာဃာတိယမာနော [အဃဋ္ဋိယမာနော (သျာ.)] အပ္ပဋိဟညမာနောတိ – သဗ္ဗေန လောကေန အဝိရုဇ္ဈမာနော, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ –

> “မေတ္တံ ဥပေက္ခံ ကရုဏံ ဝိမုတ္တိံ၊ အာသေဝမာနော မုဒိတဉ္စ ကာလေ။
> သဗ္ဗေန လောကေန အဝိရုဇ္ဈမာနော၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော”တိ။

၁၆၀.ရာဂဉ္စ ဒောသဉ္စ ပဟာယ မောဟံ၊ သန္ဒာလယိတွာန သံယောဇနာနိ [သံယောဇနာနိ (က.)] ။
အသန္တသံ ဇီဝိတသင်္ခယမှိ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

ရာဂဉ္စ ဒောသဉ္စ ပဟာယ မောဟ န္တိ။ **ရာဂေါ**တိ ယော ရာဂေါ သာရာဂေါ။ပေ.။ အဘိဇ္ဈာ လောဘော အကုသလမူလံ။ **ဒေါသော**တိ ယော စိတ္တဿ အာဃာတော။ပေ.။ စဏ္ဍိက္ကံ အသုရောပေါ အနတ္တမနတာ စိတ္တဿ။ **မောဟော**တိ ဒုက္ခေ အညာဏံ။ပေ.။ အဝိဇ္ဇာလင်္ဂီ မောဟော အကုသလမူလံ။ **ရာဂဉ္စ ဒောသဉ္စ ပဟာယ မောဟ** န္တိ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ ရာဂဉ္စ ဒောသဉ္စ မောဟဉ္စ ပဟာယ ပဇဟိတွာ ဝိနောဒေတွာ ဗျန္တီကရိတွာ အနဘာဝံ ဂမေတွာတိ – ရာဂဉ္စ ဒောသဉ္စ ပဟာယ မောဟံ။

သန္ဒာလယိတွာန သံယောဇနာနိ တိ။ ဒသ သံယောဇနာနိ – ကာမရာဂသံယောဇနံ ပဋိဃသံယောဇနံ။ပေ.။ အဝိဇ္ဇာသံယောဇနံ။ **သန္ဒာလယိတွာန သံယောဇနာနိ** တိ ဒသ သံယောဇနာနိ သန္ဒာလယိတွာ ပဒာလယိတွာ သမ္ပဒာလယိတွာ ပဇဟိတွာ ဝိနောဒေတွာ ဗျန္တီကရိတွာ အနဘာဝံ ဂမေတွာတိ – သန္ဒာလယိတွာန သံယောဇနာနိ။

အသန္တသံ ဇီဝိတသင်္ခယမှိ တိ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဇီဝိတပရိယောသာနေ အသန္တာသီ အနုတ္တာသီ အနုဗ္ဗိဂ္ဂေါ အနုဿင်္ကီ အနုတ္ရာသော အဘီရူ အစ္ဆမ္ဘီ အနုတ္တာသီ အပလာယီ ပဟီနဘယဘေရဝေါ ဝိဂတလောမဟံသော ဝိဟရတီတိ – အသန္တသံ ဇီဝိတသင်္ခယမှိ, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ –

> “ရာဂဉ္စ ဒောသဉ္စ ပဟာယ မောဟံ၊ သန္ဒာလယိတွာန သံယောဇနာနိ။
> အသန္တသံ ဇီဝိတသင်္ခယမှိ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော”တိ။

၁၆၁. **ဘဇန္တိ သေဝန္တိ စ ကာရဏတ္ထာ၊ နိက္ကာရဏာ ဒုလ္လဘာ အဇ္ဇ မိတ္တာ။**
အတ္တတ္ထပညာ [အတ္တဋ္ဌပညာ (က.)] **အသုစီ မနုဿာ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။**

ဘဇန္တိ သေဝန္တိ စ ကာရဏတ္ထာ တိ အတ္တတ္ထကာရဏာ ပရတ္ထကာရဏာ ဥဘယတ္ထကာရဏာ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကတ္ထကာရဏာ သမ္ပရာယိကတ္ထကာရဏာ ပရမတ္ထကာရဏာ ဘဇန္တိ သမ္ဘဇန္တိ သေဝန္တိ နိသေဝန္တိ သံသေဝန္တိ ပဋိသေဝန္တီတိ – ဘဇန္တိ သေဝန္တိ စ ကာရဏတ္ထာ။

နိက္ကာရဏာ ဒုလ္လဘာ အဇ္ဇ မိတ္တာ တိ ဒွေ မိတ္တာ – အဂါရိကမိတ္တော စ အနာဂါရိကမိတ္တော စ။ပေ.။ အယံ အဂါရိကမိတ္တော။ပေ.။ အယံ အနာဂါရိကမိတ္တော။ **နိက္ကာရဏာ ဒုလ္လဘာ အဇ္ဇ မိတ္တာ** တိ ဣမေ ဒွေ မိတ္တာ အကာရဏာ နိက္ကာရဏာ အဟေတူ အပ္ပစ္စယာ ဒုလ္လဘာ (ဒုလ္လဒ္ဓါ သုဒုလ္လဒ္ဓါ) [( ) နတ္ထိ သျာ. ပေါတ္ထကေ] တိ – နိက္ကာရဏာ ဒုလ္လဘာ အဇ္ဇ မိတ္တာ။

အတ္တတ္ထပညာ အသုစီ မနုဿာ တိ။ **အတ္တတ္ထပညာ** တိ အတ္တနော အတ္ထာယ အတ္တနော ဟေတု အတ္တနော ပစ္စယာ အတ္တနော ကာရဏာ ဘဇန္တိ သမ္ဘဇန္တိ သေဝန္တိ နိသေဝန္တိ သံသေဝန္တိ ပဋိသေဝန္တိ အာစရန္တိ သမာစရန္တိ ပယိရုပာသန္တိ ပရိပုစ္ဆန္တိ ပရိပဉ္ဟန္တီတိ – အတ္တတ္ထပညာ။ **အသုစီ မနုဿာ** တိ အသုစိနာ ကာယကမ္မေန သမန္နာဂတာတိ အသုစီ မနုဿာ, အသုစိနာ ဝစီကမ္မေန သမန္နာဂတာတိ အသုစီ မနုဿာ, အသုစိနာ မနောကမ္မေန သမန္နာဂတာတိ အသုစီ မနုဿာ, အသုစိနာ ပာဏာတိပာတေန။ပေ.။ အသုစိနာ အဒိန္နာဒာနေန။ အသုစိနာ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရေန။ အသုစိနာ မုသာဝါဒေန။ အသုစိယာ ပိသုဏာယ ဝါစာယ သမန္နာဂတာ။ အသုစိယာ ဖရုသာယ ဝါစာယ သမန္နာဂတာ။ အသုစိနာ သမ္ဖပ္ပလာပေန သမန္နာဂတာ။ အသုစိယာ အဘိဇ္ဈာယ သမန္နာဂတာ။ အသုစိနာ ဗျာပာဒေန သမန္နာဂတာတိ အသုစီ မနုဿာ, အသုစိယာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတာတိ အသုစီ မနုဿာ, အသုစိယာ စေတနာယ သမန္နာဂတာတိ အသုစီ မနုဿာ, အသုစိယာ ပတ္ထနာယ သမန္နာဂတာတိ အသုစီ မနုဿာ, အသုစိနာ ပဏိဓိနာ သမန္နာဂတာတိ အသုစီ မနုဿာ, အသုစီ ဟီနာ နိဟီနာ ဩမကာ လာမကာ ဆတုက္ကာ ပရိတ္တာတိ – အတ္တတ္ထပညာ အသုစီ မနုဿာ။

ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော တိ။ **ဧကော**တိ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ ပဗ္ဗဇ္ဇာသင်္ခါတေန ဧကော။ပေ.။ **စရေ**တိ အဋ္ဌ စရိယာယော။ပေ.။ **ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော** တိ ယထာ ခဂ္ဂဿ နာမ ဝိသာဏံ ဧကံ ဟောတိ အဒုတိယံ။ပေ.။ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ တေနာဟ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ –

“ဘဇန္တိ သေဝန္တိ စ ကာရဏတ္ထာ၊ နိက္ကာရဏာ ဒုလ္လဘာ အဇ္ဇ မိတ္တာ။
အတ္တတ္ထပညာ အသုစီ မနုဿာ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော”တိ။

စတုတ္ထော ဝဂ္ဂေါ။

ခဂ္ဂဝိသာဏသုတ္တနိဒ္ဒေသော နိဋ္ဌိတော။

အဇိတော တိဿမေတ္တေယျော၊ ပုဏ္ဏကော အထ မေတ္တဂူ။
ဓောတကော ဥပသီဝေါ စ၊ နန္ဒော စ အထ ဟေမကော။

တောဒေယျ-ကပ္ပာ ဒုဘယော၊ ဇတုကဏ္ဏီ စ ပဏ္ဍိတော။
ဘဒြာဝုဓော ဥဒယော စ၊ ပောသာလော စာပိ ဗြာဟ္မဏော။
မောဃရာဇာ စ မေဓာဝီ၊ ပိင်္ဂိယော စ မဟာဣသိ။

သောဠသာနံ [သောဠသန္နံ (သျာ. က.)] ပနေတေသံ၊ ဗြာဟ္မဏာနံဝ သာသနံ။
ဟရာယနာနံ နိဒ္ဒေသာ၊ တတ္တကာ စ ဘဝန္တိ ဟိ [တ (က.)]။
ခဂ္ဂဝိသာဏသုတ္တာနံ၊ နိဒ္ဒေသာပိ တထေဝ စ။
နိဒ္ဒေသာ ဒုဝိဓာ ဉေယျာ၊ ပရိပုဏ္ဏာ သုလက္ခိတာတိ။

စူဠနိဒ္ဒေသပါဠိ နိဋ္ဌိတာ။